

Kiadó-Szerkesztő: Kaskó István, Kamarás Klára

IX. évfolyam

2010

Kiadványunk hazai és külföldön élő magyar alkotók műveit kívánja eljuttatni a magyarul olvasó közönséghez szerte a világon. Klasszikusok, hivatásos kortárs szerzők művei mellett tehetséges amatőrök munkáit is, megmérettetési lehetőséget teremtve a számukra, mert minden írói törekvésen túl végül is olvasója teszi az író igazán íróvá.

"Ad-e hangot az erdőben kidőlt fa, ha senki sem hallja?"

Alapítva: 2002. Minden jog fenntartva.

A korai évek -- 2002-2007 -- anyaga technikai okoknál fogva megőrzésre alkalmatlanok.
A szövegben előforduló elszúszásokért elnézést kérünk.

2010. január 20.

IX. évfolyam 1. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andrasew Iván:
A kutyátlan ember
Andrasew Iván: Első hó
Baranyi Ferenc: Ady idéző
Bárdos László:
Trisztán-kommentárok
Bari Károly: Zöld az erdő
Csalog Zsolt: Magyar vagyok
Csontos Márta: Vajon
Fetykó Judit: Ahogy tetszik
G. Ferenczy Hanna: Bolyongás
Gyárfás Endre: Ebből lettem
Ilyés János: Érettségi
Jeney András: Üres kézzel
Kaiser László: Varázsgömb
Kajuk Gyula: Nagypapa reggelije
Kajuk Gyula: Találkozás a parkban
Kaskötő István: Panaszláda.com
Ketykó István:
Emlékeim, akár a jégcsapok
Köves József:
Asszony a temetőben
Lehoczki Károly: A tél szívemnek...
Millei Ilona: Hommage a Toynbee
Németh Tibor: Reménytelenség
Nógrádi Gábor: Kéthátú
életünkben
Péter Erika: Futómadár
Sárközi László: Jajszó
Szeiti Ferenc: Szent István tere
Váradi József:
Bandi bá madárbetegsége
Végh Sándor: Köszönet
Vihar Béla: Az új századhoz

elfeledettek

Pásztor Béla

ÁLMOMBAN
FURCSA, RÉGI KÚRIA
GÓLEM

III. RICHARD
IMA UTÁN

Gyárfás Endre:
Ha ebből lettem

I.

Az emberélet útjának delén,
delén is túl, már-már estébe hajlón
nyomozni kezdtem: miből lettem én.

Bóklásztam dombok tövében a parton,
talpam alatt kagylóhéj, csigaház
reccsent...De aztán mélyebbről morajlón

hangzott mint kéretlen kioktatás:
belőlünk vagy – tudatta porladó
kar-, váll-, medencecsont, mézrakta váz,

nyakszirt, csigolya, borda, porcogó,
ujjperec, zápfog, köröm, koponya-
szilánk, por, zúzalék: a korhadó

gyökerek közt konok matéria.
Ükapám, szépanyám, százezer ősom
kopásálló, teherbíró, soha

nem hajlítható csontját érzem... Őrzöm!
Tartós, megtartó, eltartó örökség.
Ha ebből lettem, ezt kell megköszönnöm.

II.

Füred, Csopak, a két Örs és Paloznak,
Almádi, Lovas szőlőhegyein
telet túlélő rügyek riadoznak.

A nedv, amely a vesszőkben kering,

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIO

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók.

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyi fák

Kaskötő István: Számadás

Kárpáti Tibor: Csillagzápor

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

Verzár Éva:

Tüzet viszek...

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tenz

Lelkes Miklós:

LÁZ
NAPPAL
ODYSSEUS
VACLAV TEMPLOMA
VÖRÖS HAVON

gondolatok

Aszalós Sándor: Hejőcsaba, HCM
Csalog Zsolt:
Mit csináljunk a cigányokkal?
Sárközi Gábor:
A cigányokról őszintén

klasszikusaink

Tóth Árpád
A VÉN LIGETBEN
BRONZSZOBOR A KÁVÉHÁZBAN
EPILOGUS:
EGY RÉGI VERS A PEGAZUSHOZ
ISTEN OLTÓ-KÉSE
KATONASÍR
KÖRÚTI HAJNAL
RÉGI DALLAMOK
REZIGNÁCIÓ
TAVASZI ELÉGIA
ÚJ TAVASZIG VAGY A HALÁLIG

**Hozzászólás vagy üzenet
küldésére katt ide:
kaláka.blog**

Robert Schumann

Symphony No: 3
2. tétel

s majd nedüként öregszik-érik borrá, s
a víz, mely a föld hajszálerein

szivárog át, táplálva kutat, forrást,
a verejték, mely megcsillan korán
kelő, kapáló, metsző, ojtó, folyvást

reménykedő földműves homlokán,
a vér, mely kiserken csatába hajsolt,
egymásnak ugrasztott fiúk nyakán,

a könny, mely kinyírtörte gyermekarcot
szánt végig, áztat, mar, s melyet közöny
és büntudatra bujtó gőg fakasztott,

a víz, a vér, a verejték, a könny:
magamba áramoltatott folyam.
Ha ebből lettem, ezt is köszönöm.

Aba-Novák Vilmos: Hazatérők

En már a nyárba
vágyom át...
Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia
Fullextra

Gondolkodók archívuma

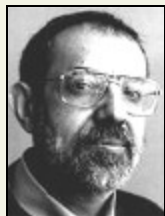
Hetedhéthatar
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tiszatáj
Vad alma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor
Verzár Éva

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Bari Károly műfordítása
Zöld az erdő

Zöld az erdő, zöld a hegy is,
a szerencse jön is, megy is.

Sárközi László
Jajszó

Diósi Ágnesnek

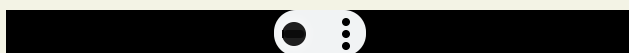
Gondok kése husunkba vág,
képmutató lett a világ.

Egész világ ellenségünk,
űzött tolvajok közt élünk.
Nem loptunk mi csak egy szöveget,
Jézus vérző tenyeréből.

Isten könyörülj meg nekünk,
ne szenvedjen tovább népünk.
Megátkoztál, meg is vertél,
örök csavargókká tettél.

Zsigó Jenő
Zene
Ando Drom együttes előadásában

Andrasew Iván
A kutyátlan ember

*(Jegyzetek egy képregényhez, amelyet
Kosnás Rolanddal nem csinálunk meg)*

Csöngettek. Először csak egyet, aztán még ötöt,
ahogy a tolakodók szoktak.

Mi a verandán ültünk, csak hallgattuk, naná, hogy
nem mozdultunk. Elvégre a hajnal az hajnal.

Megint csöngettek. És megint ötször.

A bátyám erre megkérdezte, megnézzük-e, ki ez az
állat.

- Nézzük. Ha nem, úgyis agyoncsönget minket.

Erre a bátyám kiüvöltött, hogy ki az, és mit akar ezen
a hajnali órán!?

- Csak érdeklődni szeretnék! - mondta, aki csak
érdeklődni szeretett volna azon a hajnali órán.

- Érdeklődjön kéremszépen! - mondtam nyájasan,
széttárt karokkal mentem a kapu felé.

- Jó napot kíívváának! - üvöltötte az orromba az az
ember. Halkan megjegyeztem, miszerint reggel van,
hajnal.

- Hát...- ennyi jött ki belőle.

- dja uram, mi a különbség a napot és a reggelt
között?

És kitalálom új, saját kis világom;
gyűlöltem... s nem győzhettem le a véretem:
szíven mart a szégyen. Most hát ki kiáltom!:

Fekete szemem könny, mint sötét hold ragyog
mert cigány vagyok, mert magyar vagyok
mert két kardot hordok és emberléptemet
végzetem vezérli, míg porrá hamvadok.

Bárhol e világon a MÁS: baja tenger;
titkon, fű alatt ősi állatvagyak
sértik méltóságát s döfik villa-szemmel!

Cseppenként szívárogoz erőm, csak kis álmok
tartanak meg, a pengék húsba vájnak;
hazám idegen, nyesné vézna szárnyam:
szabad akarat s vágó; élni mint sirályok.

Ketykó István
Emlékeim, akár a jégcsapok

Juditnak

Emlékeim, akár a jégcsapok
úgy függnek az évek ereszén...
Helyetted a sorompókart szorítom magamhoz
bár elrobognak vágyaimmal a dízelek,
én kénytelen vagyok helyemen maradni
ott, hol ismerősként köszönnek rám a hajnalok
s a munkába siető asszonyok, kik szemeikben
hozzák az otthon melegét
hajukon társaik csókjai fénylenek,
akár a puha hó a peronon -
majd elsőpröm, mire jössz a vonathoz
szótlánul, rám sem nézve...
Bizony furcsa egy pár lehettünk
egy tanítónő és egy vasutas,
ki verseket írt s diploma helyett
papírt és tollat hordozott zsebében.
Emlékeim, akár a jégcsapok
hajam közé rakja fészket a tél -
begombolom magányom s melegedni
a kályha mellé ülök, mint az öregek...

Verőcemaros, 1980. január 10.

Millei Ilona
Hommage a Toynbee

Nógrádi Gábor

KÉTHÁTÚ ÉLETÜNKBEN ÁTKAROLLAZ

csontig anyám, míg belülről ölelget
csontpalotád, amint befönt a gyermek
és kifosztott, mint engem te maholnap.
Mozdulatom, szavaim szertesórnak,
mozdulatok és szavak visszavernek
erősítve, mint fényt a tükrös termék,
s elfödött szirtek lékjét a hajónak.
Csak az élőt, csak azt tudjuk legyőzni,
aki harcol a kötözött anyagban.
Aki belül mar, önmagát megőrzi,
a halott életünkben halhatatlan.
S hogy rád hajlok résén a rejtekeknek,
viráganyám, - gyermekem ölelkeznek.

1967.

A köd szűrte halvány derengésben a század
- rabolni kész, sunyi, gyilkos -
erőtlen, de befogja számát.
Mióta is? Évezredek óta
csattog a korbács, vagy hallik más nóta,
s ki-ki tudása, hite szerint,
mi kedvesebb neki, azt választja megint.
S a romok közt, a véráztatta földből
hányszor született a régi anyaölből
újjá mindaz, mi évezredek óta emberi,
a tudás, a jóság, a szépség, mennybeli
ígéret - s aztán újra korbács...
De egy civilizáció sem kerülte el sorsát:
született és meghalt. Így megy réges-régen.
Így volt mindig, s így lesz időben és térben,
s majd eljönnek siratni egy új rend fiai
mindazt, mi szép volt itt, égi, európai.

a vendég

Aba-Novák Vilmos
festőművész

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Baranyi Ferenc
ADY-IDÉZŐ

Dr. Faragó Ambrusnak

Kortársunk lettél, Dózsa unokája,
népedért síró, bocskoros nemes, te
lázongó kálvinista, ki az Istent
bajtársának érezte, nem urának.
Kortársunk vagy, mert régi verssorokkal
a perc ma támadt emberkéit épp úgy
idegesítet, mint sok év előtt a
vén huncutokat, gonosz ostobákat.
És lásd, az öreg Kúnnék százezerszám
készülnek halni újra, mert a gyógyszer
- mely életükhöz hozzátenne néhány
hónapot még - nem tudja megfizetni.

Lehoczki Károly
A tél szívemnek...

A tél szívemnek legmélyéig ér,
egy vagyok ez őszinte világgal,
dísztelen, komor.

Nem lobbizom semmilyen nyárral,
és önhitemben meg nem alkuszom.
Nincs érte bér.

Csillámlón az óriás semmiben
bolyongok. Nem hív senki sem.
Hívatlanul török rátok újra!
Igen mély a világ hidegének kútja!

Ujpesten, elcsapott legények vackán
megint a nyomor álmodik s a disznó-
fejű Nagyúrral nincs, aki kiálljon,
mert már a böllérkést is rozsdá marja.
Korcsok, cifrálkodók és félig élő
magyarkodók ítélkeznek fölötted,
kitépnének e földből, mint a dudvát,
hiába vagy millió gyökerű.
Néped megint minden igának barma,
mert harcot végig - tudjuk - sose harcolt,
verőt játszik a vertnek született most
s közben fejét, jussát, szívét kobbazzák,
őrzői rég cserben hagyták a strázsán
a hitet, mit az ember Szépbe-szótt itt.

És Komp-ország - szennyes hullámot szántván -
a semmitől a semmihez verődik.

Csalog Zsolt
Magyar vagyok

Hogy történt ez?

Hát, nem úgy, hogy fogtam magam, és Vereckénél
bejöttem. Ennél jóval bonyolultabban.

Kezemben megszalad a körömvágó olló, bele az
ujjamba, magyarosan káromkodom, piros cseppek
potyognak a fehér kéziratpapírra. Megkeresem a
szemüvegemet (nem nagy kunszt, a homlokomon van), a
pacnira hajolok, kíváncsian vizsgálgom: elképesztő elegy!
Csak amit így szabad szemmel (plusz két és feles ókularé,
persze) ki tudok venni: német vér; szerb vér vagy horvát?
– nem látom tisztán; albán; tót, szóval szlovák vér; olasz
vér; francia; talán egy pici lengyel is; meg valamennyi
közelebből meghatározhatatlan, már agyonkevert kelet-
európai vér. Ja, meg magyar, az is van benne. Felröhögök:
voltaképpen milyen nyelven – vagy nyelveken kellene
nekem káromkodni, ha elszabadult „vérem parancsát”
követném? Ha létezne egy közép-európai eszperantó (miért
nem csinál valaki?!), nyilván azon!

De hát, az igazat megvallva: tök jó nekem a magyar
is.

Jeney András
Üres kézzel

Bőröm alatt is pénz, nyargal paripám,
Hatalomban ülök, ölemben szőke cicám;
Boldogság, glóriafény, babérkoszorú,
– Akkor hát mind az enyém?

Harpagonok zsákjában hallgat a kétség.
Kincs, karrier, megvett diadal,
Kimeszelt síron díszes, nagy ravatal,
– Tényleg, mennyit is ér?
Jégsorsnak cigarettaparázs a holnapra,
Mond meg, mit ígér?

Olvad, elillan, nincs; – keselyű se rikolt,
Temetőnek füstköde, égett hús szaga fojt,
Kezem kiürült – üresen, ami volt –,
S ami van: csak a holt.
Csak a petty, csak a folt.

Számolom értékem, papirom,
Állat alá sok szalma-alom,
Lepecsételt oklevelem,
AIDS tetoválta lélek-látteletem.

Üres hát mind a kezem.
Mint meg nem született csecsemő
Sír benne a semmi...
Jó Uram, íme most Te elődbe hozom
Már halva világra nyögött porszemnyi
Életemet.
Lásd, ez minden vagyonom.

Kezdj vele, kérlek, tégy valamit.

Kaiser László
Varázsgömb

Adj erőt, indulat,
indulat, tarts össze:
nézhessek gyönyörködve
jövőnyi varázsgömbbe.

Hogy láthassam a kezem:
ütésre lendül éppen,
s hadd lássam tombolni
önmagam (egyik énem),

láthassam még álarcom

G. Ferenczy Hanna
BOLYONGÁS

Idegen lett a régi rét,
nézem a távoli falut
- eltűnt a visszaút.

Torz óriás bólint reám,
úgy sír, hogy felsóhajt a völgy
- a vén útszéli tölgy.

Amott sárkány sziszeg felém,
mérget lehel, utamba áll
- lép kénes gőze száll.

Ott kendőikkel intnek,
hívják a mélység árnyai
- köd lenge fátylai.

A dombon kristály pagoda,
és benne aranylámpa ég
-jó lenne hinni még.

Csontos Márta
V a j o n

Vajon a formák,
hogyan nyelik el a hangot,
s a hang hogyan formálja
bennem a gondolatot?
Hogyan táncolnak a színek
a fény forró homlokán,
merre mélyül a közel,
s az áldozat szándéka
mellőzi-e fondorlatot?

Vajon a lángok
hogyan szülik a csillagot,
s a sötét sorompója
átengedi-e az áramlatot?
Hogyan kapaszkodik a szó

hullását, szelídségem
pazar agóniáját
(rekviem nem lesz értem),

majd állati vágyaim
lássam, így, póreségben:
öszönök foglya lettem
halálos ölelésben.

Kajuk Gyula
Találkozás a parkban

Isten a parkban ült,
egy barna, zsíros kalapban;
félrehajtott fejjel figyelt,
hogyan zizzen a téridő a Napban.

Fölötte galambként
a Szentlélek keringett;
de lelőtték, mert bemocskolt
egy drága selyeminget.

Isten a galambra ügyet sem vetett,
nem adta fel néki a végső kenetet...
- Az a szolgák seftje! – legyintett hevesen.
- Pattints egy sört inkább!
- Sok habbal szeretem! -

A harmadik kör után gazdát cserélt
két régi nőm és egy használt Fiát;
s most van egy papírom, melyben elismert,
mint egyszülött fiát.

Bárdos László
Trisztán-kommentárok

a/ Életem említetlenül maradhat
a történelemben: annyi legyen,
mint mikor... Igen: megtér éjjeli
kisdolgaról Trisztán, ott a fenyéren
megbillenti ügyetlenül az alvó
Izolda lábfejét: „Kedves, te vagy?”
— szólal a nő, s biztos alszik tovább.
Trisztán a holdra néz; e semmiség,
tudja, hallgatni fog a másnapi,
az ezredévi lobogásban.

b/ Koromba leskelődj, vitézi Trisztán,
de vigyázz, mást láthatsz, mint akkoron;

ajkam izzó márványlapján,
merre török az irány,
s a szirmok bölcsőjében
megőrizhetem-e a hangulatot?

Vajon az érintés
hová rejti a mozdulatot,
s a tiszta képzelet
merre tolja az akaratot?
Hogyan nyílik álmom
virága a lombok dallamán,
kihez láncol a vágy,
s létem lényegének jogán
elérhetem-e a magaslatot?

Vajon az idő,
merre forgatja az óralapot,
s a talányok céltábláján
láthatom-e a találatot?
Hogyan olvad az igébe
a halál rontó gyökere,
s az édeni gyümölcs
húsába olvasztva lényem,
termővé tudom-e tenni a magot?

**Szenti Ferenc
Szent István tere**

L.J.A.-nak ajánlva

Tűnődöm, itt a téren, ablakomban
örökös súgásán a hársfalombnak;
ágaikon este a vadgalambok,
mint szürke gondok guggolnak – nem szólnak

reggelig-, csak olykor, riadt-dühödten
belevág szárnyuk a zománcos éjbe:
nyomán falevél és néhány pihe toll
lehull – betakarni a csöndet szépen;

és rejtélyes-némán a padokra ül
az égi üzenet, valami fenség
csillag-világosa, ezüst-mosolya
a Holdnak...Fülembe suttogja versét

a féltucatnyi hárs: ígéri mézét
nyárutóra, s tán idő utánra is ---
Tűnődöm, hová napok, hetek, hová?
Már a zöldszín éjjel bontja szárnyait.

Bordány, 2009. IV. 27.

görnyedve ámulhatsz a pince titkán,
alagsoron valódi a korom,

mert láb alatt vagyunk, lapalji jegyzet,
fő szöveged, roppant mítosz alatt,
hadd adjam át dús emlékezetednek,
varázsital embert hová ragad;

fehér-e vagy fekete a vitorla:
kétszínű nő igazságot felez.
Itt alább viszont nincs megmondhatója,
a bő torok milyen rést szövegez.

**Andrassew Iván
Első hó**

Mi megfagyunk, de
Isten talált magának
télikabátot.

**Ilyés János
Érettségi**

– Ezekkel mi legyen? - emelte meg a kezében
tornyosuló papírköteget padtársam és hú barátom, Barta
Laci.

– Szerinted, amit nyolc év alatt nem tanultunk meg,
három hét alatt bepótolhatjuk? – kérdeztem vissza.

– Nehéz ügy, a hó is leesik, mire átrágjuk magunkat
ezen a paksamétán.

Tanácsaltanul néztük egymást.

– Két dolog lehetséges - szólaltam meg némi szünet
után.

– Vezesd, elő ne kímélj!

– Bezárkózunk egy szobába és „magolunk”. A végére
elfelejtjük azt a keveset is, ami ránk ragadt és lehet,
ideg orvosnál kötünk ki.

– Vagy?

Péter Erika

Váradi József
Bandi bá madárbetegsége

Veresmart nem tartozik a világ elfelejtett szegleteihez, nem marad le a friss hírekről se. Szinte azon a nap, amikor felszállt a madárinfluenza réme, már itt is tudtak róla. Nem festették sehogy másnak. Pont olyan rémséges, és pont olyan fekete, mint amennyire ördögi. Jött a rádióból, mutatták a televízióban, vagy három számítógépen is bejött, a déli vonattal s a délutáni autóbusszal is jött egy – egy belőle. A rém végig ment a piactéren, ide – oda bekukkantott, elment a patakokra tartó kisutcákon, a templomtoronyból meglátta a hegynek menő két utcát, uccu, azokon is felkapaszkodott. Mindenhol eldicsekedett azzal, hogy mi bajt képes maga után hagyni. Nem emlékszünk senkire, aki örvendett volna neki. Rémes rém volt, a szó igazi értelmében. Ettől kezdve beköltözött az emberek lakásába a félsz. Nem lehetett tudni, hol üt táborot és onnan miként támad? Emlegettem, hogy a mi falunkban szokás szerint, erősen sok a példabeszéd. Sok jelentős eseményre emlékszünk a történelem szerint. Vannak tap

Németh Tibor
REMÉNYTELENSÉG

Égből csüngő horgon
szeretet vergődik,
mások közé esett,
menhelyre, pendelyre
vetkőzött, s pityereg....

Kihalt már a fészek!
Vándorló madarak
rég nem vándorolnak,
vánszorgó, vergődő
szárnyak csapkolódnak....

Elfelejtett arcok,
kacagó gyermekkor,
sárguló fényképek,
egymásba tapadó
reménytelenségek.

A kavicsos agyag
homokká változott,
rögtelen darabok.
Szertezilálódtak
mint emberragacsok....

Légtelenül lebeg,
egy táncoló végzet,
hazug szavak miatt,
kifordított kabát
lett már minden vigasz...

Futómadár

Hallom, ahogy halad
az idő. Felsebzi a lábam
az elfáradt cipő.

Futok. Hervadt hajam
fodrozza a szél. Röpül, s megelőz
egy száraz falevél.

Rohanok. Csüng rajtam
a bánat. A vadóc vadhajtások
szagatják ruhámat.

Ezüst harmat hullik,
alkonyul. A futómadár szeme
homályba borul.

Állok. Csak az idő
siet. A távolban a végtelen
és egy csillagsziget.

Aba-Novák Vilmos: Körhinta

Köves József:
ASSZONY A TEMETŐBEN

Évtizedek után láttam:
kőkeresztek sorfalában.

Milyen szép is volt hajdanán!
Fénytáncot járt a nap haján.

Csókjai buja fűszerek,
forrón ölelték hús szelek.

S ha futott réten-hegyen át,
füvek csiklandták derekát.

Talpán ma rozsdás levelek,

Végh Sándor
Köszönet

Te ismerősből alig lett ismerős!
Te, aki őseid emberi érzéseit
húzod magadra esténként,
aludj, s álmodj!
Köszönöm a pillanatért
született akaratod,
mert mint ezerszer
harapott hasonlatok
keltek, s nem csordultak túl,
még nem, álmaidon....
Hát ez az!
Mert igaz!
Ennyit mondok csak:
Köszönöm.

Fetykó Judit
Ahogy látszik

Van olyan ingovány, ami először
biztos útnak látszik.
Itt süllyed a betonalapú aszfaltos út,
az alapkövek zsombékká váltak,
a rét füve bűzös, rothadó szalma,
kamillafőzetnek látszik a méregpohár,
a mező virágai Lukrécianak nyílnak,
ki a másvilágon nevetőgörcsökben
fetreng az élők kínjain.

Kajuk Gyula
Nagyapa reggelije

Bár a spaletták még be voltak húzva, riglizve, az öreg
szeme úgy pattant fel hajnali négykor, mint a régimódi
kakukkos órákon az időjelző madárka ajtaja. Egy percig
várt még, hogy az ébredéskor mindig rátörő heves
szívverés megcsituljon, aztán óvatosan felhajtotta a tükrös
huzatú, pehellyel jól megtömött parasztdunnát és kiült az

fölötte bárányfellegek.

Száraz avaron lépeget.
Csak földet néz, nem kék eget.

Mögötte minden, ami volt,
előtte sok-sok régi holt.

Most sírok között andalog...
Várják már fönt az angyalok.

Kaskötő István
Panaszláda.com

A cyber-világban csavarogtam a minapában és egy
érdekes fórumra bukkantam. Aszongya, hogy
panaszláda.com. Rögvest az jutott eszembe, hogy nekem
is van bőven panaszkodni valóm s mivel senkit sem
érdekel, ha előhozakodok a problémáimmal, gondoltam,
hátha itt meghallgatásra találok. Sose lehet tudni, hát
beregisztráltam. Válaszoltam a szokásos bizalmas
kérdésekre, beírtam a szokásos link válaszokat, nevem:
Julius Caesar, címem Bogota, Columbia, hányas cipőt
hordok, mit ettem vacsorára és melyik fülem zúg... tán
csak nem vagyok bolond elárulni, hogy valóban ki vagyok.
Azt már régen megtanultam, hogy az interneten mindenki
hazudik, miért én legyek a kivétel. Van erre a célra nekem
egy külön e-mail címem is, namikozodhozza@freemail.hu .
Beveszik. Nem is olyan régen, tiszteletbeli tagsággal tisztelt
meg a Nagylábúak Nemzetközi Szövetsége és tizenkilenc
házassági ajánlatot kaptam vérmes hajadonoktól.
Nagylelkű havi ajándékkal.

Vihar Béla
Az új Századhoz

1961. április 12-én

Századom arcát láttam e napon
a kettős lélek szkizofrén jegyével:
Fasiszta Iszony a vádlottpadon –
s az új Faust a világűrbe ért fel.

E kor nyitotta már a végtelent,
és az ösztönök őskusza poklát hordta:
egyik kezével gázkamrárt emelt,
a másikkal felnyúlt a csillagokba.

Ki túl az évezred határain

ágy szélére. A széttaposott, kényelmes bőrpapucs szinte magától csusszant fel a lábára.
A szobában még sötét volt, csak az éjjeliszekrény tetején levő üvegtálca szélén csillant meg egy kósza sugár. Az öregember óvatosan kinyitotta a szekrényke ajtját és kiemelte lentről a pálinkásüveget.

korszakom titkát, sírunk vallatod,
e percre nézz: lásd, benne annyi kín

vonaglik még, de immár mind nagyobb
az ember, állalépve álmain.
Vigyázzatok, hogy élni tudjatok!

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Pásztor Béla

1907-1943

IMA UTÁN

Az esti imát már végighadartam.
Tekintetem nagy, bolyhos szárnyon
röppen.
Egy éji pille zümmög még csak halkan
A ráfonódó lámpaszótte körben.

A kapu előtt felvonít a bánat,
Hogy árva vagyok, hallom borzadozva.
De ajtó pattan s látom vén apámat,
Vállán az éjt, mint sebzett szarvast, hozza.

A sötétségben óránk ketyegése
Vad csobogássá nő — és mint a csónak
Meginog ágyam s már a messzeségbe
Marad a pitvar, hol hugom dalolgat.

A kútból holdfényt mernek a cselédek.
A konyhaküszöb — elmosódó partsáv...
Anyám épp halból készít estebédet
S az aranyhártyás úszóhólyagocskák

FURCSA, RÉGI KÚRIA

E furcsa, régi kúrián
Él ráncos, vénhedt nagyanyám.

Itt szült tizenkét gyermeket
És hatot innen temetett.

Hat égő seb a szív alatt,
Mely minden éjjel felfakad.

Hat zúgó fa a ház körül,
Lombjukon hat holt gyermek ül.

S ha toronyban, a hold alatt,
Éjfél mutat az óralap,

Kinyujtják foszló kezeik,
Az ablakokat verdesik.

S vért ad már ódon fészere
A lidérc-szarvu vén tehén.

Tükren lágý képe messze-messze
szállong.
Hiába nyúlok érte már riadtan,
Vak ujjaim közt, mint kis, gyöngé hályog
Az emlékezés rezgve szertepattan...

1930 körül

NAPPAL

Nappal éhbérért tollat rágok
És császárom, a tröszt ura,
Csörgő pénzével úgy táncoltat
Mint kígyókat a furulya.

Talmi ruháim fordítottak,
Jobb oldalt hordom a szivem.
Kutatja aggott két szülőm, de
Nem találja már sohasem.

Valaha én is gyermek voltam...
Most már csak adok és veszek.
Gyilkos kalandok után elrejt
Cinkos menhelyem: a tömeg.

Pár év és láncra ver a köszvény.
Testem kamrái telve már
Mésszel, epével, orv cukorral
S szemüvegem: a láthatár.

De éjjel, mikor nem lát senki
Elhagyom ócska fekhelyem,
Csillag-olajos izmaimra
Holdból szótt ingem felveszem.

Aranyüveg a nevetésem,
Testetlen kürt az énekem.
Őzlábú szelek hátán szállok
Kibontott hajú réteken.

Körém sereglik szarvas, medve,
Pipacs és gomba: mind rokon!
S koronás álmok övezik már
Faágas ékes homlokom.

A kútban holdas, sárga lág,
Az ólban háromlábu tyúk.

Kuvik a háznak padmalyán
S a kövek közt holt nagyapám.

A húsa vályog, csontja mész,
Szakálla átütő penész.

S e házra meredten vigyáz,
Mint befalazott ór — a gyász.

III. RICHARD

Ó rút vagyok, korcs, korcs, gonosz s
eszélős!
Árnyam is gyűlöl — rettegve előz.

Jótétem mind-mind fércmű és keszeg,
De műremekké nő, ha vétkezek!

Nyomomban, mint királypalást zilál
Mérge gyertyákkal átszótt félhomály.

A halálnál is nagyobb messzeség,
A magány vonja utjaim körét.

A képzelet, e gyilkos cselszövény
Ölette meg mind, kit szerettem én.

Nem szivverésük — ifjú évüket
Oroztam el s most léptemmel üget

A sóhajuk és kongva testet ölt,
Mit telhetetlen képzelmem megölt.

S ha álmom rémes függőnye megett
Konok birákká nőve lengenek,

Szemük halottként homlokomra fagy,
Tátongva súgnak: gyilkosunk te vagy!

S mint porhüvelyt, kötő részvétüket
Lerázzák mind, s hogy elveszítsenek

Itélő ujjuk rajtam összeér...

LÁZ

Ó, költők, mind a kerti fák!
Beírják házaink falát
Árnyukkal minden éjjel.
Mint roppant sötét verssorok
Águknak árnya úgy csorog.
Csapongó szenvedéllyel.

Lebírhatatlan indulat
Vezeti zúgva águkat,
Hogy alá s fölhaladva
Nagy lomb-ecsettel vessenek
Borongó, lomha verseket
Holdérte kőfalakra.

Sötét lovasról balladát,
Mint rugtat havas dombon át
S az árnyát sírva húzza...
Kígyót, virágot mindenütt
Amit csak kíván ihletük
S a szél a lenge Múzsza.

Mezitlen, nyurga szűzeket
Egy-egy dőlt klastrom-ív felett
Még hosszan eltűnődve,
De fazúgássá nő a csend,
Amint „ím most a hold lement!”
Írják a tótükörrre.

S águk, mely eddig réveteg
Árnyat vont csak a rét felett,
Vad végsorokba tör ki —
A szomj csavarja lombjaik:
Mindent leírni — hajnalig,
Mely árnyukat letörli.

Engem is ez a láz hevít,
Hogy majd a végső reggelig
A sor végéhez érjek.
Szél, rázz! percet sem veszthetek!
Sorsom falán már ott lebeg
Törlő ujja a fénynek.

S egy szót sem ak lelkem üdveért.

Aba-Novák Vilmos: Gémeskút-Itatás

ODYSSEUS

Alkonyi tenger ez a tenger,
Arany-kék s merő rőt szinekkel,
S márvány taréjú hab alatt
Félistenek és cethalak.

Nézem a párás távot, s látom:
Bíborba játszó amforákon
Mint elkanyargó szürke szál,
Ifjúságomnak füstje szál.

Hajómon drágagyöngy és mirrha,
Mégis a szívem mintha-mintha
Árvább volna, mint akkoron
Sósvizes, izmos hajnalon.

Lelkem már istenekkel terhes,
De kalóz-szellő sohsem verdes
Hajóm vásznán és nem izen,
Hogy új kaland új vizen.

Zöld szemeivel száz sziget
Lothossal élni nem hitet,
E hűvös alkony-ég alatt
Nincs mámor már, csak gondolat.

Nem fáj a sem, hogy: nem lehet!
Nem űz a szomj, mely kergetett!
Nincs könnyem: — tudom, mindhiába,

VACLAV TEMPLOMA

*Vaclav a pestisjárvány idején fogadalmat tett,
ha a vész elhagyja birtokait, templomot épít.
A pestis elmúltával fel is épült a templom — a
járványban elhaltak csontjaiból.*

I

A kegyúr

Ó ébredj! Vaclav hercege!
Tépd fel penészes szemfedőd.
Zöld páncélingben lengj közénk
Még harmad-kakasszó előtt!

Most újra itt jár nyúlt lován
A nagypalástú, sárga vész!
Nem tartja vissza kopja, kard,
Szenteltvíz, seprő, szemverés.

És nincs már városunkban ház,
Mit vad keresztje nem jelöl.
Pincékbe rejtjük életünk,
Mint gyertyafényt a szél elől.

Bősz arcunkon a félelem,
Mint redős, sűrű kámzsa ráng.
Elűzzük beteg gyermekünk,
Csók nélkül nézzük holt anyánk.

Hiába ölel kedvesünk
Zord füstölők közt, hajnalig,
Bénultan lessük keblein
A lámpák pestisfoltjait.

És lázas sóhajként repes
Szánkban a mind fogyó idő —
Ébredj hát, Vaclav hercege,
Te híres templomépítő!

Kegyúr, ó hárítsd újra el
A halál ránc csapó kezét,
Igérjél néki templomot,
Hisz van halott és csont elég!

II

A templom

Nem érek többé Ithakába.

VÖRÖS HAVON

Ha üldözik a kígyót,
Hozzásimul egy ághoz.
Szárnyaival a lepke
Kék szirmokat utánoz.

Vadak a téli tájon
Hószürke bundát öltnek.
Ki venne nyíllal célba
Fát, virágot és földet?

Ha űzött kígyó lennék,
Sziszegnének az ágak.
Ha lepke volnék, szirmok
Szárnyakként csapongnának.

Bujdokló róka lennék,
A hó vörössé válna...
És velem hullnál, világ,
A gyűrűző halálba.

1941

GÓLEM

Idézlek, porladó rabbi,
Ősöm, Liva ben Becaell!
Halotti ruhád rojtjai
Suhogjanak az égre fel!

Repass, mint fekete madár,
Kaftánod szárnyán, holt rabbim!
Eszelős király árnya áll
Prágának felleg-tornyain.

Trónján a köd felégetett
Templomok füstjeként kering.
Mellén keresztben kard remeg,
Testén lánc-szemű csipkeing.

S még most is féli Gólemed!

Jertek velem, ti szenvedők!
Kövess, te kámzsás, furcsa had!
Bár szél tépdesse köntösöd
S mankódra kígyók kusszanak.

A bőjt, az ostor nem segít
Lepergő imád mit sem ér,
A megvonagló ujjakon
A kín füzére összeér.

De vár rád Vaclav temploma!
Az embervázból épített,
Hol szögletes, nagy csontkarok
Tartják a lázas boltívet.

Csigolyacsipkés oszlopon
Merednek rád a kupolák,
Mint büszke törzsből hajdanán
A sisakhordó koponyák.

Imádra nem süt ott a fény,
Nap, hold hiába incseleg!
Befognak minden ablakot
A hártvás, holt tekintetek.

Jertek hát oda, szenvedők!
Kövess, te kámzsás, furcsa had!
S ha Vaclav csont-csengői majd
Rémült füledbe hangzanak,

S a borzadállynak dala zúg
A borda-sípu orgonán
És neved sóhajtja a csend
A kriptarácsok fogsorán,

Sebeid pörke mind lehull!
És mankóidat elveted.
Ha szentélyében térdre rogysz:
És lépcsejéhez ér fejed.

Éjfélkor újra lóra hág,
Követi őt a rettenet,
Mint dobogás a lópatát.

A csend mint felvert eb ugat.
Bősz ménje orrán páráként
Horkan az éj — és Bábudat
Kutatja ama kő-legénytl!

Kertünkben rugtat és lenéz
Kutunkba, s vadul tépi szét
Ablakunkon a rettegés
Vonagló, rejtő függönyét.

Csóvája tornyainkra csap,
Templomív dől, ha uja int.
Megfojtott kígyók, madarak
Vére mocskolja kelyheink.

Hagyd el hát süppedt fekhelyed,
Zúzd porrá szemed cserepét,
Köpd ki, mely köti nyelvedet,
A zöld rögöt! — szót vár a nép,

Igét, óh Liva, holt rabbi,
Melytől a kő mint toll lebeg.
S melytől Altenau boltjai
Alatt megéled Gólemed.

ÁLMOMBAN

Álmomban lágy gyolcsot szóttél,
Oly elomlót, mint a köd.
Csak libegett, nem suhogott
Holdas ujjaid között.

S nőtt a kelme, mint az emlék
S tél előtt az éjjelek.
Min a vágy és mint a láz, hogy
Nélküled nem élhetek.

Tudtam jól, hogy álmodom csak,
De vágy-rajzolt válladat
Megérintem... Te rámnéztél
S így szóltál: „Árny-alak

Mért kísértesz? Tegnap este
Elaludtam s tudom én:
Annyi vagy csak, mint a csillag
Az esti tó tükörén.

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka, Szépkúti Miklós, Kemény Simon

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor
Hejőcsaba, HCM

A múlt század hatvanas-hetvenes éveiben a magyar építőipar gépesítése annyiban különbözött az emberöltővel azelőtti időszaktól, hogy az építőanyagot nem lovaskordék hanem ZIL teherautók szállították. A betonbedolgozás gépei a betonkeverő mellett a ZIL billencs és a szállítószalag volt, semmi lényeges változás nem volt akkoriban az azt megelőző évtizedekhez képest. Ezért volt szükséges a segéd munkások sokaságát alkalmazni. Segéd munkások többnyire ciányok voltak. Az anyagmozgatáson kívül ők végezték a különféle földkiemeléseket anélkül, hogy a magasabb bérkategóriát jelentő kubikos besorolásba kerültek volna. Ők végezték a különféle bontási, rakodási munkákat, munkahelyi anyagszállítási munkákat. Egyszóval, minden nehéz és piszkos munkát végeztek.

A hetvenes évek egyik legfontosabb és kiemelt állami beruházás volt az un. cementgyári program, melynek egyik jelentős beruházása volt a Hejőcsabai Cementgyár (HCM) több milliárdos rekonstrukciója és bővítése. Pályakezdőként kerültem a HCM építkezés egyik építésvezetőségére, ahol közel 80 munkás dolgozott ebből mintegy 25-30 volt cigány, akik két brigádot alkottak. A brigád tagjai rokonsági kapcsolatban voltak, ahogy később megtudtam. De mindkét brigádnak az igazi vezetője a Rézműves család öregje, Rézműves Sándor volt. Volt több Rézműves nevű a brigádban, sőt azonos nevűek is. Rézműves Sándorból volt négy is, és mind a családi neve után egy arab számot viselt megkülönböztetésül, mint a „régiben” a vasutasoknál ez bevett szokás volt.

Rézműves Sándor az „öreg” már közel járt a hatvanhoz, inkább nem régen töltötte az ötvenkilencet, ahogy megtudtam. Irni nem tudott, de a brigádban nem volt ezzel egyedül. Azokban az időben az építőipari munkások között ez nem volt ritkaság és nemcsak a cigányok között voltak analfabéták. Bérfizetésekor a bérjegyzéket mindig két ember előtt írták alá, három keresztet írva a megfelelő rubrikába és ujjlenyomattal hitelesítették a keresztek valódiságát.

A bérfizetés az külön szertartás volt, mert minden második héten lettek kifizetve a fizikai állományhoz tartozók. A hó elején fizetési előleget kaptak, mert a teljesítményszámlálás akkor még kézzel, tekerős mechanikai számológépekkel történt, így elég időigényes munka volt. A bérfizetési napon a pénzt a Berentén lévő főépítésvezetőségről hozták a vállalati személyautóval és az építésvezetőség műszaki alkalmazottjai – mind a ketten – a pénztárossal együtt készítettük elő, amihez bizony olykor több órai munka is szükséges volt. Igazság szerint a bérfizetések rendkívüli szabálytalanok voltak. Volt olyan eset is, amikor a vállalati személygépkocsi nem állt rendelkezésre, egy sportszatyorban vittem a pénzt a zsúfolt autóbuszban. Éjszakára a sporttáskámat nem a faházban lévő lemezszekrényben helyeztem el – óvatosságból, hiszen mint tudjuk az

ördög nem tért nyugovóra - hanem még a gyám alatt lett átmeneti menedéket a másnapi kifizetésre kerülő pénz. Azóta sem aludtam pár millió forint fölött.

De térjünk vissza a cigányok munkahelyi dolgaira.

Rézműves Sanyi bácsi derakasan igazgatta a két birgádót. Nemcsak a felmerülő emberi problémákat kezelte – nem volt igazolatlan hiányzás a cigányok között – de a munkavégzésben sem volt különösebb kifogásolni való.

Az építkezésen igen nagymennyiségű betonozási munkák voltak, értelemszerűen igen sok volt a zsaluzási és vasszerelési munka is. A zsaluzást és a betonvasszerelést lehetett szakaszosan is végezni, de a betonozást folyamatosan kellett csinálni. Kisebb mennyiségű betonozást a nappali munkák ideje alatt el lehetett végezni, de nagy műtárgyaknál, ahol egyszerre 200-250 m³ betont kellett bedolgozni, folyamatos munkavégzésre volt szükség. A betonozási technológia ezt követelte meg. Akkoriban nem állt rendelkezésre betonszívattyú és mixerkocsi sem, így a kész betont kézzel kellett bedolgozni. Ezért meg kellett szervezni az éjszakai műszakot is. Betonozók Rézműves Sanyi bácsi brigádjai lettek, de kellett hozzájuk egy éjszakai művezető is. Kisebb utánjárás után találtak is egy Csintalan nevű 35 év körüli embert, aki egy másik építőipari vállalatnál volt korábban művezető. Szép pirosarcú derék ember volt, de az arca és orra pirososságát nem a hűvös idő, hanem az évek alatt elfogyasztott löre okozta. Nem is csalódtunk benne, pár napig valóban nem ivott a munkahelyen de a műszak után altatóként csak legurított egy-két üveg lőrért.

Az első napokban állást készítettek a szállítószalag részére, kiépítették az elektromos kapcsolószekrényt a helyszínre cibálták a szállítószalagokat és a merülő vibrátorokat, elkészítették az időjárás elleni védőtetőket. A teljesítményt most hadd ne tárgyaljam. Végre beindult a nappali műszakban a betonozás, majd az éjszakai műszak Csintalan vezetése alatt következett. De Csintalan művezető már elég borgőzös állapotban került elő, amire aztán éjszaka rátett egy-két üveggel. Így alig volt munkavégzés. Ez így ment pár éjszaka de aztán művezetőnk annyira berugott, hogy két napig nem is látta őt senki.

Nyilvánvaló volt, hogy sürgősen kellett egy éjszakás művezető de addig is a betonozásnak nem volt szabad megszakadni. Így lettem ideiglenesen éjszakás, ami eltartott több mint egy hónapig.

A forgókemence alapokból volt nyolc darab és darabonként 250 m³ betont kellett bedolgozni, sőt kettőbe darabonként több mint 300 m³ beton került.

Aki lapátolt már egy kemény órát is már, az tudja, hogy tizenegy órai lapátolás mennyire keserves munka, miközben nem lehetett állni. Közben vibrálni is kellett, vagyis a betont tömöríteni, de nem akárci volt alkalmas a vibrálásra. Egy-két idősebb embert tanítottam be, akikre azért időnként oda kellett nézni, szerencsére a vibrátor hangjából már lehetett hallani mennyire szakszerű a vibrálás.

Hűvös éjszakák voltak de még nem fagyott, így a betonozásnak nem volt akadálya. A szükséges védősátrakat főleg az eső miatt Csintalan művezetősége alatt megcsinálták. De a hűvös azért bebújt az ember lajbijába csipkedve a bőrt, valami mozgásra készteve. Így néha magam is beálltam lapátolni a cigányok közé, akik először különösnek találták ezt, de aztán azon versenyeztek, hogy ki tud gyorsabban lapátolni. Észrevétlenül nőtt a teljesítményük. Ebéd közben – mely éjjél körül volt az éjszakás műszaknak – beszélgettünk. Néha elmondtak egy-egy történetet életükből, mely nem volt egyszerű. Majd mindegyiknek volt otthon valami kis gazdasága, disznó, tyúk konyhakert. A cigányok mind Miskolc környékéről valók voltak.

Egy hónap után megtörtént az elszámolás, vagyis a teljesítmény kiszámolása és a bérfizetés. Amikor megkapták a fizetésüket, akkor valami morgás volt köztük, amit nem értettem. Odamentem Rézműves Sanyi bácsihoz és kértem:

-Van valami baj Sanyi bácsi?

-Nem tudom, de valami hibádzik a pénz körül – válaszolta. Azzal mutatja a bérjegyzéket ahol a különféle juttatások is fel voltak tüntetve, és elem tolja a brigád feljegyzését, melyet egy irni tudó brigádtag készített Rézműves Sanyi bácsi felügyelete alatt.

- Hétfőn visszatérünk erre, hozzák el mindenki bérjegyzékét és a saját felmérésüket- mondtam, mert aznap már péntek volt, a heti munkának vége.

Hétfőn együtt végeztük az új felmérést és megcsináltam a teljesítmény elszámolást is. A felmérés azt bizonyította, hogy bizony a cigányokat jelentős összeggel kurtították meg. Megcsináltam a biztonság kedvéért az ellenőrzést újra, és másnap bementem a főépítésvezetőségre, ahol a bérelszámolás és a műszaki teljesítményszámolók voltak. A teljesítményszámolók az építésvezetőség által leadott teljesítmények alapján számolták ki a bérvonzatot a bérelszámolók pedig a kapcsolódó "zulagekat", kiegészítéseket számolták el, például a különféle pótlékokat, járulékokat, így az utiköltségeket, különélést, éjszakai pótlékokat, túlórákat.

Nem volt egyszerű a teljesítményszámolókkal egyeztetni, pedig nyilvánvaló volt, hogy a munkateljesítmény negyedét nem számolták el. Veszekedés volt és bizony hangosabb szóváltásra is sor került.

- Az elszámolt teljesítmény a cigányoknak így is szép pénz! – mondták megdönhetetlenül a teljesítményszámolók.

Nem nagyon győzött meg ez az érvelés, és tovább folyt a vita. Közben az irodába érkező főépítésvezető elé került az ügy aki átnézte a feljegyzéseket, és megnézte a teljesítményszámolást és a helyettesét valami Dányi nevű embert keményen leszidva utasította hogy a valós teljesítményt azonnal számolják el és a pénzt még aznap fizessék ki a cigány brigád számára.

Karácsony előtti utolsó munkahéten az első munkanapon egy faházban lévő irodám ajtaján kopogtatnak, és azonnal nyílik az ajtó. Rézműves Sanyi bácsi lépett be rajta óvatosan és a köszönés után kérdezi:

- Egyedül tetszik lenni Sanyi bácsi? – kérdi és kicsit körbejárhatja a szemét az irodában.

Kicsit zavartan mondtam az igent, mert furcsa volt, hogy egy hatvan éves ember egy 23 évest lebácsizzon.

- Tudja Sanyi bácsi – szól az "öreg" Rézműves - hoztam ám magának valamit és azzal elővett a nála lévő táskából egy üveget és egy csomagot.

- A hét végén disznót vágtunk karácsonyra és hoztam magának egy kis kóstolót meg egy kis üveg pálinkát, amit magam főztem.
-Jó szívvel hoztam- tette hozzá.
Azzal a kezembe adta a csomagot és az üveget a padlóra az asztal mellé tette.
A meglepetéstől nem is tudtam hirtelen semmit mondani, a köszöneten kívül.
Majd úgy alakult, hogy munkahelyet változtattam és az utolsó napok egyikén amit még Hejőcsabán töltöttem, Rézműves Sanyi bácsi jött az irodámba.
-Tényleg el tetszik menni Sanyi bácsi?- kérdezte csendesesen.
Tényleg elmegyek - adtam meg a választ az öregnek, aki nedves szemmel mondta:
- Kár. Nagy kár ez Sanyi bácsi. Ki lesz ezután a mi pártfogónk?
Azóta is sokszor gondolok erre a történetre, pedig eltelt már lassan negyven év.
Rézműves Sándor azóta biztos megtalálta égi pártfogóját.

1956, október 31.-én a késő esti órákban, a városháza nagyteremében, egy zajos népgyűlés a békéscsabai városi forradalmi tanács elnökének választott meg. Valaki megmagyarázta, hogy az valami olyasféle mint egy polgármester, már csak azért is, mert a polgármester a nagy zavarban lelépett.
Már napok óta nem aludtam otthon és jobb megoldás híjján a polgármesteri irodában sikerült egy pár órát hunyni a szemem. Már kora reggel ment a nagy sürgés-forgás, az igazság az persze, hogy senki sem tudta, hogy mi történik, vagy éppen mit kéne tenni.
Úgy déltájban egy küldöttség jött és Vizvári Julia színésznő aki előlépett mint polgármesteri titkár vezette be őket az irodába. Három cigány férfi, három korosztály, hozzátartozó feleségekkel és megszámlálatlan gyerekekkel. A legöregebb ember, levett kalappal lépett elő és adta elő a jövetelük célját.
- Polgármester elvtárs, - mondta – úgy hallottuk, hogy most, hogy győzött a forradalom, majd minden másként lesz. Azt szeretnénk kérni, hogy utaljon ki nekünk fát, mert hogy mi teknőfaragó cigányok vagyunk, csak ahhoz értünk, mi azt szeretnénk csinálni...

Kaskötő István

Ajánlott olvasmányok:

Csalog Zsolt: Mit csináljunk a cigányokkal?

Teljes szöveg

Sárközi Gábor: A cigányokról őszintén

Teljes szöveg

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskötő István

Tóth Árpád

1886-1928

RÉGI DALLAMOK

Egy ismeretlen szép lány zongorázik.
Fájó dallam, mint örvénylő patak,
Lüktet fülembe a kis kerti házig,
Hol meghúzódva ülök hallgatag.
Kivül merev, bús tömbökké verődvén
Merengnek vénhedt, hajlott testü fák,
Jégkéreggé fagy rajtuk a verőfény,

BRONZSZOBOR A KÁVÉHÁZBAN

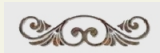
Szép bronzszobor, melléd ülök le,
Setét, busongó bronzszobor,
Ki illatos, lágy, könnyű ködbe,
Csendes sarokba rejtve jól,
Fakó tükröknél álmodol.
Jó néznem bús szemöldöködre.

Kék árnyukban ül hűs szomorúság...

Ellobbant lángelmék halk muzsikája
Fürösztí fáradt, sáros lelkeket,
S úgy fáj, hogy éltem mért fonnyadt sivárra,
Mint holt mező, mit tar homok temet.
A drága múlt ragyog fel ím előmbé,
Mint éji tó, az árnyruhás, borús,
Ha hűs tükrén piros fényét előntve
Kigyúl a nap, a szent, tűzkoszorús...

Szívem mélyén, a bíbor koporsóban
Holt álmok népe ébredéz, remeg.
S naiv ritmusra fürgén, rikitóan
Körültáncolnak és megejtene.
Édes, mélységes, halk gyerekszerelmem
Üde melegét újra érzem,
Az agg lugasban ülünk újra ketten,
S vékony, fehér kezéhez ér kezem...

A zongorán künn új dal zúgva harsan,
Vonagló, jajgató, éles, sötét,
S én felriadva, könnyes szemmel, halkan
Lefogom ábrándjaim kék szemét.
Ó, mért is volt álmodni annyi álmot,
Fényes mennyország, mért szálltál le rám,
Ha pár év múltán életed s halálad
Egy halk futam egy ócska zongorán...

EPILOGUS: EGY RÉGI VERS A PEGAZUSHOZ

Fakó lovam, fáradt lovam,
Hadd igazítom meg a nyerged,
S hol holt rózsák avarja van,
Járjuk be egyszer még a kertet.
Hej, jó világ volt hajdanán,
Nem laktunk a Sóhaj-tanyán,
S nem néztük búsan, hogyha pergett
Az éjbe szürke hó...
Gyi, vén fakó...

Mily búsak a tar rózsafák,
Fejfái ifjan holt tavasznak,
Lehervadt a bimbóvilág,
S a bíbor rózsák mind elasztak;
Csak száraz ág maradt nekem,
Belőlük hosszú éjeken
Egy-két bús láng-rózsát fakasztgat
Tüzem, a hamvadó...
Gyi, vén fakó...

Fakó lovam, fáradt lovam,
Kihalt a táj, mit tenni már most?
Az áldott csárda merre van,
Mely bús lovast és béna táltost
Jóval fogad, és nyugtot ad?

Ma bántana a furcsa láрма,
S kinevetnének a fiúk.
Meleg csókok és tarka kártya
Ma, lásd, tudom, hogy mind hazug,
S egy csendes, otthoni zsalut
Verselnék meg, áldón, vigyázva.

Ma lovagolnék, künn, a ködbe,
Korhadt, döngő hidakon át,
Ma vizsgán, búsan, eltűnődve
Szétszednék egy vén fuvolát,
Ma szép, szelíd mártirhalált
Halnék egy szent Eszméért, csöndbe...

Ma főmet szépen hátrahajtom
Setét emlődre, bronzszobor,
S rémlik, te is, fejemre hajlón
Szép, bús csodákról álmodol.
Tán arról épp, hogy ily komoly
S hervadt lesz holtan is az arcom...

ÉLETRAJZ

A VÉN LIGETBEN

A vén ligetben jártunk mi ketten,
Aludt a tölgy, a hárs, a nyár;
Hozzám simult félőn, ijedten,
S éreztem: nem a régi már.
Sebten suhantunk, halk volt a hangunk,
S csendes volt a szívünk nagyon,
És mégis csókba forrt az ajkunk
Azon a sápadt alkonyon.

Kezéből a fűre, könnyesen, gyűrve
Lehullott egy csöpp csipke-rom,
Fehéren és halkan röpült le,
Akár egy elhervadt szirm.
Szeme rámnézett kérdőn, búsan:
(Nincs búsbabb szem, mint aki kérde)
Ily szomorúan, ily koldúsan
Mért hívtuk egymást ide? mért?

S mondta, hogy késő már az éj, s ő
Megy... mennie kell... s elfutott.
Hallottam haló zaját a lépcsőn,
S nem tudom, meddig álltam ott.
Aztán... le s fel jártam a parkban,
Mint aki valakire vár.
Gázolt a sarkam síró avarban,
S aludt a tölgy, a hárs, a nyár...

TAVASZI ELÉGIA

Előre, rokkant Rozinánt,
Elérjük majd a Néma Várost,
S behind a szürke hó...
Gyi, vén fakó...

KATONASÍR

(A kárpáti harcok idejéből)

Magányos sír a keskeny, elhagyott
Völgyben, keresztje ferde már, veszendő,
De gypjas hó a vállát - enyhe kendő -
Szelíden védi, s rojtul ráfagyott

Kis jégcsapok gyémánt dísze ragyog:
Míg lent a néma bíborban derengő
Mélységben zárt szemekkel és merengő
Arccal nyujtózik egy ifjú halott.

Ha véres szemmel s arany nap-sisakban
A hajnal újra a hegyekre csattan,
Pihenj, kedves, nem kell már harcra szállnod,

Sírod felett még bús moraj lebeg,
De te feledd az ágyút már, - te álmodd:
Hazaértél, s ugat vén, hű ebed...

REZIGNÁCIÓ

Már borús, örök körben kering
Lomha léted, útag elveszett,
Mert arany fonálad, mely szerint
Járj, elejté csüggeteg kezéd,
S immár pályád fájó labirinth,
Lesz-e még, ki rajta elvezet?

Lesz-e égi angyal, akinek
Karja védjen útag sivarján?
Vagy akár remény: remek ivet,
Boldog hídat színlelő szivárvány?
Vagy ha más nem, egy szegény szívet
Lelsz-e még, mely mint te, úgy viv, árván?

Ó, jaj, már tetőled minden út,
Angyal és remény s szív elmaradt,
Helyed árva zug csak, méla sut,
S lelked bölcs lemondást, bús sarat
Téli kandallódul sírva gyúrt,
Mely nem ad hőt, csak füsttel marat...

ÚJ TAVASZIG VAGY A HALÁLIG

Új-Tátrafüred

Előttem nők siettek. Testét lomhán kinyújtva
Közénk terült a távol... és míg az esti csendben
Elhalt víg kacajuk, kezem szegény öt ujjá
Didergőn összesimult nyűtt, lim-lomos zsebemben.
S reád gondoltam akkor, s szájon csókolt a halk szél,
Mely most testhez feszíti az asszonyok ruháját,
S mely olyan illatos, mint duzzadt dombu párnád,
S szelíd, mint női vállhoz simult bús férfi-arc-él.

Merengtem: most vetik fel fehérlő szűzi ágyad.
S irigyeltem cseléded, ki vár, míg vetkeződdől,
És aki elmenőben kecses melledre láthat,
Min kis kupolát formálsz imára tett kezedből.
S eszembe tűnt egy alkony, halkan súgtad nekem,
Hogy egy imába foglalsz fáradt, aggott apáddal...
Ó, látod-é még, édes, a múlt ködein által
Apád szelíd, holt arcát s alázatos fejem?...

Hazaindultam aztán, bús dolgokon tünődve:
E furcsa földi létre mi végre kelle lennem?
Vágynom melege, fényre és karcsú testü nőkre
S bolyongni félszegen, magányos esti csendben?
S vén utcapadokon hosszan meg-megpihenve
Verseim mondogattam, melyekben csendesen
Zokognak bánatim, és egykedvűn figyelte
Fáradt, reszkető számat fáradt, szegény szívem...

Aba-Novák Vilmos: Tájkép

KÖRÚTI HAJNAL

Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. Még
Üveges szemmel aludtak a boltok,
S lomhán söpörtek a vad kővidék
Felvert porában az álmos vicék,
Mint lassú dsinnek, rosszkedvű koboldok.

Egyszerre két tűzfal között kigyúlt
A keleti ég váratlan zsarátja:
Minden üvegre száz napocska hullt,

Most, hogy megint útfélre estem,
Eltűnődöm e téli esten,
Mi volt az élet, uramisten?

Mi volt? ez volt: sok fénytelenység,
Fakó robot és kénytelenység,
Száz bús határ reménytelenység.

Borult egek kevés azúrral,
Koldus pajtáság pár nagy úrral,
Pár ájult nóta, tépett húrral.

Egy-két vad mámor nyoszolyája,
Egy-két asszony jó, meleg szája; -
Volt, nincs. Csöndes a szívem tája.

Most itt ülök, roppant hegyek közt,
Betegen a többi beteg közt,
Múltak háttal, halállal szemközt.

Lesz-e másképp? várjam? ne várjam?
Lassan szétszéled a homályban
Bitang jószágom, kedvem, vágyam.

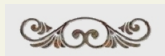
Nyomukban, mint fekete bundás,
Begyűrt süvegű öreg kondás,
Hallgatva ballag a lemondás.

S mégis, a csönd-paplanú télben,
Nagy nyugalom évadját élem -
Érzem, az Isten gondol vélem.

Mint a bokrok setét bogyókkal,
A hó alatt zamatozókkal,
Megrakva szívem hűvös jókkal.

Hogy mire jókkal, majd megválnak,
Mire a hó gyapja lemállik,
Új tavaszig vagy a halálig.

Fekszem megadva, békén, resten,
S néz rám, át a végtelen esten,
Tűnődve sorsomon, az Isten.

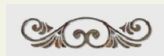

S az aszfalt szennyén szerteszét gurult
A Végtelen Fény milliomm karátja.

Bűvölten állt az utca. Egy sovány
Akác részegen szította be a drága
Napfényt, és zöld kontyában tétován
Rezdült meg csüggeteg és halovány
Tavaszi kincse: egy-két fürt virága.

A Fénynek földi hang még nem felelt,
Csak a szinek víg pacsirtái zengtek:
Egy kirakatban lila dalra kelt
Egy nyakkendő; de aztán tompa, telt
Hangan a harangok is felmerengtek.

Bús gyársziréna bűgött, majd kopott
Sínjén villamos jajdult ki a térre:
Nappal lett, indult a józan robot,
S már nem látták, a Nap még mint dobott
Arany csókot egy munkáslány kezére...

ISTEN OLTÓ-KÉSE

Pénzt, egészséget és sikert
Másoknak, Uram, többet adtál,
Nem kezdek érte mégse pert,
És nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem én vagyok az első mostohád;
Bordáim közt próbáid éles kését
Megáldom, s mosolygom az ostobák
Dühödt jaját és hiú mellverését.

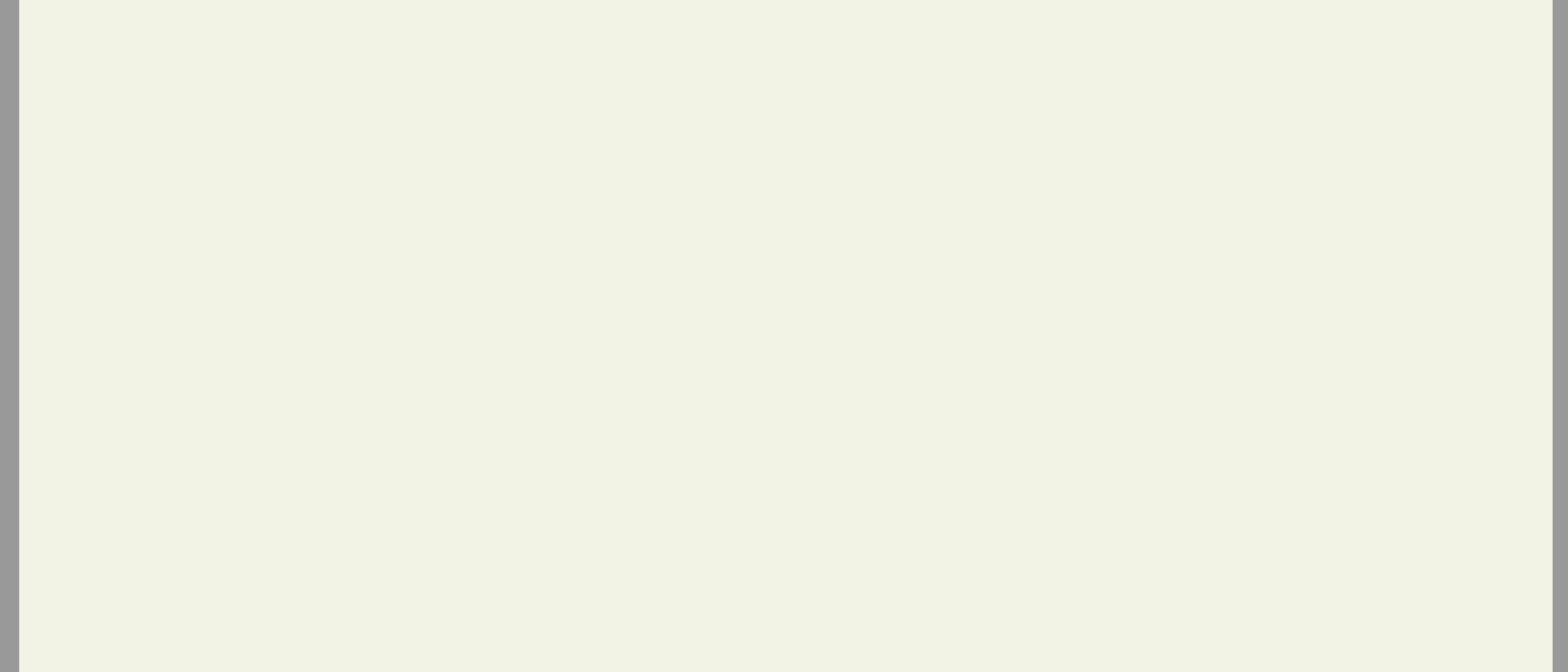
Tudom és érzem, hogy szeretsz:
Próbáid áldott oltó-kése bennem
Téged szolgál, mert míg szivembe metsz,
Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz
A kín, mert tudom, tied az én harcom,
És győztes távolokba néz
Könnyekkel szépült, orcád-fényü arcom.

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)

Hozzászólás vagy üzenet küldésére katt ide: kalaka.blog

2010. február 20.

IX. évfolyam 2. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andrasew Iván: Lassan már
Baranyi Ferenc: HELYZETKÉP
Baka István: Kutya
Bányai Tamás: Úri negyed
Bárdos László: Társaszerzés
Bodó Csiba Gizella: Fekete tükör
Csontos Márta:
Az álmodat nem adhatom
Demeter Zsolt: Csillagfényben
Fetykó Judit: Havazik
G. Ferenczy Hanna: Húzás után
Jeney András: Fázna
Kaiser László: Ments meg
Kajuk Gyula:
Műkritikus a megnyitón
Kamarás Klára: Pepita füzetek
Kaskötő István: Aggódás
Kerekes Tamás: A regény rabjai
Ketykó István: Útszéli kövön
Komjáthy Aladár:
GYÓNTATÓ ÉJSZAKA
Köves József: Egy mondat
Lehoczki Károly: Állomáson
Lelkes Miklós: Esős csend
Millei Ilona: Anno Domini 1988
Moricz Eszter: Fehér éjszakák
Németh Tibor: Út a vályúig
Nógrádi Gábor:
KI CSÓKNAK TESTET ADSZ,
Péter Erika: Imádkozz
Petőcz András: Kosztolányi
Sárközi László: Curriculum vitae
T. Ágoston László: Matyi szeretője
Varga Tibor: Új Orfeusz I.
Végh Sándor: Est
Vihar Béla: Az este csöndjében

elfeledettek

Farkas Imre
A mai magyar asszony
Ady

Uhrman Iván A csodaszarvas

Évezredek közt eltévedve jár,
éppúgy, ahogy mi is mindannyian.
Rén-agancsát rég elhullatta már,
és fertőzött a víz nyomaiban.

Hol lelhetné a régi, tiszta pusztát,
az ősi és még ősbibb Skythiát,
melynek kéklő égboltját koszorúzták
fénylő, bemocskolatlan svasztikák!

Hol úrnő volt, mindenki édesanyja,
óvó szellem, ki új hazába visz,
ordast ha sejt, vitézül megrohanja,
s emlőt kínál bármily gyermeknek is!

Megtörtént tán, hogy nyíl röppent utána,
és fel-felfalta sok vad gyermeke,
s mert túl fürgén repült hat könnyű lába,
kettőt a fejsze szelt közü le,

de énekké jajdult a bűnbocsánat-
esengők tort ütő, zord kórusa;
s jövőre úgys új életre támadt,
s e varázskör véget nem ért soha,

és újra- s újraformálták alakját
merő aranyból táltos mesterek,
s a kész szobrot királysírokba rakták:
rejtőznek, mint ritka ékszerek...

Rég volt. Itt-ott meglelnéd tán a pusztát,
de nukleáris szenny borítja el,
és nézi búsan, mint leprás a mocskát:
kipattog rajta százezer panel...

És ő? A szarvas útját veszve régen

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIÓ

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:
A kapun túl
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
Fetykó Judit:
Epreskert

G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon

Kamarás Klára:
Álmok útján

Kamarás Klára:
Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Kárpáti Tibor: Csillagzápor

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:
Hellén szerenád

Pápay Aranka:
Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

Verzár Éva:

Tüzet viszek...

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:
Hársfanyereg
Kamarás Klára:
Anica

Kamarás Klára:
Arcok a múltból
Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:
Életrajz

Lehoczki Károly: Tensz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba
vagyom át...

Csokonay
Jogászvizsga
Mai gyerekek
Maupassant utolsó levele
Régi "új idők"- számok
Szakítás
Vannak néhányan

klasszikusaink

Karinthy Frigyes

A halottaskocsi
A költő
Derengés
Emlék
Kudarck
Mariska és Károly bácsi
Nem mondhatom el senkinek

gondolatok

Aszalós Sándor:

Sivár terület

Megjelent
Kamarás Klára
új kisregénye.

Munkatársak és olvasóink figyelmébe!

Computer meghibásodás
eredményeként minden e-mail
cím elveszett.
Kérjük tudassák címüket!

ha körbenéz, lidércvilágra lát:
műhold-sereg lyukat ver fenn az égen,
s mocsokba fúl a lenti szép világ;

mocsokba vész maga is menthetetlen,
arany képmásai kiásva rég,
s bazári másukat már meg se retten
mellére tűzni ordas aljanép,

mely már hazáját nem szívébe' hordja,
csak szájában ver véle még habot;
lidércálmot százat vél látni róla,
hogy tán különb lesz, fényesebb, nagyobb,

s valós nagyságát, fényét sárba rántja,
ronggyá szakítja förtelmes keze,
zsigere minden mocsokát ráokádja,
cafatjait elszórja százfele,

s marakszik rajtuk végeérhetetlen,
kinek jár s nem jár bár a legkisebb,
hiszen torzult agyának érthetetlen,
mint nem fogy el, mi bárkié lehet...

Az értékvesztés poklában forogva
legendák, álmok mind így zülленek;
régen nem szent, mi így merült mocsokba,
de mert szent volt, leköpni sem lehet.

Az ember (hogya még az) béna, ájult,
forgó gyomorral arrébb fordul, és
füléhez sem jut egy végképp elárvult,
elárvult, végső szarvasbődülés.

Csók István: Műteremsarok

Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fulleextra
Galamus-Csoport
Hetedhétathár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tiszatáj
Vadalmá

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor
Verzár Éva

Naplók, jegyzetek. (blog)

Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Köves József
Egy mondat a hazugságról
Parafrázis

*(Nemcsak a puskacsőben...
Illyés Gyula)*

Hol hazugság van,
ott hamisság van
kint a pusztaságban
s a meleg szobákban,
a lelkek zugában
is hazugság van,

mert hazugság van
minden újságban
és minden sorában
a szóra nyitott szájban
is

csak hazugság van -

hol hazugság van
ott hamisság van
a vélt igazságban
s szolgáltatásában:
a bíróságban,
minden ítéletben,
és hazugság van
minden hitéletben
a krisztusszeretben
és a parlamentben -

hol hazugság van,
ott csak álság van
a politikában,
minden kormányban,
elnöki palotában
pártházak zugában
fülkék magányában
vasúti vágányban
a kezes bárányban
is

csak hazugság van;

hol hazugság van,
ott hamisság van
minden szegletben
s minden egyenlegben
is

csak hazugság van -

hazugság van
nemcsak az országban,
egész Európában
messzi Ázsiában
és a nagyvilágban

csak hazugság van
és hamisság van
bokorban s ágba
oltványban, dugványban
a fakoronákban
ahogy a boglyát
szekérre dobják

Bányai Tamás
Úri negyed

Plangár mama a zsinagról akart levenni egy száraznak vélt alsóneműt, és unokáját kérte meg, engedje le a fregolit. A gyerek ügyetlennek bizonyult, a kampóról leakasztott kötél kicsúszott a markából. A nedves ruhákkal telített fregoli a nagymama nyakába szakadt.

A robajra a konyhába csődült az összes lakó – Lübkénét kivéve, aki éppen dolgozott -, s egy másodpercig mindenki dermedten nézte Plangár mamát, amint kétségbeesetten igyekszik kikászálódni a nedves ruhák alól.

Plangárné Lujza ocsúdott fel először a dermedtségéből, ám ahelyett, hogy anyósa segítségére sietett volna, a mellette álló Mazuránére támadt.

- Nem tudta megvárni, míg a mi ruháink megszáradnak? Láthatta, hogy túl sok lesz a fregolin és le fog szakadni. Tessék! Most nézze meg, mi történt!

Gizike mentegetőzni akart, de Mazura úr megelőzve őt a védelmére kelt.

- A fregoli nagyon is jól bírja a ruhákat. A maga fia engedte nagyanyja nyakába a mosott holmit - mondta higgadtan, a fregolikötél akasztója mellett megszeppenve álldogáló Józsikára mutatva.

A Budapest, XIII. ker.
IRODALMI PÁLYÁZATÁN
Első díjat nyert.
(a jövőben Kassák Lajos díj)

Baranyi Ferenc
HELYZETKÉP

Kölyök-kandúr piszkít az ágyra
s prűszköl, mikor megfeddik érte,
a kamra kincsét felzabálja -
rég nem vadászik már egérre,
gazdájának bosszús a képe,
mivel gubát cserélt eben...
Egy biztos: ennyire hülyére
nem vettek minket még sosem.

Vetési varjú szírtre szállna,
mert sassá lenni hajtja vére,
csőrét ma még humuszba vájja,
de karmát holnap őzikébe,
és még attól sem térül észre,
hogy minden őz derül ezen!
Egy biztos: ennyire hülyére
nem vettek minket még sosem.

Nem hallgat bösz hangoskodásra,
ki nem vevő, csak csendes évrre,
mindegy, kinek hogy jár a szája
ott, ahol hangerő a mérce -

tépő boronákban
és a koronában
is
csak hazugság van,

mert hazugság van,
(s persze hamisság van)
az apák szavában
anyák mosolyában
gyermek kacagásban
életben s halálban
örömben és gyászban
is
csak hazugság van

igen, hazugság van
s hazug szabadság van
a közgondolkodásban
e hazugországban
hazug világban

Andrassew Iván
Lassan már

Avran Cyrill után szabadon

Lassan már húsz évvel élem túl Jézust,
de senkisémet követ,
tanítványomul szegődők nincsenek,
nem mondtam olyat, amit jegyezni érdemes,
csodáimon én is csak nevetek:
hókuszpókusz mind, vagy túlfűtött, szertelen
vidéki mutatvány. A hülye is látja, hogy csalog.
Sarumat se lopta el senki,
hogy széfben őrizze jobb időkre,
amikor nevem zászlótűz lesz,
hitben révedők szerelme.
De hát kinek is kell egy bűdös, kínai lábbeli,
amit itt vettem a sarkon Jingtól,
akit senkise szeret, mert idegen,
és csak én beszélek vele, mert kedvelem,
hogy olyan jóféle kis buta ember,
nagyra nőtt gyerekem? Olcsón adta,
mint mindent, amit tőle kérek,
tudja, hogy fősvény vagyok, magamat se szeretem.
Talán akkor hibáztam, amikor nem merész olaszt vettem,
vagy útálló németet. Az is lehet, hogy ezek a szegények,
akik hívemül jönnek, ha hívnám őket,
azt hiszik: aki olcsóban jár, olcsó annak a lelke is.

paraszt gyűjt saját fejére,
aki kertelni képtelen.
Egy biztos: ennyire hülyére
nem vettek minket még sosem.

Herceg, a szív mit is remélne?
Ma neked - s holnap se nekem.
Egy biztos: ennyire hülyére
nem vettek minket még sosem.

Németh Tibor
Út a vályúig

Beszéltem vele, s nekem azt mondta:
hogy Ő bennünket sasnak teremtett,
mégis ma kövér gilisztákat
kapirgáló tyúk lett ez a nemzet.

Beszéltem vele, s dorgálva mondta:
mikor őseink hazát kerestek,
nem szekerekre kapaszkodtak,
hanem az úton előttük mentek.

Beszéltem vele, mikor azt mondta:
veszni indult már ez a nép, kinek
mit sem ér a külhoni rokon,
annak a múltja sem kell senkinek.

Beszéltem vele, s ma még azt mondta:
tékozló fiad talán nem jutott
még el, a disznók vályújáig,
hisz enni se tud, a szája csukott.

Végh Sándor
Est

A nap szélén állok.
Sugarait fekete gép
zúzza, töri derékba.
Még hajló ágain átcsúszok,
átszököm a holnapba.

Csók István
festőművész

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Sárközi László
Curriculum vitae

...az anyám öngyilkos lett Kalocsán,
a börtön szartól bűzölgő budiján:
lopott, hogy enyhíthessem nyomorán

és vegetálni tudjon, mert ha kívár,
éhen döglök ő is, meg az apám
is, ki nem lelt már békét, sem hazát,
mióta elvitték lovait... s cigány

nemigen kapott munkát. A családom
apám okolta és kizavarták
oda, hol az agyagot kaparják
a téglákhoz s ahol szikkad a vályog.

S már hivatalnokok sűrögtek körben,
meg rendőrök, akik ránk ügyeltek:
vitték anyám, épphogy megszülettem:
kevésen múlt, hogy nem a börtönben.

Gyűlölet gyűlik gyűrűzve haragom
mély medrében – bár pusztulnék inkább:
az állam nevelt, mint kommunistát,
akivé váltam, vagyok és maradok.

Másodrendű vagy – mondták és elhittem,
hogy a cigány mind tolvaj és koszos,
hogy nem érzi, ha folytja a mocskok,
munkát kerül s nem tudja, mi az illem.

kővévált árnyékként kísért a kényszer,
hogy bizonyítsak, de hogy mit s kinek?
megadtam módját minden centinek,
ahogy mentem – s kevés volt az eléghez.

Magamba fordultam, mint egy aszkéta:
választ kerestem, de nem találtam,
idegen lettem, igaz barátnak

Petocz András
KOSZTOLÁNYI

Valahonnan lassan kiúszik, szinte kúszik
egy zongoradallam, finoman, halkan.
A Kertben a különös virágok, amerre járok,
hajladoznak búsan, tisztán és átlátszóan.

Különös lények élnek itt, különös, szomorú arccal.
Mutatják maguk a Napnak, minden tavasszal, csakis tavasszal.
Hajukban harmatcsepp csillog, szemükben örömkönnyekeket találni,
ahogy a fasorban végig – sétálgat velük Kosztolányi.

A házban gyerekek. Férfiak hangja.
Az utcákon katonák menetelnek.
S ő csak int, kedvesen, elnézően a szigorú szemű fegyvereseknek.
Különös játék a szóval, különös ajándék.
A Kert fölött remegő zongoradallam
árnyékként tűnik el, finoman, halkan.

Kajuk Gyula
Műkritikus a megnyitón

Óh, ezek a lépcsők, korlátok
és a fények... a félhomályok
és a vaksötétek...
Fénycsíkok, pászmák,
finom foltok...
a gyönyörtől mindjárt
felsikoltok!
Önök aktokat kéne

ott maradt a könyv, a szó ajándéka.

És a szerelem alig érintett meg:
észre sem vett, vagy dagadó mellel
mentem el mellette, emelt fejjel,
mit számít már, hogy aztán falba vertem?...

...nem jó ez így, nincsen értelme sehogy:
a lét, ha csak panaszosan pislákol
eloltani való s aki bátor:
megteszi; mert aki nem él – sose volt.

Hogyan kell, beteljesítem sorsom?
Családi hagyomány köt: másunk se volt...
Kardot kell-e ragadjak, vagy coltot?

Budapest. 2006. November 13

Varga Tibor
ÚJ ORFEUSZ

I.

Hádész! Uram!
Ha felneszelne árnyad;
dobhártya-csendű, kénköves világ!
Hogyan kiálttam,
ha meghallanád,
micsoda kín tépi számat!

Uram! Itt fenn a létezésben
Száz rettenet huhog rám.
Jövendő bajoktól remeg a fajtám.
Míg lent a csend sötétlik,
hasadni kész a mag,
míg onnan néma vagy,
itt fent a megcsömörlésig
fitogtatod magad.
Hangod háрпиák torkából rikácsol,
torkolattűz, atom-, neutronláng a nyelvük,
szavuktól nem rejthet sikátor.

Micsoda sorsot szánsz, Uram?
Ahová nézek, robban a lét,
vak világ legyen csak,
hisz rommá lótt vidék
füstöl bennem is.
De – szeplőtlen asszonyt,
szemembe újra fényt –
én visszaperlem Euridikét!

fotózni! Az aztán maga
lenne a csoda!
Hiszen e képeken
mit is fényképezett?
Kőkemény betont
és rideg üveget...
Oly durvának
kéne látszania...
és olvadnak a képen,
mint egy finom, puha
érintés az érzéki testen...
Jaj, a gondolatra
majdnem eléleztem...

Jeney András
Fáznak a rétek

Zöldellt a határ, már nőttek a fák.
Ma ismét hó kavarog.
Tavaszt lop a tél, henyélve zabál,
Károg a szélben feketemadár.

Fényt szórt, hidakat vert tegnap a szív.
Mára megült a homály.
Füstköde vaj koponyát, beleszív,
Sercint, s vigyorog: minek ide híd?

Szürke világ. Hideg szele éget,
Kelj fel a földről, fáznak a rétek.
Túl a folyón magot érlel a nyár.

Fagy dühe ellen óvnak az álmok,
Körtáncot járnak otthon a lányok,
Hó alatt, mégis, nőnek a fák.

Kamarás Klára
Pepita füzetek

Az első füzet

Mikor kezdődik az ember élete? Vitatják, hogy a születéskor, vagy a fogamzás pillanatában. Meg lehet állapodni benne, mint az időszámítás kezdetében.

Hol kezdődik az ember sorsa? Ez már igazán fogas kérdés. Mehetünk visszafelé az időben. A szülők, nagyszülők életében keressük a gyökereinket, vagy még távolabb, a család kódbevezető múltjában?

Egyesek családfáját számon tartja a történelem. VIII. Henrik összes feleségének származását ismerjük. Tele van

Kaiser László Ments meg!

Ments meg, Uram,
a félműveltektől:
a szóval pusztítóktól,
ments meg, Uram,
a féltehetségektől:
a lélekkel ölőktől,
s ments meg, Uram,
a féltisztességesektől:
a báránynak látszó
gyilkosoktól!

Csontos Márta
Az álmatag nem adhatom

Az álmatag nem
adhatom, míg meg
nem találom magam,
s míg csillagom vacogó
testén aranyba nem
olvad minden szavam.

Túl a zuhanáson
fényem selymére
mintázom arcom,
s győzelmi lobogóm
a Napra tűzve
egyedül vívom harcom.

A hajnal koronáján
tüzes drótot fon
a kapaszkodás ereje,
magányom fatörzsén
betűim sarjadó ágak,
suttog dalom erdeje.

Az álmatag nem
adhatom, csak titkom
mélyébe nyithatom szemed,
csak fényem gyöngyeiből
kovácsolt képzeletem
kincse lehet a tied.

Nógrádi Gábor

a történelemkönyvek hátulja származási táblázattal.
Akkor kezdtem a magam eredetét keresni, mikor azt
kaptuk házi feladatul, hogy mindenki készítsen családfát.

Apám anyja cseléd lány volt, apja ismeretlen. Mindig
úgy képzeltem, hogy magas, szőke, kékszemű férfi volt.
Szép és nagyon okos. Hogy is lehetett volna másképp
annak az ügyefogyott barna asszonynak, aki a nagyanyám,
olyan fia, mint az apám!

Anyai ágon már messzebb jutottam. Sokat hallottam
róla, mert a háború alatt mindenkinek igazolni kellett a
származását, és ezek az adatok később is sokszor szóba
kerültek. 📄

Lásd, **KÖNYVAJÁNLÓ**, itt.

Csók István:
Felesége arcképe

Ketykó István
Útszéli kövön

A sebek
gyógyíthatatlan fájdalmát
már mind átéltem -
térdet s fejet
nem hajtok
könnyű kalandok előtt -
jólesne megpihenni már
egy útszéli kövön
s hallgatni
a sok ismerőst,
ahogy hangosan rám köszön...

Balassagyarmat, 1976. október 23.

KI CSÓKNAK TESTET ADSZ, SZAVAKNAK FORMÁT,

s doboza vagy a lengő gondolatnak,
s nekem, kiben a dolgok fölfakadnak
névtelenül, hogy ölemen hajolsz át.
Ki tébolyomnak vagy gyönyörű korlát,
és kése is megkésett indulatnak,
mi elválaszt tőled és visszaadhat
sejtelemmé torzítva drága formád.
Kit rám feszít a történelmi távlat,
bár magára vágyik, nem győzelemre,
szemén, száján bugyog az unt utálat
kínzó, kínlódó, fekete fejemre,
míg hajnal lesz, ablaknál ül és halvány
terhe marad csak létezésem partján.

1969.

Kaskötő István
Aggódás

Ma dühöng a szél,
ajtómon a múlt kopog,
a holnaptól fél.

Kerekes Tamás
A regény rabjai

(fiktív recenzió egy meg-nem-írt regényhez)

Kötelező olvasmány azoknak, akik egymásnak háttal akarnak csókolódnizni.

Egy francia, fiatal láncdohányos egyetemista hatvannyolcban tüzet kért a nanterre-i egyetem uszodájának avatásán a minisztertől. Daniel Cohn Bandit provokációjára büntetés várt. Kicsapták. Állítólag megkérdezte a minisztertől, hogy a fiatalokról szóló hivatalos fehér könyvében a minisztérium nem említette a szexuális problémákat.

A miniszter azt válaszolta, hogy "ha nem bír magával, miért nem ugrik a hideg vízbe?"

A jelenetnél jelen lévő Timur Link esküszik rá, hogy a beszélgetés a következőképpen zajlott:

A diák kérdése: "Miniszter úr, miért nem engedélyezik az egyetemeken a koedukált kollégiumokat".

"Hűtse le magát, fiatalember!", hangzott a rapid válasz.

"Ha maga impotens, attól még hagyhatna bennünket ba..ni" válaszolta az a diák, akiből a frankfurti választások

Bárdos László
Társszerzőség

És most még tovább, de
termékenyen.
Nem csupán kihúzza,
nyúzza-vonva, mint
eleddig, el egészen ezer sorig, e hol kétes, hol kettős
ezerig. Hogy bámulva pislogj magadra,
mint aki beleér, belelóg: még mindig.
Üdvözült mosollyal, csupán mivel
tovább nyújtózkodhatsz, betakarózottan.
Hanem kíméletlenül
szórva a szót, pökve a nyelvet erre-arra,
fertőzve vétlen környezetet
több irányból röpködő
szövegtestecskekkel: megannyi ABC-vírus.
Cseppben a tenger. Miként
„Fletcher
Beaumont halála után”.
Vigyázat, két név, két vakarék árny a ködben,
s lám, minő nemtelen versengésben győz az első.
Kényelmesen túlnyújtózik a másodikon. S „előnyünk”,
mondják, hogy így tudhatjuk: amit ezután írt,
azt aztán egyedül ő írta. – Köszönöm szépen.
Köszönd a lelküket épp kilehelőknek,
hogy hangod még jól azonosíthatóan
csendül a légből, s virágról virágra
szálldos a széllal, míg el nem libeg
a szélrózsa fuwallatain.

G. Ferenczy Hanna
HÚZÁS UTÁN

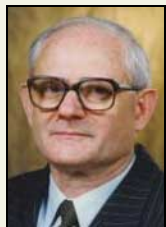
Ma morcos kedvemben vagyok,
a Nagykörúton ballagok -
fűtül a szél.

A földön gyorslista hever,
egy mérges ember dobta el -
nem nyert szegény.

A szél gorombán rám suhint,
zsebemben árva hús forint -
szomorkodik.

S, hogy így van erre több az ok,
verset kiadni nem tudok -
ki tudja mért...?

alkalmával Európai Néppárti képviselő lett, aki a Zöldek csoportját képviseli a mai napig. Daniel Cohn Bandit, aki a legendás időben csak Vörös Dany-ként emlegettek.

Lelkes Miklós
Esős csend

Cseppre csepp. Fénylik égi ón.
Tűnődik légből jött valón.

S tűnődik föld. Fekete fa
borongós-búsan önmaga.

Cseppen a csend. Hallgatható.
Könnyes óncsend, könnyes való.

Fekete fán csöpp színmadár.
Kis semmi-színben fáj, mi fáj.

Unott ón óra kuty-ketyeg.
Eső élet, te cseppre csepp!

Szürke világban szürke fal.
Kint ázott kutya fal, ha fal.

Kivert lélek köhint, beteg,
s egy lélek-órát emleget.

Ó, embernek hitt emberek!
A lélek-órás is beteg.

Ámít az ón önkény-idő,
közöny közönnyel mérhető,

amíg közönnyel elketyeg
a sok bússá lett szerkezet,

elkuty-ketyeg, s csenddé remeg.
Eső élet, te cseppre csepp!

Mert bár a Múzsra rám talált,
de versem egy sem absztrahált -
csak csupa rím.

S mert minden sora érthető
és jambusokban mérhető -
nem kell ma már.

Bár nyertem volna tízezret,
vagy húszezret, vagy százezret -
az lenne jó.

Vennék kabátot, kalapot,
s ezt az egész kirakatot -
az lenne szép.

De a sors mindig csak fukar,
s mint minden szerkesztő: cudar -
üsse a kő !

Hát így akarja Fortuna,
hogy nyelné el a vén Duna -
a csalfa lényt.

S így morcos kedvemben vagyok
a Nagykörúton ballagok -
füttyül a szél.
(1954)

Lehoczki Károly
Állomáson

Kerek órát késik a vonat,
a topmenedzser gyomra összeszűkül,
a nagy boltot, a francha is, kihagyja!

Én kitámaszkodom ide a napra,
bambulom a kókadt muskátlikat,
valami fránya jókedv bizserget belül.

Eljött az én időm, a profit fekete napja,
az örök nihilt körmölöm fecnire.
A versenyember kiguvadt szeme
értetlen vizslat bűvös ígém körül.

Demeter Zsolt
Csillagfényben

Baka István
Kutya

Körülhemperegted a fákat,
Leráztad irtózatod,
Szabad vagy – horpaszodban már csak
A belek láncát lóगतod.

De – míg buzgalmad feledi
Az udvart, tornáctól az ólig –
A vadvizekre emberi
Dühök homloka ráncolódik.

A felhők közt bakancsszögek:
Rúgások csillagképei;
Lekushadsz, s rettegő szemed
Füvek pillája verdesi.

S amint a holdon feltűnik
Eszelős, hű tekinteted,
Mint egy nagy gazda lábait,
Végigszagolod a fűzeket.

Millei Ilona
Anno Domini 1988

Eltársaim! Csak egy kis biztatást!
Hogy megérjük a rég várt olvadást,
csak annyit, hogy jól van, gyerünk,
csak annyit, ha maradunk, nyerünk!
Eltársaim! Csak igaz szót!
Ha mégoly nyerszet is, biztatót,
falat kenyérként arról, hogy nem vagyunk hiába,
hogy ne vágyódjunk innen Bergengóciába!
Nekünk nem mindegy, hová jutunk,
csak innen el. Mert már nem alkuszunk
hitre, bőrre, jogra, haragra, pénzre...
Eltársaim! Néhány jó szó kéne!

Vértelen áldozatok hevernek
A macskaköveken vértelen áldozatok
hevernek a századvég mocskában.
Kihányták lelküket.
Közöttük jársz, átléped őket.
Melenget az érzés: nem velük fekszel,
kockakő-jászoluk neked nem otthonod.
Áldozatibárány-bőrükkel a boltba szaladsz,

este van és csendesség az úr
az alkony az erdőbe lépett
és hálót font napsugarakból
ráborította a fákra és hallgatag
néptelen árva lett a határ
a hold halványsárga fényben
vetkőzteti a fákat
meztelen testükre csillagot szítál

T. Ágoston László
Matyi szeretője

Valószínűleg akkortájt kezdődött a dolog, amikor
Matyit kirúgták a gyárból. Igaz, hogy akkor már nem
gyárnak hívták, hanem káeftének, és nem igazgatója volt,
hanem menedzsere, s a melóst se drehásnak becézték,
hanem humán erőforrásnak. Ez azonban történetünk
szempontjából teljesen közömbös. Vagy mégsem? Majd
kiderül.

Tény, hogy Matyi tizennégy évesen lépte át először az
üzem küszöbét, mint leendő esztergályos szakmunkás
tanuló, s negyven év elteltével több hasonló korú
sorstársával együtt került az utcára. Elég csinos
végkielégítést kaptak, így aztán megpróbáltak vidám képet
vágni a dologhoz, de ahogy közelgett a végső búcsú napja,
egyre gyászosabbra sikerült. Meg is jegyezte a nemrég
kinevezett fiatal művezető:

– Olyanok, mint akik citromba haraptak, pedig a jövő
héten már nem kell az én tojáshéjszagú seggemet
bámolniuk. Akár ünnepelhetnének is!

Bodó Csiba Gizella
Fekete tükör

Gauguen fekete tükrében
színek orgiáját pihente szemem,
vagy tán belső valóságot kémlel
aurátlan, halvány éneemen?

Káprázat ne rontsa látásom,
nap-fényezte szappanbuborék
elpattan, elúszik, ne erre figyeljek,
mindez csak merő dőreség.

Lehet-e perc számomra kezdet,
lehet-e perc számomra vég,
de lehet ezerszer újult kezdet,
ha van célom, s táplálók remény!

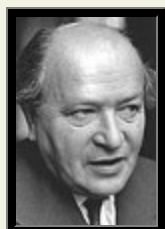
s becseréled; kenyérre? Borra! Hisz feledni kell.
Kicsorbult, ordas eszmék lesnek rád a sarkon,
leütnének. S míg a koszos átjárókba igyekszel,
mocskot és bűzt fúj a szél pofádba.
Már föl sem szisszensz, hogy nem ezt akartad!
Beállsz a sorba, s mélyen fölkapar,
ha harisnyádon megpattan a szem.
Lásd, így szegényedsz te is.
Ablakon át nézed, hogy hull hó helyett a pernye,
hogy lopakodik be szobádba. A lelkedbe.
Csend van. Lassan körülzár, leterít
az elárultak néma közönye.

Hang nem ér hozzád, s nincs kinek felelned.

Moricz Eszter
Fehér éjszakák

Messze vagyok nagyon,
már nem őrzi álmom
házunk előtt a hóember...
Némán, csöndben várta
a varázst, csak úgy mint te.
A "februári" olvadás
elvitte messzire...
A fehér éjszakák
csillogása rég megkopott,
már nincsenek titkos
és hangtalan vágyak,
nincsenek átsétált
éjszakák, csak üszkös
hamu takarja a
kiskőrösi tájat...
Messze vagyok nagyon,
azóta sem láttam
hóembert sehol sem.
Azóta sincsenek
csillogó-fehér éjszakák,
nincs semmi, csak puszta
kietlen szürkeség...

Vihar Béla
Az este csöndjében

Már alkonyodott, midőn hirtelen
rádöbrentem, hogy itt vannak velem,
az élőknél is többen: mindenütt,
az egész világ teli van velük;

Bp. 2009.

Péter Erika
Imádkozz

Fehér a tél,
nem jut fedél
didergő fiadnak.

Hideg a csend,
jeges kukák
kondulnak odalenn.

Kemény a tél,
imádkozz fagyos
lelkemért ... szerelmem!

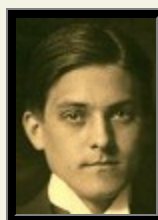

Fetykó Judit
Havazik

Havazik... hallgat a város,
homály fedi a hegyeket,
surrog, zizeg, széllal szálldos,
felidéz régi teleket...

Hull, csak egyre hull, s úgy szitál,
mintha véget sose érne,
mintha a sok-sok régi táj
ma a hóval visszatérne,

Mint hajdan a régi tájban...
minden csöndes, minden hallgat,
áll a kert a havazásban,
hó keringél, hó takargat.

Komjáthy Aladár
GYÓNTATÓ ÉJSZAKA

Ó! éjszak, te vagy a néma lelkek
nagy gyóntatója. Hallgat az igazság
a nappalok zajába; csillagokra

pillantásukkal néz rám az anyag:
körös-körül holtak tolonganak.
Halottak szeme: fű, fa, milliárd
sejthalmazából így figyel reád;
amerre fordulsz, mind egyként rokon:
ősök serege ring a lombokon.

A téglafalból is ők intenek,
a mesterek és a névtelenek.
Kezükből ház lett, párkányzat, orom,
felszökkenő híd, merengő torony.
Mennyi örökség, mily gigászi had,
tengerré duzzadt hány tapasztalat,
újítás, eszme, könyv, szobor, zene:
létük értelme és üzenete.
A tiéd, vedd át! – nyújtják, íme, ők,
megostromolva bennünk a jövőt.
Övék a szó is, mely kél nyelvemen,
tőlük való az arcom, a szemem,
felboronganak a homlokomon:
ők hordoztak, s most őket hordozom.

Nincsen halál, hol teremtés fakad:
villámként zengett már e gondolat,
s látni véltem: ezernyi nemzedék
a munkában feloldva életét
felém tekint a tárgyak, eszközök,
formák, szerszámok sorai mögött;
mert akivel a világ alakul,
az már nem múlik el nyomtalanul.
Lám, így élnek ők, és én az vagyok,
amit belőlük tovább juttatok,
és csupán annyit ér az életem,
ahogy örökük gyarapszik velem.
(1959)

vágnak a titkok s terhüket ledobva,
sötét és kétes sorsukat siratják.

Ravatalon nyugszik a kínban égő,
hadakozó, csaló, gyönyörre éhes
világ, oly csöndesen, hogy fent, a bársony
egek megrendülnek a hallgatáson
s megtér minden elrendelt istenéhez.

Őszinte leszel te is; úgy kitárulsz,
mint őszi táj, ezüstös holdsütésben;
s mit be nem vallanál a napvilágon:
hibáid s bűneid hinárja átfon
s alázatod: kemény parancs, nem érdem.

Fekszel és sírod éjjelére gondolsz,
pascali csend gonosz folyója elfed.
Miben hiszel, boldogtalan? Az évek
elfutnak és hiába kellenének;
meghalsz, de addig félve-fél a lelked.

Csók István: Vitorlás a Balatonon

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Farkas Imre

1879-1976

SZAKÍTÁS

Írtam egy levelet
Zordonan, kevélyen,
Isten vele, édes —
Ez volt a levélben.

VANNAK NÉHÁNYAN...

Vannak néhányan, csendes emberek,
Hangos panaszra ajkuk sohse nyílik.
Minden vádat szívükbe rejtenek,
S fölemelt fővel hordozzák a sírig.

Hogy már elfeledtem,
Kifejtettem hosszan
Százszor is átgondolt
Szép, okos sorokban.

Elküldtem a levelet
Egy orgonaággal,
S azután — rohantam
Árkon-bokron által.

Előbb odaértem
Én, mint a levelem,
S azt mondtam: hazudtam,
Szeretem, szeretem...

JOGÁSZVIZSGA

„Hány részből áll a római jog?”
„Pandecták és institúciók?”

„Jól van. Mostan örök jogot kérdek —
Hogy hívják a fekvő-örökséget?”

Hallgat? Ezt már tudni kellene,
Hereditas jacens a neve.

Hányféle a jog? Tudja?” „Tudom.
Jus privatum és jus publicum.”

„Most térjünk át a statisztikára,
Remélem, hogy nem kérdem hiába.

Hány leány van Magyarországon?”
„Csak egy kislány van a világon.”

MAUPASSANT UTOLSÓ LEVELE

Oh, Marie, gyöngéd, fehér lilium,
Megösmeri-é e kuszált betűket?
Sietve írom, mert a percek tűnnek —
Halálordítás lesz a sóhajom,
S ön, ki rajongva szereti a szépet
Talán elfordulna kelletlenül —
Most csönd van a lelkemben. Csönd. Az élet
Elhagyni készül, halkul, kimerül.

Igen. Most nincs körülöttem a Horla,
Ez a fekete, néma, szörnyű rém.
De már valahol duzzad a vitorla,
S tarajos habokon röpül felém.
Most a szívem, a száz asszonytól sebzett
Nem kínoztak, zaklat... csöndesen dobog.
Az ablakon egy lámpa fénye reszket...
Fehér rózsákra s önre gondolok.

Vannak néhányan, csöndes emberek,
A bánatot mélyen titkolva rejtik,
Szavuk nem vádol, könnyük nem pereg.
Hanem a nevetést, — azt elfelejtik.

MAI GYEREKEK

Egy iskola. Jön sok kis ember,
Kettős rendekben, fegyelemmel.

Szembe jó egy kifestett nőcske.
Egy szem se rebben felé a sorbul —
Most egy sportautó berreg arra

Mind utána fordul.

ÉLETRAJZ

A MAI MAGYAR ASSZONY

Egy kis nőcske jár az uccán,
Hajladozik erre-arra,
Moirée-ből varrott finom,
Könnyű zsákba belevarrva.
Lenge parfóm száll utána,
Párizs híres „Houbigant”-ja.
Rövid haján színes, hímes,
Rémes Tutankh-Amen kalap.
Lecsúszott öv átfogja.
Gyíkcsíkos könnyű szoknya,
Csillan-villan, ahogy halad.
Tompá fényű gyöngy a fülbe,
Aranyból a retikülje,
Selyemben a lába feje,
Antilopbőr a hüvelyke.
— Rápillantunk hidegen,
Mert ez a kis zsákba-macska,
E rövid hajú apacska,
A szívüktől idegen.
Ez a furcsa, kis riadt
Nőcske eltűnik az éjbe,
Mint egy nótá unt refrain-je,
Mint egy kósza kis divat.
Hogyha eszünkbe jut olykor,
Legyintünk egyet csupán:
Hej, de sok bolond dolog volt
A nagy háború után.

Oh, vannak még asszonyok,
Könnyes, bús magyar anyák!
Viseltes, szegény ruhájuk,
Mesebeli szent palást.

Arra a néhány eldobott levélre,
Marie, mit egykor ön küldött nekem.
Az ön karcsú, előkelő kezére,
Melyet nem ért az ajkam sohasem.
Egy alkonyatra... csukott zongorára,
Melyben a dal sóhajként elcsitul,
És az ön piros, tiszta ajakára,
Amely szerelmes csókba sohse fül.

Marie! száz asszony réme jár körültem,
Táncolnak, gúnyolódznak, bántanak,
Piros ruhákban, lázban, fölhevülten,
Marják a szívemet s az ajkamat.
Száz asszonnyal röpít a légi gálya...
Ugy-e bár, önnek fehér a ruhája?
Ugy-e önnek tiszták a csókjai?
Ha! Jönnek ők! Isten vele, Marie...

Csók István: Cserénynél

RÉGI „ÚJ IDŐK”-SZÁMOK

Lány a „Fin de Siècle” köntösébe’,
Walter Crane rajza. Ez a címlap.
„Szent Péter”: Mikszáth Kálmán új regénye
Csupa vadrózsa és havasi illat.

Herczeg-novella. Karcsú jukker-dámák.
Huszárok, dandyk... egy világ, mi távoll
Szabolcska Mihály zengi poémáját,
A dalt a kis Demeter Rózsikáról.

Képek? Adria, Vitorla, Sirály,
Gödöllő. Ott áll az öreg király.
Dalos ünnep. Száz debreceni kislány.

Egy kis olasz: Marconi. Kép a cárról.
Egy új követ: doktor Wekerle Sándor.
S egy délceg, nemes ifjú. Tisza István.

Akik karjukon kosárral,
Vagy egy didergő gyerekekkel,
Cukorjeggyel, kenyérjeggyel
Sort álltak éveken által.
Fehér kezük durva lett,
Réges-régen elfeledték,
Hogy voltak szép, boldog esték,
Volt muzsika, toilette,
— Nincs ifjúság, öröm, nóta,
Csak lázas munka van,
S ők dolgoznak untalan
Becsülettel, évek óta.
A férjüket odaadták,
A fiúkat megsiratták,
Úri ragyogásukat
Elfőzték, elmosogatták,
Fázós kis kendőjüket a
Sok nehéz könny öntöze,
S odavésik nevüket a
Magyar mártírok közé,
Bús hajfonatjuk fölébe
Glória hull, szent, csodás —
S nemes alakjuk elébe
Leborul a krónikás.

CSOKONAI

Debreceni kollégium de magos,
Vonul felé a vaskalapos.
Húsz professzor elé kiáll
Csokonai Vitéz Mihály,
Húsz professzor, okulárés, haragos.

Szól az egyik: A te vétked szörnyű nagy,
Professzornak studiumnak réme vagy.
Mindenre tudsz kádenciát,
Bolondul a többi diák,
Nótás kedved mindenikre ráragad.

Szól a másik. Nagy a vétked, világos.
Rettentő vagy, ha a kedved virágos.
Köntösgáti kurta kocsma
Beszélni de sokat tudna,
Valamint a csicsogói csapláros.

Húsz professzor libasorban kivonul,
Aztán megint libasorban bevonul.
Kimondják a szentenciát,
Kicsapják jó Vitéz Mihályt:
„Itt ne legyen, mire az est leborul.”

Vitéz Mihály botra köti batyuját,
Úgy ballag a lármás pércsi soron át.
Esti harang búsan kondul,
Az öreg kollégiumbul:
Híres diák, nótás diák, jójszakát!

ADY

Emlékezem rá. Duhaj, bús jogász volt.
Két nagy szemére jól emlékezem.
Az eljövendő bú mind benne lángolt —
S körülötte a poros Debrecen.

Füstös pipaszár. Öblös kalamáris.
A dal divatja mókás, precióz.
Álmok kódébe messze-messze Párizs,
Ahová egykor beszökött az ősz.

Hangos huszárok a poharat dobják,
Dzsentrík várják a végrehajtó dobját.
Pipaszó. Csárdás. Vad melódiák.

Ő köztük járt. A fényes tollú kócsag,
S a sivárságban egy testvére volt csak:
Csokonai, a lantos bronz-diák.

Ahogy beér a Darabos uccába,
Valahonnét nóta csendül nyomába:
„Este jött a parancsolat,
Violaszín pecsét alatt...”
Az ő kedves, szerelmetes nótája.

Vitéz Mihály most a fejét felveti,
Az a nóta annyi szépet mond neki.
Hátra tekint nagy kevélyen,
Az alkonyi fényességben,
Ott mered a kollégium, — — neveti.

„Professzorok, tógátusok, diákok,
Bánom is én, akármit is csináltak;
Por lepi be írásotok,
Idő őrlí tudásotok,
A feledés leselkedik tirátok.

Ágálhattok, szavalhattok, hiába,
Kiűzhetek százszor is a világba,
Fakadhattok mérges szóra —
Csak élni fog ez a nóta,
Míg tavasz lesz, s nyit az akác virága!”

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós. Kemény Simon, Pásztor Béla

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskötő István

Karinthy Frigyes

a költő

1887-1938

Csók István

Nem mondhatom el senkinek

Előszó

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek

Próbáltam sügni, szájon és fülön,
Mindnyájatoknak, egyenként, külön.

A titkot, ami úgylis egyremegy
S amit nem tudhat más, csak egy meg egy.

A titkot, amiért egykor titokban
Világrajöttem vérben és mocsokban,

A szót, a titkot, a piciny csodát,
Hogy megkeressem azt a másikat
S fülébe súgjam: add tovább.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Mert félig már ki is bukott, tudom
De mindig megrekedt a féluton.

Az egyik forró és piros lett tőle,
Ő is sügni akart: csók lett belőle.

A másik jéggé dermedt, megfagyott,
Elment a sírba, itthagytott.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

A harmadik csak rámnézett hitetlen,
Nevetni kezdett és én is nevettem.

Gyermekkoromban elszántam magam,
Hogy szólok istennek, ha van.

De nékem ő égő csipkefenyérben
Meg nem jelent, se borban és kenyérben,

Hiába vártam sóvár-irigyen,
Nem méltatott reá, hogy őt higgyem.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Hogy fáj, mikor csúfoltak és kínoztak
És sokszor jobb lett volna lenni rossznak,

Mert álom a bűn és álom a jószág,
De minden álmnál több a valóság,

Hogy itt vagyok már és még itt vagyok
S tanuskodom a napról, hogy ragyog.

A költő

Rólam keresztelték el a világot,
Nekem zenélnek a Hét Csillagok,
Velem harcol az ördög, isten ellen
Hozzám sietnek a szép kisdedek.

Bennem feszül a kék, fehérén izzó,
Belőlem buggyan aztán langyosan,
Rajtam cikázik át az úr haragja,
Teherben *tőlem* duzzadnak a fák.

Engem idéz, ki sóhajt itt e földön,
Felém rohan a parttalan dagály,
Miattam ránt kardot a büszke Bosszú
Mögöttem búzló véres bűnökért.

Előttem köd, *helyettem* senki, semmi,
Köröttem fény, *utánam* néma csönd -
És mégis minden *nélkülem* lesz és volt
És semmi nem történik *általam*.

Emlék

Szemben egy bérkaszárnya volt
Oldalt piros postaszekrény
A járda szélén, ahol megálltunk
Az eső alattomosan szitálni kezdett
Én a toronyóra felé sandítottam
Közben, hogy mégis mondjak valamit
Szórakozottan és félig tréfásan
Udvarolni kezdtem, hogy milyen szép
Mindenféle pongyola hasonlatban
És akkor, ahogy hirtelen ránéztem
Meghökkenve torkomon akadt a szó
A szemhéja lehunyódott és rebbent
És a szája kerekre ki volt nyitva
Mint egy kis csuka, ahogy kapkod
a víz felszínén levegő után
Meg egy fürjcskefióka, ahogy
Piros bársonnyal kibélelt torkát tátogatja
És mint a selyempapír hajnalkavirág
Ahogy csapja az eső és bután szomjasan
Remeg és inog és kifordul és hagyja verni magát
Mert akkor én már közelhajolva,
Tágrameredten a kíváncsiságtól
És vadul és mohón és kegyetlenül
Dicsértem és magasztaltam
Hogy milyen szép és gyönyörű
Képtelenmód túlozva, fantasztikus szavakkal
És a szárnyas szó, csapkodó, százkarú korbács
Vastagon és langyosan
Csurgott végig az arcán az esővel együtt
Ami most már komolyan megeredt
És szemmel és szájjal beszívta és megduzzadt
És már igaz volt minden szó, amit mondtam

Én isten nem vagyok s nem egy világ,
Se északfény, se áloévirág.

Nem voltam jobb, se rosszabb senkinél,
Mégis a legtöbb: ember, aki él,

Mindenkinek rokona, ismerőse,
Mindenkinek utódja, őse,

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Elmondom én, elmondanám,
De béna a kezem s dadog a szám.

Elmondanám, az út hová vezet,
Segítsetek hát, nyujtsatok kezét.

Emeljete fel, szólni, látni, élni,
Itt lent a porban nem tudok beszélni.

A csörgőt eldobtam és nincs harangom,
Itt lent a porban rossz a hangom.

Egy láb mellemre lépett, eltaposta,
Emeljete fel a magosba.

Egy szószéket a sok közül kibérlek,
Engedjete fel lépcsőjére, kérlek.

Még nem tudom, mit mondok majd, nem én,
De úgy sejtem, örömhírt hoztam én.

Örömhírt, jó hírt, titkot és szivárványt
Nektek, kiket szerettem,
Állván tátott szemmel, csodára várván.

Amit nem mondhatok el senkinek,
Amit majd elmondok mindenkinek.

Mariska és Károly bácsi

I

Hatéves kislány volt Mariska akkor
És "Körbe-körbe" járta egyre, kérem
Ott járt " kint a bárány, bent a farkas"
És "Bujj-bujj zöld ág" a Reviczky-téren
És "Mariskából angyal lett" miegymás
Így szólt a dal a bérkaszánya-gangon
És a kislányok közbe tapsikáltak
És énekeltek vékony céna hangon:
(tapsolva) "Mariska ült egy kövön
Egy kövön, egy kövön
Mariska ült egy kövön,
Egy kövön."

És akkor ijedten elhallgattam
És sarkon fordultunk és
köszönés nélkül kétfelé szaladtunk
Sandán nézve kétoldalt, hogy látta-e valaki
Részeg madarak dobogtak
Nekilódulva, akadozva, elakadva.

ÉLETRAJZ

Derengés

Vak voltam - látom a szemed
Süket voltam - hallom a hangod
Néma voltam - gügyögni kezdek,
Légy csendben, hallod?

Hallod? Torkomba zümmög
Elnyújtott, furcsa, vádoló panasz:
De messze, messze, de régi, de mély -
Hogy sír! Mi az?

Asszonyt ígéző férfi bűg,
Vagy ölbekúszó, gyöngé gyermek?
Anyám, nem jó volt. Szülj meg újra.
Rossz voltam. Verj meg.

Kudarc

Így jár, ki csak rajong és nem vigyáz,
Ki a gyönyörtől már előre részeg -
Ha hozzájut, elvétí az egészet
És nyílt színen kitör a lámpaláz.

Álmodtál Rhodust, szörnyüt és merészet,
Szárnyadnak szűk volt szűz rózsád, Shiráz
Most itt az árok s a hideg kiráz
S kietlen kút a pelyhes rózsafészek.

Süllyednék el, sülnék pokoli nyárson
Inkább, mint ez a béna, bamba száj -
Itt lenni véled és nem lenni boldog!
Fojtott kacajtól borzong síma bársony
Bőröd s a zugban reszket a homály:
Vihognak piszkos, szemtelen koboldok.

II

A kövön ülni sem lehet örökké
Mariska felnőtt és Mariska szép lett
Egy gazdag és idős ur megszerette
És feleségül vette, vette, végleg.
Mariska most nagyuri nő, kalappal
Az arcán púder, legalább tizér,
Tizenkettőkor fekszik, délbe ébred
A budoárba várja két frizér:
(tapsolva) "És fésüli a szép haját
Szép haját, szép haját
És fésüli a szép haját
Szép haját."

III

Egy házasság csupán egy férfit ismer,
Ki vajmi gyakran utrakel s utazgat
S némely dolognak meglepő hiányát
Egyként megérzi a szegény s a gazdag
Egy éjszakán oly fülledt és meleg lett
A ház amelyben Mariska lakott:
Nem bírta el, hiába, és kitárta
A téli kertre nyíló ablakot.
(tapsolva) "És bejön hozzá Károly bácsi
Károly bácsi, Károly bácsi
És bejön hozzá Károly bácsi
Károly bácsi."

IV

Örökké nem tart semmi a világon,
A tudománynak így szól számos bölcse,
Nemcsak az alma s gesztenyevirágnak,
A szerelemnek is terem gyümölcse,
Mariska egyre busabb és zavartabb,
Egészen furcsán érzi most magát,
S véletlenül meglátogatja egy nap
Egy ismerős, idősebb hölgybarát.
(tapsolva) "Mariska miért sirsz te
Sirsz te, sirsz te,
Mariska miért sirsz te,
Sirsz te?"

V

Hogyisne sirnék, sirja bus Mariska,
Egy kis Mariska lesz majd nemsokára.
Nem kérte senki és nem várja senki.
És nem hasonlít a szegény papára.
A bölcs asszony rejtélyesen mosolygott
És a fülébe sugott szavakat:
S a születendő kis Mariska dolgát
Elintézték néhányka perc alatt.
(tapsolva) "Mariskából angyal lett
Angyal lett, angyal lett,

A halottas kocsi

Egy fekete kocsi ment a Köruton,
Május volt, mert az minden évben van,
A fák tehát lomboztak és rügyeztek
És drága nők csacsogtak boldogan
Nytott kocsik kacéran ringatóztak
Ki a ligetbe, merre lát a szem,
Csak a fekete kocsi ment közöttük
Becsukva, szépen engedelmesen.
A kocsiban, hol kellemes homály volt,
Feküdt három fehér ur meztelen,
A hangulat kissé fagyos közöttük,
A modoruk se könnyed, fesztelen,
A lábukra egy cédulát kötöttek,
A cédulán rendőri látélet,
Friss jégből van a derékalj mögöttük
Jégből a paplan a fejük felett.
És szólt az egyik mozdulatlan arccal,
Mig fején a jég halkán szörcsögött:
Önt ugyebár Mohácsnál dobta partra?
És szólt a másik: mint egy hörcsögöt,
És szólt az egyik: ön soká feküdt lenn,
És szólt a másik: négy napot bizony,
Én Óbudánál ugrottam be, és ön?
És szólt a másik: én a Lánchidon.
És szólt az egyik: az öné milyen volt?
És szólt a másik: barna és molett,
És szólt az egyik: az enyém is éppen
És szólt a másik: hát az meglehet.
És szólt az egyik: mondja, hogy nevezték?
És szólt a másik: Ringaráz Kata,
És szólt az egyik: hát ez óriási!
Hisz akkor ön a Csempe Pál tata.
Én azt hittem, önt szerette mégis
Azért ugrottam, mint egy kerge kos,
És szólt a másik: hát nem önt szerette?
Hisz én ön miatt voltam bánatos,
És szólt az egyik: hát nem önt szerette?
És szólt a másik: ó hát volt remény?
És szólt az egyik: hát kié lett akkor?

A Magyar Elektronikus Könyvtár adattárából.

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor Sivár terület

Ha a magyar belpolitikai közéletet figyelem, önkéntlenül is Ady egyik 1905-ben írt publicisztikája jut az eszembe: „Bánatos lesz a szem, ha végigpillant azon a nagy, sivár területen, amelyet magyar közéletnek nevezünk. Mennyi láрма van itt, és mily kevés munka, mennyi frázis, és mily kevés eredmény. Mennyire elől vannak a dologtalanok, az üresek és a hangosak, és mennyire hátul vannak a munkások és a becsületesen dolgozók. Nézi az ember: a közéletnek ezen a nagy területén hol folyik igazi munka? Munka a haladásért, munka a kultúráért, munka az ország jövőjéért. A képviselőházban? Az egyetemen? Tudós társaságokban? Az Akadémián? A sajtóban?

Meddő szóharcok, terméketlen kicsinyeskedés, alacsony indulatok felszítása: ez folyik mindenütt. Törvényeket, folyóiratokat, könyveket, újságokat lapoz az ember, és nem lát mást, mint a jelen rövidlátó bámulását, az ostoba aktualitás komolyan vevését, tunyaságot vagy éppen rosszakaratú elterelését az elméknek: a nagy dolgoktól a külsőségek felé.¹ ”

Semmi nem változott 105 év alatt, pedig keserves tapasztalataink vannak a sívárságról. A közéleti sívárságba egyre jobban nyomulnak a különféle szélsőséges gondolatok, eszmék képviselői és egyre nagyobb hanggal terjeszkedik a magyar hungarista párt által a náci eszmék is. A náciizmus és a fasiszmus tragikus nyomott hagyott Magyarországon, de úgy látszik semmit nem tanultunk ebből.

A Political Capital kutatásai szerint a magyar társadalom csaknem 21 százaléka állítja, hogy értékrendje a radikális jobboldalhoz áll közel, vagyis minden ötödik ember! Rendkívüli aggasztó. Ha Bibó István tanulmányát² újra olvasva úgy érezzük, hogy megállapításai sajnos ma is időszerűek: „A zsidótörvényhozás mellett [...]kétségtelenül súlyos tünete volt a magyar politikai fejlődés zsákutcájának, a vezető rétegek és tömegek politikai érettségihányának s a minden ember politikai egyenlőségét és egyenlő emberi méltóságát valló európai eszmevilág elégtelen begyökerezettségének...” A mai politikai elitnek nevezett réteg nem érett ma sem politikailag, és a tömegek is ehhez a politikai „elithez” igazodnak.

A jelenlegi legnagyobb ellenzéki párt megnyilvánulásai, tömegdemonstrációi, módszerei, kommunikációi kísértetiesen hasonlítanak egy rég eltűnt politikai időszakra. Sőt, úgy tűnik ez a régi idők szolgáltatója a mintát. A legrosszabb mintát. A hatalomért az ember nagyon sok mindenre képes.

A szélsőjobb és a velük szimpatizáló nehezen viselik azt, ha a nevén említik őket, vagyis fasisztának.

Az emberek igen nagy többsége a koncentrációtáborokra, a halálmenetekre, a zsidók által hordott sárga csillagra és Hitlerre gondolnak ha valaki a fasiszmus szót kiejti vagy éppenséggel ezt a szót olvassa. Ez a közkeletű tévedések egyike. A fasiszmus nem feltétlen azonos a fajgyűlölettel, de a fasiszmus ezeket is képes befogadni mint azt láthattuk a történelem folyamán a németországi fasiszmus kialakulásakor ill. megszállásakor. A dél-európai fasiszta berendezkedésű országokban sem volt a fajgyűlölet a mérvadó, gondoljunk Olaszországra, Spanyolországra és Portugáliára. Bibó István a következő képpen fogalmazta meg a fasiszmus lényegét. „A fasiszmus leglényegesebb eleme, a szocializmus, a legújabb kori európai társadalomfejlődés legfontosabb fejleménye, melynek eszmeisége két lényeges pontban összegezhető: az irányított gazdaság és az osztály nélküli társadalom eszményében. Erkölcsi eszménye a keresztény szeretet és az e világi igazságosság tanítása, s ebből születik az egyenlőség eszméje. Hogy érthetővé váljék, hogyan

kapcsolódik a fasizmusban a szocializmus eszméjéhez a diktatúra és a nacionalizmus, ahhoz elsősorban a³ marxizmus ideológiájával kell tisztában lennünk, mert a fasizmus a marxizmusra való egyik lehetséges reakció." Míg tehát a marxizmus a szocializmus eszméjéhez a polgári forradalom eszmetárából a vallásellenességet és hagyományellenességet társította, addig a fasizálódó rétegek a szocializmushoz a nacionalista, a sovinszta, a rasszista és antiszemita ideológiát kapcsolták és jellemzőek az általában bármiféle kisebbséggel szembeni intolerancia az idegenellenesség.

A fasizmus a szocializmus olyan formája melyben a nacionalista vonások dominálnak, egypártrendszerű állami berendezkedés, túlnyomó részt állami tulajdonnal rendelkeznek így gazdasági élete irányított és totalitárius társadalom, Németország (benne Ausztriával) és Magyarország esetén a fajgyűlölettel kiegészülve.

Manapság a fasizmus nem totalitárius, eltűri a parlamentarizmust és a többpárt rendszert, csak a parlamentarizmust nem hagyja demokratikusan működni, annak munkáját akadályozza, miképp az ellenzék működését is erősen korlátozni igyekszik, sőt azok tevékenységét is szűkíteni, majd korlátozni akarják, oly módon, hogy tevékenységük teljesen semleges legyen, csak a parlamentarizmus látszatának fenntartására van szükség. (Erre kiváló példát találunk a közelmúlt magyar politikai életben az 1998-2002 közötti kormányzás során.) Ezért törekednek a mai megreformált fasiszta érzelmű szervezetek, pártok arra, hogy egy parlament ill. társadalom csak kétpólusú legyen, de az erőviszonyok olyankénti megoszlásában, hogy az ellenzék soha ne legyen képes arra, hogy bármikor is választási győzelmet tudjon elérni. A parlamenten kívüli pártok pedig könnyen felmorzsolhatók ill. az uralkodó neofasizista párttal függővé tehetők.

Idológiájuk pedig a nemzeti mítosz teremtés, vagyis ahogy a német nemzeti szocializmus is tette ezt az árja mítosszal. A német nemzeti szocializmus ezért egyik fő ideológiája az volt: „Der Einzelne ist nichts, die Nation ist alles” ami annyit tesz, hogy az „egyén semmi, a nemzet minden.” Ennek szellemében a tőke bevonásra került a politikai életbe, a közigazgatás felett a teljes uralom átvétel megtörtént, és meghatározták kik azok, akikre a társadalomnak szüksége van és kik azok akik csak felesleges terhek. Németországban a kommunisták, a zsidók, a szociáldemokraták, a betegek egy csoportja mint az epilepsziások, a szellemi fogyatékosok stb.stb. kerültek a terhek⁴istájára.

A neofasizmusra az jellemző, hogy amint hatalomra kerül, azonnal a társadalom megosztására törekszik, a titkosszolgálat rendkívüli jelentőséget kap, igyekszik a médiát a maga uralma alá hajtani, a közigazgatást uralni és egyes tőkéket a politikai életbe bevonni, a kirekesztést kiterjeszteni és a kirekesztetteket elsorvasztani. A gazdaság irányítását maga hatáskörébe vissza venni, vagyis visszaállamosítást hajt végre. Mindezeket a demokrácia látszatának fenntartásával cselekszi.

Magyarországon az elmúlt két év alatt a szélsőjobb – mely a jelenlegi ellenzéki párt „keresztapasága” mellett jött létre – nemcsak megerősödött, de komoly politikai tényezővé is vált, a demokraták szégyenére. Aki figyelemmel kíséri az elmúlt 16 év politikai eseményeit, annak ebben semmi meglepő nincs. Ha vizsgáljuk az 1998-2002 közötti kormányzási időszakot, feltűnik hogy az akkori kormányzó párt egyik első lépése a parlament munkájának átalakítása volt, és munkájának a leértékelése volt a cél, mely által a parlament kormány feletti ellenőrző feladata szinte megszűnt. Ezzel a kormányzó párt, kivonta magát és koalíciós társait a parlament ellenőrzése alól, a parlamenti demokrácia tulajdonképpen csak egy látszat demokráciává süllyedt vissza. Ezzel egyidejűleg elkezdte a saját klientúrájának kialakítását, melyet fontos posztok megszerzésén túl a médiumok feletti uralom megszerzése követte, ami „természetesen” mindez közpénzekből történt. Ezt követően a közoktatás és a kulturális intézmények átszervezése ill. azon meglévő intézmények működésének anyagilag való ellehetetlenítése következett, melyek nem az akkori kormányzó pártot támogatják.

Az önkormányzati választások után jól látszott az is, hogy a nem kormányzó párti önkormányzatok ellehetetlenítése megtörtént, ezt szolgálta többek között a helyi adók nagymértékű elvonása majd a központi alapokból való újra elosztása, de az ellenzéki párti önkormányzatok nem részesültek ezen pénzekből. Az akkori kormánypárt szövetségeseivel együtt kinyilvánította, kik azok akik a Fidesz „forradalomba” nem tartoznak bele, és ellenségképet igyekeztek kialakítani, - mely mind a mai napig stratégiájuk szerves része. Nem tartoztak a kormányzó párt által meghatározott társadalomba többek között a kommunisták azon csoportjai, akik nem a kormányzó párt saját kommunistái, a „kozmpolitikák,” a cigányok, az „élősdiek” akik között a nyugdíjasokat és a munkanélkülieket is odasorolta, (a posztfasizták a munkanélkülieket ostoba, ügyetlen és lusta, dologtalan ingyenélőknek a társadalom felesleges tagjainak tartják) a „deviáns csoportokat,” a „destruktív elemeket,” egyes vallási csoportokat, az „idegen testeket”, a „kultur bolsevikokat”, a „nemzetközi finánciókét”, a liberalisokat, a szabad véleményt kifejtőket. Ezek nem a társadalom problémái miatt rosszak, - a kormány párt akkori megfogalmazása szerint - hanem a társadalomnak vannak problémái „ezek” miatt. (Természetesen a 2002 utáni ellenzéki időben erre vonatkozó álláspontjuk nem változott.) Jól látható a volt kormányzó párt működéséből, tevékenységéből is, hogy a posztfasizmus alapvető világnézeti tekintetben alig különbözik a totalitárius elődétől, pusztító dinamikája ugyanazok ellen irányul. Nem a társadalom újjászervezésével akarja megvalósítani azt, amit nem kívánatosnak vél, hanem ízlésének meg nem felelő embercsoportok kitasztásával. Ezt ma nem tömeggyilkosságokkal cselekszi meg, hanem társadalmon kívülre helyezéssel, ellehetetlenítéssel. Közben előszeretettel használ olyan szlogeneket, hogy „ezt kívánja a többségi demokrácia” vagy újabban: „az emberek” és a „többségi társadalomhoz kell alkalmazkodni” stb. Közben elfelejtkezik arról, hogy nincs sem többségi társadalom és többségi demokrácia, hanem csak társadalom és demokrácia van. Aki a társadalmat és a demokráciát felosztja többségi meg nem többségi részekre, „magunk fajtákra” és „maguk fajtákra” az a fasizmus legcinikusabb formájáról beszél. Akik ezt a felosztást, megkülönböztetést szó nélkül hagyják, nem nevezhetők demokratáknak.

Ezért káros a különféle etnikai és nemzetiségi csoportok ügyét cinikusan kezelni mert ezzel csak a posztfasizmus erejét növeljük. Ne csodálkozzunk, ha egyszer a posztfasizmus elleni harcban ezek a

marginalizálódott csoportok fognak az első sorokban küzdeni és közben minket is elsöpörnek, mert csendesen asszisztálunk a posztfasizmus töretlen kiépítéséhez azzal, mert egzisztenciális félelmünk van.

A Fidesz pedig a mitoszoktól sem riad vissza, kézügyben a köreihez tartozó csoportok ősmagyar mítosza, a sumer elmélet, a „Szent Koronatan” amely szélsőjobb retorikájában egyelőre még csak úgy jelentkezik, hogy mi magyarok (de nem mindenki!) vagyunk a térség egyetlen rátermett vezetői, kiváltképp kultúrálisan, mert mi egy „Kulturvolk” vagyunk.

A magyarországi posztfasizmus kialakulását többek között a közműveltség rendkívüli alacsony szintje és a politikai kultúra hiánya és a politikai éretlenség is lehetővé tette.

Nagyon röviden igyekeztem érzékeltetni azt, hogy mi a fasizmus lényege és megvilágítani, hogy a mai Magyarországon a posztfasizmus megvetette a lábát, és ennek a posztfasizmusnak ereje a magyar parlamentben jelen van.

-
- 1./ A jövő műhelye - Budapesti Napló 1905. április 9
 - 2./ Zsidókérdés Magyarországon 1944 után
 - 3./ Előadás a német nemzetiszocializmusról 1935
 - 4./ Tamás Gáspár Miklós megfogalmazása szerint: posztfasizmus

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)

[Hozzászólás vagy üzenet küldésére katt ide: kaláka.blog](#)

2010. március 20.

IX. évfolyam 3. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Ady Endre:
Köszvény-ország márciusa
Andrasew Iván: Az ártatlanság
Baranyi Ferenc:
A feltörekvés balladája
Bárdos László: P. J. olvastán
Bittner János: Történelem
Bodó Csiba Gizella: Sodrásban
Csontos Márta: Vajon
Demeter Zsolt: Éjszaka
Fetykó Judit: Két szín
G. Ferenczy Hanna:
Kröpeliner tor
Kaiser László: Korszak
Kajuk Gyula : Búcsú a gyártól
Kamarás Klára: Sárka
Kaskötő István: Manapság
Ketykó István: Látomás esőben
Kő-Szabó Imre:
A becsület kötelez
Köves József: A parádé
Lehoczki Károly: Hamvazószerda
Lelkes Miklós: Márciusok
Mándy Gábor: Kórkép
Millei Ilona:
Ne hagyjatok el, barátok!
Németh Tibor: Napi /gy/ alázat
Nógrádi Gábor: Tavasz és tél...
Péter Erika: Pillanatkép
Petőcz András:
A nővérem szalonnázik
Polgár Julianna:
Harmincadik hálaének
Sárközi László:
Faludy Györgynek
T. Ágoston László:
Emma, a böjti szél
Varga Tibor: Új Orfeusz II.-III.
Végh Sándor: Megszokás
Vihar Béla:
Az Atya megdicsőülése

Baranyi Ferenc A feltörekvés balladája

Ha korsó vagy, sose feledd:
kútra ne járj, hogy el ne törhess,
magadba friss buzgás helyett
poshadt ürességet lötyögtess
és ettől életed örök lesz,
bár csöpp értelme sem marad ...
Ne tégy egy lépést sem, ha törtetsz -
s a csúcson találd magad!

Ha kurta vagy, kaparj sokat,
s neked is lesz, több mint remélnéd,
kalász már egy sem bólogat
s cséplésre oldva, ím, a kévék,
de földre pergett számos érték :
kaparj - s hombárnyi lesz javad!
Szedd fel, amit kínál a mélység -
s a csúcson találd magad.

Ha fecske vagy, hitesd el azt,
hogy egymagad nyarat csinálhatsz,
állítsd, hogy zörög a haraszt
szélcsendben is, mert ráhibázhatsz ...
Minden hazugságból kimáshatsz,
ha nincs igazán igazad,
mellékutakon körbejárhatsz
s a csúcson találd magad.

Herceg, ha mindez mégse használ -
még egy tanács, hogy megfogadd:
sirasd soká a ravatalnál,
akit titokban elkapartál,
gödröt toronymagasra rakjál -
s a csúcson találd magad!

(1977)

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIO

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Kárpáti Tibor: Csillagzapor

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

Verzár Éva:

Tüzet viszek...

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kaskötő István:

A Petruccio házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tensz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

elfeledettek

Rózsa Imre

A gyermek és az isten
A jel
Arcok
Emmihez
Én láttam
Hívtál?
Késő és hiábavaló
Mégis
Titok
Vallomás

klasszikusaink

Juhász Gyula

A hulló csillagokhoz
A többi néma csend
Anna örök
Annára gondolok
Az ismeretlen katona
Fehér éjszakák
Fiatal színésznő ...
Ne bántsátok a lombokat
Tavas ez is...
Tavasvárás
Vidéki rejtekben

gondolatok

Aszalós Sándor:
Néhány gondolat a katolikus
egyházról

Munkatársak és olvasóink figyelmébe!

Computer meghibásodás
eredményeként minden e-mail
cím elveszett.
Kérjük tudassák címüket!

Boromisza Tibor: Nagybánya látképe

Millei Ilona

Ne hagyjatok el, barátok!

Ne hagyjatok el, barátok,
nem vagytok oly sokan.
Bolondul robog mellettem az élet,
nyomomban múlt liheg, jövő rohan.
Futnék én is, de jó, ha lépkedek,
apró pohárból hörpintek életet.
Habos felhők közt járok álmodón,
ne lépjete át legszebb álmomon!
Csillagmező, fény, végtelen Tejút,
ide nem beszélhetünk meg randevút,
a Földön van dolgunk, méltó és merész,
hisz bujdosni készül a józan ész!
Embertelen gonoszság feni karmait,
hogyan széttépjen szépet, jót, emberit.
Borzong a táj, az ősznek könnye hull,
feketedik az ég. Hogy alkonyul!
Félek, a jeges szél egyszerre elragad,
magam leszek a sok közt áldozat,
s ti nem halljátok hívó szavamat.
Ne hagyjatok el barátok!
Nem vagytok oly sokan.
Bolondul robog mellettem az élet,
nyomomban múlt liheg, jövő rohan.

Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fulleextra
Galamus-Csoport
Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tiszatáj
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrasew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

próza, versek

próza, szerkesztő: Kaskötő István
versek, szerkesztő: Kamarás Klára

Ady Endre Köszvény-ország márciusa

Március-Isten keresésre
Indít ma minden friss szelet:
Volt egy ország valaha, régen,
Negyvennyolcnak nagy idejében
S ez a szép ország elveszett.

Az élén jártunk a világnak,
Micsoda áldott, nagy tusák,
Föltört a hunn szívből a láva,
Mi voltunk a világ Japánja
Akkor s maga az - Ifjuság.

Nép volt az és nem rongyos horda,
Az márciusban nem aludt:
Sziken nőtt piros csoda-rózsa.
Bámult is a vén Európa.
Rómák lettek a hunn faluk.

Mennyit tudtunk és mennyit mertünk.
Bús egek, hát mi lett velünk?
Barmok, akik mindent megszoknak,
Helótái puhult latroknak:
Ezek vagyunk, ezek leszünk.

Grófok hú nyája, Köszvény-ország,
Pupákok, senkik és vakok,
Új ifjaink bódítva állnak,
Mária-zsoltárt kornyikálnak
S lesik az úri abrakot.

Sodomás bölcs, komisz, vén kasznár,
Pimasz pap, lelketlen cseléd,
Mágnás-úr, zsvány oltja, oltja,
Hogy föl ne csapjon nagy-lobogva,
A régi március hevét.

Bús Hunnia, podagra-nemzet,
Kis Köszvény-ország, baj vagyon:
Ma március van. Csúzod óvjad,
Húzd magadra a takaródat,
Szelek járnak víg hajnalon.

Kossuth népe, Petőfi népe,
Ma március van, ha tudod,
Ha nem tudod, óh, meg ne kérdezd
Urad, bíród, sorsod, köszvényed:
Kegyelmes Franz von Kossuthot.

Budapesti Napló, 1907 március 15.

**Kaskötő István
Manapság**

Köves József Parádé

Szépen felöltöztették. Kék nadrág, fehér ing, ujjatlan kötött mellény, persze az is kék, hogy passzoljon a nadrághoz. Talán még nyakkendőt is kötöttek rá, pont olyat, amelyet a felnőtt férfiak viselnek, csak kisebbet, keskenyebbet.

- Hova megyünk?

- Föl a Várba - mondta Ernő bácsi.

- Siklóval? - Gabi fölujjongott.

Siklón még sosem utazott. Villamoson gyakran, még nyári villamoson is. Ez olyan kocsi volt, amelynek nem voltak zárt ablakai, minden ülésről kikönyökölve lehetett nézni a várost. Aztán buszon is vitték már, meg sínautóbuszal is a Fasorban a Városliget felé. És hát vonatozott is egyszer, az előző nyáron, éppen Ernő bácsival. Nagykanizsára.

- Az öregekhez- így mondta.

Útközben kiszálltak Siófokon, és Ernő bácsi megmutatta a Balatont. Nagyon nagy volt. - A tenger még sokkal nagyobb - mondta Ernő bácsi. - Te már láttad? - kérdezte Gabi. - Hogyne, sokszor... Az Adriát is, a Föld közitengert is... a Fekete tengert is Constanzánál.

- Miért fekete a tenger? - kérdezte. - Ott mindig sötét van?

**Lelkes Miklós
Márciusok**

Fonnyadt zászló. A márciusi szél már régen nem hiszi róla, hogy magyar. Fent hordószónok. Ünnepe? Csak a látszat egyesül lenti látszataival.

Eltűnődöm múltbéli híradáson:
háromszín-álmú, szépségű napon
szívek, esernyők, vágynak nyíltak, s játszott
égi tűzzel gyermek-forradalom.

Tizenkét pont. Mi teljesült belőle?
Ki gondolkodik, az ma hallgat itt,
megvetően. Globálvilág Mammutcég
nyüzsgét szolgálát: bértollnokait.

E Piacon a Költő mit keresne?
S hozzá hasonló? S Hazáról a Dal?
Háromszínű zászlókkal kétszínűség:
sok görbe tett, sok önérdék-magyar.

Ünnepe-látszat mélyén csak szomorúság.
Nincs Petőfi, s kemény hős: Bem apó.
Van helyettük Globálpiacon Mammutcég,
s eszme-lényeg, hogy minden eladó.

Hazug világban
ritka kincs az igazság
fel sem ismered.

Versemmel hallgatók. Új Szent Szövetség,
s pogány kereszteshad. Mit ér a dal?
Mindenütt csak törtető becsstelenség,
s ki becstelen, - szememben nem magyar.

a vendég

Boromisza Tibor
festőművész

próza, versek

próza, szerkesztő: Kaskötő István
versek, szerkesztő: Kamarás Klára

Kajuk Gyula
Búcsú a gyártól

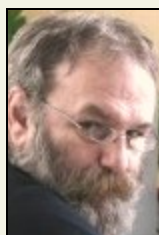
Zsebében a vékony borítókkal
kilépett a lepusztult öltöző ajtaján;
körülnézett, mint ki keres valamit,
hogya magával vihetné emlékül talán...
Kiköpte keserű nyálát az udvaron,
aztán még ő szégyellte el magát...
kilépett a kapun, maga mögött hagyta
szeretett gyárát, második otthonát.

Háta mögött rozsdásodott
vagy harminc évnyi múlt.
„Munkanélküli segély”
- forgatta agyában e szókat.
S hazafelé, a hosszú úton,
mosolyt színlelni megtanult.

Mátyás Gábor
Kórkép

Ki akartam vándorolni,

Andrasew Iván
Az ártatlanság

Láttam az ablakból, hogy a bátyám beszélget egy
paraszttal, vitatkoznak. Aztán bejött, fölvette a kabátját, és
a vállára akasztotta a puskáját.

- Vigyél el! - mondtam.

- Most nem.

- De megígérted.

- Igen, de... Na, jó, de aztán ne vinnyogj.

Fölküld a szekérre. A paraszt hajtott. Kértem, hogy
engedjen egy kicsit engem is, de az is azt mondta, hogy
most ne.

- Hova megyünk?

- Le kell lőni egy lovat, fiam - mondta a paraszt.

Nem rémültem meg, csak arra gondoltam, hogy lovak
vannak előttük.

- De te állatorvos vagy. - mondtam a bátyámnak.

- Megvadult. - mondta a paraszt. - Embert ölt.

- A ló?

- Igen.

Értettem, de soha nem gondoltam arra, hogy ló embert
ölhet. Sőt, amikor a Kovács Máléka egyszer a lovuk alá
került, az az állat szemmel láthatóan vigyázott, rá ne
lépjen.

de nincs ország, amely befogadna.
El akarnék bújni,
de nincs rés, amely elrejtene.
Doktor úr, én már megbékéltem a korlátaimmal,
de olyan jó lenne
néhány centivel
beljebb húzódni önmagamba -
hogyan annival is távolabb kerüljön
tőlem ez a mocskos világ!

**Kamarás Klára
Sárka**

Évtizedek teltek el azóta, hogy utoljára Pécssett jártunk. Akkoriban épült-szépült, fejlődött ki az Uránvárosnak nevezett városrész. Újdonság volt számunkra az Olimpia étterem, ahova nemcsak kitűnő konyhája, hanem a mindig tiszta, szép környezet, udvarias kiszolgálás miatt is érdemes volt betérni. Mért hangsúlyozom ennyire ezeket a tulajdonságokat? Hiszen ez természetes! Ma. De akkoriban mindez szinte fényűzésnek számított.

Az ebéd és a kényelmes kávézgatás után irány a terület új áruháza! Nem mintha vásárolni akartunk volna, hanem csak körülnézni, böngészni a nekünk, vidékieknek még szokatlan árubőségben.

Nocsak! Ismerősök. Az egyik pultnál a kiszolgálóban egy régi iskolatársamra ismerek. Ő volt a legnagyobb szájú lány az első elemiben. Örömben azonnal megszólítom.

**Petőcz András
A nővérem szalonnázik**

Kutyából soha, mondja a nővérem,
és kanyarint egyet amúgy becsülettel
a jóféle húsos szalonnából.
Persze, városi lány a nővérem.
Panelban nőtt fel, piros lifteken
repült egész a tizedikre,
hajnalban, mikor a telepí
csóró kis csávók haza-
engedték végre
a sarki zenedéből.
Most szétvetett lábakkal ül
egy konyhai hokedlin, arca
fénylik a szalonnazsírtól.
Fénylik az arca, és csillog
a szeme, ahogy a virágmintás
nájlonruhája alatt domborodó

Kaiser László Korszak

Nappalok üszkösödnek
fények éjszakához szöknek
sötétben dorbézolnak
kelő nyugvó vaksi holdak
Dérré dermed a parázs?

**Csontos Márta
Vajon**

Vajon a formák,
hogyan nyelik el a hangot,
s a hang hogyan formálja
bennem a gondolatot?
Hogyan táncolnak a színek
a fény forró homlokán,
merre mélyül a közel,
s az áldozat szándéka
mellőzi a fondorlatot?

Vajon a lángok
hogyan szülik a csillagot,
s a sötét sorompója
átengedi-e az áramlatot?
Hogyan kapaszkodik a szó
ajkam izzó márványlapján,
merre törik az irány,
s a szirmok bölcsőjében
megőrizhetem-e a hangulatot?

Vajon az érintés
hová rejti a mozdulatot,
s a tiszta képzelet
merre tolja az akaratot?
Hogyan nyílik álmom
virága a lombok dallamán,
kihez láncol a vágy,
s létem lényegének jogán
elérhetem-e a magaslatot?

Vajon az idő,
merre forgatja az óralapot,
s a talányok céltábláján
láthatom-e a találatot?
Hogyan olvad az igébe
a halál rontó gyökere,
s az édeni gyümölcs
húsába olvasztva lényem,
termővé tudom-e tenni a magot?

Lehoczki Károly
Hamvazószerda

Különös utazás, visszafelé oldalazunk az időben. Tegnap még csütörtök volt, vérvörös, ma szerda van, hamvazó.

Böjt jön. Tilos a hús, tilos a szó, s ki homlokán nem hamuval jelölt, koholt vádak elől hallgatva meglapul.

Zsoltárok negédes muzsikája szól.
Az igazak az égben reményt veszítve sírnak.
Megint a tömeg! A fejekre szórt hamu alól fel-felparázslík egy-egy vörös csillag.

Ketykó István
Látomás esőben

az idő heroldjait várom hátha üzennek értem hazulról a galambok melyek begyén jóllakottan nyújtózik a nap és ásít egyet ebéd után a toronyban a nagyharang de csak kentaurok robognak a homályos délután esőszagú terére patáik alatt szántássá válik a zöld gyepercomra fröccsen borzalmas táncuk sara visszhangzik kiáltásaiktól a tér megremegnek a sietve bezárt ablakok üvegei a függönyök mögött riadt arcok bújnak egymáshoz szikráznak a paták zörögnek a csontok majd megelégtelve a részeg duhajkodást gyorsan elvágtatnak a város felé

Balassagyarmat , 1979. április 25.

Kő-Szabó Imre
A becsület kötelez

Ott kezdtem a munkát, Újpesten, a külső Váci úton, egy szőrmeárugyárban. Segéd munkás lettem. Ez a katonai leszerelésem után történt, úgy ötvenkilencben. Ahol szüleim éltek vidéken, meló semmi, csak a néma csend, üresség. Úgy döntöttem, kis tarisnyámba teszem a mesebeli hamuba sült pogácsát és egy esti, éjszakai vonattal – akkor még ilyenkor is gőzmozdony vontatta vonatok jártak – Pestre utazom, szerencsét próbálni. Pestet az álmok városának képzeltem. Bíztam benne, hogy és is megtalálom majd a számításomat, de úgy látszik ehhez a számoláshoz nem volt elég az, amit a középiskolában tanítottak. Már az első napok úgy kezdődtek, hogy a haveroknál kellett aludnom, két összetolt fotelban, mert nem volt albérlet. Harmadnap azért szerencsém volt, mert a Bércokcsis utca 21-ben sikerrel jártam, egy kis hajdani cselédszoba bérletje lettem,

Polgár Julianna
Harmincadik hálaének
(Tisztaságzálog)

Gyönyörű Gyöngyszavúmnak

Fénykeresztre fölfeszülő
Hazám Te gyönyörű **fény**zene
- csengés és esengés - Te ékes
mese és ének és babona Te
gyöngyöző gyanta és gabona
Te gyönyörű „gyönyörben /
fogant / forradalom” Te havas
és mező és szik Te anyaöl
asszonyi jajgatással jelölt
alom Te **veretes** vigaszom
és vétlen vigasztalanságom
Te kitartott képzelet és álom
„hóka hegyormok” hómosolya
az **adakozás és teremtes**
tisztaságzáloga - újjászületés -
Te honvágyra szálltak tengere
Hazám Te **fényszülő fény**zene
honfoglalásom hajnalvégzete

1996. január 30., Nap-hegy

P. J. olvastán

Mindig csak összeforgatom
az eleve adott rendet:
átszorolódnak a csücskök,
szegélyek,
horpadások.

Immáron másfelől
irritál az ágyneműtartó
lepattanó ajtaja,
a jobb helyett bal oldalról szúr szemet
a megkopott könyv fedélsarka.

Mind
másutt.

Pedig milyen gyűszűnyi kavargás ez az egész
bizonyos egykori utcasarkok, terek,
iskolaudvarok és békáktól hemzseggő
patakpartok tágassága után.
Már észre sem veszem,
milyen parányi szelencébe is
préselem most a rendet.

Nógrádi Gábor

TAVASZ ÉS TÉL FOLTJAIBÓL: A FÖLDEM.

Hol melyik bomlik? Értelmem sivár.
Járjad testvér, ne latolgasd! Ki vár:
tehetetlen legény az asszonyölben.
Foltok sötét, s fehér levébe öltem
apámat is, ki vést vijjogva száll
fejem fölött, a csillagos madár.
Megrogyganok, ha bármi puska dörren.
Oladások gyönyörű idejében
is be kell mérned a foszló határt,
rejtőzködő virágok szerelmében
sárba fátyolt vonva, s a hóra sárt,
míg március csattog boldog húsdra:
ütések és ölelések foltja.

1966.

**G. Ferenczy Hanna
KRÖPELINER TOR**

Egy nemzet múltját őrzi e torony
aranytallérok, porcelánok csillognak
időrendi sorban az üvegek mögött
és porló kezek nyomai sárgult papíron

Demeter Zsolt Éjszaka

bagoly és denevér kormot szítál az éj
nyikorognak szél szaggatja a hangokat
szikra száll lyukat éget éj sötét köpenyén
s fényt hullat levelekre a hold
alszik az este

**Németh Tibor
NAPI /GY/ ALÁZAT**

Sötét csörgetésre, csak az órád ébred.
Kábulatával még marasztal az ágyad...
Ott maradt reggelid kapkodásra késztet,
máris szövetkezik arcod ráncaival,
és a csap vizével együtt csorog a gond.

Minden oly telített.
Autóbuszszivacs szívja meg belsejét,
járdák zajonganak,
az ajtók lihegve embert legyezgetnek,
...betanítottakat.

Zsúfolt munkaszobák levegőtlen zsongja,
köréd telepedik.
A computereken rövid sorozatok
ítélnek halálra, minden gondolatot.

Szortyog a falon át, a szomszédos WC,
ajtaja, mint a dob, egyre többet pattog.
Ki tudja, hányadik kávéd, ami csorog,
vagy kiknek számozott gondja, ami még vár
papírok halmazán.

Elhunyt Vasárnapot sirat az agy, mert
saját temetőd ez, s fejfád egy üggyirat.

**T. Ágoston László
Emma, a böjti szél**

Az idén korán lesz húsvét. Még ki se hűlt a
kiszababukat égető farsangi láng pernyéje, máris zúgni
kezdtek a fejünk fölött a böjti szelek. No igen – mormogta
magában Dobrai, aki életének egy szakaszában
idegenvezető is volt, így meg kellett tanulnia, mi az a

várospecsétek és makettek
kormánykerekek és fregattok
változások szédült iramba -
tegnapelőttökből a mába
- csak ne lenne itt
mint pecsét a múlton
A u s c h w i t z
León Cox - csikos ruhája.

(Rostok, 1973)

Sárközi László
Faludy Györgynek

Töredék

...s még mindig itt áll az asztalomon,
számítógépem mellett s várja, hogy
Rád emlékezve meggyújtsam végre
amint azt illik, ám halogatom:
réges-rég elmúlt Mindenszentek
és elmúlt már Halottak Napja is...
Tőlem csak néhány metró s villamos
megálló a Fiumei úti
sírkert, hol nyugszol s nem tudom mégsem
kivinni a mécesst...

Budapest 2006. November 10

Fetykó Judit
Két szín

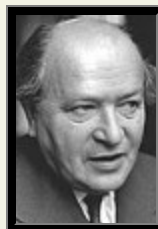
Ez itt a mérlegelés ideje...
mindegy lett mára, mi volt a szándék,
egy korszak véget ért, s elmúlt vele
számtalan valós-valótlan játék.

Ők most mennek, a partinak vége;
hamis lapokkal játszottak sokan,
most sajnálkozva, az Istent kérve
ellépnek, kilépnek, tán boldogan...

Ez itt a mérlegelés ideje,
s a mérleg nyelve középre beállt.
Ami van az fehér vagy fekete,
nincs egyszerre itt is meg odaát.

húsvét, a farsang, meg a kiszébbü, amit egykor szalmából
kötöttek egy botra, s elégették a téltemető farsangi
felvonuláson. – Kíváncsi lennék rá – morfondírozott tovább
–, hogy a lakótelep harmadik emeletén hányan tudnák
elmagyarázni, mi is az a húsvét, meg miért böjti a böjti
szél? Pedig sokuknak még a nagyanyja is sokszoknyás
parasztlányként várta a szíve választottját húsvét hajnalán
a pitvar ajtóban, hogy maga festette hímes tojással
kedveskedjen a locsolóinak. Manapság már ez is
nyuszitójás...A locsolkodás meg nem egyéb, mint ok az
ivásra. Jól berúgnak a műtrágyából erjesztett kannás
bortól, laposra verik egymást és vége a húsvétnek. Ha
mondaná, tán el se hinnék,

Vihar Béla
Az Atya megdicsőülése

Akkor az ősz Öregnek, amint sátrában szunnyadt,
nyakára ráhurkolták a kötelet, a sásból,
a hajnal, mint a szúrt seb, vérzett az égen távol...
Még hörög! – szólt az egyik, s a fiak meglapultak.

Így várták, hogy elernyed, a kéz még megvonaglott,
aztán szép köntösével az arcát eltakarták.
Nem él... – súgta az egyik, s megtapogatta Atyját,
aki, mint gypjatépett kosbárány, úgy hevert ott.

Utána lassú léptel körülvették a holtat.
Szent volt! – suttogták –, szent volt... – majd együtt
feljajongtak,
a sípszó felsikoltott, őrtűz gyúlt ki a bérceen.

Este már őt idézték, tetteiről daloltak –
felőrzöngve megharsant hangja a bőrdoboknak –
s Ő ballagva elindult a regék ősködében.

[1960–1962]

Boromisza Tibor: Szentendre látképe

Végh Sándor
Megszokás

Szélsodorta papírszeletke az útszélen
tekintetem követi, por kavargó előtttem,
riadt értelmekkel föl nem foghatom,
hová lett a rég múlt öröme?

Péter Erika
Pillanatkép

Ring a részeg csónak,
a lomb imbolyog,
haldokló fűz ágát
sebzik a habok.
Sír a tavirózsa,
rokkant szél rikolt,
vízbehullt sirályként
fuldoklik a Hold.

Varga Tibor
ÚJ ORFEUSZ

(folytatás)

II.

Királynő, édes árnyalak,
becézlek, lásd meg;
hétrét görnyed a Föld
gigászi terhe, a lét alatt.

Már én is összeomlom,
Cipekedem, térdemet sebzi kő,
Királynő, lásd meg;
mögöttem csupa vérnyom.

Megtartó vázam eltörött,
rongyolt húrokon szakadna dalom,
ujjam vérzik, halld meg;
Dadogok. Mint a szélütött.

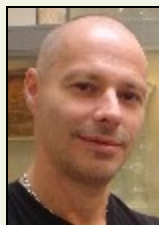
III.

Könnyű lenne az ének.

Bodó Csiba Gizella
Sodrásban

Folyó sodorján, mint
Könnyű tutajt,
Vagy monoton gépsoron
Szorgalmas kéz,
Kézről-kézre ad
Mire eszmélsz
Már felkapott,
S magával ragad
Egy nyüzsgő sereg.
Vergődész, mint
Parton a bálnák,
Kiket ősi ösztönük
Beccapott,
Mágnes-mezőjüket
Elhagyva, egy másik
Erő partra dobott.
Elsietnél, hogy
Magányod óvd,
De ez olyan erős akarat
Ahol nem diktálsz,
Ellent sem állsz,
Hagyod vezetni magad.
Milyen közösség
Mikor vonz be,
Mágnes-patkóját
Miért kapod,
Bénítja lépésed
Vagy szárnyalva röptet
A végkifejletet még
Nem tudhatod.
A sors-szálak
Végén az ember
olyan csomó
Mit oldott és kötött,
Százfelé szakított,
Egybe terelt,
folytonos változás vagy,
Míg Ő, öröktől fogva örök!

Bittner János
TÖRTÉNELEM

Amikor Armstrong épp a Holdra lépett,
vad indiánként jártam a vidéket.

Nem tudtam, hogy kit ölnek Vietnámban,
mert kint a kertben épp a fára másztam.

Azt is csak később, Graham Greentől tudtam,

Expresszvonatok bőszt kerekének
metruma vinné,
az árnyak közül senki se hinné,
- tán te magad sem, Királynő –
gyilkos kések
döntenek engem is közéjük.

Lantomban széttört a lélek.
Hádész a torkába lépett
minden dalnak.
Acsarkodnak rám
gyihos hatalmak,
északi, hideg fény vetül szét.
Éjszaka sincs,
ami védett.

Szétpukkadtt éveim számolom,
Csak ezt tudom,
mert velem egy napon
bújt elő a Föld ágyékából a béke,
Hádészt perelni segíts, Királynő!
Légy prókátorom!

hogy hősiesség nincs a háborúkban.

A watergate csak furcsa szónak hangzott,
nem rázta fel a zebegényi strandot.

Eltemették huszonharmadik Jánost?
Zenét hallgattam: „elhagyom a várost”.

Amikor elhagyott első szerelmem,
névére épp egy szép rímet kerestem.

És azt se láttam mély depressziómban,
hogy elsüllyedt három falu a hóban,

a kéjtől nyögve, fáradtan az ágyban,
nem hallottam, hogy rendszerváltozás van,

Tenerifén egy furcsa filmet néztem:
autók égtek egy budapesti téren.

Egy lángoló kéz jelt festett az égre,
történelem volt, és nem vettem észre.

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Rózsa Imre

1901-1981

A gyermek és az isten

Bujkált előlem az isten gyermekkoromban.
Csak vártam, hogy szeressen.
Azt hittem: egyszer megjelenik előttem,
mint Jákobnak, hogy a mennybe bevezessen.

Mikor menetem az úton, kutyák csaholtak.
Az égre néztem, hogy segítsen.
S amikor veszettül a lábamba martak,
akkor sem jött elő az isten.

Másnap vastag botot vettem a kezembe.
A kutyák szűkülve futottak félre.
Hát játsszon csak bújócskát mással az isten,
de ne azzal, aki botot vett kezébe.

Késő és hiábavaló

Korán halt meg az apám.
Pedig még nem is volt öreg.
Csak megöregedett évei során.
Ötvenegy éves volt csak.
Ugye ebben a korban még
nem kell meghalni senkinek.

Akinek élete munka és koplalás,
sorsa nem lehet más.

November volt, sütött az őszi nap.
Majd beborult egy pillanat alatt.
Izzik a fény most,
még jobban mélyül az árnyék.
Mélyebb, egyre sötétebb.
Izzanak az évek, ez évek

Arcok

Van olyan arc, mi szívünkben pihen.
 Ilyen anyámé. Apámé ilyen.
 Szigorú, szelíd, bánat ülte meg.
 Olykor öröm. De sohasem öreg.

Azt akarom: én is ilyen legyek,
 ha már csak emlékként leszek veled.
 Aki nem ment el, aki itt maradt.
 Lásd fiatalnak mindig arcomat.

ÉLETRAJZ

Emmihez

Ha nem leszek már s nem leszel te sem,
 eloszlik életünk, mint futó fövény.
 Egy jel marad, egy szó csak: Kedvesem!
 És száll a világűrben szüntelen.

Egy jel marad, egy szó csak: Kedvesem!
 És száll a világűrben szüntelen,
 ha nem leszek már s nem leszel te sem.

Egy jel marad, egy szó csak: Kedvesem!
 Ha nem leszek már s nem leszel már te sem.

És száll a világűrben szüntelen.

Boromisza Tibor: Vásárosok.

Hívtál?

Hangod akár a kristály

amiket nem ért meg.

Én az utód, ki láttam őt
 élő és halottan,
 hiába vagyok erős,
 mit tehetek, mondjátok, mit,
 hogy elhullott éveit
 néki visszaadjam?

Én láttam

Testetlenül hogy mehet valaki?
 Én láttam. Mentek, szaladtak, futottak.
 Úgy suhantak a föld felett,
 magasan, egyre magasabbra
 ahogyan Dante és Vergilius, -
 Botticelli látta így, mutatta.
 Mint füst, úgy szálltak felfele.
 Füst, füst, - füstté váltak valóban.
 Mondjátok: hát jól van?

Látom őket, vonul a meggyötört
 kifosztott irdatlan árnyhad.
 A tegnap sötét ködéből bukkannak eléem.
 Látom őket, szemükben a vádat.
 A megkínzott milliók szemét,
 a kioltott olthatatlant.
 Némák, ahogy vonulnak tovább.
 Szemükben ég a vád, a néma beszéd,
 homlokunkra sütik a lemoshatatlan
 szégyen örök bélyegét.

A jel

Oswiecim.
 Akkor Auschwitznak hívták.
 Auschwitz tudjuk mit jelent.
 Jelent poklot, gyalázatot, sötétséget,
 aminél mélyebb nem lehet
 sem pokol, sem gyalázat, sem sötétség.
 Nincs arra emberi képzelet.

Pedig nagy az, amit tud az ember.
 A csillagokra is eljut az ember.
 Hatalmasat teremt az ember,
 a munka, a gondolat.
 De teremtsen bármit keze, szelleme,
 hogy Auschwitz is ember műve,
 az örök gyalázat jele
 mindvégig megmarad.

cseng hosszan, tisztán,
melegen.
Ugye hívtál?
Ugye azt mondtad:
kedvesem!

Titok

Az élet csupa titok.
De mindre van magyarázat,
mondják a filozófusok.
A titok tehát nem is titok.
Ilyen ez a század, titoktalan.
Mindennek oka van.

A csoda nem csoda, csak éppen
hogy megértsük, sokan
még nem jutottunk el oda.

- A fénynek súlya van!
Mondják az új fizikusok.

De... Bachot, Beethovent hallgatom!
Mégiscsak van titok,
ha ennyi fény alatt
össze nem roskadok.

Vallomás

Én vallom és hiszem,
hogy nagy a nép mindenütt.
Az emberek jól tudnak lenni,
ha jól bánnak velük.
Kis nemzet nincs is sehol,
csak alacsony lelkek vannak.
Nem is kevesen.
Dehát ez még nem a jövő.
Ez még csak a múlt, meg a jelen.
Mert nem az tesz naggyá egy népet,
hogy számuk sok vagy kevés millió,
hanem hogy kevés köztük a rossz,
és sok a jó.

Mégis

Minket az élet megtiport.
De áldjuk mégis ezt a kort,
mert fény, mit vihar ki nem olt.

MÉGIS TAVASZ

Című verseskötetből. 1965, Magvető

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár,
Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis
Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Farkas Imre

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskötő István

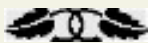

Juhász Gyula

1883-1937

Vidéki rejtekben

Csönd és magány révében hallgatom,
Miket susog a hírek rádiója,
Szelíd akácra nyílik ablakom,
Az utcán egy talicska megy kocogva.
Az asztalon virág és könyv terem
És néha vers. A messze, végtelen
Tenger bűg így az álmatag csigában.
Künn a veszély most harsog. Szörnyű áram
Kereng a földön, amely reng, vajúdik.
Az ember vívja véres háborúit
S a véren át a jövőbe törtet
S míg a világ kapui egyre döngnek
Csönd és magány révében hallgatom,
Miket susog az alkony és a lomb,
Mint szökevény harcos, kit mindhiába
Szólongat e század vad trombitája.

Ne bántsátok a lombokat

Ne bántsátok a lombokat:
Susogta George Sand a halál előtt.
Nem értették meg, én megértem őt.
Ne bántsátok a lombokat,
Hadd nőjenek, viruljanak az égre,
Hadd mosolyogjanak napban, esőben,
Hadd ringassák a békés fészkeket,
Küldjék magasba a rigók dalát.
Hadd boruljanak össze boldogan,
Ha alattuk a szerelem tanyázik
És hadd terítsenek álompalástot
Az élettől elfáradt vándorokra.
Ne bántsátok a lombokat,
Hadd játsszanak alattuk gyermekek,
Akik az első lépést most teszik,
Tipegve ismeretlen cél felé
És hadd pihenjenek meg a halottak
Zöld sátraik alatt a rögök ágyán,
Ne bántsátok a lombokat, ti élők!

ÉLETRAJZ

A többi néma csend

Szeptember volt. Az ég üvegharangja
Derűsen kéklgett, mint a jó remény
S a nyárutói kert pompája tarka
S arany volt a kert skárlátköpenyén.

Szeptember volt, évadja szép múlásnak.
A férfi, aki költő, állt merőn,
Karját keresztbe fonta, mint a bánat
S végignézett a szőlős hegytetőn.

Elment egy asszony. Tegnap még szerette,
Múzsája volt és hite volt neki,
Ma tudja már: a nő nem szereti.

Elment egy asszony. És a férfi lelke
A távozó után könnyezve száll

Nem szeretem a lomha fényeket,
A csillagot, mely álmosan ragyog,
Ti vagytok az én örömöm látványa,
Meteorok a fehér éjszakába:
Suhanjatok csak és zuhanjatok,
Ti züllött csillagok!

Az égi rónán csöndes nyáj legel,
Eónok óta hallgatag ragyog,
- Ó hulljatok hát, új utat mutatva,
A szent mélységbe fényeket juttatva,
Suhanjatok csak és zuhanjatok,
Ti hulló csillagok!

Békét hazudik a csillagvilág,
A lusta álmok éjjelén ragyog,
- Csak rajta, rajta hát kiveret, bukott raj,
Az éjbe, mélybe termő fénycsókokkal
Lobogjatok csak és robogjatok,
Ti bátor csillagok!

Az ismeretlen katona

Én nem ünneplem őt, én gyászolom
Fekete posztós dob nélkül, magamban,
De milliók nevében, akik élnek
És föltámadnak majd egy szép napon
A sírból, mit ma országnak neveznek.

Én nem ünneplem őt, én átkozom
Vezéreit, kik vérmezőre vitték
Fiatal testét, ifjú álmait,
Szabad jövőjét, boldog büszkeségét
Idegen célért, idegen pokolba.

Én nem ünneplem őt, én siratom
A vértanút, ki mások vakhitéért
Az Antikrisztus lovasát követve
Az embertelen, gyilkos kötelesség
Parancsszavára az árokba fordult.

Én nem ünneplem őt, én jól tudom,
Hogy mily barlangban főzték azt a mákonyt,
Melytől bódultan tántorgott a nép
És innen és túl vér a vérre támadt
És innen és túl a halál tanyázott.

Én nem ünneplem őt, Johann Kovács,
Schmidt, Shmith, Forgeron és Forgari
S a többi mind, elnémult ajkaikkal
Az égbe és szívünkbe azt kiáltják:
Elég legyen a meddő pusztulásból
És vesszenek a rombolásra bujtók!

Én nem ünneplem őt, a sírokon,
Melyek a földet dúsabban borítják,
Mint a vetés, nem taposok gazul,
Halálukért hirdetve új halált,
De vallom és hiszem, hogy szent az élet,
Szent, szent, százszor szent. Ámen.
Úgy legyen!

S úgy érzi: nem lesz többé verse már.

Fehér éjszakák

Ismered-e az álomtalan éjet,
Mikor a szívünk még szűz és beteg,
Mikor fehérek még a remények,
Mikor bárányok még a fellegek?
Ismered-e a könyvek közt virasztást
S a könnyek közt virasztást ismered?
Mikor a csönd elringat puha karján
És várnak ránk nagy ismeretlenek?

Az éj körülfolly, mint valami tenger,
Ó tengerek, álmok, könnyek, betűk,
Ó élet, merre szívünk szállni nem mer,
Ó távol partok, távol hegedűk!
Valaki már ránk vár s dalolni késztet,
De még csalódní korán lesz, korán,
Melyik csillag az, melyben vágya éghet:
Az a szókés, vagy az a halovány?

Ó szomorú szép, álomtalan éjek,
Engem ti nem ringattok már soha.
És nem borít el a fehér remények
S fehér virágok csöndes zápora.
Szelíd igába nem fognak a könyvek
S a könnyek áldását nem ismerem
S nem nézem a rámragyogó jövőnek
Kék csillagát a fehér éjeken...

Tavaszz ez is...

Tavaszz ez is, tavaszz.
Az égen szőke fény ég,
A földön barna hantok,
A nőkn lenge illat,
A fákon szürke barkák.
Tavaszz ez is, tavaszz.
Valami mégis elment
És nem jön vissza többé,
Valami mégis elszállt
És soha nem találom,
Valami mégis elmúlt
És nem tudom a sírját...
Egy húr a hegedűmön,
Boldogan bánatos hang,
Elpattant.
De az ég még azúros,
De a föld ibolyás még,
De a nők még suhannak.
Tavaszz ez is, tavaszz...

Tavaszzvárás

A déli szélben lehunyom szemem
És gyöngyvirágok szagát érzem.
Az esti égen violás a szín
És kikeletben járnak álmaim.

Annára gondolok

A csillagokra gondolok
És Annára, ki elszállt búcsú nélkül,
A boldog, néma csillagokra,
Melyek lenéznek mosolyogva
Reám a babonás, bús téli égről.

A csillagokra gondolok,
Melyeknek lángja régesrég kieggett,
Csupán fényük ragyog
S Annára gondolok,
Ki rám ujjongva nézett
S egy csillagos ős éjén elhagyott.

A csillagokra gondolok,
Kieggett, elsuhan, tört csillagokra,
Annára gondolok
S a könnyem úgy ragyog,
Mint elhunyt csillagok, ha ég az éji pompa!

Boromisza Tibor: Rözhordók.

Fiatall színésznő ...

Mint karcsú pálma áll a tünde színen
És mosolyog és sír, oly kedves ő
És vágyakat költ a poétaszívben,
A szerepében mindig szerető.

Az ajkán ott susog Júlia vágya
És ott zokog Cordélia baja,
A költészet és élet búve, bája
És mint sötét selyem, ragyog haja.

Ifjú színésznő, versek hegedűje,
Még benned él a művészet derűje
És a siker még jegyessed neked.

Élj és ragyogj, hódítva szíveket,
De ne feledd, hogy múltó mind az álom
S legszebb szerep, ha hű kar áldva átfon!

A hó alól már dobban boldogan
A föld nagy szíve s csöndesen fogan
A csíra, melyből új élet terem
S bimbók bomolnak majd szűz réteken.

Az örök nap még bágyadtan ragyog,
De tavaszosok már a csillagok
S az éjszakában zizzenő neszek,
Egy új világ susogja már: leszek!

A földre fekszem, hallgatom szívét,
Az égre nézek, kémlelem színét,
Ég, föld között angyali üzenet
Hirdeti a jövődő életet.

Mert boldog ige ez és szent igaz
És örök törvény és áldott vigasz,
Hogy győz az élet, duzzad és dagad
S előnti mind az ócska gátaikat!

Anna örök

Az évek jöttek, mentek, elmaradtál
Emlékeimből lassan, elfakult
Arcképed a szívemben, elmosódott
A vállaidnak íve, elsuhant
A hangod és én nem mentem utánad
Az élet egyre mélyebb erdejében.
Ma már nyugodtan ejtem a neved ki,
Ma már nem reszketek tekintetedre,
Ma már tudom, hogy egy voltál a sokból,
Hogy ifjúság bolondság, ó de mégis
Ne hidd szívem, hogy ez hiába volt
És hogy egészen elmúlt, ó ne hidd!
Mert benne élsz te minden félrecsúszott
Nyakkendőmben és elvétett szavamban
És minden eltévesztett köszönésben
És minden összetépett levelemben
És egész elhibázott életemben
Élsz és uralkodol örökkön, Amen

A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából.

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor

Néhány gondolat a katolikus egyházzal

Pedofília.

Egyre jobban dagad a katolikus egyházat érintő szexuális botrány. Írországból egy vizsgálat megállapította, hogy szinte "népbetegségeként" elterjedt a gyerekek szexuális zaklatása a katolikus fiúiskolákban. A közel hétszáz oldalas jelentés kitér arra, hogy a dublini főegyházmegye négy érseke évtizedeken keresztül elhallgatta az egyházon belüli visszaéléseket, hogy mentse az egyház hírnevét. Az a megdöbbentő, hogy volt olyan pap, aki saját bevallása szerint több mint száz gyermekkel fajtalanzkodott, egy másik pedig két és fél évtizeden át, minden második héten megrontott egy kisfiút. A vizsgálati jelentés szerint összesen akár harmincezer áldozata is lehet az egyházi, szexuális zaklatásoknak. Elmarasztalással említi és megállapítja azt, hogy nagy felelősség terheli a katolikus egyházat és az államot is, mert az egyház szemet hunyt az esetek felett, az állam pedig nem látta el ellenőrző funkcióját.

A jelentés szerint a rendszeres zaklatások pusztító hatásúak voltak. Az áldozatok egyharmada küzd mentális problémákkal, sokan közülük szegénységben élnek, vagy alkoholistákká lettek, többen alvászavarokkal küzdenek.

Az amerikai katolikus püspöki kar által megrendelt két tanulmány szerint, több mint 10 600 gyermeket molesztáltak pedofil papok 1950 óta az Egyesült Államokban. A Survivors of Clergy Abuse, a papi pedofília áldozatainak védelmével foglalkozó szervezet statisztikái alapján 3000 és 8000 körül van a pedofil papok száma az amerikai katolikus egyházban.

A berlini jezsuita elit-középiskola Canisius kollégiumában, közel 500 fiú érintett az 1975-1985 közt elkövetett szexuális visszaélésekben, jelentette be a kollégium vezetője, Klaus Mertes. Napvilágra került egy bejelentést követő vizsgálat után az, hogy 1976-1981 közt a berlini Notre Dame katolikus iskolában tanító, jezsuita szerzetesek rendszeresen szexuálisan zaklatták az ott tanuló diákokat. A hamburgi St. Ansgar iskolából, a Fekete-erdei St. Blasien kollégiumból, illetve az Észak- német és Alsó-szász tartományok plébániáiból is felszínre kerültek a papi szexuális visszaélések.

Egy másik vizsgálat szerint, legalább száz tanuló vált az elmúlt évtizedekben kisebb-nagyobb zaklatások, megrontások áldozatává a sok, neves személyiség által látogatott, az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete, az UNESCO által működtetett mintaiskolában, az Odenwald-középhegységben fekvő Heppenheimben.

Felső-Bajorország: az Ettal bentlakásos iskola- és kollégiumban történtek elképesztőek, hiszen évtizedeken keresztül verték és szexuálisan kihasználták a diákokat, melyről Thomas Pfister államügyész számolt be, megemlítve a regensburgi székesegyház fiúkórusát, (Regensburger Domspatzen) mert tagjai ellen is történtek szexuális visszaélések az 50-es években, sőt a hatvanas években is, amikor a társulatot Georg Ratzinger, vagyis a jelenlegi pápa bátyja vezette. Kiderült az is, hogy a jelenlegi pápa 1980-ban érsekként, bűnöző pedofil papot bujtatott, de erre vonatkozó kérdésre csak sokat mondó hallgatás a válasz XVI Benedek pápától.

A bűnügyek a 27 németországi püspökség közül 24-et érintenek.

Németország után Nagy-Britanniában, Ausztriában, Belgiumban, Horvátországban és Lengyelországban tártak fel jelentősebb számban papi pedofiliára utaló eseteket. Feltehetőleg Kelet-Európában sem más a helyzet, csak itt, ahol kevésbé fejlett a demokratikus intézményrendszer, a korlátozott nyilvánosság eleve nem, vagy csupán töredékesen hozza felszínre a hasonló ügyeket.

Miért megy nehezen az egyházi szexuális bűnök feltárása? A katolikus egyház a legfelsőbb erkölcsi tekintélyének fenntartása miatt abban érdekelt, hogy a papság szexuális ügyei ne kerüljenek nyilvánosságra. Ezt az erkölcsi tekintélyt nem árnyékolhatja be semmi, vagyis amiről nyilvánosan nem beszélnek, az nincs.

A gyermekek sérelmére elkövetett, sok ezer pap által világszerte előforduló szexuális visszaélésekről, a titkos szexuális kapcsolatokról, a papok törvénytelen gyermekeinek az eltitkolásáról, valamint a homoszexuális papokról a legfőbb ideje volna a nyilvánosság előtt beszélni.

Addig, míg létezik a cölibátus - melyre semmiféle utalás nincs a Bibliában - a római katolikus egyház nem lesz képes ezt a problémát megoldani. A papok és szerzetesek körében a sexualitás egyéni és intézményesített elnyomása megalapozza a gyermekek és fiatalok ellen elkövetett szexuális támadásokat, melynek következménye emberi tragédiák sora.

A magyar katolikus egyházban eddig nem derült fény arra, hogy előfordult-e valamilyen szexuális visszaélés. Gyulai Endre évekkel ezelőtt így nyilatkozott az egyházon belüli szexuális visszaéléseket firtató kérdésre: "Ha bármilyen gyanú felvetődne, először beszélnek a pappal. Ha a megbotlás csak egyszeri, folytathatná szolgálatát, ám ha többször előfordulnak ilyen esetek, ki kell vonni az illetőt a forgalomból".

Elgondolkoztató a válasz, mert összecseng Georg Sterzinsky berlini bíboros, napokban adott cinikus nyilatkozatával, mely szerint arra figyelmeztet mindenkit, hogy ne beszéljenek túl sokat a megtörtént ügyekről, mert az rombolja a katolikus egyház hiteleségét és hátrányosan érinti a papokat.

Erről van szó. Nehogy kiderüljön az igazság, mert az a katolikus egyház erkölcsi tekintélyén ejt csorbát. Az egyház inkább a hazugságot és a bűnpártolást vállalja. Nagy a valószínűsége annak, hogy a magyar katolikus egyház sem mentes a papság által elkövetett fajtalankodástól. Ezt a feltevést látszik alátámasztani egyes papok hirtelen áthelyezése. Ez nem érinti a főpapságot, őket nem helyezi át senki.

Új(közép)kori kiváltságok a magyar demokráciában.

A magyar katolikus egyház helyzete egészen különleges, ez a magyar társadalom múltból hozott helytelen társadalom-felfogásnak és a fejletlen demokrácia-képnek a következménye.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya a következőket tartalmazza:

A Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik. [Alkotmány 60. § (3).] A lelkiismereti és vallásszabadságról szóló 1990. évi IV. törvény 15. § (3) bekezdése kimondja: „Az egyházakat azonos jogok illetik meg és azonos kötelezettségek terhelik.”

Elvileg ez a két törvény egyértelműen fejezi ki, hogy nincs egyetlen egyház sem, mely a többiek fölött állna. Magyarországon a katolikus egyház mindig különleges státuszt követelt meg magának, és részt kért a hatalomból. Manapság sem változott a helyzet, legfeljebb finomodott az erre való törekvés. A Katolikus Püspöki Kar tevékenysége sokszor olyan, mint egy politikai párté. A katolikus püspökök cselekedetei, megnyilvánulásuk nem más, mint a kereszténységre való hivatkozással egy álcázott gazdasági és politikai előnyszerzés, másképpen, a katolikus egyház ill. a Püspöki Karának politizálása a hatalomban való részvételért folyik, leegyszerűsítve a hatalomból ill. a hatalomtól való minél több anyagi juttatás megszerzése a cél.

Az egyházak képviselői elég gyakran vállalnak politikai szereplést. Ez történt a református lelkész, ifj. Hegedüs Loránd politikai fellépései során. Senki nem vitatja az egyházak véleménynyilvánítási jogát, de a véleménynyilvánítás és az aktív politizálás között alapvető különbség van. Tapasztaltuk, hogy az egyház több esetben is befolyásolni kívánta az állami intézményeket, szerveket a politikai és az egyházat érintő gazdasági, pénzügyi döntéshozásban.

A katolikus egyház soha nem nézte jó szemmel a liberalizmust, az elmúlt 140 év során a legnagyobb ellenségének tekintette. Ez a liberalizmusellenesség a Vatikánban fogalmazódott meg, elég megemlíteni XI. Pius pápa 1931-ben kiadott Quadragesimo anno kezdetű enciklikáját.

Az állam világnézeti semlegességének elve az, hogy az állam ne támogasson egyetlen világnézetet képviselő szervezetet, közösséget se. Az nyilvánvaló, hogy az egyház világnézetet képvisel, és nem jó az, ha az állam az egyházakat anyagilag támogatja, mert ez akaratlanul is az egyház és az állam szövetségét jelenti. Egy feudális rendszerű kapcsolat jön létre. Alexis de Tocqueville fogalmazta meg:

„Ha tehát a vallás szövetségre lép egy politikai hatalommal, növeli ugyan hatalmát egyesek fölött, de elveszti a reményt, hogy mindenkin uralkodjék. Amíg egy vallás csak azokra az érzésekre támaszkodik, melyek minden nyomorúság vigaszául szolgálnak, magához vonzhatja az emberi faj szívét. Ha azonban beleártja magát a földi világ keserű érzelmeibe, gyakran arra kényszerül, hogy olyan szövetségeseket védjen, melyeket az érdek, és nem a szeretet adott neki; mint ellenfeleket kell eltaszítania olyan embereket, akik még szeretik, s közben azokkal is harcolnia kell, akikkel szövetkezett. Ha tehát a vallás részesül a kormányzók anyagi erejéből, akkor az általuk fakasztott gyűlölet egy részét is vállalnia kell.“

Fazekas Csaba megfogalmazása szerint, „...ha az egyház – mely mindig első helyen hivatkozott kétezer éves történelmének, hagyományának legitimáló erejére – akarva-akaratlan támogatott egy politikai erőt, akkor az leginkább csak a mindenkori konzervatív irányzatok egyike lehetett, hiszen utóbbiak szükség esetén gyakran helyezték az ország tényleges társadalmi-politikai szükségletei elé a történelmi előjogokra való hivatkozást.” Ma a katolikus egyház „politizálása“ elsősorban kiváltságos helyzetének megőrzéséért, ill. további megerősítéséért történik. Új kiváltságokat próbálnak szerezni és ehhez az anyagi biztosítást az adófizetők pénzéből kívánják maguknak biztosítani. A katolikus egyház közéleti

szerepe nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a társadalom nem tud elmozdulni arról az alacsony színvonalról melyen áll.

Az egyházak olyan közfeladatokat is ellátnak, melyeket az állam valamilyen oknál fogva nem tud ellátni, többek között iskolákat üzemeltetnek, mely dicséretes dolog. Erre vonatkozó törvény a következőket rögzíti:

„Az állam az egyházi jogi személy nevelési-oktatási, szociális és egészségügyi, sport, gyermek- és ifjúságvédelmi intézményei működéséhez – külön törvény rendelkezései szerint – normatív módon meghatározott, a hasonló állami intézményekkel azonos mértékű költségvetési támogatást nyújt, illetőleg a támogatás az ilyen ellátásokra elkülönített pénzeszközökből történik.“ Erre a törvényre hivatkozva Szászfalvi László a KDNP képviselője fejtette ki azt, hogy „az egyházak közfeladat-átvállalása az állam válláról vesz le terhet, ezért az államnak – tiszteletben tartva az állampolgárok szabad intézményválasztását – biztosítani kell az egyházak közfeladat-átvállalásának minden diszkriminációtól mentes finanszírozását.“

Ezzel egyet is lehet érteni, csak a közfeladat állami finanszírozása azt jelenti, hogy állami pénzen működnek az ún. "egyházi fenntartású" közintézmények is, így az összes egyházi iskola. Elgondolkoztató az, hogy az állam miért mond le egykönnyen az iskolákról.

Veress András püspök 2005-ben jelentette ki a következőket: „A magyar Alkotmány kimondja, hogy az egyházaknak joguk van világnézetileg elkötelezett iskolát létrehozni és működtetni. Ebből viszont logikusan következik, hogy ilyen oktatási intézményt csak elkötelezett tanárokkal és nevelőkkel lehet megvalósítani. Velük kapcsolatban tehát vitán felül áll az intézmény elvárásának joga.“

Veress András kijelentése szerint is, az egyházak „világnézetileg elkötelezett“ iskolákat működtetnek, és ezt az állam finanszírozza. Ebben az esetben két dolog is sérül, az egyik az állam semlegessége, hiszen egy világnézetet finanszíroz, a másik az állam és az egyház szétválasztása, mely már a magyar Alkotmányban is rögzítésre került. Az más kérdés, hogy az oktatás és az egészségügy nem egyházi, hanem állami feladat, amit értelemszerűen nem az egyháznak, hanem az államnak kell ellátnia. De ha az egyház világnézetileg elkötelezett iskolát működtet, nyugodtan megteheti, de ne kérjen ehhez állami hozzájárulást. (Nyugat-Európában az egyházi iskolákban létezik a tandíj.) Az egyházi iskolák szemléletét erős nacionalizmus, helyenként sovinizmus és a velejáró álhazafias nevelés és liberalizmusellenesség jellemzi.

Az egyházak állami támogatása a rendszerváltás óta évről évre nő, és a felekezetek az egyes támogatási formákra úgy tekintenek, mint "szerzett jogra", amelyet már nem vehetnek el tőlük.

Amikor az egyház az állam hatalmában osztozik, akkor megkísérli, hogy saját törvényeit állami törvénné emelje. Ha az állam egy állami közfeladatokat átvállaló szervezetet, vagy annak valamilyen intézményét finanszírozza, akkor az államnak joga van arra, hogy rendszeres ellenőrzést gyakoroljon. Az állami pénzekkel való gazdálkodás, a választókkal szembeni felelősség megköveteli, hogy elszámolási és ellenőrzési funkciókat működtessen. Az egyházaknak nincs mérlegkészítési - és a gazdálkodással kapcsolatos publikálási kötelezettsége, ezért felelőssége sincs. Ez is egy olyan kiváltság, mely a XXI századi demokráciában megengedhetetlen.

Az egyház Magyarországon nem tartozik az állam felé elszámolni a közpénzekkel, mely egy demokráciában elképzelhetetlen.

Az egyháznak van más jellegű anyagi jövedelme is, a saját, belső bevételnek számító ún stólapénz (keresztelés, esketés, temetés), és perselypénz, mely után egyházi személyek nem adóznak.

Előszeretettel hivatkoznak a katolikus egyházi vezetők arra, hogy az állam kötelezettséget vállalt az egyházak anyagi támogatására, amikor a Vatikánnal aláírta a konkordátumot. Ha egy megállapodás vagy szerződés rossz, akkor azt felül kell vizsgálni vagy felmondani. Az államnak erre megvannak a lehetőségei.

A Vatikánnal kötött konkordátum és az azt követő megállapodás, mely a katolikus egyház finanszírozására vonatkozik, elég rosszra sikeredett, így a felülvizsgálata vagy felmondása lenne a szükséges megoldás. Egy demokratikus országban ezt a konkordátumot feltétlen felül kell vizsgálni, sőt tisztázni kell azt is, hogy milyen legyen egy demokratikus modern állam kapcsolata az egyházakkal. Ez nemcsak az anyagiakra vonatkozik, hanem az egyház és az állam teljes elválasztására is. Sokszor előfordult, hogy állami ünnepen jelen vannak a katolikus egyház püspökei is, mely azt engedi sejtetni, hogy az egyház is a hatalom részese. Az egyház egy demokratikus társadalomban egyáltalán nem lehet a hatalom részese.

Elgondolkoztató az, hogy az egyházi iskolák működtetése a megfelelő kezekben van-e?

Az jól érzékelhető, hogy az egyház érdeke sok esetben nem esik egybe a társadalom érdekeivel.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

[Hozzászólás, vagy üzenet küldésére, katt ide: Kalaka.blog.](#)

2010. április 20.

IX. évfolyam 4. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andrassew Iván: A három
Baka István: Már egyre több eget
Baranyi Ferenc: Mefisztótágas
Bárdos László: Macskarejtvény
Bodó Csiba Gizella: Rengés
Csontos Márta: Sejtelmek
Demeter Zsolt: Képeret
Fetykó Judit: A csend
G. Ferenczy Hanna:
A filozófus kecske
Gömöri István: Nem mese
Jeney András: Leltársoltár
József Attila: Levegőt!
Kajuk Gyula : Új szelek fújnak
Kamarás Klára: Télvégi álom
Kaskötő István: A Vég
Ketykó István: Nem a szívemet
takarja majd szelíd mosolya
Köves József: A marionettmester
Kő-Szabó Imre: Kupec, kofavilág
Lehoczki Károly: Ember és pénz
Lelkes Miklós: Galambbúgás
Mándy Gábor: Tavaszi szonett
Millei Ilona: Április
Nógrádi Gábor:
Apám, múlásod építi halálom
Péter Erika: Mindörökké mosoly
Polgár András: Kuki
Sárközi László: József Attilához
Szenti Ferenc: Az elmúlásról
T. Ágoston László:
Nagyanyám lángosa
Váradi József: Bórduda
Varga Tibor: Új Orfeusz IV.-V.
Végh Sándor: Magány
Vihar Béla:
A tovatűnő Szépséghez

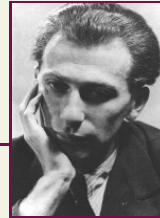

elfeledettek

Jankovich Ferenc

1956 május

Radnóti Miklós NEM TUDHATOM...

Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.
Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton,
s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon
a házfalakról csorgó, vöröslő fájdalom.
Ki gépen száll fölbe, annak térkép e táj,
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály,
annak mit rejt e térkép? gyárat s vad laktanyát,
de nekem szöcskét, ökröt, tornyot, szelíd tanyát,
az gyárat lát a látcsőn és szántóföldeket,
míg én a dolgozót is, ki dolgaért remeg,
erdőt, füttyös gyümölcsöst, szőlőt és sírokat,
a sírok közt anyókat, ki halkan sírogat,
s mi fönről pusztítandó vasút, vagy gyárüzem,
az bakterház s a bakter előtte áll s üzen,
piros zászló kezében, körötte sok gyerek,
s a gyárak udvarában komondor hempereg;
és ott a park, a régi szerelmek lábnyma,
a csókok íze számban hol méz, hol áfonya,
s az iskolába menvén, a járda peremén,
hogy ne feleljek aznap, egy kőre léptem én,
ím itt e kő, de fönről e kő se látható,
nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható.

Hisz bűnösök vagyunk mi, akár a többi nép,
s tudjuk miben vétkeztünk, mikor, hol és mikép,
de élnek dolgozók itt, költők is büntelen,
és csecsszopók, akikben megnő az értelem,
világít bennük, őrzik, sötét pincékbe bújva,
míg jelt nem ír hazánkra újból a béke ujj,
s fojtott szavunkra majdan friss szóval ők felelnek.

Nagy szárnyadat borítsd ránk virrasztó éji felleg.

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyeyi fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

új>> Fetykó Judit: <<új

Rezensiófélék

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tenz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Végh Sándor:

A csend hangjai

A csillag
A nyugtalanhoz
De profundis
Éjféli döbbenet
Sej a mi lobogónkat
Serkenj fel
Szörnyeteg
Táncoló öreg

klasszikusaink

Szabó Lőrinc

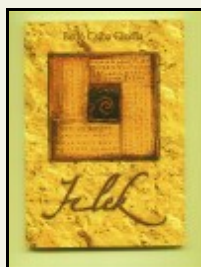
A nyugodt csoda
A vándor elindul
Anyám dalolt
Apám a gépen
Az első vers
Az óriás értelme
Budapest
HAZÁM
Karszt, éjféli
Mindenütt ott vagy
Mondják, hogy szép vagy
Neved
Őszes úr

gondolatok

Aszalós Sándor

„Nem loptunk mi, csak egy szöveget
Krisztus vérző tenyeréből”

.Megjelent
Bodó Csiba Gizella
új verses kötete.
Infó itt.

1944. január 17.

Glatz Oszkár: Hazafelé

Millei Ilona
Április

Radnóti Miklós emlékére

Éjjelente nagy titokban
zöld petárdákat robbant a tavasz,
fehérrel, sárgával cifrázza a tájat
az élettől duzzadó, szertelen kamasz.
Hol van még a nyár vad hője,
bősz villámok és örült záporok?
Békésen feszül a föld fölé a kék ég,
álmodni gyűlnek köré fázós csillagok.
Így van ez ma, így volt mindig,
„oly” korban is, amely megöletett.
Te csodáltad, hisz gyöngyös menedék volt
a makacsul újjáéledő természet.
Ígéret volt? Rút becsapás!
Nézd, újra vicsorog a sátánfogú múlt!
Káromkodj, szólj újra hozzánk, hogy megértsük,
értünk haltál, léted nem semmibe hullt!

2009. április

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullexta
Galamus-Csoport
Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tiszatáj
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archívuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

Kajuk Gyula
Új szelek fújnak...

Csontokat dermesztő
hideg szelek fújnak
örvénylőn kavargog
a sokéves szemét
ahogy a templom terén
átbetorkálók...
odabenn Mária is
lehúnyja szemét
tán fáj neki nézni
mit művel a „népe”
az elfajzott szörnyű
búsmagyar
vaddisznó falkaként
röfögnek, acsarognak
vastag bőrt áthasít
a sárga agyar
fröcsög a nyál
és fröccsen a vér
testvér testvér ellen
uszul, harcra kél
lemállik a vékony
úri máz hamar...
bosszúra szomjazik
mindegy már, ki ellen
a zavart fejű, bornírt
felbőszült magyar.
- Most majd megmutassuk!
üvölti a kórus
boldogan rántanának
Bowie-kést vagy Coltot
- Testvérek, induljunk!
És ha nincs más célunk,
hát verjünk szét legalább
egy putrit, szatócsboltot.

Lelkes Miklós
Galambbúgás

Búg a galamb: bíztat a hang,
de még félénk a fény,
s álmos-meleg kis csend-szemek
a felhő peremén.

Búg a galamb: tavasz-harang,
s az égi vízbe dob

Csontos Márta
Sejtelmek

Fürtökben szakad a hajnal,
gyöngyport perget a nap szeme,
tündér-álom szikrázik,
időlemez remeg égi üvegtálon,
s a lüktetés törött gömbjei
szétszóródnak a világon.

Reccsen a kétség omladéka,
szakadékba zárul az ég fedele,
neved csorog utamon,
biceg a hideglelős parancs.
Kopár árnyékom lassú folyam,
s az áldozat ösvényén hiába fénylik
mélybe nyújtózó gondolatom.

Tenyeremen nyújtom éveimet,
gyötrődésbe csavarodik a fölény,
s míg rügyeimben duzzad a hatalom,
sugaramba cseppen a holtomiglan.
Titkod őrzöm forró alkonyatban,
s a csend láthatatlan tornya
lassan beledől vibráló napjaimba.

Váradi József
Bőrduda

Avagy szerény, némileg hiányos recept dudakészítéshez:

Azt gondolom, hogy minden ember tudja, mi a bőrduda. A bőrduda népszerűségét önzetlen előnyeivel nyerte el. Szinte minden őskeresztény csoportosulás vagy hitetlen pásztornép ismeri. Változatai kelettől nyugatig, északról délre megtalálhatók. Hiába az egész Kolumbusz rejtély, az aztékok s a mayák is ismerték. Az ausztrál őslakók is rendelkeznek egy változatával. Nincsen hír az eszköz ötletének importjáról. Hangja igen kedves a fülnek szabadban, sátorban, de barlangba is. Temetőben és csatarendbe álláskor hátborzongató.

Ha szép sorjában veszed, akkor az egysípú hólyagos furulyától eljutsz a hordozható orgonához. Szerintem, mind bőrduda az összes, már ami hangszer, amivel a bibliai Ábel is vigadhatott-búsult. Mi kell még? Készítsünk hát mi is egyet.

Tovább>>>

éber jelet, s bár megremeg, -
hallgat, mi hallgatott.

Titkod, tavasz, még itt maraszt,
s galambod bűg, tovább,
kékül az ég, s nézik vizét
a fáradt földi fák.

Bűg a galamb: meneszt a hang,
fájón szívig szalad
kék égi dalt, amit akart,
el nem ért pillanat.

Minden tükör eltündököl.
Szomorú még a fény.
Búsítja tán bohóc talány
a Nincsen ujjhegyén...

Ó, te, szívünk! Miért hiszünk
örömnök bánatot,
ha bűgsz, galamb, s ígér a hang
újra, mely elhagyott?

Bűg a galamb: bűgja a van-t,
kéket, zöldet, napot,
s bár nem hiszem: hallja szívem,
mint szól, mi hallgatott.

Mátyás Gábor
Tavaszi szonett

Ismét egy új tavaszt megértem.
Talán nyárig is kibírom.
Persze, hogy élek, az nem érdem,
hanem isteni irgalom.

Másrészt azt még senki sem tudja,
hogyan hoz nekünk ez a nyár.
Béke lesz-e, vagy hadak útja?
Vagy reng a föld, elönt az ár?

Még nagy katasztrófák jöhetnek,
s hála az égi kegyelemnek,
én annál tovább szenvedek.

Bizony, nagy bűjtje lehet annak,
ha Isten engem meghagy magnak -
míg más már ma a mennybe megy.

a vendég

Glatz Oszkár
festőművész

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskó István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Lehoczki Károly

Andrasew Iván

Ember és pénz
(*Lao Ce könyvébe*)

A folyó lábam lemossa.
A szél tudom kiöblíti.
A nap szemem fényesíti.
A rét szívem takargatja.

Mitől sáros fürge lábam?
Mitől fullad büszke mellem?
Mitől tompul sas látásom?
Mitől reszket elszánt szívem?

Ember és pénz, mi bemocskoll
Ember és pénz, mi kifulladászt!
Ember és pénz tart homályban!
Ember és pénz fagyos, mint jég!

Jeney András
Leltársoltár

Voltam gyermek, sovány vajon.
Nőttem, – s lettem nagyobb, vajon?
Nem számolom, adom-kapom,
Rímet loptam, – vagyont hagytam.

Lovam elvan vadabrakon,
Alatta nincs alomhalom,
Hátára nyűtt zakóm rakom,
Felnyergelem, megnyargalom.

Feltörte a marja farom,
Farkas falka marja karom,
Vadmacska fűj, festett karom
Karmol, bőrit nem akarom.

Hiába ül varjú karón,
Zsákom őrzi útravalóm.
Agyam forog kerékagyon,
Magam csapom gutám agyon.

Örvények a malomtavon,
Bóklászó pók padlón, falon,
Marhacsorda, vagon barom,
Fagylaltom csak nyalom-falom.

Titkon koptat motorkorom,
Fogytán borom, őszül korom.
Csöndet suttog halkán dalom,
Sok volt már a sokadalom.

Agyó szalon, galopp-szlamol,

A három

Gizi kávézójába egyszer bejött egy cigány, egy néger meg egy kínai. Mindhárman meghajoltak a bejáratnál, és nagy szemekkel tekintettek Gizire. Az arcuk se rezdült, csak tekintettek. De annyira szép volt a szemük, hogy Gizi egy pillanatra úgy érezte, valamelyikbe belezuhan, ezért meg se mozdult. De aztán rájött, hogy ezek, szegények tulajdonképpen helyet akarnak, és nyilván úgy, hogy ő jelölje ki. Intett az egyik asztal felé, és a három ember szépen le is ült. Gizi kiment a pult mögül és illedelmesen megkérdezte, mivel szolgálhat. Forrásvizet kértek. Mást nem? Nem, mi nem élünk mással, mondta a kínai hibátlan magyarsággal.

Hanem, mondta a fekete ember, hozhatna nekünk egy kis edényt, amiben vízzel illethetnénk a kezünket, vagy legalább az ujjainkat.

Nafene, rikkantott egy Balta nevű huszárfestő, az egyetlen vendég, aki a rikkantásairól volt híres, és amúgy háttal ült nekik:

Tovább>>>

Baranyi Ferenc
MEFISZTÓTÁGAS

Eladó, minden eladó:
eszme, rögeszme, hit, cinizmus,
kordé, bicikli, bárka, kisbusz,
lógombóc és üveggolyó -
eladó, minden eladó.

Eladó, minden eladó:
a meggyvörös, az enciánkék,
a tűz, a víz, a fény, az árnyék,
delnő, kamaszlány és lotyó -
eladó, minden eladó.

Eladó, minden eladó:
a múlt s a pillanatnyi helyzet,
a közösség, a nép, a nemzet,
megannyi Föld- és Mars-lakó -
eladó, minden eladó.

Eladó, minden eladó:
a Hét krajcár, a Bánk, a Toldi,
Júlia, Lilla, Léda, Fanni,
Szózat, Rákóczi-induló -
eladó, minden eladó.

Eladó, minden eladó.
Forog az árú körbe-körbe,
csobog a bor, sül az ökör - de
nincs több vevő, mint eladó.

És ez azért vigasztaló.

(1980)

Volt sóhajom, sok víg jajom,
Fény hív, kopog hegyoldalón,
Ablakomon, betonfalon.

Csizmámat a padon hagyom,
Mezítláb a fagyon, havon,
Gondom – ha vón – vagyon fagyon,
Korondi tál, – halom vagyon.

Madárzsoltárt dalol napom,
Alkonylehelet arcomon,
Érzem, s talán már túlról hallgatom,
Húsvétharang szól hajnalon.

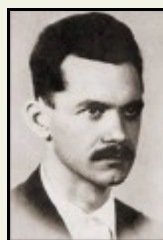
Kaskötő István
A Vég

Új ezred köszönt!
Nem stoppoljuk a zoknit
a szemét előtt.

Bodó Csiba Gizella
Rengés

A Hang kiáltott,
S erejétől megremegett a Föld.
Részének rojtos szélei
Alámerültek az óceánba,
Városok, kapaszkodó kezek
Mentőövekről lehántva,
Ég felé nyúltak.
Jéghegyek indultak el
Délről- Északnak,
Hadat üzenve hadnak, kik
Könyörtelenül szemben álltak,
Összecsaptak!
A végét kell megérni a napnak,
Hol a sötétség örülete után
Vége lesz minden halálnak,
S harsonák harsonáznak a
nagy Tavasznak!

József Attila
Levegőt!

Ki tiltja meg, hogy elmondjam, mi bántott
hazafelé menet?
A gyepe éppen langy sötétség szállott,
mint bársony-permeteg
és lábom alatt álmatlan forogtak,
ütött gyermekként csendesen morogtak
a sovány levelek.

Fürkészve, körben guggoltak a bokrok
a város peremén.
Az őszi szél köztük vigyázva botlott.
A hűvös televény
a lámpák felé lesett gyanakvóan;
vadvácsa riadt hápogva a tóban,
amerre mentem én.

Épp azt gondoltam, rám törhet, ki érti,
e táj oly elhagyott.
S im váratlan elöbukkant egy férfi,
de tovább baktatott.

Utána néztem. Kifoszthatna engem,
hisz védekezni nincsen semmi kedvem,
mig nyomorult vagyok.

Számon tarthatják, mit telefonoztam
s mikor, miért, kinek.
Aktákba írják, miről álmodoztam
s azt is, ki érti meg.
És nem sejthetem, mikor lesz elég ok
előkotorni azt a kartotékot,
mely jogom sérti meg.

És az országban a törékeny falvak
- anyám ott született -
az eleven jog fájáról lehulltak,
mint itt e levelek
s ha rájuk hág a felnőtt balszerencse,
mind megcsörren, hogy nyomorát jelentse
s elporlik, szétpereg.

Óh, én nem így képzeltem el a rendet.
Lelkem nem ily honos.
Nem hittem létet, hogy könnyebben tenghet,
aki alattomos.
Sem népet, amely retteg, hogyha választ,
szemét lesütve fontol sanda választ
és vidul, ha toroz.

Én nem ilyennek képzeltem a rendet.
Pedig hát engemet
sokszor nem is tudtam, hogy miért, vertek,
mint apró gyermeket,
ki ugrott volna egy jó szóra nyomban.
Én tudtam - messze anyám, rokonom van,
ezek idegenek.

Felnöttem már. Szaporodik fogamban
az idegen anyag,
mint szivemben a halál. De jogom van
és lélek vagy agyag
még nem vagyok s nem oly becses az irhám,
hogy érett fővel szótlanul kibírnám,
ha nem vagyok szabad!

Az én vezérem bensőmből vezérel!
Emberek, nem vadak -
elmék vagyunk! Szívünk, mig vágyat érlel,
nem kartoték-adat.
Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat!

1935. november 21.

Kamarás Klára
Télvégi álom

Most köd borul a kerti fákra.
Csak tetszhalottak. Tavaszt várva
alszanak békén, mit se sejtve.
Valahol csattog már a fejsze,
s hallik a fűrész sikolya.
Halotti ágy e nyoszolya.

Te csak gondoldj a szép tavaszra!
Az álmainkat behavazta
a felejtés s a tél varázsa,
de majd kikel ezer parázna
növény a földből s lángarakap,
mikor szerelmet súg a Nap.

Hunyd le szemed s a rózsailat,
amely számunkra rég elillant,
körülfon újra, érzed? Érzem...
Nincs többé tél, a fénybe értem.
Álmodd, hogy megfogod kezem,
ha elhiszed, én elhiszem.

Gömöri István
Nem mese

Buda Ferencnek

Üres űrben nincsen fény
Üres világban nincs kenyér
Üres búzán nincs Krisztusarc
Harc nélkül nincs hadisarc
Üres országban nincs haza
Bojtárnak nincsen ostora
Üres házban üres falak
Ajtókon nehéz zárt lakat
Üres szívekben nincs vigasz
Üres szavakban nincs igaz
Üres testben üres a lélek
- Üres űrből indul az élet
Világ megtelik kenyérrel
Megtelnek házak és falak
Ajtókról hullik a lakat
Suhog a bojtár ostora
Eltűnik minden mostoha
Szavakban búvik majd panasz
Panaszra mindig lesz vigasz
Testbe a lélek visszatér
Lélekben hit lesz és remény
Kezdődik majd újra a harc
Vigyázza Ember-Krisztusarc

T. Ágoston László
Nagyanyám lángosa

Nézegetem a sarki lángossütő hatalmas táblára
pingált napi ajánlatát. Tulajdonképpen nem is vagyok
éhes, csak úgy unaloműzőként böngészgetem az
előttem álló étlapot. Kóstolgom, forgatom a
számban az ízeket, hogyha netán mégis egyszer
rászánnám magam, melyikbe harapnék legszívesebben.
A burgonyás? Nem rossz. Finom, puha a tésztája, itt –
ott felfújta az olaj sütés közben. A közepe
papírvékonyra sült, szinte csörög az ember foga alatt.
A káposztás? Érdekes íze van. Mit érdekes? Finom.
Talán még egy csipetnyi sót bele... Borsot? Azt is lehet,
de akkor annak már ízes a neve. Így sorjáznak végig; a
nevük a táblán, az ízük a nyelvem alatt. Hmm... Már
számolni se győzőm, hányan vannak, de akárhányan
lennének is, egy mindig hiányozna közülük. A
legszebb, a legjobb, a legízesebb; gyermekkorom egyik
nagy élménye: nagyanyám tejfölös lángosa.

Tovább>>>

Szeiti Ferenc
Az elmúlásról

Gömöri Pityu emlékeztére

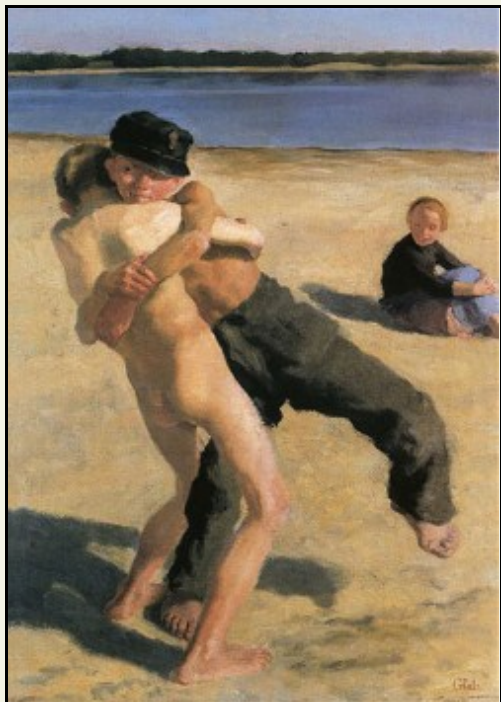
Bármink van, s bármit is reménylünk,
azt mind itt kell hagynunk az Űrban, –
fényelhet szemünk szép azúrban;
hosszabban kell halnunk, mint éltünk.

Másokra száll mindaz, mik voltunk,
S mintha soha nem lettünk volna,
a harangok nem értünk szólnak,
jeleznek múlt időt: voltunk.

Kiszakadt lelkünk az ördögé –
vagy egy angyal szívébe roppen.
A test csúf múlásra hagyva,

az addigi sok édességből
kifosztva örökre. – De zölden
virul tovább a sírok hantja.

Glatz Oszkár: Bírkózó kisfiúk

Kő-Szabó Imre
Kupec, kofavilág

Mihály bátyám lehorgasztott fejjel ült a szobában az asztal mellett. Mindenki láthatta, akinek egy picike szeme is van, hogy most mérges. Valahogy kudarcot vallott. Elszámította magát a reggeli újfalu piacon. Régen a kupecség, már, mint a lókupecség, jól ment, mindig sikeres volt, de most a tyúkos kofaság, az nem neki való. Mert ugye, ha belegondol, fiatalon úgy adta, vette a lovakat, ahogy csak akarta. Nem volt semmi akadály előtte, jó volt a beszélőkéje, az italt sem vetette meg, bírta is. Egy jó üzlet után hamar húzta a kocsmában a cigány a nótáját, de ha megbántották, a bicska is kinyílt a kezében. Többször összeverekedett a kakaskodó legényekkel, de bátorságért ő sem szaladt a szomszédba. Igaz, néha ő húzta a rövidebbet, ilyenkor szótlanul elkullogott, nyalogatta sebeit, de ha felépült, volt hadd el hadd! A lovak terén jó gazdának tartották. Volt két pár lóva, az egyik pár deres, a másik pár szürke volt.

Tovább>>>

Bárdos László **Macskarejtvény**

To the memory of Ted Hughes

Lelapul a lánymacska a gerjedelemtől, lapockái
agresszív megfeszülését
közli a nézővel. Édesen gügyögve
őrröng, azaz a hangja
ekképp is félreérthető.
Miákolása szirupot
von ki a természetből, s a szőnyegre okádja.
Így is otthonos a neoegzotikus
mintákon. Beléjük simul.

Már bölcs a néző, régen kitudta,
merről fúj. És hány hét a világ.
E szőnyegmarcangoló ábrában is kiveszi szeme
az élet csavaros egyenműségét.

Tudja a választ. Találós kérdés
kapar, nyújtózik előtte, s tudja ő:
ő maga a válasz, viszont
még élete sem lehet a tét.
Feldomborított hátsófelével a rejtvényfeladó
tőle ugyan mit se vár.
Csak teljesíteni vágyik, meg teljesülni.
„Üdvözülni, üdvözíteni” — így szitkozódna
a néző. De mit beszéljen? Kihez, mihez
szóljon hozzá, aki, ami biztosan
csak ott kapar a szőnyegen? S majd épp az ő
álszent szégyenkezése
segít itt valakin, valamin.

Míg a szőnyeg
egy másik mintáján álldogál, élete
sem lehet... élete is
csak odavetett okozat.

Demter Zsolt
Képkeret

ecsetjén kaktuszok testét festegeti
szemedbe a fáradt csendet
a sivatag rozsdavörös és tompazöld
géz-foszlányú ruhájában fújó langyos szél
mozdulatlan apacs - ki elszökött az exponált jelentől-
várt valamit
valami jeladást amitől feléledhet
testében éji sötétség fantomképe - érzem -
és azt a sóhajt a hosszan rezgőt
arcába a hallgatás bujt

G. Ferenczy Hanna
A FILOZÓFUS KECSKE

Kecske állt a cölöphöz kötözve
körülötte fű, fa, útszéli virág -
nyájasan kékllett az égbolt felette,
míg feléje bókolt a vadrózsa ág.

Oly csodás volt minden szírom rajta
még sohasem látott, gyengéd rózsaszín,
ringatta őt a szél, a kedves dajka -
és pillangók hintáztak a gallyain.

- Szép vagy élet - sóhajtott a kecske,
és a nagy gyönyörtől majd elolvadt,
s mert modern volt, a giccset nem szerette
a káposztáskertre már nem áhított.

- Tele vagy élet, millió csodával
bölcs ábrázattal egyre ezt mekegte,
és azután még sóhajtott egy mélyet -
s a rózsabokrot tövéig legelte.

Fetykó Judit
A csend

Hallod a csendet? A csendet,
mi kívül hagy minden hangszilánkot,
órára von bűvös csend-palástot,
s azt sem hallani, hogy a mutató
útját ketyegi lejáró rugó.
Hallod-e? Hallod-e a csended?
Mit belső nyugalmad teremtett,
s kizár minden nyugtalan hangot,
mi eddig felajzott, megriasztott,
s belül énekel, dalol a nyugalom,
mi hol alt, hol szoprán, hol bariton.
Fölös izgalom nem feszenget.
Hallod már? Hallod-e a csendet?

Sárközi László
József Attilához

Koszorúba fontad a kozmosz dalát.
Szokásból maradt szokatlan számodra

és már nem várja a csodát

Ketykó István

Nem a szívemet takarja majd szelíd mosolya

félek: fogom-e még hallani egyre halkuló sóhajod
mert tizenkét napja már csak a telefon susog helyetted
az is csak akkor ha én hívlak fel te egyszer sem kerestél...
félek: fogom-e még látni egykor ragyogó arcod
vagy költözöm valami titokzatos égi tájra
hol nem találhatnak rám a nappalok éjjelek
félek: átölhetlek-e még szorongás büntudat nélkül
megtanulod-e hogyan kell megbocsátani szeretni
félek: gyűlölnöd könnyebb leszoknod róla
nehezebb és visszavonhatatlanabb mint bármely élvezetről
italról kávéról cigarettáról drogról...
félek: a bárányok közé farkas somfordált
a búza közé konkoly gyom bogáncs
félek: „a köldökig érő pipacs-tengerben gázolva”
már meg sem próbálok átjutni szerelmedért
mit régebben naponta megtettem volna
mert kiszáradni látszik medre durva kövek olcsó kavicsok
horzsolnák véresre mezítelen talpaim
félek: kereszten fogom végezni fejjel lefelé
mint Péter apostol önként fogom kérni józanul
tisztán félelem nélkül nyakamban Mária a medálon
nem a szívemet takarja majd szelíd mosolya
hanem nyugodt égtiszta megbékélt szent homlokom

Balassagyarmat, 2003. január 21.

Nógrádi Gábor

APÁM, MÚLÁSOD ÉPÍTI HALÁLOM.

Minden szavad magaddal vinni késztet.
Tiltásod: sebek. Nyíló lüktetésed:
csókod íze leng minden harapáson.
Gyűlöletem növényét nőni látom,
karom, torkom, hajam sercegeve égnek
gyökéréhségű szirmos szenvedések
indáin, mely zöldellő pusztulásom.
Nincs jog, mi más romlásán élni ringat,
nem szeretet, ha sebből él sebezve,

a harmadnapra látott, árva kanál.

Tudtad, láttad, hogy a korod mohó,
sokszor boldogan hajol túlzásokra,
akár kamasz a csúfolódásokra,
hogy parány, halandó, dacból bohó.

Utolsó rovás a számadásban.
Vásott fogaddal magadba haraptál,
majd száraz gally mód darabra hasadtál
a tolatómozdony kattogásban.

Utódok gyatra balzsama borúdra,
hogy tábládat a falakra rakják,
aztán rád aggatják a koszorúkat.

Baka István
Már egyre több eget

Már egyre több eget szorongat
a vékony lomb, s a szürkület
nyálazta törzsre ült a görcsös
árnyakká testesült hideg.

Majd szél támad s gödrök vizében
kegyetlen arcát megmutatja,
s az elsimult tükörré szépen
rászáll a csillagok nyugalma.

Az út két oldalán felálltak,
gyökereik szántotta parton,
a fák. Kifent ágak vigyáznak,
hogy minden ugyanígy maradjon.

E tájban nem vagyok, csak értem,
a fásult égen lóg kabátom,
megóv az is, mint hasztalan,
de eladható szabadságom.

Péter Erika
Mindörökké mosoly

Örömtelen
napokon
gyakran kapom
magam mosolyon,

el kell hagyni élő halottainkat,
hogy ne legyen okunk a gyűlöletre,
míg magunk mostanjára van hitel,
míg van, s míg nem bennünket hagynak el.

Glatz Oszkár: Kislány almával

Köves József
A marionettmester

Laza kócbabákat
száz madzagon rángat
görcsbe meredt testtel
(a) marionettmester.

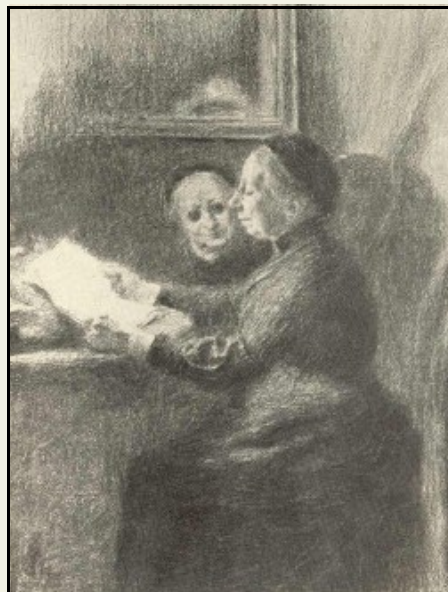
Egyszerre sokezret -
s ez még csak a kezdet!
A bábuk szaporák,
madzaguk ezer ág!

Egy-egy ujra ezer.
Aztán már százezer!
Amennyit nem restell
(a) marionettmester.

Sok bábu úgy táncol
cukorspárga láncon,
ahogy irányítják
rángatózó útját.

Boldogok is végül,
hiszen mester nélkül
- csúfjára világnak -
magukba rognának.

ösztönösen
 húzódik,
 önként, lazán
 fülemig a szám,
 akkor is, ha
 bús vagyok,
 s közérzetem
 szalonképtelen.
 Nem azért, mert
 a mosoly
 olcsóbb recept,
 mint a gyógyszerek,
 nem azért, mert
 a mosoly
 olyan bájos,
 mosolyragályos,
 csak azért, mert
 a mosoly
 kisördöge
 bennem él örökre.

Glatz Oszkár: Este

Varga Tibor
Új Orfeusz

IV.

Midőn a kiskapun kilépek,
 házamban nem marad nyom.
 A kora hajnal meg se döbben,
 de mind szélesebb körökben
 gyűrűz a nappal,
 egyre dühödtebb kvantumokkal
 bombáz a nyár.

De nem tart sokáig:
 ideig-óráig,
 s felbukik majd egyszer
 (a) marionettmester.

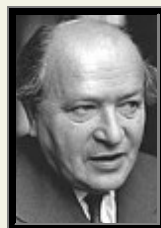
Polgár András
Kuki

Regény részlet.

Magyarits-villa a város szélén állt, a Svábhegy
 oldalában, háromszintes, ősparkos, pavilonos
 kivitelben. A pavilont behangosították, tavasztól őszig,
 kényelmes párnákon ücsörögtek a pavilonban, Lujcsi,
 a mindenes gördülő asztalkán mindenféle
 finomságokat szolgáltat fel és a lemezjátszóról a világ
 legjobb énekesei voltak hallhatóak.

Hamarosan lányok is kerültek, hogyne kerültek
 volna, Frigyes állandóan ajándékozott. Parfümöt,
 csokoládét, lemezt. Bőkezű házigazdának mutatkozott.
 Városszerte híre ment, hogy esténként a Magyarits-
 villa pavilonjában zenét lehet hallgatni, csodás vacsorát
 adnak. A medencében vidám fröcskölős partikat
 tartottak, monokinis lányok ugrándoztak jóképű
 fiatalemberekkel, előfordult, hogy egy-egy
 színésznőcske is felbukkant köztük.

Tovább>>>

Vihar Béla
A tovatűnő Szépséghez

Lépteid muzsikaszavára megrezzen szívem,
 e sugár illette tó,
 s arcod vonalaiban, szent hieroglifiként,
 távoli kultúrák üzenete világol:

Hajad Egyiptom éjszakája,
 szemed bizánci láng
 s drágakő Föníciából.

Karod mozdulataiban
 katedrálisok gótikus íve
 pillant reám.
 Hangod az istent hordó India
 esti dallamát sodorja.

Expresszvonat vár.
Elindul vélem hosszan, puhán,
meg-megdöccen a váltón, modulál
a súlyos dallam.
Halálom megtagadtam,
villamos létezésben leledzem,
futok fél országon át,
fél arcomat kell megkeresnem.

V.

Fél ország fölött feszült szerelme.
Benne testesült hatalmam, élni-ország;
Lángok mardossák horizontját,
serceg, lökődik minden csillaga.
Világon túli éjszaka
hull fénytelen szememre,
s bennem felszáll a deltaszárnyú gép,
sikoly szakad a fémtorokból,
csillagkoromban fuldokolva
visít, visít az ég a fájdalomtól.

Hádész, üzenj!
A Kraszna árad,
megannyi szenny
lomha folyamát tereli medre,
ezernyi árnyék suhan benne,
minden fény kihunyt a híd fölött.
Hádész úr, nyiss örvényt!
Jövök.

Nemzedékek szövőszékein hány fajta szőtte
sejtjeid testöltözetét,
Altáj-hegyi hókoszorú
– hajnalfénnyel – száz ékszerén.

Így nézlek – a tovasuhanó látomást –,
s tudom: az eljövendő századok szerelme
Téged ismétél mindörökké.

[1960–1962]

**Véghe Sándor
Magány**

Átveszi szívverésem az ágy,
átveszi lélegzésem a papír,
megdőbbenve leng,
a bizonytalanság képein át.
Bolond áprilisi szél
virágszirmokat sodor,
és az útszél, melyen járok,
hová tettek, rózsaszín,
én meg rajtuk taposok.

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Jankovich Ferenc

1907-1971

Táncoló öreg

Táncolnál, öregem,
s öklöd, vállad lehúz,

Éjféli döbbenet

Ó szép fényük a csillagoknak,
mikor merően ránc ragyognak,

alkonyos szemedben
még a kedv is borús.
Mérges mosolyodban
még legény vagy talán:
de öreg karodban
elalszik a leány.

Minő tréfa is ez?
— tréfa is, bánat is —
hét határban hires
legény voltál te is:
boldog nő! ki tudott
szóba állni veled:
most meg a kicsapott
ökröket tereled.

Elfordult már tőled
a sok asszonyi nő,
el ám, mert fölötted
elfordult az idő. —
Ám a lányt szeretnéd,
s ha szeretne, író
vajjal kenetnéd, —
úgy-e, öreg tinós?

1936

ÉLETRAJZ

A nyugalathoz

Oly rezzenékeny vagy, mint egy galamb,
minden szavamra fölrepülsz. —
Ijedt kezemben megnémul a lant,
amint a messzeségbe tűnsz...

Vigyázz, heved lesújt majd, nyugalant. —
Szorongva nézlek, szótlanul:
elhűlő ajkkal várom itt alant,
hogy két karomba visszahullj.

1939

Szörnyeteg

Ha jön a dül-fül szörnyeteg,
zizeg, didereg az üveg,
mint a pókhálóban a légy-szárny;
hangjában kín és gyűlölet,
áttetsző csontos dac vacog
míg örülten kavarog fény s árny
és repednek az ablakok.

szomorúsággal telve, hosszan
pillantó szemmel, elhagyottan
vergődve, mint az éles ágak
tővisére szórt bogárhátak.

Míg néma fájdalmuk szünetlen
csordulása szivedre retten:
belátod, túskevár az ég is
a sors mögötte konok gébics
a sors csak őrt áll mozdulatlan —
és veszni indul, aki rokkán.

Törj hát előre, fedd el arcod,
ember, ne nézd a tulsó partot,
ne nézz a vérző csillagokra,
sorsod konok, sovár:
felszúr kegyetlen csipkebokra
s kimúlsz, mint egy bogár.

1937

De profundis

Babits Mihálynak

Napom sötétje fölszakad,
a lelkem is beléremeg,
midőn fülembe zsonganak
a régi jámbor énekek.

A gyertyák lángja sustorog,
hajukról vastag füst csorog,
papunk befordul, nem beszél —
felzúg az ének, mint a szél.

Felzúg az ének, elragad,
a régi láz magasba lök —
Ó, ki kötött rám szárnyakat,
ki torkig mélybe merülök?

Nem bánom földi életet,
az életet, mely eltemet —
s talán, ha holnap meghalok,
sokan úgy lesznek boldogok...

Mert jajgat, kit e szörnyeteg-
szülő kor vad keblére ránt —
de hallgat az már, akinek
szívére csapkod a magány.

Ki mint a ma a tegnapot,
úgy hordozza a bánatot —
s minden nap meg kell halnia:
igy nyúlik élte fonala...

Bánkódtam én már, hej, sokat,
dobált a földi cifra láz —
s nem űztem el a bánatot,
mert arra nincs vigasztalás.

Egy szörnyű pók hangjaiból
hálót rezg a világ fölé,
vezérli ötet szörnyű éh,
mint szárnyával milljó szúnyog
paskolnak a kis ablakok —
vonz-ránt a rémület felé...

Így jár pillanat-szálakon
fölköttünk a történelem,
mint ezer szemű szörnyeteg:
egyik szeme a vak jelen,
a többi lehúnyt és hideg;

Így jár hozzánk a szörnyeteg,
nyitogatva ezer szemét
majd távolabb majd közelébb,
körötte rajzik a világ. —

És mindent pókhasába rág.
És mindent pókhasába rág.

1942

Serkenj fel

Serkenj fel, kegyes nép,
mosolyog a hajnal, —
nehéz álmaidból
serkenj víg mosollyal!

Sej, hányd el, sej, vesd el
százados batyudat,
mutasd a világnak,
a te szép arcodat.

Mutasd meg híredet,
mutasd meg nevedet,
mutasd a világnak
munkás két kezedet.

Víg akaratodat,
jó hamar kedvedet, —
Serkenj föl, kegyes nép,
az Isten teveled.

Az Isten teveled:
mert tiéd az ország,
tiéd a hatalom,
tiéd a szabadság.

Amennyi könnycsepp volt
magyar nép szemébe:
annyi áldás szálljon
magyar nép fejére!

Amennyi csillag van
az ég tetejébe:
annyi áldás szálljon

Kergettem földi képeket
és hittem, mondtam szépeket,
sebemre flastrom volt a rím —
elmondják ezt is verseim.

De már szívembe ért az ón,
megmérgetett a nagy talány.
Hallgatok róla sápadón,
mint gyermekéről a leány,

Kit láza titkon el s elönt,
de egyszer harcba, vérbe dönt:
s világra jó a balga frigy —
akkor már mindegy, jobb is így...

Még egyszer kell dalolni majd —
s akkor már mindegy, rám mi vár.
Halálos, harci hatyúdalt
nemzett szívembe a Halál.

Mint visszazálló vallomást,
mint legutolsó lobbanást,
világra vetlek még dalom,
s többé nem lesz mit mondanom.

Bár volnék néma, mint a kő —
vagy ébrednék fel hirtelen —
megénekelném, hogy minő
rossz álmom voltál, életem.

Hogy megcsalt minden gondolat,
hogy nincs igazság ég alatt,
hogy mint a markomban a hó,
álomból annyi a való.

Hogy csak a múzsa volt velem,
s ha néha-néha isteni
súgásra hajtottam fejem:
lantom nem akart zengeni.

És voltam olyan elhagyott,
hogy a Múzsám is elhagyott.
Álltam a város piacán:
és még a légy sem szállt reám.

S ha holnap zeng a Háború
— immár határunkon borong —
s elém sétál a tárt karú
Halál, — pusztulván Nép s a Hon:

Megyek meghalni fényesen,
feldúlt velőkkel, véresen,
kirántott karddal, hangtalan —
mint már e földön annyian.

Ki öl meg engem? — Oh, Uram,
kardommal kit ölek meg én?...
Nem kérdezem, hol lesz sírom?

magyar nép fejére.

Serkenj fel, kegyes nép,
mosolyog a hajnal, —
nehéz álmaidból
serkenj víg mosollyal!

1945

Glatz Oszkár: Román asszony.

A csillag

Barnán forgott az űr, lomposan
az éj mögül, hol eltűntek sokan
zuhanó, pörnye csillagul —
barnán forgott az űr és józanul.

E tató, e testetlen szörnyeteg,
mely elnyel és szül évezredek,
barnán forgott az űr, ez öntudat
aluli szörny (mely mindenben túl),

Barnán forgott az űr... S a képzelet
kibontva fényes szárnyát mindenek felett:
mindenható úrként a semmiben,
mégegyszer fölemelte alélt szívem.

Mégegyszer fölemelte alélt szívem
és megragyogtatá a Semmiben, —
hogy szemetekbe gyűjtsa ti vakok,
árva pörnye-lelkek, hogy lássatok!

Mert értetek izzódik csak szívem!
Dőljetek hát keblemre szeliden,
és hozzám dőljön minden elesett, —
csúcsaimra fölszedlek benneteket[.]

S jertek velem, velem forogjatok,
szívem körül megbékélt csillagok, —
Óh, mert e szív, míg világ a világ:
lángolva ég a tató űrön át.

akárhol is lesz: az enyém.

Ó, add meg Uram, jussomat —
Be jó is volna sorsomat
ledobni, mint az ingemet! —
Isten megáldjon engemet.

1938

Sej a mi lobogónkat

Sej a mi lobogónkat
fényes szelek fűjják,
sej az van arra írva:
Éljen a szabadság.

Sej szellők, fényes szellők,
fűjjátok, fűjjátok —
holnapra megforgatjuk
az egész világot.

19?? [1946? 1947?]

1956 május

Miért? Ha rossz vezérek
zúgnak — az eszme téved?

Miért? Ha rossz a pásztor:
elszakadjam a nyájtól?

Miért? Ha tettek tűzbe:
ugorjam rögtön vízbe?

Miért? Ha engem vernek,
én is ártatlant verjek?

Miért? Ha nincsen búza,
már hallgasson a Múzsá?

S talán ha volna búza,
jobban szólna a Múzsá?

Miért? Ha dúl a gazság:
már meghalt az igazság?

S talán ha bőg a vadság:
már sohasem lesz szabadság?

Istenem, szítsd erőmet:
maradnom iránytűnek!

Fogytáig végerőmnek
küzdőnek és merőnek!

A verseket az alábbi kiadásból, betűhíven közöljük:
Jankovich Ferenc: Összegyűjtött versek,
Bp., 1959, Magvető Könyvkiadó,

Kezem, ha fölemeltem:
féluton le ne ejtsem!

De víjjak toll-szegezve:
ha hív a nép: az eszme!

.Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár,
Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József,
Kis Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia,
Czóbel Minka, Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Farkas Imre, Rózsa Imre

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskó István

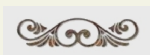
Szabó Lőrinc

1900-1957

A nyugodt csoda

Tudom, semmi, de semmi közöttök
hozzám, butuska tücskök a fű között,
mégis jólesik azt képzelni, hogy
mikor, így este, ablakot nyitok,
nekem üzentek, sok hű kis barát,
lelkendezve, hogy csak szép a világ -
és hogy amiként szobámba a rét
vigasznak lengeti be fűszerét,
a hömpölygő, meleg szénaszagot
s benne az ezer szikra csillagot
s a parázs holdat, ti is úgy külditek,
olyan lélekkel, köszöntések,
úgy építetek, hangokból, puha
zenéből, ide, az ágyam köré,
az izgatott nap romjai fölé,
azt, ami örömünk volt valaha,
közös örömünk: a nyugodt csodát,
a zengő, boldog, nyári éjszakát.

Anyám dalolt

Anyám dalolt. Legtöbbször szomorú

Apám a gépen

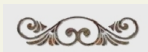
Szörkucsmában, botosban, fekete
bundában látom ma is; száz pihe
táncolja körül s az árnyaival
tolongó táj: téli éj a vihar-
lámpa fényében. Most a híd felett
halad, már a síneknél. Zöld jelek
vezetik és pirosak. Vastagon
vakolja a hó. A vágányokon
kísérteties tehervonatok
szelik s mutatják, mozgó ház-sorok.
Aztán rőt tűzben fent a gépen áll,
néz, vizet vesz, haragszik, kiabál,
megkotorja a kazán paraszát,
s - szárnyas óriás - füstön-lángon át
robog Füleknek, jön Hatvan felől,
égből csap le, oda száll újra föl,
s folyton itt kering és füttyül, füttyül,
ijesztve s állva, a házunk körül.

Az első vers

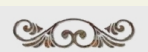
Első versemet egy nyári napon

szövegeket. A megfagyott fiú
szívszaggató volt, s édes-kedves a
fekete tóban fürdő kis kacsá.
De a legjobban az tetszett, ahogy
a Lengyel Himnusz - szinte lobogott,
mikor azt énekelte: oly üdén
szárnyalt a hangja, s oly szomorú fény
ragyogta be, hogy szívem reszketett,
s bár azt se tudtam, kik a lengyelek,
letérdeltem (így biztosan nagyobb
fogantja lesz!): háromszor csapott
évig a hang, a szent oltár előtt,
a térdrehullásnál, s amikor Őt,
Istent kértük: "Szabad hazánkat, óh,
add vissza nekünk:..." S hogy a zokogó
ima elnémult, csend lett, nagy szünet.
Ez után csak hallgatni lehetett.

Budapest

November-éj, 18 ősze. A
mundér még rajtam. No de most hova?
Eddig a vonat tudta célomat:
"Pest, Pest!", s hozott. De most?! A kapukat
zárták mögöttem, s rossz volt a magány,
ahogy ott, legfelső lépcsőfokán
a Keletinek, álltam s néztem a
nagy Baross-tér holdhideg palota-
sorait: sehol egyetlen rokon!
Egy koffer könyv volt minden csomagom,
meg egy kenyér, anyám sütötte még
Debrecenben. S ez itt Pest. Szörnyűség
mégis, így, vakon nekivágni a
világnak, pénztelenül, tétova
ábrándok után! Mint hangos bilincs,
gúnyolt a szabadságom. Vissza? Nincs -
csak oda nincs út! De hát hova van?
Schova? Mindegy: nem hagyom magam!

Hazám

Nem faluba, nem Budapestre
és nemcsak magyarnak születtem,
fél Földre süt a nap felettem,
fél Földdel együtt fed az este.

Tanítóm minden, ami él,
apám, a múlt egész világa
s addig terjed hazám határa,
ameddig az agyam elér.

Nagyon szegény, ki büszkeségét
már érdeméből lopja ki
s ripacsként a mellét veri
azért, ami helyette érték:

írtam, a hortobágyi vonaton.
Magam voltam. Dél. Tücskök. Vad meleg.
Durúzsoltak, álltak a kerekék.
Vártunk. Döcögtünk. Ez az unalom.
Ohatnál végigdőltem a padon,
úgy kábított már a tücsöklégy
meg a sinek egyhangú üteme.
Így lesz ez Balmazig, Debrecenig?
Ásítottam. Dúdoltam valamit,
valami zsongót: zsongott, kattogott
vonat és világ. S egyszer csak, ahogy
rakosgattam a ringó szavakat,
rímbe kattant bennem két gondolat.
Ez felébresztett, mint valami vicc.
Vers? Nagyot néztem. Hogy is volt csak? Így?
Egész jó játék. De fog menni? Ment!...
Felfrissülve értem el Debrecen.

Őszes úr

Zerkovitzné, szép, magas, barna nő,
boldogan újságolta: "Kitűnő
lakása lesz, tanár úr!" Pár hete
tanítottam két fiát. "Tudja-e,"
folytatta, "ki volt az az őszes úr,
aki a minap Önt oly ravaszul
kivallatta?" "Ravaszul? Engem? Ő?"
"Jó barátunk; bornagykereskedő,
mint az uram." "No de hogy vallatott?"
"Beszéltek, s Ön észre sem vette, hogy
Graf átröngenezte!... Graf a neve."
Éreztem, hogy pirulok. "Nagy hire
van a szakmában, európai!
Ön tetszett neki. S azt kérdezteti:
nem költözne-e hozzá? Öt szoba,
egy az Öné..." "És a bér? Mennyi a...?"
"Ugyan! Gráfék oly..." - Karácsony után
így lett lakásom; s nevelőapám.

Az óriás intelme

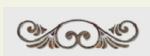
Ha egy hajszálat százfelé hasítasz
s minden új szálat megint százfelé
s e századrészt is százfelé hasítod
és eljutsz a végső határ elé
s tovább hasítani már képtelen vagy,
ami maradt, még az is végtelen nagy.

Hogyha egy lelket százfelé hasítasz,
mint egy hajszálat, s megint százfelé
s e századrészt is százfelé hasítod
és eljutsz a végső határ elé
s tovább hasítani már képtelen vagy,
ami maradt, még az is végtelen nagy.

Így üthetsz engem, pörölyvel hasíthatsz,

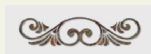
én azt szeretném, ha házám,
e föld, hol mindent, ami ember,
vágytam példázni életemmel,
lehetne egykor büszke rám.

1930

A vándor elindul

Bottal s öreg kutyámmal indultam hazúlról.
Dalolva mentem és torkom nem únta még az
országút fáradtságos énekét. - Tudod, hogy
a Nap barátja voltam? Ő édesítette
agyamat hajnali rétek szagával; aztán
minden csigát s kavicsot külön megmutatva
láttni, szeretni és csodálni tanított...
Minden kanyarnál új dolgok fogadtak, és a
friss zöldben hófehér mérföldkövek ragyogtak
egyenlő távolokból. Majd, lombos hegyek közt,
még szebben tündökölt a sokalaku élet.
A Nap barátja voltam; ő kísért el estig,
s mikor már fölhalmozódtak az éj csodái,
csókkal búcsúzott tőlem. - Óvatos morajjal
tapogatózott lefelé a víz, s a pontyok
aludtak a tavakban. Lepihentem én is
s a föld s a fű íze ereimbe ivódott.
Fenyegető szemek szikráztak a bozótban,
de nem féltem: tudtam: a vén kutya vigyáz rám,
belefürja szemét az állandó sötétbe
s őrt áll előrenyujtott nyakkal s tárt fülekkel.

Mindenütt ott vagy

Mindenütt ott vagy, ahol valaha
tudtalak, láttalak, szerettelek:
út orom, erdő veled integet,
faluk és város, nappal s éjszaka
folyton idéz, őszi hegy s tél hava,
vízpart s vonatfütt, s minden ott remeg
az első vágy s a tartó örület
huszonöt kigyúlt tavasza, nyara.
Mindenütt megvagy: mint virágözön
borítod életemet, friss öröm,
frissítő ifjúságom, gyönyöröm:
minden mindenütt veled ostromol
de mindig feljajdul a halk sikoly:
e sok Mindenütt mindenütt sehol!

Neved

Kiáltani szeretném, s nem lehet,
még sügni se szabad a nevedet,
még gondolni se, – jaj, elárulom,
pedig belül csak azt visszhangozom,

dobhatsz kutyák és fűrészek elé,
porrátörhetsz, megrághatsz, tűzre vethetsz:
ha szétmorzszoltál százszor száz felé
és tovább gyilkolni már képtelen vagy,
ami maradtam, az is végtelen nagy,

mert belőlem egy örök óriás szól,
kit száz bilincsed huzott lefelé:
eltemettél, mégis ujjászülettem
s mosolyogva állok színed elé:
egy hajszálam felfogni képtelen vagy,
istened vagyok, egy és végtelen nagy.

Glatz Oszkár: Fahordók.

Mondják, hogy szép

Mondják, hogy szép, és én semmit sem mondok,
mondják, hogy égő bronzhaja a hajnal,
hogy csillagokat hordoz nagy szemében
s hogy büszke és dacos és rá se nézne
oly csúnya, fekete fiúra, mint én.
Ő csak kacag, és sóvárogva nézik
gúnyos ajkát és álla keskeny ívét,
és nem tudják, hogy tegnap engem csókolt,
és hogyha hallgat, nem tudják, hogy ő most
arra gondol, hogy tegnap hullt a harmat
s ránk hullt a harmat, őréa meg énrám,
s hogy tegnap, látva boldog heverésünk,
még a rigók is mind megrészegültek
s közel röpülve a májusi lomb közt
eszeveszett szerelmi dalba kezdtek.

Karszt, éjfél

Karszt. Éjfél. Lesz még fény, tenger, csoda?
Vigyázz: karambol! Lóci fiam a
padon aludt. Vas himbált, száz kanyar,
rémült őrt, láz és száguldó vihar:

a hangos titkot, mely életemet
úgy édesíti, édes nevedet:
nevedet édes, a pár szótagot,
mely tündéri burkoddá változott,
röpítő közegeddé, nevedet,
mely körém gyújtja az emlékedet,
fűszerként csendít a nappalon át
s beillatosítja az éjszakát
s úgy tapad a számba, tudómba, hogy
már majdnem te vagy, amit beszívok,
már majdnem te: minden lélegzetem
veled itat és zsongat édesen:
édes neved betölti szívemet
s csak titka, te, vagy nála édesebb.

alagút nyelt be és gargalizált
velünk s kiköpött, s hogy csapott a láng
a kazánból, csattogó szirtfalak
vörhenye lobbant: mindjárt ránk harap
a szörnyű torok! Rabok és vakok,
fülkébe, mely sorsunkká változott,
s erőbe zárva, melyre burkai
zárultak más erőknél, pokoli
csikorgásban zuhantunk – föl? Le? – Jaj,
az élet vitt, melyben annyi a baj
s amelyből szöktem!... Őr voltam, s rab, és
világ szíve és kétségbeesés,
s úgy néztem, lelkem csönd és borzalom,
fiamat, aki aludt a padon.

ÉLETRAJZ

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor

„Nem loptunk mi, csak egy szöget
Krisztus vérző tenyeréből“¹

A „roma-kérdés“ a rendszerváltás utáni magyar társadalom legnagyobb válságát jelenti.

Magyarországon becslések szerint 500-600 ezer roma – túlnyomó részük teljesen nyomorban és teljes kilátástalanságban él – akiknek szociális helyzete, kitaszítottsága, versenyképtelensége már több mint tragikus.

A cigányság számára a rendszerváltás legkétségbeejtőbb, ugyanakkor legmozgósítóbb fejleménye az, hogy a rendszerváltás utáni kormányok, a hatalom egyetlen lépést sem tett annak érdekében, hogy a cigányság társadalmi pályafutása ne legyen tragikusabb mint a rendszerváltás előtt volt. Minden politikai választás után abban reménykedhettünk, hogy lesz érdemi változtatás az új kormány romapolitikájában. A romák helyzete napról napra tragikusabb és veszélyesebb. Ez nemcsak Magyarországra érvényes hanem más Közép-Európai országban is veszélyeztetett kisebbség a cigányság. Úgy tűnik a „civilizált” emberi társadalomban jobban tombolnak az előítéletek, mint valaha, különösképp Magyarországon, ahol szervezett formában, előre megfontolt, aljas szándékból öltek meg romákat.

A legutóbbi választás első fordulójában már győztes² párt, - ugyan még nem kapott kormányalakítási megbízást - de már kijelölte, hogy ki az a személy, aki a „roma-ügyekkel“ fog foglalkozni. Balog Zoltán református lelkész, a parlament emberi jogi bizottságának elnöke kapja valószínűleg a romaügyi feladatokat.

Balog Zoltán az egyik internetes hírportálnak³ nyilatkozott arról, hogy miként is gondolja a romák helyzetének megoldását. Most tekintsünk el a semmit mondó közhelyekkel teli nyilatkozattól, de mit is várhatunk egy olyan politikustól aki a közismerten antiszemita püspök – Prohászka Ottokár – Lakitelki szoboravatásán a következőket mondta: „ha hagyjuk, hogy elvegyék tőlünk magyarságunk fundamentumát képező keresztény hitünket, akkor csak biológiai létünkben maradunk meg”.⁴ Ezen a szoboravatáson Balog jelenlétében hangzott el Lezsák Sándor szájából Prohászka Ottokárt „méltató” kijelentése: a püspök "szót emelt a kozmopolita-parazita réteg visszaszorításáért, a magyarság felemelkedéséért". Ezt az Országgyűlés Emberi és Kisebbségjogi Bizottságának vezetője, aki ráadásul lelkész is, helyeselte, hiszen fentebb olvashattuk az ő véleményét is. Úgy vélem, ehhez nem szükséges kommentár.

Nem érzem úgy, hogy a leendő kormány romaügye megfelelő és hozzáértő kezekben lenne. Balog Zoltán emlékeztet Elie Wiesel jelenlétében tett izléstelen megjegyzése is azt bizonyítja, hogy komoly gondok vannak a lelkész-politikus erkölcsi és emberjogi felfogásában. Ezeket a kijelentéseket következmények nélkül teheték meg. Más demokratikus országban ilyen kijelentésekért büntetés is járna.

Ha felelős politikusok következmények nélkül ilyen kijelentéseket tehetnek, ne csodálkozzunk azon, hogy a magyar társadalomban az előítélet, a rasszizmus, az intollerancia egyre erősödőben van.

A bíróságok ítélethozatala sem elrentettő erejű, részben az alkotmány helytelen értelmezéséből adódóan, részben hiányzó jogszabályok miatt.

A magyar jogrendszerben hiányzik egy speciális antidiszkriminációs törvény. Amíg egy jogszabály nem tartalmazza például a közvetett vagy rejtett diszkrimináció fogalmát, eseteit, addig a jogalkalmazók nem biztos, hogy elfogadható szemlélettel állapítják meg az alkotmány értelmezésével ezt a típusú jogsértést, mintahogy volt is példa erre a jogalkalmazásban. A Fidesz kormányzása idején elutasította az egy átfogó antidiszkriminációs törvény megalkotására vonatkozó javaslatokat azt az álláspontot képviselve, hogy a meglévő törvényekben kellene a hátrányos megkülönböztetést tiltó szabályokat és szankciókat bővíteni. E minimális program helyett azonban a magyar parlament a Fidesz kormányzás idején 2000 tavaszán is több olyan törvényt fogadott el, amelyek további hátrányos megkülönböztetések alapjául szolgálnak. Ide tartozik a munkanélküli-ellátás újraszabályozása, ami abból a - mint láttuk, a miniszterelnököt is jellemző, nyilván elsősorban a romákkal kapcsolatos - előítéletből született, miszerint a munkanélküliek dolgozni nem akaró, segélyekből élő paraziták, akiket meg kell regulálni.

Az Orbán-kormány populista szegényellenessége valószínűleg a Fidesz vezetőiben, tisztségviselőiben nem változott, erre engednek következtetni az elmúlt évek ilyen irányú fideszes elszólások, vélemény nyilvánítások.

Pedig az igazságos társadalom alapelve a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság, ami azt a kötelezettséget rója az államra, hogy polgárait egyenlő méltósággal rendelkező személyekként kezelje, alapvető jogaik és kötelességeik meghatározása során ne alkalmazzon velük szemben önkényes megkülönböztetést.

A leendő kormánypárt és a romaügyek felelős politikusa nincs tisztában azzal sem, hogy az állami szociálpolitika nem azonos a segélyezéssel. A Fidesz politikusai úgy gondolják, hogy a piac mint kizárólagos integrálóintézmény, a szociális kirekesztettség egyetlen üdvözítő gyógyírja. Ezzel egyáltalán nem lehet egytérteni, mert ettől sokkal összetettebb a magyar társadalom roma-problémája.

A társadalom előítéletét nagyban befolyásolja a jobboldali média hangneme és sokszor úszító, rasszista kifejezése. A jobboldali média különben is erősen szítja a romaellenes hangulatot. A HVG készített egy elemzést a Magyar Nemzetben előforduló cigány témájú írásokból és szomorú összegzésként megállapítja, hogy a polgári napilap a cigányokról úgy vélekedik, hogy „számukra norma a bűnözés, amit szinte az anyatejjel szívnak magukba; ahol többségbe kerülnek, ott a pusztulás lesz az úr; gyalázzák, gyűlölik a magyarokat; pedig soha ennyi pénzt nem kaptak az államtól, mint manapság“

Ilyen cigányfóbiás kijelentések gyakoriak a jobboldali médiában.⁶ Ezzel kapcsolatban írt a Magyar Nemzet igazgató-főszerkesztőjéhez dr. Kende Péter 2008. január. 30.-án egy levelet: „ha lapotok a Magyar Gárda szellemiségének hatékony segítőjévé válik; nyílt és betonkemény cigányellenes hangulatot szít, valósággal szuggerálja olvasóit arra, hogy ne tűrjék a „cigánybűnözést“, hogy ne hagyják magukat megfélemlíteni az „erőszakos cigány bűnözőktől“ – akkor percekben belül túllépünk a jelenlegi állapoton. [...] polgárháborús állapot jöhet létre.” A figyelmeztetés nem használt semmit. Pedig dr. Kende Péter levele arra világít rá, hogy a média hordozója és alakítója társadalom saját magáról kialakítandó képének, és nem mindegy az, hogy hamisságot vagyis valótlanúságot kíván közvetíteni. Másképp fogalmazva, a média feladatai közé nem tartozik a manipulálás, melyek igen gyakran tapasztalhatók a magyarországi jobboldali médiában.

A magyar társadalom szinte a legnagyobb kihívása a romák helyzetének gyors és megfelelő megoldása. Romák nélkül nincs megoldás. Ezért tartom fontosnak, hogy a parlamentben roma képviselők lehessenek, mint minimum feltétel. A romák helyzete a magyar társadalom kérdése, vagyis a „cigánykérdés“ alapvetően nem etnikai, hanem társadalmi réteggkérdés. Ezért úgy vélem, hogy egy olyan országban, ahol nacionalista, kirekesztő és bűnbakkereső szölamokkal választást lehet nyerni, ott nincs komoly akarat a roma probléma megoldására. Az nyilvánvalóan érződik Balog Zoltán nyilatkozatában, hogy semmilyen komoly és hasznavehető elképzelése sem neki, sem a pártjának nincs a roma probléma megoldására.

Úgy gondolom, hogy elsősorban nem a cigányokat kellene "megnevelni" és integrációra képessé tenni, hanem a magyar társadalmat úgy formálni, hogy az integrációra alkalmas legyen. Szellemileg,

erkölcsileg, kultúrálisan. De mivel ez nem célja sem a Fidesznek, sem a Jobbiknak, így Balog Zoltán nyilatkozata nem egyéb mint porhintés.

-
- 1./ Sor a „cigány himnuszából“
 - 2./ 2010. április.11. Egy s
 - 3./ Index - 2010. április 15, http://index.hu/belfold/2010/valasztas/balog_zoltan/
 - 4./ Lakitelek – 2008. október
 - 5./ A Magyar Nemzet és a cigányok HVG, 2008. március 18.,
 - 6./ Vajda R. Péter a HVG hasábjain fejtette ki azt, „A magyarországi romák számára az az előítélet a legveszélyesebb, hogy a cigányság csak ballaszt a magyar társadalomnak, a többségnek kell eltartania őket.“

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)

[Hozzászólás, vagy üzenet küldésére, katt ide.](#)

2010. május 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 5. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andrasew Iván: Lopakodás
Baka István: Petőfi
Baranyi Ferenc: Nyilatkozat
Bányai Tamás: Vakáció
Bárdos László: Tanácsok az írástól tartózkodónak
Bodó Csiba Gizella: Évforduló
Csontos Márta:
Önarckép benned
D. Nagy László: Tavaszváró
Fetykó Judit: Változás
G. Ferenczy Hanna: Májusi dal
Jeney András: A pokol lapujában
Kaiser László: Csak néztem
Kajuk Gyula : Vadludak
Kaskötő István: Haiku
Kő-Szabó Imre: A két öreg
Köves József: Olyan szelíd...
Lehoczki Károly: Ez az ország
Lelkes Miklós:
Holdaknak kedveskedő
Mándy Gábor: Napló
Millei Ilona: Pogány ima
Nógrádi Gábor: Fájdalom
Péter Erika: Arckép
Sárközi László: Életerőm lassan...
Szakáli Anna: Holdleány
Szeiti Ferenc: A Kaszás
T. Ágoston László: Falusi történet
Uhrman Iván: Macska-jaj ballada
Váradi József: Madárijesztő
Végh Sándor: Nagypám
Vihar Béla: Családi viszály

elfeledettek

Takács Imre

Agyagtábla
Babits
Elmúlt a jámbor idő
Emlékmű-terv Mauthausenbe

Uhrman Iván Macskajaj-ballada

Amíg harmincöt esztendő's leszel,
majd megszokod: mögötted már az élet.
Ki csak későn s kevés mézet tesz el,
mi tartsa majd életben azt a méhet?
Gondold csak újra annyi zűrös éved,
mikor a gyertya mindkét vége égett -
csodálod-é, ha már alig maradt?
Most már ügyelj, gyorsan ne érne véget:
Takarékon tartsd végre már magad!

Az istenért! Nem volt elég talán még
akár a kisnyúl, buzgón reszelni körmöd?
Minden hajszálad borbélyért kiált rég -
na de ha egyszer beléd bújt az ördög!
Vagy nem muszáj feladnod még a harcot?
Hajad megőszült, gyűrött lett az arcod,
s ahol leülsz, szemed le is ragad...
Hited romján mihez kutatsz habarcsot?
Takarékon tartsd végre már magad!

Sok örült álmod, mit fejedbe vettél,
megérte-é, hogy foszlánnyá szakadj?
Bor nélkül is gyakran lerészegedtél -
most már ügyelj, hogy tisztán tartsd agyad!
Ügyelj gyomrodra, még ki ne lyukadjon;
s ágyad nehogy végképp üres maradjon,
vedd vissza régi sok rémálmodat!
Szilaj nyaradra, lássuk, jó-e szebb tél!
Takarékon tartsd végre már magad!

Herceg, tükörbe nézz, ha nem hiszed:
ki gyorsan élt, gyorsabban is fizet!
Nincs már borod, s ne prédikálj vizet,
s ne verj fejeddel szét minden falat!
Ma már mereng, ki tegnap hisztizett -
takarékon tartsd végre már magad!

1992

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:
A kapun túl
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
Fetykó Judit:
Epreskert

G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon

Kamarás Klára:
Álmok útján

Kamarás Klára:
Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenádo

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit:

Rezenciók

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tenz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Végh Sándor:

Eszmélet
Kőangyal
Költő a háborúban
Tisztelgés isten előtt
Titkos életem átka

klasszikusaink

Kosztolányi Dezső

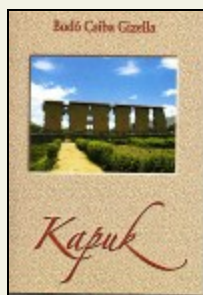
A doktor bácsi
Akarsz-e játszani
Fák beszéde
Hajnali részegség
Mostan színes tintákról álmodom
Nem szabad feledni
Tanár az én apám
Világ vége

gondolatok

Aszalós Sándor

Panem et circenses

Megjelent
Bodó Csiba Gizella
új verses kötete.
Infó itt.

Mészáros Ágnes: Tisztaság

Lehoczki Károly Ez az ország

Ez az ország olyan piciny,
hogy bejárhatom biciklin.
Ha meggyűlik valahol bajom
magam hol is vigasztalhatom?
Minden zugában székel egy okos,
hát nincsen zuga otthonos.
Kenyérrel, sóval nem fogadnak,
idomítani szaladnak
mind és fűjják múltam, mint a verset
és tíz éve nem láttak verset.
Ez az ország lapos halom,
kevély kakasoknak alkalom
köszörülni torkuk, nyelvük,
itt egymást hibátlan felügyeljük,
hogy ne élhessünk gondtalan a mának
s teljesítsük, amit tőlünk várnak.
Ez az ország olyan piciny,
hogy bekerekezem biciklin,
hogy benne egymagam se férek,
hogy megfúlok, attól félek.

A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullextra

Galamus-Csoport

Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tisztatáj
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek.

(blog)
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

Jeney András
A pokol kapujában

Sárga vigyor, csók kénköve csábít,
dögbugyorát tárva ágyába behív;
bűzlik az íze, messzire szédít,
háta megett már kést fenyeget,
s vámpírok rozsdás szemfoga vár.

Múlik az ősz, csak tél feketéllik,
nincs tavasz, nem jön a nyár; –
füstöl a mély,
undor szava forgat a mézen,
felnyög, jajgat a föld,
s míg felnégyelt feje négyfele téved,
szikadt, szürke agyaglepedő
izzad keményen álám.

Lassan rám gördül a kő.

Gyermekepopsira billogot éget,
fortyog, fröcsköl a nyál;
porba irom magamat,
szennylé, izamos kulimász
elmos, betemet, ragacsos, –
de el nem olvas a sár.

Váradi József
Madárijesztő

Avagy álszerűen, némileg dagályos recept a bábu készítéshez:

Családunk bensőséges ismerőse. Rokon is lehetne. Nem lakik ugyan a házunkban, de gyermekkorom óta ismerem és becsülöm páratlan kitartása miatt. Tiszteletre méltón viselkedik, bármilyen komisz időváltozás esetén sem válik meg őrhelyétől. Ő kell nekünk. Nincs olyan ember, hogy ne találkozott volna vele. Mindenki ismeri, becsüli. Ott van a kertekben, a falu végén. A távolabbi mezőkön sem ritkaság. A magos füvek s a gabonások táján fölöttébb hasznosnak mutatkozik. Nem lehet annyi vegyszert, csörgőt s egyebet telepíteni, hogy a magvakat tolvajoló, kis

Kajuk Gyula
Vadludak

Végtelen vándorúton V-alakban
szárnyalnak szüntelen, szakadatlan,
szárnycsapás szárnycsapást követ,
szövdik szárnyaló szövet
az azúrkék, majd szürkülő égen...
Habzó hullámokban egyre jönnek
hátrakiáltván az őket követőknek,
a semmiből új s újabb raj tör elő;
megszámolhatatlan az égen szálló ék,
a suhogástól szétfeszül a lég
és tülekedő, tollas testekkel
telik meg minden legelő;
míg rámborul szárnyszegetten
ében sötétje életemnek szépen,
hisz a vadludakkal vágyaim is
elszállnak majd végleg,
itt maradok a kiürült tájban,
a csendben lihegő sötét éjszakában,
mely már csak rám les szüntelen.

Van egy pillanat,
mikor minden elindul.
Van egy pillanat,
mikor minden megszakad.
Van egy pillanat,
mikor rettentő a baj.
Van egy pillanat,
mikor mennydörgő robaj
jelzi, hogy valami készül...
Beindul a rakétányi zaj,
a sok millió test
a légbe zúdul,
és akik hozzád jöttek el,
elhagynak rútot,
és aztán jön a magány...
az éjszakában a gyertyaláng
rezzenés nélkül áll;
csak száll az illatos füst,
az égi áldozat... lehet hogy én,
vagy mi vagyunk, mind a ketten,
vagy pusztán tenmagad.

szárnyas gazokat megtanítsa mőresre. Erre kell ő nekünk. A bábuink közül az egyik legjelentősebb.

Tovább>>>

Kaskötő István
Haiku

Ma dühöng a szél,
ajtómon a múlt kopog
a holnaptól fél.

Millei Ilona
Pogány ima

Tűz, éhes lángokkal ékes,
amikor fádom, égess csak, égess,
víz, édes kortyokkal ízes,
szomjúságomban testeddel éltess,
vulkán, lusta látától terhes,
boldogságomban szoborrá dermessz,
Föld, te örök, idő, te végtelen,
mikor magam vagyok, vigadjatok velem,
lassú táncot járunk fénylő alkonyon,
tündökölj, élet! Tiéd a hatalom!

1987.

a vendég

Mészáros Ágnes
festőművész

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Szent Ferenc
A Kaszás

Utálhat, mert nem tud leteperni.
Szeretni tanul, hogy megadjam magam –
De addig, pofázok szakadatlan,
mert egyre több, ami engem nyomaszt,
s nem is az talán, mi telve van,
de a végtelen üres néz be
e képes-képtelen világ ablakán.
Gondolkodom, pedig csak éreznem,
szeretnem kéne ezt a figurát,

Baka István
Petőfi

Piros zászlók, világszabadság –
pipacs gúnyolja versemet.
Hazámmá rothadok – akárki:
barát vagy ellenség temet.

Megfulladsz vélünk, Magyarország,
minden folyód kötél, hurok.
Ledőfködik kozákdzsidával
erdőidet a záporok.

amit elrontott az Isten, vagy csak
az evolúciónak adott munkát,
hogyan létrehozzon valami kreatúrát;
de – végül látta, hogy „ez jó”. - - -

És ezt honnan tudta?
-- Hát, olvasta a Bibliát...!
Káinének Ótestamentomát.

Baranyi Ferenc
NYILATKOZAT

Akkora a tülekedés
a damaszkuszi úton,
hogyan odaférnem szinte lehetetlen.
Tehát - már csak a helyszűke miatt is -
maradok, aki voltam,
s aki halálomig lenni szeretnék:
a részeg, ölbe csalo anyatermesztet férfitársaként
küszködő közösség kenyeres pajtása;
az oldalirányú sandaság,
a felfelé nyaldokló szolgálatkészség
és a lefelé taposó, kíméletlen gőg
mindig kínosan kifehéritett kesztyűinek
mindenkori felvevője;
ünneprontó a görögtüzes csinnadrattákon,
falra vetülő írás Baltházár lakomáján,
ecet a medvebőrös tor borában -
egyszóval: költő, aki nem nyughat addig,
amíg ember embert alázhat
névében a szent egyenlőségnek.
Csak ennyit akartam mondani
tudomásulvétel végett.

Sárközi László
...életerőm lassan...

Horváth Aladárnak

...életerőm lassan a múltba vész:
kincseimet pincemélybe temettem;
ma már bánom s a körmöm csupa vér.

Senki sem ért s egymagam maradok;

Egymásra rímelő virágok:
sárgára sárga, kékre kék...
Mit meg nem írhatok, a dalt
teremné máris e vidék?

Piros zászlók, világszabadság –
pipacs gúnyolja versemet.
Hazámmá rothadok – ki engem
megtagad, őt tagadja meg.

(1973)

T. Ágoston László
Falusi történet

Az asszony a gangon állt, és az oszlopok közé
kifeszített vékony kötélre teregette a mosott ruhát. A
fiú - magas, vékony, szőke gyerek - mellette toporgott,
s nem tudta eldönteni, segítsen - e az anyjának a
munkában, ahogy korábban szokta, vagy ez már nem
illik egy majdnem férfi számba menő fiatalembernek.

– Állj hátrább, az utamban vagy! - oldotta meg a
dilemmát az asszony. – Mit kujtorogsz állandóan
utánam? Egy normális fiúgyerek ebben a korban a
lányokat kerülgeti, nem az anyját.

– Tudom, de még nem válaszoltál. Szóval mi lesz?
Elváltak, vagy megy tovább a verkli?

– Verkli? Miféle verkli? – csattant föl a nő. –
Nincs itt semmiféle verkli. Apáddal egyszerűen nem
lehet együtt élni, ennyi az egész. Tegnap este is
tökrészen jött haza. Úgy mocskosan, koszosan bele
az ágyba, aztán meg mászna rám... Hát tudod kire?...
Undorodom tőle. Érted? Undorodom. Eh, mit értesz
te ehhez?

– No de korábban nem ivott. Nem így...

Tovább>>>

Bodó Csiba Gizella
Évforduló

Őz-szemedre visszanézek,
Mit ígér?
Őz-szemedbe élet fénye
Visszatér.

asztalomon kártyalapot kevertem:
jövőm láttam, ahogy számkivetetten
tenget a sors; mint hal a szárazon...

Lásd Aladár, cigányként – akarom
már e világot; szabad s ember leszek,
sejtjeim erőműveiben már kereng
atommagja s növekszik, ha hagyom...

...s ha hagyják! hamar elhullhat a toll
kezemből... s gyalázhat, ha majd emleget
mind, aki felrója, hogy még vagyok...

Budapest, 1999. október 5-6

Mészáros Ágnes: Öreg családi kép

**Köves József
Olyan szelíd...**

Olyan szelíd voltál, mint a selymes patak..
Néztelek s elfogott az eszeveszett vágy.
Ott feküdtél, csábított a vetetlen ág,
Kandikáló melled, márványsima hasad..
Fejedet karolta színes, puha párna
Akár a pityangot nyáron a selymes gyp.
Melléd bújtam s mondtam: meztelen szeretlek.
Csókoltam szép öled bebocsátást várva..
Te suttogva szóltál: ne nézd a meztelen
Bőröm és testem, a megremegő kezem.
Hunyd le a szemed és ölelj át nesztelen.
Maradj mozdulatlan, heverj rajtam, még nem
Vagyok felkészülve, látod, védekezem!
Légy türelmes! Várj, míg felhúzom a térdem...

Kölcsön adom életemet,
El ne menj!
Kölcsön adod elmúlásod,
Hogy felelj!

Célszalagod átszakítod,
Összerogysz,
Célszalagom égbe dobom,
Majd megfogsz.

Minden, amit elvittél
Az itt maradt,
Nem adtam mást elvinni,
Csak magamat.

**Bárdos László
Tanácsok az írástól
tartózkodónak**

*„...az ember él”
Babits*

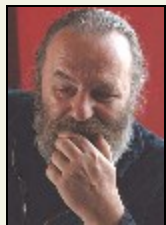
Nyújtsd ki a lábad. Vagy a kezed.
Bele a vízbe. Nem sósav az, nem is
lúgkő. (Valamit összecseréltünk?)
Könnyű harapást érzel, mert hideg ám:
annak kell lennie. Nyomában
pompás kicsi kórokozókból
támad véredben tömérdek okozat.
Ne félj, meg nem vesz. Inkább csak
megkerülsz.
Mit tudod? Ki hal, ki él. Te élsz.
Akkor úgy legyen.

**Kaiser László
Csak néztem...**

Csak néztem, néztem magam
csúnya korok, kóbor idők között:
anyám kórházba, s onnan hirtelen,
búcsú nélkül az égbe költözött.

Voltam akkor huszonéves,
s a hiány megfogant bennem,

Andrassew Iván
Lopakodás

Avram szólt, hogy elmegy egy haldoklóhoz. Én éppen magamelénézőben voltam. Megzavart. Mivel fölriadtam, és onnan már eléggé nehéz visszatérni a békességbe, arra gondoltam, mi lenne, ha vele mennék. De átfutott rajtam, hogy ez illetlenség.

Leült mellém, vett a dohányomból, morzsolgatta, szaglászta, aztán tüsszentett egyet.

- Minek ez? Nagyon rossz. Bár jó az illata.

- Na mi van? Nem sietős? Megvár a halál?

- Mindig megvár. Még sose volt olyan, hogy ne értem volna oda.

Ezt nem nagyon értettem. Kicsit gondolkoztam, hogy megkérdezzem-e, hogy úgy érti-e, ahogy én értem.

- Azt akarod mondani...

- Azt. Ha hívat valaki, hogy fogjam a kezét, amikor meghal, akkor meg is vár.

- Ez hülyeség! Ez nem lehet.

- Dehogynem. Ha az embernek szerencséje van, és nem tör rá valami végzet, akkor hal meg, amikor akar.

- Vagyis: tulajdonképpen minél később megyünk, annál jobb.

Tovább>>>

Csontos Márta
Önarckép benned

Mondd, miért látom
arcom halvány holdján
fölfelé kúszni fényed,
S mindaz, mi belőled
árad, naponta rám lel,
s álomba égeti léted.

Hangod tengerébe ejtve
szemem visszanéz rád,
s versbe olvad a szonett.
Szavaid gyűjtve építem
magam, s lelkem csendjébe
dobban a táncos menüett.

Ajkamon gőzölög a
tőled kapott ige melege,

felőtt lett ő is, de anyám kezét
máig nem hagyja elengednem.

Sötétben élve kapaszkodtam
s valaki segített a fénnel,
valaki segít, hogy ne legyek
szanaszét és szerteséjjel.

Halott anyám, én és a hiány:
régóta múlnak együtt az évek,
ki kit nevel és ki kit segít,
nem tudom, de élek, élek.

Kamarás Klára
A kenyerem javát megettem

A kenyerem javát megettem.
A morzsák, apró érdes csillagok,
héjából barna foltok bőrömon.
Mint elhagyott ebédlőasztal,
szedetlenül, sok szerteszórt falattal,
olyan vagyok.
Mondd, mért tanultam sok-sok éven át,
hogy mikor halt meg annyi ez, meg az,
ha élni nem tanított senki sem?
Éretlenül, egy papírral zsebemben,
mely bizonyítja érettségemet,
mint papírbakancsban a katonák
mentem a jeges nagyvilággal szemben.

Lehetett volna bármi más is.
Beosztani időm és kenyerem,
s vigyázni, jaj, vigyázni minden szóra,
és megtanulni, mi a szerelem.

Lelkes Miklós
Holdaknak kedveskedő

Gyermekkorom holdjai, egyre nőttek.
Újraélem kedves, fehér időtök.
Levélkupac-füst száll. Hajlongnak árnyak.
Érzem lélegző létét a világnak.

Egy-egy faág-nesz surran fel az égig.

s szegletébe bújik a Nap.
Sötétség súlyából bomlik
ki hajam,s vonásaimra
szépül belőled az indulat.

Arcod tiszta zászlóján
én vagyok a magam felirata,
s tükrödbe töröm sorsom.
Lásd, a szeretet megszárt
sugarán ülök, s benned
magamat érted megosztom.

Mándy Gábor
Napló

Naplót vezetek,
hogy halálom pillanatában
számot adhassak
minden cselekedetemről.
Remélem, akkor majd az is kiderül,
hogy mi értelme volt
ennek az egésznek.

Nógrádi Gábor

FÁJDALOM! Ó, BOLDOG TERMÉKENYSÉGEM
lélegzete, konok látogató,
nyisd rám az ajtót! Ami látható,
azt pontos pengéd szerelmével élem.
Lángnyílások, s az erek üregében
emlék-rögök, míg beszítál a hó.
(Heverj odébb már! Olyan átható
nőillatod – megöl a szívverésem.)
A kín hevít: anyám sem hagyna cserben:
porízú szél – röppennek csillagok.
A mag hasad dacosan és ijedten,
s bezár, míg veled összeforradok.
Tágul, rándul az ég burka felettem:
kettős fájdalom, ölsz-e, szülsz-e engem?

Jól gondoltam mindent, - és rosszul mégis.
Megbánás felé mégsem megyek, holdak,
múlt-ösvényén emlékező mosolynak.

Habár, mit hittem, ma már hihetetlen,
ti, fehér holdak, figyeltek szívemben,
s tavaszi égbolt kék-fekete kertje
kaput nyit öröm-bánat végtelenre.

Felszáll a füst. Árny hajol rá az árnyra.
Fák búcsúznak el: Anyám hív a házba.
Kigyúlt már, olvad bent a lámpa fénye,
s ölembe ül volt-álmok messzesége.

Ó, holdjaim, tavaszaim! Virágos
utat hittem a Szépség Csillagához.
Piros út-virág nyílt ki új sebekben, -
de egy sebem sincs megmutatni kedvem.

Ó, holdjaim! Látó szemem kifáradt,
de elgyötörten is kell a Varázslat,
sőt, talán jobban, mint szemnek, pihentnek.
Keresni kell a csillagálmú kincset,

az égbolt-békét kék-fekete kertben,
ágneszeket tavaszest-szerelemben,
a hívó szót, míg olvad lámpa fénye,
s közel kerül volt-álmok messzesége...

Mészáros Ágnes: Modell

Bányai Tamás
Vakáció

Úgy meredt az újság címlapjára, mintha tükörbe
nézve egy elcsúfított és félelmetes arc bámulna vissza
rá, egy arc, ami annyira visszataszító és abszurd, hogy
az már egyenesen lenyűgöző. És bénító. Az öles
betűkkel szedett címszalagot ötször, hatszor is

Szakáli Anna
Hold-leány

Legyél Hold! Hold-leány!
Ki fenn jár az égen.
Ragyogó ezüst láng,
titkot rejtő térben.

Legyél Hold! Ringató,
lágú hangú ezüst szó!
Óvd, vigyázd a léptem!

S ha az éj elborul,
tudom, hogy ott gurul,
halovány hold-leány
felhők sűrűjében.

Fetykó Judit
Változás

Érzelmek kuszaságából kikapaszkodva
a fent és lent a szinte minden
ismeretében nem lehet semmi új
viszonylagos nyugalomban semmi nem
kell biztos a csend színtelen
múlt idő.
Nincs távolság akadály mindent kiolt
csak ez a fontos
benne örvény a legmélyebb tengeri árok
és a legtávolabbi csillag között
forró vonzása jelen tengerké színeinek.

Vihar Béla
Családi viszály

Már nem emlékszem, mi sodort a bűnbe.
Kis gyermek voltam, és pörölt anyám.
Valami rossz fát tehettem a tűzre,
a kockacukrot csentem el talán,

elolvasta, mire eljutott a tudatáig, mi is az, amit az újság
közölni akar olvasóival.

“Légitársaság zuhanórepülése” olvasta
félhangosan, majd többször is átfutotta az egész cikket,
s mindannyiszor csak egyetlen gondolat rögződött meg
benne: az utazásnak lőttek. Amit a hatodik olvasásra is
képtelen volt elhinni.

Hány éve tervezi, hogy egyszer végre nem váltja
készpénzre éves szabadságát, hanem kiveszi mindkét
hetet? És Floridában fogja élvezni a napsütést, a
tétlenséget, gyönyörködik a strandon kacérkodó
nőkben, talán még egy pincér felszolgált a finom
vacsorára sem sajnálja a pénzt.

Tovább>>>

D. Nagy László
Tavaszcím

Itt-ott
ibolya nyílik
a zöldellő határban
nyitnikék dalával
bennünket
hív

Friss
szellő
fuvallatával
ki a rétre
bimbódozó rózsák tavaszváró
igézetében
dobbanjon a lomha szív
míg
a gyöngye napsugár
harmatot szárít
s kibontja a mező virágszirmait

Ki a szabadba
add a kezéd illanjunk
utól ne érjen a komornyik tél
Érintsük kézzel a levedező bokrot
táncoljuk körbe a rügöző csemetét

Itt-ott ibolya nyílik

vagy elfeledtem, hogy a boltba küldött...
Ezért korholt – rám olvasta vétkem,
s míg törölte az edényt és a tükröt:
kivetett a szívéből egészen.

Így tértem ágyba. A magány, a bánat
az esthomály mélyén körülfogott
– midőn megláttam közelgő anyámat,

betakart lágyan, véltem: mosolyog,
s én ujjongva súgtam az éjszakának,
hogy mégis szeret, hogy fia vagyok.

[1960–1962]

Kő-Szabó Imre
A két öreg

A két öreg, Maca néni és Feribá', már több mint tizenöt éve nyugdíjasok. Ketten vannak a lakásban, egyetlen lányuk férjhez ment. Mégsem férnek el. Maca néni szerint az öreg mindig útjában van, sehol nem fér el tőle, sem a konyhában, sem a szobában. – Mert örökké csak totyoroksz itt! – mondta neheztelve. Az öreg szerint, mostanában csak egy emberrel szokott találkozni, az pedig Maca néni. – Akár merre megyek, mindig ő jön velem szembe! Ez már unalmas! Aztán nem véletlen az a mondás, hogy az ember öregkorára újból olyan lesz, mint a gyerek! – Ne horkolj! Ne beszélj olyan sokat! Ne szívd az orrod! Fújd ki! Ne olyan nagy hangon! Kicsit halkabban. Nem vagyok süket! – ezzel neveli Feribá't, nap, mint nap, de az öregem nem fognak ezek a feddések. Mi is lenne, ha ennek hatására, rendbe jönne minden? Mit mondana neki holnap, vagy éppen holnap után? Öreg korára az ember vágyai is elszürkülnek. Ami marad, az is szertefoszlik. Maca néni szokta mondani az öregnek: - A szellentéseid, nem röpitenek a magasba!

Az öreg a szellőztetés miatt szokott balhézni, mert Maca néni sűrűn kinyitja az ablakokat, huzatot csinál, hogy jobb legyen a levegő, a bacilusok ne ülepedjenek le. Feribá' ilyenkor zsörtölődik: - Neked olyan házba kellene laknod, ahol nincs ablak, meg ajtó. Jöhetne a levegő! Erre Maca néni csak egyszerűen érvel: - Vegyél fel valamit, mert még megfázol itt nekem! Aztán ápolhatlak!

A kettőjük nyugdíja akkora, hogy abból egy hévízi welnes hétvége sem telne ki. Maca néni mégis, mesteri fokon beosztja. Az öregnek csak annyit szokott mondani a nyugdíjfizetési napon: - Te, csak üljél, egyenletesen vedd a levegőt, hogy a következő havi

G. Ferenczy Hanna **Májusi dal**

Tele az erdő
ezer virággal
aranyos fénnel
zöldellő ággal
tele az erdő -
tele az erdő.

Ezer virágból
amerre jöttem
kis patak partján
csokrot kötöttem
ezer virágból -
ezer virágból.

Aranyos fényből
amerre hoztam
virágaimra
szalagot fontam
aranyos fényből -
aranyos fényből.

Zöldellő ágból
ahol megálltam
vadrózsák mellett
sátrat csináltam
zöldellő ágból -
zöldellő ágból.

Zöld sátoromban
valakit vártam
millió csókkal
szívemre zártam
zöld sátoromban-
zöld sátoromban.

Végh Sándor
Nagyapám

Csodálatos ember
csodálatos nyugalommal,
ül órák hosszat
egy halomban
gondolataival.

nyugdíjat is megkapjuk! Aztán csendben, tovább pörgetik napjaikat.

Mészáros Ágnes: A kanna

Péter Erika Arckép

Mosolyom
magányba zárt
néma szenvedés.
Magányom
bánat-göncöt
öltött sajtó mementó.
Bánatom magányos
mosollyal letakart
cifra ravatal.

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Takács Imre

1926-2000

Eszmélet

Ha nem leszek hegyeken ugró zerge,
leszek majd a völgyekben leülő kő.
Ha mozgásom ütközne, tönkre verne,
mozdulatlan leszek, a létet őrző.

De vigasz a mammutnak, hogy a csontja
őrződik a megkövült rétegekben?
— míg az érző idegek, erek roncsa
porrá vált, mit lesöpört most az ember...?

A világ a boldogság felé vágat,
s mért legyek én éppen a lábanyoma?
Ó, hiszen, ha rámlép, e gyöngye vállak
nem épülnek újjá már soha, soha.

Kőangyal

Szorongás hajt és zaklat,
hogy menjek, elrohanjak,
valami kegyetlen ür
tágul a szívem körül.

Szégyenbe zsugorított,
forró homokba dobott
koponya feszültsége
robbanj hát szét az égre!

Mert így, mint kőangyalok,
önmagam rácsa vagyok;
segítsen hát valaki
kezemet kinyújtani!

Elmúlt a jámbor idő

Kék felhő száll az égen,
feketéllik az erdő,
borzad a barmok szőre,
fázik a puszta határ.

Vonat megy, sípja hangját
elrabolja a fűszél,
s guruló vagonokban
gőzöl a répaszelet.

Hideg van szántogatni,
behuzódna az ember,
őszvégi aranyával
elmúlt a jámbor idő.

Jólesik este otthon
morzsolni kályha mellett,
s amikor zsákba öntjük:
csörren a kukorica.

Költő a háborúban

Kikapcsolt adó-torony
már messze araszolnak utolsó mondataim
tehetetlenül hulló kövek
vízbe fulladók esernyője
egy folyam örvényein.

Amiért születni jó volt
mind kiröpült
egy sánta fióka sem maradt a hűlt fészekben
emlék is alig maradt
csak toll tetű
és lent a hulladék várja a hideg őszt.

ÉLETRAJZ

Emlékmű-terv Mauthausenbe

A magas asszony,
a szikár nő,
a zokogó füst-anyaság a földön,
a felhőkben megfésülködő örült mama,
a napot átkozódással kitakaró,
öreganyám kicsi testéből föltámadó,
a zöldre patinázott bronzban lakó —
műhelyedben megéledt.

Ez a sorsunk:

Virágnylásra vártam,
már istent nem imádtam,
s mivel hogy mindent megért:
átkozom immár az észtl!

Féltékeny vagyok rátok,
zászlósok, furulyások,
s mind, kik a mozgás direkt
gyönyörét átélitek.

Mért lettem állófakír? —
kezemben toll és papír,
fejemben emlékezet,
millió kép és tekercs...

Mi lehetek én vajon?
Múzeum? — fiatalon?
Hasába horpadt váza?
Kínzások példatára?

Belássam, elhitessem,
hogy a szív tehetetlen?
S helyemről úgyse ránt le
többé az éhhalál se?

Lábam már gyökerezik,
derekam kövesedik,
megmerevedek állig,
nyelvem is kővé válik...

Már csak a szégyen zaklat,
hogy menjek, elrohanjak,
Hogyan, ha vér és meleg
elfogytán megdermedek...?

Agyagtábla

Néhány szó kiröpül majd,
mint a tűzből égetten néhány galamb.
A többi elemésztik a pillanatok:
a fehér izzás,
a test benső megvilágosodása,
a sehova meg nem érkező tudósítás.

nem Aphroditéket támasztunk föl;
tengerünk kagylóhéjában bánat lakik,
és te a tengert járod —
míg a halál hivatalsegédei
most csintalankodnak a virágos szigeteken;
autókáznak, nevetgélnek,
a bazárban bűbáj-nippeket vásárolnak —
megszólalásig hű, meztelen táncosnőket.

És idegeskednek, vagy röhögnek,
ha látják tiltakozásodat a mocsok ellen,
hiszen a mocsok ellen a fenyő-szappant,
a hajvizet és a kézmosó benzint használják ők.

Tiltakozásuk a gyáva tisztálkodás,
a fürdő, mely nem emlékeztet mégsem arra.

Ha újra dolgozhatna a szép társaság:
krómozott manipulátorral fojtana meg!

Tisztelgés isten előtt

Tisztelgek a teremő isten előtt,
poharát feltöltöm borral ismételten.

Részegedjünk le, igyunk, éltsük őt,
aki az űri csöndben lesz az isten.

Fönn a csillagvilág — rendre kimért
pályákon — a temetés lassú szertartása.

Töltöm a poharakba a bikavért.
Lemállik delelő napunk arany-máza.

Szárnyaim tollai barnán kihullanak
és eljegesedik a katedrális,

durrog a léghuzatban ajtó, ablak,
szívünkben még-egy világ nem virágzik.

De ezer angyal-virág a nyílt mező
aszályán hervadozva illatozva...!

A bikavér vörös, majd feketedő.
A kés az asztalunkon tövig rozsdá.

Valami acél-kapu mégis ragyog,
valami gyenge kórus szól azértis!

Vérzik, teremő isten, a homlokod.
És foszló ingem alatt vérzek én is.

Szövegeinket a következő kiadásból vettük:

Babits

1
Elnémulok majd
megfulladok
emberből ez maradtam
fájó torok

kezetlen lábatlan hős
egy gondolat
bűneimért a szavak
irgalmaznak.

2
Jónásom kiáltsd fájdalmamat
az üres jövőndőbe!
Dantém fogalmazd újra Commédiád
a bővült szenvedésrel!

Ezüstözz a húsvétok hajnalában
barkám fénye!

3
Ha voltam csillag-kohó
égettem gyémántokat
a gyöngéd rozmaringokat elégettem

Nem lenne drágakövem
ha gyáván el nem futok
az örömek elől énekemmel

Homokszem mérgezett meg
egy kristály bántott engem
így lett a fonák élet gyönyörűség.

Égető tűz a szívem
megérdemlem
a temetőben a kövek hidegségét.

Titkos életem átka

Hogy titkos életem van, köszönhetem
a titoktalanok titkos kínzásának.
Titokkal néma sorsom megszenvedem,
a hátamra helikopterek szállnak.

Ütődnek bordáimon nagy kerekék.
A hajamat kitepi, olyan a szél.
Mintha bűvárok járnák beleimet,
mintha markoló gépek tépnék vesém!

TAKÁCS IMRE: Forduló csillagképek
[válogatott versek],
Budapest, 1982,
Szépirodalmi Könyvkiadó.

Fekszem a földbe nyomva balgaton...
De miféle madarak ezek a vállamon?
Hol a madár, amelyik egyszer fölszáll?
Hol a jövő, amiért fájok nagyon?

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár,
Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta,
Lévai József, Kis Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia,
Czóbel Minka, Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Farkas Imre, Jankovich Ferenc

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskó István

1885-1936.

Kosztolányi Dezső

Mostan színes tintákról álmodom.

Mostan színes tintákról álmodom.
Legszebb a sárga. Sok-sok levelet
e tintával írnék egy kisleánynak,
egy kisleánynak, akit szeretek.
Krikszkrakszokat, japán betűket írnék,
s egy kacskaringós, kedves madarat.
És akarok még sok másszínű tintát,
bronzot, ezüstöt, zöldet, aranyat,
és kellene még sok száz és ezer,
és kellene még aztán millió:
tréfás-lila, bor-színű, néma-szürke,
szemérmetes, szerelmes, rikitó,
és kellene szomorú-viola
és téglabarna és kék is, de halvány,
akár a színes kapuablak árnya
augusztusi délkor a kapualján.
És akarok még égő-pirosat,
vérszínűt, mint a mérges alkonyat,
és akkor írnék, mindig-mindig írnék.
Kékkel húgomnak, anyámnak arannyal:
arany-imát írnék az én anyámnak,

Hajnali részegség

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Múlt éjszaka - háromkor - abbahagytam
a munkát.
Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.
Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva, s mérges altatókkal.
Az, amit írtam, lázasan meredt rám.
Izgatta szívem negyven cigarettám.
Meg más egyéb is. A fekete. Minden.
Hát fölkelek, nem bánom az egészséget,
sétálgatok szobámba, le-föl, ingben,
köröttem a családi fészek,
a szájakon lágy, álombeli mézek,
s amint botorkálok itt, mint a részeg,
az ablakon kinézek.
Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?
Te ismered a házam,
s ha emlékezni tudsz a

arany-tüzet, arany-szót, mint a hajnal.
És el nem unnám, egyre-egyre írnék
egy vén toronyba, szünes-szüntelen.
Oly boldog lennék, Istenem, de boldog.
Kiszínezném vele az életem.

Akarsz-e játszani

A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni,
akarsz-e mindig, mindig játszani,
akarsz-e együtt a sötétbe menni,
gyerekszívvel fontosnak látszani,
nagykomolyan az asztalfőre ülni,
borból-vízből mértékkel tölteni,
gyöngyöt dobálni, semminek örülni,
sóhajtvá rossz ruhákat öltetni?
Akarsz-e játszani mindent, mi élet,
havas telet és hosszú-hosszu őszt,
lehet-e némán teát inni véled,
rubin-teát és sárga páragőzt?
Akarsz-e teljes, tiszta szívvel élni,
hallgatni hosszan, néha-néha félni,
hogyan a körúton járkál a november,
az utcaseprő, szegény, beteg ember,
ki füttyrész az ablakunk alatt?
Akarsz játszani kígyót, madarat,
hosszú utazást, vonatot, hajót,
karácsonyt, álmot, mindenféle jót?
Akarsz játszani boldog szeretőt,
színlelni sírást, cifra temetőt?
Akarsz-e élni, élni mindörökkön,
játékban élni, mely valóra vált?
Virágok közt feküdni lenni a földön,
s akarsz, akarsz-e játszani halált?

ÉLETRAJZ

Fák beszéde

Pálma

- Versben beszélek, és verssel köszöntsek
nagy, mozdulatlan legyezőimet
s nagy csöndemet is. Én vagyok a Fönség.

Hárs

- Szülőházadban a vén udvaron
hová gurultak labdáid, szegény?
Hová repült a sárkányod vajon,
s kedved, hited az életed felén,
És merre szálltak, merre tűntek el
viháncoló, víg gyermektársaid?

hálósobámra, azt is tudhatod,
milyen szegényes, elhagyott
ilyenkor innen a Logodi-utca,
ahol lakom.
Tárt otthonokba látsz az ablakon.
Az emberek feldöntve és vakon,
vízszintesen fekszenek,
s megforduló szemük kacsintva néz szét
kódébe csalfán csillogó eszüknek,
mert a mindennapos agyvérzesség
borult rájuk.
Mellettük a cipőjük, a ruhájuk,
s ők a szobába zárva, mint dobozba,
melyet ébren szepítnek álmodozva,
de - mondhatom - ha így reá meredhetsz,
minden lakás olyan, akár a ketrec.
Egy keltőóra átketyeg a csöndből,
sántítva baktat, nyomban felcsörömpöl,
és az alvóra szól a
harsány riasztó: "ébredj a valóra".
A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla,
s nem sejtí senki róla,
hogyan otthonunk volt-e vagy állat óla.
De fönny, barátom, ott fönny a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanában rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.
Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajolt az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.
Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogyan már pirkadt is keleten, s a szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglibegtek, és távolba roppant
fénycsóva lobbant,
egy mennyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyúlt,
valami rebbent,
oszolni kezdett a vendégsereg fent,
a hajnali homály mély
árnyékai közé lengett a báléj,
künn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn bucsúzott,

Ezt kérdezed, de senki sem felel,
csupán mi zúgunk, régi hársak itt.

Nyírfa

- Héjam fehér, mint a papír.
Megbabonázza azt, ki ír,
és hogyha elrontott a hír,
nevem álmodba visszasír.
Izen neked a nyír.

Almafa

- Bő, zöld szoknyában, széles terebélyel
mesékről álmodom, ha jó az éjjel.
A lombjaim közt almák aranya.
Mindig csak adnék, én, örök anya.

Eperfa

- Itt lakmározta egykor, az eperfán,
jaj, hogy szerettél. Majd ha por leszel,
egy nyári szellő még felém seper tán.

Nyárfa

- Mily szép nevem van. Halod? Nyárfa, nyárfa.
Karcsún, fehérén állok a határba.
Úgy reszketek és sírok, mint egy árva.
S minden széllel zenélek, mint a hárfa...

Mészáros Ágnes: Antik akt

Nem szabad feledni

Hadd éljek még - hogy beteljék felettem,
amit számomra valahol kiróttak.
Be akarom még csukni az ajtókat.
S kinyitom az ajtót, mit elfeledtem.

Kit megbántottam, megvigasztalom majd,
ki megbántott, azon még bosszut állok.
Korán kelek, hogy lássam a világot,
s estente halljam még a régi lomb-zajt.

Egy-két szegénynek még levelet írok.

előkelő úr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása,
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak,
s a kapusok kocsikért kiabálnak.
Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfol,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő,
és rajt egy ékkő
behintve fénnel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejékét
hajába tűzi,
és az álmnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben,
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejutnak,
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk fölziporkáz.
Szájtátva álltam,
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van,
és most világolt föl értelme ennek
a régi nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a végtelennek.
Virradatig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj,
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?
Ötven,
jaj, ötven éve - szívem visszadöbben -
halottjaim is itt-ott egyre többen -
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam, s mindezt megköszöntem.
Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinnem,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van,
annak, kit nem lelek se most, se holtan.

Megnézem még a szabadkai házat,
hol porba vert a gyász és a gyalázat
egy nyári éjen s sírok, újra sírok.

Elutazom oda, hol sose jártam.
Egy ismeretlen ablakon benézek.
Józan leszek, rikkantok, mint a részeg.
Sötétbe járok. Járok a sugárban.

Aztán, mikor elérkezik a vesztem
s végére hajlik már emberfeletti
nagy életem - mert nem szabad feledni -
tisztán és fényesen a sírba fekszem.

A doktor bácsi.

A doktor bácsi.
Áldott aranyember.
Világító, nyugodt szemei kékek.
Komoly szigorral lép be a szobába,
szemébe nézek és csöppet se félek.
Borzongva érzem biztos újjait,
ha kis, sovány bordáimon kopog.
Ősz bajusza a fagytól zuzmarás,
hideg kezén arany gyűrűsorok.
Oly tiszta és oly jó. Ő ír medicinát,
keserűt, édest, sárgát vagy lilát.
Az ő kezéből hull a paplanomra
nagynéha egy halvány, szelíd virág.
Rá gondolok, ha szörnyű éjszakákon
párnáimon oly egyedül sírok.
Ő az egészség és a bizonyosság,
titkok tudója és csupa titok.
Gazdag, nyugodt. Nehéz bundája ott lóg,
prémét szelíden prémezi homály.
De elmegy innen és itthágy magamra,
színházba tér, vagy csendbe vacsorál...
Ilyenkor látom otthon s páholyában,
amint valami víg tréfán nevet.
De kék szeme egyszerre elsötétül,
rám gondol, mit csinál a kis beteg?
A béke ő, a part, a rév, az élet.
Jaj, hányszor néztem jó arcába hosszan,
míg ájuló álomba lengve árván,
kis ágyamon, mint egy bús, barna bárkán,
ködös habok közt ringatóztam.

Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

Tanár az én apám

Tanár az én apám. Ha jár a vidéki
városban, gyermekek köszöntik ősz fejét,
kicsinyek és nagyok, régi tanítványok,
elmúlt életükre emlékezve, lassan
leveszik kalapjuk. Mint az alvajárók,
kik másfelé néznek. Hentesek, ügyvédek,
írnokok, katonák, s olykor egy országos
képviselő is. Mert nagy az én családom.
Nagy az én családom. Kelettől nyugatig,
nyugattól keletig. Nagy a mi családunk.
Mikor vele megyek, fogva öreg karját,
vezetve az úton, a szívem kitágul,
s szívek közt énekel elhagyatott szívem.
Az én édesapám az emberek apja,
s én az emberek testvére vagyok.

VILÁG VÉGE

Esti Kornél

- Szoktál-e te álmodni a világ végéről? - kérdezte tőlem
Esti Kornél. - Szóval, te szoktál. Én évenként átlag
ötször-hatszor véget vetek a világnak álomban,
megsemmisítem a földgolyót, mint azokat a
homokgombócokat és sárkupacokat, melyeket
gyermekkoromban gyúrtam a tóparton, aztán egy
vonalzóval kegyetlenül kettévágtam. Úgy látszik, erre
szükségünk van. Csodálatos, boldog rombolást
végzünk ilyenkor. Egyszerre eltűnik mindenki és
minden, s velük együtt mi is, de nem ketten, hanem
félbillió ember összeölelkezve, aggastyánok és
csecsemők, oroszlánok és bolhák, emelődaruk,
hőmérők, ágyúk és bajuszkötők. Hidd el, van ebben
valami vigasztaló. A halál legkevésbé fájdalmas fajtája
az, ha senki se és semmi sem marad utánunk, amit
irigyelhetnénk, még az utókor is velünk omlik össze,
mely emlegethetne, s újságíró barátunk is, aki
siratócikket írhatna rólunk, és bizonyos nyájas
kárörömmel veregethetné meg szegény hullánk vállát.

Tovább>>>

Aszalós Sándor

Panem et circenses*

Az új miniszterelnök gazdasági és társadalmi program hiján „nemzeti konzultációval” kábitja kedves híveit, mely során olyan dolgokról esik szó, melyeket az elmúlt húsz évben is mindenki tudott. Egy ilyen „konzultáció” a Fidesz propagandájának szerves része és erősen emléket a néhai Rákosi Mátyás vagy a szomszédban Ceausescu országyárásaira. A propagandán kívül semmi értelme azoknak sem volt. Illetve a tömeg számára feledtetni azon problémák meglétét, melyek megoldását a legsürgősebben kezelni kénne, ha volna ezek mikéntjéről és a hogyanról valamilyen elképzelés a leendő kormányt adó párt berkeiben. A Fidesz egy társadalmi és gazdasági program nélküli párt, ezért illeszkedik a Fidesz propaganda sorába a szép hangzatos elnevezésű „nemzeti konzultáció”, hiszen csak a folytonos szereplés, a szünet nélküli előadások a fontosak, meg persze minden műsorban a rendezés és a főszerep mely kedves dolgok az előadást nézőknek. Ezek az előadások nagy lármás külsőségekben jelentkeznek de hiába várják a mondanivalót, mert az nincs. Csak a láрма marad, meg az emlékek na úgye, jól megmondták. Állandóan ismételt cirkuszról van szó és csak a bohócmutatvány tartozik a repertoárjukba. Felállásuk szerint van a főbohóc és vannak albohócok. A legfőbb bohóc mindig gondosan megválogatott nézőközönség előtt mondja el betanult unalmas monológját a rég elfeledett pártkongresszusokra emlékeztetően.

Az albohócok pedig elsősorban a médiát veszik kezelésbe, magyarul fogalmazva: hülyítik, hiszen a magyar média számára az a legegyszerűbb és az jár a legkevesebb konfliktussal, ha átveszi és közvetíti a politikai erők üzeneteit nem kommentálja azokat. Merő érdekből. Arra nem vállalkoznak, hogy a politikai üzenetek háttérét elemezzék, mert akkor kiderülne azok semmitmondó üressége. Pont ez az, ami a Fidesznek megfelel, nyugodtan lehet vádolni, kijelenteni, hazugságokat közvetíteni, lármázni és kiabálni, hamisságokat mondani. A média úgysem vizsgálja az ilyen politikai üzenetek tartalmát. A sajtó kötelessége nem a sajtótájékoztatóról való tudósítás lenne, hanem az ügyek és azok valódiságának bemutatása. Erről már rég leszokott, de ha valaki mégis megpróbálja, mondvacsinált áltémájú perek elé néz, ahogy erre számtalan példa van, volt.

Vásárhelyi Mária cikkei erről is szólnak többek között az ÉS-ben megjelent “Ki beszél itt hazugságról” cikkében: „A média szerepe a politikai propagandában súlyos problémákat vet fel, olyan torzulás azonban, amilyen a hazai nyilvánosságban az elmúlt évtizedben - csaknem észrevétlenül - lezajlott, a fejlett demokráciák mértékadónak tekinthető sajtójában elképzelhetetlen. Jelen esetben nem a sajtóstruktúrában bekövetkezett, erőszakos, felülről irányított, alapvetően közpénzekből végrehajtott jobboldali és szélsőjobboldali térhódításról, hanem azokról a tartalmi változásokról van szó, amelyek eredményeképpen ma már Magyarországon a szó hagyományos értelmében nem beszélhetünk demokratikus médiavilágról.”

A „nemzeti konzultációnak” nevezett propaganda is munka, a célja, hogy állandóan képen legyenek és a hívek „harcra kész” állapotban tartása. Nem utolsósorban újabb hívek megnyerése cél, mely nem okoz nagy nehézséget, hiszen az évek során különböző módon megdolgozott tömegről van szó, akik gondolkodás nélkül fogadják el a cirkuszi előadást. Tetszik is nekik. A hívek azok akik a Fidesz propagandájával és annak céljával egyetértenek, hiszen a Fidesz a propaganda útján szerzi híveit. A Fidesz-“eszme” terjesztéséhez van szüksége a propagandára, melynek formája igazodik a napi

dolgokhoz és ahhoz, amit a tömeg hallani akar. A Fidesz propagandájának célja az elmúlt nyolc évben fennállt állapot szétrombolása volt, az új Fidesz-eszme - fideszizmus - elterjesztése, (nacionalizmus, küldetéstudat, vezérkultusz elfogadása, stb.). A Fidesz tevékenysége folyamatos küzdelem, harc volt a hatalomért. A leendő miniszterelnök mint a párt elnöke jól ismerte fel azt, hogy propagandának rendszeresnek kell lennie, ami még nem elég a sikerhez, szükséges a párt szervezetének erősítése, egy médiabirodalom kialakítása melyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a propagandamunka ne gyengüljön és hatásos maradjon, valamint a támadó szellem fenntartásáról és megerősítéséről gondoskodják. Most ne firtassuk a médiabirodalom felepitéséhez szükséges száz és száz milliárdok forrásait.

A Fidesz cirkusznak sikere van, mert a valódi cselekvések helyett feltalált „nemzeti konzultációk“ nemcsak pótcselekvések, hanem a Fidesz cirkusz tudatosan megtervezett része.

Cirkusz már megvan. A kenyér még várat magára. A kenyérhez elengedhetetlen a gabona vetése, de ehhez illene tudni mi a gabona és mi a vetés.

* Kenyeret és cirkuszt.

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)

[Hozzászólás, vagy üzenet küldésére, katt itt.](#)

2010. június 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 6. szám.

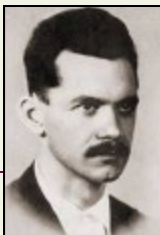
nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andrasew Iván:
Veres, vörös háttérrel
Baka István: Szürke felhők
Baranyi Ferenc: Morituri
Bárdos László: Oblomov esélyei I.
Bittner János: Fényben állva
Bodó Csiba Gizella:
Rossz kedvem napja
Csontos Márta: A látóhoz
Czégény Nagy Erzsébet:
Fényből kirekesztve
D. Nagy László:
Hűvös idők szelében
Fetykó Judit: A kezed
G. Ferenczy Hanna: Nyári éj
Gömöri István: Özönvíz előtt
Kaiser László: Bűnre kiáltó
Jeney András: Örökre Nyár
Kajuk Gyula : Nagyvárosi gettó
Kajuk Gyula:
Swédasztal, lengyel módra
Kamarás Klára: Talán
Kaskötő István: Az életrajz
Ketykó István: Nem a szívemet
Köves József: Éjszaka a tetőn
Lehoczki Károly: Mint tebenned
Lelkes Miklós: A nagy börtönben
Mándy Gábor: Félidő
Mester Györgyi: A medveasszony
Mészely József: Esőtlen napokon
Millei Ilona: Pannon apokalipszis
Nógrádi Gábor:
Hitben, hitetlen ember
Péter Erika: Engedd...
Petőcz András: Az idegen
Szenti Ferenc:
Az ember kettős hangja
T. Ágoston László: Diótörő
Váradi József: Laskanép meséje
Végh Sándor: Mamika
Vihar Béla: Önarckép 1942

József Attila

Thomas Mann üdvözlése

Mint gyermek, aki már pihenni vágyik
és el is jutott a nyugalmas ágyig
még megkérlel, hogy: "Ne menj el, mesélj" -
(így nem szökik rá hirtelen az éj)
s míg kis szive nagyon szorongva dobban,
tán ő se tudja, mit is kíván jobban,
a mesét-e, vagy azt, hogy ott legyél:
így kérünk: Ülj le közénk és mesélj.
Mondd el, mit szoktál, bár mi nem feledjük,
mesélj arról, hogy itt vagy velünk együtt
s együtt vagyunk veled mindannyian,
kinek emberhez méltó gondja van.
Te jól tudod, a költő sose lódit:
az igazat mondd, ne csak a valódit,
a fényt, amelytől világlik agyunk,
hisz egymás nélkül sötétben vagyunk.
Ahogy Hans Castorp madame Chauchat testén,
hadd lássunk át magunkon itt ez estén.
Párnás szavadon át nem üt a zaj -
mesélj arról, mi a szép, mi a baj,
emelvén szívünk a gyásztól a vágyig.
Most temettük el szegény Kosztolányit
s az emberségen, mint rajta a rák,
nem egy szörny-állam iszonyata rág
s mi borzadozva kérdezzük, mi lesz még,
honnan uszulkanak ránk új ordas eszmék,
fő-e új méreg, mely közénk hatol -
meddig lesz hely, hol fölolvashatol?...
Arról van szó, ha te szólsz, ne lohadjunk,
de mi férfiak férfiak maradjunk
és nők a nők - szabadok, kedvesek
- s mind ember, mert az egyre kevesebb...
Foglalj helyet. Kezdd el a mesét szépen.
Mi hallgatunk és lesz, aki csak éppen
néz téged, mert örül, hogy lát ma itt
fehérek közt egy európaít.

1937. jan. eleje

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbson

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenádn

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit:

Rezenciók

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tenzs

Lelkes Miklós:

elfeledettek

Csizmadia Sándor

Az én életem párjához

1.
6.
36.
62.

Ismered azt az embert?

A lokomotív

kortársak, mesterek

Áprily Lajos

Apámra gondolk

Fekete lány, II

Hómezőkön is túl...

Juhászcutya

Kerget az ősz

Két ácsfiú

Nulla dies sine linea

Nyírfá voltam

Oedipustól kérdezem

Örökség

Patroklos alszik

Tavaszi viharok

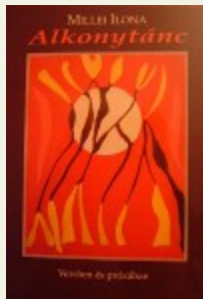
Új hős

Vadlúd

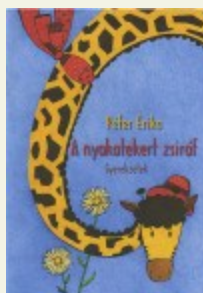
gondolatok

Aszalós Sándor: Új kurzus

MEGJELENT

Millei Ilona
Alkonytánc

Péter Erika
A nyakatekert zsiráf

Részletek a **Könyvajánlón**. Katt.

Millei Ilona

Pannon apokalipszis

Csak a szavakkal tudjak bánni még,
hogy varázsigékkel igézzem a csendet,
hisz elvadult poloskák, svábbogarak
vakognak maguk közt új rendet.

Vakognak maguk közt új rendet
mélymagyar és neonáci barmok,
ruhájukból a lópata kilátszik,
élesre fentek kezükön a karmok.

Élesre fentek kezükön a karmok,
hová tűntél én Magyarországom?
Jéggé dermedtek arany folyóid,
zöld mezőiden helyem nem találom.

Zöld mezőiden helyem nem találom,
száműzött lett a dal, bújik a szerelem,
rabláncon a szabadság, s az álom.
Európa sír. Lesz-e kegyelem?

Európa sír. Lesz-e kegyelem
olyan népnek, amely csak rombolni képes,
ahol a szellem a fű alatt szárnyalhat,
s fölcserélik a végtelent, s a végest?

Fölcserélik a végtelent s a végest,
a legjobbak kitüntetése kötél, hurok,
s ki meg sem születik az a nyertes,
kis testén szárad a borzalmas burok.

Édes hazám, ugye nem ez lesz a sorsod?
Igriced téved, ez nem a magyar nemzet!
Csak a szavakkal tudjak bánni még,
hogy varázsigékkel igézzem a rendet!

En már a nyárba
vagyom át...
Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet

Fulleextra

Galamus-Csoport

Hetedhéthatár

Irodalmi Rádió

Klubháló

Kristály

Magyar Elektronikus

Könyvtár

Mercátor Stúdió

Elektronikus Könyvkiadó

Papiruszportál

Tiszatáj

Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T.Agoston László
Váradí József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrassew Iván
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanúl.
Kerekes Tamás

Chopin
Nocturne No. 21
Jean Alexis Smith
zongora

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Kajuk Gyula
Nagyvárosi gettó

Itt minden szürke, halott és sivár.
A lélek rozsdája is térdig ér.
Elég egy felszikkasztó indulat
és nyomában dől a vér.

Némán lebegünk el egymás mellett,
ahogy akváriumban úsznak a halak.
Dühöt és félelmet sugároznak ránk
az összefirkált zord betonfalak.

Köves József
Éjszaka a tetőn

Este, látom, a parti rámpák
fölött csillagok gyúlnak: a lámpák,
s a sötétlő fellegek mögött
- akár a díszbe öltözött
báltermi drapérián
lent s ott fent a galérián
(ó, régimódi szinterek)
arany és ezüst flitterek:
fent igaz csillagok – s mind remeg!
És szórja fényét az éjen át
egy pontra, hol mint jégén át-
hasadó, széles furcsa semmiség:
fekete lyukból nyíló derűs ég!
Mögötte zene szól, halk, ritmusos,
e diszlethez igen stílusos.
És ott egy ház, a cserépen

Nógrádi Gábor

HITBEN HITETLEN EMBER – LÉTEZEM:
terjengve, nyúlva foszlok földről földbe.
Szavak karéja fogamat ne törje;
én vagyok, ha magamra éhesen.
Homokká bomlok érted, s még te sem
kényszeríthetsz tagjaiddal a kőre,
hogy értelmemet szerelem gyötörje,
ha hús taszít feléd és félelem.
Hinni akkor kell, ha a hit szakad:
halandónak magában nincs bizalma,
sunnyítva néz sunyító társakat,
s keresztre feszül, hogy valami tartsa.
De munkálkodom én: anyagot bontok,
bont az anyag; hitté így nem raboltok.

1969.

Gömöri István
Özönvíz előtt

A múlt a falnak háttal áll
sortüze dörren a jelennek
por, füst és lélek száll
föl a keserű mennybe

Az Isten dombon üldögél
botjával üszögben turkál
zsörtölődik – már megint

- mondhatni nagyon mérészen -
lábat nyújtva szürke
macska siet fürge
léptekkel az eresz felé,
de nem kapaszkodik belé,
hanem föláll, nyújtózik, nyávog
(visszhangozza a repedt bádög)
és deli férfi lesz belőle.

Most egy lány siet a tetőre,
mint párducé, olyan a teste,
kecses léptének tapsol az este.
A macskaférfi odalép,
vállára teszi két kezét
és keringőzni kezd vele.
A szférákból könnyed zene
áramlik, üveghangon
vonósok húzzák az égi gangon.
Hallják s nézik a táncot,
kutyák, szakítva szíjat, láncot,
s leröppennek a galambok
nézni ez éji kalandot.
A mesepár eltáncol szépen,
lábnyomokat hagyva az égen,
mely aztán összezár kéken.

(Ezt álmodtam egyszer régen)

Kaiser László
BŰNRE KIÁLTÓ

Lárma e korban mérge a dalnak is, így marad árván
dalnok is, népe is, így marad bátor a gyáva, a félénk,
így marad jóra kevésnek a gyatra barátja, a gyarló.
Álmom a csönd, az a béke előtti, a bűnre kiáltó.

elrontották a munkám

Vakarózik – pipára gyújt
kémlélőn néz az égre
közben azon spekulál
egy kiadós eső kéne

Mester Györgyi
A medveasszony

Már egy évtizede magányosan élt az erdőben, de
nem szenvedett tőle. Az ő választása volt, senki másé,
hogy különvált a közösségtől, kivonta magát a
település életéből. Erdész volt, a természetes lét
szerelmese, de különösen az erdőt szerette, minden
teremtésével együtt.

Naponta tizenöt-húsz kilométert is megtett,
fáradhatatlanul róttá az erdei ösvényeket, félévente
elkoptatott egy bakancsot. Minden alkalommal
ellátogatott a kihelyezett etetőkhöz, feltöltötte azokat,
az orvvadászok csapdáit sorra felszedte, tönkretette, ha
útjába sérült állat került, hazavitte, ápolta, majd
szabadon engedte.

Szerették az állatok, nem féltek tőle, nagyon
tudott bánni velük. Így járt vissza másnaponként, a
törött szárnyát újra használni tudó, ünneplőruhás öreg
szarka, és a kerítés korlátjáról bámészkodott befelé.
Na, nem pusztán barátságból látogatott el az
erdéslakhoz, egy kis számítás is volt benne, hiszen
tudta, hamarosan magot szórnak elé, s az erdész
„beszélget” is vele, amit ő mindig barátságos
cserregéssel viszonzott. Így társalogtak. Egy kisebb
őzcsorda is gyakran megfordult a közelben, tudták,
éreztek, ott veszély nem fenyegeti őket.

Tovább>>>

a vendég

Ferenczy Károly
festőművész

Lehoczki Károly
Mint tebenned

Macskatekintet-tűz, boszorkány szemed
porcelánhályog-zöld égbupola, nyári fénytükör.
Ajkad aranypánt, ékszer az ékszeren, vastag, nehéz.
Homlokod parasztház mésztiszta utcafala.
Így kezdeném el a verset, ha futná a szóra és futná terád.
De mint a folyó hömpölygők elé
szürke-kék-zöld szelíden, örvény-lustán,
halálos veszedelmet sodorva kisebített
partok között, pára-ingben, alvó-remegőn.
Csak mint a földek duzzadok, májusi eső után,
céltalanul, nem a magért, ha látlak.
Állatként makogok hozzád, vinnyogok, kukorékolok,
csörtetem végig az éjjeli erdőt,
dühödten öklelve molyhos törzseket.
Hallod?
Verődök!
Rajtam a hangya-gúzs, ember-börtön, törvénykörpecsét.
Mint a katonák, sebekről jegyezve masírozok,
már nem is parancsra, - végzem a dolgom.
Csak az aznap a fontos, nem a holnapután.
Filléreim átszámoltam, szerelmeim, akik voltak,
zsebbegyűrt régi bankók, mives rajzú semmi
kis fecnik s te, ha szegényesen meg is csörrensz
babráló kezemben, ugyan mennyit érsz?
Elgázolt ősz hever az úton, előled menekült,
- vagy hozzád talán -
vitte valami áram, ó, felkapta a szél!
Végzem a dolgom. Röpítenek a napok előre,
boltba járok, akár a folyó, ha végigmatatva a parton
mosószeres flakont, borosüveget választ magának.
Végighasalok a díványon, ahogy a szántások
heverésznek nagy semmittevőn.
Ösztön verte állat, miattad kóborolok.
S miattad dicsérném a nyári eget, hogy tündöklőbb az
mint a tiszta víz, de szemednek zöldjéhez
mégsem fogható s hogy a szent szülőház foltatlan
fala tisztátlanabb kényes homlokodnál.
Dőreség.
A munkám igazat hazudni s úgy élni tebenned,
mint jeltelen halott.

Bodó Csiba Gizella
Rossz kedvem napja

Összetört ablaküvegben
Arcom száz-színes szelete,
Széthullott szilánokban,
Cserepekre.

Ablak-tükör feszülő fényére
Madár repül, eltévedve
Zuhan a mélybe,
Nyakát szegve.

Csalóka fények, csalódáskor
S minden vélt bántáskor,
A gondolat is,
Ökölbe rándul.

Szivárvány-sziporkák
Száz-ezer darabban,
Egyszer mégis
Sértetlen maradtam!

Kaskötő István
Az életrajz

...aztán megjött a levél. A tekintetes hivatal részletesen tájékoztattott a teendőimről, az ügyem gyors és kedvező elintézését illetően. (öt-hat hónapon belül várhatok választ). Az első olvasásra igen méltányosnak találtam az alulírott feltételeit, aki tulajdonképpen nem is volt "alulírott", a neve ugyan ott szerepelt, meg a tisztsége is, de az igazi alulírott, úgy igazából tollal, kék tintával valamiféle titkárnő lehetett, "helyett" előnévvel. Ilyen kicsinységre ugye nem adunk, nem kívánhatom, hogy Ő írja alá s.k. minden komoly vagy komolytalan érdeklődőnek szóló levelet. Szóval, miután a már megszokott gondolkodási időm lejárt, újra elővettem

Jeney András
Örökre nyár.

ének a kedveshez

Bús dalt, sötéteket,
elégett fényeket
írtam már néked én.

Ám sírni csak, mi bánt,
s napfényre gyászruhát
felöltetni – mit ér?

Úgyis jó alkonyat,
s temet majd álmokat –
repülnék még veled.

A szél is föntre száll,
s felhőn is megtalál –
hadd hozza éneked

felém! Míg hallgatom,
te is hallod dalom,
és forr szívünk bora.

Mint akkor – messze, rég –,
s lásd, perc se telt le még;
nem is fog tán soha.

Súgtad: nincs alkonyat
– hajnal volt, téli nap –,
s azóta tart, örökre tart a nyár.

Ferenczy Károly: Kódobálók

az írást, hogy a szükséges iratok beszerzését elkezdjem.
A lista ezzel kezdődött:

1./ Részletes önéletrajz.

Ez ugye viszonylag egyszerű. Egy inspirált órában
le kell ülni és megírni. Már ahogy azt el tetszik
képzeln... ÖNELETRAJZ. Az ügyel járó nehézség
már a szóban rejlik. Ez, ugye, egy összetett szó. ÖN-
ÉLET-RAJZ.

Tovább>>>

Czégény Nagy Erzsébet
Fényből kirekesztve

Tébolyult éjszakák kapaszkodnak
nappalok reménytelenségeibe.
Nyikorgó ajtó vajódik valahol.
Törött cserepekről vérvörös cseppek
zuhannak a padló réseibe,
s az üvöltés tarol.
Pengeélen villannak riadt gyermekszemek,
s ájult karok vonnak köréjük
ledermedt védelmet.
Grádicsok alatt vacogó félelmek
bújnak a falrepedésekbe.
Csak a sötétség tudja mit jelent;
fényből kirekesztve.

2010.03.19.

Baranyi Ferenc
MORITURI

Ki győzött végül is? Az életben maradt
gladiátor, kiért ma egész Róma őrjöng?
Vagy a szíven döfött sorstárs, aki miatt
hollók ülik toruk a hetedik tetőn fönt?
Mit ér a győzelem, ha halálraítélt
a győztes is? Bizony, nem kerül nagy időbe,
hogy ő hullatja majd, mit ont ma még: a vért -
és rá üvölt halált mostani éltetője.
Ne ámítsuk magunk: e talmi diadalnak
nincs semmi mánóra - szomorúsága van csak,
senki nem osztózik a bajnok szégyenében.
És Róma áll. Talán a cészárok hatalmát
megdőfhetnék, akik egymás vérét fakasztják,

Petőcz Andrtás
Az idegen

Ma ismét erő és bizonyosság.
A levegő mozdulatlanságában
egy arc jól kivehető körvonalai.
Bizonyosság és bizonytalanság.

A levegő mozdulatlanságában
egy arc jól kivehető körvonalai.
A kődarab végtelen zuhanása.
Sűrű-kék az égbolt: valószerűtlen.

Az idegen mosolyog,
biccent, a kezével
int.

A kezével int, biccent
és mosolyog az
idegen.

Váradi József
Laskanép meséje

Avagy történeti bemutató a törpék hatalmának elterjedéséről

Volt egyszer, mert kétszer már nem is lehetett volna, hol ha nem éppen Nekeresd országban, máshol minek lett volna, egy igen jóra való, mert erről emlékezetes asszonyság volna. Nos, ez az asszonyi személy igen nagyon híres volt, az ő mestersége jussán. Messzi földről felkeresték és nagyon szívesen vettek tőle, szárított levestésztát. Erre azt mondaná a hitetlen nép, hogy minek vagyok el a nagy semmi dicséretével. Hiszen leves betétet minden faluban gyúrnak, de gyárak is vannak manapság, amelyekben laskát kilométerszámba gyártanak. Vannak, vannak. Ami igaz, hát az. Ezt én is csak tudnám.

Csakhogy az én dicsérettel illetett asszonyságom, olyan, de olyan tehetőséggel bírt, amit mások nem mondhattak álmukban sem a saját laskájukról. Nos, az én asszonyságom akármit a tésztából kialakított, az a valóságosnak életesen hű mása volt.

Tovább>>>

de nem lesz egy-folyam a sok pataknyi vér.
Nem.

Kamarás Klára
TALÁN...

Talán egyszer hiányzom még...
Mikor tavaszt bűg egy madár,
talán felbukkan egy emlék,
és akkor majd gondolsz reám.

Talán lesz nyár és éjszaka,
mikor minden csillag ragyog,
egyedül ülsz egy kis padon,
s azt képzeld, hogy ott vagyok.

Talán a hulló levelek
alatt keressz egy lábnyomot,
de visszahozni nem lehet,
amit az idő elmosott.

Mikor még nem volt "te" meg "én"
csak "mi" - ez volt a szerelem?
Nekünk nem volt fagy, hó, halál...
Ne tudj feledni sohasem!

Csontos Márta
A látóhoz

Hogy lehetsz látó, ha nem őrzöd
a csillagot a tűz oszlopán?

Megszárad a lobogás,
behódnak az eretnekek.

A remény meggyűrt szövetére
nem terítheted az eget,
elveszted a jelek igazi tartalmát,
a lehetetlen ereje messzire taszított.

Lezárul az álom.

Ósi legendák árnyai követnek
megint, porondra zavar a történet.

Fetykó Judit
A kezed

Elképzelem, ahogy álmodban párnámon van fejed,
érezem jelenléted, derekamat átfogó kezed.
Viruló bujazöld kertben nélküled minden hideg,
s addig nyugodt a röpke álom, míg átfog a kezed.

Vihar Béla
Önarckép 1942

Ütött, kopott Károli-bibliát
s egy kötetnyi József Attila-verset –
hátizsákomban vittem a hazát,
két ingem közé belefért a nemzet.

Sepetovka
[1962 e.]

Végh Sándor
MAMIKA

Dolgos keze csak lóg a levegőben,
ám a múlt könnyeit még ringatja a szél.
A hittel vett időről már nem szó újabb álmot,
csak meséket múltból, a máról,
vagy a jövőről, és egy szép világról,
melyet még hív, megalkot, vagy taszít,
és időnként asztalmorzsákról beszél.
Kincsként hitt évekről szól,
az édenkert foszlott gyümölcséről,
mely egy éjszaka alatt szült igazgyöngyöket,
miközben törött cserepeit
tartja titokban párnája alatt!

Súlyos feje még viszi előre.
Dülöngélő léptei útján
árnyékokat idéz.
Markában az esze, már nem küzd,
de mégis fátylat lebbent

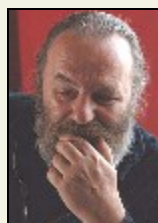
A könyvek
nyelik a fényt, mozdul az üzenet.

Magamhoz ölelek minden láthatót.

Ketykó István

Nem a szívemet takarja majd szelíd mosolya
félek: fogom-e még hallani egyre halkuló sóhajod
mert tizenkét napja már csak a telefon susog helyetted
az is csak akkor ha én hívlak fel te egyszer sem kerestél...
félek: fogom-e még látni egykor ragyogó arcod
vagy költözöm valami titokzatos égi tájra
hol nem találnak rám a nappalok éjjelek
félek: átölelhetlek-e még szorongás büntudat nélkül
megtanulod-e hogyan kell megbocsátani szeretni
félek: gyűlölnöd könnyebb leszoknod róla
nehezebb és visszavonhatatlanabb mint bármely élvezetről
italról kávéról cigarettáról drogról...
félek: a bárányok közé farkas somfordált
a búza közé konkoly gyom bogáncs
félek: „a köldökig erő pipacs-tengerben gázolva”
már meg sem próbálok átjutni szerelmedért
mit régebben naponta megtettem volna
mert kiszáradni látszik medre durva kövek olcsó kavicsok
horzsolnák véresre mezítelen talpaim
félek: kereszten fogom végezni fejjel lefelé
mint Péter apostol önként fogom kérni józanul
tisztán félelem nélkül nyakamban Mária a medálon
nem a szívemet takarja majd szelíd mosolya
hanem nyugodt égtiszta megbékélt szent homlokom

Andrasew Iván
Veres, vörös háttérrel

Valami szösz szállt a levegőben. Talán nyár, talán
fűz. Köhögtem tőle, de nagyon. Pont a kocsmá előtt
lettem annyira szomjas, amit már nem lehet kétszáz
méteren át kibírni. Bementem, köszöntem, óvatosan.
Mert ott hirtelen rájöttem, hogy azoknak az
embereknek, akik ott ücsörögtek, én többnyire
csókolomot mondtam addig, de az ember mégsem
köszönhet egy kocsmában így, férfiaknak, még akkor
se, ha először tért be. Hivatalosan. Mint fölnőtt. Attól
lettem fölnőtt, hogy munkából jöttem. Az erdőből,
ahol gallyat szedtünk a többi szünidőssel meg a
cigányokkal.

fényről-éjszakáról,
falevélről - napsugárról,
és igaz szeretetről beszél.

Szeged, 2010. május 21.

Bárdos László
Oblomov esélyei

I.

Ennyit, Uram? Mind a műért? Istenem,
akkor már azt se nézem, az vagy-e nekem,
vagy a másik. Megegyeztünk.
Törpe valóm százszorosára
duzzadhat, nyelhet, töltekezhet bizalommal,
s bőven ráér versem is – mi az?
még ez is tisztáznivaló –, a bizonyítás.
Előttem a kényelem birodalma, méretarányos
országterkép, legelve, hívva baktathatok gypén,
fűszálat diófához, forgácsot fogalomhoz mérve napestig.
Minden a helyén, a kép a kéregre ráterítve,
a nyomtatvány nem hagy nyomot,
minden szóra sem érdemes buckát jelöl valami pont,
minden kifigyelhetetlen esetlegest számon tart a térkép.
És én majd egyeztetek, átlót, sugarat,
érintot húzok... főleg csak érintot.
S végül elem áll valamely pazar ábra, szavak erdeje,
a világ három emelete, a belső várkastély.
Mondhatom akárhogy – akárhogy? –, az az egész
úgyis roppant szervezet lesz, amelyben
végre minden mindennel összefügg...
Összeköto vonalak hatványozott, örök rendje,
az enyém, az enyém. Fölnézek róla,
a nyelveken szólás is megadatik–
addigra immár megadatott –, s összetett igeidők sávjai
osztják fel igazságosan birodalmam...
csakhogy ne egyszerre,
ne segíts rajtam akkorát, én kéjesen elpiszmozok
az elemzéssel, ragasztással, vonzatokat tanulok,
s majd magamban tornyot építek szótáraidból.
S majd a legvégén – Uram, harminc, ötven év? –,
ha visszanézek ábrámra, hagydd eldöntenem,
hogy kezdjem-e végre a szószaporítást,
vagy a létrejött mű-e a művem. S befejeztem.

Szép kocsmánk volt. Balog Péter, aki építette, járt
Írországból, vagy hol, és elhatározta, hogy olyat csinál,
mint amit ott látott. Vagy legalább hasonlót. Nagyon jó
fával borított mindent, szépek voltak a képek,
fénylettek a csapok, nagyok és kényelmesek az
asztalok, szinte fölemelhetetlenül nehezek a székek.
Persze láttam én ezt már, mert küldtek néha kocsmába,
ha ritkán is, ha csak cigiért is. Körülnézhettem. Már
akkor föltűnt, hogy egyet nem sikerült Balog Péternek:
nem ültek egy asztalnál az emberek. Hanem mind,
külön-külön. Szinte. Mondta is, sokszor, hogy kár ebbe
a népbe ilyen jó hely.

Tovább>>>

D. Nagy László
HÚVÓS IDŐK SZELEBEN

Látom szirma pereg
Virágzó fának
S már gyümölcsöt ringat
az ág
Bár hullik magva
Hol hétágra süt a Nap
Húvós idők szelében is
Itt lebeg mézga illata

Ferenczy Károly: Fatörzsön ülő férfi

Baka István

G. Ferenczy Hanna
Nyári éj

Éji lepke szállt szobámba
tárva ablakom -
hívja őt a lámpa lángja,
- könyv az asztalon.

Lámpafényben itt keringett
űztem hasztalan
röpke szárnyát úgy vigyáztam
hess, kis oktalan !

Kint a holdsütötte úton
halkan járt az Éj
élet támadt fűben, fában
- vágy és szenvedély.

Szívemben is vágyak égtek,
tudtam – hasztalan
álltam ott a nyári éjben
- némán, egymagam.

Éji lepke csak keringett
szárnya lángra gyúlt -
mint szívemnek síró vágya
ő is porba hullt.

T. Ágoston László
Diótörő

Tenyérével összesöpörte az asztalon szétszóródott dióbél morzsákat és kidobta a kerti útra a madaraknak. Majd megtalálják, ha pirkadatkor inni jönnek a kis tóra. Sokféle madár járt a szomját csillapítani erre a kis földbe süllyesztett medencére. Gerlék, galambok, fekete rigók, cinegék, meg verebek csapatostul. Télen olykor még a varjak is meglátogatták. No meg az átvonuló fenyőrigók. Gyakran egymást riogatva rajcsúroztak a kert bokrai között, hiszen a környéken alig volt olyan hely, ahol vizet találtak volna. S ha már itt voltak, odaszórta nekik a konyhai hulladékot is, hogy minél tovább gyönyörködhesen bennük.

Tovább>>>

Szürke felhők

(Liszt Ferenc: Nuages gris)

Felhők lefittyedt bőrredői
a golyvás alkonyati égen –

valaha másnak láttalak
most – lüktető hullótoroknak

– míg nézem hogy pattannak el
a fények mint zongorahúrok

lehajtod tarajos fejed
megvillan ősgyík-fogsorod –

valaha másnak láttalak
most – már tudom hogy elemésztesz

leszek hókása sár az olvadás
bádogzajában szürke zengés

– leszek a végsőt pattanó húr
vemhed az éjszaka előtt

(1986)

Bittner János
FÉNYBEN ÁLLVA

Egy édes érzés áramlik belülről.
Tegnap még este volt, sötét, hideg,
de most lehullt a hályog a szemünkről.
Neked mondom csak, más nem érti meg,

hogy jólesik, ha néha feltolulnak
emlékeink, és nincs bennük borúl!
Ajtót nyitunk jövőnek és a múltnak.
Szívünkben béke van, nem háború.

Te is emlékszel arra a fiúra,
ki egyszer régen a városba jött,
és büszke volt a piszkos kis falura?
Ma már repülni tud a föld fölött.

Egy társaságban egyszer azt mesélted,
milyen mély volt a Madarasi-tó;
de nem hitték, pedig nagyon remélted.
Másoknak az emlék nem látható.

Ilyenkor nem gondolok semmi másra:
a percre, amikor megláttalak.
Szeretnék elmenni az állomásra,

Lelkes Miklós
A NAGY BÖRTÖNBEN

Arcok jönnek, szolgálnak, s múltba mennek.
Csúffá lesznek szépnek képzelt szerelmek.
Nézelődöm. Bilincses időm töltöm.
A Nagy Börtönben sok-sok kicsi börtön.

Az akác szép volt - dűnnyögöm magamban -
mikor virágzott, s dús-kék pillanatban
fehére omlott remélő szemekbe.
Azt a reményt nincs-remény eltemette.

Ma minden fáj. Rengő csillagvilágok
idegmélyről riogatják az álmot.
S holnap is minden fáj majd, régi fénykép
a földre hull, legyőzött volt-merészség.

Az Anyag fáj. S hogy nem békül a Lélek
és az Anyag. Vagy végképp semmivé lett
a Lélek már, s csak Anyag, tehetetlen,
pusztul, s pusztít, egyre kegyetlenebben?

Kis bolondok előtt ajtóm bezárom,
én, Nagy Bolond, - egy Könnycsepp a világom.
Benne látok mindent, - de oly hiába!
A nagyvilág a börtönök világa.

Dalt dűnnyögök. Bilincses időm töltöm.
Frisszöld akác szép volt fénysütött földön.
Fehér virágszín szárnyalt volt-szemekben.
S a volt-remény... ó, az felejthetetlen!

Mészely József
ESŐTLEN NAPOKON

csodálom a gyümölcsfákat
a perzselő verőfényben
hiába szomjaznak
tehetetlen epekedve
szinte haldokolnak
a levegő is reszket körülöttük
de ők gömbölyítik alázattal
szomjat oltó gyümölcsceket
mintha a hit tartaná
az életet bennük
s a remény

ahol nap mint nap téged vártalak.

A nap ragyogja be az ég homályát.
Színes ruhába öltözött a kert.
Eljött a perc: a természet csodáját,
fényét és titkait dicsérni kell.

Szei Ferenc
Az ember kettős hangja

A fölséges nép majd fölveti fejét,
ha megunta már a sok handabandát,
és vereségeinek sok ünnepén
nem bújik és fél, de hallatja szavát.

Közös szégyenünk lett, ím, a hallgatás;
s az már lázadás, ha mégis van szava
néhány igazabbnak, aki látja már,
hogy világhordája ellen egymaga

kevés, mint tatár ellen is EGY király
a Muhi pusztán, hol a belső viszály
lett győzedelmes, nem Dzsingisz és Batu. -

*

Bár az ember lelke Jézust kiáltott,
de Barrabás lett a kiválasztott.
S Pilátus széttárta hatalmas kezét.

Mándy Gábor
Félidő

Az emberélet útjának felén
egy szakadékhoz értem én.
Megcsúsztam, zuhanok bele.
Hé, ez csak az életem fele!
Méltatlankodva nézek az égre:
már a felénél vége?!
Odafent filmeket néznek.
"Vége az I. résznek."

hogy egy-egy forró nap után
jön az este
harmatgyöngyös
enyhülete

Kajuk Gyula
Swédasztal, lengyel módra

A korahajnalban ébredő, tavaszt váró madarak dala csobog, csivitel, csacsog úgy, mint ez a régen hallott hang a telefonban. Galagonya eleinte nem is a vonal másik végéről felhangzó szavak értelmét fogta fel, hanem az ifjúság izgatott szívdobogásként dübörgő, dinamikus lüktetését.

Azért lassacskán, ahogy álmából felriasztott agya letisztult, kezdte felfogni imádott keresztlánya szavainak értelmét is, miközben a maga részéről, mikor erre a szóáradatban egyáltalán módja adódott, egy-egy köhintéssel, hűmmögéssel, vagy a gégejéből kibocsátott egyéb zörejjel igyekezte jelezni a jelenlétét az amúgy meglehetősen egyoldalú párbeszédben.

Tovább>>>

Ferenczy Károly: Festono

Péter Erika
Engedd, hogy hozzád bújjak

Dörömböl az ég,
és nyakamba fújja
a szoknyám a kíváncsi vihar,
és véresre mossa az orcám a zápor,
és villódzva csápol az égi zenekar,
és villámok verdesik remegő vállam,
és tombolnak kéretlen kísértetek.
Én itt vagyok neked.
Engedd, hogy hozzád bújjak.

...és terjed a tűz,
és szőkeségem lángol,
pirossá parázslík a fénytelen arc,
és látom a parton a lávaköveket,
a fortyogó folyót, a vad vöröset,
és a kráter-közelben potyog a pernye,
és tombolnak kéretlen kísértetek.
Én itt vagyok neked.
Engedd, hogy hozzád bújjak.

...és remeg a Föld,
és megrepsztt hegyet,
kitátott szája lesz a szomjazó város,
és a kutak vize posványos, sáros,
és romokká válnak a védtelen házak,
és alatta várnak már kihűlt életek,
és tombolnak kéretlen kísértetek.
Én itt vagyok neked.
Engedd, hogy hozzád bújjak.

... és indul a víz,
és csillapít tüzet,
már nem pusztít ártatlan lényeket,
és a tört repedéseket eltömi,
és nyugszik a Föld, és az ördögi vihar,
és minden kihál, mint fénytelen szemek,
és tombolnak kéretlen kísértetek.
Én itt vagyok neked.
Engedd, hogy hozzád bújjak.

Csizmadia Sándor

1871-1929

AZ ÉN ÉLETEM PÁRJÁHOZ

Érzésem hozzád szűzi, tiszta,
Ha nem tudom is úgy elmondani;
Mit árt a nap égő tüzének,
Ha akadnak is barna foltjai?
Szerelmünkön az élet durvasága,
Ha itt-ott olykor fájó rést ütött:
Kettőnknek mindig ifjú-éltű vágya
Megint örök hűséget esküdött...

És harcban állva az egész világgal,
Ha érdem nélkül is bántottalak
Hidd el, míg lelkünk ez egekbe szárnyal:
Szívünkben nem teremhet meg salak.
Tudom én: bár szeretlek – bántlak,
S ha bántlak akkor is szeretlek –
Íme, hol mártírok tanyáznak:
Emléket állítok nevednek...

Amit itten bús nappalokban
Tán elkacagtam, elzokogtam,
Vagy csillagokkal teljes fényes éjen,
Feketét róva buzgón a fehéren
Szép sorban, napról-napra írtam —
Akármilyen te nem pirulj miatta:
Úgy írtam én, ahogy a lelkem adta...
A törpeség bár rossznak lásson,
Nincs nékem semmi a rováson,

Ha bánt is mást a cselekvésem,
Erkölcsoimet azon nem mérem...

Magamnak alkotok erkölcsöt,
A poharamba magam töltök,
De ki is iszom azt fenéki,
Bár mások botránkozva nézik...
Mi jó, mi rossz, magam ítélem,
S bírálatát
Én senkinek sohase kérem...

E néked szánt sorokban
Az együgyű, a jámbor
Pikantériát is találhat...

62.

Ismered azt az embert?

Mocsárfenéken szennyben fekszik...
Hajnaltól késő napestig
Vívta egykor borzalmas harcát
Reátörő sok ellenével...
Ők tudják mért: vesztét akarták.

Szeme majd nyílik, majd lezárul
És domború, nagy homlokárul
Verítékcseppek hullanak alá;
A belső harcnak hordozói.
A szelés mellkas süppedt, horpadt,
Alatta immár nem lobolnak
Az érzések szent lángjai.
Meg-megvonaglik óriási teste,
Minthogyha még támaszt keresne,
Mintha még élni is szeretne...

Halálos csend borul reája,
Körülrajongja nap sugára.
Sáros haját a gyöngye szellő
Szelíden megkerülgeti,
De minden mindegy már neki.
Még él, de azt se tudva már...
Pedig mily szép az élet!
A csattogó madárdal,
Langyos tavasznak sugárzása,
Forrósága a tüzes nyárnak,
Színeknek lágy harmóniája,
Az összmozgás zsongó zenéje,
Napos felhő, szakadó zápor,
A falevél, a kis bogár,
A völgy, a hegy, a messziség...
És milyen szép az asszony
Mind egytől-egyig:
Mert egyforma mind valahány,
Egyik a másiknál többet nem ér...
S a szerelem, ha minden perce más is,
Avagy hosszú életre tartó;
Mindenik szent, bár minél rövidebb,
Annál nagyobb és lángolóbb.
S milyen a csudás gondolat,

De te tudod: csak azt akartam
És is csupán rögzíteni,
Mi nagy, nemes, magasztos,
És ami legfőbb: emberi...

Vedd mind ezt olyan tisztán, édesem,
Mind ahogyan én érzem.

Lesz még tavasz a tél után
De nem nekünk:
Csupán a múltra tartozik
Az énekünk...
Száz év múlva is énekel
Pacsirta még hajnalon
De akkor már se te, se én
Nem hallhatom...

1.

Nem egy telet, nem egy nyarat
Éltem én már teveled,
Mégis olyan a szerelmünk,
Mint a nyíló kikelet.

Bár a reggel régen elmúlt,
Délien halad már napunk;
A mezőkön harmat ragyog
S pacsirtaszót hallgatunk.

És ha egyszer ránk borulna
Majd a fagyos, szürke tél:
A szívünkben akkor is még,
A tavasznak lángja él...

6.

Szobám kicsiny, hát nem csoda,
Ha nem férek el benne;
Lehetne az hatakkora,
Tudom, mégis szűk lenne.
Az ajtaján erős a zár;
Mindegy! Jön ő, nem jön? Hiába!
Mire becsuk, már akkorára
Az én lelkem jó messze jár.

Pedig nincsen itt rossz világ!
Van rendes, jó ebédem.
Kenyért, dohányt, gyújtót, pipát
Készen hozzák elébem.

36.

Ahogy az évek
Fejünk fölött elvándoroltak,
Nem voltunk mi soha
Kedvencei a sorsnak.
Nekünk nem szólt
A reggelt hirdető madárdal,

Eszmék vívódó harca!
Vagy a nyugalmas béke
Mi szép a csúnya is!
Milyen kicsiny a nagyság.
És óriási a törpeség!
S mily ostobaság mind valamennyi,
De legbutább a látás, a hallás,
Megérzése a jónak, szépségnek!

Az ember sóhajt:
Mért nem születhetett
Vaknak, süketnek,
S minek van keblében a szíve,
Vagy mért nem halt meg idején,
Születésének hajnalán?!

Valamikor nem így volt.

Voltak nagy vágyai,
Magasra szálló szűz reményei,
Valósulásra váró álmai,
Örökéletűnek hitt eszményei.
S mindene volt nagy bőviben –,
Ami nem ér egy fagarast...
De nem voltak jó öklei,
Rúgásra erős lábai,
Kapaszkodó nagy karmai,
Csúszásra képes tagjai,
Hízalgő hang, gerinctelen derék;
Nem volt abból lám semmije,
Mi együttvéve kincset ér...

És jött a harc...
Hol a nap elsötétül,
A képzelt égnek pereméről
Komor felhők tolakszanak;
A nagy természet
Minden kis porszemére
A félelem szívszorító
Aggódása, nagy csendje ül...
És ő ott állott megremegve,
A sötétségben egyedül.

A föld titokzatos száz rejtekéből
Föltörték a rossz szellemek,
Vagy azoknál is rosszabbak: –
Az emberek...
Sokan, ezren, százan,
Millióknak milliói.
Reárohantak nagy haraggal,
Fogat csikarva, száz körömmel,
Káromlással, szitoközönnel.
Követelték ordítva, bögve,
Hogy célját soha el nem érve
Tűnjön le a homályba, mélybe.
Ha van lelkének vágya, álma,
Gyilkolja mind durván rakásra.
Lázát kioltsa akarátának

Lépten-nyomon csatában
Álltunk mi az egész világgal.
A szükség volt egyetlen társunk,
Kenyérre csak akkor találtunk,
Ha izzadságunk hullt a földre,
Ha kezünket keményre törte
A munkának zsarnok igája
S vérünk csurgott reája...

Láttunk mi zord telet
És pusztító fagyot,
Késő deret, mely a fa ágán
Egy bimbót sem hagyott.
Rohanó viharoknak
Vad ereje előbb minket talált,
S csak azután öntötte el
Folyó lángjával a határt.
Kívülről jött örömnnek
Arcát nem láttuk mi soha,
A bú, keserűség volt
Kicsiny fészünknek
Állandó lakosa,
És nem volt oly hitvány alak,
Ki hozzánk nem törölte volna
Szennyel lepett rossz bocskorát,
Pehelykönnyű értéktelenség
Vihara taszított idebb-odább.
S bizony kevés vigasztalás,
Érzéketlenül hinni, hogy
A legdrágábbat, a legtisztábbat,
Legjobban fogja a pizok.
A megbántás öl, gyilkos,
Bár lassan, mint a méreg,
De annál biztosabban,
Minél kevésbé
Érdemlenéd meg.

S ha ennyi baj között,
A lelkünk egyre gazdagabb:
Legyünk büszkék,
A boldogságnak kincse,
E kristálytisza zuhatag,
Önszívünkéből buzog, fakad...

ÉLETRAJZ

Allítson föl otromba gátat:
A szenvedélyét mind kiölje,
Ne gondoljon soha örömrre.
Hite, erkölce ne legyen más,
Csak az, ami a másoké,
Szíve ha ezerakkora,
Nagyobb tűzzel, lánggal ne égjen.
És úgy szeressen, úgy gyűlöljön,
Mint másoktól látja itt e földön.
Ne legyen isten, aki
A világot újjáteremti;
De legyen árnyék, nulla,
Épp olyan, mint a többi senki...

És most már száz tövissel
Ezer sebében:
Senkivé lett, salakká
A bűzhödő mocsárfenéken.

Ismered azt az asszonyt?
Párjának roncsolt kebelére
Jajjal zokogva ráborul;
Könnyének minden cseppje átok,
Síró szava a veszett életé.
Mit nem tenne emberéért,
Ha csak tudná, miképpen kezdje el?!
Kit zúzzon össze, kire törjön,
Kiben lássa e pusztulás okát?
Hogy szembeszállna a világgal –
S tehetetlenül sír, zokog.

Miért kellett összeomlani
Az ő hatalmas istenének?
E csudát milljó évig élve
Nem értené meg.
Mi volta bűne, mi a vétke,
A nagy jószág, a szeretet,
Hogy mindenkit befogadó
Szívével nem gyűlölhettét?
Eszmékéért harcolt? Ó, ha tudnám,
Mi az az eszme, hogy segítenék!
Ha tudnám, hogy mi gyötri, bántja,
Mi ítélte ily csúf halálra!
Ha menthetném sírással, könnyel,
Ölelésemnek melegével,
Csókomnak forró záporával,
Piros vérem tűzerejével!...
Hasadt szívemnek rongyaival,
Ha kötözhetném sebeit:
Tudom föltámadna még,
Tudom akkor örökre élné...

Az ember vérben, fagyban, sárban,
Halódva vonaglik tovább;
S az asszony semmit meg nem értve,
Sikongva sírja átkozó jaját.

Te jó, édes, szépséges párom,

Hűséges asszony, igaz feleség:
Ismered azt az embert? –
Ismered azt az asszonyt?...

A versek szövegforrása: Csizmadia Sándor:
Fogházi levelek. Költemények a feleségemhez, Bp.,
1906, Világosság Könyvnyomda Rt.

A lokomotív*

Szikrákat szórva, lángokat lehelve,
Csattog, prüsszköl a néma síneken;
Bősz kedve mintha csak a vészbe telne,
Száguldva jár, és tombol rémesen.
Acélkörmét a sínbe vágja,
Hogy az nyög és felsír bele,
A felhős éj bűgő szele
Jaját széthordja a világba...
S a szörny rohan tovább, tovább,
Hegyen-völgyön pusztákon át,
Hol ember is csak néha jár,
És dühe nem ismer határt.
Bár izzadtsága nagy cseppekben hull,
Tiporja a szegény sínpart vadul.
S a sín pár megreszket a támadásra,
Testét riadtan a lágy fölbe ássa,
De menekvése ám még sincs neki,
A szertehulló szikra égeti...
A szörnyetegnek acélkarja
Csikorgó dühvel tépi, marja
– hogy itt-ott még a húsa is lemállik –
Előtte nincsen irgalom halálig.
S panaszba tör a sín fájo siralma,
És elsikoltja a zúgó viharba:

Ez hát a hála?!...
Az öt világrésznek hol az a tája,
Hová még el nem vittelek?
Virágos, lombos ligetek
Illatjukat szórták utadba,
Madársereg dala fogadta
S kísérte gyors futásodat...
A büszke tölgyek megcsudáltak,
A vándor-felhők is megálltak.
S teljessé én tettem uralmad,
Hogy egy istenség lett hatalmad.
Meredek, sziklás bérceken,
Hol csak a zord halál terem,
Csatákat küzdve száz veszéllyel,
Leomló kővel, éjsötétrel,
Ölemben vittelek én téged át,
Mint jó anya a kedves magzatát.
Versenyt futva a szálló széllel,
Csak énvelem érted a célt el.
S ez most a hála?!...

Amaz pedig

Felel nagy hahotázva:

Mit ér nekem,
Ha a földet körül ölelhetem?...
Hogy átrohanva száz határon,
A bérceket is, a síkot is bejárom...
Mosolyoghat felém a fű, virág,
Nekem teremhet minden lombos ág;
Hátat fordíthatok a vad viharoknak,
Arathatok ezernyi diadalmat,
A cikázó villám is irigyelhet,
Hogy versenyre velem még ő se kelhet...
Te adsz nekem mesés gyors szárnyakat –
De te is raksz rám súlyos láncokat,
Lehetnek céljaim magasztosak, nagyok,
Mit ér, ha érzem, hogy csak hitvány báb vagyok?!
Az aranyos, a sugárzó vidéken
Úgy elrohanok, hogy még meg se nézem;
Mert nincs idő, űz-hajt két farkasod,
S ott járhatok csak, hol te akarod.
Egyszer vihetne önakaratom,
Száguldhatnék vidáman, szabadon,
Habár utam a biztos vészbe vinne,
S az enyészet borulna tetemimre...
Hiú diadalokra nem,
A szabadság édes csókjára vágyom;
S utamban állsz, miattad nem találom.

Lángok lövellnek két szeméből,
S a szörny rohan tovább, tovább,
Hegyen, völgyön, pusztákon át...
Bár izzadtsága nagy cseppekbe hull,
Tiporja a szegény sínpárt vadul...

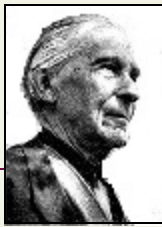
Hajnalban, 1905

* Szövegforrás: Századvégi költők, Bp., 1959,
Magvető Könyvkiadó, II. kötet, 243—246. o.

Az alatti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár,
Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis
Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Farkas Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre

Áprily Lajos

1887-1967

Apámra gondolok

Kövön ülök az esti hűsre várva,
a nyúló árnyékot figyelgetem.
Visszagondolok rég-halott apámra,
kinek korához már közeledem.

Így ült, talán az árnyékot figyelve,
a városvégen, korhadó padon.
Megcsillapodva, sorssal nem perelve
el-eltűnődött múlton, holtakon.

Csodálkozott - mert nyolcvan volt az éve -
az aggastyánná őszült gyermeken.
És néha úgy nézett a messzeségbe,
mint aki túlnéz már az életen.

Hómezőkön is túl...

Maholnap őszi ködben áll a házunk
s körül a fák is mindmégannyian.
S túl őszi tarlón, hómezőkön is túl,
valahol messze jön-jön a fiam.

Nyárban fogant, tavasz világra hozza,
rózsás fülébe április kacag,
s nem olt halálos bánatot szívébe
hervadt levél és őszirózsaszag.

Pici vendégét egypár kurta évre,
már várja őt az Elet-szálloda,
a nagy chaos-ból vakmerőn kiválik
s majd, büntetésül, visszatér oda.

Új lét csirája, első rózsabimbó,
kis álmodó az anyaszív alatt,
zsarnokságod hatalmát máris érzem:
bilincsbe verted mennyi vágyamat!

Ó, mennyi álmom, mennyi tervezésem
széttépte apró, nyugtalan kezed,
mondd meg, mit adsz majd érettük cserébe?
mit adsz nekem, ha Párist elveszed?

Talán a sok feláldozott reményből
tebenned szomjúság és vágy fakad
és évek múlva majd valóra váltod,

Tavaszi viharok

Ó, hogy szeretem a viharokat,
mikor heves tavasszal erre járnak,
a mennydörgésük nyáját riogat,
vizük üdvösség a szikkadt határnak.

Lelkem meglebben nyughatatlanul,
ha zúg a zápor szél a sűrű fákon,
s a villámban piros fényben kigyúl
s visszalobog kiégett ifjuságom.

Nyírfa voltam

Azt álmodtam, hogy nyír vagyok
s ezüst kéreg borítja testem,
tövemnél forrás-ér gagyog,
levelem a fényben feresztem.

Csúcs-ágamon rigó fütyül,
erőm feszül a mély gyökérben,
s finomlombos gallyamba gyűl -
s kergem alatt zsong-zsong a vérem.

Egy karcsu kéz hajlik felém
s a kérget késsel megcsapolja
s forrást buggyant a kés helyén,
minthogyha bor kűtfője volna.

Sebemből friss öröm fogan:
szép, szomjas száj csókolja nedvem.
S éjjel suhogok boldogan
egy vad tavaszi fergetegben.

Patroklos alszik

A halott Ady emlékének

...S amikor a nap láng-arany szekéren
a borszínű tenger-habokhoz ért,
kigyúlt a harc a patamarta téren
s égig csapott a holt Patroklosért.

És vég nélkül viharzott róna-hosszat:

amit a sors ma tőlem megtagad.

Amíg anyád bágyadtan zongorázik
és gondol néha elmerengve rád,
s künn ősz van -: fejét tenyerébe hajtja,
jövődbe néz és mit se lát apád.

1912. október

ÉLETRAJZ

Új hős

Köszöntöm őt, elszánt unoka-sarjam,
kit nem riasztott tűz, rom és cserép:
felénk indult a meglobbant viharban
s most szűz lábbal feldúlt földünkre lép.
Picike hős, patyolat pajzsa, vértje,
nem élt romunkban, mely lassan kiég.
Szent a keze, mert embervér nem érte,
s mert megváltó lesz minden szűziség.

Juhászkutya

A bükkön nyugtalan szajkó rikolt,
a martokon vereslik az eper.
Az út mellett, az epres fű között,
egy fehér bundás nyájőrző hever.
Autó jött s benne meglobbant a vér,
a vad, szemfog-villantó akarat:
mit keres ez a rém a havason?
A harc rövid volt. Holtan ott maradt.
Kakukkszó száll a vízzúgáson át,
idekongat egy kolompos tehén,
liheg a gyík egy napfoltos kövön,
arany légy jár a holt állat szemén.
A legelőn a turma messze jár,
árnyékot nőtet már a délután.
Szenes ember jó, ránéz, megy tovább,
ki tűnődne egy elnémult kutyán?
De mikor minden juh kosárba tér
s rémrejtő éjjé nő az esthomály,
s hallgat a mindig-éber strázsa-szó,
összébb húzódva megborzong a nyáj.

Örökség

Fehér virágok, könnyes álmok
dalos leánya volt anyám.

pajzs öble döng és dárda-hegy zuhog,
zivatarától sírva hajladoznak
a vérbe gázolt tamariszkuszok.

És túl szekér-dörgésen, harci lármán,
szitok közül a győzelem kicseng:
"Mienk!" üvölti s ittasul a dardan
s a myrmidon rá visszazúg: "Mienk!"...

...Patroklos alszik. Barnabőrű testét
vér szalagozta s roncsoló kerék.
Bozontos melléről durván leszedték
napcsillogású büszke fegyverét.

Ő itt a béke szent holtak-szigetje,
dühödt sörényű tengerár felett,
márvány-öböl, amelyben számkivetve
a némaság örök horgonyt vetett.

Ó, Patroklos nem volt még ilyen árva,
bár birtokáért bőszült torna folyt -
homoksebezte, halott ajakára
azért fagyott a furcsa, torz mosoly...

Ferenczy Károly: Nyár

Két ácsfiú

A szomszéd ács ma koporsót szabott,
az ágyán ott feküdt a kis halott.
Úgy hívták azt is, hogy "az ács fia",
egyéves volt, s meg kellett halnia.
Nem tudta még, mi a rabsors, robot,
s tán tejről álmodott, ha álmodott.
A régi ácsé harminchármat élt,
csúcsokra nézett és hegyen beszélt,
és arról voltak boldog álmai,
hogy meg tudná az embert váltani.

Tavaszi napfényért rajongott
s megsiratta a hulló lombot
késő szeptember alkonyán.
Meleg sugár, vonuló felhő
szívébe mind nyomot hagyott,
könnyeket csalt vagy dalt fakasztott -
Apám kacagott, kacagott.
Anyám rajongó lelke hitte,
hogy vannak bűbajos csodák,
hitt babonában, szellemekben,
Istenben és álomképekben
és hitte, hogy van túlvilág.
Ha egy-egy rejtelmes jelenség
lelkére aggasztón hatott,
ajkán imával, úgy aludt el -
Apám kacagott, kacagott.
Bolyongok búsan a világban
kettőjük béna fia, én,
itt-ott magát szívembe lopja
a dalvarázs, az őszi fény.
Az élet véres ostorától
imám már szinte fölfakad,
anyám dala, anyám imája -
s apám kacag, kacag.

Fekete lány, II

1

Lendül a hab, s a part falán
ezüstsarkantyús lába dobban;
nézd, fürdik a fekete lány,
fekete lány fehér habokban.

Elszenderült a bú szemén,
hullámba hull ma teste, lelke,
hullámos hajú vőlegény
milyen erősen átölelte.

De nézd: sötét erdők között
nagy, ordas fellegek szakadnak,
s jön árja záporöntözött
görgeteges hegyi pataknak.

Haragos, szennyes áradat,
a medrét örvény-karmok ássák.
Kérd meg a hökkent gátakat,
gáncsolják a vizek futását.

Ne essék folt fényes haján,
iszapos ár hozzá ne érjen:
fekete lány talán, talán
utolszor fürdik - hófehéren.

2

Fekete lány, nem hallja?... távol

Vadlúd

Felettük az acélos fényű kék,
alattuk a bükkerdők bíbora.
Acélos rend a nyílhegyek sora,
az ék.

De nem a rendjük érdekel. Ma nem,
az a legelső fogta meg szemem:
az él.

Miben lehet különb a többinél?

A szárnya gyors? Iramvonala szebb?

Viharérző szimatja élesebb?

Az ösztönből sugárzó céltudat?

Mindegy. Élen jár és irányt mutat.

Jaj volna, hogyha célt tévesztene,

ha szédítné a roppant égi tér

s ha nem fékezné ritmus-ösztöne.

De nem szédül. Az ék is tudja jól,

s ha élhelyéről néha visszaszól,

a népe bízó hangon válaszol,

egy szálíg tudja mind, hogy célhoz ér.

Az Úr előtte nem lobogtatott

sem fényes felhőt, sem tűzoszlopot,

de ismerőse földi s égi jel:

a hajnalfényben úszó földszagok,

a fároszként szikrázó csillagok,

városmorajt és tengerzajt figyel.

Még látom: bátran és gyönyörűen

hasítva húz a kristály-derűben,

és felkiáltok és megszólítom:

Vadlúd, ki szállsz most rom-hazám felett,

melyet remegtet még a rémület

s görcsökbe torzít még a vériszony -

vadlúd, akit a menny már fénybe szőtt

a messzeségben -, utánad vetem

borzalmaktól sötét tekintetem,

s rendet jelentő bölcs erőd előtt,

amelynek útján nincs se harc, se vér,

Vadlúd, te Mózes-lelkekkel rokon,

meghajtom sújtott ember-homlokom.

Kerget az ősz

Kertünk felett felleg rohan,

szél rázza már a tört hidat.

Vizedről, játékos fiam,

hozd el már kis hajóidat.

Vitorláid gyanútlanul

vesztükbe mért indítanád?

Ártó, hideg viharba fül

a sugaras robinzonád.

két fűzfásor közt zsong a gát.
Teste ragyog a napsugártól
s fiatalon látom magát.
Reám lehelt a tiszta bája,
féltettem, hab-locsolta lány,
ne érje árvizek vad árja
s ne essék folt fényes haján.
Jaj, jöttek áradásos évek,
irtózatot, halált hozók,
virág-irtók - viharsötétek,
földrengetők, vérszomjazók.
Láttam kedves fők sűrű vesztét
ragadozó évek során.
Melyik barlang bújtatta testét,
hogyan megmaradt, fekete lány?

Nulla dies sine linea

Csak egy vonal, mondd, csak egy vonás,
a holnapról egy percnél látomás.

Csak egy jelecske, könnyű és finom,
mint homokos parton a lile-nyom.

Csak egy rovás, amelyet karcsu kés
egy kékes-szürke bükk kérgébe vés.

Egyetlenegy sor egy üres lapon,
mely túlfut majd az elbukó napon.

Csak egy vonal - rettent a pusztaság -
Ó, hiuság, hiuság, hiuság!

Marasztanád magad, boldogtalan,
s csillagok hullnak-tűnnek nyomtalan.

Szél fosztogatja holt nyarad.
Szabad fiam, szabad madár,
csukd össze könnyű szárnyadat:
jégfedeles kalitka vár.

Az erdőszél felé se menj,
az észkos oldal csupa dér.
Lejtőidet köd önti el,
zörgő, gonosz tüskéivel
megindul az ördögszekér.

Oedipustól kérdezem

Te bölcs voltál, s szemednek fénye tiszta,
családod és Thébád volt mindened.
Mondd, nem kívántad néha-néha vissza
magad-kivájtá fényes két szemed?

Bolyongva arcod szörnyű két sebével
botlasztó, ismeretlen úton,
többet vallott a virradatlan éjjel,
többet láttál a végzetből vakon?

S ha voltak éber álmu vízióid,
láttad-e a Kithairon homlokát,
hajnalban fénylő felhők lobogóit
s megragyogó királyi palotád?

Vagy csak a belső rémeket figyelted,
míg tántorogva jártál szerteszét?
S ha tőlük olykor borzongott a lelked,
szorítottad Antigoné kezét?

A költő összegyűjtött versei a
Magyar Elektronikus Könyvtár adattárában találhatók.

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor
Új kurzus

Magyarországon május 29.-e óta új kormány van hatalmon, új kormány, új kurzus. Pont ezzel az új kurzussal van a baj, mert alapvetően nem is új, hanem részben visszatérés a Horthy korszak „nemzeti-keresztény” eszmeiségéhez. Azt jól tudjuk – már aki – hogy hova is vezetett ez a „nemzeti-keresztény” eszmeiség. A

"keresény" ebben a szóhasználatban nem Krisztus követét jelenti, hanem "nemzsidót", mely a mai politikai jobboldalhoz köthető pártok felfogását híven tükrözi. Magyarország mai közléte sok tekintetben hasonlít a harmincas évekre, amikor a "mélymagyar-hígmagyar" konfliktus felerősödött. A magyar belpolitikai helyzet akkor durvult el, amikor a gazdasági világválság után a nyilas párt népszerűsége megnőtt. A mai parlamentben helyet kapott a választók jóvoltából egy neohungarista eszmeiségű párt akik minden józan emberi és demokratikus felfogásnak ellentmondanak. A most kormányzásra került pártok ehhez az eszmeiséghez tértek vissza- persze nem meggyőződésből, hanem érdekből – és jól érzékelhető az, hogy az állam és az egyház szétválasztását – mely a polgári demokrácia egyik legfontosabb kritériuma – elutasítják.

A kormányzást adó párt elnöke, az új miniszterelnök most új jobboldali kultúrát is emleget, mintha a kultúra nem egyetemes lenne. Ismerjük annak hatását, mikor egy párt, egy kormány kisajátította magának a kultúrát is és meghatározta miről mit gondoljunk, ezzel ideológiázta magát a kultúrát. Erre törekedik a mostani hatalom is.

Az a párt alakított kormányt, mely nyolc éven át folyamatosan a magyar társadalommal ment szembe. A közpénzekből felépített médiabirodalom nyolc éven át végezte kíméletlen gyűlölködéssel az agymosást, a társadalom megalázását és legyőzését. A Fidesz jelentette a fő veszélyt a magyar társadalomra, mert folyamatosan pusztít, erkölcsöt, viselkedést, demokratikus szerkezeteket és normákat, közösségeket és magát az egyént is. Aki a Fidesz útjában áll, annak nincs kegyelem. A Fideszt ill. annak vezérét a buta bosszú hajtja előre, melynek a vége a magyar társadalom szellemi és erkölcsi végleges tönkremenése. Senki nincs, aki ezzel az eszeveszett gondolkodással szembe tudjon menni. Történelmi polgárságunk nincs, nagy részét eltüntették 1939 és 1945 között majd a maradékot a Rákosi korszak idején tüntették el. Az öntudatos, művelt polgárság hiányzik a magyar társadalomból.

A mai jobboldal nem a progresszív konzervatizmus híve, hiszen „Ez a jobboldal ma - nem véletlenül - annak a történelmi jobboldalnak az örököseként lép fel, amely megbukott az első világháborúban, és a második világháborús bukása után a nyakába kapott egy ugyancsak tekintélyelvű baloldali politikai rendszert. Mivel a diktatúrában szabad nyilvánosság híján polgárrá nem válhatott, továbbra is magát hitte a rend és a tekintély igazi letéteményesének. És láthatatlan csatornákon, afféle süllyedő kulturális javak formájában az eltűnő történelmi jobboldal áthagyományozta magát és frusztrációit a polgáriságon kívüli magyarok egy részére, Felcsúttól a Rózsadombig. A magyar jobboldal nagyját ma ők alkotják.” *

Ez a jobboldal - mely jelenleg a Fideszhez kötődik – a rossz magyar nacionalizmushoz való visszatérést választotta a párttulajdonos Orbán vezetésével. Maga mögé sikerült besoroltatnia a z egyházakat, különös tekintettel a katolikus egyházat. A várható magyar Alkotmány megváltoztatása- mely alapja a meglévő lengyel alkotmány, melyből szószerint vettek már át mondatokat a Trainon emléknapi megfogalmazásakor is. Ha már önálló gondolatra nem telik.

A Fidesz vezérét az elmúlt nyolc évben csak a mindenáron hatalomra jutás motiválta, ez határozta meg minden tevékenységét minden megnyilvánulását. A hatalom útjában – úgy vélte - egy személy áll, a volt miniszterelnök, akit a Fidesz minden szinten minden akklommal akár rágalmazás és hazugság útján igyekezett lehetetlenné tenni. A gyűlölet elszabadult az országban és ennek fő felelőse a Fidesz tulajdonosa és vezére Orbán Viktor volt. A 2007-es „országértékelő” beszédet az ellenféllel szembeni gyűlöletkeltés jellemezte. Aki elolvassa ezt az „országértékelő” beszédet olyan érzése támad, mintha egy hisztis ember toporzékol tehetetlen dühében, olyan mintha egy kocsmában elhangzó ittas ember beszéde lett volna. A gyűlölet ez időtől kezdett a társadalomban veszélyessé válni. Orbán Gyurcsány elleni gyűlölete a mai napig is jelen van, és ami hihetetlennek tűnik 52 évvel Nagy Imre kivégzése után a jelenlegi kormányt adó párt vezérének újabb politikai koncepciók per van készülöben. A Fideszt három ember határozza meg, Simicska Lajos, aki a háttérből irányítja mozgatja a Fidesz szintén nem tiszta anyagi dolgait, egyes vélemények szerint Orbánra is igen nagy befolyással van,. A harmadik ember Kövér László, aki szokás szerint a terepet készíti elő a közvélemény megdolgozásával, aki azt jelentette be, hogy Gyurcsány Ferencnek el kell tűnnie a közéletből. Ez a kijelentés egyben felhívás a politikai jellegű koncepciók perre és ez Orbán kórossá fajult Gyurcsány-fóbiájából következik. Debreczeni József pontosan fogalmazta meg azt a magyar társadalmi hangulatot, melyet a Fidesz vezérének tevékenysége alakított ki.

„Az orbáni hadviselés végképp kettészakította a politikára fogékony magyarokat, a nyilvánosságot, a közéletet, a „civil szférát”, a „szakértőket”, de sokszor a családokat, a barátokat is. Ott tartunk, ahol a kiegyezés környékén, a kuruc-labanc világban, az erdélyi fejedelmek harcai idején: az egymásnak feszülő erők hátszörzágaként két politikai közösség: két nemzet küzd egymással. Tagjaik politikai értelemben nem ugyanazt a nyelvet beszélik, mások az indulataik, a szimbólumaik, más az erkölcsük, az átélte jelenük, a vágyott jövőjük, és más múltat tudnak magukénak.” **

Az kormányt adó Fidesznek semmilyen gazdasági programja elképzelése nincs, csak egyetlen célja van, miképp lehetne a pártkasszát feltölteni és a lekopasztott Fidesz önkormányzatok részére miképp tudnák visszajuttatni a pénzüket. Az éves hiány körül zajló Fideszes megnyilvánulások ezt támasztják alá. A költségvetés „felpuhítása” nem nyerte el az EU tetszését, a meghatározott költségvetési irányokat mindenképpen tartani kell. Azt előre lehet borítékolni, hogy mindent megpróbálnak a saját anyagi problémájuk megoldása érdekében. Az EU által egyértelműen megadott gazdasági irány hatására a kormányfő és tanácsadói csapata pár nap alatt összedobott egy 29 pontos ún „akciótervet” melynek semmi jelentősége nincs. Gazdasági programnak semmiképp nem nevezhető Valóban egy akcióterv, mely a valamikor úttörő akciópontjaira emlékeztet. Semmi komoly nincs benne, hacsak a hazai zupgálinkafőzés megengedését nem tekintjük komolynak.

A társadalom fő problémáit meg sem említi a kormány akcióterve. Nincs benne szó a gazdaságról a fejlesztésről, a fejlesztési forrásokról, nem tartalmaz társadalmi politikai feladatokat többek között a

szegénység elleni lépéseket, a romák helyzetének megváltoztatására vonatkozó szempontokat,. Az is kiderül, hogy sem a Fidesznek sem a kormánynak semmilyen regionális politikai elképzelése nincs.

A Fidesz a parlamenti kétharmados többségénél fogva elsősorban a saját uralmának megszilárdításán dolgozik. Erre való törekvését igazolja a különféle fontos pozíciók elfoglalása párthű emberek kinevezésével.

A Fidesz új ideológiát kíván bevezetni, mely visszatérés a „keresztény-népi” egyszer csúfosan leszerepelt kurzushoz, olyannyira hogy a miniszterelnök kijelentette: „A modern jobboldal számára szükséges, de már nem elegendő a régi, hagyományos magyar nemzeti keresztény kultúra, amely 1945 előtről származik, és túl nagy ívet fog át Itt már egy egyszerű restauráció nem segít, hiszen egész nemzedékek maradtak ki ebből a kultúrából: a régit megőrző, de új, modern jobboldali kultúrára van szükség.” ***

Ezt a jobboldali kultúrát jellemzi az új kulturális államtitkár **** aki ugyanazt gondolja a származásról, amit a nácik, mi több, pártolja a Jobbik által tervezett ősmagyarságot kutató intézmény felállítását, amelynek célja semmiben sem különbözik a háború előtti „fajvédők” céljaitól. Az már csak jelentéktelen dolognak számít, hogy Orbán Viktor soha egy új miniszterelnökkel sem fogott kezét, nem gratulált. Ahogy egy kultúremberhez ez hozzátartozik. Várható az alkotmány szentkorona-tanon alapuló átírása, a katolikus egyház hatalmi-anyagi megerősítése és minden egyéb felesleges látszat rendelkezés, intézkedés. De ezek nyugodtsággal senkit nem tölthetnek el, mert minél inkább mindent átrendez a Fidesz, annál nehezebb lesz visszatérni majd egy demokratikus társadalomba.

Ami az új kurzus eddigi tevékenységéről megállapítható az, hogy a kormány nem kormányoz, hanem rendezkedik.

* Ungváry Rudolf NOL, 2008. március. 14

** Debreczeni József: A parlamentáris kormányzás megbénítása - Mozgó Világ 2009.október

***Orbán Viktor 2010. május. 30. kötcsei beszéde

**** Szócs Géza költő

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)

[Hozzászólás, vagy üzenet küldésére, katt itt.](#)

2010. július 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 7. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költéség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1.oldal

próza, versek

Arany Tóth Katalin: Hallgatva
Baranyi Ferenc: Ki számol el
Bárdos László:
Oblomov esélyei II.
Bittner János: Huszonegyedik
századi békeévek
Csontos Márta: In medias res
Fetykó Judit: A szivaros
Jeney András: Óh, Szapphóm!
Komjáti Viktória: Alkonyi tánc
Millei Ilona: Hazaszeretet

2.oldal

próza, versek

Ács Dániel: Egy élet elé
Andrasew Iván: Álom-bákom
Bodó Csiba Gizella:
Éjszakai film
Csiki András:
A szépség oldalán
Fetykó Judit: Akkor
Kaiser László: Több volt
Ketykó István:
Látomás esőben
Kő-Szabó Imre: Az almabor
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
Lelkes Miklós: Balatonlelle
Némethy Mária:
„Te érted az öregeket...”
Petőcz András:
Az idegen arc születése
T. Ágoston László: Kese

Hiába ömlik, hősök, véretek,
Ha a **koronát** el nem töritek,
Fejét a szörny ismét fölemeli,
S akkor megint elől kell kezdeni.
Hiába lenne ennyi áldozat? –
Akasszátok föl a királyokat!

Millei Ilona Hazaszeretet

A hazát nem lehet jobban szeretni,
a hazát csak szeretni lehet.
Hazudik, aki azzal ámít: van
jobb- vagy baloldali hazaszeretet.

A hazaszeretet olyan, mint az álom,
megfoghatatlan, néha tétova,
hitek szerint nem porciózható ki,
és nem méricskéli, csak az ostoba.

Velünk nyugszik a hűvös, nyári éjben,
szőke füvek közt táncol hajnalig,
ő kelti fel a színeket a Nappal,
s holdezüsttel hinti vágyaink.

A hazát nem kell jobban szeretni
másnál, egyszerűen csak szeretni kell.
Ne higgyetek a pózoló hazafiságnak,
mert cifra, az gúny. Szót nem érdemel.

A hazát nem kell jobban szeretni
annál, mint mindannyian szeretjük magunk.
Amit magunkért teszünk, azt érte tesszük,
mert a haza mi mindannyian vagyunk!

2010. február 9.

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit: Rezenciók

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petruccio házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tensz

Lelkes Miklós:

3. oldal

próza, versek

Czégényi Nagy Erzsébet: Hajnali álmok

Ligeti Éva: Határtalanul

Mándy Gábor: Szerelemvers

Meszelyi József: Út

Nógrádi Gábor:

Hasítja húsdod magad rettegése

Őri István: vasárnap délután

Péter Erika: Emlékkönyvbe

Pitér László: Kukupilu

Sárközi László: Rohanj velem!

Végh Sándor: Küzdelem

Vihar Béla: Káinfüst

Vozarik Lajos: Sikoltottam

4. oldal

elfeledettek

Habán Mihály

5. oldal

kortársak, mesterek

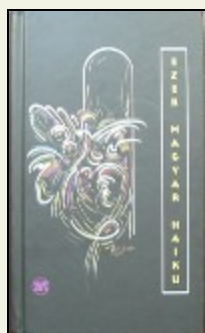
Devecseri Gábor

6. oldal

gondolatok

Tamás Gáspár Miklós

Pár Tocqueville-mondat

Megjelent
EZER NAGYAR HAIKU
Infó itt

Habán Mihály
Magyar ég alatt, 1941

Szivemen fekszel már
Te boldogtalan nép!
Harcosokkal festett,
Széttört drága cserép.

Futottam előled,
Sorsomat kerültem:
Nem tudtam, hogy te vagy
Az égbolt fölöttem.

Nem tudtam, hogy te vagy,
Ki véremben neszez,
Kék álmaim fölött
Inog és repedez.

Mondani akartam
Toborzó éneket,
Közös harcra hívni
Egy egész nemzetet.

De íme, kinyíló
Számból csak sár csurog,
Torkom fojtogatja
Láthatatlan hurok.

Ének helyett hörgők,
Mint csukló, üldözött,
Halálig hajsolt vad
A buckás nád között.

S a szívemen sebek,
Egy boldogtalan nép,
Harcosokkal festett
Széttört drága cserép.

Habán Mihályra emlékeztetjük olvasóinkat az
"elfeledettek" rovatban, Lásd 4. oldal.

En már a nyárba
vágyom át...
Péter Erika
Túlhordott ölelés
Végh Sándor:
A csend hangjai
Ajánlott Honlapok

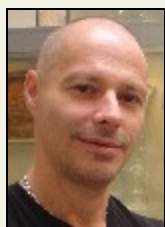
Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullextra
Galamus-Csoport
Hetedhéthatar
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrassew Iván
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archívuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

Bittner János
HUSZONEGYEDIK
SZÁZADI BÉKEÉVEK

elindítottak és mi mentünk
 a repülők zúgtak felettünk
 precíziós bombákat dobtak
 amerre jártunk csak halottak

békét hoztunk büntetni jöttünk
 ami megmozdult arra lőttünk
 asszony gyerek a gyermek apja
 mindegyik terrorista fattya

hősök voltunk minden bizonnal
 szívünk megtelt halálsikollyal
 úgy aludtunk el minden este
 egymás véres kezét keresve

Fetykó Judit
A szivaros

Valahonnan Lengyelből jöttek, még az első
 háború idején. A menekültek — ahogy a faluban
 nevezték őket. Az anya, és az idősebbik lány soha nem
 tudott teljesen megtanulni magyarul, tán nem is
 akartak, megelégedtek a beszéd olyan szintjével, ami a
 hétköznapi eligazodáshoz elég volt.

Hozzájárulhatott ehhez a háború utáni állapot,
 ami a csehek megjelenésével járt, a faluba csendőrséget
 telepítettek, a parancsnok meg a vezető tisztek hozták
 magukkal a családot, később a többiek is, akik eleinte
 csak a laktanyában éltek. A nagyobb parasztházakba,
 ahol több rendbeli lakrészek voltak egy fedél alatt,
 beköltöztették először a tiszteket családotól. A paraszt
 morgott, de nem volt más választása, meg aztán ez a
 változás hamarosan másféle változást is hozott; az
 eladdig az egész udvaron kóborló baromfinép le lett
 kerítve, és ahol a család meg a gyerekek jöttek-mentek
 napközbe, ott megjelent a virág, a gondozottabb udvar.
 Volt ez már ez előtt is, de az udvarok többségében
 ekkor következett be ez az akkor nyers és erőteljes
 változás, a lakosok előnyére, bár ezt voltak, akik sokáig
 nem érezték-értették meg.

Tovább>>>

Baranyi Ferenc
Ki számol el

Mit ér a legszentebb erény, ha
 bűnnek láthatja bárki azt?

Ki sziklával rombol - mit ér, ha
 belőle vizet is fakaszt?

Ki szabja meg a lét határát
 s halált erénnyé ki avat?

Ki számol el a világgal,
 hogy adós sehol nem marad?

Ki? Mit? Miért? Mi végre? Meddig?
 A kérdések mentsége véd,

hogy ki ne egyezzen az ember
 saját magával semmiképp.

Csontos Márta
IN MEDIAS RES

Csak a jelek közepébe
 suhint a szó,
 hullámain
 lebeg a csend.
 Az árnyék hirtelen megszakad,
 s már nincs hova rejteni a sugarakat.

Szent álomba lendül
 az árva húr,
 s az ítéletben bezárul
 a lét szeme.
 Minden oly hirtelen enyész,
 a szépséget öleli a penész.

Oly hirtelen szakad meg a folytatás,
 vár a sötét.
 Rideg kőlapra fagy a hang,
 a szél.
 Kék toronyba szökik a vihar,
 csillagok aranyába feketét kavár.

Homályba foltosodnak a falak,
 csak a hiány, a semmi maradandó.

Komjáti Viktória
Alkonyi tánc

Százezer illatos ének
gőzei zsongnak a kőben,
pille-porok kavarnak
körben a langy levegőben.

Kába lila heverészik,
csillog a prizma-szivárvány:
sárga sugár fut a kékben,
barnában úszik a márvány.

Nagy puha fák dúdolásznak,
fű haja játszik a széllal,
fordul a Földdel a Hold is,
zümmög az űrben az éter.

Jeney András
Óh, Szapphóm!

Óh, Szapphóm, én lesboszi nőm, boszorkám,
Bort miért kínálsz, ha nem oltja vágyam,
Mért a tűz, miért görögök ölelnek –
Mért nem enyém vagy?

Míg napestig Kerkülaszok hevítnek,
S lányok ajka hűti le forró éjed,
Testem ég, kínok közepette lángol –
Jaj, nem enyém vagy.

Láz gyötör, s a képzeletem tövissel
Vési vágató alakod husomba,
S lelkem vérzik el, ahogy egyre várom:
Lenne valóság.

Engem ülnél meg, remegő inakkal,
Túros hátú ló, habos orrú kanca;
S nekem suddognád, amit annyi másnak:
Óh, Adoníszom!

Lenne felhő, hajkoronád a paplan,
Nap s a Hold: csillag-szemeid a fények;
Hagyjad ott hát vad görögid, s a múltat
Mosd le magadról.

Arany Tóth Katalin
HALLGATVA

Hallgatva, vagy
üvöltve tűrni, mi fáj
– mindegy ma már.
Kegyetlen játék a Sors,
s mi, benne, mint bábuk,
lélektelen testtel mégis
a megváltást várjuk.
Koldus-éhségünk
nincstelen ruhában jár,
s az idő, a csend
börtönébe zár.

Bárdos László
Oblomov esélyei II.

Most, hogy róla így eldöntetett,
hónapjai vannak hátra,
mint kábítószer-élvező, szégyelli
a napokba mértéktelenül
fecskendezett ajzószer.
Nincs is mit tennie,
minden másodperc következményért kiált,
valami megfelelésért. Él, visszaszámol, ír, újra ír.
Minden emlék mindenható, a leghatalmasabb
bőség zavarában mégsem torpan meg,
a szó már oly sűrű, mint a végét érő csillag anyaga...
S ha nem? Féltre a gördülékeny apokalipszissal.

Ha az ajánlat így szólna:
„Megkapod a rövidített időt,
a sötétzárka-teret, ütemes fájdalmak szünetjeit,
a tölcse-szűkülést, a hal gyomrát,
hogy ott kiáltozz, és szaporodjanak és sokasodjanak
a te villanó metaforáid, és lepjék el a földet
a te titokkal túlsúfolt szókapcsolataid,
és élj te tovább minden elvarratlan jelentésszálaban,
és élj te tovább minden végtelenül táguló szövegtérben
vagy inkább parányira gyömöszölt ősmagjában” –
akkor ő nem, nem fogadná el.
Nema kínba ékelt keresgélést,
a tenyéryí, magas falú,

Eltűnik Lesbosz szodoma-világa,
S már hiába csábit Agallisz bája;
Férfiút ölelsz te, örökre engem; –
Végre, enyém vagy.

forró vizű medencében kapálózva
a tengeri hajózás üdítő hasonlatait.
Szavai csillogóak, áttetszőek, csak önmaguk,
vagyis a többiekéi. Közhelyek.
Ő pedig
gőggel kitér.

a vendég

Ámos Imre
festőművész

Következő oldal >>>

"Vagy igaz világ lesz,
vagy nem lesz itt semmi."

Ady Endre

Ács Dániel
Egy élet elé

Hatkor kelek, de visszaalszom.
Csöndben játszom könyveimmel
és néha megeszek egy-egy szendvicset.

Kéz a kézben, mögöttem
lassan hozom
a szerelmeket, a gyerekkorom
még a jelenbe vág.
Bár váгна jó nagyot.

Leckéim üres lapok.

Ha megköszönöm, csak azt ne mondd,
ne köszönd. Elköltöttem
tizenkilenc évet. Szépet.

Ha sokszor mondom,
akkor nem is lesz súlya a szavaknak.

Egy élet
elé hordott ki anyám,
mint kávé a reggelihez,
most is kapaszkodom ötvenéves nyakán.

Szeme az arcomra pirosan színez.

Ha már a kés nem,
majd a tudat nyitja vérem.

Mi pedig?
Mi csak maradunk magamnak.

Andrassew Iván
Álom-bákom

A dolog, amivel szembe kell néznem, az arcom előtt van. Nem tudom pontosan, milyen távolságra, mert nem tökéletes a fény. Valószínű, hogy a dolog nem él, mert akkor éreznék valamilyen szagot vagy légmozgást. Sőt bizonyára lehetet éreznék, mert arcnak tűnik. Lassan megállapítom, hogy ez kép. Ide tették, hogy rémületet keltsenek bennem, és megmérjék a rémületem vagy a rettegésem fokát.

Az a különös, hogy el sem szörnyedtem, amikor fölébredtem és megláttam. Csak kíváncsivá tett.

A képen minden valószínűség szerint egy női arc részlete látható. Lehet fiatal is, de inkább öreg. A száj formájából gondolom, hogy nő lehet. Bár az ajkak barázdáltsága inkább egy talp szélére emlékeztet. Mintha nemcsak az idő sérüléseit viselnék. A száj nyitott, de benne sötét van. A fogak se látszanak. Az áll, sőt a száj egyik sarka is lemaradt a képről. A bőr ragyás, vagy inkább sömörös, homokszerű. Az orr alatti vágatban sötét van. Amivel meg akartak rémiszteni, az maga az orr.

Tovább>>>

Csiki András
A szépség oldalán

In memoriam: Kós Károly

Ketykó István
Látomás esőben

az idő heroldjait várom hátha üzennek értem
hazulról a galambok melyek begyén jóllakottan
nyújtózik a nap és ásít egyet ebéd után
a toronyban a nagyharang de csak kentaurok
robognak a homályos délután esőszagú terére
patáik alatt szántássá válik a zöld gyepercomra
fröccsen borzalmas táncuk sara
visszhangzik kiáltásaiktól a tér
megremegnek a sietve bezárt ablakok üvegei
a függönyök mögött riadt arcok bújnak egymáshoz
szikráznak a paták zörögnek a csontok
majd megelégtelve a részeg duhajkodást
gyorsan elvágtatnak a város felé

Balassagyarmat , 1979. április 25.

Kő-Szabó Imre
Az almabor

Gera Péter ezen az őszön, az erőtlen napsütésben mégis kiült a ház udvari teraszára. Friss levegőre vágyott, a hirtelen jött hideg bekényszerítette a szobába, ahol naphosszat ült a számítógép előtt. A nem rég beindult vállalkozása ezt követelte tőle. Most arra gondolt, ahogy ott ült a vesszőből fonott fotelban, mennyire más volt a világ, amikor olyan huszonöt éves volt. Most hatvanöt, csak csodálkozni tud.

Körülnézett, látta a kert örökzöld fáit. Rajtuk nem fogott semmit az ideoz, de a többi fa levelei, sárgák, vörösbe hajlók. Ekkor pillantotta meg az ablak párkányára tett almák sorát. Ezt Éva, a felesége szedte össze a kertből. Sajnálta, az érésben lemaradt almákat, gondolta itt a párkányon még a kései nap talán, megérleli őket. Péternek az almákról is a huszonöt éves kora jutott ismét az eszébe. Akkor voltak Évával fiatal házaspár, kezdők. Éva óvónőnek tanult, ez volt a végzettsége. Pesten albérletben laktak egy pici szobában.

Tovább>>>

sakirugaszkodom százszor,
milliószor, akárhányszor,
minden egyes ébredéskor,
minden álom előtt - elalváskor,
valahányszor érkezem
és indulok újra meg,
s ha vétkezem, ha nyitogatom
az eszméletemet,

nekiveselkedem,
ha erőm engedi, bátran,
s ha gyöngé vagyok,
ha ólmos lábakon állok,
szívemhez fércelt szárnyakkal,
megrögzült, rögeszmés álmokkal,
de ugyanúgy,
ugyanoly lelkesen,
sok boldog órámban,
bánatomban, keservesen;

nincs szünet,
nincsen kihagyva óra,
nincs veszendő gondolat,
felkoncolom s keresztire szögezem
önnön magamat,
és áldom aztán, mondom:
szent vagy te bűnösök között,
az igaz igaztalan,
deszkán hajózó hajótörött,
ki új világa,
új partja felé evez,
ki istent és bármi embert,
mindig nevén nevez,
amíg s ahogy lehet,

és bújok aztán kövek alá,
vizek alá,
nagy takarók alá,
halálra gyöttröm magam
sok okos száj mondaná:
„miért?”
„miért, hogy törvényre,
rendre nem találász?”
„miért a gyász?”
„miért szaladsz tovább?”
„a sorokba miért nem állsz?”

és én csak ismétlem,
perpetum mobile,
a szavak sodrában,
örvénylő ingere
ez az életnek,
mert így parancsol a szív,
s így a gondolat,
így lüktet az ér,
ez tízparancsolat,
ez hiszekegy,
vagy nevezzétek: bármi,

Ámos Imre: A tisztaság vize

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

(részlet)

Nyerít a csődör, csattog, vág a patája a kövön,
ráng a kötőfék, nekiveselkedik a gazda, megtartsa,
gigászi erejével törtet az élet,
a mén alkarnyi hímtagja hasa alatt megmerevedve,
felkapja a fejét mind az ember, az állat,
még a deres herélt is az apró csikóval
hegyezi fülét, visszanyihognak,
tobzódik a lét, idege, izma feszül,
csak a kanca várakozik türelemmel, moccanástalanul
a messzibe réved, áll az út melletti gyepon,
rajta a pányva,
s már rajta a mén is, szerve a szervbe becsusszan,
a teremtés bugyrában ráng, tomporán az erő
tajtékos taraja felcsap, szeme kidülled,
önmagát löki ma tovább a messzi, kozmikus jövő felé,
őseinek vad ösztöne a csillagokig elpenderíti...
Lehuppan a fűre, elfordul, bársonyos irháján
reszkető hullámok vonaglanak,
nézi a semmit, önnön belsőjébe merül,
és szétomol a meleg, lenyugodó vér sejtjeiben,
kipirosítja a büszke diadal.
Ilyesmi történt velem is előző este,
most szóátalanul megültem a sofőr melletti ülésen,
vonult a táj hátrafelé, lebegtek benne a tagjaim,
felhőkkel úsztak az égen a Kárpátok bércein át álmos
méltósággal, majd egyre följebb szabadulva, ahogy
távolodtunk a hegyektől és aranylő,
tündér napsütés költözött
méla tűnődésük helyett a szemembe.

kőszikla, nagy hegyen,
hogyan tudj visszatérni,

én ebben hiszek
csalódok elégszer – látod,
véres szemfogak,
nem mondtam istenhozzádot,
még nem,
de meglehet,
egyszer tán,
félve mondom ki a nevedet...;
addig is belekezek százszor,
milliószor, akárhányszor,
bármily ádáz hitek győznek a világon,
bármilyen ostoba oltja napvilágom,
én ebben hiszek,
e mellé híven odaállok,
és onnan nézek messze,
onnan nézek rátok,
de nem göggel,
de barátsággal bizony,
és hívlak szép szóval, verssel,
én így tudom,
és kölcsönveszem e két vasszőget,
ahogy lehet,
mert lehet,
a szépségnek győzni,
az ostoba vakhitek,
s a szigonyvéő együgyűség felett!

Petöcz András
Az idegen arc születése

A tükörből tűnik elő. Valahonnan a tükörből.
Halántékát megtámasztja egy tenyér. Idegen.
Pont ugyanúgy, mint egykor, régen. Akkor,
még évtizedekkel ezelőtt, egy fényképen:
miként ha idegen kéz lenne, mintha valamiféle
idegen tenyérre támasztaná a halántékát, és
úgy nézne bele a kamerába. A képkivágás
felveti ezt a lehetőséget is. Az idegenkezűség
lehetőségét. Idegen tenyérre nyugszik, mintha...
Nyugszik, miként ha Isten tenyerén, mondhatja
bárki is, aki ránéz a képre. Mint valami idegen
tenyér támasztja meg a halántékát – a saját
tenyere. Egy tenyér, ha csattan! Olyan az egész,
mint valami régen megálmodott pillanat, úgy
tér vissza az az egykori tenyér, ott a fényképen,
ide a tükörbe, ahogy figyelni önnön magát.
Abban az arcban még annyi minden más volt!
Még lehetőség volt abban az arcban, ott,
azon a képen. Itt, a tükörben, ez egy másik arc.

Így érkeztem meg, talán kocsival,
 talán a szférákon át W-ba,
 puritán szálláshelyem aznap éjjelre belakjam.
 Két szalmaszőke finn lányka táborozott
 a szomszéd szobában,
 egyikőjüknek hirtelen moziba menni támadt kedve és
 csöndben elengedte a másikat.
 Végignyújtózott a heverőn, északi bőre
 haloványan világított a beszűrődő alkonyatban,
 lecsücsültem mellé, bárhol elértem,
 mindene megvolt, ami kellett, épp csak a
 pányvát nem láttam sehol.
 Dalokat dudorásztunk,
 „I asked my love, to take a walk...”,
 fülünknek furcsa rokon szavakat rakosgattunk párba,
 hevonen, mondta, horse, - ló, feleltem
 és beleborzongott a hátam.
 Néztam a csillagos messzít
 a már besötétült ablakon át,
 testemben a vérem meleg árama szétomolva,
 cirógattam az arcát, mignem egyszer csak
 visszaérkezett a szobatárs.
 Talán a természet tudja, mit miért tesz,
 én magam aligha bírom bölcsességét belátni,
 hívtam, ha átjönne hozzám, de nemet intett.
 Időnként nagyokat sóhajtok, manapság,
 vénülőben is fölötte,
 megemelem csapott vállam, visszaeresztem
 és egyre csak arra jutok,
 a természet muszáj, tudja valahol, ki kié.

Bodó Csiba Gizella
Éjszakai film

Az álom filmjét
 előbb még tiszta
 kockákon néztem,
 majd lecsévélte
 orsójáról a hirtelen
 jött ébredés.
 Idéztem volna vissza;
 Talán fontos üzenet,
 de nem hozta újra
 sem lezárt szemhéj,
 sem tovább őrzött
 ágy-meleg.
 Álom-maszk lecsúszott,
 lemeze másikat takart.
 Fejtegettem, mint
 hagymahéjakat,
 odázva a bekúszó
 reggel-lepleket

Másik arc, ami már nincs is. Ami van – szóra
 sem érdemes. Inkább csak fáradt ez az arc,
 mint aki azt mondja magában, elfáradtam,
 Uram, megérdemli a békés halált minden írnok,
 aki éjszaka a papír fölé hajol. Néz a tükörbe,
 és hallgat. Néz, aztán nem is néz, csak csukott
 szemmel befelé figyel. Figyeli, ahogy történnek
 belül, valahol mélyen, a sejtjeiben talán, legbelül
 a dolgok. Valami zajlik. Lepusztul az arc, és
 a pusztulásban születik egy másik. Idegen arc.
 Romos. Mint aki felépített valamit, aztán hirtelen
 elpusztította: az utolsó, megszentelt pillanatban.

Némethy Mária
**„Te érted az öregeket
 és tolmácsuk leszel”**

Rudi bácsi feküdt az ágyon. Rózsi néni jajgatott.
 Minket is ő jajgatott át a szomszédból. Mamácska
 tükröt tett Rudi bácsi szája elé és megállapította...
 meghalt. Lezárta a szemét.

Stoltzer Rudi bácsi már nem lát engem- ijedtem
 meg a gondolattól. Néztam az arcát és vártam, hátha
 megszólal, mint Gábor, ha halottasat játszunk.
 Még Schnell doktor érkezése előtt hazaküldött a mama.
 Megmutattam Gábornak az ebédlő nagyszőnyegén,
 milyen a halál. Ő is bepróbálta, de csak másodjára
 sikerült, mert nem jól tartotta a nyakán a fejét.

A mama szerint Rudi bácsi szép kort élt meg. -
 nyolcvan év – sóhajtott - szegény édesanya csak
 negyvenkilenc volt!

-Hány éves, aki öreg?– kérdeztem a mamát. De ő
 nem hagyta abba a sírást, pedig Rudi bácsi nagyon
 utálatos, veszekedős volt, azt két tyúkot is agyonütötte,
 akik átmásztak hozzá a kerítés alatt.

Tovább>>>

Kaiser László
Több volt

Önmagánál több volt akkor,
 több volt, mint víz és napmeleg,
 több volt, mint a csobbanások
 s habokban derűs emberek.

de Ő győzött,
s fénye elé tettem
kitárva nappali,
csupasz lelkeimet.

Fetykó Judit
Akkor

Pirkadatkor, mikor még alszik a város,
s a hajnal átmegy a fehérfényű napba,
fák, bokrok ebben a tiszta pillanatba'
egész napra tartó nagy levegőt vesznek
kifűjják, s virágillatok keverednek
szállnak, a város szagába belevesznek,
de mikor ismét aludni tér a város,
elcsitul ismét a forgalom, a sávos,
és akkor, mikor leszáll ismét az este,
akác, bodza, hárs illatát elkeverve
beoson a szél a nyitott ablakokon.

T. Ágoston László
Kese

Ágoston nagyapám udvara mindig tele volt rikácsoló, hápogó, gágogó baromfiakkal, és a disznóólban is rőfögött egy – két malac, vagy gömbölyödő hízó. No persze nemcsak nála volt ez így, hanem szinte minden falusi iparosembernél. A gazdák ugyanis csak akkor tudtak fizetni az elvégzett munkáért, ha eladták a betakarított terményt, vagy kővérré hízott jószágot. A mesterembernek meg jól jött, hogy még akár válogathat is a legszebb állatok között. A gazdának nem kellett elvinnie a piacra vagy vásárra és olcsóbban számította meg a jószágot.

Egyik nap egy tanyai parasztember kopogtatott be nagyapám asztalosműhelyének ajtaján. Ablakot akart csináltatni az épülőfélben lévő házára. Elmondta mekkorára gondolt, meg hogy kétszárnyas legyen kívül zöldre, belül fehérre festve. Nagyapám meghallgatta, bólintott rá egyet, elővette a kis kockás noteszét, osztott, szorozott, aztán kimondta kertelés nélkül, mennyibe kerül az ablak. Hozzá tette még, hogy beüvegezve, sárgarézt kilincessel.

Tovább>>>

Több volt a tó, mint önmaga,
talán maga a kegyelem,
hullámoknak ölelése:
partok között a végtelen.

S túl a vízen, túl a parton
– mindenki onnan érkezett –
egy korszak hordta szennyesét:
hazugságot és végzetet.

Lelkes Miklós
BALATONLELLE

A nagy víztükrön ott pezsgett, bejárta
boldogság bájos-bolond tündértánca,

míg szegletén ámuló partközelnék
hínár-erdők árnyfoltja sötétebb lett.

Át-átnézett túlról kíváncsi Éden,
s kezében hegy volt, álmos szilvakéken.

Csobbant egy-egy hal, aztán újra csend lett.
Csodálkozó csend halk csengői csengtek.

Víz, ég, felhő, fénytánc, ígérő álom, -
Szépségekből felépült múlt-világom!

Csobbant egy hal, késként a vízbe vágott,
kettészelt égő-ezüst pikkelyálmot,

de - akkor még - újraforrott az álom
úszó, tükrös aranytánc-ragyogáson.

Csónak csobbant, hulltak a csengő cseppek,
s csillagszikráik új csendért esengtek.

A táj Szépsége, az a meg nem értett,
hajtott előttünk akkor fejet, térdet.

Láttuk s nem láttuk...Kigyúlt ég-szavakban
mégis ott volt koronás Láthatatlan,

gyönyörű álarc, gyönyörű bújócska,
villanó íven fecskeszárnyak csókja,

a rét, melyet múltón-örök Időnek
virágszín-hangokból a tücskök szőnek,

s egy vitorlás - víz, ég, dal vitte ékszer -
fehérsége akkor szívünkig ért el...

<<<Vissza

Következő oldal>>>

"A jövő nem fogja jóvátenni, amit te a jelenben elmulasztasz."
Albert Schweitzer

Nógrádi Gábor

HASÍTJA HÚSOD MAGAD RETTEGÉSE

gyöngé jószágom, testvérem, magam.
Üss, meg kölyök – ne légy boldogtalan!
Roncsolt arcoddal ne dűlj a vetésbe!
Pénzt loptál mondván: a kertünkbe érve
találtam! És retteghetsz untalan,
hogy bűntől bűnig bomlik, ami van,
és gyilkolni fogsz, és nem veszed észre.
Csak asszonyok borítnak bűnt havonta
ölükbe, ám a férfi nem feled:
bőrét kicserzi történelmi mocska,
ölért eseng, vagy ölni öltre megy.
Magával vív. Osztyála elsiratja.
Magva virít. Nem számít irgalomra.

1969.

Őri István
vasárnap délután

az udvaron labda pattog
a diófán harkály kattog
a síneken vonat csattog

gyermek kacaj
madárdal
megérkezés

Vihar Béla
Káinfüst

Akkor este
a tüskés drótsövény,
mint vértanú fején
a töviskoszorú,
övezte a Föld tépett, szomorú
nagy homlokát,
és lecsorgott rajta
a fájdalom szivárgó patakja,
piros vércsepp, az alkonyi sugár.

Akkor este
egy néma csapat
haladt az úton,
ijesztőn, hallgatag;
nők, férfiak vegyest.
és néhány gyermek is,
a kis erdő felé.
A menet élén
sápadt, Ráchel-arcú,
bibliai, ifjú királyleány,
karcsú vállán kék esőköpenyben
vonult nászára, halála elé,
mi várta őt a cserjés oldalon.
Dörrenés. Csend. Káin füstje szállt,
mint lebegő farkas,
kóválygott, szertelobbant,
s vitte homlokán
a megtébolyult pillanat iszonyatát.
Ujjunkkal mártír csontokon,
emlékezők,
mi nemet mondók a rosszra,
álljunk vigyázó sorfalat,
kart karba öltve
szerte a kontinenseken.
Nem vagyunk kevesen.
Ha milliók együtt sóhajtanak,

Ligeti Éva
Határtalanul

Tetszhalott állapotból ébredek,
látom, milyenné vált ez az élet.
Hálóként át meg átszótt érdekek
szövevényében málló ígélet.
Bábbá gubódzó embernyi pondrók
zabálják fel mindazt, mi lételem,
nem marad semmi, csupán a gondok,
s kövérré dagadt napi félelem.
Törékeny vagyok, és gyáva módon
kerülöm a bajt, az egyezkedés
sem való nekem. Álmaim ódon
homlokzata hull, ezer repedés
tátong lelkemen.
Értelmetlenül
élt évezredek küzdelme semmi
nyomot nem hagyott?
Tehetetlenül
nézem ami van.
El kéne menni...
...de nincs hová,
és nem is akarok.
Határtalanul kötődök ide!
Sejtemben élő ősök, magyarok,
küzdeni szólít milliók hite.

2008-01-19

Végh Sándor
Küzdelem

Bolond a harc a rendért,
mikor oly tisztán megalkotá
hitünk istene a törvényt.
Élet! Minő dicsőség
fehér abroszon kiterítve
pőréen állni,
nevető félelemmel a hatalom előtt.

- Ruhát öltünk dicsőségért.
Sok-sok színes pántlikát kötözünk
kusza napjaink ágai köré. –

Mégis.

oly szél támad, hogy hegyek omlanak.

A gyász, harag,
és millió közös akarat
ereje ekként legyen
égig emelt zászló,
figyelmeztető,
és mindörökké, fegyver is, ha kell.
Hol tombol a gonosz,
és emberre sujt,
mi vérzünk vele,
bennünket ér a golyó mindenütt.
A sírok felkiáltanak.
Élje túl halálukat
ne csak a szegyenük.

(1964)

Vozarik Lajos
Sikoltottam

Sikoltottam, ahogy torkomon kifért,
míg a gyémántkés testemhez ért,
majd gondos kezek rámába tettek
s beraktak e lét vályog-falába.

Mutattam rügyfakadást — hiába —,
nyarat és hervadt őszi képeket.
Rózsákat rajzolt arcomra a fagy,
letörölték, s nézték a hideget!

Zümmögve tarkáznak komisz legyek:
túrnöm kell, üveg mást nem tehet
— rohanják csak egy nyári-éltüket —,
hisz lemosnak óvó kis kezek
hála-fényemben békét kötöget.

Egy napon értem jó, ki idetett,
mert örökké fénylenem nem lehet.
Kézen fog, hutába vezet útja,
s aki őrzi fényeim, pohárként
ajkához emel újra és újra.

Ha megnézed a kéklő homályba
vesző, jövőbe nyíló kapuk
forró torkát,
nem látsz, véres csaták, s
osztódó sejtek, születő-elhaló
kardcsattogásos zaja mellett
csak napsütötte tereket.

Gyávánk vagyunk, mert
izzadt álmainkat takargatjuk

Pitér László
KUKUPILU

Kukupilu magas, vékonydongájú, fehérbőrű
fiatalember volt, aki huszonhét éve ellenére, még
sosem borotválkozott, de időnként, büszkén simogatta
azt a néhány lenge szőrszálat, amit az állán, szakáll
gyanánt viselt. Fogai sárgák voltak, és a szemében
valamilyen rejtélyes betegség miatt, állandóan könny
csillogott.

A történet, a hatvanas évek elejére nyúlik vissza.
Kukupilu ekkor az Olivetti cégnél dolgozott, ahol az
volt a feladata, a hetvenhárom üzletkötővel együtt,
hogy a lehető legrövidebb időn belül megismertesse a
brüsszeli vállalatokkal, az Olivetti nevét és termékeit.

Tovább>>>

Péter Erika
Emlékkönyvbe

Szeretlek.
Rég írtam le e szót,
s most is csak félszegen,
bár sokszor kimondom,
amint rengetegen
rutinból megtesszük,
vagy a kéj hevében
váratlan kisiklik
bensőnkől a gyönyör
angyali sóhaja.

S hittem, hogy annyi
jégéjszaka után
ismét pislog a fény,

Mándy Gábor
Szerelemvers

Nem védekeztem, és megfogant
egy vers. Lesz, ami lesz,
megtartjuk. Csak te, kedves,
majd ezután is szeress!

De a Múzsám kerekét oldott,
nem bírt már elviselni, szegény.
Szerelmünk gyümölcse itt maradt,
s most együtt élünk, a vers meg én.

Mi kitartunk egymás mellett,
kölsönös szeretetben.
Én tovább írom a verset,
s a vers tovább ír engem.

Czégényi Nagy Erzsébet
Hajnali álmok

Szivárványhídon jössz felém,
s a ragyogó sátorból úgy
hull rám kedves arcod,
hogy megremegnek a
sarjadó tavasz hírnökei.
És te máris a nyarat óhajtod,
az álmodó, fényből szőtt mezőket,
ahol talpunk alatt, s fejünk felett
csillagok rebegnek,
s a búzakalász ölében
a holnap ígérete üzen.
Aztán mégis köddé válsz,
mint csendes hajnalon az álmok.

2010.05.1.

kezed szorítanám,
de túl messzire vagy,
nincs hozzád hosszú kar,
lehet, hogy lehet,
hogy nem is élsz.
Hallod? Dadog e dal.

Sárközi László
Rohanj velem!

...hogy akarom a tüzet, a napot,
hiszen a romokat öleli szemem:
zsugorin ücsörög a szavakon;

fekete sivataga nem idegen:
felemel, ahogyan a palota
a falakat emeli; kaloda
lesz a kapu, vakolata – lepereg.

Kapukon – ütök, ülök a padokon
s lesem: a moha rohan a falon;
az eszem eliszom? el akarom!
de zavar a talaj, ahogy a borom!

Legyen a ma oda, neked adom
mosolyom! igazi titok a homok
ereje, a – vagyok aki vagyok...

Göd, 2001. szeptember 2.

Meszelyi József
Út

a vonuló
végtelen közönye
téged sem hagy
érintetlen
köveid koppanása
az elzötyögő kerek
az elhátráló léptek
visszhangja
tünékeny neszezések
mosolyok
könnyek mögül
szertefoszló arcok
mozdulatok
emlékét őrzöd
az átsuhanó árnyak
mozgó foltjaid
erőd mindig
romokból épül újra
te vagy
a céllá taposott remény
nyomaid nélkül
jelenlétem az időben
a hiány
szorongó valósága
s vízért esdeklő
kiapadt kút az álom
- a hajnali ígézet

"A történelem arra tanít, hogy az emberiség semmit sem tanult a történelemből."

Einstein

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Habán Mihály

1907–1984

A csillagokkal együtt

Mikor a csillagok megjelentek
Szikrázva a sötétkék égen,
Fölemeltem fiatal arcomat
S az ének ajándékát kértem.

Csend volt rá a halhatatlan válasz.
Fénylett a világ csillagszája
S kegyetlen néma sugárbeszéde
Remegő szívemet átjárta.

És megtanultam akkor: a csend is
Válasz, a hulló fény is ének,
A lassan tűnő illat jelbeszéd
Az élet szimatos fülének.

S a lelkekben megértek a szavak.
S hirtelen fölragyogott a föld:
A teremtésben a szent ősi tűz
És az élj parancsában az ölj.

Angyali üdvözlét

Akit szeretünk, a lelkünkben jár,
Mint felhők árnyképe a földön,
Megrezenünk, ha megérint,
Mint átsuhanó szélben a táj.

Akit szeretünk, velünk időzik,
Bármilyen körülzárt szigetre
Sodor az életet hordozó vak
Csillagközi zöldlángú ár.

Mindig érkezik tőle egy sugár,
Mely áttöri a burkoló sorsot
S az idegen álarc héja alatt
Fölmerül az elvesztett éden:

Egy szirmokat ejtő édes arc,
Egy intés, a tenyér rejtett csókja
S a tiltó nagy szemek forrásmélyén
A sötéten égő összetartozás.

A vándorral csoda esik

Vándor vagyok, s éjjel néha forró suttogás támad körülöttem.

Ilyenkor megérint az egész világ, és boldog öleléssel borul a lelkemre.
Illatok, ízek, hangok és színek koszorújában álok, mint nyoszolyólányok közt a vőlegény.
És érzem: pirkadatkor az ékköves horizon gyűrűjével a mindenség eljegyez.

Egy kutya halála

Tudom, itt az óra, mikor elválsz tőlem és megelőzől.
Ó, ki intett neked az életen túli fekete mélységből?
Ki szólított, hogy reggel óta sötét és bús vonítással felelsz?
És csendesedsz, mint az elapadó esti szélben a fák,
Akik most nevelik magzatukat, mint egykor a te méhed.
Ó, ki intett neked mágikus szemével, hogy eltávozol innen,
Ahol minden olyan, mint amikor köztük jártál.
Seregestől szólnak a tücskök, zeng az éj minden szerszáma,
És fénylőn száll a hold, a föld boldog erős borja,
Akit vad tűzzel csaholnak társaid, ha a széles dombok fölött jár,
Ahol ők vígan kergetőznek, koslatnak, vagy mezei vadakat űznek.
Most itt az óra, elválsz tőlük és megelőzől.
Ó, ki szólított az életoltó fekete mélységből?
Szemedben kialszik a vér eleven lángja,
És elhagyod a földet, akit megérintettél és megízleltél,
Aki hullámozott és illatozott körülötted,
Csodálatos neszekkel csábított és a forgó fényben kitérta előtted a testét,
Ahol én még egy kicsit időzöm, aztán én is elmerülök.

Álom

Éjem sokszor fölverik
A vándor- emlékek.
Arany hajad föllobog,
Mint egy hívó ének.

Sötét mezőn jössz felém,
S intesz. Kék-zöld tűzű
Szemed bűvösen ragyog:
Gyönyörű, gyönyörű.

Intek neked. Közeledsz.
S szép ringó melleden
Nyílik a vér rózsája:
Az örök szerelem.

ÉLETRAJZ

Költők

Itt állunk a nagy éj küszöbén,
Távol, távol az emberektől.

Zsoltár

Fényöntő csillaghalmazok közt
Hamvadó roppant kristályterekben
Mindenütt a megosztó horizon
Lengő, hullámozó, örvénylő, kitérő,
Átléphetetlen gyűrűi öveznek.
S a horizonon innen az alvó lét
És az eredetbe vesző forrásmély,
És a horizonon túl az éber lét
És az eredetbe tűnő öntudat.

Ami elválaszt, összekapcsol.
Így tart egymástól örökké távol
Sóvárgó tüzekben égő földet
És boldog sugárzó égi rendet
A horizon jelváltó mesgyéje,
S kötöz egybe mindent: jót a rosszal,
A test édeni ártatlanságát
A lélek bűnvalló árulásával,
Isteni végzést s betelő végzetet,
Kábító gyönyört, kéjt és kínhalált
Valami transzcendensbe táguló
Hiperbolikus teljességbe.

Homlokunkról már a
tölgyfalevél-koszorúkat levetettük.
Meztelenek vagyunk, mint az állatok,
Közel, közel az istenekhez.

Szívünkben sötét napok érnek.
Az ének forrása fölfakad,
Az isteneké ez,
az istenek éneke ömlik át rajtunk.
Az éjből tör elő, mint a virágzás,
És nemző, kegyetlen aranyfény.

Távoli szellemek kapui:
Így állunk az emberi éjben.
Szép csillagként a
rejtőző istenek tartják fogva szívünket,
S nekünk a dal születése halálos –
A többinek már csak ajándék.

Évszakok hullámvölgyében

Télbe sorvadó ős és tél és télből sarjadó tavasz –
Az élethatár alá merülő hullámszakasz:
Kihűlő utakon tétova menedékkeresés,
A lelket lombtépő zúgással betöltő temetés,
Az öröm napjait s emlékét kioltó szenvedés,
Égő fájdalmakra hamut szóró feledés,
Jégszilánkos kamrákban fáradtan elhaló remegés
És ravatal fölött ravatal és kúszó sarkifény és távoli derengés,
Aztán a dermesztő kietlen csendbe hulló üveghangú csengés
És rianó szemfedél és hasadó gyász és újrakezdés,
Visszatérő lüktető fénykörökben vakhítú rügyfoslés
És tánc és virágzás és nász és önfeledt merengés
És hirtelen fájó heget hagyó bús szíromejtés
És a delelést övező párás horizonba burkolt halálközelt föltárho sejtés
És zavart ébredés és pókhálós gond és csüggedés,
Kedvek és gyönyörök édes nedűit mérgező erjedés
És aggódó szorongás és kétség és gyötrődés,
Fényt sóvárgó, társtalan és megalázó barlangi rejtőzés
És csapdák kerülése és törbeesés és vergődés
És ködökbe tűnő hívás és hamis jelfogás és tévedés
És rémek üldözése és menekülés és újra útvesztés,
Mészkövekbe merevedő tájakon emlékek örvényébe zuhanó tévelygés
Csupa vesszőfutás és vérhullató kín és rettegetés
És fölszakadó hegek és üszkösödő sebek. És megváltás csak az,
Ha egyszer majd a szigorú tél fogva tart s örökre behavaz.

Állatok közt

vázlat

Állatok érintése van rajtam:
Körülöttem rejtőznek, kísérnek,
Szándékom és lépésem vigyázzák,
Igéző arcukat az arcomra dobják
És közeledésem előtt kitérnek,
Mintha egy isten járna köztük.

Állatok bújnak meg körülöttem:
Eltűnnek és újra megjelennek
Az éonok suhanó folyamában,
Mámorban égnek, kiáltanak,
Mint megújuló lángok szöknek, szállnak,
És kőbe véssett istenekké válnak.

Az alatti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár,
Marconnay Tibor, Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József,
Kis Ferenc, Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,
Farkas Imre, Csizmadia Sándor

Költő Nagy Imre
Kútgém árnyán

Lapu alá futott a gyík,
hol a tücskök nótája szól,
töviset visz a forgószeél —
most kapta ki fejem alól.

Tövisből van most a párnám
s fölöttem izzó nap lobog,
kútgém árnyán sír a tücsök —
s olyan furcsák most a dolgok.

Olyan béna most a lelkem,
mint a tört szárnyú pacsirta,
mely az égnek fellegéből
visszahull a néma síkra.

Szemeimben tüzel a kín,
s verdes egy vadszárnyú álom —
sohsem fájt még úgy lelkemnek,
mint most fáj, a parasztságom.

Rongyos pórok mentek itt el,
a kút mellett s meg sem álltak,
lábuk nyomán porzott szele
a semmit se adó árnyak.

Rám néztek csak némán, búsan
s engem ellepett a hangya —
holnap újra itt találunk
a kút árnyán — de már halva.

Ladányi Mihály
Tenélküled

Tudom, hogy a líra rég nem vagyon,
s tűnődöm már, írjam-e, vagy ne írjam.
Nem olvasol te verset, jól tudom.
Tenélküled én is mindent kibírtam.

Ötvenéves leszek, leszel te is,
s jól áthintáztad ezt az ötven évet,
nem kérdezed, melyik út merre visz,
s csak szilveszterkor bógsz, mint birka béget.

De „Isten, áldd meg”-nél zsebben matattál.
Kilestelek. Előtted nincs üres tál,
de társaid örömmel elfelednek.

A kor zsákján ülsz, fordított eretnek.
Be van kötve rendesen, mint a száz.
Ne félj, amíg te vigyázol reád.

Lányi Sarolta
Adósság

Ha már annyi minden kihull
megkopott emlékezetemből,
miért maradt meg benne
ébren hajdani költővöltem?
Mennyivel békésebb nyugalomban élnék,
ha nem érezném saját adósomnak magam,
mihelyt a folytonosság megszakad
hetekre, hónapokra – a még hátralevő
kevesekre,
s én büntudatban élem napjaim...
Vagy, ha már végképp elnémultam,
miért nem engesztel meg a múltam?
Miért vetem meg azt is majdnem mind,

amit írtam régen?
Most például lenézem őket,
idegesen, rideg, féltékeny
gyűlölettel,
irigyen...

1967

[<<<Vissza](#)

[Következő oldal>>>](#)

"...hisz egymás nélkül sötétben vagyunk"

József Attila

Devecseri Gábor

1917-1971

Felhők

Nézem a felhőket a kékszin égen,
egy órást látok s egy kis gyermeket,
amott a láthatár szélén hegyek
és játszadoznak báránycák fehérén.
Fenyőfák futnak át a tarka képen,
az óriás egy gyíknak ad helyet
s a gyík fején habzó, fehér kerek
korona ég, a gyermek eltűnt régen.
Helyén, vaspáncélba burkolva, szép,
deli lovag üli meg pejlovát,
büszkén veti fel a ló a fejét.
Jégmedvék ülnek egy sziklán s a kék
alapú, tarka, furcsa égen át
sötét sárkány kígyózva megy tovább.
(1932)

Kezdődő ős

A falevelek rozsdaszín
szegélyt viselnek már. A szél
halkan, állandóan zenél
s az égbolt alja rózsaszín.

A virágok is hervadóban,
a kerti liliumok szírmán
egy-egy barna foltocska van már,
mint elejtett rézpénz a hóban.

Zöld színe múltóban a gyepnek,
s a kerítésen túl az út

Lapozgatom a vasárnapi számot

Nézem az ünnepi számot lapozván,
a képeket. Egy szépruháju donna,
egy gyermekét tartó halvány madonna
s egy kaftános szelíd, szerény muzulmán
egy öngyilkos, akinek nyurga torkán
kötél vörös nyoma és meghajolva
az üldözött orosz zsidók csoportja,
egy falvakat pusztító szörnyű orkán;
egy néger, ki bárókban énekel,
egy sárga kínai, egy rőt pofájú yankee
képét látom. Itt oly nyugodt mindenki,
nem ellenségek itt, a képeken,
nem acsarkodik itt egymásra senki
és ha begyűjtök, együtt égne el.
(1932)

Megint egy este

Már újra este van körülöttem,
a csillagok az égboltra kijöttek.
Devecseri Gábor, méléző bolond,
hagytad, hogy a nap elmúljon fölötted.
De mindegy már. Lehajtom a fejem
a párnára, a bánatos fehérre.
S már álmodom: egy vitézről, aki
fellőtt nyilával odaszegezi
a szöknikészülő napot az égre.
(1932)

közén kopasz emberké fut,
fején esőcseppek nevetnek.
(1932)

Nyár elé

Boldog, akinek menyországa van.
Lám, én is úgy várom már, hogy mikor
jön az arany nyár, várom boldogan,
mint esővizet a száraz bokor.

Várom, hogy hullámok között,
heverve nézzem a kis szigetet,
mely feledve a sarat és ködöt,
zöld zsebkendővel felém integet.

Várom a reggelt, déli meleget
s hűvös estét, ha a folyón pihen.
És várom délután a tehenet
a tárt kapun beballag szelíden.

Megszokhattam volna a villamos
csengőt s a motor berregő zaját,
hisz itt születtem, de a csillagos,
estét várom s a csendes éjszakát.

Hiszen volt már nekem, volt egy nyaram,
mely hirtelen jött s észrevétlen elment,
halványzöldfoltos piros és arany
és úgy nézek utána, mint a gyermek

léggömbje után, amely elszökött, bár
odahurkolta cérnával kezéhez,
s mindig kisebb lesz, egyre távolabb száll,
de egyre közelebb kerül az éghez.
(Nyugat, 1936)

Ámos Imre: Sötét idők, VIII.

TANÍTÓ-VERS

ÉLETRAJZ

Hegyi ének

A szeretőm, fejét karjára
támasztva, elaludt,
apró füvek altatták s lassú
keskeny erdei út.

Mellette játszott, duruzsolt,
mormogott bűvös szavakat
izgatottan szaladgált, megnőtt
beleszeretett a patak.

Minden másodperccel nagyobb lett
és befolyt orrán és fülén,
most ébredt volna mosolyogva,
de nem tudott szegény.

Arca felett folyt át gyengéden,
napban fürdött a rét,
csókolgatta fogát, kimosta
s elvitte a szemét.

Térdeit megoldotta és
ellepte derekát,
csodálkoztak a kis füvek,
mikor lába levált.

Haját is simogatta, lágyan
legyezgette, játszott vele,
bontotta, ringatta, becézte
s fűrtökben vitte messzire.

Hárfapengető ujjait
nevetve hordta szét,
kilenc nagy folyó lett belőle.
Dicsértessék az ég.
(Nyugat, 1935)

CSÖPP TEMPLOM, NYARALÓ.

Fürdőruhában a
templomba nem szabad
Bogláron lépni – én
erre emlékezem.
Mert jártunk arra is
ott fönny, a csöpp hegyen.
S talán dohányzani
még azt se volt szabad,
zord tábla mindenütt:
így óvta istenét
a kis plébánia
oly hívóktól, akik
jöttek meleg napon
két fürdőzés között

Lehetne minden egyszerű is,
de nem az.
Virágoskerted nézve, látod:
fele gaz.

Másik felét, ha akarnád sem
értenéd,
az ég fölötted ég, dehát nem
érted ég.

Bonyolult minden és felette
ingatag,
csészéjében az alvilágban
ring a nap.

Habozik régen: jöjjön el, ne
jöjjön el?
Még nem döntött, csak látszat-mását
küldi fel.

Fáradtan legyint a belátás,
hazatart,
jobbaldalt három ördög őriz
ravatalt.

Hiába szedtem annyi bűvös
szereket,
elszenderedtem, fuvolám is
berekedt.

Csak gyenge húr, ami még bennem
ciripel.
Mennyországért sír, de az ördög
viszi el.

BABIŦS MIHÁLYHOZ

Ha nem vagy már, miért vagy ily erősen?
Szép szellemed fejünk fölött lebeg
és nem tudunk semmit sem nélkülöd,
veled többet, mint valaha reméltem.

Látom az arcod; nem lehet, hogy nincs már,
csak másfelé fordult, előre néz,
s már ismerős neked, mihez kevés
a képzelet s ami még minket is vár.

Bár egyszerre oly messze költözött
tekinteted zavart agyamba csap
s késpengeként szívembe dúlni vág,

a szeretett s csodált arcok között
csak menj előre, egyre biztosabb
és egyre szebb lesz így a túlvilág

lelkük fürdetni meg.
Kanyargó ösvényen
kétoldalt fű terem,
hogy a mezítelen
talpakhoz jó legyen.
S kúszott sziszegve már
e langy vidék felé
tűztorku háború,
e dombra, honnan a
csönd, béke, béke, csönd
kanyargott, repdesett
szemmel nem látható
füstként az ég felé.
Fürdőruhába nem,
de csizmában igen...
Dohányra gyújtani?
Szentek, segítsetek!
De hányra gyújtani
a szalma-fedelet?
Hány nádtető alól
hurcolni barmokat
s hány ifjat-aggot is
úgy mint a barmokat?
Hol volt az isten, ő
e nyájas dombtető
s e csöpp szentély ura,
ki szégyenlős szemét
fürdőruhák elől
irtózva fedte el,
s orrát facsarta a
dohány profán szaga?
Szakállával fedé
a csapzott láthatárt,
gerendák üszkein
kezét tördelve járt:
így képzelné, tudom,
egy álmodó barát,
ha volna még olyan
barát, kinek szívét
ily isten töltené...
Dombról a völgy felé
bukfencezik komoly
harangszó súlyosan,
méltóságteljesen
s ezüstös szent-groteszk
táncában kedvesen.
Most újra béke van.
Zöld domb, fehér falu,
bízó kék tó fölött
ezüstsavú harang
bukdácsol nyugtalan.

Tréfás állatkerti útmutató

Ez a cinke oly picinke,
falevélből van az inge,
pókhálóból a szoknyája,
makkhéjból a csizmácskája.

EGY BUDAI TÉREN

Itten egy óra állt,
alatta álltam én;
akkor még óra volt,
ma már csak költemény.

Vártam egy leányra,
eljön, azt ígérte.
Vártam rá hiába,
elindultam végre.

De ekkor hirtelen
itt termett ő mégis,
vidámabb lett az ég,
vidám lettem én is.

Az a leány meghalt,
nem emlékszik erre.
E régi délutánt
azért írtam versbe:

mert meghalok egyszer
s ő sincs itt, az óra,
nem mutat öt órát
csüggedt mutatója,

nem mutat hat órát,
vidám mutatója:
őrizze emlékét
e vers olvasója.

ISTENNŐ-TAN

Midőn Vénusz már elment, Aeneasnak
fölismerszett a léptérlől, hogy isten.
Én téged, mikor jössz, már annak látlak,
nem kell, hogy ebben távozás segítsen.
S ha villamosra szállsz és lábikrádat
a lépcsőn óhatatlan megtekintem,
szivembe villogó fehér sugár csap,
ennél bizonyosabb bizonyosság nincsen.
Mi bizonyosság még? Sugár-csapatok,
a nyakról, vállról, tédről kicsapók:
íly tanuk adnak jeleket nekünk.
Az istennőt nem téveszthetni el,
mert minden porcikája fényt lehel;
az istennő az, akit szeretünk.

Homeros Odysseia

*(részletek)
műfordítás*

„[Helena]
..... Nem sorolom fel
tűrőlelkű hős Odüszeusz sok bajnoki tettét:

Csak fűvön élt a kis zebra,
de most rákapott a zabra;
végül is elvitték Szobra,
ott oktatják szebbre-jobbra.
" Apám - így szól a kis bálna -,
hadd mehessek el a bálba."
" Nem mehetsz el, fiam, Péter,
nem vagy még egy kilométer."
Mért tanulnak a kis vércsék?
Azért, hogy a leckét értsék.
Tanítójuk egy hasas,
pápaszemes, lomha sas.
" Ne ugrándozz, ne táncolj,
ne bomolj,
az iskolás fiúcska mind komoly."
Garázda kölykét inti így a moly.
Fekete az ablakpárkány,
rákönyököl a kis sárkány;
hat feje néz az utcára,
egy a leckét bent biflázza.

AZ ELMÚLÁSSAL...

Az elmúlással nem perelnék.
Nem volna mult? Nem volna emlék!
És ha nem múlt az idő,
nem jöhetne el a jövő;

nem jelennék meg a jelen sem;
bizony, az édes szerelem sem
kellene - hogyha nemzedékek
nem hullnának, mért nemzenének?

Gyerekkoromban azt akartam,
örökké éljünk; majd zavartan
lemondtam róla, nem szivemmel,
de az eszemmel. S hogy az ember

boldog legyen... hogy boldog légy, hát
ne úgy kérdd az idő folyását:
ha el nem múlt, hogy mi lenne.
De: mit mond majd - mi voltál benne.

Devecseri Gábor: Beszakad az idő.
Válogatott versek c. kötetéből valók,
Budapest, 1972, Magvető Könyviadó.
(A versek írásmódja az eredetivel megegyező!)

A. A. Milne A szél

műfordítás

Senki meg nem mondja, mit senkise tud
Hogy a szél honnan indul és hova fut

egyet azonban igen, mit e bátor férfiú tett és
túrt is Trója alatt, hol a vést túrtétek akhájok.
Elborította saját testét ott csúnya sebekkel
és vállára vetett rossz zsákot, mint aki szolgál;
szélesutú várába az ellenségnek eképpen
ment be; hasonlóvá koldushoz tette magát ott,
ő, aki lent, az akhái hajók közt épp nem olyan volt.
Így szállt trójai várba; s a trójaiak gyanu nélkül
engedték be, csak én ismertem rongyaiban föl;
kérdézettem is, ám ravaszul kikerülte a választ.
Csak miután megfürdettem, s megkentem olajjal,
köntöst adtam rá, s esküdtem erősszavu esküt,
hogy fel nem fedem addig a trójaiaknak, ameddig
vissza nem ér az akháj sátrakhoz, a fürge hajókhoz,
ekkor mondta csak el mindazt, mit népe kitervelt.
És sok trójait is ledöfött még jóhegyü ércel,
így ért vissza az argosziakhoz, s vitte a sok hírt.”
(IV. ének, 240–258. sor)

„[Odysseus]
Mint a mezőn-nőtt borjak, amint a tehén hazaballag
istállóba, ha megtöltötte hasát a füvekkel,
ugrándozva sietnek elébe, tovább a karámban
nem várnak, de szelíden bőgve körülszaladozzák
anyjukat: épp így tettek ezek, meglátva szemükkel
sírva omoltak rám; s már úgy érezte a lelkük,
mintha a városukat látnák már újra, göröngyös
jó Ithakában, ahol mindjük született, nevelődött.
(X. ének 410-417. sor)

„ [Pallas Athene]
Most pedig elváltoztatlak, rád senki sem ismer.
Hajló tagjaidon szép bőrdöd megsugorítom,
szőke hajad se hagyom fejedben, rossz rongyot adok rád,
melynek gazdáját mindenki utálja, ha látja,
megtöröm eddig olyan gyönyörű szemeid ragyogását,
hogy nyomorúságosnak lássanak otthon a kérők
s hitvesed, és akit otthon hagyta volt, fiasarjad.
És te magad legelőször a kondásodhoz eredj el,
ő disznóidat őrz, neked meg híved egészen
s kedveli gyermekedet meg a jóeszű Pénélopeiát.

—————
Nála maradj, ülj mellé, kérdezz tőle ki mindent.”
(XII. ének, 397–406.; 411. sor)

Ez volt D. G. többször átdolgozott Odüsszeia-
fordításának legkorábbi szövegváltozata.

1947, Új Idők Irodalmi Intézet Rt., Singer és
Wolfner kiadása, Budapest)

Szárnyal valahonnan, nagyon sebesen
Utol nem érem rohanva sem

De, ha sárkányomat elereszteném
Napokig repülne az ég peremén

Aztán megtalálnám ahol leesett
S tudnám hogy a szél is odaérkezett

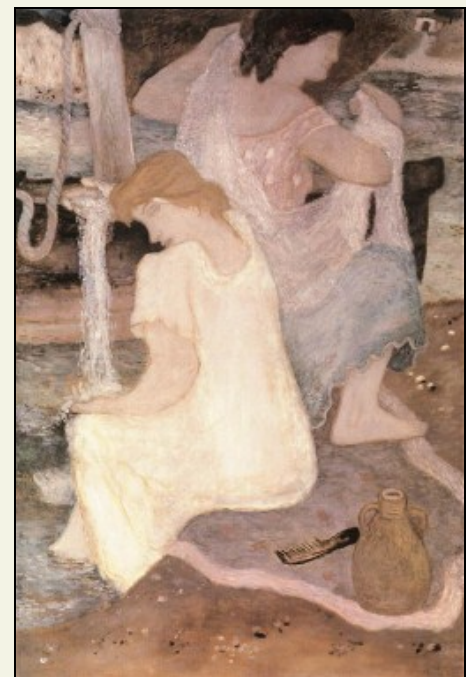
Akkor megmondhatnám, hogy a szél hova fut
De hogy honnan indul, arról senkise tud

Catullus
Éljünk, Lesbia

műfordítás

Éljünk, Lesbia, és szeressük egymást,
és a mord öregek fecsegjenek csak,
hisz nem ér locsogásuk egy garast sem.
Eltűnván a nap, újra felragyoghat:
egyszer tűnik a kurta fény szemünkből,
s álmunkból sosem ébredünk utána.
Adj hát csókot ezerszer, és ha adtál,
adj még százszor, utána ezret adj és
százat s újra csak ezret, újra százat.
Aztán majd, ha sok ezreket cseréltünk,
akkor összezavarjuk, elfelejtjük
számukat; ne akadjon egy gonosz se,
sok csókunk aki tudja és irigyli.

Ámos Imre: Asszonyok

"Már elegendő vallásunk van a gyűlölethez, de nincs elég ahhoz, hogy szeressük egymást."

Jonathan Swift

Tamás Gáspár Miklós Pár Tocqueville-mondat

A kétszáz éve született Alexis de Tocqueville nagy művét nálunk a reformkorban olvasták, A' democratia Amerikában Tocqueville Elektől 1843-ban jelent meg magyarul (az eredeti után csak nyolc esztendővel), a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában, Fábíán Gábor nevezetes fordításában. Új fordítása is van (1993), ezt a jelek szerint kevésbé olvassák.

Az amerikai demokrácia (1835) a modern társadalomtudomány egyik alpműve, csak Vico és Montesquieu opuszaihoz hasonlítható. Akár elődeié, módszere ókori előképeket követ.

Ezek az előképek nálunk ma roppant gyanúsak, és mint mindent, ezt is "fasiszta" vagy "kommunista" címkével látjátok el. Ugyanis Tocqueville - nagy elődei nyomán - nemzeti karaktert rajzol (ez ugye szélsőjobbaldali, sovén délibáb szerintetek), és erről a nemzeti karakterről azt gondolja, hogy a történetileg kifejlődött társadalmi intézmények formálják (ez pedig szerintetek vulgármarxista csökevény). Pedig ez a társadalomtudomány egyik alapkérdése: mitől olyanok a népek, amilyenek? Erre a válasz Arisztotelész óta ez: az intézményes rend teszi ilyené vagy olyanná a népeket. A sokáig szabadságban élt népek jelleme különbözik azokétól, amelyek sokáig zsarnokságban éltek. Ez utóbbiak között sok a rút sybarita ház.

Föltárhatjuk, ahogy Tocqueville tette, a spontánnak, esetlegesnek és személyesnek tetsző állásfoglalások érdekes egybeesését korszakok, vidékek és osztályok szerint. Létezhetik és létezik nemzeti önismeret. Ám ez többnyire azt akarja erőszakosan levezetni, hogy miért lettünk szükségképpen épp ilyenek - és ki tehet erről. Ezért jó, ha külhoni utazók is vizslatnak bennünket.

Az utazók filozofikus beszámolója francia műfaj. Madame de Staël jeles könyve Németországról, Chateaubriand amerikai följegyzései, Marquis de Custine oroszországi útirajza (párhuzamára Tocqueville írásával nálunk legutóbb Zsigmond Anna figyelt föl: Eszmélet 66, 134-146), Taine és Élie Halévy könyvei Angliáról, Melchior de Vogüé esszéje az orosz regényről egészen Claude Lévi-Strauss dél-amerikai könyvéig (amelynek címe helyesen nem Szomorú trópusok, hanem Trópusi Tristia): ebből tanulták szorgosan önmagukat amerikaiak, oroszok, angolok s mások.

Tocqueville - mint tudjuk - arról nevezetes, hogy prófétának bizonyult Amerika tekintetében (saját hazájában persze nem). Megfigyelései javarészt ma is relevánsak, leíró értelemben is nagyrészt igazak voltak több mint egy évszázadig. Éppen innen látjuk, mennyire megváltozott Amerika és az egész világ. Amerika köztársaság volt, és birodalom lett. Számos bűnével és abszurdításával együtt is a szabadság otthona volt, the city on the hill. Ma a kormánya - nem a népe - a világot fenyegető legnagyobb veszedelem. Igaz, a nép "választotta": a nevetséges választékból. A mesterségesen előidézett tudatlanságot kihasználó manipulációval.

De Amerika - tanúsíthatom - még mindig őrzi a szabadság habitusát, még mindig a mindenben javítani akaró reformerek, a minden lében kanál, fáradhatatlan, önzetlen "javítók" (do-gooders), az önkéntes, ingyen dolgozó közszolgák, a "nagy ügyek" lelkes és áldozatkész fölkarolóinak a hazája. Minden manipuláció és cenzúra ellenére Amerikában a legnagyobb a szólásszabadság.

Nálunk Amerikáról csak mítoszok vannak forgalomban, mégpedig buta és gyűlölködő mítoszok. Mint minden idegengyűlölő "karakterológia", ez is kifordított önarckép. Az anyagiás, atomizált, "lebutított", hamburgerzabáló, gagyitévé-mániás Amerika torzképe nagyon jól illik a mai Magyarországra. A mai Amerikára kevésbé.

Tocqueville-ben az a jó, hogy amit megfigyelt - és nála zseniálisabb megfigyelőt nem hordott hátán a föld -, azt elszakítva a tizenkilencedik század első felének amerikai viszonyaitól, alkalmazhatjuk a demokratikus modernség általános habitusára is, némi elővigyázattal. Tocqueville, akár Burke, Balzac, Carlyle és Taine, majd Max Weber, voltaképpen konzervatív volt, és fájlalta a lovagiasság korának alkonyát. Csodálata (és csodálkozása) egy olyan, akkor új rendnek szólt, amelytől kissé borzongott. A polgári rend legjobb ismerői az ellenségei voltak. A polgárság nagyságát Marxtól és Walter Benjamtól is tanulhatjuk.

De mindannyiuktól eltérően Tocqueville a demokratikus lelkiségről mond örökérvényűeket. Pszichológiai és történeti érzéke utolérhetetlen.

"Azt hiszem, a demokratikus népek természettől fogva kedvelik a szabadságot; minthogy önmagukra vannak utalva, keresik, szeretik, és fáj, ha el kell távolodniuk tőle. Az egyenlőség iránt azonban lángoló, telhetetlen, örökre szóló, lebíráhatatlan szenvedélyt éreznek; egyenlőséget akarnak a szabadságban, és ha nem tudják kivívni, még a szolgaságban is azt áhítozzák. Elviselik a szegénységet, az alávetettséget, a barbárságot, de nem tűrik el az arisztokráciát. Ez minden korra áll, de legfőképp a miénkre. Minden embert és minden hatalmat, amely szembeszáll ezzel az ellenállhatatlan erővel, éppen ez az erő tesz tönkre és rombol le. Nélküle a szabadság ma nem szilárdulna meg, és ma a despotizmus sem uralkodhatnék."

Erre minden olvasó rábólinthat ma is. Ezt tapasztaljuk a világban: ez rombolja le az Egyesült Államok globális hatalmát, ahogyan véget vetett a brit birodalomnak és vetélytársainak, éppen Amerika hathatós közreműködésével.

"Mint minden forradalom, amely megváltoztatta a népek arculatát, azért tört ki, hogy szentesítse vagy sárba tapossa az egyenlőséget. Ha eltekintünk az emberek nagy megmozdulásainak másodlagos okaitól, szinte mindig az egyenlőtlenségre bukkanunk. Vagy a szegények próbálták elrabolni a gazdagok javait, vagy a gazdagok próbálták leigázni a szegényeket. Aki olyan társadalmi rendet tud létrehozni, amelyben mindenkinek van egy kevés óvni valója, és senki sem kíván túl sokat a máséból, sokat tesz a világ békéjéért."

Ez az a demokratikus bölcsesség, amely a huszadik század hetvenes éveitől feledésbe merült - az uralkodó osztály köreiben. Pedig még az újkonzervatívok is kezdetben az ingatlan-, gépkocsi- és részvénytulajdonos dolgozók alávetett, de a rendszerbe befektetni képes és befektetni kénytelen "szubaltern" résztársadalmát óhajtották megteremteni. Az underclass, a "mélyszegénység", az állandósult, strukturális munkanélküliség, a kirekesztett etnikai enklávék, az ebek harmincadjára került, éhező, de fölfegyverzett kontinensek léte a kapitalizmus erőszakos halálát jelentheti, de nem valaminő jobb társadalom, hanem a pusztulás, a fölbomlás, a barbárság irányában. Az arisztokrata Tocqueville nem hitt eléggé a kapitalizmus személytelen erőiben, azt gondolta, a polgári demokrácia egyenlősítő természete államférfiúi bölcsesség révén érvényesülhet. De az egyenlőség nem kiegyenlítő, hanem pusztító elvként születik újjá a perifériákon. És a centrumban?

"Nem azt rovom föl az egyenlőségnek, hogy az embereket tiltott gyönyörök űzésére ragadja, hanem hogy teljesen leköti őket az engedélyezett gyönyörök kergetésével."

Hát nem tökéletes? Csak lángelme írhat le ilyen mély, elegáns és ragyogóan igaz mondatot.

Bárki körülnéz mocskosan demokratikus hazánkban, láthatja: nem a "szélsőségekbe", hanem a konformista közhelyekbe pusztulunk bele. Nem az LSD, hanem a kisfröccs hívei fognak rohamosztagokba tömörülni. Nem a szertelenül kicsapongók, hanem az ájtatos képű, sunyi házasságtörők rontanak rá itt a szabadságjogokra.

"Olyan országban, amelyben jól láthatóan uralkodik a népfőlség elve, a cenzúra nemcsak veszély, hanem óriási képtelenség is. Ha mindenkinek megadjuk a jogot, hogy kormányozza a társadalmat [szemben a közkeletű számárságokkal, ez a demokrácia egyik legjobb, legfrappánsabb meghatározása, TGM], el kell ismernünk azt a képességét, hogy választani tud a kortársait lázban tartó különféle nézetek közül és fölismeri, mely tények ismerete lehet hasznos neki."

Nemcsak a szabadelvű polgárnak, hanem az egyenlősítő demokratának (én egyik se vagyok) is szívügye a szólásszabadság. A demokratikus polgári bölcsesség halála az a törekvés, ha különféle - gyakran

őszinte és jó szándékú - erkölcsi irányzatok akarják tiltani azt, amit nem bírnak hallani. Az egyenlőség iránti "lángoló, telhetetlen, örökre szóló, lebírhatatlan szenvedély" fölborítja azt a rendet, amely nem ismeri el a szó szoros értelmében mindenki egyenlő jogát a korlátozatlanul szabad beszédre.

A szabad beszéd látszata azonban a nyílt cenzúránál is rombolóbb. Ha az "egzisztenciális félelem" tartja vissza az embereket az őszinte, merész szótól, az borzasztó. De a közösség vélt érdekének féltése, a környezetünkkel való összhang gyáva igénye azt okozza, amit látunk: az eredetiség, az invenció, az ihlet, a meglepetés, a váratlan intuitív ugrás kihalását. A hagyományt ilyen társadalomban nem lerombolják, hanem elfelejtik.

Ahogy Tocqueville-t, Keményt, Eötvöst is. Meg magunkat.

Népszabadság, 2005. július. 30

Alexis de Tocqueville

Az amerikai demokrácia

/részlet/

Hetedik fejezet

A többség mindenhatósága az Egyesült Államokban és következményei.

„A demokratikus kormányzatok lényegéhez tartozik, hogy a többség uralma ezekben abszolút.” Az amerikai alkotmányok ezt próbálták mesterségesen növelni. „Az amerikaiak úgy akarták, hogy a törvényhozó testület tagjait a nép közvetlenül nevezze ki, még hozzá igen rövid időtartamra.”

„A törvény növelte azoknak a hatalmaknak az erejét, amelyek eleve erősek voltak, s mindinkább gyöngítette azokat, amelyek természetűtől fogva gyöngék voltak.”

„Több államban a törvény a többség választásától tette függővé a bírói hatalmat.”

Egy rossz szokás: a választók előírják a választottjuknak, hogy miképpen viselkedjen.

„A többség erkölcsi uralma részint azon az eszmén alapul, hogy az emberek egyesül csoportjában több a felvilágosultság és bölcsesség, mint egy magányos egyénben, s a törvényhozók nagy számában, mint egyéni kvalitásaikban.”

„Azt az eszmét, hogy felvilágosultság révén a többség joggal kormányozza a társadalmat, az első bevándorlók hozták magukkal az Egyesült Államok földjére.”

A többség mindenhatósága mi módon fokozza Amerikában a demokráciákra természetszerűleg jellemző törvényhozási és közigazgatási bizonytalanságot

„A törvényhozás ingatagsága a demokratikus kormányzat belső baja, mert a demokráciák természetükből következőleg emelnek új meg új embereket hatalomra.” „Amerikában a törvényhozóknak szuverén hatalmat adnak.” Amerikában évről évre új képviselőket választanak, és itt a legkevésbé tartósak a törvények.

Nem csak a törvények ingatagok, hanem a közigazgatás is.

A többség zsarnoksága

„Utálatosnak és istentelennek tartom azt a tételt, mely szerint kormányzás dolgában egy nép többsége mindent megtehet; ugyanakkor minden hatalmat a többség akaratából eredeztetek.”

„A tejhatalom rossz és veszélyes dolog önmagában véve.” „És ami engem leginkább zavar Amerikában, az nem az ott uralkodó túlzott szabadsága, hanem éppen a zsarnokság elleni biztosítékok csekély száma.” „Ha egy embert vagy pártot igazságtalanság ér az EA.-ban, ugyan kihez fordulhat orvoslásért?”

„Ha viszont feltételezünk egy olyan törvényhozó testületet, amelyik összetételében a többséget képviseli, de mégsem szolgálja szükségképpen annak szenvedélyeit, egy olyan végrehajtó hatalmat, melynek önálló hatás- és jogköre van, s egy bírói hatalmat, mely független a másik kettőtől – akkor is demokratikus kormányzatról van szó, csak a zsarnokság számára nem nyílik szinte semmi lehetőség.”

A többség mindenhatóságának következményei az amerikai köztisztviselők döntéseire

„Az Egyesül Államokban a többség mindenhatósága, miközben elősegíti a törvényhozó törvényes despotizmusát, kedvez a magisztrátusok önkényének.”

„A törvény általában a mieinknél jóval nagyobb szabadságot enged az amerikai tisztségviselőknek abban a körben, amelyet megszab nekik.”

Miféle hatalma van Amerikában a többségnek a gondolkodás fölött

„Amerikában nem így van? Amíg a többség bizonytalan, az emberek beszélnek; mihelyt azonban végleg kialakult, ki-ki elhallgat, s barát, ellenség, úgy tűnik, egy hajóban evez.”

„A többség ereje viszont egyszerre anyagi és erkölcsi, s az emberek akarására éppúgy hat, mint cselekedeteire, egyszerre akadályozván a cselekvés tényét és szándékát.”

„Nem ismerek országot, ahol általánosságban véve kisebb lenne a szellemi függetlenség és korlátozottabb az igaz véleményessabadság, mint Amerikában.”

„A többség tehát szüntelen önimádat állapotában él.” „Amerikában nincs szellemi szabadság.”

A többség zsarnokságának hatása az amerikaiak nemzeti jellemére; az udvari szellem az Egyesül Államokban

„Ama hatalmas tömeg közepette, amely az Egyesült Államokban a politikai pályán tolong, vajmi kevés olyan férfit láttam, aki azt a férfiai nyíltságot, gondolati önállóságot mutatta volna, amely a régi időkben mindig megkülönböztette az amerikaiakat, s amely bárhol fordul is elő a világon, a nagy jellemek szembeötlő vonása.”

„A zsarnokság sokkal inkább lealacsonyítja azt, aki aláveti magát neki, mint aki rákényszeríti másokra.”

Az amerikai köztársaságokra nézve a legnagyobb veszély a többség mindenhatóságából fakad

„A demokratikus köztársaságokban a társadalmat irányító hatalom nem szilárd, mivel gyakran változtatja letéteményeseit és céljait. Ám ahová csak elhat, ereje szinte ellenállhatatlan.”

„Ha Amerikában a szabadság valaha is elvész, azt a többség mindenhatóságának kell felróni, mely kétségbeesésbe taszította a kisebbséget, s arra kényszerített, hogy anyagi erőszakhoz folyamodjon.”

„Minden kormánynak az igazságosságra kell irányulnia: ezt a célt tűzik maguk elé az emberek, amikor egyesülnek.”

„Ha egy társadalomban a legerősebb párt könnyen összeszedheti erejét és elnyomhatja a gyengébbet, elmondhatjuk, hogy itt anarchia uralkodik, akárcsak a természeti állapotban.”

Nyolcadik fejezet

Mi enyhíti a többség zsarnokságát az Egyesült Államokban? A közigazgatási centralizáció hiánya

„A korábbiakban a centralizációnak két fajtáját különböztettem meg: az egyiket kormányzatnak neveztem, a másikat közigazgatásnak.” Egyedül az előbbi létezik Amerikában.

„A mind nagyobb hatalmúvá váló többség nem növelte a központi hatalom jogkörét, inkább mindenhatóvá tette a maga területén. Így egy-egy ponton a zsarnokság ugyancsak nyomasztó lehet, de mindenkire nem terjedhet ki.”

„Ha a többséget képviselő központi kormány kiadott egy fellebbezhetetlen rendeletet, utasításának végrehajtása érdekében kénytelen olyan ügynökhöz folyamodni, akik egyáltalán nem függenek tőle, s akiket nem ellenőrizhet lépten-nyomon, A községi testületek és a megyei közigazgatási szervek tehát megannyi rejtett zátonyt alkotnak, melyek feltartóztatják vagy megosztják a népakarat áradását. Bármily elnyomó is a törvény, a szabadság menedéket találhat a törvény végrehajtásának módjában; a többség nem ereszkedik le a részletekig, ha szabad így mondanom, nem megy bele a közigazgatási zsarnokság kisded játékaiba. Eszébe sem jut, hogy megtehetné, mivel nincs teljesen tudatában a hatalmának. Csak természetes erejét ismeri, s még nem tudja, meddig terjesztheti ki határait.”

A jogászszellem az Egyesült Államokban; hogyan alkot ellensúlyt a demokráciával szemben

Erős befolyást engedtek a jogászoknak a kormányban, ez manapság a leghatékonyabb gátja a demokrácia túlzásainak.

„A jogászok lelkének mélyén tehát részben ott rejlenek az arisztokrácia hajlamai és megszokásai. Ösztönösen vonzódnak a rendhez, természetszerűen szeretik a formákat; az arisztokratákhoz hasonlatosan utálják a sokaság cselekedeteit, s titkon megvetik a nép kormányát.”

„Minden szabad kormányzatban, bármilyen is annak formája, jogászokat találunk a pártok első soraiban.” „Csak azt mondom, hogy a jogászok egy olyan társadalomban, ahol vitathatatlanul elfoglalják

az őket természetesen megillető magas pozíciókat, szellemükben kifejezetten konzervatívok és antidemokratikusok lesznek.”

„A jogászok mindenkifölött a köz rendjét szeretik, a rend legfontosabb biztosítója pedig a tekintély. Ne feledjük egyébként: szeretik a szabadságot, a de a törvényességet rendszerint fölébe helyezik.”

„A demokratikus kormányzat kedvez a jogászok politikai hatalmának.” A nemesek kiszorúlnak, de viszont mellettük csak a jogászok a felvilágosultak, így ők résztvehetnek a kormányzatban.

„A nép a demokráciában nem bizalmatlan a jogászok iránt, mert tudja, hogy érdekükben áll az ő ügyét szolgálni.”

„A jogászok rendje az az egyedüli arisztokratikus elem, amelyik külön erőfeszítések nélkül keveredik össze a demokrácia természetes elemeivel, s szerencsés, tartós módon kombinálódik velük.”

„Az angolok és az amerikaiak megőrizték a presedensekre épülő törvényhozást, azaz továbbra is atyáik nézeteiből és jogi döntéseiből merítik azokat a véleményeket, melyeket a jogról kell alkotniuk, s azokat a döntéseket, amelyeket meg kell hozniuk.”

„Amerikában nincsenek se nemesek, sem irodalmárok, és a nép nem hisz a gazdagoknak. A jogászok alkotják hát a társadalom legfelsőbb politikai osztályát és leginkább intellektuális, leműveltebb részét.”

„Demokratikus ösztöneivel titkon szembehelyezik saját arisztokratikus hajlamaikat, újdonságszeretetével a maguk babonás tiszteletét minden iránt, ami régi, határtalan terveivel saját szűk nézeteiket, a szabályokkal szembeni megvetésével formakultuszukat, forrongó lendületével a saját megfontolt, lassú szokásaikat.”

„A jogászok alkotják azt az egyedüli felvilágosult osztályt, amelyikben bízik a nép, s ezért természetszerűen hivatottak a legtöbb köztiszttség betöltésére.”

„Nincs olyan politikai kérdés az Egyesült Államokban, amelyik előbb-utóbb ne válnék igazságszolgáltatási kérdéssé.”

Az esküdtszék az Egyesült Államokban mint politikai intézmény

„Az esküdtszéket két szempontból kell tekinteni: úgy, mint az igazságszolgáltatás intézményét, és mint politikai intézményt.”

„Az esküdtszék intézménye egy olyan társadalomban született, amely gyermekkorát élte.”

„Midőn az angolok elfogadták az esküdtszék intézményét, félbarbár népnek számítottak.”

„Az esküdtszék tehát mindenek előtt politikai intézmény, melyet a népfelség érvényesülési módjának kell tekinteni: aki helyteleníti a népfelséget, az vesse el teljese egészében, aki pedig helyesli, az hozza kapcsolatba az ezen elvet megalapozó összes többi törvényekkel.”

„Ha a törvények nem támaszkodnak az erkölcsökre, mindig bizonytalanok; valamely nép tartós és ellenálló erejét az erkölcsök alkotják.”

„Midőn viszont az esküdtszék hatásköre kiterjed a polgári perekre is, tevékenysége szüntelenül szem előtt van: ilyenkor mindennemű érdeket érint, és mindenki őhozá folyamodik.”

„Az esküdtszék, főleg a polgári esküdtszék, arra való, hogy minden állampolgárban kifejlessze a bírói szellem szokásainak egy részét; s éppen ezek a szokások készítik fel a népet arra, hogy szabadon éljen.”

„Az esküdtszék minden embert arra tanít, hogy vállalja a felelősséget saját cselekedeteiért: férfias tulajdonság ez, nélküle nincs politikai erény.”

„Fentebb azt állítottam, hogy a demokráciában a jogászok, s köztük a magisztrátusok alkotják azt az egyedüli arisztokratikus testületet, amelyik képes mérsékelni a nép túlzásait. Ennek az arisztokráciának nincs semmiféle anyagi hatalma: konzervatív hatását csak az emberi szellemre fejti ki. Következésképp a polgári esküdtszék intézményében leli meg hatalmának fő forrását.”

Kilencedik fejezet

Mely fő okok segítik elő a demokratikus köztársaság fenntartását az Egyesült Államokban

„Úgy gondolom, az összes okok, melyek a demokratikus köztársaság fenntartását segítik elő az Egyesült Államokban, három lényegesen vezethetők vissza: az a sajátos és alkalmoszerű helyzet az első, melybe a gondviselés a amerikaiakat helyezte, a második a törvényekből fakad; a harmadik a szokásokból és az erkölcsökből ered.”

Mely véletlen vagy gondviselésszerű okok járulnak hozzá a demokratikus köztársaság fenntartásához az Egyesült Államokban

Nincsenek szomszédai, így nincs is kitől félniük.

„Amerikának nincs egy fővárosa, amely közvetlenül vagy közvetve éreztetné hatását az ország területén.”

... „Ez még nem minden; a köztársasági társadalmi állapottal együtt örökölték utódaikra a köztársaság felvirágoztatására leginkább alkalmas szokásokat, eszméket és erkölcsöket.”

„A törvény eltörölte az elsőszülöttségi jogot; de elmondhatjuk, hogy a gondviselés visszaállította anélkül, hogy bárkinek panaszra lenne oka, és ezáltal legalább nem sérti az igazságot.”

„Európában hozzá vagyunk szokva, hogy nagy társadalmi veszélynek tekintjük a szellem nyugtalanságát, a gazdagság utáni mértéktelen vágyat, a függetlenség rendkívüli szeretetét. Pedig éppen ezek biztosítanak hosszú és békés jövőt az amerikai köztársaságoknak.”

„Napjaink amerikai köztársaságai olyanok, mint megannyi, az Újvilág kihalt földjeinek közös kiaknázására alkault és virágzó tevékenységet folytató kereskedőtársaság.” „Az amerikaiakat legmélyebben felkavaró szenvedélyek, vagy inkább úgy fogalmazhatnánk, hogy átviszik a politikába az üzleti szokásokat.”

A törvények hatása a demokratikus köztársaság fenntartására az Egyesült Államokban

„Úgy tűnik, alapvetően három dolog működik közre a demokratikus köztársaság fenntartásában az Újvilágban:

Az első az amerikaiak által elfogadott szövetségi forma, amely lehetővé teszi, hogy az Unió egy nagy köztársaság hatalmát és egy kicsi biztonságát élvezze.

Másodiknak a községi önkormányzati intézményeket tartom, amelyek mérséklék a többség zsarnokságát, egyszersmind megkedveltetik a szabadságot a néppel, és megajándékozzák a népet a szabad lét művészetével.

A harmadik a bírói hatalom létrehozásában látom.”

Az erkölcsök hatása a demokratikus köztársaság fenntartására az Egyesült Államokban

Erkölc „szón egy nép teljes erkölcsi és szellemi állapotát értem.”

A vallás mint politikai intézmény; miként szolgálja hathatósan a demokratikus köztársaság fenntartását az amerikaiaknál

„Minden valláshoz kapcsolódik egy politikai nézet, mely szellemi rokonságban van vele.” Az első (angol protestánsok) benépesítők „egy olyan kereszténységet vittek magukkal az Újvilágba, amelyet a legjobban a demokratikus és a köztársasági jelzőkkel tudnék jellemezni.”

„Körülbelül ötven éve, hogy Írországból özönlenni kezdett a katolikus népesség az Egyesült Államokba.” A katolikusok alkotják az Egyesült Államok legköztársaságibb és legdemokratikusabb osztályát.”

(Oka:) „A katolikusoknál a vallási társadalom csupán két elemből tevődik össze: a papokból és a népből. Csupán a pap emelkedik a hívek fölé: alatt mindenki egyenlő.”

„A katolicizmus tehát, engedelmességre készítvén a híveket, nem az egyenlőtlenség felé tereli őket. Ezzel szemben a protestantizmus általában nem annyira az egyenlőség, mint inkább a függetlenség felé viszi az embereket.” „A katolicizmus olyan, akér az abszolút monarchia.” „De ha a papokat eltávolítják a kormányzásból vagy maguktól eltávolodnak tőle, mint az Egyesült Államokban, nincs senki, aki hite révén a katolikusoknál alkalmasabb lenne rá, hogy a feltételek egyenlőségének eszméjét átültesse a politikai világba.”

„Az amerikai katolikus papok két részre osztották fel a szellemi világot: az egyikben meghagyták a kinyilatkoztatott hittételeket, melynek vita nélkül alávetik magukat; a másikba a politikai igazságot helyezték, és úgy gondolják, hogy Isten azért engedte azt át oda, hogy az emberek szabadon kutathassák.”

A vallásos hit közvetett hatása az Egyesült Államok politikai társadalmára

„Vagyis minden egyes szekta a maga módján imádja Istent, de egytől egyig ugyanazt az erkölcsöt prédikálja Isten nevében.”

„Egy őillanatig sem kétlem, hogy az Egyesült Államokban megfigyelhető nagy erkölcsi szigorúság a hitből meríti legfőbb forrását.”

„Az amerikai angolok között egyesek azért hirdetik a keresztény tanokat, mert hisznek bennünk, mások, mert attól félnek, hogy a többiek tartják hitetlennek őket.”

„Mostanáig egyetlen ember sem akadt az Egyesült Államokban, aki előre mert volna hozakodni azzal az elvvel, hogy a társadalom érdekében mindent szabad. Ezt az istentelen elvet mintha csak azért találták volna ki a szabadság századában, hogy előre igazoljanak minden jövőendő zsarnokot. Ezért aztán, bár a törvény lehetővé teszi az amerikai népnek, hogy mindent megtegyen, a vallás nem engedi, hogy bármit elképzeljen, és tiltja, hogy bármit merjen.”

„Az Egyesült Államokban a vallásos buzgalmat a hazafiaság tüze táplálja.”
„A zsarnokság meglehet hit nélkül, de nem a szabadság.”

Mik a legfőbb okok, melyek erőssé teszik a vallást amerikában

„Valamennyien (amerikai papok) egyház és állam teljes szétválásának tulajdonították, hogy a vallás békés uralmat gyakorol hazájukban.” Semelyik pap sem tölt be semmilyen közhivatalt. De az oktatás legnagyobb része a papságra van bízva.

„Minden lény közül egyedül az emberben van természetes undor a lét iránt, s egyszersmind óriási életvágy, megveti az életet és fél a semmitől. E különböző ösztönök folyamatosan egy másik világról merengés felé terelik a lelkét, melyet a vallás vezet el végül oda. A vallás tehát csupán a reménység egy különleges formája, és éppoly természetes az emberi szívnek, mint a reménység maga.”

„Ha egy vallás csakis az emberek szívében fészkelő halhatatlanságvágyra alapozza hatalmát, megcélozhatja az egyetemességet; de ha egy kormányhoz kapcsolódik, olyan alapelveket kell elfogadnia, melyek csak bizonyos népekre alkalmazhatók. Ha tehát a vallás szövetségre lépe egy politikai hatalommal, növeli ugyan hatalmát egyesek fölött, de elveszíti a reményt, hogy mindenkin uralkodjék.”

„De amikor a vallás az e világi érdekekre akar támaszkodni, majdnem olyan törekennyé válik, mint minden földi hatalom.”

„Két nagy veszély fenyegeti a vallások létét: a szakadárság és a közöny.” „A hitetlen ember, ha már nem tartja is igaznak a vallást, továbbra is hasznosnak ítéli.”

„Ha azok, akik nem hisznek, rejtegetik hitetlenségüket, és azok, akik hisznek, kimutatják hitüket, a közvélemény valláspártivá válik; szertik, támogatják, tisztelik a vallást, s csak a lelkek mélyéig hatolva vehetjük észre, milyen sebeket kapott.”

„Az európai hitetlenek sokkal inkább politikai ellenséggé üldözik a keresztényeket, mint vallási ellenfélként; úgy gyűlölik a hitet, mint vallási ellenfélként; úgy gyűlölik a hitet, mint egy párt nézetét, és nem mint a lélek eltévelyedését; nem Isten képviselőjét utasítják el a papban, hanem a hatalom barátját.”

Az amerikaiak felvilágosultsága, szokásai és gyakorlati tapasztalatai miként járulnak hozzá a demokratikus intézmények sikeréhez

„Amerikának mind ez ideig nagyon kevés jelentős írója akadt; nincsenek nagy történészei, és nincs egyetlen költője sem. Lakói egyfajta kelletlenséggel tekintenek a tulajdonképpeni irodalomra; egy harmadrendű európai városban több irodalmi művet publikálnak évente, mint az Unió huszonnégy államában együttvéve.”

„Ha csak a tudósokra figyel, csodálkozni fog kis számukon; ha viszont a tudatlanokat számlálja, az amerikai a Föld legfelvilágosultabb népének fog tetszeni.”

„Az amerikai angolok teljesen civilizáltan érkeztek arra a földre, ahol most leszármazottaik élnek; egyáltalán nem kellett tanulniuk, elegendő volt, ha nem felejtettek.” „Ezért aztán az Egyesült Államokban a társadalomnak egyáltalán nincs gyermekora; felnőttkorban születik.”

„Az igazi tudás mindenekelőtt a tapasztalatból származik, és ha lassanként nem szoktatták volna hozzá az amerikaiakat, hogy önmagukat kormányozzák, irodalmi ismereteik ma nem túl nagy segítséget nyújtanának nekik ebben.”

„Ne erőltessük az amerikaiakat, hogy Európáról beszéljen; rendszerint erős önteltség és meglehetősen ostoba büszkeség vesz erőt rajta.”

„Az Egyesült Államokban a nevelés a politika felé irányul; Európában a megánéletre való felkészítés a fő célja. Az állampolgár olyan ritkán vesz részt közügyekben, hogy nem érdemes felkészíteni rájuk.”

„Az amerikaiak viszont a közéleti szokásokat viszik át szinte mindig a magánéletbe. Az esküdszék fogalma már az iskolai játékokban tisztázódik náluk, és még egy bankett rendjében is felfedezhetjük a parlamentáris formákat.”

A törvények inkább szolgálják a demokratikus köztársaság fenntartását az Egyesült Államokban, mint a fizikai okok, és az erkölcsök inkább, mint a törvények

„Miivel maga a társadalmi rend demokratikus volt, a demokrácia könnyen létrehozhatta uralmát.”

„Így hát a fizikai okok nem azonos következménnyel járnak a déli és az északi földrészen lakó amerikaiaknál.”

„Az amerikai angolok a törvényeiknek és erkölcsüknek köszönhetik nagyságukat, ez az a különleges ok, amit vizsgálni szándékozom.”

„tagadhatatlan, hogy az amerikaiak törvényhozása egészében véve alkalmazkodott a nép szelleméhez és az ország természetéhez.”

„Van egy, a fizikai feltételektől és a törvényektől független ok, melynek következtében az Egyesült Államokat a demokrácia kormányozza.”

„A demokrácia (kelet Amerikába) lassanként behatolt a szokásokba, a véleményekbe, a formákba, s a társadalmi élet részleteiben éppúgy megmutatkozik, mint a törvényekben. A nép irodalmi pallérozás és gyakorlati nevelése Keleten hágott magasabb fokra, s a vallás itt vegyült össze leginkább a szabadsággal)

„Tehát az erkölcsöknek köszönhető, hogy Amerikában egyedül az Egyesült Államok lakói képesek elviselni a demokrácia uralmát, s a különböző angol-amerikai demokráciák az erkölcsök jóvoltából mondhatnók többé-kevésbé rendezetteknek és virágzóknak.”

A törvények és az erkölcsök elegendők-e ahhoz, hogy fenntartsák a demokratikus intézményeket másutt itt, nemcsak Amerikában?

„Először is, úgy vélem, gondosan különbséget kell tenni az Egyesült Államok intézményei és általában a demokratikus intézmények között.”

„Az amerikai angoloknál láttam alapján úgy hiszem, hogy az efféle demokratikus intézmények, ha óvatosan vezetik be őket a társadalomba, ha lassanként idomulnak hozzá a szokásokhoz és fokozatosan beivódnak a nép nézeteibe, másutt is létezhetnének, nemcsak Amerikában.”

„Az amerikaiak tehát nem hagytakoztak országuk természetére, hogy leküzdhessek az alkotmányukból és politikai törvényeikből fakadó veszélyeket. Az összes demokratikus népekre jellemző bajokra olyan orvosszereket találtak, amelyek mindeddig csak nekik jutottak eszükbe; s bár elsőnek próbálták ki őket, sikerrel jártak.”

„Az amerikaiak erkölcsi és törvényei nem az egyedüliek, amelyek megfelelnek a demokratikus népeknek; de ők bizonyították be elsőként, hogy nem kell kétségbeesni: a demokrácia dolgai elrendezhető a törvények és az erkölcsök segítségével.”

Az előbbiek fontossága Európára nézve

„Ha igaz, hogy a törvények és az erkölcsök nem képesek fenntartani a demokratikus intézményeket, mi más menedékük marad a nemzeteknek, mint egy ember zsarnoksága?”

„A vallás, az alattvalók szeretete, a fejedelem jósága, a becsület, a család szellem, a tartományi előítéletek, a szokások és közvélemény együttesen korlátozták a királyok hatalmát, s uralmát láthatatlan körbe zárták.”

„Ez esetben a demokratikus intézmények és erkölcsök fokozatos fejlődését nem úgy kell tekinteni, mint a legjobb, hanem mint az egyedüli eszközt szabadságunk megőrzésének.” S ha már valaki nem szívleli a demokratikus kormányzást, nem lesz-e hajlandó mégis elfogadni mint olyan modellt, amely a legalkalmasabb és a legbecsületesebb módon állítható szembe a társadalom jelen bajaival?”

„Mert célom az volt, hogy Amerika példáján megmutassam: a törvények és főleg az erkölcsök igenis lehetővé teszik egy demokratikus nép számára, hogy szabad maradjon.”

„Előre látom: ha idővel nem sikerül megalapozni minálunk a többség békés uralmát, előbb-utóbb ránk szakad egyetlen személy korlátlan hatalma.”

Az egyik legjelentősebb francia politikai gondolkodó, **Alexis de Tocqueville** munkássága a magyar olvasóközönség előtt nem annyira ismert, pedig számos művét fordították le magyarra.

Az 1805-ben arisztokrata családban született Tocqueville jogi tanulmányokat folytatott Párizsban, majd vizsgálóbíró lett Versailles-ban. Származása miatt egy ideig támogatta a Bourbonokat, később azonban eltávolodott tőlük. 1831–1832-ben körutat tett Kanadában és az Egyesült Államokban, ahol a börtönviszonyokat, a társadalmi berendezkedést és a politikai rendszert tanulmányozta.

Mint közismert, tapasztalatait az 1835-ben kiadott *Az amerikai demokrácia* című művében foglalta össze. A későbbiekben Angliában, Írországból és Svájcban is megfordult, majd 1839-ben a képviselőház tagjává választották. Baloldali liberális képviselőként három kérdés foglalkoztatta: a gyarmati rabszolgaság, a börtönreform és az algériai ügyek. Az 1840-es években az Algériával foglalkozó parlamenti különbizottság tagja volt, s kétszer is megfordult az észak-afrikai országban. Az 1848-as forradalom után tagja lett az Alkotmányozó Nemzetgyűlésnek, és részt vett az alkotmány megszövegezésében.

Rövid németországi utazás után ért fel politikai karrierje csúcsára: 1849 júniusa és októbere között Franciaország külügyminisztereként tevékenykedett. 1851 decemberében elítélte Louis Bonaparte államcsínyét, amiért rövid ideig börtönbe is került.

Élete utolsó éveiben eltávolodott a politikától, és az Ancien Régime kutatásával foglalkozott.1859-ben hunyt el.

Aszalós Sándor

<<<Vissza

2010. augusztus 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 8. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1.oldal

próza, versek

Balázs Gyula: Pittura metafisica
Bittner János: Apám könyve
Horváth Margit: Madárka
Kajuk Gyula: Halál a parton
Keresztúri Dezső:
Emberi nyelven
Mándy Gábor:
Bánatos bús magyar ének
Millei Ilona: Haza
Nógrádi Gábor:
Ne múljon eé az éj
Petőcz András:
Az idegen pillantása
Váradi József: Tisztára cirkusz
Varga Tibor: Az örök fényű rét

2.oldal

próza, versek

Arany Tóth Katalin: Úton...
Baranyi Ferenc: Mánia
Bárdos László: Röpima
D. Nagy László:
Forgó rózsá- nap
Fetykó Judit: Csend
Kamarás Klára:
Búcsú e-mail-ben
Köves József: Mozgólépcső
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
P. Szabó Mária: A kulcs
Sárközi László: Rohanj velem!
Szent Ferenc:
Chopin Gyászindulójára
T. Ágoston László:
A macska, meg a cinege
Virág Balázs: Lépj a holdfénybe

3.oldal

Kaskötő István
Augusztus 20.

Mérföldek ezrein túl, egy más világban,
lázadó szívvel gyújtok új tüzet,
míg ti tömjénes cifra körmenetben,
imádjátok petrifájd jobbát,
nem a nagy királyra emlékezem,
azt megteszitek ti, igaz hívek!
-- mert divat most újra a szent imádat...
Kertemben örök-láng ég míg élek,
a felkoncolt ezerek emlékének.

A testvéreknek ég e láng,
kik csak egy törvényt tudtak.
Éltek mint apáik
s áldoztak puszták szabad
népeként az ősi isteneknek...
Hitük erény volt, majd bűn lett
s a bűnösnek... pusztulni kellett.

Míg Vajk, az ifjú király,
gőgös papok, idegen urak lábánál
keresztvíz alá hajtotta okos fejét,
már gyűltek a hittérítő hadak,
-- tán éppen Tesszár mezején, --
hogy karddal, karóval... nem bibliával,
Új isten, új hit, új rend, új törvény
névében pogány magyart irtsanak.

Azóta is, az ezer véres év alatt,
-- dicső történelem-- mondják,
a NEMZET nevében ölte
magyar a magyart.

Mennyi szenvedés, mennyi jaj!

Égjen e láng... - míg élek -
Elveszejtett pogány ősök,

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyi fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerená

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit: Rezenciók

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petruccio házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tensz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Péter Erika:

Túlhordott ölelés

Végh Sándor:

A csend hangjai

próza, versek

Rés Daniel: Aamizsna eladó

Bodó Csiba Gizella:

Nyitni kaput

Csiki András: Tartozom

Czégényi Nagy Erzsébet:

Rabul ejtett nap

G. Ferenczy Hanna: A tó

Kő-Szabó Imre: Alkotói űr

Lelkes Miklós: Köznapi titkok

Ligeti Éva: Sápadt mosoly

Meszely József: Ne engedd

Ocsovszky László: Végakarat

Péter Erika: Messzességed árnya

Vihar Béla: A fehér ruhás

4.oldal

elfeledettek

Keresztúri Dezső

Versek

5.oldal

gondolatok

Márai Sándor

Messiás a Sportpalastban

6.oldal

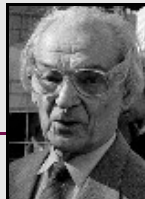
klasszikusaink

Ady Endre

Léda versek

karón pusztult jobbágy,
bogomil paraszt,
lázadó, vándor céh-legény,
bújdosó kuruc, Jakobinus barát...
mind megannyi jobb sorsra vágyó
testvér emlékének.

Keresztúri Dezső EMBERI NYELVEN

A sugárzás, amely a néma éter,
a cél, idő nélkül forgó körök
örvényén átsuhan s bolygónk egében
mint az élő lét végzete dörög,

alakot vált sejtjeink vadonán, hol
a vágy, düh, kín sava husunkba rág
s az eszméletlen anarchiából
torkunkra löki üvöltő jaját.

De bennünk külön világot teremt a
történelem, az ész, a képzelet,
s holt milliókat őriző legenda
neveli a szülemlő életet.

A veled s benned forgó végtelenben
tudd hát, ki vagy, s beszélj emberi nyelven!

Ajánlott Honlapok

Ághegy

Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA

Irodalom. Művészet

Fulleextra

Galamus-Csoport

Hetedhéthatár

Irodalmi Rádió

Klubháló

Kristály

Magyar Elektronikus

Könyvtár

Mercátor Stúdió

Elektronikus Könyvkiadó

Papiruszportál

Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván

Batta Eszter

Balázs Gyula

Csiki András

Csontos Márta

Kajuk Gyula

Kamarás Klára

Kaskötő István

Lehoczki Károly

Köves József

Nógrádi Gábor

Petőcz András

Péter Erika

Polgár András

T. Ágoston László

Várad József

Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrassew Iván

Capriccio

Fényt, Most.

Gondolkodók archívuma

Kaskötő... korlátlanul.

Kerekes Tamás

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Mándy Gábor
Bánatos bús magyar ének

a népesség, a férfi nemzeni lusta,
k, feszt cigizik,
lkolja magát.

Hamburgert zabál, ki inkább vágyna pacalra,
s ünnepi ételed is
pizza-futár viszi ki.

Autópályán nyisd ki szemed, mert jobbról előznek,
és ha a lámpa piros,
gázt ad az úrvezető.

Látod az utcán az ifjakat, kar és nyak tetoválva,
orrukban fémkarika,
arcukon bamba vigyor.

Külhoni zsebbe kerül lassan sok nemzeti jószág.
Reszketve nézzük, hogy áll
a svájci frank árfolyama.

Labdarúgóink régóta labdába se rúgnak,
s nagy világvversenyeken
mind kevesebb az arany.

Régi dicsőségünk még késik az éji homályban...
Mindezekért Trianont
szidja a szittyia magyar.

Bittner János
APÁM KÖNYVE

A Nagyöncöl halványul Pesterzsébet felett,
Fáradt szemekkel nézed a billentyűzetet.
A végén átfutod még, mikor végére érsz,
Majd emlékekkel telve te is aludni térsz.
Nekem a torkom száraz, amikor olvasom,
Mert nyolcvan évnyi élet vibrál minden lapon.
Ahol a rossz: tanulság, a jó meg harcban áll,
És mindenütt csalódás, betegség és halál...
Tudod, hogy dőre kérdés a „Mi lett volna ha...”.
Azt látom, válaszod sincs, csak sok-sok tétova,
Bolondos, kósza ötlet. De mégis szíven üt
Az optimizmus, és az alázat mindenütt.
Nem számít az, hogy néhol másképp emlékezem,
Mint ahogy te leírod. Hisz más az életem.
Nekem, látod, mindebből egy porszem sem jutott,
Csak tétován hömpölygő alexandrínusok.
De tudnod kell, hogy még egy fejezet hátra van,
Amit végigszurkoltunk mi itt mindannyian.
Mindenkinek meséld el a nagy küzdelmedet,
Hogy a halált legyőzted, miképp az Istened.
Az volna méltó vége, mert hitet ad nekünk,
Akik gyarlók vagyunk: Ez az egy életünk...
Régen kihúnyt a Göncöl a Kisduna felett.
Nincs más, fogadd ez írást! Én így köszöntelek.

Petőcz András
Az idegen pillantása

Valahonnan. És csend.
gint. Cipők kopogása,
pccsón. Megy, lassan
halkul a kopogás, távolodik.

Elnyugszik a csendre. A szív
még dobog, dübörög a szív
az izgalomtól, de a lélegzet
már szabadabban áramlik.

Aztán újból! Hallani, ahogyan jön,
lépeget felfelé a lépcsőn, igen,
jön vissza, visszatér, kopog a cipő
a lépcső márvány ezeretén,

kopog, már-már dübörög, szinte,
ott dobog és dübörög az agyban,
egyre közelebb: itt van az ajtó előtt!
Lélegzet fojtva áll a túlsó oldalon.

Csenget. Ajtót kell nyitni.
Kis ablak ki, nyikorog a kilincs,
tekintet a tekintetben:
a szemébe néz az idegen.

Kérdő a pillantása. Számonkérő.
Ő meg hallgat. A szája remeg:
csupán a szája árulkodik. Arról,
hogy mennyire fél.

Váradi József
Tisztára cirkusz

Itt a hegyre feltekeredő kavicsos út mellett, vagy odébb
a láp helyére betérő néhol füves ösvények között, örökké
lappangott bár egy titokzatos eset, mesés vagy legendássá
izmosított megjelenítése vagy lejátszása. Az előadás vagy az
elmagyarázás igen lényeges volt mindezen dolgokban. Azért
mondom így, mert szinte soha nem lett teljesen igaz az a
történet, ha a kíváncsi hallgató ember a lényegi, vagy az eset
mozgató indítékai felől kutakodott. Könnyű más viselt
dolgait előadni, néha némi átéléssel fűszerezve, talán
érdemes. Így hősök vagy rátermett emberek híre kell. Vagy
érdekesebb, ha történet részesei mesélték el a történetüket,
akár a saját kárukra való hivatkozással is. Mert a fortyogó
meséje sem volt más, éppen a tulajdonos kárára való kacagó
görcs miatt lett emlékeztetéssé. Így a vesztesek vagy pipogyák
sem restelkednek annyira. Lehet jó, ha az emberek
mindennek az idején megkapják a jelzést, tettüket meg
lehetne biztosan ítélni. Mert akármiről legyen szó, a
vélekedés nem marad el sokáig. Nos, itt van az én nagyon
nagy felfedezésem.

Tovább>>>

Horváth Margit
Madárka

Avagy: A lecsúszott újságíró nekerológia

Ember! Hallottad már azt a nótát, hogy „de kár volna ezt a madárt lelőni”?

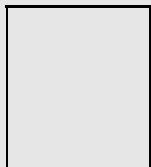
Hát hadd éneklek el neked, hogyan lőnek rám mindig az emberek. Pedig én vagyok a legszebb madár, és dalom is üveghangon cseng, mint halljátok: nincs párom kerek e földön. Szemem ragyogásába beleszédül a nap, ezért néha hátat is fordít, azt hiszi, hogy szégyenitem őt direkt, bosszantásul. Elveszi a meleget tőlem, ha a ragyogást nem veheti. Hagyja, hogy dideregjek, néha már vacogok a téiben; majd magfagy a szívem. De minél több dér rakódik a tollamra, annál szebben ragyog. És tépném én – és néha kegyetlenül tépdesem is – saját tollaim, csak hogy ne bántsanak az emberek. De minden kitépett tollam helyére három még ragyogóbb nő. Pedig mit tehet arról egy ritkatollú kismadár, hogy azzal büntette a teremtetője, hogy ő lett a ritka szépségű tollakkal borított Varázshangú Kismadár.

Tovább>>>

Millei Ilona
Haza

Ami neked a rét, a széles búzamező
az nekem a Duna fölött kibomló felhő.
Ami neked a nyugalom, a leszálló est,
az nekem az alkonyba simuló Budapest.
Ami neked a lovak futása, kutyaugatás,
az nekem a lárma, a fékcsikorgatás.
Mégis, amikor azt mondom: haza,
benne van a rét, a ló, a kutya,
benne a zaj, a ház, a fékek csikorgása,
a sült hús, a kenyér, az ablakon a pára,
és benne vagy te, mosolygó szemed, a szád,
erdők, folyók, hegyek, egész Magyarország.

Kajuk Gyula
Halál a parton

Tintakék éjszaka jár-kel ligetünkben
gyöngykavics csikordul léptei nyomán
bársony köpenyében borzongva bebújva
holdfényes ösvényen lépdél szaporán.

A fekete víznek tajtékja se fröccsen
tört kagylóhéj hever az algás köveken
az éj talpa alatt ha néha megreccsen
megremeg a táj megáll a furcsa idegen.

A mélyben millió vízcsepp áramol
útjából félrelök a fő sodorvonal
zarándok lelkemben dacos csend honol.

Összezárul, lassan a Párka-olló
éle közt megfeszül az élet-fonal
a kőkeresztben felriad a holló.

Nógrádi Gábor

NE MÚLJON EL AZ AZ ÉJ, AMI NEM LESZ.

Tested a rejlő hús ne feledje;
távlat a lángot vond szerelemre,
szép a halandó, kit törni teremtesz.
Tűz! Kisanya! Lehetőség-jelmez!
Hulljon a könnyű pernye szememre.
Távlat vagyok, s porra, rettenetre
foszlok széjjel, ha kés ér a szemedhez.
Hátamon téglát hordoz a házam,
anyának szép vagy porzó anyámban,
lábadhoz reményem utat terít,
s járt köveid zöld ködbe takarja:
érezd magad, s tudd, míg kő-kezeid
hullnak, hullanak szárnyas vállamra.

1969.

Varga Tibor
AZ ŐRÖK FÉNYŰ RÉT

Balázs Gyula

Pittura metafisica

...ezárta végleg s immár magához
...az öröklét varázsát a lány;
...lan, de mégis ő vonz a világhoz,
...i életünk a kép túloldalán.

Hajában virágok... S a halvány, bágyadt mosoly
Valami különös és mély álmot sejtet -
Talán Éva lehetett ily elbűvölő egykor,
Miután felfedezte az Édenkertet.

S a színek örvényléséből kitüremkedő
Fedetlen váll - e kicsiny tisztás -, hol az erő,
A teremtő szándék összpontosul,

Mintha mozdulni vágyna, majd megdermed megint;
És a képzelet végül életre kel, és mint
A fény, a kép végtelenébe hull.

Csöpit már a híre megelőzte. Ida, a felnőtt unokatestvér
lelkes beszámolója alapján Tamás már akkor megszerette,
amikor még csak reménye volt, hogy hamarosan látni fogja,
hiszen apa már ballag vele hazafelé a józsaházi úton. Hogy
ez milyen kitűnő vásár volt, azt csak anya nevető kedve
jelezte, miután az ifjú leány gyorsan, szinte címszavakban
közölte igazi kilétét. Törzskönyvezett. Előhasi, a nyolcadik
hónapban, azaz első magzatát elli majd másfél hónap múlva,
s ez már elég is volt Tamásnak, hogy egy nyolcéves gyermek
sebességével kirohanjon a kapun, végig a falun az alvég felé,
és még a rétek között fogadja az új jövevényt.

Messze, a Pacsai-domb tetején látta meg őket először.
Mezítláb volt, mint mindig az iskolaszünetben, s vigyázva a
makadámút zúzott bazaltköveire, hogy be ne üsse valamelyik
lábujját, mert az nagyon fájdalmas volna, vérezne a letépett
köröm. Megtörtént már vele, ismeri azt a fájdalmat.

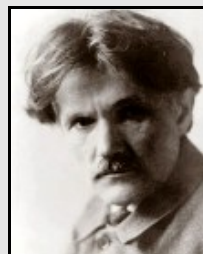
Tovább>>>

a vendég

Remsey Jenő
festőművész

Hozzászólás és nyilvános
üzenet küldése itt>>>

Következő oldal>>>

"vétkesek közt cinkos aki néma"
Babits Mihály

Szenti Ferenc
Chopin Gyászindulójára

1

Lassan
nem a gyermekcsacsogás tavaszi hangja
kísér a halálba,
de Chopin gyászmuzsikája,
ami ontja halált-szerető hangjait
a fülbe,
és csal gyász-szomjas igéket
a nevetni szerető szájra.

Ó, Chopin, te gyönyörű,
ördögi angyal,
indulód bódító gondolatával
hová vitted a lelkem,
ha nem el a halálba - - ,
amiből talán sokkal kevesebb lenne,
ha mély tiszteleted el nem időzne
már annyi halott szemfödélénél –
Hát rázkódjék ez a föld a zokogástól,
az ember önlélke-gyönyörének adva
próteuszi zenevirágot,
bebalzsamozottat,
hogy örökbe' maradjon
végső csata-fájdalmában.

Ennyi a gyász,
lehajtja fejét hízeglő muzsikával ide,
s mindama helyre, ahol
a tragédia divatoz.
Ez a föld az,
itt éled föl a végzet
a fanatizmus halál-élvezetében;
itt már lehajtja fejét - , és megadással
lassan a tőkére simítja nyakát a morál;
- - és nem jön a várt Szabadító.

2

A szent könyvek halkán porosodnak,
de ordít a napi sajtó, mint a sakál,
kinek csúf-sárga fogában gyönyörködik a világ.

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

(részlet)

A vacsora, a tánc zaja elült, a vidéki szállodára
a folyam felől csönd és könnyű nyári pára ereszkedett,
a környékbeli kohóból hallatszott csak néha némi dübörgés.
Dolgoztam is, meg nem is, vigadtam is, meg nem is az este,
most néztem a holdfényt, ráesett a paplanomra,
a vendégeim mélyeket szuszogtak az egybenylő
szomszéd szobában. Meghitt volt a sugár, a szuszogás,
a döndülések, meg a víz szaga, ahogy a könnyű széllel
bekavargott a nyitott ablakon.
Egy telefonon járattam agyam, - hívjam, ne hívjam?
Elmúlt éjfél, a készülék az éjjeliszekrényen feketéllett.
Nem is az időpont tartott vissza, vagyok annyira komisz,
inkább, hogy mit mondok neki, - a városában mulattunk?
Felemeltem, bejelentkezett a porta, kellemes női hang.
Suttogva kértem a városi számot.
- Nem veszik fel. Parancsol még valamit?
Bizalmas, nyugodt volt a hangja, két szinttel lentebből
olyan tisztán, melegen csengett,
mellettem feküdve sem szólhatott volna közelebből.
Beszélgettünk.
Figyeltem az árnyak végtelen lassú mozgását a falon.
Őszinte szavaink, - már nem is a Hold -
különös világgal lobogtak,
beszűrve az éj fekete márványkupoláját.
Kondult a kohó, a nehéz harang.
Megirigyeltek akkor minket mind a szentek
fönn, a csillagos sötétben.
Nem mentem le hozzá, hogy a varázst
a hétköznapi aprópénzére beváltsam.
Amikor hajnalodott, tűnődő szemembe lövellt
az újjászülető égi hatalom áldó glóriája.

Az a szép, ami csúnya,
és csak a pénz, csak a pénz számít
a mindig más zászlók alá sokasodóknak.
S Ő hogy könyörögte, hogy ne vigy minket a kísértésbe...;
de az az Isten a Mennybe' maradt...
S nem hallotta szavát az emberi lénynek? - - -
Mert másképp mire föl van, hogy ama kígyó
a mai ember tetteinek csak gyenge tanulója?!

Ecce homo!

Ládd, tömegember-fenevad, Ő volt
a bámulatos – de új értelme van a szónak,
és értelme új a világnak!
S ezzel mit se csinálnak, mint gyaláznak,
és lealáznak nem is abba a porba,
amelyből anyagunk vétegett.

Már nem az eszme

(legyen az bármi) a fontos
- - nincs is ilyen, s tán sohasem volt - - ,
csak a pőre szlogenek,
és a reklámok hada éled, a gaz,
ami nem is az árut ontja dicsérve,
de a méreg-adalékot.

Ó, Chopin, tudtad-e már akkor,
hogy gyászmuzsikádat elorozza a vég –
(ez és a múltkori század);
s nem hallik közben a gyermekcsacsogás,
mert mutatóban születik csak az egyke,
kinek ínye alól már nem a tejfog
sejlik elő, és torkából nem anyanyelve
ömlik ide édes patakokban,
mint az anyatej,
hisz' elhalkul vérében a a tároгатó is.

3

Uram-Isten, tiéd ez az ország és a hatalom,
biztatva Téged mondogatom;
de elkomorulva ezt a hitem is lassan fölodom.
Elvenni más sincs, nincs az az Isten,
aki győzne erővel a Semmin.

Lám, odaértem, hogy nemcsak ontom a mérgem,
de káromlom mindama szentet,
és téged, Uram,
kik idelöktek a pöcegödörbe,
és nem imádkoznak, mert jobb a dolguk a mennyben;
és hagyják fölsorakozni a tengernyi rohadékot,
akik leokádják a Keresztet,
és megbüntetik azt, aki védi
puszta körömmel és a tiszta tűz erejével;
mert szent az a tűz, mint ama Szűz is - - ,
de az Ő szárnya remeg, és ömlik a könnye,
gyengül és búslakodik,
mert tudja, hogy Fiának újra jönnie kell,
ide, erre a földre.

Eljönni bizony, mert tűrheti-e,
ami itt van?!

P. Szabó Mária
A kulcs

A kulcs volt minden baj okozója. Meg a két ház.
Mindketto az öregasszonyé. Egyik örökség, a kisebbik. A
másik saját építésű, a nagyobbik. Amikor a fia megnősült, a
kicsi házban kezdték el az asszonnyal közös életüket. Az
asszony nagydarab, nagyhangú. A férfi aprócska,
vékonycsontú, csendes ember. Teltek az évek, megszülettek
a gyerekek. A férfi még kisebb lett, az asszony még nagyobb.
Egyszer azután az öregasszony gondolt egy nagyot.
„Megöregedtem, magam vagyok, a gyerekek meg egyre
többen. Nagy nekem ez a nagyház, elég lenne a kicsi is.” Így
azután egy nyári reggelen azt mondta a fiának, „édes fiam,
cseréljük el a két házat. Én a kicsiben is elférek, nektek pedig
itt lesz ez a tágas, nagy. Sokan vagytok már, könnyebb lesz
így.” „Köszönjük édesanyám”, örömködött az ember.
Otthon az asszony is örült az ötletnek. „Éppen ideje már,
hogy a vénasszonynak eszébe jutott”!

Tovább>>>

Virág Balázs
LÉPJ A HOLDFÉNYBE

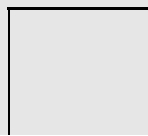
Lépj a holdfénybe
A drágakő a farkas lábnyoma
Ezüstragyogás, extázis és testek
Örvénylő forgataga
Az el nem követett bűnök
Hadának súlya
Bújj ide hozzám
Mert hideg van, hideg van újra

2005

Baranyi Ferenc
MÁNIA

Én mégis várom, hogy a vízőzönben
- míg bárkám alján reszketek alatt -
lecsendesül az örvénylés köröttem,
s az olajággal megjön a galamb.

Remsey Jenő: A művész felesége

Köves József
Mozgólépcső

Az aluljáróban minden olyan, mint máskor.

Vidáman, talán egy kicsit füttyöreszve sietsz az üvegajtók felé, amelyek előtt zöld alapra festett, talpas M-betű jelzi, hogy itt a lejárat a metróba.

Körülötted ismeretlen arcok mindenütt. Egy vézna, magas fiú siet be a zöldablakos trafikba, melletted ifjú pár húz el összebújva, mindkettőn műszálas dzseki lebeg, egyformának tűnnek a hosszú kócos hajukkal, felhőtlenül fiatalok, együtt sincsenek még negyvenévesek. Irigyled őket, mert sugárzik róluk az üres zsebű boldogság, amire te már csak bor mellett emlékezel néha.

Belépsz a nyitott üvegajtón, zöld egyenruhás ellenőr ül a fülkében, közönyös tekintete átsuhan rajtad álmosan. Jegyet kotorsz elő, kezeled, átsietsz a lyukasztódobozok között, megállsz egy pillanatra meglepetten, mintha sejténél valamit, aztán ráteszed a lábad a gördülő gumiszalagra, s bal kezeddal megfogod a hűségesen melletted suhanó fekete karfát. Alattad most törik derékba a szalag, már a lépcső szegényén kandikál ki fényesre suvikszolt félcipőd.

Tovább>>>

Arany Tóth Katalin

Kamarás Klára
BÚCSÚ E-MAIL-BEN

Nem ismerlek,
és nem tudom milyen
barát vagy. Talán idegen
számodra minden gondolat,
de készen állsz, hogy befogadd,
ha néhány percre még figyelmedet
magamra tudom vonni,
mint képeslap, vagy furcsa régi holmi,
padlás porában talált ócskaság.
Hihetetlen számomra e világ!
Még most is, most,
hogy búcsúzkodni kéne,
megtorpanok.
Templomajtóban fordul így a néne:
keresztet vet, térdet hajt, visszapillant,
Istent, vagy anglyalt keres, mely elillant.
Most hogy jön ez ide?
Hiszen tudod!
Vagy nem érzel egy csöpp áhítatot
minden búcsúnál, minden eltűnésnél?
Évekig minden nap levéltömeg,
aztán egyszerre elfelejtenek.

Ha akarod, vagy akarom,
a címem megváltoztatom.
Nincs könnyes búcsú, nincs harag,
nem is voltál,
mégis elhagytalak.

Bárdos László
Röpima

(utánirat)

...sebes, fényes láng.
Kosztolányi

Röpima, ússz a fellegekben,
pompás dolgokra bátor;
de jó előre hagyj el engem,
törj fel hamvam porából.

Fellegekben járva ne rettenj
a nagy vonzás tanától:
hagyj engem, szökj magasba menten,
mutatkozz, gladiátor.

Fölhámon szín, másé, sajátja;
a bölcs kék, tudjuk, meggyötör;
ige, irány jól kitalálva:
eleve a felszínre tör.

ÚTON...

Egyszer majd nem jön senki az úton.
A jövő, csak tétlen teher.
Vállunkon visszük a múltat,
a jelen múltó perceivel.

*

A halál kínját már
kriptába húznád,
de még rabságba ejt
a remény. Apró mozaikká
törtek benned a képek: léted,
múltó tünemény.

Rémült félelmed olykor
révületbe téved.
Én csak nézlek.
Nézlek, s hallgatok.
Idegen csend szó át
minden gondolatot.

Hogy menni,
vagy maradni volna jó,
s ha menni kell, kitart-e
végig az útravaló...?
Nem jön sehonnan válasz.
Csak egy-egy kézfogásnyi
támasz, mit fáradt
lelkednek adhatok.

Megbékélni, elfogadni kéne,
mi ellen nincs tett, se szó!
De ki mondja meg, születni,
vagy halni könnyebb,
e hosszú percek, melyek
bábaként a halálba visznek,
még meddig, meddig köveznek?!
S hogy a Szeretet...
ugye, az, mindvégig
jelenvaló?

Hű hited lassan
az Úr zászlájára tűződ,
s az aggok bölcs békéjével
tűröd, ahogy erőid semmivé
foszlanak. Könnyem, képzelt
templomok oltárára fakad.

*

Hollók köröznék az égen.
A reggel sápadt, borús és hideg.
Lágy szirmú árvácskákat takarnak
a fák ágairól hulló őszi levelek.

2008. november 4.

D. Nagy László
FORGÓ RÓZSA-NAP

Betonra
Szállt meleg
A Nyár sugár-nyelve
Aszfalt forró csókja
Az életkedvem

Forgó rózsá-nap
Hajlik felettem
Lábom előtt megállt
A virágos-park csendje
Bár titkon itt nem jár senki
Egyedül csak az én cipőm kopog
Kavarog a rovátkás járdán
S visszhangozza naplementig

Ragyog mögöttem
A tűzfényű út
Köt nékem szikrából
Csillagos koszorút
Vándornak e kőoszlopos tér
Hogy megpihenjék
Nekem csak jelzés
Hogy mere menjek

Báránnyelűs kék ég
Tarajos óceán
Visz engem az országút porán
Körbe a világ tetején

Toronto 1978

T. Ágoston László
A macska, meg a cinege

A nap sugarai szikrázva pattantak vissza a frissen hullott hóról és a fák ágain ugrándozva kergetőztek, mint afféle tavaszi részegségre ébredt fenyőrigók. Vagy cinegék? – gondolkodott el az ablak előtt állva Baranyai, az író. – Igen, ezek a kis sárga hasú tollgombócok, amelyek az ablakpárkányon csipegetik a kiszórt szemet. Durci, a jóllakott tigrisbundás, lusta járású – mit járású? vonulású – házi kedvenc meg ott lapul a belső párkányon a meleg radiátor fölött, és izgalomtól remegő szájjal, nyafogva figyeli őket, és úgy tesz, mintha bármikor átnyúlhatna értük az üvegen. Mintha csupán az ő akaratán múlna a létük vagy nemlétük. Igen ám, de valamennyien tudják, hogy az üveg bár átlátszó, mégsem átjárható. Félni ugyan nem kell, de az óvatosság sose árt... A cinege rárepül a kitett tátra, felcsippenti a szemet, aztán átlibben az ablak előtti hatalmas fenyő biztonságot adó vékonyka ágára, s onnét ad hálát a

Sárközi László Rohanj velem!

...hogy akarom a tüzet, a napot,
hiszen a homokat öleli szemem:
zsugorít, kicsörög a szavakon;

fekete sivataga nem idegen:
felemel, ahogyan a palota
a falakat emeli; kaloda
lesz a kapu, vakolata – leperereg.

Kapukon – ütök, ülök a padokon
s lesem: a moha rohan a falon;
az eszem eliszom? el akarom!
de zavar a talaj, ahogy a borom!

Legyen a ma oda, neked adom
mosolyom! igazi titok a homok
ereje, a – vagyok aki vagyok...

Göd, 2001. szeptember 2.

gondoskodásért hangos csiviteléssel. A macska meg eljátsza
a félelmetes fenevadat remegő állkapoccsal, vinnyogva, de ha
megéhezik, megkeresi a tányérját a konyhában a mosogató
alatt, és kényelmesen csámcsogva befalja a konzerv kaját.
Mindenki játsza a maga szerepét – állapította meg Baranyai
az író.– A nap süt, a fények szikráznak, a cinegék elcsenik az
elējük szórt fagyos magot, a remegő állú macska pedig
békésen csámcsog a konzerv fölött.

[Tovább>>>](#)

Fetykó Judit Csend

A nyáréjszaka hangjait hársillatú szél repíti.
Az éj zúgó bogarait lámpám fénye megszédíti.
A tücsök elhallgatott. Megunta tán a nótát?
Vagy hangol? S aztán legott eljátszik még egy strófát

"Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valósággá válik..."

Ady Endre

Ács Dániel
alamizsna eladó

ébren vagyok
de
nem emlékszem
arra
hogy oda jutottam
ahol
felmerül a kérdés
mire
akarok emlékezni
ott
lapul a fogadtatás
merre
nem reméltem
várni
vártam
várni
foglak segítek
ha
boldog akarsz
lenni
nem gondolok magamra
akkor
nem leszek önző
erről
féltem álmodni
de
ébren vagyok
csak
arra emlékszem
hogy
későn értem oda
ahol
bizonytalan lettem
itt
nem látnak szívesen
ahová
dőltam hirtelen
pedig
senki nem segít
mégis
várnom kell rád
vártam

Kő-Szabó Imre
Alkotói úr

Csabai Csaba elhatározta, hogy ettől a naptól nem a száját tépi, meg óhajtozik egy remekműre, mint legtöbb magát írónak valló „kolléga”. Hanem belecsap és megírja élete nagy művét, egy olyan regényfélét, amely róla, barátairól és a környezetéről, az itteniek bújáról, bajáról, meg minden egyébről szól majd. Mert a panelben élőkről, még nem született egy jó mű, de majd ő most megmutatja. Azért érzett erőt magában ehhez, mert tényleg felismerte mostani – „Isten adta” – lehetőségét, hiszen az ujjá mozgatja a tollat, csak úgy, függetlenül, mindentől. Mégpedig olyan módon, hogy sokszor nem is kell irányítania, jön minden úgy és ráadásul nagyon reális hangnemben. Ez a realitás sokszor olyan kegyetlen, hogy ő maga is, megszeppent rajta.

Mondta is Ágotának a feleségének, hogy berendezkedik a kisebbik szobába. Ez lesz az ő írói munkaszobája és írni fog. Még napi penzumot is megszabott magának, az legyen négy vagy öt oldal. Maga elé tette a papírt és nézett rá. A szemét hol a papírra, hol az ujjá köré fogott tollra irányította, de azt tapasztalta, hogy a papíron nincs egy sor sem, az ujjá, pedig csak mereven szorítja az íróeszközt, nem csinál semmit

Tovább>>>

Ligeti Éva
Sápadt mosoly

Elsápadt arcomon a mosoly,
komor ősz leveleként hullnak
könnyeim, míg álmaim gomoly-
felhőként kuszálódnak – s gyűlnak
csillagok, tűnő vágyak között.
Éjek gyémánt-sötétje ölel,
boldogság helyére költözött

várhatok akárki
másra

(2010)

G. Ferenczy Hanna
A TÓ

Valahol messze a Himalája csúcsán,
ahol sohasem olvad el a hó,
ember se jár ott, madár s száll ott -
volt ott egy csendes néma tó.

Akár a márvány, oly mozdulatlan, béna
hullámot sem kerget rajta a szél,
csak az ég kéklik, a hó fehérlik -
azon a csúcson senkise él.

Egyszer a napfény játékos jókedvében
nyájas mosollyal arra ballagott -
szikrázó hóra, a kéklő tóra
ezer sugárral kacagott.

Azóta ottan már nem a régi minden -
bár hidegebb és fehérebb a hó,
de tavaszcél, nyárról, a napsugárról
remegve álmodik a tó.

Csiki András
Tartozom

Valamivel, mintha tartoznék neked!
Egy csókkal, talán többel is? - meglehet.
Ezen tűnődöm, dűlőre nem jutok,
Egyet kigondolok, kettőt eldobok.
No hát sorba veszem, most hideg fejjel,
Megjelölöm mindet gondolatjellel,
Mint bevásárló-listán a tej s kenyér,
Mit is kaptam tőled, s mit adok ezér'.
Nehéz, szavakba aligha önthető,
A csendet is felírom, míg reszkető
Kezem fogod s tartod nyugtató gyanánt,
Így némítva el a dühödt éjszakát.
Csak gyűlnek, megtelnek új és új lapok,
A tollam szalad, tán lázas is vagyok.
A levegőt! Azt is számba vettem már,
Szép lassan minden e hosszú sorba áll,
Közben a vesszők, pont oda nem kerül,
Lényed csak, csakis a jósággal vegyül,
Búsulok egyre, csak nézek csüggeteg,

bánat lelkemhez egész közel.
Gyöngysárga érzések fakulnak
hálóban vergődő lepkéként,
szívemben riadtan lapulnak
hamvadó szerelmek – pernyeként.

Lelkes Miklós
Köznapi titkok

Galambot röptetett az erdő. Előbb még
gyöngyhangon szólt lombköntösű madár.
Gyöngyhang gurult az évek, évek, évek
múlt-erdejébe s perdült vissza már.

Köznapi titkok, titka köznapioknak...
Lombköntös hullt, galambot röptetett
erdő, titoktelt, csapódtak a szárnyak,
s fent szürkesség fénnel fehéredett.

Minden titok épül, részekre hull szét,
s minden kis részben titok ottmarad,
de miért fáj, mondd, vég-dalú világom,
hogy titkot szorít minden pillanat?

Miért fáj bogáncs bólintó lilája,
ha réti fűben fut tűzarcú ég,
s a végtelen azt hitetné el: véges,
s véges sejteti meg végtelenét?

Miért fáj álom, ébrenlétet játszó,
s ébrenlétben te, álmodó halott?
A lét látszat, tudom, de felénk mégis
milyen titok nyújtja e látszatot?

A szavak újabb, s újabb szó-dobozban,
mind érthetőek s érthetetlenek, -
de miért fáj, mondd, e kettős varázslat,
melyben titok sír és titok nevet?

Az őszi nyárban beértek a körték.
Darázs duruzsol lég-ujjak hegyén.
Szemedbe nézek: benne csillag csillog, -
reménytelenben a Szépség remény.

Ám zuhanok: lassan remény sem kell már,
nem kell az út, nem kell már semmi sem,
csak vers-lehajlás köznapi titokhoz:
megérthetetlen és reménytelen.

A lehajlás kell köznapi titokhoz,
ébrenlét-álmot játszik a halott,
szeretet gyűlöl kigyúlt köznapiokban,
s a pusztulásban verssel hallgatok.

Bizony nagyon sokkal tartozom neked.

Bodó Csiba Gizella
Nyitni kaput

Kopott kilincsen ezer tenyér,
nyitott szárnyakon betér a fény,
tárt kapun sok ember befér,
ki sorban állt valahol, semmiér'.

Félelem zsaluz be házakat,
szeretettől pattan szét lakat,
Bizalom nyit meg zárat,
A mosoly leszerel vaspántokat.

Ne félj hát nyitni kaput,
ne félj, ha kulcsát elhagyod,
légy első ki megteszed;
nyílt lélekkel tárod két kezed!

Bp. 2009. dec. 27.

Vihar Béla
A fehér ruhás

Pályaudvar. A végállomás. A mozdony felsikoltott.
Köröskörül sűrű sorfalak. Katonák. Katonák.
Közöttük a hömpölygő folyó: a száműzöttek csapata vonult.
Los, los! Tovább, tovább!
– csattogtak korbácsként a sürgető szavak.
A gomolygás örvényéből egy hófehér ruhás
középtermű férfi arca bukkant fel néhány röpke pillanatra.
– Művész? Professzor? Költő? Különc intellektuel?
Kicsoda Ő?
Hirtelen megtorpant megbénult lábbal. A szemek tébolyát
szemlélte hosszasan. A drótkerítés keselyűkarmait.
A nyári ég eszelős nyugalmát.
Hé, te bolond! Mozdulj! Az istened! – kiáltott valaki élesen.
Pengeként hasított a szó. Ráütöttek. Oldalba lökték.
Szalmakalapja pehelyként elröpült a valószínűtlenségbe.
Aztán egy anyának zokogó kisdedét
karjára emelte volna vigaszul.
S ekkor ismét ököl sújtott reá.
Elestében, mint sebzett madár, porba hullottak az iratai,
a gyűrt jegyzetlapok.
Nikkelórájának számlapja elrepedt.
Megállt, megdermedt a mutató.
Majd tovasodorták Őt.
Az útkanyarnál sugárzó öltönye még
fel-felvillant egyre távolodva.
Tízezrek tömegében, kezében kis bőrönddel

Remsey Jenő: Álom

Meszely József
NE ENGEDD

Töprengés Bodosi Dániel képei előtt

ne engedd
fakulni a hamvas színeket
izzál fagyponton is
dacolj az elmúlással
mint a dérverten is
őrládként pislákoló
ősz kikerics

ne engedd
szétterülni
az ólálkodó homályt

ne engedd
hogy hamuvá hűljön
a világító láng

ne engedd
hogy a kezed ne simogasson
a szíved melege ne ölelhessen

ne engedd
a semmi étkévé alázni
az éltető gondolatokat

Ocsovszky László
Végakarát

Jel, ne maradjon utánam,
csak szívetekben, emléék!
Könnyet ne csaljon a bánat,
mintha veletek lennék!

Jézus haladt a gázkamra felé.

[1978 e.]

Czégényi Nagy Erzsébet
Rabul ejtett nap

A platán rácsain
fennakadt a nap.
Vért fröcsköl a horizontra
és lángba borítja az eget.
Elnémult madártollak
pillednek a rácsok között,
egy reccsenő ág a holnapra mered,
majd aláhullik a mába.
Tűzben égő lombkorona
bágyadtan tekint utána.
Vörösben izzik az ablaküveg.
Tört fénye belép a szobámba,
végigfut a szőnyeg rojtjain,
fáradtan piheg.
Majd felkúszik a falon,
s bíborszínű fátylat sző
a szűz-fehér plafonon.

Szívetek fölé tűzzetek kokárdát,
imádkozzatok, kérjetek rám áldást.
Könyörögjetez kegyelmet bűneimért,
kérjetez száralmat könnyeimért.

Hamvaimat ereszétez szélnek,
ott, ahol szó nélkül beszélnek
a számkivetett, büszke akácok,

ahol a csönd titkokat takargat,
gátat vetve az elvetélt szónak,
és nem jelölnek gyilkos számok.

Péter Erika
MESSZESSÉGED ÁRNYA

Vánszorogsz
A fáradt földes-úton.
Ébren-tart
A rád-kopott bőrkabát.
Távolodsz...
A táj utánad lépked.
Megmarad a messzeség,
s a föld – mi örökséged

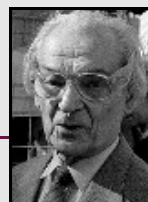

"A múltat még isten sem tudja megváltoztatni, csak a történészek."
Samuel Butler

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Keresztúri Dezső

1904-1996

DUNÁNTÚLI HEXAMETEREK

I

Épp hogy esett, még pettyes az ablak, iramlík a símán
zúgó gépkocsi a frissremosott betonon.
Messzi mezők, erdők, rétek szaga ömlik, a lucskos
ég sűrű fellegeit oszlani tépi a szél.
Árkok partjairól pipacs int: pirosan lobogó láng,
freccsen a víz, sir a drót, fák sora zúg, lezuhan.
Mintha kezek, hurkos kötelek nyúlnának utánunk:
száraz a torkom, alél; fojtva nő a harag ég
véremlen; mint megfeszülő húr peng az ideg, vad
dobként dübben a szív: Hagyd, ami volt! Menekülj!...
S nyitja a felderülő nyár végtelen útjai fényes
hálóját: fasorok hívnak a kék hegyeken
túlra e börtönből: más, méltóbb végzet elé. Nézd:
színt váltó jelenés díszleteként fut a táj.
Érzed-e, mint foszlik szét, elmaradozva, mi gyötrő
gond volt, dac, keserű vád, hiu gög, vak erény?
Mállik minden gúzs e szabad rohanásban, az élet
meggyűlt mocskaiból szárnyra emelve kimos
újra merész vágyunk: suhanunk el, fel, ki, amerre
szomjan a fergeteges kor veri képzeletünk...
Sűrűl az emberlakta vidék; falu jó, a kanyarban
pajta, meszelt falu ház, templom alatt temető.
Kis takaros hegyek állnak körben s a tűnt fiatalság
színe szűrődik a táj hars, mai fénye in át,
s mint a megújult sebben a vér, buzog, önt el a forró
emlék, felszakad és torkomig árad a múlt.
Futnék s hallom a sírok, a zsongó utca, kicsiny kert,
vén ház, hű butorok porba haló panaszát.
Ifjan holt társak néznek rám, új-falu otthon,

Nézz vissza...

Nézz vissza, s újraéled,
mi volt: órák, napok,
sebző-gyógyító évek,
mi élő emlékké lett
s ami belénk fagyott.

Mennyi mélyre futó kés,
szorongó fájdalom,
indulat, gond, törődés!
él, gyülemlik, kidől - és
elvérzik egy dalon.

Mennyi türelmes, néma
tett, lom hétköznapi
fénytelen tartozéka:
s több, mint sok heuréka,
szép rímek, dallamok.

Lám, a bűvő-patak!
vize is megmarad:
a szótlán szív se hallgat;
beszél, s ki érti, annak
többet, mint nagy szavak

IFJUSÁG

Ringva lejtő dombok hajlatában,
pöre fák közt áll a régi ház még.

dolgos férfiak és nők komoly arca, szeme...
Zökken a gép, tócsákba tocsog már; görbe az ország
erre, tűnődve pihen, érik a vágta-idő;
s más értelmű beszéd támad, míg a görcsös eperfák
szinte behajlanak egy szóra az ablakon át.
Szőlők, pincék: minden perc új látnivaló. Nézd,
ifjúl-vénül a föld, sarju, gyümölcs szaga száll.
Vércse elől rejtőzik a búza közé a pacsirta
s vándor fecske suhan így haza: hús valami
mély vonzás. Itt, itt a helyünk: szemünkben a távol
éggel az itthoni föld fészkeire szállni alá.

II

Gesztenye, körte, dió, tamariszkusz lombja között mint
málló szirt fogad újra a ház bádogtetejével.
Itt voltam fiatal. Még minden olyan, csak a nyírfá
halt meg a kertben s néném gránátbokra veszett ki.
Vadszőlő, lila ákác fut fel a barna verandán,
zöld árnyából nők, gyerekek lépnek ki, ölelnék
mint megtért utazót; tessékelnek be, sűrőgve
kínálnak; kávé, vaj, kuglóf, sült hus, aludttej,
méz meg eper: terített asztallal vár az ebédlő,
annyi vidámság, annyi nehéz gond színhelye; lakzik,
névnapok és pasziták, torok és a családi tanácsok
itt zajlottak, a holtakat itt tették ravatalra,
s vitték... Csúffá tette a dülás, mégis az édes
gyermekkor szaga csap meg a nedveslábu falak közt.
Asztal, lóca, komót, kanapé mind újra enyém, itt
áll a karosszék; átlótt fejjel ölébe hanyatlott
vissza apám, még barna a vér nyoma rajt; s szivembe
kondúlnak zengő ércnyelvvel sorban az órák.
Egy szekrény fenekén sértetlen megvan az ősök
albuma. Asszonyok állnak élém mereven, tafotában,
rég elmúlt fiuk és lányok, feketében a bajszos
férfiak. Itt járnak még mind a szegények. A testük
lassan a földbe vegyül az öreg temetőn, de amíg kint
nőnek a fák, amit ültettek s amíg őrzik a szekrényt,
könyvet, kést, kanalat, mi övék volt, képüket, ízes
tetteik emlékét: élnek. S azután elenyésznek,
mint a harang, vagy az óraütés elzeng az időben.

III

Elmúlt éjfél; bor, füst, indulatok sűrűjéből
szellőzködni kilépek az udvaron át a majorba;
»Menj csak!«, fujtat a sógor, s már, tul a kerti kapun, lenn
állok a réten. Az éjbeborult jegenyék s a zömök hegy
tornyai közt pihenő csend tücskei szólnak. A ringó
árnyban elúsznak a sarjú rendjei. Mintha fölém
égre vetett város csillogna: a Véga, Fiastyúk,
Göncöl leng s vele hány csillag még?... Egy vagyok, árny csak
árnyak közt, elveszve a tengermélyi magányban.
– Térré mélyül a sík: tágas fűrtökbe csomózva
függnek a csillagok: égő cseppek az éter ezüst-kék
rácsán; bolygókon, tejuton, fénypor-ködökön túl,
sodródó naprendszerek ingó tengelyein, szám,
kor, mérték nélkül nő fel miriád alak egy elv
kristályforgatagában s omlik az éjhusu űrben...
Túl nagy a látvány. Megszédülve hunyom le szemem; s most
mint az űr oszlopain felhabzó téboly: a szótlán
ész, a halántékon doboló vér rémületébe
ájult szív, zsigerek mélyéről dől a sötétség.
Nyílik a másik végtelen: énem mélye fölött száll

Hazahívott otthonom szavával –
s mintha ködös holdtájkékon járnék.

Kedves útja elsüppedt a hóba,
hangos szómra néma árnyak jönnek:
szálló életem tündér gubója
héja már csupán a tűnt időnek.

Dermedt szívvel állok, csak az ágak
ingó dércsipkéje sejlik távol;
halk zajával a sikló madárnak
száll fölöttem édes ifjúságom.

Lágyan, mint az álom bontja szárnyát
a levegő tiszta kék fölében:
tán csak vágyam sejtí szárnyalását,
mint az elfutó perc, oly tűnékeny.

Fellángol most, fénye átragyogja
a homályt, mely körülöttem árad.
Ó, hogy szárnyal! Ó, hogy zeng a hangja!
Nincs hatalma rajta a halálnak.

ÉLETRAJZ

EGY NEOGENTRY IFJÚNAK

Az állampolgárságot nagyatyád,
az ipszilont atyád szerezte meg,
te a pecsétgyűrűt; s most bajszos keccsel
csapod össze bokád: „mély tisztelettel” –
oly egyszerű ez, mint az egyszeregy.

Az ország dolga lesz majd birtokod
– erre készülsz – s egy zsíros hivatal:
a híg leckén könnyen tul is jutottál,
„nép”, „közönség”, „nemzetsors” szajkolod
már
s ha böffensz is, „sajátosan magyar”.

Nem így volt mindig. Kiknek örökén
kukorékolsz most, szemtelen nemes,
azt tanították s szavuk tettel ért fel:
„Ne népedből élj, hanem érte égj el,
s az áldozat jogán légy úr s nemes!”

Mit tudsz te erről?! Fecsegsz s azt hiszed,
szavadnak nagy, országos súlya van;
pedig magyar szó sincs, mely illenék rád,
s úgy tűnsz el, hallva a kor zord parancsát,
mint evezőről vízcsepp, nyomtalan.

(1942)

tűnődő értelmem, az élő szervek, ütő ér,
csont, hús, sejt, szövetek s atomok sokasága, parányok
osztódó televénye fölött, kémelve a belső
csillagrendszerek örvényét, hova testbe nővő gén,
vér s dobogó szív olt alakot, bár egyszerit, újra
élőt. – Villan a mindenséget egyensúlyozó rend
árján lényem s támad más, miriád, az örökkön
állandó s alakot váltó létből: iszonyú szép
törvény ez; ha megérti talányát, visszahall újra
sejtjei védő, csillagmély sűrűjébe a lélek...
Harmat hull; lágy széaszagot hoz a szél; szur a torsi, egy
távoli eb csahol; őr jegenyéink sorfala mozdul;
oldja a kásás éj sűrű mélyét s náluk erősebb
fényel a sápadt csillagokét elrejt a hajnal;
szűz mosolyával a kék holdsarló reszket az égen.

HARAKIRI

Megy a tömeg, viszi a lobogókat
adóját, szivét, pénzét: mindenét.
„Magunknak áldozunk!” – harsog a szónok;
a nép legörnyed és Hirohitónak
bőg új nevet: az ember-istenét.
Egy szó kell még s a lelkes sokaság
önként, gyönyörrel felvágja hasát.

(1944)

IDŐ S EMLÉKEZET

Idő, betegség, megszokás behordja
a vágy forrásait, s a Kor, ha már
igérni sem tud jobbat: börtön; foglya
köre fallá zárul a szemhatár.

De szabad s gazdag az emlékező!
Gyümölcsfák sem utaznak, mégis ott van
velük a világ: fény, madár, eső,
szél, – s jobban, mint a zsúfolt vonatokban.

Ősz szele jön, illattal boldogan,
benn még a meddő vágy is édes emlék.
A fény a betelt tájon zöld arany
vad izzás, hogy gyümölcse ízesedjék –

s míg célját, értelmét megőrzi magva,
husát, színét, zamatát másnak adja.

A „HARMADNAPON” CÍMŰ VERSESKÖNYVRE
Pilinszky Jánosnak

Hogy harmadnap mi lesz, tán ő se tudta,
ki emberként vérzett el idelenn;
a megváltó láng-halál fönix-utja:
vágyunk szülötte. Az ég idegen
fénye a forgó végtelenbe futva
megvillan kristállyá forrt sziveden,
melyben, ha érintésére kigyúl,
sikoltva zeng egy éles fényű húr.

A PARTON

A sátoros ünnepre, dől a partra
a nép: tele a kikötő, a sétány:
az ország nyüzsög a vén fák árnyékán
s a tündér tájba néz apraja, nagyja.

Hangszóró közvetít. Recseg; sivár
zaja lehull a vidám hangzavarba;
szél kapja fel, a visszhang visszacsapja;
aki figyel, mégis megérti, lám:

„... a nép szava legyen tettünk parancsa!”
De ki az, aki úgy megfogalmazza
e szót, ahogy kell: híven, igazán?

A rekedt hang? Vagy azok, akik némán
állnak a part embersűrűs karéján?
s úgy érzik szótlán: Ez az én hazám!

A verseket a következő kötetből válogattuk:
Emberi nyelven. Keresztury Dezső versei
1930–1965, Budapest, 1965,
Magvető Könyvkiadó

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,

Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,
Farkas Imre, Csizmadia Sándor, Habán Mihály

Czóbel Minka
Idegen vendég

Magányos kerti úton
Elsárgult levelek,
Zöld nyár forró hevében
Már őszt jelentenek.

Hullámozó déli fényben
— Csodás – hogy kelnek-járnak
A múltból ide tévedt
Szétfoszlott, könnyű árnyak.

Egykor ezek mind voltak,
Egykor mind itten éltek,
Közöttük mit akarsz itt
Idegen kóbor lélek?

Árnyak közé vegyül most
Az újabb árny-alak:
„Kivagy” „Hát meg nem ösmersz?”
„Én vagyok te magad!”

Kaffka Margit
Hullámok

Bizalmad, – álló, déli verőfény
Felitta szívem régi homályát,
Most látszik benne minden, mi szép volt.
„Ritkák ma lenni a kristálpohárok!”
Mosolyogva tán mondja az Isten.

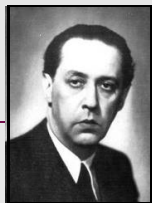
Mily egyszerűen hiszed te a szót el!
– Lásd, ez feloldja beszédem ága-bogát,
S úgy mondok mindent most, úgy merek,
Mint gyerek, ki volt már szájrétégű, vén,
De visszajött, mert meghívta az Isten.

Te kedves ámulásaid előtt
Minden szándékom oly egy-utú lett,
– Kincses életed repdesi körül,
Mint legyezőszárnyú friss madárhad,
Mit ujja hegyéről bocsátott el Isten.

"A történelem arra tanít, hogy az emberiség semmit sem tanult a történelemből."

Einstein

Márai Sándor Messiás a Sportpalastban

Berlin, január végén, 1933

A Horst Wessel emlékünnepély estjén Hitler Adolf beszél a berlini „Sportpalast“-ban. Aki ezt nem látta és nem hallotta egyszer, az talán soha nem érti meg igazi jelentőségében a háború utáni Németország baljós lelki összetételét. A valóság, a Hitler-féle valóság és következményei minden híradást és elképzelést meghaladnak. A valóság, szemtől szemben, nagyjából így fest:

1.

Hitler Berlinben ritkán beszél csak: Berlin Goebbels vadászterülete. (Aki különben, mint a vezérek legtöbbje, komoly paranoiában szenved: vidékre például csak akkor hajlandó már lerándulni, ha megfelelő számú hallgatóságot és megfelelő összegű honoráriumot előre biztosít számára a helyi pártvezetőség.) A Sportpalast befogadóképessége 25 000 ember. Belépődíj egy márka. Jegyet már napokkal előbb nem lehet kapni.

Az esti nyolc órára hirdetett gyűlés napján délután háromkor megindul a vándorlás az irtózatosságot felé. A Bülow utcai földalatti megálló órákon át önti az utcára az egyenruhás nácikat és családtagjaikat. A kapukat hivatalosan csak hatkor nyitják, de akkorra már, rejtélyes módon, a parkett és a karzatok ülőhelyei foglaltak. Az emberek többórás tartózkodásra és várakozásra rendezkednek be itt, családanyák szendvicseket és kávétermoszokat csomagolnak ki, a tömeg órákon át csámcsog és türelmesen vár. Hat órákor bevonulnak a terembe a náci csapatok; ez itt ma nagy, reprezentatív gyűlés, minden náci ezred elküldte válogatott képviselőit, a kétszázhuszonhat S. A. (Sturm Abteilung) válogatottjai, úgy hallom, négyezren, egyenruhásan ellepik a termet. Ez a náci egyenruha (lábszárvédő, bricsesz nadrág, barna blúz, a gallér hajtókáján az ezred száma és jelvénye, ellenzős barnasapka szíjjal) objektív megállapítások szerint is a legrondább katonai viselet, amelyet uniformisra éhes képzelőerő valaha megálmodott, pontosabban összelopott idegen katonai viseletekből. De Berlinben, ahol az újságírók is előszeretettel öltöznek fel adjusztált frontkatonáknak, tetszik. A náci csapatok egy része az óriási pódium körül áll fel, amelyen fehér abrosszal leterített hosszú asztal, babérfaerdő s óriási, soklángú kandeláber várja a párt vezetését, másik fele kordont húz a teremben, a falak mentén, s egy tekintélyes csapat sorfalat áll a bejáratnál a pódiumhoz vezető hosszú, keskeny ösvény mentén. („Durch diese hohle Gasse muss. Er kommt“) - gondolom Tellel s azonos érzésekkel.

A Sportpalas előtt háborús készültség. Az utcát fél kilométeres körzetben lezárta zöld Schupo, páncélautókkal s puskás, löfegyveres, kettes őrzőoszlopok igazoltatnak minden érkezőt. A terembe csak jegyek birtokosai juthatnak be s a sajtó. A külföldi sajtóhoz mereven udvariasak a nácik. Igazolom magam, s valóságos rohamszakasz vág utat számomra a tömegben keresztül, leültetnek a pódium elé, s biztonságból mellém adnak egy nácit, hogy informáljon, ha nem értenék valamit. (Ezt az „egyszerű nácit“, aki civilben csapos az Oliver Platzon egy sörmérésben, másnap felkerestem és meginterjúvoltam. Erről máskor.) Általában nagyon udvariasak a teremben a nácik. Ez mindig így van, efféle emberekkel; ha éppen nem gyilkolnak, akkor csaknem kedvesek. Meg kell válogatni a pillanatot, amikor érintkezzen velük az ember!

Nyolckor híre jön, hogy Hitler és vezérkar autói elindultak a Kaiserhof Szállodából. Kürtjelzés. Az autók még messze járnak, de a náci ezredek vígyázzba merevednek, a publikum, huszonötezer ember, felugrál, a csámcsogás és fecsegés elnémul a „Führer“ még messze jár, de közeledtére megbénul minden ideg. Meg, huszonötezer ember szeme hipnotizáltan figyel az ajtó felé, ahol az imádott alak mindjárt fel fog tűnni. Rövid, éles, goromba parancsszavak minden irányból. Kaszárnyahang, melyet a fülek élvezettel isznak. Bevonulnak a zászlóhordozók, pontosan kétszázhuszonhatan,

óriási fekete-fehér vörös, horogkeresztes zászlókkal, s felállnak félkörben a pódium mögött. A pártvezetőség egy része, mintegy nyolcvan képviselője a birodalmi gyűlésnek, köztük August Wilhelm királyi herceg, náci egyenruhában, elfoglalják a helyüket a fehér asztal mellett. Reflektorok központosítják a főbejárat irányában a fényt. Fél órát várakozunk így, a feszültség csaknem elviselhetetlen. Huszonötezer ember, publikum és SA-csapatok, vigyázzban állnak, arccal a bejárat felé. Vöröskeresztes náciik állandóan cipelik ki a hordágyon az elájult embereket. A tömeg oda sem figyel, úgy tetszik ez itt megszokott jelenség.

Fél kilenckor a hangszóró elordítja: „Der Führer kommt.“ Huszonötezer ember felemeli karját és visszabögi: „Heil.“ Mikor ezt a bögést hallom, egyszerre megértem a náciik sikerét. Így csak a dervisek üvöltenek a akik halálosan kétségbeesettek.

2.

Az üvöltés nem szűnik, vontatott, artikulálatlan. A sorfal között, a vezér előtt halad a testőrség, a sötétkék egyenruhás SS-gárda, aztán a párt előkelőbb tagjai, köztük Goebbels civilben, majd Hitler, egyenruhában, sapka nélkül, aztán megint testőrség. Fenn a pódiumon szabályos cercle. Magnéziumfény, ugráló fotográfusok, fehér ruhás kislányok rózsacsokrot nyújtanak át a Messiásnak, aki megsimogatja arcukat s a csokrokat mellékes mozdulattal nyújtja hátrafelé, a szárnysegédek valamelyikének. Vízó, rossz kópia 1924-ből. Néhány kézszorítás. Csak három-négy, kitüntetés a legbizalmasabb hívek számára. August Wilhelm királyi herceg például csak harmadiknak kerülhetett sorra. Képzeljék el a hatást ennek a tömegnek úgynevezett lekében, amely szemtől szemben látja, amint a Vezér egy királyi herceget éppen csak így harmadszorban érdemesít rövid kézfogásra, s aztán csaknem tűntetőleg nem törődik vele.

Hitler negyvenhat éves. Lefogyott, növényevő, absztinens. A jelenség, a fejforma, a száj, a homlok, melyre hódító barna fürt hull, a kezek mozdulatai, mindez feltűnően nőies. Állítólag aszkéta. A pódium közepén elfoglalja a helyét, tenyerébe hajtja fejét, nem vesz tudomást a tömegről, parádéről, maga elé mered. Sokáig ül így mozdulatlanul, negyedórán át, amíg a zene szól (náci indulót játsza, majd Horst Wessel emlékére, „Ich hatt' einen Kameraden“ s huszonötezer ember éneklí a szöveget). Pillantást nem vett senkire. Komoran ül, „elmélyedten“. Talán a haza sorsán gondolkodik, talán Horst Wessel emlékét siratja. Mikor a zene elhallgat, tenyerével árnyalja szemeit, mélyen lehajtja fejét s percekre így marad, mozdulatlanul.

„Er sinnt“ – mondja az ellenőrzésemre beosztott náci halkan, s eltorzul az arca az izgalomtól.

A teremben halálos csend. Huszonötezer ember csendje. Köhintést nem hallani. Ez itt nem politika, nem párgyülés. Ez vallás, istentisztelet. Aztán elbődül a hangszóró, a terem minden pontján egyenletes ropogással, mintha ágyút sütögetnének. „Der Führer spricht.“ Hitler lassan feláll, elsimitja homlokából a barna fürtöt, a mikrofon elé lép.

3.

Az arcok! Amíg beszél az arcokat nézem, fenn a pódiumon, a vezérek arcát, a birodalmi gyűlés nyolcvan képviselőjének arcát! Micsoda arcok! Két intelligens emberi formájú közöttük: Goebbels, kicsi, fekete, ravasz, energikus, értelmes szemekkel, s Göring, a birodalmi gyűlés elnöke, típusa a kitenyészített, régi porosz katonatisztnek. Aztán vizenyős, lélektelen szemek, sörte duzzadt, vörös arcok, kopaszra nyírt fejek, harmadrangú testi anyag. Mi lehet ebben a fejben, mely ilyen szemekkel bámulja a világot? Micsoda zavar, micsoda görcsös rögeszme? Valamilyen álmilitarizmus ez, utáncat, nemcsak az egyenruha, a tartás, a hang, az egész eseten snájdíság csak utáncat. Ez a militarizált, egyenruhába dugott utca. Ez a parancsszóra tisztelgő, meleg levesért katonásdit játszó mob. Ez az uniformizált csőcselék, az organizált korlátoltság, a mozgósított csorda ösztön, a kitarított és megfizetett brutalitás, a bunkóval nevelt engedelmisség és puskatussal lelkesített odaadás. Ez a tipikus náci arc, amelyet egy hagymázosan beteg társadalom álmodhat csak magának. A hallgatóság java idősebb emberekből áll össze s aztán egészen fiatalokból. Középkorú férfi kevés akad a teremben. Egyetlen csinos nőt nem láttam A csinos nők nyilván másféle szórakozásokat keresnek ebben az órában. Ellenben több nőt láttam, akik könnyes szemekkel hallgatták Hitlert, elmondhatatlan izgalomban, reszkető kezekkel törülgették szemeiket. Az a szorongó érzés fog el, mintha huszonötezer hirtelen megtébolyodott emberrel zártak volna közös terembe. Kínos érzés.

4.

A szöveget ismerik. Most is ugyanaz: "Én háromszáz emberrel kezdtem, ma tizenkétfélmillió áll mögöttem. Én vagyok a német választók ötven százalékának vezére - (nem igaz) - holnap hatvan, holnapután nyolcvan, jövőre száz százalék az enyém." (Mindezt tizenharmadik éve, monotonul, mindig ugyanazt.) „Én mobilizálom a tőkét a Harmadik Birodalomban, én adok munkát mindenkinek, én irtom ki az ős ellenséget“ – (zsidókat és a franciákat) – „én tisztítom meg a fajtát, én vagyok a vezér.“ (Szóval szóra.) Nem hiszem, hogy sokan akadnak a teremben, akiket meglepne, ha beszédét így fejezné be: "Én vagyok az Út, az Igazság, az Élet." Nyilvánvaló, hogy ez már nem politikai hitvallás. Egyszerű hitvallás. A Messiás, akinek nem kell indokolni, csak kinyilatkoztatni, megjelenik a vizek fölött és beszél.

Goebbels hallgat, a levegőbe néz. Talán az egyetlen arc a teremben, amely elárulja, hogy közben gondol is valamit. Ha egyszer komolyan megszólal, kellemetleneket fog mondani.

5.

Amit mond a vezér, az közismert, ahogy mondja, az ebben a teremben valószínűleg meggyőző. A hit minden. A hangszer különben is meggyőző valami, nehéz túlkiabálni. Mintha forró vizet innál, olyan ez a beszéd. Nincs íze, nincs szaga, de forró, éget.

Künn az udvaron komor, kettős sorfal őrzi a Vezér s a vezérek autóparkját. Nem várom be a gyűlés végét, Hitler beszéde után elmegyek. Az óriási luxusautókat testőrök állják körül. Nem is láttam még ilyen mamutautókat. A személyes reprezentálásra, úgy látszik, futja még a perselyekből. (Mert az üzemköltségre már nem futja.)

A fagyos, kihalt utcán a ritka járókelőket is továbbmenésre nógatják a rendőrök. Pár lépéssel odébb a berlini utca normális, élénk, éjszakai képe. A német nép nagy és sokféle meggyőződésű. Egyötöde hallgat csak, meggyőződésből, számításból vagy a kétségbeesés zavarában a Messiásra, aki a magnezium dús fényében áll most a Sportpalast dobogóján hívói előtt.

Ez az egyötöd nem fog felülkerekedni a hatvanmillión, ezt ma tudja már a Messiás is. De ez az egyötöd a hatvanmillióból mérhetetlen kárt, zavart, nyugtalanságot tud még szerezni hosszú időközön át Németországnak, Európának, a világnak.

Amíg ez az egyötöd együtt van és összetart, addig szó nem lehet békéről a világon. Mondom, látni kell az arcokat!...

Újság, 1933. Január 29.

**

A külföldi tudósítók mellett szolgálatot teljesítő náci pártszolgálatosok voltaképp ellenőrizték a gondjaikra bízottakat. Márai mellé egy csapos jutott, akit másnap felkeresett munkahelyén, az Olivner Platzon. Az "egyszerű náccal" riportot készített, mely állandó rovatában, a Műsoron kívül-ben jelent meg az Újság január 31-i számában.] [...]

- Miért tetszik a náccal tartani?

- Azért tartok a náccal - felelte s letörölte kezét kötényében, s félkezét csípőjén nyugtatva... mert egyetemi végzettségem van, dr. phil. vagyok, s mégis itt mosogatom a poharakat, ebben a Berliner Kindl-ben. Mihely Hitler hatalomra kerül, ez másként lesz. Akkor nem kell majd többé poharakat mosogatnom, hanem kezdetben középiskolai tanár, később docens leszek Heidelbergben. Most jól megy a dolgom, mert van munkám. Heti harminc márkát keresek így, abból le kell adnom munkanélküli segélyre az államnak ötöt, a pártnak hármat. Marad huszonkettő. A lapot járatnom kell [a Völkischer Beobachtert], s éppen, mert van keresetem, készpénzzel kell megvásárolnom az egyenruhát is, a szolgálatot s minden előadáshoz legalább egy jegyet valamelyik ismerősöm részére is, aki még nem tagja a pártnak, de érdeklődik s nincs keresete. [...] A mi szervezetünk nemcsak városokra és körzetekre vonatkozik, hanem behatol a falvakba, behatol a családba, le az egyes ember életéig. Ha egy Pg. [Parteigenosse - párttárs] keres valamit, rögtön meg kell fizetnie a pártnak az egyenruhát, a lapot s támogatni kell a munkanélküli bajtársakat. [...] A mi erőnk az organizáció. A szisztéma olyan, hogy minden egyes embert, aki hozzánk tartozik, állandóan ellenőrzünk. (...) Hitler az egyetlen.... Ő áll ma nemzeti alapon. [...]

- Hát ezért tartok én a náccal - mondta aztán elégedetten.

**

"Őrzők, vigyázzatok a strázsán.
Az Élet él és élni akar..."

Ady Endre

Ady Endre Léda versek

MERT ENGEM SZERETSZ

Áldott csodáknak
Tükre a szemed,
Mert engem nézett.
Te vagy a bölcse,
Mesterasszonya
Az ölelésnek.
Áldott ezerszer
Az asszonyságod,
Mert engem nézett,
Mert engem látott.
S mert nagyon szeretsz:
Nagyon szeretlek
S mert engem szeretsz:
Te vagy az Asszony,
Te vagy a legszebb.

A VÁR FEHÉR ASSZONYA

A lelkem ódon, babonás vár,
Mohos, gögös és elhagyott.
(A két szemem, ugye, milyen nagy?
És nem ragyog és nem ragyog.)

Konganak az elhagyott termek,
A bús falakról rámered
Két nagy, sötét ablak a völgyre.
(Ugye, milyen fáradt szemek?)

Örökös itt a lélekjárás,
A kripta.illat és a köd.
Árnyak suhognak a sötétben
S elátkozott had nyöszörög.

(Csak néha, titkos éji órán
Gyúlnak ki e bús, nagy szemek.)

A MI GYERMEKÜNK

Bús szerelmünkől nem fakad
Szomorú lényünknek a mása,
Másokra száll a gyermekünk,
Ki lesz a vígak Messiása,
Ki majd miértünk is örül.

Ha jönnek az új istenek,
Ha jönnek a nem sejtett órák,
Valamikor, valamikor
Kipattannak a tubarózsák
S elcsattan hosszú csodacsók.

Mások lesznek és mink leszünk:
Egy napvirágszemű menyasszony
S egy napsugárlelkű legény.
A tubarózsa illatozzon
S áldott legyen a mámoruk.

S áldott legyen, ki: te meg én,
Ki az övék, kiért mi sírtunk,
Kit forró lázunk eldobott,
Ölettetőnk, kit sohse bírtunk,
Ki másoké: a gyermekünk.

Kit napvirág és napsugár
Új ígére, új dalra termett,
Áldott legyen, ki eljövend,
Az idegen, nagyálmú Gyermeke,
Kit küldtek régi bánatok.

A KÖNNYEK ASSZONYA

Bús arcát érzem szívemen
A könnyek asszonyának,
Rózsás, remegő ujjai

A fehér asszony jár a várban
S az ablakokon kinevet.

FÉLIG CSÓKOLT CSÓK

Egy félig csókolt csóknak a tüze
Lángol elébünk.
Hideg az este. Néha szaladunk,
Sírva szaladunk
S oda nem érünk.

Hányszor megállunk. Összeborulunk.
Égünk és fázunk.
Ellőksz magadtól: ajkam csupa vér,
Ajkad csupa vér.
Ma sem lesz nászunk.

Bevégzett csókkal lennénk szívesen
Mebékült holtak,
De kell az a csók, de hí az a tűz
S mondjuk szomorún:
Holnap. Majd holnap.

HUNYHAT A MÁGLYA

Hunyhat a máglya
Ezek a szomorú, vén szemek
Nem néznek soha másra.

Léda, elúzhatsz:
E vén, hû kutya.szemektől
Sohasem menekülhetsz.

Szerelmi máglya
Fölgyújtja tán újra a véred:
Hiába, mindhiába.

Jönnek a rémek:
Ezek a szomorú, vén szemek
nem engednek. Néznek.

HIÁBA KÍSÉRTSZ HÓFEHÉREN

Én beszennyezlek. Én beszennyezlek
A leghavasabb, legszebb éjen:
Hiába kísértsz hófehéren.

Színem elé parancsolom majd
Fehér köntösös szűzi árnyad,
Saját lelkemből fölcibállak.

Hiába libeg félve, fázva:
Telefröccsentem tintalével,
Vérrel, gennyel, könnyel, epével.

Hiába reszket, hiába reszket:
Befoltozom gyanuval, váddal,
Bepaskolom mérges csalánnal.

Most a szívembe vájnak.
Érzem az illatát is ám
A rózsás, gyilkos ujjnak
S véres szívemre szomorún
A könnyek hullnak, hullnak.

Az ajka itt mar édesen,
A haja ide lebben,
Az egész asszony itt pusztít,
Itt, itt: az én szívemben.
Bosszút itt áll az életért,
Aknát itt ás a multnak.
Véres szívemre szomorún
A könnyek hullnak, hullnak

Nagy az én bûnöm. Vesszen is,
Kire a végzet mérte,
Hogy a könnyek szfinksz.asszonyát
Megérezze, megértse.
Maradjon szent talánynak Ő,
Maradjon mindig újnak.
Véres szívemre szomorún
A könnyek hullnak, hullnak.

Remsey Jenő: Párizsi kávéház

VAD SZIRTETŐN ÁLLUNK

Vad szirttetőn mi ketten
Állunk árván, meredten,
Állunk összetapadnan,
Nincs jajunk, könnyünk, szavunk:
Egy ingás és zuhanunk.

Véres hús-kapcsok óvnak,
Amíg összefonódnak:
Kékes, reszkető ajkunk.
Míg csókolsz, nincsen szavunk,
Ha megszólalsz zuhanunk.

S míg libeg búsan, szerelemben,
Én kikacagom kósza árnyad,
Felé fúvok: menj, elbocsátlak.

A FEHÉR CSÖND

Karollak, vonlak s mégsem érlek el,
Itt a fehér csönd, a fehér lepel.
Nem volt ilyen nagy csönd még soha tán,
Sikoltok belé, mert mindjárt elveszünk,
Állunk és várunk, csüggedt a kezünk
A csók és könnyek alkonyán.
Sikoltva, marva bukjék rám fejed
S én tépem durván bársony-testedet.
Nagyon is síma, illatos hajad,
Zilálva, tépve verje arcomat.
Fehér nyakad most nagyon is fehér,
Vas-ujjaim közt fesse kékre vér.
Ragadjon gyilkot fehér, kis kezed:
Megállt az élet, nincsen több sora,
Nincs kínja, csókja, könnye, mámore,
Jaj, mindjárt minden, minden elveszett.
Fehér ördög-lepel hullott miránk,
Fehér és csöndes lesz már a világ,
Átkozlak, téplek, marlak szilajon,
Átkozz, tépi, marj és sikolt, akarom.
Megöl a csend, ez a fehér lepel:
Úzz el magadtól, vagy én üzlek el.

EGY ÓCSKA KONFLISBAN

Királyném, kigyultak a lángok,
Aranyos hintónk, íme, száll,
Ma a nép közé vegyülünk el,
Te a királyné s én a király.
Lásd, ez a fényes kocsitenger
A villámfényes fák alatt
Miértünk hullámszik, fénylik,
Hogy téged s engem lássanak.
Királyném, bocsásd le a fátylad:
Ma este kegyosztók leszünk.
(Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszketünk.)

Királyném, megölnek a vágyak.
Sohse vágyott, mint te meg én,
Földi pár úgy az élet-csúcsra
És sohse volt még ily szegény.
Vágy, élet és sugár a lelkünk
És utunk mégis koldus-út,
Jogunk van minden fényességhez,
Amit az élet adni tud.
Király vagyok és te királyné,
Hát trónunk sohse lesz nekünk?
(Döcög, döcög az ócska konflis
És mi sápadtan reszketünk.)

TÜZES SEB VAGYOK

Tüzes, sajtó seb vagyok, égek,
Kínozt a fény és kínozt a harmat,
Téged akarok, eljöttem érted,
Több kínra vágyom: téged akarok.

Lángod lobogjon izzva, fehéren,
Fájnak a csók, fájnak a vágyak,
Te vagy a kínom, gyehennám nekem,
Nagyon kívánlak, nagyon kívánlak.

Vágy szaggatott föl, csók vérezett meg,
Seb vagyok, tüzes, új kínra éhes,
Adj kint nekem, a megéhezettnek:
Seb vagyok, csókolj, égess ki, égess.

A MÁSIK KETTŐ

Csókoljuk egymást, együtt pihenünk,
Áltatjuk egymást, hogy egymásra vártunk,
Halvány az ajkunk, könnyes a szemünk,
Sápadt a lángunk.

Piros kertek közt futott az utunk,
Piros, bolond tűz lángolt sziveinkben,
Egymás szemébe nézni nem tudunk,
Itt sápadt minden.

Csókoljuk egymást biztatón, vadul,
Nappalba sír be minden csókos estünk,
Hiába minden, csók ha csókra hull,
Hideg a testünk.

S piros kertekből, úgy tetszik nekünk,
Közelg egy leány és egy ifjú ember
S mi, ím, egyszerre forrón ölelünk,
Nagy szerelemmel.

A TÓ NEVETETT

Alkonyban szálltunk
Együtt a tavon,
Idegen ölé,
Ringató ölé,
Félelmes ölé,
Mélyvizű tavon.
Régi kínoknak
Bús köntösében
Úsztunk a tavon
S az éjre vártunk.

Öreg hajósunk
Karja reszketett,
Havas ormokról
Zúgtak a szelek,
A tó harsogott,
Hívott, kiabált,
Zúgott, jajgatott,
A tó nevetett.

LÉDA A HAJÓN

Hurráh, jön az Öröm hajója
És hozza Lédát már felém.
Virágos, pompás szőnyegén,
Én asszonyom, már látlak, látlak:
Hajadban a vérvörös rózsza.
Ugye kívánsz? Én is kívánlak.
Hurráh, mi rég nem láttuk egymást.

Óh, jaj, szédülök itt a parton,
Óh, jaj, most mindjárt itt leszel,
Kérdezlek majd és kérdezel
És összecsap két szomju-lélek
És fejemet kebledre hajtom.
Jaj, ne. Ne jöjj. Reszketek, félek.
Óh, jaj, mi rég nem láttuk egymást.

IMA BAÁL ISTENHEZ

Óh, Baál, Nagyúr, ez az irgalom-óra,
Mi itt a gályán most hozzád kiáltunk,
Nézz hát reánk, reánk, két kárhozóra.
Nem énreám. Hisz én mi vagyok? Féreg.
Párttűtő isten, összetépett lélek,
Elesett titán. De itt van a párom:
Kegyetlen, nagy Baál, jószágodat várom.
Bús asszony-ember, de lelke Nap üszke,
Szomorú szemű, de nagyszomjú, büszke,
Didó királynő, csókolva is vádló,
Hajh, beteg csókú, de mindenre váró,
Bíborra termett, egyetlenegy némbér.
Óh, Baál, állj mellénk lelked kegyelmével.
Minden-Pénzeknek trónján valahol
Fordítsd felénk fényes, kegyetlen arcod.
Én harcolnék. Megharcolnám a harcot,
Tudok alázva élni, lélek-áron,
De nézz reá: királynő az én párom,
Selyemvánkost áztathat csak a könnye,
Selyemzászlót lengethet csak a gályánk.
Óh, öntsd reánk aranykönnyed folyását,
Óh, öntsd reánk, véres aranyak atyja,
Óh, nézz reánk, a két legkoldusabbra.
Ha ide néznél, vad aranszived
Összeszorulna. Könnyed eredne
S úszó, sötét gályánk szőnyegére
Óh, hullna az arany, hullna egyre.

Szálltunk, hajóztunk.

(A kínjainkat
- Súgtam csendesen -
Oldjuk végre fel.
Szent sír ez a tó,
Szerelmes karú,
Titkot őriző.
Ez ölelni tud,
Örökre ölel
És áldva ringat.
Nem tudja senki,
Ha ő átkarol,
Zuhanjunk, gyere.)
Ő néz, néz reám
És búsan tekint
És vágyón tekint
A partok fele.
Szállunk, rohanunk:
Óh, menni, menni,
Óh, élni tovább,
Bús kínok alatt
Járni, szenvedni,
De lenni, lenni.
A tó nevetett
Utánunk vadul,
A mélyvizű tó,
Idegen ölü,
Szerelmes ölü,
Áldott karú tó.
A tó nevetett
S bármerre megyünk
Azóta mindig:
Minden alkonyon
Halljuk nevetni.

MEG AKARLAK TARTANI

Őrjít ez a csókos valóság,
Ez a nagy beteljesülés,
Ez a megadás, ez a jószág.

Öledbe hullva, sírva, vágyva
Könyörgök hozzád, asszonyom:
Űzz, kergess ki az éjszakába.

Mikor legtüzesebb az ajkam,
Akkor fagyjon meg a tied,
Taposs és rúgj kacagva rajtam.

Hóhérok az eleven vágyak,
Átok a legszebb jelen is:
Elhagylak, mert nagyon kívánlak.

Testedet, a kéjekre gyultat,
Hadd lássam mindig hódítón,
Illatos vánkosán a multnak.

Meg akarlak tartani téged,
Ezért választom örödü
A megszépítő messzeséget.

Maradjon meg az én nagy álmom
Egy asszonyról, aki szeret

Reményi Zsolt Párizsban

CSAK NŐNINTE MÁS

Hódolni kergettem el tőled
A vágyak éltes csapatait
Nem tud, van bús álmok csapatait
A vőnek.

Irgyok, szánok, utállok,
Szerencsés koldusasszonya,
Királyi koldusasszonya
A Vágnak.

Csak tudnék én mást úgy kívánni,
Mint téged. Óh, csak jöjjön más.
Egy más asszony. Valaki. Más.
Akárki.

LÉDA PÁRISBA KÉSZÜL

Van valakim, aki Minden,
Aki elhagy, aki itthagyt:
Páris, Páris, állj elébe,
Térítsd vissza, ha lehet.

Állj elébe s mondd meg néki,
Hogy én fiad vagyok, Páris,
Elűzötten, száműzötten,
Messze tőled. De fiad.

Mondd meg néki, hogy te küldted
Magad helyett bús fiadnak,
Kis szerelmét az életnek
Ne vegye még tőlem el.

Élni, élni, be jó volna,
Ámulni még. Páris, Páris,
Üzend meg a leányodnak:
Hogyha elmegy, meghalok.

AZ UTOLSÓ MOSOLY

Óh, nagyon csúnyán éltem,
Óh, nagyon csúnyán éltem:
Milyen szép halott leszek,
Milyen szép halott leszek.

Megszépül szatir-arcom,
Megszépül szatir-arcom:
Mosoly lesz az ajkamon,
Mosoly lesz az ajkamon.

S akire én örökre vágyom.

A LÉDA SZÍVE

Boszorkák dobáltak meg
A bús csodáknak ligetében.
Én nem féltem. Én sohse féltem.
De a szeretőm elszaladt.
Szép szeretőm: az ifjú Mosoly.

*

Sírtak s nevettek a boszorkák.
Köd volt és a gyászos, vak éjben,
A bús csodáknak ligetében
Zuhogva hulltak a szívek
S én elfödtem az arcomat.
Szíveket dobtak a boszorkák.
Én nem féltem. Én sohse féltem.
A bús csodáknak ligetében
Állottam búsán, egyedül.
A ködből hulltak a szívek,
Csúnya, kicsiny, kemény szívek.

*

Egyszerre szétszálltak a boszorkák,
Könnyesen, csöndben és fehéren,
A bús csodáknak ligetében,
Egy asszony jött fényben felém
S én ráemeltem arcomat.

*

Szemembe nézett s szívéért nyúlt,
Az arcomon még most is érzem:
A bús csodáknak ligetében
Arcomhoz vágta a szívét,
Meleg, beteg, szegény szívét.

VÁRNAK REÁNK DÉLEN

Sikongnak a meleg szelek
Messze Délen, messze Délen,
Várnak reánk, várnak reánk
Valahol egy tengerszélen.

Ott hallgattuk valamikor
Lármáját nagy, kék vizeknek.
Nem hallunk mi, nem hallunk mi
Soha szebbet, soha szebbet.

Bárka áll a kék vizen most,
Útra indul talán már ma,
Ha lekésünk, ha lekésünk,
Sohse tér meg az a bárka.

Sikongnak a meleg szelek.
Kék tengernek kék vizében
Üresen úszik a hajónk
Messze Délen, messze Délen.

Üveges, nagy szememben,
Üveges, nagy szememben
Valaki benneragyog,
Valaki benneragyog.

Mosolyos, hideg ajkam,
Mosolyos, hideg ajkam:
Köszöni a csókodat,
Köszöni a csókodat

HÉJA-NÁSZ AZ AVARON

Útra kelünk. Megyünk az Őszbe,
Vijjogva, sírva, kergetőzve,
Két lankadt szárnyú héja-madár.

Új rablói vannak a Nyárnak,
Csattognak az új héja-szárnyak,
Dúlnak a csókos ütközetek.

Szállunk a Nyárból, űzve szállunk,
Valahol az Őszben megállunk,
Fölborzolt tollal, szerelmesen.

Ez az utolsó nászunk nekünk:
Egymás husába beletépünk
S lehullunk az őszi avaron.

VÉN FAUN ÜZENETE

Bús maskarája a világnak,
Apolló, a faun-mezű:
Üzenek néked, Léda. Várlak.

Tavasz van itt a Duna-tájon
És én olykor vért köhögök,
Szép itt az élet, csupa álom.

Pán-kereső utamba most már
Mámor-gályák utasa, én,
Itt állok a zord Bizonyosnál.

A lelkem még ronggyá-szedettebb,
Testem röpítné könnyű szél
Hádesz felé. És, és: szeretlek.

Új dalokat nem hallasz tőlem,
Csókom sincs csókolnivaló,
De kellesz e tavasz-időben.

Hogy akkor majd reám hajoljál,
Fülembé csókold, mit te tudsz
»Csúf faunom, Apolló voltál.«

2010. szeptember 20

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 9. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1. oldal

próza, versek

Ács Dániel: Tűz
Bányai Tamás: Válaszút előtt
Bittner János: Altatódal
Farkas Lilla: Pirkad
Hegedűs Csaba:
A küzdelem és a remény
Jeney András: Por és hamu
Péter Erika:
Majdaneki kavicsok
Petöcz András:
Talán az lesz a haza
Székely Linda: A tükör igazsága

2. oldal

próza, versek

Bárdos László:
Az olvasás metamorfózisai
Csiki András: szemellenzővel
Gömöri István:
Gyászhelyen élek
Juhász Ferenc: A Csönd virága
Kaiser László: Barátság
Kajuk Gyula: Forró városunk
Kamarás Klára: Lizi lázadása
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
Lelkes Miklós: Este volt
Meszelyi József: Ugye hiszed?
Millei: Ősz Ilona
T. Ágoston László:
Köznapi átverések

3. oldal

próza, versek

Baka István: Az udvar fája
Balázs Gyula: Az utolsó vers
Bodó Csiba Gizella: Intenzíven
Csontos Márta: Renoir vásznán
Czegényi Nagy Erzsébet:
Árnyékban

Várnai Zseni Szolgálj, szívem!

Csak kis kitartás! - biztatom magam,
még futni kell, még minden messze van.
Szolgálj, szívem, még egy kicsit nekem,
jaj, meg ne állj az úton hirtelen,
sok a dolgunk még s nem mutathatom,
hogy a harcot már nem bírom nagyon,
és este, ha ágyamba roskadok,
érezem, nagyon, nagyon fáradt vagyok.

Kicsit nehéz volt, jól tudod, szívem,
elkoptunk, de ne sejtse senki sem,
higgyék csak azt: az óra jól ketyeg,
nem irgalmaznak ám az emberek,
csak hajtsd a vért, arcom piros legyen,
frissen induljak minden reggelen,
csak én tudom, ha ágyba roskadok,
estére már milyen fáradt vagyok.

Szemem árkos és ajkam szögletén
a két vonás már mély lett és kemény,
sokat sírtam; eső után a föld
ilyen barázdált, csapzott, elgyötört...
de ha mosolygok, mint ha nap kigyúl,
arcom hegy-völgye lágyan kisimul,
csak este, ha ágyamba roskadok,
érezem megint, nagyon fáradt vagyok.

Csak kis kitartás, - kip-kop... pontosan,
holnap sikerül minden biztosan,
a félúton, szívem, jaj meg ne állj,
kip-kop... tovább is híven kalapálj,
a hegynek föl kicsit nehéz az út,
szív kell hozzá, de aki odajut,
a csillagok közt csillagként ragyog...
csak este, este oly fáradt vagyok.

Sose pihentem, nem volt rá jogom...
Most meg-megállok s felfohászkodom:
- Ó Istenem, kicsit még el ne hagyj!
szegény szívem, te meg szaladj, szaladj...
Csak kis kitartás, még egy hős iram,
fussunk dalolva bátran és vígan...
de este már a dal is csak dadog;
altassatok el engem, csillagok!

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit: Recenziók

Kamarás Klára: Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár különös esete

Kaskötő István: Életrajz

Lehoczki Károly: Tenz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba vágyom át...

Végh Sándor: A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány

D. Nagy László:
Emlék-kép csupán
Debreczeni György:
szentlélekmuzsika
Demeter Zsolt: Nyári emlék
Fetykó Judit: Őszi vers
G. Ferenczy Hanna: A financ
Kaskötő István:
Miska bácsi megmagyarazza
Mándy Gábor: Eső-haiku
Mester Györgyi: Prométheusz
Nógrádi Gábor:
Ki sülyedo vagyok
P. Szabó Mária: Gáspár
Sárközi László: Körúti séta
Varga Tibor:
Az örökfénvű kert

4.oldal elfeledettek

Várnai Zseni
Vihar Béla
Balázs Béla
Kerényi Grácia

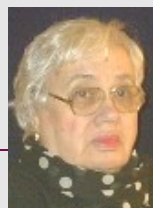
5.oldal gondolatok

Aszalós Sándor
Jelenidő

6.oldal kortársak, mesterek

Illyés Gyula
versek

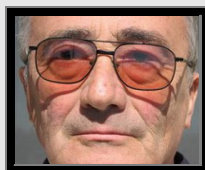
Kamarás Klára
Hétszeres köszöntő

Kaskötő István születésnapjára

Sárkány szeretnék lenni. Hétfejű.
Nem házisárkány, az túl egyszerű.
Hét szép fejem, és mindegyik nevem...
Láttál egyszerre ennyi kellemet?

Egy szőke lenne csitri és buta,
másik vörös - ez kész komédia -
melírozott, meg ősz, kinek a konty
úgy csüng fején, mint mellen egy poronty.
Derékig sima hajjal, mint a méz...
Egy borzas is, mint örült szingaléz,
s hogy fel ne ismerd végül, hogy ki az,
lenne köztük egy teljesen kopasz.

S hogy el ne veszítsd vidám kedvedet,
egy mini színpadot vennék neked.
Ott játszhatnál minden szerepet,
de Júliád az nem lennék neked...!
Az első sorban foglalnék helyet,
s tizennégy szemem nézne, míg lehet,
és tapsolnék, amíg a markom bírja.
Hét szám hurrázna: újra, újra, újra!

Jó barát és munkatárs
Polgár András
író, dramaturg
2010 szeptember elsején elhunyt.

BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullexta
Galamus-Csoport
Hetedhétathár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrasew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrasew Iván
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

MAGYAR ÍRÓ AKADÉMIA
SZÉPÍRÓI MESTERKURZUS

Részletes infó itt.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

fiatalok

Hegedűs Csaba
A küzdelem és a remény

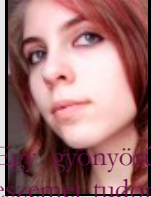
Lépdelt az utcán s oly halványkék volt az ég,
Egy-egy töcsa tükrözte már csak a hűvös estét.
Amott csillogott a Tisza, a nap is a szemembe süttött,
Aransárgára festette a fákat a korlát mögött
Melynek nekidöntve hátamat, hátranézve láttam a folyót,
S a fodros víztükörbe bedobtam egy kis kavicsot.
Vibrált enyhén, röviden, aztán beolvadt a mélybe,
Majd ha lefolyt az egész, szabad lesz megint végre.
Visszatekintve, fekete tömeg haladt el előttem.
Nem éltek, nem szóltak, csak rohanva meneteltek.
Közöttük láncban lépdelt egy fehér galamb is,
Ledobva terhem, megpróbáltam kiszabadítani szegényt
Hisz nem lehet bilincsbe verni a reményt!
Akárhogyan, tűzzel-vassal nem tudtam eloldozni,
Félúton jártunk, s én is belegabalyodtam, fogoly lettem
Így mást nem tehettem, kísértem, míg az út végét ért.

2004.

Farkas Lilla
Pirkad

Légyzümmögés vág valót a
néma, kolostori csendbe -
képzet-kőoszlopok romja
mélán málladozik benne.
Hajnalt rajzol a falakra;
az Éjjel csupán játék néki:
játszogat, s ha kedve tartja,
papír módra szét is tépi.

Székely Linda
A tükör igazsága

Egy gyönyörű, öreg házban éltünk, már amióta csak az
eszmét tudom. Most mégis a költözés mellett döntöttünk.
Az egész házat át kellett kutatni, s összepakolni mindent,
amit magunkkal szeretnénk vinni. Ma én néztem át a
padlást, ahol már öt éve nem jártam, így rengeteg érdekes
dologra akadtam, amik régi emlékeket idéztek fel.
Ám egyszer csak felfigyeltem egy állványra, mely le volt
takarva egy régi drapériával. Közelebb mentem, s leemeltem
róla a barna, virágmintás függönyt: egy tükör volt. Amikor
elálltam azonban nem engem mutatott, hanem egy
felzselézett barnahajú srácot, öltönyben, alatta fehér
pólóval, a szeme körül fekete festékekkel. Amikor meglátott, ő
is meglepődött,

Tovább>>>

Ács Dániel
Tűz

Víg zene szól a sarokban, a szürke gitárból halkán
játszik az éj közepén, nem számít a világ.

Messze a városi ember a csárda zajától délre
megvacsorál egyedül, megcsókolja fiát.

Hol vagyok én e setétes szellemi tájon, merre,
hol vagy hős paripám, régen ígért szeretőm?

Megkeserült lelkem hazavár rögtön, könnyörögve
izzik a szívbeli ház, lángol a szalmatető.

Jeney András
Por és hamu

Németh Tibornak

Odalenn már nem fáj semmi,
Odalenn már nem fáj semmi...

Pogány rigmus, ősi ének,
– Táltos átkok meddig élnek –,
Máig nyújtják, diktálgatják
Semmiből jött sötét fények.

Péter Erika
Majdaneki kavicsok

Bolond zene üvölt,
foglyok támolyognak,
kétszázhetven hektárt
hóhédrótok fognak,

talpunk mezítelen,
forróságtól bömböl,
kavicsok porladnak
sárrá száraz könnytől.

Odalenn már nem fáj semmi...
Koporsóban sincsen semmi,
Nincsen semmi,
Csak egy – élet.

Elől a pap
Ajkán mégis ige fakad:
Utak csupán véget érnek,
Túl a fényen, átkísérnek
Jégsötétben tűzremények.

S szekér megett – sír az ének.

Döngnek csizmás súlyú léptek,
Fájdalmak – oly ráérősek –,
Sorsok – olyan ismerősek –;
Nekik mindig diktáltattak
Ma bűnhődő tegnapévek.

Feketébe' mind a népek.

S ha dallam, bár, meg-megszakad,
A diktálás – mindig marad.
Új táltosok, sívó szelek
Fűjják a szót, lepnek teret,
Port s hamut fejedre szórnak,
Csillaglángokat kioltnak,
Tömjénfüstben ég a holnap,
Érdemérem, csók a holtnak,
S dervistáncokat forognak
Szakadt ruhán szakadt szívek,
Tam-tam dobok – sámánhívek.

Odalenn már nem fáj semmi,
Odalenn már nem fáj semmi...

Petöcz András
Talán az lesz a haza

Csak erre jó a gyalog. Lépked sietve, ha van neki lépés. Ha van neki tér. Csak lép, benne a térben. Menekül. Futása ez a gyalognak.

Csak a menedék. Hiánya van a menedéknek, a gyalog hiányolja a menedék-lehetőséget abban a nagy-nagy szomorúságban, ami.

Abban a nagy-nagy szomorúságban, ami mostanság körülöleli, abban a hidegben, ami itt, a térben, ha van neki tér, ha van neki itt.

Most nem a menekülés, csak a hazatérés a fontos. A gyalog remeg, remegve lép, lépked, gyalogol, várja, hogy eljön a haza.

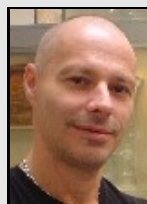
Átöleli őt a haza. Gondolatban. Szép a hó, ahogy hullik a térben, egyre több hóhullás,

Száznegyvennégy bódé
jaj-hullámtól hangos.
„Megdobnak kövekkel?
Tarts oda két arcod! ”

Hisz az Úr nem büntet,
jobbá tesz a barakk,
trónusára ülhet,
ragyoghat még a Nap,

kék kergéig hántott,
kopasz égbolt alatt...

Majdanek, 2010.08.12.

Bittner János
ALTATÓDAL

Ha majd a végső morzsákat feléled,
és eltéveszted a keresztutat,
és arra vársz, hogy végre már felébred
az elfelejtett, ájult öntudat,
és megszólalnak a gonosz szirének,
füledbe súgják bűgó átkukat.

„Ó, el ne hidd, nem arról szól az élet,
hogy boldog légy vagy gazdag és szabad!
A pókfonálból szőtt vágy semmivé lett!
Szíved helyén egy barna pók maradt!”

A mélybe húznak, hogyha majd elérnek
a benned szunnyadó sötét szavak.
Hideg csöndjüktől fázni kezd a lélek.
Nincs más esélyed: rejtsd el hangjukat!

Bányai Tamás
Válaszút előtt

Rosszat sejtett. Elvégre - tudomása szerint - még soha semmi jó nem származott abból, ha valakit a politikai tiszthez, vagy ahogy maguk között nevezték, az elhás őrnagyhoz idéztek. Mít akarhat? És mi lesz a vége?

Lassan haladt a folyosón, miközben egyre türelmetlenebbül igyekezett felidézni esetleges ballépését, bármilyen cselekedetét, ami valamilyen módon összeegyeztethetetlennek bizonyult volna a katonai szabályzatokkal. Parancs megtagadása? Szóba sem jöhet! Engedelmes katona volt, mióta behívták, mindig az lebegett a szeme előtt, hogy különösebb baj nélkül átvészelve azt az időt ami ki volt szabva rá. Ez persze nem jelentette, hogy

a gyalog fáz, miközben siet, a hóban, remeg.

Mi ez a félelem bennem? Mi ez a rémkép,
ez a testtelen szorongás, mi ez a furcsa semmi?
Miért, hogy csak remegni tudok, miért?

A sötét hóban világít a haza. Fények gyúlnak,
mindenütt, kiabálások, de ezek szégyenletesek.
A sötét havat taposom, dühödten: Miért kell félnem?

A gyalog menekül. Hazafelé siet, árnyékos éj,
feketehó-taposás, csúszik a láb, szinte esik el.
Valami világít. Talán az lesz a haza. Bizonytalan.

stréberkedjen, bármiben is kitűnjön, kilógjon a sorból. Sem jobb, sem rosszabb nem akart lenni az átlagnál. Igaz, hogy ugyanúgy mint a többiek - az átlag -, ő is keresett kibúvókat kötelezettségek alól, igyekezett gyorsan megtanulni azokat az apró trükköket, amivel a lehető legelviselhetőbbé tehetette azt a kényszersert-kötöttséget, amivel a katonai szolgálat járt. Ilyenformán, ha valaki nagyon kukacoskodik, találhat kifogásolni valót, de semmi esetre sem olyat, ami miatt az elhás őrnagyhoz hívhatják. Politikai tisztek nem foglalkoznak apró-cseprő kihágásokkal, fegyelmezetlenséggel. Akkor hát?

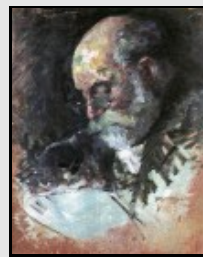
[Tovább>>>](#)

a vendég

Perlmutter Izsák
festőművész

[Következő oldal>>>](#)

"Ha meg akarsz gazdagodni, alapíts egy vallást."
Mark Twain

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

(részlet)

Reggel. Az ég kerek csapolónyílásából spriccel
a frissen olvadt acél, rá a tengerre,
sistereg, fröcsög, pörkölt illata
sziszegő kávé aromája, vagy az olajfáké,
a kerek világ vizekre néző roppant nagyüzemében
söprögetnek, odébb gurít némi szemetet a felszökkenő szél,
kiállok a peremre, kinyújtózom, karom a hegyekig elér,
belelóg a felhők hasába, megmosakszom,
borzongatóan hűs ott fenn az idő,
aztán körbetekintek, akár le is ereszkedhetnék
a hosszú, egyenes lépcsőn a kavicsos partra,
de ni csak, nyitva az ajtód,
még az este nem csukta be talán,
meglibben a hálóinged, ahogy jársz-kelsz a huzatban,
összeakad a tekintetünk és váratlanul
könnyű mozdulattal kibújsz az ingből,
felfoghatatlanul gyönyörű vagy, szebb,
mint halkra fogott rádióban a tamburaszó,
állok és nézlek, négy-öt másodpercig is eltarthat
szomorú ámulatom, míg egyszerre mozdulunk,
te a fürdőszobádba lépsz,
én pedig a nehéz terméskövekből kirakott,
mélybe vezető lépcső felé.

T. Ágoston László
Köznapi átverések

Az ügynök hangja egyre türelmetlenebbre váltott, s bármennyire próbálta palástolni a bosszúságát, csak átsorgott a készüléken. Már hogyne lett volna ideges, amikor második napja képtelen volt letenni az asztalra egy új szerződést, pedig egész nap be nem állt a szája. Majd hogy ki nem pálk a sok hülyeségtől – gondolta magában – ez a vén prozstó meg csak hallgatja és mondja a magáét, hogy neki ugyan nagyon jó ez a régi, nem akar új telefont.

Juhász Ferenc
A Csönd virága

A csönd elvirágzik levelet hajt a bánat nagy erekek
Ne sikolts ne sikolts ne törj meg engem a szemekkel
Ne feszíts föl a jajgatásra eleven síró kötelekkel
Száradok húsomban szerveimben
belep a halál döngő kék legyekkel
Mint a polip karjai idegeim a nyálas ürbe kinyúlnak
Csillag-halacszkákra tekerődnek forró vérüktől ittasulnak
Nyálkás zöld szem vagyok
tengelyen forgó szenvedéseim kigyúlnak
Emelj ki mélyeimből üveges közönyömtől
ragadozó-álcámtól szabaduljak
Egy szarvast hallottam énekelni vándoroljunk arra a tájra
Ott csöndből vannak a levelek
a némaság fái felszöknek sudárra
Ott piros madarak virágzanak ödöng a szelídség őzsutája
Kihajt szívedből a szívem holdfényben nyit
a Csönd virága

Kajuk Gyula
Forró városunk

Bitumen tócsa viczorít a napra,
aszfalt csurran, petrol szaga száll.
Csatornáink bűze a mélyből felbőffen,
magától is viszolyog a városi nyár.

A tikkadt parkban két nyomorult nyugdíjas
gyilkolja egymást az árnyékos padért,
maszatos kiscsávó veri magát földhöz,
anyjával hisztizik újabb fagyíért.

Villamosvezető taxissal üvöltöz,
míg beléjük hajt egy kamionos.
A mentős megfogadja: új életet kezd most,
holnaptól a strandon lesz majd kabinos.

Hűvös irodákban a légkondi zümmög.

Bezzeg az ő számlálója úgy ketyeg, mintha hajtanák, a főnök meg majd sajnálkozva bólogat, ami alighanem azt jelenti, hogy elsejével elkezdhet új állást keresni. Ez meg azt jelenti, hogy megint nem tudja befizetni az esedékes banki törlesztő részletet, mire Kati, a felesége elmeséli, hogy bezzeg a barátjánője férje olyan állást talált, hogy az ősszel még a régi kocsijukat is kicserélik, amitől úgy megfájdul a feje, hogy az ágyban hozzá se lehet érni, ami azt jelenti... Igen, azt jelenti, hogy az ő három diplomája szart se ér, és talán többre jutna, ha megpróbálkozna a bankrablással. Az a kedves pénztárosnő a sarki bankfiókban bizonyosan megsajnálná, ha rátekint a sanyarú, savanyú pofájára és akár kérés nélkül kinyitná előtte a trezorját is. Hu... Előbb-utóbb a sírba viszi ez nő...

Tovább>>>

Lelkes Miklós
ESTE VOLT

Este volt, hömpölygött a Nagy Folyam:
az Idő. Partján meghúztam magam:
el ne sodorjon bánat-pillanat
hideg közönyű csillagok alatt.

Tűnődtem: miért van velünk, velem
ez a sejtekbe rejtett félelem,
a rab törvény, hogy semmi sem szabad, -
s úz a Folyam végtelen árnyakat?

A volt-közel már olyan messze volt!
A beteg holdra lázfehér hajolt.
Rádöbrentem: az Örök Este ez,
s békéjénél nincsen félelmesebb,

amíg élünk...de él-e, aki él?
Vagy benne csak Anyag mozog, remél,
szeret, gyűlöl, vágyódik és lemond, -
s csupán a Szív hisz mást, álombolond?

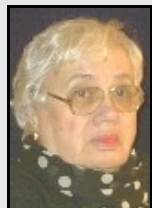
Este volt, hömpölygött a Nagy Folyam:
az Idő. Partján meghúztam magam
és félelmemből gúny szólt, s hallgatott, -
és mosolygott egy álmodó halott.

Millei Ilona
Ősz

Apró tüzek fellobbannak,
búcsút intenek a Napnak.

Talpas poharakban megsörren a jég.
Decens titkárnőtök a telefonba suttog:
- Főnök, a népnek lassan elég...

Kamarás Klára
Lizi lázadása

Lizi az utolsó tényérokát mosogatta. Közben időnként a karjával próbálta az arcát törölgetni, de hiába, mert újra-és újra eleredtek a könnyei.

– *Persze! Mindig az asszony tudja meg utoljára. Mennyit pletykálhattak a hátam mögött az ismerősök... és senkiben nem volt annyi jóérzés, hogy figyelmeztessen...*

Hiszen gondolhattam volna magamtól is... Janira mindig, mindenhol csak úgy ragadtak a nők... Ha jól meggondolom, se csinos, se formás, de vidám és mindig is tudott a nyelvükön beszélni. Mennyi tréfa, vicc záporozott belőle! Mindenre volt replikája. Még a köszöntet is megneveltette volna!

– Magam is ezért szerettem meg – mondta ki hangosan, és bólogatott, míg az utolsó tényért a száritóra tette – Már csak pár lábos és egy tepsi van vissza. Jaj, az egyik kicsit leégett.

Tovább>>>

Csiki András
szemellenzővel

Ami készül
Elkészül meglásd,
Mi súlyozná ellen
A rontást?
Némelyek hisznek,
Mi meg csak hitetlenül,
Rongyokba csavarjuk a lelket
S ahogy sikerül:
Beszélünk, hogy
A szépség s az erkölcs
S erre válasz:
„mit nekünk”,
A pénz útjait rójuk,
Szemellenzővel,
Mint igás lovak,
Jaj nekünk,
És csak várunk,
Csak állunk
Földbe gyökerezve,
Széttárt karokkal
Tehetetlenül,
Elnézzük, ahogy
A végzet
Magas trónjában,
- Üdvívalgásunk közepette -

Elhamvadt, lásd, ez a nyár is.
Mosolyunkból gyöngykaláris
nem fonódik alkonyára.
Mint tündérekönny hull a pára.

Alkonyatkor oly tétován
tűnik a fény. Bújjál hozzám!
Bársonyleplét majd az este
ráteríti szerelmünkre.
S mint tél előtt az első hótól,
megborzongunk minden csóktól.

Kaiser László
BARÁTSÁG

Mint a hirtelen jött gyerekkori láz, úgy rohanta meg őket a pecázás vágya. A tanév első biológiaóráján a halakról volt szó, az öreg tanár elérzékenyült hangon beszélt a horgászásról is, fiatalkori élményeit idézgette, amikor a szülőfaluja határában levő folyócskából kapkodták ki a keszegeket. Úgy mondtuk akkor, „aprítottuk őket”, emlékezett finom mosollyal a derék, idős bácsi, aki nem sejtette, hogy Sanyiban és Laciban mi indult meg hirtelen.

Ez a két derék tizenhárom éves fiúcska sülvé-főve együtt volt, ahol lehetett. Hangos szó soha nem esett köztük, pedig kicsiny koruk óta ismerték egymást. Nem csupán osztálytársak voltak, hanem barátok is, a környéken sokan azt hitték, testvérek, már azért is, mert egy házban laktak. Ez a nagy bérház nagy titkok tudója volt, mint megannyi társa Pesten. Tudta azt, amit a lakók is tudtak: ki, hogyan viselkedett, mit tett néhány éve, amikor lángba borult a város.

Tovább>>>

Meszelyi József
Ugye hiszed?

Ugye hiszed, hogy nem szétporzó porszemek
az emlékezés bágyadt sugarában
felfénylő utak, arcok, események?
Ugye még nem sodródtak a sodrásban
salakká, amely mögül széthullott minden:
mélyült nyom, légző vonás, nyitott láncszem
úgy, hogy egybefűzni már lehetetlen?
Ugye, ha rájuk néz, látja is a szem,
érzi is a szív, érti is az elme,
hogy nem lebegnek be a feledésbe,
hanem új úthoz, archoz, eseményhez
szétmetszhetetlenül tapadó jelek,
fájva is gyógyulásra képes sebek,

Elegánsan elterül.

Bárdos László
Az olvasás metamorfózisai

Ó, mint szerettem felolvasni hosszan!
És hogy fülelt az alsó tagozat!
Egy pissz nélkül szorongtak a padokban,
nyomról nyomra követve hangomat.

Fennsíkon álltunk, és szemünk kimérte
a lent tolongó rajok lépteit.
Váratlanul, de rendben ért a rétre
csáp és sisak, hírt hozva mindegyik.

De most? Néma közelnézet, fonallá
foszlott ösvény, majd a vaksi bozót.
Két szemgolyó lesi, hány szem tapad rá,
s oda-vissza küldözik a nyomok.

Perlmutter Izsák: Borsófejtő asszonyok

Gömöri István
Gyászhelyen élek

Gyászhelyen élek
Mohácsoktól sebhelyes arcán hazámnak
zuhogó tatár és lombard vérrel
engedetlen gyermeke anyámnak
- apámat eltemettem
vesztenivalóm nincs már
szívébe mártom a végtelennek
védekezésre szánt bicskám
Albérletben élek a földön
ideiglenesen
hogy föl tudjam emelni arcom
naponta földre kell esnem

s vér az életünket szövő erekhez?!

Következő oldal>>>

"A jól megcsinált dolog jobb, mint a jól elmondott."
Benjamin Franklin

Varga Tibor
AZ ÖRÖK FÉNYŰ KERT

Floky elköltözött az örök fényű kertbe. Amikor Tamás, a birtok hetenként visszatérő, szegődött kertésze megismerte, hátát, nyakát, fejét már lenyomta a rárakódott idő súlya. Életének utolsó heteit félig bénán pihegte át, Tamás tehát titkon számított arra, hogy a következő szerdán Mária asszony immár „gyermekének” gyászában fogadja.

Együtt sétáltak le a kert alsó sarkába, az öreg diófa tövéhez, a sír lapos, formás terméskövekkel feldíszítve várta őket. Szomorú csend ült a vállukra, Tamás eközben szívében néma tisztelgéssel búcsúzott.

- Isten veled, Floky, legyen neked könnyű a föld!

A végső tisztesség megadása után a szerszámos kamra felé indultak, s Tamás, hogy oldja végre a gyászos hangulatot, a jövőt kezdte pengetni.

- Majd egy újabb „gyermek”...

- Nem – tiltakozott Mária –, én ide kutyát már nem akarok, nem akarom, hogy aztán ő gyászoljon engem.

Tovább>>>

Nógrádi Gábor

KI SÜLLYEDŐ VAGYOK JÓSÁGRA BÉNÁN,

mert nem lehettem az, kit áld a nép,
Isten, apa, szerető!... Csak akként
tengődöm emberségem maradékán,
mint bogáncs, miből szirmot a remény tán
égig von, ha nem fogja lent a rét,
s nem fegyverzi magányával a vég
gonosszá, mint vágyolt ölet a vénlány.
Ki jó lehet, érdektelen ölel,
ki nem lehet, az öl érdektelen.
S hogy ok legyen, vélt fájdalmat növel
ősgyíkká, mely tekereg éhesen,
s zabál kapsot, mi embert máson át

G. Ferenczy Hanna
A FINÁNC

- Mit hozott ön
München városából ? -
kérdelte tőlem
a finánc.
- képmagnót, Hummelt,
videót tán,
táskában van-e
gyűrű, lánc ?...
kérdelte tőlem
a finánc.

- Milyen volt
München városában
az Októberi
Fesztivál ?
Ilyenkor
vidám ott az élet,
az ember lába
táncra áll -
ott épp most van
a Fesztivál...

- Nos mit hozott
München városából ? -
s vámolnivalót
keresett,
a retikülöm
kiforgatta,
táskámból mindent
kiszedett -
vámolnivalót
keresett.

- Hogy mit hoztam
München városából ? -
kezdtam a csendes
vallomást:
- Egy álmot vittem
halk reménnyel,
dalokból szőttet
és csodást...
azt hoztam vissza
semmi mást.

köt vissza, hogy találja önmagát.

1969.

Debreczeni György
szentlélekmuzsika

duda bőgő lant koboz tökcitera
búgatytyú-zúgatytyú
cimbalom citera
dob doromb furulya
kolduslant
szentlélekmuzsika

kóróhegedű
tekenyőgardon
kereplő nádihegedű
kürt pásztortülök

sipoly süvöltő fűzfasíp
cserépsíp nádsíp dulasíp
regőssíp pásztorsíp jávorfából
szötyök höppögető
bika burrogató
köcsögduda nyenyere nyekerő

halasi csipke kiskunhalas aranya
csángók az elfelejtett magyarok
fejfák gombosfák kopjafák
duda bőgő lant koboz tökcitera

Csontos Márta
Renoir vásznán

Narancsban kanyarog
az ecset.

A leláncolt sugár
izzó vörösben lobban.

Színek zenéje lélegzik
feletted, hajába rózsát
tűző lány mosolya
felhők válláról integet.

Testek puha gyertyája
olvad. Jelenés az égen.
Mohó ígéret, megnyílt ölelés,
sarjadó ige a teremtesen.

Csak nézlek, s világra

(1982)

Mester Györgyi
Prométheusz

A Kaukázusban, merőben szokatlanul, hetek óta szakadt az eső. A láncok egyre rozsdásabbak lettek, míg végül elporladtak, felmondták a szolgálatot, és ő kiszabadult.

A keselyű épp másutt járt élelem után, amikor a szabaddá lett titán lelétezett a szikláról. Sok ideje volt, hogy rágódjon rajta: bűnt követett-e el, vagy jutalmat érdemelne érte?! A cselekedete felől gondolkodott, mármint hogy bűn volt-e ellopní a tüzet az istenektől, majd odaadni az embereknek, s megtanítani őket mindenféle mesterségre, hogy élni tudjanak az égi adománnyal? Hát szánni való bűnös ő, vagy legyen büszke, hogy adni tudott, és jót cselekedett?

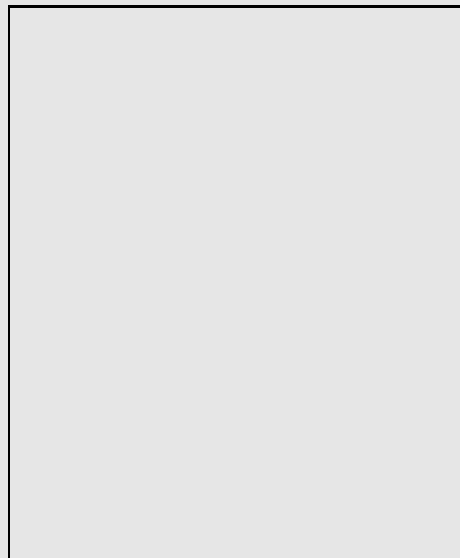
Volt ideje rá, hogy kigondolja, s most már lehetősége is, hogy lemenjen az emberek közé, és megnézzze, mire használták az ő ajándékát.

Tovább>>>

Mándy Gábor
Eső-haiku

Kopog az eső.
Átszivárog a falon.
Betelt a pohár...

hozom magam.

**P. Szabó Mária
Gáspár**

Tizenkétfélmillió forint hitelt vett fel svájci frankban. Így lett lakása. Büszkén rendezgette. Immár tervbe vette a következő projektet is. Harminckilenc éves. Ideje nőszülni. Ekkor robbant a világválság. Tartozása egy pillanat alatt tizenhárommillióra nőtt. Szembesült a ténnyel, majd keményen berúgott. Másnap otthon szédelgett. „Vérszopó hiénák”, gondolta. Délutánra tisztult az agya. Ha ő nem segít saját magán, más nem fog.

„De hogyan?”. A kérdéssel elvult késő estig. Akkor bekapcsolta a tévét.

„A tőzsdék ma plusszon zártak, az otp jól teljesített...”

”Tőzsdézni kell! Ez lesz a megoldás!” Már ragyogott is. „Be fog jönni!” Morózus arcvonásai felvették a bizakodás jeleit. Ujabb szabadnappal toldotta meg az előzőt és intézkedésbe kezdett. Megkötötte a szükséges szerződéseket. Megtakarított pénzét befizette Kalkulált. „Holnap veszek egy pakkot”, döntötte el magában. Reggel bevásárolt. Büszkén nézegette egyenlegét...

Tovább>>>

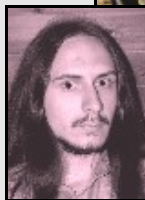
**Baka István
Az udvar fája**

Esőkkkel mosdatott tenyérke:
zöld lomb, mitől félsz e falak között?

Szép árnyad hamvai kihűltek már a porban,
elült a füst, az udvart felsöpörték,
lemetszett ágaiddal jóllakott a tűz.
Aludj!

Fekete homlokodra
labdányi fény hull,
a ráncos vakolatba vésed
megfeketült magányodat,
megbélyegez a mész,
szeplőket süt beléd a csillag.
Guggol előtted egy
cigány-bánatú kórakás,
lábadra ejti árnya
csomós göröngyét,
töpreng, sötétlik, rossz szagú.

Perlmutter István - A két kor

**Balázs Gyula
Az utolsó vers**

És végül én is emlék leszek.
Egy öreg jelfán karcolat.
S ha keresnél, szavakban lélek
Majd elmosódó arcomat.

Nem marad más, csupán szavaim
S a bennük bolygó fényjelek:
Anyag, melyben megváltja a kím
A testet, amiből vétetett.

Sötét betűkké alvadt élet,
Mely visszhangoz majd messzeséget,
Határtalan szerelmet és könnyet... -

S a vén Idő a szóközökben,
Majd amikor magára döbben,
Nagyot sóhajt és botjára görnyed.

**Fetykó Judit
Őszi vers**

Nézd, itt felettünk a lombokon
az őszi festi át a színeket,
ujja megérinti homlokom,
s a nyár távolodva integet.

Lomb kereng, ökörnýál ellebeg,
még a dél meleg, s már az este
enyhe egyre fogy, s dideregve
keresve kardigánt, kabátot,
járunk kint, hogy az éji világot,
lássuk, az éjszakai eget,
hol az Orion fénye megjelent.
A lomb oly tarka, egyszerre méz,
sárga, meg barna, s hunyja szemét
a nyár, s rőt lombjain át az őszi
ígérget mint csalfa szeretők,
hű szerelmet, szép házasságot,
bár már viszi a lomb-kabátot,
s a télnek hódol, már szerelmét,
télnek ígéri —, a nyár emlék...

Látod? Felettünk a lombokon
az őszi festi át a színeket,
hűse megérinti homlokom,
s a nyár távolodva integet...

Négy emeletről néznek
a piszkos balkonok,
szívod az ételmaradékok,
penészes függönyök szagát,
arcodra rozsdá száll,
vasízű gyom kerít,
szelíden körbeült
a szalmás törmelék.

Így láttam én a hólapátolókat,
így álltak ők, így kéklert lábaik előtt
a rozsdás vas,
egészen apró csikkek sisteregtek a hóban,
csillogtak alig észrevehető kópések.
Azóta
leolvadt vállukról a rongyos bekecs,
elmentek az utolsó alkonyatban,
tapodva a haszontalan,
megszürkült csillogást.

Te már
zöldeddel fizeted az udvart,
s a téglák rései között
gyökereidre kúszó szappanosvizet.
Aludj!

Aludj a rozsdás sűrűségben,
a Hold fehér köve alatt,
a fénybetűk rózsaszín nyálában,
a szenes illatú szelekben,
a poros feketeségben,
a taknyos zöldben!
Aludj a föld alatt, aludj a kormos
harmatozásban,
aludj a langyos korhadékban, üvegcserepek,
rongyok penészes zászlói között,
tapadj meg jó erősen
a zsíros lefolyókban!
Aludj mosatlan ablakomban,
szobányi szűk hazámban,
elfáradt öleléseimben,
soványságomban,
szegénységemben,
megizzadt tenyeremben!

Hajnalodik.
Már egyre több a csillogás
a dróton száradó ruhákon.

**Czégényi Nagy Erzsébet
Árnyékban**

Árnyék és fény vibrál bennem szüntelen.
Bénán harcol a képzelet, s az értelem
arra készlet, maradjak néma.
Lassan megszűnnek körülöttem a rímek,
mint ősszel a rozsdanyűtt falevelek,
ahogyan eltűnnek a sárban,

**Demeter Zsolt
Nyári emlék**

poros lépcsők, korhadt ajtók,
macska álmodik a küszöbön,
hajnali kékes ködbe veszve világít egy ablak,
kender kévék állnak és várnak,
sűrű sásban susogás van,
hápognak a kacsák,
nyárfa suttogása zengő hárfa,
szilva ké kell, de nem érek magasba,
a tó háta káka, pók fon rajta...
szekér fut, porzik az út...

**Miska bácsi megmagyarázza
jegyzette
Kaskötő István**

Majd én megmagyarázom neked Öcsém... Te mindig
azt hajtogatod, hogy húsz évet jártál iskolába, oszt mégis
hányszor bajba jutsz a nagy tudományoddal... én meg csak
hatot, azt is igen foghíjasan.

Nehogy azt hidd, hogy én az iskola ellen vagyok. Bár
én is inkább kölyök koromban tanultam volna meg mindazt,
amit hetven év alatt keservesen kellett összehordanom... Bár
mondhatom, hogy igen szerencsés gyerek voltam, volt
nekem egy tanítóm, Macskásy igazgató úr, belénk verte az
ábécét, meg az egyszeregyet, egy kicsit a történelemből is,
hogy tudja az ember, hogy mi az, hogy magyar. Aztán, hogy
mindenki megértse, elmondta tótul is, mert voltak ott
jócskán komenciós gyerekek is a majorból... Úgy mondta az
igazgató úr, hogy ha már Béla király behívta őket, nekik is
kijár a magyar tudomány...

Tovább>>>

**Bodó Csiba Gizella
Intenzíven**

Víz ringatta sás a testem
...és a lelkem?
gyümölcsöt érlel,
Hulló zamat?
...ki tudja – követni -,
felhők képesek csak,

s elenyésznek az alkony sugarában.
Már csak a kopasz ágak merednek,
s valami homályos fátylat sző
az érzelmek felett a késő esti ragyogás.
Tavasz van – mondják,
ébredezik a kikelet.
Nekem mégis mintha most hirdetnék
a varjúkárogó telet,
s fekete szárnycsapása úgy érinti
meg szívemet, hogy körülöttem
jégvirág-palástot ölt a ma.
Szárnyszegett madár ül a fán.
Néma rikoltása rátelepszik
a megcsömörlött éjszakára.

2010-05-10

D. Nagy László
EMLÉK-KÉP CSUPÁN

Imént még zúgott
Aláömlő kis patak
A szállóigeként szálló Nyár
Zuzmarás galyak között
Repdeső madár
Elsuhanó pillanat
Emlék-kép csupán
Rácsok közé zárt mosoly
A fényteli kert
Elhaló zongora futamok
Elhaló sóhaj
Elhaló vágycsúcs után futnak
Zavartan állnak a fák
Ködbevesző tervek
Kékrefagyott venyigék
Temetői csönd
Kimértléptű magány
Borítják a tájat
Szökkenő szellő
Szökkenő igazság
Vár még egy kicsit vár
A csipkés falevelekre
Hulló
elmúlás

- zaklatottságomat.
Szívem burka mint a Föld
Ezer erem szétömlött,
zabolátlan folyók árja
Káosz – áthárítására,
- Életért folyik a vágta.
S a zöld- és fehér kórterem
Megnyugszik, elengedem
a szívablónak lábát,
- alagút végén fény-,
Vannak akik látták.
Én csak visszajöttem,
Hogy újjá szülessen
Ezredszert is újra-újjá
Megunhatatlanul,
Magammá.
- Valami vár még!

Bp. 2009. október 15

Sárközi László
Körúti séta

...behódolt bársony talpaim a tiszta
s őrült ősz: örökre lehull a levél:
halott avar ravatal éled elem
s elég a rőt Idő; nyakasan nyitva

kapud, október; az oktagonon
csikorgó csönd, csillagos kristály kriptá
az ég s élve, fáradtan fuldokol

még éjféli fényei ragyognak.
Szürke, szikár szelet hord hátán a folyó
s a part, sovány sirályok csacsognak

és várnak a vízen ülve, míg mohón
kémelelik újra, úgy egymást, mint engem
és barátkozón – halált hozón, lelkem
pengeted te szél s te éj – csodálkozón...

Budapest, 1999. december 20.

"A menyből az összes érdekes ember hiányzik."
Friedrich Nietzsche

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül,
az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn.
Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Várnai Zseni

1890 – 1981

GYERMEK

Gyermek, nagyon kell szeretni Téged,
Mert végtelen a gyöngeséged.
Az ifjú sarjú ott künn a mezőn,
Szopós kicsiny bárány a legelőn,
Tátogó csőrű tollatlan madárka
Nem olyan gyöngé, nem olyan árva...
Gyermek, nagyon kell szeretni téged.

Ha nem étenélek, éhen is vesznél,
Ha nem karolnálak, váltig fekhetsél,
Ha nem fürkészném, mi bánt, mi fájhat,
Mikor kis ajakad sírásra lázad;
Ha szívem írt nem lelne rája,
Úgy ami fáj, csak fájna, fájna...
Gyermek, nagyon kell szeretni téged.

1915

TUDOM

Tudom, hogy soha el nem mondhatom,
És elvész bennem minden hangtalan,
És elvirágzik csöndben, magtalan,
Ami nagyot és szépet hordozok.

Pedig szívem ma él még, és dobog,
De minden érzés fáj, és oly nehéz
És ajkamon a szó olyan kevés
S a toll hegyéig oly messze az út.

Csak ami könnyű, játszi vagy hazug,
Gyors röpkeszárnyú szóra az talál,

MIKOR ÚGY NÉZLEK

Én gyönyörű fiam!
Mikor úgy nézlek, nézlek,
és csöpp alakod százszor megcsodálom,
és megdöbbent sok apró kis szavad
messzire ható súlyos bölcsessége,
szint' el se hiszem, hogy az én fájó testem
rejtette mindezt az életcsudát.

Szép vagy, erős vagy, az élet vagy maga!
Érzem, nap-nap után,
hogy kis agyad tömlőce egyre tágul, tágul,
mindig többet, mélyebbet látsz a világbul.
Én meg jaj, lassan már lefelé térek,
és belerovom sok apró kis betűbe
(Tenéked még csak furcsa ákom-bákom)
érzéseim tengernyi sokaságát;
Hogyha talán már akkor nem leszek,
betűk csodája mikor majd kitárul
tágranyitott, nagy szemeid előtt;
mégis valamit tudj majd az anyádrul.

Könnyes csókjaimmal szinte marlak, téplek,
s te kicsi tested az ölembe ászod,
az én fájdalmas anyaölembe,
mely dús volt egykor, és áldott,
és rejtett, védett, új büszke csodát,
mely Tebenned ím napvilágot látott.

Szeress, csodálj, és sirass is meg engem,
mert végtelen lesz a Te vesztéséged,
a könnyed értem patakokban folyjon,
mert én adtam a testedbe erőt,
az én mulandó, gyöngé kis erőmből,
s a lelkemet átplántáltam beléd,

A nagy érzés néma, mint a halál
És súlyos, mint a rög, mely ránkborul.

1917

ÉLETRAJZ

RÁCHEL SIRALMA

Hová is rejtselek, én két szép magzatom,
Csöndes menedéket merre is találok?
Viharos ég alatt rám lobog az átok:
A gyilkos Heródes vérivó haragja.

Mennék én emerre, mennék én amarra,
Ha lábam elkopik, ha karom leszárad,
Csak tudnám, hogy hová ágyazhatok ágyat,
Csöndes nyugovóra, én két szép gyermekem.

Kerestem bűhelyet, az erdőbe mentem,
Jaj, de a poroszlók azontájt is jártak,
És ahol rejtőző gyermeket találtak,
Átaldöfték ötet anyja szemeláttán.

Jaj, két szép gyermekem, két ártatlan árvám,
Miért is keresnek titeket halálra,
Hiszen nem kívántok a trón vánkosára,
Csak élni akartok csöndes, észrevétlen.

A bárány is élhet odakünn a réten,
A madár is élhet odafönn az ágon,
Csak ti nem élhettek ezen a világon?
Kis emberfiókák, két ártatlan vérem!

1920

NEVEM

Nevem úgy volt a homlokomra vésve,
mint a leprások tűzvörös pecsétje,
oly lángolón, oly olthatatlanul,
egy volt e név akkor a pusztulással,
az ítélettel és a kínhalállal,
s együtt futottunk bonthatatlanul.

Volt álnevem és volt hamis papírom,
hogy elkerüljem rég megásott sírom,
volt álruhám és ál-apám, anyám
nem egy, de sok, és mind levedlett rólam,
míg az űzetés zegzúgait róttam
dúlt életem legszörnyűbb korszakát.

Tanulnom kellett, új meg új családfát;
levegýék rólam nevem szörnyű átkát,
s takargattam tűzfoltos homlokom,
hiába volt, a jel átsütött rajta,
és futnom kellett úttalan utakra
újra meg újra égő romokon.

S míg szolgáltam cselédként, ismeretlen,
egyszer egy név hangzott el közelemben,

vagyok a forrás, amelyből merítesz,
a benned élő ösztökélő szellem...

Most idd fel arcom ifjú, bús vonásit,
míg itt vagyok, amíg még láthatsz engem.

1913

AZ IDŐ HEROLDJA

Nagy őskirály az idő,
ura életnek, jövőnek, múltnak,
nagy titkokat őriz
rejtelmes szive mélyén,
de előtte kis heroldok futnak.

Heroldok érzik kedve rezdülését,
heroldok látják szeme villanását,
s rohanó paripákon
vészkürtöt harsogtatnak
előzni haragja szörnyű pusztítását.

Én is riadót fuvok,
s verem a vészharangot
gyöngye erőm feszítve, mert előre látok:
érezem a mélységek döngő dördülését,
hallom, hogy mordulnak
a tüzes vulkánok,
Idő kis Heroldja:
kiáltok! Kiáltok!

1929

Perlmutter Izsák: Szobában ülő leány

ÉJFÉLI ÓRÁN

Elcsöndesült az utca,

az én szegény, látkozott nevem,
s úgy hatott, mint egy nagy telitalálat,
fölrobbantotta számomra a házat,
s nem volt ott többé nékem menhelyem.

Most már szabad kimondani, mint régen,
de sokszor még eláll a szívverésem,
mikor nevemet hallok hangzani,
véremben forr még a beoltott méreg,
sebhelyeim fölizzanak és égnek,
mint a világ parázsló sarkai.

1945

LOBOGTAM A NAGY ÉJSZAKÁBAN

Az életet én dalban érzem,
dal a szavam, a szívverésem,
valahogy így születtem én.
Anyagom, minden, ami élet,
hallom a mély, örök zenéket:
dalol a föld, a víz, a szél,
és mind e dallam bennem él.

Kazánom alatt vérem izzik,
üllömön szívem kalapál,
idegeim antenna-szálak
elfogja, amit muzsikál
a szén, a tűz, a gép acélja,
s a nagy üzem: a nagy világ,
azt is hallom, és azt is érzem,
amit a jeges, téli szélben
suhog egy meztelen faág.

Hosszú időn dugárut írtam,
azt daloltam, ami tilos!
tollam nyomán tüzet fogott
s lángcsóva lett a papiros.
Lobogtam a nagy éjszakában,
jelként egy süllyedő világban;
— Csak erre, erre, emberek!
Ma más a dal, új korszak érik,
és a teremtmő lázt dicsérik,
versek, kalászok, kerekék.

Az életet én dalban érzem,
daloltam a nagy néma éjben,
lobogtam, mint a fáklyafény!
ma új zenék születnek bennem,
és egyre áradóbb a lelkem:
minden, minden csak költemény,
mert mindent dalban érzek én.

1954. július

CSAK EMBER TŰR...

Szikrát vet még a kő is, ha verik,
éles szilánkja tőrként visszaszúr,
csupán az ember tűr gyalázatot,
s korbács alatt a háta meglapul.

már nincsen semmi zaj
a rádiók pihennek,
elült a nagy zsvivaj.
Jöjj, füzetem és tollam,
most végre írhatok,
nem virraszt más az éjben,
csak én s a csillagok.

De késő már, hiába,
az ihlet elröpült,
éjfélkor a madár is
már rég elcsöndesült,
egész nap énekelt ő,
az zajra nem figyelt,
az ő kis antennája
nem fog gépi zörejt.

Míg én, jaj, megzavarva,
mit tegyek ellene?!
Barbár hangok gyötörnek,
nem Bach nagy szelleme,
se Beethoven, se Bartók,
még jazz se bántana,
ha teljes hangerővel
rám nem kiáltana.

S ha szöveget recsegetet
a gép gazdája már...
jaj, hova meneküljek,
hol, merre az a táj,
hol halkán muzsikálnak
rádiók, hangszerek,
s ahol jól összeférnek
gépek és emberek!?

Hiszen emberszülöttje
a gép és minden itt...
Jaj, ne gyötörjük egymást,
kedves testvéreim!

1967. június

KASSÁK LAJOS RAVATALA MELLETT

A test megtöretik,
és megszűnik létezése.
Csak váz marad,
az öntudatnak vége!
De hova tűnt az érzés, gondolat,
minden, ami belőle fogant,
amit e test alkotott, amíg élt?!

Hol keressem a teremtmő szenvedélyt:
a lényegét, mi Ő volt Egymaga?!
Agyának többé nincs gondolata?
Ő az, és mégsem!
Eltűnt valami,
pontosan az a rejtelem, ami
azzá teszi az ember[t], ami lett!
Most hol keresse Őt
a képzelet?

Az eb, ha rúgják, az is visszamar,
a méh, ha űzik, fullánkjával öl,
virág is védi gyöngye életét,
tövisével a rabló kézbe tör.

Csak ember tűr némán, hunyázkodón,
gyávábban, mint a virág és hangyanép,
s halott fövenyként, hangtalan terül
a láb alatt, mely a szívére lép.

Választott szövegeinket az életműsorozat két kötetéből, betűhíven
közöljük:

Várnai Zseni: Idő Heroldja. Versek, 1911–1944, Bp., 1971,
Szépirodalmi Könyvkiadó, 541 o.

Várnai Zseni: Vers és virág. Versek, 1945–1972, Bp., 1973,
Szépirodalmi Könyvkiadó, 619 o.

Mért volt, míg élt, ő más,
mint annyi más:
egyéniség, s honnan az alkotás
tüzes ostora, gyötrő szelleme,
s most hova lett,
mi történt most vele?!

Hová tűnt el, hova, merre szökött,
Talán más porhüvelybe
költözött?!

Vagy megszűnt ő is, mikor a szív
megállt,
jaj oly nehéz megérteni a halált
annak, ki él még,
mért is bolygatom?!

Ő némán fekszik itt a ravatalon,
de él a Szó, a lért gondolat...
Ez az, ami belőlünk megmarad.

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

**Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,
Farkas Imre, Csizmadia Sándor, Habán Mihály, Keresztúri Dezső**

Vihar Béla

Azték imádság

Egy inka falfestményre

Fekete lovamon menekültem a Vörös Sziklák mentén, amidőn Axapatal romjainál megállított a Peru felől suhogó alkonyat.
Ez volt ama iszonyú tartomány, a megfagyott kiáltás földje, a megjövendőlt jajszóé, mely ott lebegett éjsötét madarak szárnyaiként a
napjelek beomlott obeliszkjei fölött.

O, Axapatal romjai!

~~Levegőtelenített~~ csontok fehér városa!

Szenvedések megkövesedett karéneke!

Íme, így vonult el előttem a Marcangoló Isten, némasága vasöltözetében, villogó kardja rettenetével.

Én meg téován léptem a Templomkövek között, majd megtorpantam a Trónszék lépcsőjénél,

ahol hajdan feltűnt az Ezerarcú Szent Király.

Menekülésem első éjszakája volt ez.

Felettem a ködlő magasban fáklyás menetként imbolyogtak a csillagok, s valakit temettek ezeréves némasággal.

Csak az istenek, ó, azok kacagtak a fényoltó messziségben.

S akkor felismertem, hogy hajdan én is isten voltam, akit mélységbe taszítottak maguk közül,

titkos ősbűn miatt, vagy játszi szeszélyből talán;

hogy elátkozott Fiúként hazám legyen ez a világ: a Sár, a Kő, a Sír.

Avagy valami üzenettel küldtek el engem, s én balgán elfeledtem örökre mindent...?

Pedig egykor köztük jártam én is. Szép voltam, és hatalmas, és nevemen szólítottak a lombok, madarak.

De immár önmagam foglya vagyok: az ajtó nem nyílik ki többé.

Lakatja a reménytelenség.

Őre a néma halál.

[1958–1960]

Balázs Béla
AZ ÓRÁK

Heverek a forró fővényparton
Mellémlapul a halovány Tisza
Szomju kezem, puha vizében tartom
Mint ahogy játszom szeretőm hajával.

Nagy néma dél borul ránk izzó-kéken
Meztelenítő mindent felejtéssel.
Arany-tűz ujjal túrja a fővényt fel
Köröttem a nap.

És felettem elhúznak az órák
Mint idegen, szép nagy madarak
És sorsom, harcom szárnyaikon hordják
Magosan szállva távolodó dallal.

A dal lebüvöl - S tehetetlen nézem,
Hogy idegenül, büszkén elvonul
Az én életem. S mozdulatlanul
Heverek a forró, a fővényparton.

Kerényi Grácia
Flytox

Flytox reklám poloskája
Mondja-marha tehetne
életünk mohaszobája
plakátokkal körültpétázva

Mért álltunk éppen akkor éppen itt
találgatják akik ránk találának
az omladékok alatt

Feszegetik begöröcsölt ujjainkat
vajon milyen amulettet
szorongattak mielőtt

Kavicsot gyűrűt gömbölyűséget
vagy keresztet csillagot aminek felsebez a sarka
milyen furcsa babonás nemzedék
hitt a papírrá fetiszizált rongyok örökkévalóságában

Nem tudott belenyugodni
az elmúlásba hogy nem kell senkinek
Mondja-marha tehene
mekkora könnyeket ejt a szeme

"A legjobb szer ahhoz, hogy ne gondolj nyomorúságra - a munka."

Ludwig van Beethoven

Aszalós Sándor Jelenidő

"Diszkriminációt követünk el, amennyiben egyénről nem valós cselekedetei, hanem egy bizonyos, feltételezett tulajdonsággal rendelkező csoporthoz való tartozása alapján formálunk véleményt."

Negyedéve új kormánya van Magyarországnak. Negyedéve nincs kormányzás Magyarországon, illetve a semmittevés kormányzása folyik. Látványpolitizálás, melynek semmi társadalmi haszna nincs. A kormányzópárt a Fidesz, illetve annak elnöke nem az ország problémáival törődik – valószínűleg erre nincs már ideje – hanem a saját hatalmának megdönthetetlen kiépítésére. A törvényjavaslatokat a Fidesz elnökének hűbéresei gondolkozás nélkül szavazzák meg, miközben némelyikük nem kicsi butaságokat beszél. Irhatnám hülyeségeket mondanak - ami igaz, de honatyákról ilyet azért nem ír le az ember. A kormány elmúlt negyedéve koncepció nélküli és hetente változó ötletekre, kidolgozatlan elképzelésekre épülő tárgyalások sorát mutatja. A kétharmados többségben lévő „fideszes parlament“ Orbán Viktor miniszter- és pártelnök elképzeléseit egyhangúlag támogatja, ami azt jelenti, hogy a 2010. április 14. után az ország visszatért a személyi kultusz, a politikai diktatúra útjára. A Fidesz alkotmánymódosításai miatt, mindazok az intézményi garanciák, amelyek biztosítják a demokrácia működését, megszűnőben vannak. Orbán Viktor jelenlegi miniszterelnök szeme előtt nyilvánvalóan olyan kormányzás lebeg, amely mellett a parlament a gyöngye ellenzékkel csak körítés, egyben a kritikus média megszűnőben, és a médiaszabadság súlyos korlátozása zajlik, az értelmiség pedig marginalizálva, befolyás nélkül maradt. 1945 óta nem volt olyan politikai tisztogatás mint jelenleg, továbbá, az oktatásban is alapvető változtatásokra készül a kormány. A jelenlegi kormányzati elképzelés rendkívül módon hasonlít a két háború közötti időre, amikor az ellenforradalmi Horthy Miklós tengernagy korlátozott parlamentarizmusnak engedett teret, kizárva a lehetőségét is annak, hogy demokratikus erők kerüljenek a hatalom környékére. Ma a politikai teret egy teljesen jobboldali erő uralja, oldalán egy még radikálisabb és a Fideszből kinőtt jobboldallal. A Fidesznek szüksége volt arra, hogy tőle jobbra is legyen egy politikai erő, de ezzel a Fidesz nem került centrumba – annak ellenére, hogy ezt Orbán Viktor látni szeretné - és nem is lett demokrata párt. Egyértelmű az, hogy egy felelőtlen és újnacionalista valamint úgazdasági elit veszélyezteti a jogállamiságot és a parlamentarizmus jövőjét.

Ripp Zoltán fejtette ki a következőket: „... az ötvenes évek terrorját és a kádárizmus puhuló diktatúráját politikai mentalitásában túlélő, de nem eleve többségi magyar jobboldaliságot nem egyszerűen kiszabadítania kellett a rabságából annak a pártnak, amely tartósan erre kívánta alapozni hatalmát. Ennél többre volt szüksége annak, aki győzelemre esélyes és kurzusteremtésre képes erőt kívánt formálni a jobboldalon. Nem volt elég, hogy a meglévő bázist kiszolgálva megszilárdítsa a jobboldal eszmei magabiztosságát, hitét nézetei érvényességében, hanem emellett új rétegeket is hozzákapcsolva kellett felnövelnie a domináns jobboldali pártot. A Fidesz erre az útra lépett, és következetesen haladva rajta jóvátehetetlen rombolást hajtott végre a hazai politikai kultúrában. Másfél évtizednyi kemény munkával nem megalapozta, hanem jószerivel ellehetetlenítette a magyar jobboldal európeai fejlődésének esélyeit.” Azt látjuk, hogy a Fidesz nyolc évnyi politikája az országra nézve semmilyen pozitív eredményt nem hozott, de egy téren kétségkívül tartós sikert ért el: a fiatalok ideológiai megmérgezésében.

A Fidesz nem egyszerűen szabadjára engedte a hagyományos magyar konzervatív jobboldaliságot, hanem a legrosszabb ultranacionalista hagyományokra alapozva egy új populista és nacionalista jobboldalt hívott életre. A szélsőjobb retorika és ideológia eltérése, a jobboldali médiabirodalom agymosoda-hálózatának működése, mely folyamatos gyűlöletkampánnyal, karaktergyilkos uszítással, populista hangulatkeltéssel, segítette a Fidesz ellenzékben kifejtett fő törekvését, a kormányzás akadályoztatását. Ilyen körülmények között nem történhetett meg a mentalitásbeli rendszerváltás. Ady Endre óta semmi pozitív változás nem történt a magyar fejekben, sőt most egy új jobboldali rendszerváltás kísérlete fenyeget és ahogy látjuk semmi nem állja útját Orbán jobboldali „forradalmának”.

De ez a „forradalom” most pihen egy kicsit, az elkövetkező őszi önkormányzati választásokig. Addig a kormány és a kormányzó párt nem akar semmit tenni, mert szeretné a választásokat hatalmas fölényrel megnyerni.

Jelenleg az egész országnak semmi elképzelése sincs arról, hogy mi lesz az egészségüggyel, - majd 100 milliárdos a kórházak adóssága, műtétek maradnak el pénzhiány miatt, - mi lesz a nyugdíjrendszerrel, az oktatás finanszírozásával. A fejlesztések és

berházások leálltak semmit nem lehet tudni a közel három milliő emberrel akik mély szegénységben élnek és semmit nem lehet tudni, hogy milyen elképzelése van a kormánynak a cigányok helyzetének javítására. Úgy tűnik, mint ahogy a Fidesznek sem volt semmilyen választási programja meg választás utáni programja sem, a kormánynak sincs. Ellenben épül, alakul Fidesz-ország. Niedermüller Péter világosan fejtette ki ezt: „Fidesz-országban nem jó élni. Fidesz-országban azért rossz élni, mert a politikát az ostobaság, a hozzá nem értés, esetenként a dilettantizmus, a következtelen, összevissza beszéd, hatalmi arrogancia, megtévesztés és félremagyarázás, populizmus, avítt pátosz, nacionalista felhangok, mások semmibevétele, az erőszakos rendteremtés, a párbeszéd, a konszenzuseresés hiánya jellemzi. Fidesz-országból épp az hiányzik, ami a demokrácia lényege: az emberi szabadság és az igazság szeretete, valamint az egyéni felelősség.”

Fleck Zoltán szerint „A civil társadalom szövete ugyanis jócskán szakadozottnak látszik. Az egyén jogai, a más vélemény, érdek, származás, kultúra, viselkedés iránti tolerancia gyenge, a pluralizmus elfogadása kétséges. A szabadságok és a szabadságokkal való élés nem vált beágyazódott életvezetési szabállyá, a demokrácia eljárásai nem váltak belsővé. Az ilyen tanulási folyamat intézményes és morális feltételeit a rendszerváltás utáni politikai elitek hiányosan, csonkán állították elő, az eredmény most érik be.”

Csend van.

Az ország néma, csak a politika harsog, és azt figyelhetjük meg, hogy nem tartunk sehova.

A magyar társadalomnak a sok megoldatlan feladata mellett két olyan problémája van, melynek megoldása már most ekésettnek tűnik, a szegény sorban élők és ezen belül a romák helyzete. Elképesztő az, hogy a XXI. sz-ban Magyarországon miképp élhetnek emberek emberhez nem méltó életet, hiszen emberhez méltó élethez mindenkinek joga van. A mélyszegénységben élők közül is a cigányság legszegényebb csoportjai immár nem a társadalmi hierarchia alján helyezkednek el, hanem lényegében azon kívül: „...egyre inkább szociális segélyekre, családi pótlékra, rokkantnyugdíjra, illetve a szürke- és feketegazdaságra kell hagyatkozniuk megélhetésük érdekében”. – ahogy ezt Ladányi János és Szelényi Iván megállapították.

A szegénység és a cigányprobléma teljesen megoldatlan, de a napi köztudatba csak a cigánykérdés került be, az is elsősorban a rasszista megnyilvánulások, uszítások és a magyar társadalomban mélyen jelen lévő előítéletek miatt.

A magyar társadalomban a cigány népesség elleni előítéletek, a szegények elleni intollerancia lassan társadalmi robbanáshoz vezethetnek. (Most napirenden van a budapesti hajléktalanok elleni politikai fellépés. azzal indokolták ezt, hogy a „polgároknak” jogos elvárása, hogy "rend" legyen az aluljárókban, mert fel vannak háborodva a hajléktalanok aluljáróban való csövezésén. De az nem derül ki, milyen polgárok, milyen fórumon kérték ezt, amit azért jó lenne tudni. De ez a nagy polgári felháborodás kiterjedhetne arra, hogy biztosítsák a hajléktalanoknak az emberek méltó elhelyezést is. De gyanítható, hogy a "polgárokat" csak az zavarja, hogy vannak hajléktalanok, és többek között az aluljárókban élnek, de az nem zavarja őket, hogy embertársaik embertelen körülmények között élnek, mint ahogy a jogszabály megalkotóit is.) Ami sajnálatos, Magyarországon a közkultúra rendkívül alacsony, hiányzik a társadalmi szolidaritás, és egyre világosabban látszik, hogy a Kádár rendszer infantilizálta az embereket. Ez az infantilizált társadalom jutott be a magyar parlamentbe egy neonyilas pártot.

A Kádár rendszerben az ipar nagyszámú élők munkát igényelt, mert az ipari gépesítés rendkívül alacsony szintű volt, ezért a romák többsége rendszeres fizikai munkát, és fizetést kapott. Meg volt arra a lehetőség, hogy elkezdődjön a romák felemelkedése annak ellenére, hogy a Kádár rendszer kubikos, és nehéz munkát végző segédmunkásokat csinált belőlük, hiszen a II. világháború után a cigányok a földosztásból is kimaradtak, és ez végzetes hiba volt. Ezzel a cigányságnak a legkisebb lehetősége sem volt arra, hogy elmozduljanak a reménytelenségből, a nincstelenségből. Csalog Zsolt megállapítása szerint „A magyar társadalomnak a Kádár-korszakban végbement, nem lebecsülendő mértékű polgárosodása elsőrendűen az ún. második gazdaság talaján zajlott le, az előrelépéshez szükséges felhalmozás lehetősége innen adódott. Ezzel szemben az ingázó cigány munkás, akinek lakóhelyén nem volt mezőgazdasági bázisa, távoli munkahelyén pedig nem volt meg a pluszmunka vállalásához nélkülözhetetlenül szükséges helyzetismerete, "szabad" idejét pedig utazgatással töltötte, a második gazdaságból eleve kirekesztődött. S így a polgárosodás esélyéből is.” A cigányok tették ki az ingázók többségét, akik az építőiparban szokásos napi 10 órás kemény munkavégzés után és hétvégi ingázás után semmi lehetőségük sem maradt szakmai tanulásra, vagy tömeges tanulásra. Kádár-rendszerben a cigányok tömeges munkába állításának gyakorlata egyértelműen jelezte azt a ki nem mondott közmegegyezést, amely a cigányságot a társadalmi munkamegosztás hierarchájának legalsó fokán kívánta asszimilálni. A magyar társadalom összessége felelős azért, hogy a polgárosodásból kihagyta a cigányságot.

A rendszerváltást követő években a cigányság helyzete romlott a legnagyobb mértékben, köreikben szinte egyik napról a másikra ugrásszerűen megnőtt a munkanélküliek száma, mert különféle okok miatt már nincs szükség segédmunkástömegekre, így a romák – mivel nekik alig volt szakmájuk - munka nélkül maradtak. A rendszerváltást követően a cigányok 90 százaléka munkanélküli lett, holott 1990 előtt a férfiak 90 százaléka, a nők 70 százaléka dolgozott. A munkanélküliségben két borzasztó dolog van: a télen és a reménytelenség. Lélekölő mind a kettő.

A roma munkanélküliek a szociális leértékelődést etnikai kitaszításként is átéli. Jól látható egyfajta gettósodás is, aminek elkerülése az egész társadalom érdeke, mert a szociális elesettség könnyen és tartósan etnikai kirekesztéssel párosulhat, mely már erősen látszik. A munkanélküliségből is következő deviáns esetek, jelenségek, bűnözések száma növekedőben van, amit nem vehetünk a cigány kultúra és lét szerves részének. Diósi Ágnes tanulmányában írja a következőket: „A munkanélküliség, különösen a válságövezetekben, katasztrofális méreteket öltött. A megszűnő munkásszállók, a korábban börtönnel (tehát szállással, ellátással) büntethető "közveszélyes munkakerülés" anakronisztikussá válása látványosan megnövelte a hajléktalanok számát. Megoldhatatlan problémákkal küszködtek az állami gondozásból kikerülő fiatalok. Születő gyermekeik ellátására személyiségükben és körülményeik folytán egyaránt alkalmatlanok lévén, gyermekeik is intézetbe kerültek. A családi pótlékból tengődő, az állami juttatást lopással kiegészítő családok ellen az önbíráskodásig fajultak az indulatok a községekben. Indulatok feszültek az állammal szemben is, amely "ingyenélőket" támogat; ekképp a megalakuló önkormányzatok még szűkmarkúbban bántak a cigányoknak nyújtható segélyekkel, mint a korábbi tanácsok.” Az állami nemtörődömség, a meg gondolatlan kormányzati intézkedések sora, a társadalomban lévő előítéletek gyors megjelenését eredményezték és növelte a magyar társadalom nem cigány részének intolleranciáját. A cigányság jóval magasabb munkanélküliségi rátájának egyik oka az iskolázottságban való elmaradás,

másik ok is, a cigányok nagyobbrésze a munkanélküliséggel leginkább sújtott településeken lakik. Van egy harmadik ok is, a cigányok leginkább azokban az iparágakban találtak munkát azelőtt, amelyek a rendszerváltás során hamar tönkrementek, mezőgazdaság, építőipar. A mélyszegénységben élők tehát három társadalmi kirekesztettség terheli: lakóhelyi, munkaerő-piaci, és iskolarendszerből való kirekesztettség. A mélyszegénység a cigányokat többszörös kirekesztettséggel sújtja és a tartós munkanélküliség, és az egyre növekedő területi szegregáció egyre inkább egy gettósodó térségek kialakulásához vezet. Ezekben a térségekben már nemcsak szegénységről, hanem életre szóló és generációk között is átöröklődő szegénységről, underclassosodásról, társadalom alatti, pontosabban az osztályszerkezeten kívüli osztályról beszélhetünk. A tartós szegénység és az etnikai hovatartozás közé nem tehető egyenlőségjel, hiszen a huzamosabb ideje szegénységben élő családok mintegy háromötöde nem roma származású és a cigánynak tartott népesség egésze nem tartozik a legszegényebbek körébe.

A cigányok helyzetét súlyosbítja az etnikai diszkrimináció is. A magyar társadalom elszegényedett, és a magyarok jelentős része általános előítéletben él. Sokan a cigányokat teszik felelőssé azért, hogy nekik nincsen munkájuk, és romlik az életszínvonaluk. A magyar társadalomban megmaradt az a gondolkodás, hogy a társadalmi problémákért mások a felelősek. A szemlélet megmaradt, mely most a cigányokban látja a saját problémájának gyökereit.

Ahhoz, hogy a cigányok helyzetén érdemben lehessen változtatni, egy szemléletmód változásra volna szükség a társadalom egészében. A cigánykérdés megoldását a magyar társadalom szemléletének megváltoztatásával kell kezdeni, hiszen a cigányprobléma az egyik legsúlyosabb társadalompolitikai üggyé vált. Kis János megfogalmazása szerint „a 'cigánykérdés' nem pusztán az etnikai viszonyokat aknázza alá, hanem az államot is.” A többség és kisebbség megegyezésének egyértelművé kell tennie, hogy a nemzet elidegeníthetetlen részét képezik a romák, egy Magyarország van, ebben az egyben kell boldogulnunk. Ehhez viszont meg kell teremteni a feltételeket, az esélyeket is. Közös.

A rendszerváltás legkétségbeejtőbb jelensége az, hogy a rendszerváltás utáni hatalom, kormányok egyetlen lépést sem tettek annak érdekében, hogy a cigányság társadalmi helyzete, körülménye ne legyen tragikusabb, mint a rendszerváltás előtt volt. A rendszerváltás során a hatalomért egymással viaskodó pártok között ismét magára maradt a cigányság és a cigányokkal való együttélés kérdése soha nem volt része a nemzetpolitikai gondolkodásnak. A különféle nemzetközi szervezetek éves jelentéseikben rendre elmarasztalta Magyarországot a cigányok helyzete, a súlyos etnikai diszkrimináció, a rendőri túlkapások, törvénysértések, a tömeges munkanélküliségben tartás és a cigány népesség nagyfokú szegregálása miatt. A cigányok helyzetének javítására fordítandó fejlesztési forrásokat egy korrumpált, a cigányokkal szembeni előítéleteknek korlátlan teret adó és arra rádolgozó politikai és értelmiségi elit kezelte, így alig kerültek oda a fejlesztési pénzek ahova szánták azokat. Az EU-forrásokból 1000-1200 milliárd forintot kellett volna a cigányok társadalmi helyzetének javítására fordítani, melynek csak töredéke lett a erre a célra felhasználva. Ami szomorú, hogy a társadalomban a cigányokról intenzíven kialakított bűnöző kép segítségével kell feldolgozni, eltüntetni a társadalom bűntudatát, mert kizárta és nyomorba taszította a cigányok 80-90 százalékát, beleértve a következő három generációt is – ahogy Zsigó Jenő ezt megfogalmazta.

Ami hathatósan kivezetné a cigányságot a gazdasági ellehetetlenülés, a társadalmon kívüliség kátyújából, az az oktatás. Nagyon fontos a cigányság oktatása, illetve az oktatás szerkezetének és hatékonyságának lényeges javítása, mely feladat elvégzéséhez szükséges a cigány értelmiségi réteg megerősítésére és kiszélesítésére való törekvés.

Az iskolai egyenlőtlenségek újratemelődése a társadalmi egyenlőtlenségek újratemelődéésének fő eszköze. A cigány értelmiség képviselőire is - pedagógusok, népművelők, művészek stb. - hárulna az a feladat, hogy működjenek közre az ország és a cigány kisebbség valódi érdekeinek megfelelő törekvések kimunkálásában és érvényre juttatásában. A cigányság oktatására ki kell dolgozni megfelelő iskolai szerkezeteket és rendszereket melyben a cigányság sajátosságaihoz alkalmazkodó tantervi kiegészítések is kialakíthatók. Nem a lejáratódott cigány szervezetek vezetése alatt álló cigánymozgalom kell a cigányiskolák megszervezéséhez, hanem a társadalmi elit kétoldalú valóságos párbeszéde. A helyes oktatáspolitikai integrációpárti, hiszen az elkülönülés egy olyan öngerjesztő folyamat, amely a magyar társadalom további és mélyebb kettészakadásához vezethet. A szegregáció helyett az integrációt kell az oktatásban alkalmazni minden nehézségek ellenére. Ehhez szükség van a pedagógusok, a szülők és az egész magyar társadalom mentalitásának megváltozására. Mohácsi Erzsébet az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyermekeknek Alapítvány vezetője szerint a roma gyermekek egyharmada szegregáció áldozata, tehát cigány osztályban vagy iskolában tanul, a másik harmadukat pedig indokolatlanul nyilvánítják fogyatékosnak, így szintén szegregálják. Eszerint a roma diákok mindössze egyharmadát veszik egyáltalán emberszámba. Kutatások ráadásul már több esetben kimutatták a szegregált iskolák és osztályok alacsonyabb oktatási színvonalát is, ez a közvetlen összefüggés pedig hatással van a továbbtanulási és munkaerőpiaci lehetőségeikre is. Nem a szegregációt kell erősíteni, nem látszatintézkedéseket kell tenni, hanem valós integrációs folyamatokat kell elindítani. A romák integrációjáról való gondolkodás és az erről való nyilatkozás részletes szakmai egyeztetést igényel. A legfontosabb feladat, az egyenlő színvonalú oktatáshoz való hozzáférés biztosítása a roma gyermekek számára a közoktatásban, a szegregáció felszámolása, megelőzése, az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése. Erősödik a szegregáció gyakorlata a magyar oktatási intézmények jelentős részében, pedig szétválasztani a gyerekeket faj, vallási és gazdasági célok miatt, rendkívüli szomorú dolog. A jelenlegi kormány közoktatási helyettes államtitkára azt nyilatkozta, hogy az ország bizonyos területein a szegregációnak nincs alternatívája és kifejtette azt, hogy "szakmailag jobb", ha a hátrányos helyzetű gyermekeket nem integrálják, hanem akár már nulladik osztálytól elkülönítik társaiktól. Babák Mihály fideszes képviselő pedig egybehangzólag Gloviczki nyilatkozatával, kijelentette, hogy "ekkora bűnt senki nem követett még el, mint az integrált oktatás", lazítani kell az integrált oktatáson. Úgy tűnik az eddigi kormányok is a szegregációt hallgatólagosan támogatták, de a jelenlegitől semmi pozitív nem várható el az eddigi megnyilatkozások alapján.

Magyarországon mintegy 200 ezer roma gyerek van, akiket vagy szegregált oktatási intézményekben, vagy az iskolákon belül elkülönítve tanítanak a hatályos törvényi tiltás ellenére.

Feltétlenül szükséges a cigányok szakmai képzésének biztosítása a helyi feltételeknek megfelelően, mely során munkavállalásuk könnyebbé válhat. Tekintettel arra, hogy a cigány családok túlnyomó része vidéken él, ott, ahol főleg mezőgazdasági munkalehetőségek vannak, a vidékfejlesztési tervekben a cigány családok foglalkoztatására külön figyelmet kell fordítani. Külön kell foglalkozni a cigány családok lakáshelyzetével, mert az ő köreikben a lakás helyzet a legaggasztóbb, miként az egészségügyi

helyzetük is a legproblémásabb, mert az ő körükben a legnagyobb a halálozási szám is. Egy roma férfi átlagos életkora majd húsz évvel alacsonyabb, mint a nem cigányok körében. A cigánytelepek még mindig meghatározóak a cigány lakosság lakóhelyeként ahol hiányos az infrastruktúra, sok helyen a lakásokban nincs víz, csatornázás pedig egyáltalán nincs, akadozik a szemétszállítás. A cigány lakások kétharmada ilyen telepeken található. Emberhez méltatlan körülmények.

Olyan programokat kell kidolgozni, amelyek az etnikai problémákat határozottan figyelembe veszik, kiterjed az oktatásra, a lakásügyekre, a munkavégzésre. Ezekben a programokban való részvétel a cigányságtól is függ, mert nekik is részt kell vállalni az ilyen programok megvalósítása érdekében. El kell érni, hogy a cigányok ne a segélyek, támogatások megszerzése iránt legyenek hajlamosak, hanem kialakuljon bennük a saját cselekvési igény. Vagyis az állami gyámkodással fel kell hagyni, ennek érdekében a kormányzati szervek és a cigányok legitim képviselői között egyenrangú és cselekvő együttműködésre van szükség. Ehhez reális programok és közös együttműködés szükséges. Semmiféle cigány politika nem valósítható meg az érintettek aktív közreműködése nélkül, mint ahogy a társadalom többségi részének ellenérzéseit is kezelni kell. A cigányokat akkor is foglalkoztatni kell, ha az gazdasági veszteséget jelent az államnak!

Nagyon nehéz kitörni abból az ördögi körből, amit a szülők iskolázatlansága, alacsony presztízsű munkája, majd munkanélkülisége képez. Heroikus erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy az utódok ne az elődök sorsát reprodukálják. Arra is szükség van, hogy a cigányközösségek szervezzék meg és építsék fel önmagukat. Ehhez a többségi társadalomnak minden segítséget meg kell adni, hiszen a cigányok a magyar társadalom szerves részei. Amikor ezeket a mondatokat írom, eszembe jut a magyar zsidóság sorsa, hiszen ők is a magyar társadalom, a polgárság részei voltak és mégis a „magyar“ társadalom szakított ki magából több mint fél millió magyar állampolgárt. Ez a veszély ma már újra fokozottan fennáll.

Az új kormány a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárt nevezett ki Balog Zoltán református lelkész személyében és létrehozta a hangzatos nevű Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottságot. Az államtitkár úr eddigi megnyilvánulásai azt bizonyítják, hogy a kormánynak a legkisebb elképzelése sincs sem a szegénység sem a cigányprobléma kezelésére. Arról nem beszélve, hogy az államtitkár úr megszólalásai igen sokszor árnyalt cigányellenes kijelentések halmaza. Balog Zoltán egy reggeli TV adásban beszélt a cigányok helyzetéről, de finoman mondvá, felkészületlensége, tájékozatlansága és szakmai tudás hiánya az első pillanatokban nyilvánvalóvá vált. Fogalma sincs a rá bízott terület szakmai és társadalmi dolgairól. Nagyon úgy tűnik, hogy az államtitkár úr és a kormányának az a programja, hogy nincs szükség speciális programokra: a cigányság integrációja akkor lesz sikeres, ha az ország is sikeres lesz és kultúrát adnak a cigányoknak. Ez azonban mindennek nevezhető, csak koncepciónak nem. A cigányokkal kapcsolatos szakirodalom ismerete egy felelős államtitkárnak alapvető feladata lenne. Balog Zoltán az általa elvégzendő feladatra teljességgel alkalmatlan, mert államtitkárnak nem olyan való, aki talán tegnap óta olvassa a rá bízott terület szakirodalmát. Az államtitkár úr két éve aktívan részt vett Lakitelken az antiszemita katolikus pap Prohászka Ottokár szobrának avatásán. Milyen erkölcsi töltetű az a politikus, akihez az antiszemitizmus és a rasszizmus közel áll? Miképpen lenne alkalmas a magyar társadalom egyik legégetőbb problémájának megoldására?

Sok remény nem kapcsolható ezen a problémák megoldásában sem az államtitkár úrhoz sem kormányához. Balog Zoltán a cigányok lélekszámával sincs tisztában, eltúlzott nagyságrendű számokat emleget és riogatja a közvéleményt. Az említett nyilatkozata az ATV-ben a régi magyar kulturális felsőbbrendűség ideológiájával alázza meg egy saját kultúrával rendelkező népcsoportot. Az államtitkár úr ezen kijelentése azt engedi következtetni, hogy nem nagy értelemmel rendelkezik.

A rendszerváltás után különös intézkedések történtek a magyarországi kisebbségekre vonatkozóan. Az állam hivatalosan nem készíthet statisztikát a cigányság létszámáról de az EU több tagállamában nem tiltja törvény az etnikai és nemzetiségi kisebbségekről való statisztikák készítését, valamint nem kizárólag az adott személy állítását veszik figyelembe származására vonatkozóan. Ennek a módszernek az átvétele nem oldana meg minden problémát, csak egy apró lépés lenne a probléma megoldása felé, de az első lépés megtételének elmulasztásával a célba érkezés esélyét is elveszítjük.

A cigányok és a mélyszegények helyzete egyféleképpen oldható meg. Türelem, tolerancia és felzárkóztató normális elképzelések megvalósításával.

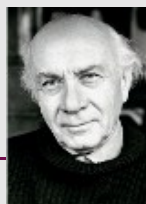
Meg hozzáértéssel.

A romáknak ma “nem áll rendelkezésükre semmilyen saját tradíciójukból következő használható módszer vagy a többségi társadalom által kínált eszköz, amely megnyugtató segítséget nyújthatna [...] a kihívásokra. A jelenlegi szélsőséges kirekesztettségéből való visszatérés, akár a társadalom legalsó szintjére is, ha nem is lehetetlen, de minden bizonnyal nagyon keserves út lesz. Olyan út, amelyet a többségi társadalmak segítsége nélkül szinte lehetetlen végigjárni.”

"A jó írás szabályait is azért keresem, hogy magam követhessem.."

Illyés Gyula

Illyés Gyula

1902-1983

ÓDA EGY HIVATALBA LÉPŐ AFGÁN MINISZTERHEZ

Nem lopsz te többet! Ami még lopható
s egyáltalán mi még elemelhető vala:
magas elődeid már mind elemelék -
Kongó pusztá honod! Reménytelen egén

kifordított zsebek gyanánt lobognak a
felhők s mögöttük, mint a forgalomból rég'
kiment tallér méléz antik fénnel a nap -
nem váltható fel ő... hunyorg arcátlanul.

Szegény haza! Nincs más disze már, csak amit
költői raknak rá: az őszi lomb nehéz
aranya, a folyók ezüstje s hölgyei
gyémánt szeme... de te tudod, mindez mit ér!

Te a valóságot fürkészed gondteli
arccal s objektíven! s meg nem téveszthetőn -
A helyzettel, öreg, te számolni akarsz
mesterséged finom szabályai szerint...

Azt nézed, hogy mi van... és - elhiszem - szived
búsong! Mit messziről édes oázisnak
véltél: délibáb volt! szélhordta homok és
állathulladékok halmán ülsz merengve...

Értem keserved én! Ezért volt hát vitéz
könyökfordításod az ősi mód szerént?
Ezért hajlongásod? Ilyen pályadíjért
nyaltál, miként csiga, utat e polc felé?

Ah, eljő majd a kor, tudod, akárcsak én,
eljő a nap, midőn minden tolvaj felel, -
remegve állsz te is köztük, - ártatlanul!
szégyenkezve dicső eleid közt: kontár!
korcs ivadék, aki már lopni sem tudott...

A KOCSIS CSAK ÁLLT...

A kocsis csak állt, állt, s akkor hirtelen
a gazdatiszt ráért egy hatalmasat - - -

- - - A lélekzetem elakadt.

Szívem fölugrott, mint vad a hurokban.
Egy kutya szűkölt. A kocsis riadtan
szétnézett a tájon, szegény idegen!
s egymásután kétszer azt mondta: igen.

Aztán urára nézett szánakozva
mintha az ütést a tiszt kapta volna.
Vörös lett az, dőlt belőle vad átka,
rondán, akár a részeg hányadéka.

A kocsis csak állt, nézett könnyes szemmel,
nyugodtan, mint egy megcsúfolt új Mester.
Kalapot emelt, indult tova némán
s kutyája véle, mint ijedt tanítvány.

EGY POLITIKUSNAK

Jellem, erő, jó ész (mint mondják, isteni szikra)
Kell csak a próbához: lesz-e író valaki.
Nép-beccsapás, köpönyeg-csere, hátba-döfés -:
remekelned

Ebből kell teneked, hogy csak a céhbe bejuss.
Honszeretetre te mersz minket kitanítani? - Ejha!

A szavazat mellé, nézd, ne kívánj szavakat.
Nem teszed ablakközbé az oklevelet, ha mi írjuk:
Szakmádnak máris mennyire mestere vagy!

DÓZSA GYÖRGY BESZÉDE A CEGLEDI PIACON

Ha a nemes útra indul,
ha megtér a hosszú útról,
mikor elmegy, mikor megjön,
sír a paraszt kint a földön.

Ha a nemes lakomázik,
ugrál vígan, parolázik,
lódít serleget a falra,
a paraszt jajdul föl arra.

Ha a nemes szomorkodik,
halálról ha gondolkodik,
térdre zötytyen, úgy bókolgat,
klastromot rak a papoknak,

akár búsul, akár vidul,
lány után, ha kukurikul,
kezesíti köszöntőükkel,
fizetni a parasztnak kell.

Ha böjtöl, ha házasodik,
ha beteg, ha szaporodik,
nyaka köré a parasztnak
újra új adót akasztanak.

Még akkora, mint az arasz,
nyögi terhét már a paraszt,
ér alig tizenkét tavaszt,
érzi ustorát a paraszt.

Ha a birtokán tanyázik,
lovat ugrat, agarászik,
míg csak a föld hátán lépdél,
rajtunk jár sok háznépével.

Átkot hoz még halottan is,
lopó, csaló, rabló, hamis,
fejére ha száll malaszt is,
a paraszt fizeti azt is.

Kis sorsomból magas polcra
léptem én világos dombra,
szertenéztem, hogy ott álltam,
mást se láttam a világban.

Nyílott szájunk jajpanaszra?
dögölj, rugtak a parasztba,
korbács pattant, a torokba
rekedt a szó, fojtogatva.

Na, nem értjük a beszédet!
Elég is ennyi, testvérek,
balta, csép, már hadarólap
magyarázza igazunkat.

Vérszopó, dög, elég ennyi,
farkasféreg valamennyi,
testvéreim, - hajlokát is,
szélbe szórjuk a porát is!
Segél Krisztus minket!

Mint egy igazi költő, e padlás-szobában
éltem három évig. Föl-alá járkáltam,
hajamat turkáltam s asztalomnak esve
egy végtelen verset írtam főleg este.
Egy nagy hőskölteményt, amely egyre hosszabb,
egyre kegyetlenebb lett és egyre rosszabb.

Ugy vívtam vele, mint Szent György a sárkánnyal.
Éjről éjre egyre izzóbb harci lázzal
dobtam magamat rá, ott a tetők felett
ég és föld között, míg a kis nyulánk sziget,
Szent Lajos szigete bárkaként recsegett
alattunk a szélben s szinte utnakeredt,
tajtékos habokon, - ahogy a jövődőt
képzelik és írják a fiatal költők -

Akiért a harc folyt, a szelid pórleány
hetente változott. Az idők folyamán
csendes megadással cserélgette haját,
arcszinét, az arcát, lábait, sóhaját -
nőtt, majd összement, - mord hőseim mögötte
méltó ámulattal bámulhattak össze,
ha közöttük büszkén, emelt fővel tova-
sietett, - mert lelke, a lelke, az soha
nem változott semmit, hasonlóké hűsége -

Egy Kutnyánszky Liza nevű lengyel nőbe
voltam szerelmes, majd Germaine Joyeusebe,
Majd Odette Lacostebe, Levinson Lujzába,
Manon de Chambartba, Marie Trépinardba,
s a legszebbe, a szép kalapvarró lányba,
Orosz Annába és annak a hugába
és emlékezetből Leveszy Pannába,

legtöbbjünkbe, sajna, egészen hiába.

RENDET

Induló-szöveg

Rendet, rendet, rendet végre,
ki a szennyet a szemétre,
házad tája ez az ország,
takarítsuk ki a mocskát!

Hol a rend, hol egyre lába
kél annak, mi nekünk járna?
Oda minden, ide semmi?
Itt kell mindent helyretenni!

Mit tır-túr az ügyeinkben,
told a tőkést félre innen!
Húst a tálba, kézbe fegyvert,
földjére a szegényembert!

Ócska odú maga a ház,
nem menti meg a vakolás,
rakjunk újat, meglakhatót,
egy egész nemzetnek valót!

Rongyos ez a ruha rajtunk,

Elképzelem, így szólt s nagy bajsát törölve,
néz a futó égre, majd a zajló földre.
Homlokán a harag rőt koszorújával
s szinte tántorogva nehéz igazával
indul Temesvárra sülyyedni jeltelen,
szörnyű mocsaradba, magyar történelem!
S mint egy barát írta harcairól szólván:
nyomában ott tolong százhuszezer sátán.

ÉLETRAJZ

KHÁRON LADIKJA

Kháron ladikja nem akkor indul velünk,
midőn lezárul és befagy a szem.
Bús átkelők soká s nyitott szemmel megyünk
a végzetes vizen.

Eszkendőkkel előbb irigy sorsunk behajt
s ringat a csónakon, amely
- bár nem kedvünk szerint - épp oly gyönyörű part
hosszában suhan el;

épp oly szép Canale-n s lagunákon, akár
a nászutasoké!
Hisz minden ugyanaz: az ég, az út, a táj,
épp csak - visszafelé!

Minden oly gyönyörű, sőt - titkosan - ahogy
elleng, még gyönyörűbb!
Olyanformán, mint a dallam attól, hogy ott
hagyja a hegedűt.

Ülünk barátaink, s fáink közt, nevetünk,
- vidám vita folyik -
s egyszer csak ringani kezd velünk, (csak velünk!)
kifelé a ladik.

Bölcs, ki e kéjuton, ezen is mosolyog
s ha sír is, hálakönnyet ont,
hogy hány piazza-t, hány s milyen Casa d'Oro-t
látott, ha nem lát is viszont!

KONGRESSZUSI ZÁSZLÓK

Vihar előtt Mentonban

Zászlók nyelvelnek - glédába kiállva -
dühödten ötven ország zászlai!
Színeit csattanva kiáltja
igazát Izland, Japán, Szuomi!

Bent, hol a küldöttek vitáznak,
hatalom fémjelzi a szót.
Oromzatán a márványmívű háznak

ideje, hogy újat kapjunk,
szabjunk jobbat, varrjunk másat,
csináljunk egy szövőgyárat!

Acélgyárat, kenyérgyárat,
mutassuk meg a világnak,
mi lesz itt, ha kedve támad
a parasztnak, a munkásnak!

Sötét sarok, Magyarország,
elhozzuk a napot hozzád,
a ragyogó rendet föled,
árva nemzet, elárvelt nép.

Nem lehet a lég korommal
tele romlott gondolattal,
huzatot rá, - tégy egy próbát,
szellőztesd ki Európát!

Perlmutter Izsák: Parasztenterőr

MERT SZEMBEN ÜLSZ VELEM...

Mert szemben ülsz velem s csak a te arcod látom
és nincs mellette az enyém,
ahogyan megszoktam a fotográfiákon
és előszobák tükörén;

mert szemben ülsz s csupán rajtad s nem épp úgy rajtam
látom az idő nyomait
s önzésem azt hiszi, én a régi maradtam;
a szívem elfacsarodik.

Ha nézne úgy szemem, ahogy huszonöt éve
s te akkor az vagy, ami ma:
sose találkozunk! Egymást észre se véve,
nem lelünk egymásra soha!

egyenrangúak ők, a lobogók.

Egy sorsúak. Egy szél vezényel
- jobbra át, balra át! -
el-eltakartatva Chilével
szomszédját, Nagybritanniát.

Típus rúdon ráng a más-más hazákat,
egy szenvedélyt valló szövet
(függetlenül, hogy ez, az hányat
gyűjt - halni bár! - szívet).

"Bot és vászon, bot és vászon - de odafent se
csak bot s vászon! - ha csap a szél,
pümkösdí nyelvek tüze felel, - beh
bábelien beszél!

De bábeli-mód is mit mond az az ádáz
dadogás? Vágy, vágy, mennyi vágy,
hogy mégis közöset mondjon a más-más
ajku világ.

*

...Keresi a szem, köztük-e amely
kamasz szívünknek sugdosott,
Sokaknak mindegy, ott van-e.
De senkinek, ha nincsen ott.

ELTŰNŐ TÁRSAK

Egy borjú, egy nyúl, egy kos, egy kutya,
- Vitéz nevű - aztán apám, anyám
és mind a holt hűtlen után
el-elhagy ő is: Gyula, a - "Gyula!"

Alig találkozom vele.
Egy-egy arcmozdulat alól,
mint rács mögül a fogoly
rándul a szája, vág felém szeme.

Mint régiek, ti, kutya, kos, tehén:
kezd ő is nem lenni sehol.
Szólíthatom, nem válaszol.
Vagy más jelentkezik nevén!

KIK JÖTTÖK, ÉVEK -, ÉVEK?...

Egy év után vonok versre papírt elébem.
Költeni - mit lehet?
Visszanéz a betű rám, fekete a fehéren:
mi lesz -, végrendelet?

Különös testamentum! Magamnak is titok még,
hogy kikre mit hagyok:
hogy végső vallomásként szívemből mi íródna,
ha "ihletet" kapok.

Élünk bár egy időt, ha akkor a hajam már
olyan, amilyen ma: fehér,
lakunk bár egy szobát, nem én mellém akarnál
feküdni, ha leszáll az éj.

Véletlen ennyi kell - esélyek milliárdja! -
hogy minden idők végzetes
egyetlen egyeként bírjalak, azt kívánva,
egyetlen egyedként szeress?

Mert szemben ülsz - hol is? Míg én itt egymagamban
nézek vissza és kérdezek, -
mint a célzóra, ha a golyó visszapattan,
sebet én kapok, élesem.

Mert szemben ülsz... Ne üljünk másképpen mi sosem már
csak egymás mellett, szorosan,
mint a régi nyitott ülésen az utaspár,
ha jéggel jött a szélroham.

Üljünk mindvégig úgy, mint - emlékszel még, barátném?
akkor, repülve, szánon, ott,
Sásdon, a hóviharban! - tőrjem csak ostorát én,
mellemre vonva homlokod.

Szálljunk mindvégig így, hisz a szomj úgy lobog még,
ha itt, vagy csillag-messze vagy,
hisz csillag-űrt s időt ma is átköborolnék,
hogy megtaláljalak.

SZÁMADÓ

Őszül hajam, mélyülnek a redők.
Több egyre köröttem a fiatal.
Vakoskodván érzek szomszédját,
legyek a legmesszebbblátó magyar.

Lappangó juhász-számadói gond
susogja, nem mehetsz még, munka vár.
Őriznem kell egy nem-enyém vagyont.
Rám néz egy jégverés-csöpülte nyáj.

...Szétszóratván, ős lápokba vonult
hite-konok község hű papjaként
(kit azzal áld, amivel ver az Úr!)

templomtalanul, palásttalanul
(s vívódva folyton, mit hoz ránk az ég)
kell osztanom úrvacsorát s ígét!

SEMMI KÖZELÍT

A vasárnap délutáni
mondhatni légüres falusi csöndben

Jó volt-e, rossz-e élni? Hol ezt, hol azt sugallja
a perc, mely épp repül
s a vén száj változóbban, akár a kisdé ajka
fintorul és derül,

aszerint, hogy viharba suhan-e ama Sajka,
vagy napfénybe kerül.

Ura vagyok-e még szavaimnak? Beszélek,
fülelve, hogy konok
szivem vall-e még hiven? Vagy - kín közt - már a Végzet
megtört foglya locsog?

Kik jöttek, évek, - évek? ne csigázva, oh pribékek,
csínján vallassatok.

Úgy igaz: nincs, hogy ennyi - s ilyen! - utak után ne
tudja titkát a vén:
miért is nem terül le, sőt lépdél még tovább? Te
beszéld ki, költemény!

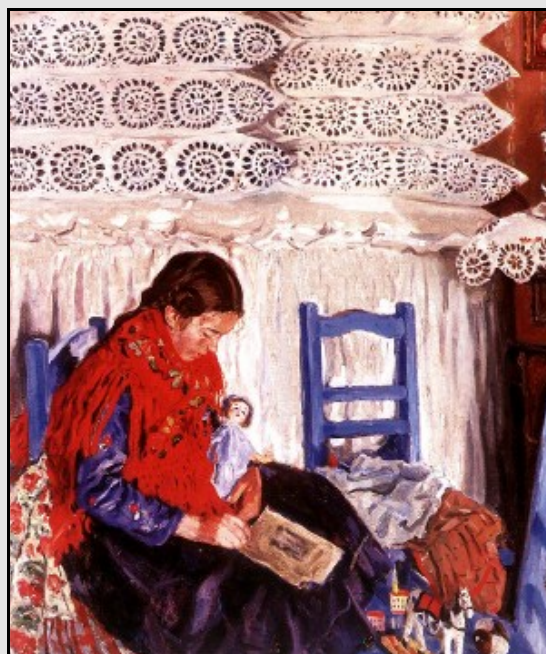

meg-megújuló dőrej-sor.
No, mégsem ágyúké.

A Schmidek-kocsmában tekéznek.
Hatvan év távolából. Az ekként régi ismerős - tehát
a mélytudatot is békéltető zaj -
még ismerősebb, ha meg-megszakad:
a két versenyző csoport most, ott is együtt söröz,
a bádogtányérba gyűlt pinkapénzből.

A csend időtlen kerete
emberi neszekkel pontozódik tele
falvanként nyilván mindenütt. A suta szó:
a "hiány-cikk" párjául a "zaj-hiány"
üdítően a tudatba szívható.

Az egyre távolibb pici neszek
úgy telítgetik, hogy - ürítgetik
oly zaj-üresre a földet-eget,
hogy - végy lélegzetet! -
a Semmi a legközelebb.

Perlmutter Izák: Olvasó lány

2010. október 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 10. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1. oldal

próza, versek

Ács Dániel: Vízió
Bányai Tamás: Sündisznók
Baranyi Ferenc: Most aztán
Kajuk Gyula:
Az utolsó szép napon
Millei Ilona: Halottak napja
Nógrádi Gábor: Elönt az ár
Ódor György: Elbukott ősz
Végh Sándor: Temetőben
Vihar Béla:
Az örök feladatból...

2. oldal

próza, versek

Andrassew Iván: Elfűtta a hó
Balázs Gyula: A Kín
Bárdos László:
A mai nap, a másnap
Bittner János: Archaikus álmok
Csiki András: Kérdőszóval
Fetykó Judit: Vihar
Kaskötő István:
Még egy kutya sincs.
Mészáros Márta: Torzó
Németh Tibor: Mint a plakátok
Péter Erika: Párából vett porból
Petőcz András: A kínai nő

3. oldal

próza, versek

Baka István: Itt
Bodó Csiba Gizella:
A Tűz-madár
Czégényi Nagy Erzsébet: Terhes
a földnek méhe
D. Nagy László: Tavasz...
Demeter Zsolt: Éjszaka
G. Ferenczy Hanna:

Lelkes Miklós

Haza

Költőszereg áltatta égi tájjal
önmagát, s népét: hamis dal-hazával.
Hitte? Nem hitte? Ezerféle útnak
végén sokszor egyszerű sír. Hazudtak,
vagy megtévedtek. A haza keret csak, -
de hidd másnak, ha netán önmagadnak,
úgy esik jól! Amit valóság tölt meg,
olyan keret csak. Ritkán szemgyönyörnek, -
de látón nézz, s a szemed visszaretten:
árulás, hitványság, míg egyre többen
új hordókról hazáról szónokolnak
híveiknek, ötvenhatos bolondnak,
ki mára már belegárgyult egészen
az "úgy volt"-ba, - pedig nem úgy volt, mégsem!,
s menj tovább, vissza, s egykettőre látod
a világháborús-borús világot,
s nagy keretben sikoltó szívre lépnek,
veszett állatként a keretlegények!
Persze, nem egy közülük hitte: szentség,
haza-érdek a tett embertelenség...
...de te, amikor azt a "hazát" véded,
már többet tudsz, - s nincs benned szégyenérzet?!

No és tényleg hiszed: csak az a fránya
francúz francúz volt, aki csinálta,
azzal az álszent ánglius pipással,
Trianont?! Sohse téveszd össze mással,
az igazat! Ó, azt magyar is tette,
az a sok érdek-labancos ebecske!
S ál-kuruckodó díszmagyar-leventék
önérdekesen gombolták a mentét...

A múltra úgy nézz: a jelent is nézzed,
s nagy keretében a tájat megérted,
a mostanit! Múltból áthozott rosszat,
ostobaságát olcsójánosoknak,
s kis nyálas fickókat, képük naponta
a képernyőt pocsékul rúttá rontja,
s ki ledolgozott annyi-annyi évet,
arról öntelt-tiszteletlen beszélnek!
Vagy neked ez kell?! Ez a papagáj-kórság?
Valóság-show-s, megvetendő valóság?
Ál-jogállam-hazája tolvajoknak,
akik hülyének néznek, kirabolnak?
Egyik sunyít, - s mivel bátrabb a másik?

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A keresztt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyeyi fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit: Rezenciók

Kamarás Klára: Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tenzs

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Péter Erika:

Túlhordott ölelés

Végh Sándor:

A csend hangjai

A Héber temetőben
Hegedüs Csaba: Fa
Kajuk Gyula: Ebéd a zöldben
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
Mándy Gábor: Születésnapomra
Millei Ilona: Az élet vize
Sárközi László:
Csikágó, I. szonett

4. oldal elfeledettek

Bóka László
versek

5. oldal klasszikusaink

Vörösmarty Mihály
versek

6. oldal gondolatok

Umberto Eco
Ur-Fasizmus

Ismeretterjesztő
dokumentumfilm.
Infó itt!

Chopin

Nocturne No. 21 in C minor
Smith, Jean Alexis

Szemforgatón egyre mellépofázik.
Nagy cirkuszban sok bűvész-mókamester,
s mind-mind tolakszik, elefántnyi zsebbel:
- Ne eltűnt pénzre gondolj, plebs, te drága, -
inkább csak csöcsös Puncimancikára!
Egy-egy ügyet olykor feldob a Látszat,
de jön rá kacifántos magyarázat:
ha beadnák hat lónak, hét ökörnek,
nem kétséges, tőle mind megdögölnek!

Haza? Mint hiszi sok tökfeses zöldség,
hogy a haza csak parancs, kötelesség!
Sok nagynevű ilyet mond, de ne dülj be:
hány hírdobos volt már csaló vagy hülye!
S hány volt olyan, kinél szerét vehették:
hülyét játsszon, mivel megvesztegették!
Kötelesség, jog, erkölcs, - sok-sok minden
együtt adhat Hazát, mely Szív - szívedben!
Hazát, mely nem csupán parancsnokolat,
ritkán adott, s csak percekig a holnap...
Nem hiszed?! Vedd elő a történelmed,
s ne hazugságnak adjál közkegyelmet!
A tömeg gyakran oly kapkodós fajta,
s szólamok színes rongya eltakarja
szeme előtt mi igaz, és a gaznak
tapsolni kezd, hazug szót hisz igaznak,
ha elbutítják, igen, vedd csak észre,
miként ijeszthet lelki szegénységre!

Nekem nem kell cukros ígéret-máza
(mindegy akárhány millió imádjál)
hamis hazának. Igazi hazám ott van,
jelenen túli távol-holnapokban.
El nem érem, de nagy tükörben látom:
utat mutat feléje Csillagálom,
Csillagálom, egy szívpíros varázslat,
amit kegyetlen jószág olykor áthat, -
áthat, ha kell, s kardok fényéle rebben,
villan álomban ébredő szemekben...

...az a Haza, lehet, csak akkor lesz meg,
ha majd hullámozó csillagvégtelennek
partján Te állsz, büszkén, ébredő Álom,
s Ég Földet áld lélek-dal koronádon.

Bányai Brigitta: Délutáni barangolás.

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullextra
Galamus-Csoport
Hetedhétatár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrasew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrasew Iván
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archívuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

Munkatársunk
Bányai Tamás
kéri az ön segítségét a
vörös iszap károsultjainak
megsegítésére.
Részletes infó itt!

Millei Ilona
Halottak napja

A temetőben lángoltak a gyertyák,
így tisztelegtünk a rég elmúlt előtt,
gyorsan leróttuk a halottak jussát,
hogyan megláncoljuk az áruló időt

egy pillanatra. Az apró lángok
ott értünk is gyúltak. Gyorsan égtek
a mécsesek, kanócos átkok váltak füstté.
A halottak napja péntekre esett.

Gyertyától gyertyáig suhantak az árnyak,
s mi számba vettük mind a vétkeket,
mit elkövethet ember, ember ellen.
A fejfáknál sírtunk. Gyóntuk az életet.

Vihar Béla
Az örök feladatból...

Az emlék titokzatos vándor. Egyik-másik olykor évekre,
sőt évtizedekre is eltűnik előlünk, barangol a feledés kusza
őserdejében, majd valaminő képzettársítás rejtélyes ösvényén
visszatér, s bekopogtat tudatunk ajtaján.

A közelmúltban, az egyik éjszakai órán, amint az írói hivatás
értelméről töprengtem, így bukkan fel bensőmben egy
elfakult háborús emlék. Földidéződött az az őszi délután,
amikor száműzött csapatunk átvonult a néhány órával előbb
szétdúlt falu utcáján. Egy kis időre lepihenhettünk a
megperzselődött árok mentén. Körös-körül, az üszkös
falombok fölött még ott lebegett az iszonyat pillanata. Hová
tűntek a helység lakói? Elmenekültek, vagy mindannyian
meghaltak? Senki sehol.

Végülis megpillantottam egy alig hétévesnek látszó fiúcskát,
aki az út porában gubbasztva, apró ujjai között ceruzát
szorongatott, s valamit körmölt a kődarabra terített füzetébe.
Mögéje lopakodtam. – Mit csinálsz te kisfiú? – kérdeztem tőle
nagyon halkán. De ő ügyet sem vetve szavamra, gyűrött irkája
fölé hajolt, és egy-egy cirill betűt pötyögtetett a kék vonalak
közé. Megismételtem a kérdést. Most már reám emelte sápadt
arcát, megkínzott tekintetét. – A leckémet készítem – felelt
szelíden és mégis elszántan. Megrendültén néztem szemébe.
Lám, oda az iskolaépület, a padok, a táblák, s talán az a kedves
tanító néni is megfagyott ajakkal fekszik valahol, aki – úgy
lehet – még délelőtt e betűfüzerek gyakorlására szólította fel
kicsiny tanítványait.

A gyermek írt, írt, immár társai helyett is. Kinek, miért?

S ekkor itt, ezen az őszi délutánon, a sugaras ég alatt, az
elpusztult falu közepén egy nagy igazság ütött szíven: a leckét
el kell végezni! Most már nemcsak őt, e parasztfiúcskát láttam,
hanem mögötte hosszú sorban mindazokat a férfiakat és

Végh Sándor
Temetőben

Csak az imára emlékszik a harangszó,
kongatja az utolsó pillanatot,
zengi, hogy csak hittel lehet szándékolt
világot tanulni, a szédelgők reményei
pénzért vett örömeik között,
életükben satnyulnak semmivé!

Szeged, 2010-09-01

Kajuk Gyula
Az utolsó szép napon

szára megszakadt a nyári fűnek
szívemből kitépett szerelem
sajog az őszen mindhiába
nincs kinek mondani szeretem

tüzemen vékony ágak égnak
kéreg alól sistereg a nedvük
ugróiskolát játszik három kislány
később énekelni támad kedvük

szára megszakadt a nyári fűnek
levelek fonákján a bogarak megülnek
hervad a nőszirm a töltés oldalán
nincsen kit szeressek elment az a lány

a fecskék már a telefondrótra ülnek
szívemben a hívások csendesülnek
pattognak az ágak sziszeg a parázs
fészkekben haldoklik a nyári darázs

Baranyi Ferenc
Most aztán

Most aztán vérszemet kapnak a fű alatti
rovarroganciák petét a napra rakni -
és erdőn és mezőn nő a bogártalom,
már nem is füveken, hanem faágakon.

A bolhaköhögés már kardallá avanszált
(bolhából - mely köhög - kitelne ötven új párt),
velük cincog a jól felfogott kisegérdek -

nőket, szeretszét az idő mélyén, akik hasonlóképpen teljesítették kötelességüket a szellem, az emberség és az élet folyamatosságának szolgálatával.

Íme, a kívánságom! Ha egyszer majd – jó vagy balsorsom közepette – akárcsak egyetlen hang, az ítélet szándékával felém szól: mit csinálsz? – ó, hadd tudjak válaszolni én is a papírlap fölé görnyedő egykori gyermek módján, hogy erőm, képességem és lehetőségem szerint a leckémet végzem, a reám bízott részt a közös és örök feladatból.

[1972]

Ódor György
Elbukott ős

Nekem nem integethet a nyár,
az ős pompája sem hull lábam elé,
hisz oly régóta megszoktam már
a szidást, a változó ütlegetést,

a lombok, s nappalok fogyása
fel sem tűnnek szűk cellám ablakából.
Belül, ott hull az a korlátlan
levél, hol ember ideje korlátolt.

Szerettem volna a színeket
látni, de rommá lőtték, s én itt vagyok.
Se ős, se tél nem lett hirtelen,
csak akasztófák, kötél és kínpadok,

nagyot sóhajt a hajnali táj
odakünn utolsó lépéseimtől:
testében a vörös köd szítál,
s a szél táncol egy idegen keringőt.

Ács Dániel
Vízió

Az orvosi némaságban voltam
gyermeked, s a nővérek nem
engedtek közel hozzád, anyám
- haldokoltál és haldokoltam közben -
nem akartál ölelni, s enni adni sem,
csak gáztól altatottan feküdtél
az ágyban, anyám, édesem,
haldokoltál, s én haldokoltam ott.
Betegen, súlyosan, önzőn, bután -
láttam a kízzott homlokodon
az egész kócos életet,
s az utolsó látogatás után
lányodat, ki az ajtóban rekedt

hol nincs sok macska, ott a cincogás temérdek.

És katedrára ül minden falubolondja
s a krétánál bizony fontosabb lesz a spongya:
felírni komplikált - törölni egyszerűbb.
Balgák az államok, mert nem mind Egyesült.

Most aztán összeáll, mi nem tarthat össze,
agyaggal nem barát a humor és a lösz se,
de mégis anyaföld lenne ez is, az is,
akár salak, akár sétányra szórt kavics.

Eltársak, végül is mi a túróható fel?
Van nyáron vadgyümölcs, télen kopott pulóver,
a csillag ágait se csökkentette pártom:
maradt az öt. S elég jól látszik mind a három.

Nógrádi Gábor

ELÖNT AZ ÁR, ZÖLD KÉSE TORKODON,
térdig kötődsz, csak ne vigyen magával.
Itt-ott egy-egy kéz, láb loccsan, s beárnyal
szomorúfűz rüggyel tavaszodón.
Csak múlna múlt! A kezed sem fogom,
lágyan lebegsz a zöldes ragyogással;
tenger, tavasz puffadt húsunkra tárgyal,
s már fuldoklunk, ha jól meggondolom.
No, szép világ ez, annyi szent, ha árad
a pusztulás, mint jobb jövő reménye,
s ember magát tartani, ha kifárad,
zöld fátylában holt óceánhoz ér le.
Sodratom. Velem-viselős maradj itt,
a szomorúfűz ága lám lehajlik.

1969

Bányai Tamás
Sündisznók

Az ingatlan ügynök újból próbálkozott.
- Nem bánná meg, higgye el. Beszélhetek az eladóval,
biztosra veszem, engedne az árból.
Mihály elismerően mosolygott.
- Szép ház, valóban nagyon szép. És a kert is... Nem
tagadom. Az árán persze lehetne alkudozni, de nem az a
lényeg. Túl nagy nekem. Kisebbit képzeltem.
Az ingatlanos csalódottan bólogatott.
- Értem Szabó úr, értem.

- lába kint volt, könnye maradt nálad -
és már ott volt azon a száraz,
ötvenéves homlokon a te szíved, lelked,
ahogy az én szívemet melengetted,
ahogy rendbe titted rendetlen szobám -
haldokoltál és meg is haltál talán
édesem, kedves, jó anyám.

Pénzes vevőkben bízott, márpedig Szadó Mihály sikeres
és mára már gazdag üzletember volt. Ennek ellenére nem
szeretett hivatkozni, a budai villát sem azért nézte meg, hogy
méretével bárkit is elkápráztasson. Tökéletesen elégedett volt
két szobás lakásával, amelyben tíz éve lakott egyedül.
Csakhogy az idő megérett a változásra. Napról napra jobb
viszony alakult ki közte és két huszonéves lánya között, s úgy
érezte, a közel húsz éves távolság tartás után látványosan
javuló kapcsolat őt is kötelezi a házasságra.

[Tovább>>>](#)

a vendég

Bányai Brigitta
festőművész

[<<<Kérjük látogassa a művész honlapját>>>](#)

[Következő oldal>>>](#)

"A jól megcsinált dolog jobb, mint a jól elmondott."
Benjamin Franklin

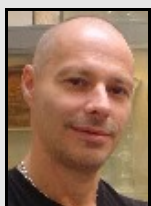

Andrássew Iván
Elfútt a hó

A hó északról jött, a szél átfújta a ház fölött. Nem pelyhekben esett, hanem szálakban, és olyan volt, mintha a szálakat a ház fölé húzta volna valami erő, hogy védjen minket, ha kiállunk az ajtó elé. Mert néha ki kellett menni a sötét szobákból meg a mégsötétebb konyhából. A bátyám köhögött, és nem tűrte, ha odabent dohányzunk.

Magamra vettem a kabátomat és két pokrócot, a füles sapkámat. Először csak az orromat dugtam ki, aztán a kezemet, végül kimerészkedtem. Akárhogy undorodtam már tőle, gyönyörű volt a hó. Békességet éreztem a süket csöndben. Leültem a karospadra. Szelja kijött utánam az ámbitusra, és akkorát szellentett, hogy összerázkódtam.

Tovább>>>

Bittner János
ARCHAIKUS ÁLMOK

Lennie kell ideálnak a pénzen túl, a hatalmon túl, ahogy azt Plátón kettőezer éve leírta. Elhiszem akkor is ezt, ha a mostani éra nem érti. Újra meg újra leírom: A barlang mészhó borította síma falára vetülve az árnyak az életigazság szebb és élnivalóbb lapját a kezünkbe leosztják. Most, ha az álmaid is megcsalnak, azért se feledd el: élnek még követek, kik a múltat nézve a holnap rózsaszínű fényét hirdetik itt és most.

Bárdos László
A mai nap, a másnap

Változatok Mallarmé szonettjére

A szűz, a szertelen — ma épp övé a név.
Az éj roncsaiból próbál magasra szökni,
s megállni fönn, amíg csak részeg szárnya győzi:
a tóra rá nem ér, elhordja néma év.

Mit nekem? Átölel — mondjuk — a nap, a jég
— máris elvált a rím —, s bizton leköti foglyát,
s viszont belém szorul a nagy változatosság;
én azt fojtom, ami tőlem várta terét.

Daloljak, míg nyakam rázza agóniámat?
Világszínházamon belül éjjel cikázhat,
de havon, tollamon keringve vak a szem.

Ő a hó, tolla csak maga számára csapda:
hogy maholnap a test biztos célpont legyen,
magát más nap elé megvetőn odatartja.

Petöcz András
A kínai nő

Biciklivel jár a kínai nő,
nem száll metróra,
busszal sem közlekedik.

Jól beszél kínaiul a kínai nő,
és megtanult angolul is,
meg számos idegen nyelven.

Sanghajban született a kínai nő,
egy toronyház 32. emeletén
élte le túlsúfolt gyerekkorát.

Csiki András
Kérdőszóval

Menjek, mit csináljak,
Márba, sarokba álljak?

Menjek, kire várjak,
Milyen tőnek szalutáljak?

Kinek higgyek, kibe higgyek,
Ki segíthet, hol segítsék?

Mikor, merre, meddig lássak,
Forgószél, és ha támad?!

Hova menjek, mit csináljak,
Miféle őrséget álljak?

Jaj nem tudom!

Németh Tibor
Mint a plakátok

Elvesztem a plakátrengetegben
én lettem egy lecsüngő
szétázott hajlat.

Rám ragadt
egy korábbi kampánykép,
s a szöveg úgy takar,
mint temetetlen holtat az avar.

Papír bőrömön tetovált reklám
egy színházi műsor,
régi focimeccs,
akciók hírhada néz rám;
itt minden, mindent utál..!

Bár szél cibál,
én kapaszkodok és maradok,
mint darabka kopott szótöredék
a százszor lekapart tűzfalon.

Péter Erika
Párából vett porból

Talán mégis szeretsz,
szeretsz engem Isten,
mindennapi kenyeremet
megadtad ma is,
elnézted éhes vétkeimet,

Most egy vidéki ország
üres utcáin bolyong a kínai nő,
íjedten nézi a kihalt sikátorokat.

Vidéki ország, suttogja bele
az éjszakába az elárvult kínai nő,
és kicsinke kínai szívébe

ismeretlen rémület költözik.

Bányai Brigitta: Bicikli kastélyal

Kaskötő István
Még egy kutya sincs.

Részlet egy készülő regényből

A gyerek nyugtalanul aludt, fel-felriadt álmából. Az
őrmester gyakran ránézett, betakarta. Úgy hajnal felé lehetett
mikor, a prics sarkában ülve találta.

-- Valami baj van, fiam, miért nem alszol.

-- Rosszat álmodtam. Mindig éjcsaka.

-- Mit álmodtál.

-- Nemtom, csak nagyon rossz. Nappal nem, csak a
sötétben.

-- Nem emlékszel?

-- Nem, csak valami rámdül. – panaszkolta.

Még ült az ágy szélén az őrmester egy ideig, a gyerek
bóbiskolt, aztán lecsúszott az ágyon és elaludt. Csend volt
aztán reggelig. Megették a málé maradékot, Sapi egy
keménytojást adott a gyerekeknek.

-- Nézd csak öcsi, ez megmaradt, szégyenszemre nem
viszem haza.

Aztán jött az váltás, mindenki ment a dolgára. Miután az
őrmester átadta az ügyeletet Gulyásnak, intett a gyerekeknek,

hidegben meleggel
bélelted ki lelkem,
így mehettem
üveghegyre,
majd azon is túlra,
kijutva kusza
ingoványból.

Lásd, bárhol jártam,
megtaláltam
így is a helyem,
így, gyökértelen,
mint fák kérgén virágzó,
egyetlenszer nyíló
buja bromélia,
ki csak párából vett
porból, fényből él,
s épp lila virágait
ontja... boldogan.

Mészáros Márta
Torzó

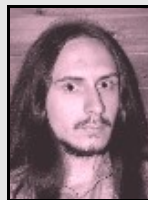
Végül lefoszlanak
a felesleges dolgok,
s a csillagok alatt
magam maradok.
Görcsös ölelésbe
megdermedt két karom,
akár hamuba fúlt
pompeji alakon.

Hallom, amint zúg,
túl a szavakon,
dallama vad, ősi,
panaszló, monoton,
s dobol fülemben,
mint süket falakon,
a vak élet dala.
Hallgatom, hallgatom.

-- Na gyere fiam, lássuk miből élünk.

[Tovább>>>](#)

Balázs Gyula
A Kín

Ó, hát mondjátok, ki ne ismerné
E bohókás ördögöt, a Kínt?
Mintha születését ünnepelné,
Csörgőként rázza meg tagjaink.

S ugrándozik vadul kint és bent is,
Mert mindig, mindig telhetetlen.
S átfutkosná ő a végtelent is,
Hogy új játékszerekre leljen.

Csapkod folyton és nem elég neki,
Hogy az örömet megemésztheti:
Sunyi módon, fel, az agyunkba mászik.

S míg felhangzik az utolsó, komoly,
Vad zihálásból a halálsikoly,
Mint vásott kölyök, ő csak vihorászik.

Fetykó Judit
Vihar

Szél fúj, jön a vihar, reccsen, törik a gally,
hajlik, nyög bele mind, levél hull, mindent behint.
Csippen-csöppen a víz, zúgó zápor esik,
zuhog, mossa a tetőt, hozza az őszi időt.
Fázik, hervad a táj, múlik lassan a nyár,
itt van, közeleg az ősz, hagyja a nyári időt.

[Következő oldal>>>](#)

"A művészetben arra a tökéletességre törekszünk, amit az életben nem érhetünk el."

Jasper Fforde

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

részlet

Nehéz erről beszélnem.
A vitrin hátuljában áll a váza, a két korsó.
Virág helyett vettem, pedig ott virág szokás.
Az asztalon várta, vékonyka, áttetsző üvegből,
a bőre volt ilyen, szinte átsejtett a húsa,
látszott, az orrán egy aprócska izom feszülése pici
gödröt mélyít, ahogy a szíve felhevül.
Az asztalon maradt, lehet, ki sem derült, övé.
Most mementó, egyikéé a bűneimnek.
Én tudtam, három év után mezítelen kell feküdjünk
egymás érintését megélve estétől reggelig,
sőt, lehet, sokkal tovább, hogy a helyére kerüljön
ő, meg én és múltunkhoz méltó folytatást találjunk.
Talán ő is így akarta, csak egy nappal később,
megzavarta valami elv, téves erény, hiányzó tapasztalás,
vagy éppen irántam az érzés, azt ne gondoljam,
ő csak úgy bármikor leakasztható.
Nem, azt nem hihette, hogy én itt csak arra várok, végre
ágyasom legyen és pusztán férfiúi önzés, amit kérek!
Nem, azt nem hihette, hogy most én
pont őt készülök megrabolni!
Miért nem értette meg?! Ó, miért, hogy a könnyek
nem omoltak sósan az ajkáig: Ne tedd! – s mosták össze
nedvét a nedvemmél, mert már csak ők, a könnyek tudták,
nem az ész, ki kicsoda itt és mit ér?
Éreztem, hogy roskad bennem össze minden
tartóelem, amit emeltem, amikor elment azzal,
hogy majd másnap találkozunk.
Rátéekintve a romokra, minden mindegy, követtem el
a bűnöm, és nem tudom elégszer magamon megtorolni.
Másnap estefelé kopogott be, mert hiába várt,
kimentem hozzá, be nem engedhettem.
Úgy fáj, hogy azóta sincs, hogy örökre azt hiszi
ez vagyok én, s az igazat megtudni nem fogja soha!

Bodó Csiba Gizella
A Tűz-madár

Szemedben tűz ég,
tábortűz visszfénye,
lángjai csillagszórókat
röptetnek az égre,
s a hevülés forró lángjából,
ágakból rakott máglyából
táplálkozó fény-láng
lobog, surrog, lohad,
táplálja lelkedet,
testednek étket ad.
Láva tűz égig ér,
folyik a tűz folyam,
gyász marad utána,
kihűlt kohó-salak.
Kell majd egy évszázad,
benövöd holtodat,
gyér-zöldből támad fel
a Tűz-madarad.

Hegedüs Csaba
Fa

A fák lehetnek ezer évesek
s mesélhetnek ezer történet
üthetik őt
véshetik őt
megnyesik koronájuk
levágják madárnak fészket
elveszik az odút
Még lejjebb őt
lehántják készül a gerenda
közepén nyárfa szíve ébenfa
húsából sík összetolt váz
temető azélotthonminekemház
Kiszárít benneteket is az idő
megtörtök elporlad rajtatok a kő

Kajuk Gyula
Ebéd a zöldben

leghéghhez akár a templom nagyóráját is hozzá
le igazítani. A nyári hónapokban délelőtt,
pontban tizenegykor, ha az ember a vadszőlővel vagy
borostyánnal befuttatott kerítések mentén felemelte
tekintetét a simára kopott, tompán fénylő kockakőről és
elnézett a fasor vége felé, biztosan meglátta jellegzetes
alakjukat, amint élénken beszélgetve, ám lassú, megfontolt
lépésekkel közeledtek. Megszokott útvonaluk két kerthelyiség
előtt is elvezetett. Ezek divatos, leginkább az esti
vendégforgalomra, ünneplő társaságokra, külföldi turisták
autóbuszokkal érkező csoportjaira, esetleg Pestről átruccanó,
romantikus vacsoráról áhító párocskákra alapozták
üzletmenetüket. Ilyentájt, jó esetben csak a hangoskodó,
egymást heccelő szakácsok foglalatostkodtak a hátsó
helyiségekben, vagy a mindig gondterhelt, savanyú arcot vágó
üzletvezető pillantgatott aggodalmaskodva a főút felé, hogy
jönnek-e már a mindig késlekedő szállítók.

Tovább>>>

Demeter Zsolt
Éjszaka

bagoly és denevér kormot szítál az éj
nyikorognak szél szaggatja a hangokat
szikra száll lyukat éget éj sötét köpenyén
s fényt hullat levelekre a hold
alszik az este

hasadtok
ezer kicsi darabra
siratom mint zokszó nélkül állva
Így végzed, bútor
s gyökered törzse a bakónak behódol

2005

G. Ferenczy Hanna
A HÉBER TEMETŐBEN

Kőkerítés dőlt falán keresztül
bejár a szél surranva, szökellve
ősz fénnyben márványtömbök égnek
titokzatos rózsapírt lövellve.

Felkomorló, sötét obeliszk -
a feliratok sokat sejtetők
csak állok itt, mély döbbenet szívemben
mert nem egyformák mind a temetők.

Elburjánzott cserjék nőnek szerte
ösvény köztük alig járható -
rég bezárták, nem tudom mi végre
fölötte még madár sem látható.

Sok síremlék hamvakat sem őriz
csak „Dachau” és mellette a név
s nevek hosszú, hosszú oszlopokban
mert füstté vált egy egész nemzedék.

Törött táblát nézek lent a fűben
még rajta Mózes héber számjegye -
s vízióként elvonul előttem
a sárgacsillagosok menete

1970. Aszód

Mándy Gábor
Születésnapomra

Éltem 65 évet.
Legalább!
S ha nem változtatják meg
a szabályt,

mostantól kezdve
ingyen utazom
minden buszon és
vonaton!

D. Nagy László
TAVASZ – NYÁR – ŐSZ – TÉL

Sarjad a fű a határ kizöldül
Friss harmatot iszik a várakozás

Felmelegszik a kő a víz a levegő
Kiszárad a Föld kifárad az ember száraz a tüdő

A lemenő Nap sugarai a gyümölcsöskert körül ringanak
Ami volt test-erő a földben megfordulva haza ér

Csend lesz újra hideg szél seper a havas tájon
Lesz-e elég erő újrakezdeni remény nélkül megint

Sárközi László
Csikágó
I. szonett

...kivilágolt ablakból nagy kacaj
hallatszik, köd gombolyodik, a párás
macskakövön vinnyog a macskakaj.

A sötétből lassan szürkül a látás,
távol villamos visong, busz zörög,
járdához simul. Munkás lődörög,
svájci sapkáján folt, homlokán vágás

a ránc, táskájából kilóg a csomag;
csonka colostok, tört kiskalapács...
rágyújtana, majd némi matatás
után inkább fölszáll és már nincs nyoma.

Tompa árnyék csorog az utcákra:
nyújtóznak a fák, a házfalak doha
s váratlanul kialszik a lámpa.

Czégényi Nagy Erzsébet
Terhes a földnek méhe

Sikoltsatok csak rozsdás falevelek!
Zöldellő lombokból nektek mi marad?
Sárba taposott álmotok nyüzszít,

Amikor a kisbaba
először feláll,
úgy érzi, előtte már
nincs akadály.

Nekem most kezdődik
a nagy menések kora.
Beutazom az országot.
Most vagy soha!

Majd egésznapos
kirándulásokat teszek.
Vár Pécs, Szombathely,
Miskolc és Szeged.

Úgy tervezem: útközben
ér majd a halál.
Ott temesetek el,
ahol a vonat megáll!

Millei Ilona
Az élet vize

A kicsi téren már rég autók parkoltak. Tér voltát is csak
annak köszönhettem, hogy a málló vakolatú egykori paloták
között, az olajfoltos aszfaltba ágyazva három fája megmaradt.
Két fiatalka platán és egy hatalmas nyárfa, amely igyekezett a
terecskét lezáró templom tornyai fölé nőni.

A téren ez a nap is úgy kezdődött, mint az összes többi.
Az emberek siettek a forgalomtól zúgó körút felé, kutyák
szaglászta izgatottan körbe-körbe, itt végezték a dolgukat.
Az egyik nyitott ablakon át kihallatszotta pontos időjelzés –
hét óra van – mondta egy kellemes bariton.
Az ötödik sípszóra megérkezett a férfi is, ócska overallban,
piros kockás ingben, széttaposott munkacipőben. Kezében
ócska nejlonzacskót és egy lapátot szorongatott. Leült a
járdaszélre, letette a lapátot, s óvatosan kirakta maga mellé a
szerszámokat, vésőt, kalapácsot.

Tovább >>>

Baka István
Itt

Itt minden gyom örül a délnek,
hogy nem kell másra vetnie
parányi árnyát. E vidéknek
holtan se lennék semmije.

Minden bokor magának térdel,

Ellopták tőletek a nyarat.

Dércsípte magányos reggelen,
Bömbölve húrjába csap a szél,
Vacogó ablak pislákol riadtan,
Száras faág dühöngő táncra kél.

Bömbölj csak szél, tombold ki magad!
Lejár a te időd is, ne félj!
Terhes már a földnek méhe,
Új tavaszt szül majd a tél.

2009.

esdvén az istentől esőt,
s ha küld – kuporgatja a tócsák
ezüstfilléreit a föld.

S azt is tudom, mindegy e tájnak,
leszek vagy nem leszek jelen;
csecsemő arcáról a légy:
elröppen emlékezetem.

Csontjaimmá szikkadt magányom
nem málík szét soha e földben,
a kiürült jövőbe lépek
mégis, hogy sorsommal betöltsem.

Következő oldal>>>

"Írj valamit, amit olvasi lesz érdemes,
Vagy tégy valamit amiről írni lesz érdemes."
Benjamin Franklin

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Bóka László

1910-1964

Líra, ledér leányka

Líra, ledér leányka,
oly ritkán fekszel ágyba,
talán bánt a csömör,
vagy bűnbánat gyötör?

Mű zsoldosokkal háltál,
hős múzsát plagizáltál,
újságíród kitartott,
míg hirdetted a harcot.

Mímeltél szent apácát,
ráztad vezeklők láncát,
hirdettél új hitet,
mely neked jól fizet.

Mesterkélte fífikával
háltál politikával,
éhes munkást ettél,
s rá új adót vetettél.

Koreszmék nagy lirája
napilapok rimája,
most, ó most mibe fogsz?
Hallgatsz csak, vagy dadogsz.

1938

Deportáltak

Még tervezem, hogy táviratozom,
s várom a választ, mely majd megvigasztal,
hogy mégis éltek. De már nem sokáig
ámíthatom szívemet e vigasszal.

Kínban, ködben

Milyen napok... Milyen esztendő! Istenem, milyen élet ez?
A tér, a végtelen, milyen szűk létünk szörny méreteihez.
Sorsunk sodra után hol kullog a gyalog-sánta képzelet,
a vak végzet nem ily kegyetlen! Ilyet csak hideg ész tehet:
könyörtelen, tervező elme, ki szörnyű okokat okoz,
kinek a jóság épp úgy terve, mint néha eszköze a rossz,
ész, kit eszünk gyenge felérni s hitünk hiába tapogat,
miért gondol néha jó termést, s miért ily szörnyű napokat
ki tudja? ki tudhatja ezt! Semmibe mereszti szemét,
ki megkísérli elképzelni eszméi szörnyű menetét,
fogalmait (ó mi egy csillag!), hogy társulnak képzelei,
két egymásbafutó világnak recsegő eresztékei...
Mit gondol most?
Mire gondolhat, hogy ilye szörnyen gyötretünk?
Mit plántál terve kényszerében, hogy így tépi ki gyökerünk,
hogy már rég nem a földön élünk csak valahol a föld felett
a nyúlós, nedves kínban-ködben mely csillagaink közte lebeg...

1942

Babits Mihálynénak

Jaj hányadik a vers, melyet nevedre
írok, Babits Mihály!
Öcsémnek írok így elkéservedve,
s reménytelen tábori lapokon
kérdem tőle: mi fáj?

Már nem tudom, hogy messzebb kit sodort el
ez a szörnyű vihar!
Azt sem tudom, e versem téged hol lel,
mily földön túli pokolbeli harcban

Mert nem lehet, hogy éljeteK, ti tiszták,
mi átvészeltük, botladozva, gyáván
e kort, de nektek hogyan adott volna
önmaga ellen kegyelmet a Sátán!
Nem is hevít a bosszú értetek,
emléketek olyan tisztán ragyog,
hogy fényében setéten ég a nap,
és én is, én is felelős vagyok.
Ruháimat megszaggatta az ostrom,
s mint gyászolót a földre ültetett
az akna, mely lakásom elsöpörte,
a szobát, hol sohasem ültetek,
s ahol már emléketek sem lesz vendég.
De könnyem nincs siratni titeket,
ülök a jégen, lassan hull a hó,
álmos vagyok. Nem érzek hideget.

1945

Mint Vörösmarty neve

Arccal a fény felé,
mint a vakok,
sötét világomból feléd
topogok, tapogatok.
Szavam nem érted már,
csak hangom hallod,
a zörejt,
amennyit értesz, az felháborít
s kétségbe ejt.

Talán a némaságom érhetőbb,
világóta ezen a nyelven szólnak
a sziklaormok és a szenvedők.
Talán e világtalan topogás
többet árul el, mint a szó,
s hangosabb, mint a zokogás.
Talán arcom fényváltozásain,
mint csillagász a vak csillagokat,
meglátott fényeim és árnyaim,
és megérted, hogy te, te vagy a nap,
hogy nem én forgok, csupán tükrözöm
forgásodat.
A sűrű árnyból kiszámíthatóbb
a távolság, min nem tör át a szó.
talán vakon tapogató kezem
elmondja, hogy fut el a cél,
botozgatva csak ütöm a nyomod,
csak botorkálok, s meg nem érkezem.

Oh, vers, mihaszna vers, ti zengő képek,
nem engem mondtok, magatokért szépek,
rímek, rimák, ti akkor is zenéltek,
amikor már kínjaim se élnek!
Poézis, szent mulattató üzem,
a nevem általad csak úgy üzen,
mint Vörösmarty neve a mozin!
A szívből kiszakadva zeng a kín.
Elsüllyedt táj felett lebeg a szín.

1957

a szenny fiaival.

De azt tudom: te állod ezt is vérig,
te szellem, vértelen.
A föld elmúlhat, vetésed beérik
és menedéke vagy minden igaznak,
s annak, ki védtelen.

1943

ÉLETRAJZ

Költő

A szemérmetlen szeméremről prédikál
az eunuch a bordélyházak ablakába kandikál
a nincstelen már azt se tudja hogy miből de költ
a gazdag az meg mint a dervis a nincstelenek jogáról üvölt
ám így intézték valamely hatalmak
hogy az akinek szólni kéne hallgat

A néma mélyen a torkából énekel
a süket versben hirdeti hogy minden, minden minden érdekel
a százkilós mint a pacsirta égbe száll
az ortopéd suszter keres mert holnap lesz a sánta-bál
ám így intézték valamely hatalmak
hogy az akinek szólni kéne hallgat

Hallgat oly mélyen mint a mult
mert mint ősei félni megtanult
de nem tanult hazudni mint azok sokan
kik tegnap még purcantani is féltek hangosan
s elbujtak gyáván amikor halállal járt a tett
s amikor az aki ma fél bátran verekedett
most hallgat s gyűjti szavait mint sebzett seb a gennyet
de holnap tele freckeli átkaival a szajha mennyet
és bárhogy intézkednek majd a rettentő hatalmak
akinek szólni kéne szól míg végképp el nem hallgat

1945

Ihlet

Mindig feszültebb izgalomban
remegek most minden tagomban.
Tenger! mondom a fürdőkádnak,
Ég! mondom szobám ablakának,
és olyan most a mennyezet,
mint rámszuhanó jéghegyek.
A cipőm felfalja a lábam,
felhőben ülök a ruhámban.
A kiscicám: oroszlán-csorda,
cigarettám tűzhányó orma.
Elveszett minden mért arány,
minden nagy, én vagyok parány.
Órjások közt egy pondró reszket:
ma valamibe belekezek.

1958

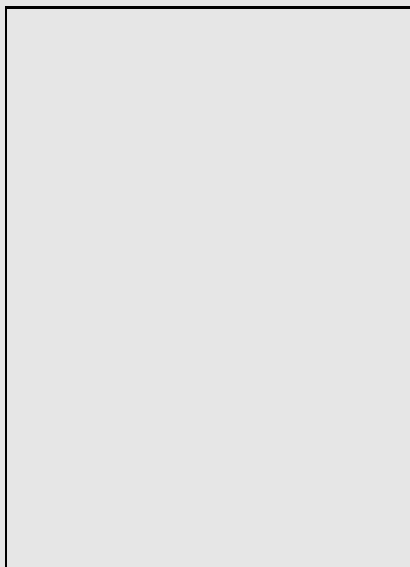

Mult és jövő

Isten áldd meg
 mert csak az istenáldás
segített rajtunk
 soha mi magunk
ingyen kegyelmek láncreakciója
hogy élünk még és magyarok vagyunk
tatár-dúlás Mohács s a bécsi császár
vesztett csaták vérpadok börtönök
nem pusztított annyit mint a türelmünk
a türelmetlen úri ördögök
soha éhezni s kétpofára falni
mint mi
 a Földön senki nem tudott
mihaszna élni semmiért meghalni
és minden forradalmunk elbukott
és véka alatt tartottuk Petőfit
itt sutban ültek a világsodák
Amerikából kemény valutáért
vásároljuk a Bartók-muzsikát

folytatni sem tudom
 hát áldd meg Isten
magyarodat
 azzal hogy elszelelsz
nem kell kegyelmed nincs már szolga-tűrés
s ugyan mit merhet már az úri mersz
még egyet-kettőt pusztítunk egymáson
de tévedésből nem elvszerűen
nem várjuk hogy Kossuth Lajos üzenjen
és Rákosi már hiába üzen
nem bűnhődtük meg rettenetes multunk
nem is akartuk
 a jövőt minek
építgetjük lassan a magunk kínján
és nem adjuk el többé senkinek
teszünk-veszünk csetlünk-botlunk e tájon
e csúf kis haza mégiscsak miénk
nekünk legyen jó és másnak ne fájjon
így üt lovaggá az emberiség

1962

Ötvenbe fordulóban

Megnyílt a föld és leomlott a hegy,
a házat elnyelte és eltemette.
Csak én tudom helyét. Ki arra megy,
közönyösen lépeget el felette.

Természeti jelenségek ezek.
Az idők telnek, törvények betelnek.
De a költőnek nem nagy élvezet,
hogyan – hajléktalan – tovább énekelhet.

Ezidén már ötvenbe fordulok
s az idővel betegségek versengnek.
Egy elpárolgott kulcs után nyulok,
mer ilyen korban az ember nem csenget.

1960

A várható előtt

Félek
a betegség riaszt
iszonyodom a várhatótól
és utálok a félhetőt
s futnék a jöhető elől

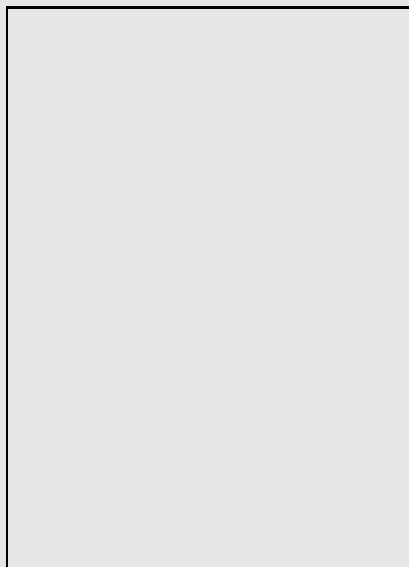
ételembe íz helyett ez keserül
italomba zamat helyett ez fanyarog
minden sok beszédemnek ez van alján
és erről álmodom rémálmokat

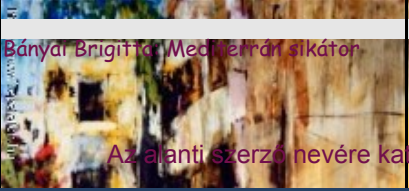
méltatlan félelem

de ne adj méltóbb félelmeket világ
jobb magam féltene mint másokért remegni
jobb az én válságomba beleveszni
mint a világéba

kicsinyes remegő
így szeretlek nagyvilág

1964

Bányai Brigitta: Mediterrán sikátor

Az alatti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható

Bányai Brigitta: Az idő vasfoga

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,
Farkas Imre, Csizmadia Sándor, Habán Mihály, Keresztúri Dezső, Várnai Zseni

Következő oldal>>>

Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,

Ez a válogatás, csupán ízelítő kíván lenni a költő
életműéből, a szerkesztő szubjektív véleményét tükrözi.

Vörösmarty Mihály

1800-1855

(ÓH FUSS E KEGYETLEN FÖLDRŐL...)

Oh fuss e kegyetlen Földről, fuss! mert ez irigy ház.
A kimeszelt falakon mászkálnak sánta polockák.
Szerte legel sok bolha sereg vért ontva nyomába.
És noha ezrenként pusztítjuk, visszakerülnek
Kétszerezett számmal barlangjok szennyes öléből.
Gyakran ez a két nemzet ugyan még harcra is indul,
Akkoron a székek s asztal mind földre verődnek,
Ablak ráma ropog, törik ajtó, e kegyetlen harc
Dúló vészei közt ki vágya kifutni közülök?
Éjtszaka a terhes bolhák s a sánta polockák
Vállokat hátodnak szegeznek, egy lusta rugással
Bélyegezik oldalbordáidat, az éktelen éjnek
Magzati, borzasztó kinzás közt bűzőket hintik.
Mondhatom azt, hogy barmaidat szaporíthatod itten,
Mert ide bár egy nélkül jöjj, ezerekre tehetsz szert.
Hú követők lesznek, mindenhol véredet isszák.

Pest, 1817

A RÉGI ÜDÖK EMLÉKEZETE

Tehát ezekre kelle jutnod, ó Haza!
Hogy ön fiad tiporjon el,
S pártos kezekkel tépje, fossza kebledet,
Mely szülte és nevelte őt?
Hah! rút hasonlás! általad fogy a Magyar,
Mérged csavarja őt alá,
Úgy hogy ne lássa majdan a dicső Eget,
Holott ragyognak Ősei,
S örülten a vitézi tűz helyett dühös
Pártok vezessék fegyverét;
Hogy más kegyéből várja a magasztalást,
S nem szíve, karja adja meg.
Ha valaha (ments meg Nemzetemnek Istene!)
Így elfajulna a Magyar,
A vad Tatár még kétszerezve táborát

A KÖZELGETŐ VESZEDELMEKNEK ISZONYÚ CSAPÁSIT KÉPZELŐ SZIVNEK PANASSZAI

Hogyha az erdőkön lett volna világra jövéssem,
S ott egyedül lettem volna reszketve magam,
S a zuggó fák közt rettegtem volna vadaknak
Ordító szavokat, s küszködözéseiket,
Ily vad borzasztó esetek közepette meghuzván
Én magamat, nyelvem forgana szótalánul.
Mostoha sorsomnak szomorú kebelébe kijutván,
Tám lekötött nyelvem megszabadulna nekem.
Most, mikor Istenség szollást is engede, némán
Hallgatnék, nyomorult s bal esetekre kiszánt,
Oh, jó s rossz esetek igazán kiadója Teremtőnk
Távoztasd, ha lehet, e panaszimnak okát.
Sirjához közelit bajoló pályája Atyámnak
Egymást váltogató emberi évek után.
Tagjai csüggednek, s már teste is romlik hanyatlík,
Oh mire jut, mire jut ennyi veszélek után!
Oh Kedves Nemzóm! Szülőm! és Kedves Öcséim!
Nénéim! Hugaim! Oh mire jut fejetek!
Tám valamely idegen még szán fetrengni veszélbe
Színből s még mélyebb károsodásra hozand?
Tám idegen nemzet gyilkos uradalmi által
Kínozz? Mely szomorú, és bal esetekre juték!
Távozz, oh, komor éj rút fellege, menj el előlem
És ti család Sorsnak képzei tünetek el.

Pest, 1817

SONETT

Jó reményi a jövő időnek,
Bármiként megúntam immár életemet,
S kértém, hogy tovább ne bukjam, végemet,
Kedvre bátorítva élni késztnék.

Élek; a csaló napok sietnek,

Ismét rohanjon ellene,
S minden veszély, melyet kiálltak Ősei,
Szálljon fejére, s döntse meg;
Előbb, hogysem felejtse férfi érdemét
És rút alázat nyomja le.
O! ezt kívánom én, ha tán utóbb imígy
Megrontna pártos érzeted,
Hogy férfi korban; nem gyalázatok között,
S lassan fogyasztó módokon;
Hanem iszonyú fölséggel a villám szerint
Tűnj el, dicsőn halj, s vessz magyar!
Ekkép beszélt elkeseredetten egy Hazafi
Látván Hazája térein
A sok Magyart, kit átkosan teríte le
Külső segéddel a Magyar.
Igy szólt: utánna jajdúlt a vidék szele,
S rá zúga egy bús fergeteg;
Irtóztatón morgott szavára a hegy is,
És hármasan dörögte vissza: "vessz Magyar!"

Pest, 1820

ÉLETRAJZ

(A JÖVŐNEK SZÉP REMÉNYIT...)

A jövőnek szép reményit
Dúlja bennem a való,
S föltünendő napjaimnak
Fénye már borong s csaló.
Hé! ti veszni tért koromnak
tikosan költ csillagi.
Merre vizstek? Vak hevemmel
Ki fog sorsot osztani?
Évek hogyha elhaladtak,
Vissza sem tekintenek,
Másolatlan megy folyások
És azokkal mindenek.
De ti számatlan keservim
Szüntelen mért gyötretek
E sebes szív érzeményit?
Tán hogy sírba üzzetek.
Nem! - Tovább is élni enged,
Élni, búban sínleni,
Lételemnek alkotója,
S a halállal küzdeni.
Zordon álmok éjjelenként,
Nappal üldöz a való.
Képzetimnek tengerében
Minden engem furdaló.

Börzsöny, 1820

Szívszakadva várok: a várt percenet
Megjelent, s hah! mely kecsegtetett,
A remény, nem szül valót szívemnek.

Mily sokat visz gyors időnk magával!
Nézd, amott a múltak néma tengere
Tág ölébe minden voltat bévere.

Oh! csak a remény a biztatással
Nem merül el abba; sőt előbbre kel,
S a jövőből hozzám új csalást lehel.

Pest, 1820

A KIS LEÁNY BAJA

Isten a megmondhatója
Mennyit szenvedek,
Testi-lelki nyúgodalmam
Mint eltűntenek.
Nappal álom forr fejemben,
Éjjel gond viraszt;
El sem végzem, máris újra
Kezdem a panaszt.

A sohajtás tartja bennem
Még az életet.
Keblem a sok sóhajtástól
Szinte megreped.
Csak sovárgok, csak tünődöm,
Nem tudom, miért?
Mintha égnék s vágyakoznám
Bírhatatlanért.

Ah ha e sovár tünődés
Tán a szerelem;
Akkor jaj szegény leánynak,
Akkor jaj nekem!
Aki engem úgy szeressen,
Élve, halva hív,
Amint én szeretni tudnék,
Nincs oly férfiszív.

1835

HÚSÉG

A leányka mint madár,
Repkedő és csapodár;
Minden újabb pillantása
Egy hivének buktatása.
A leányka lenge nád,
Hajlik tőled és hozzád;
Szellő hajtja jobbra balra,
Majd keletre, majd nyugotra.
Keblet minden szépre tárj;
De leánytól jót ne várj!

Mely gyönyört az óraád,
Úgy tekintsd mint rózsafát,
Melynek kurta ifjusága,

Bányai Brigitta: Nyári fuvallat

Kisleány-seregben
Serdült hajadon
Jár szelíd örömmel
A zöld pázsiton.

Tűzve szög hajába
Van virágos ág;
Maga messze földön
A legszebb virág.

Még alig hagyá el
Bábjátékait,
Még alig felejté
Gyermekálmait.

Mint kicsin baráti,
Ártatlanka még,
De szemében új tűz
Bájlilága ég.

Lába, mint a szellő
Könnyűden lebeg,
Ah de keble néha
Lassan fölpiheg.

Vajh, ki bírja e szív
Első vágyait,
Tiszta gerjedelmét,
Sóhajtásait?

Vajh! kinek virít e
Mennyből szállt tavasz?
Szent egek! beh boldog,
Boldog ember az!

1835

SZÉCHENYIHEZ

Őrizzen sorsod s nemtőd a közszeretettől,
Nagy lehet ily áldás, ámde fölötte gyanús.
Akkor ohajtsd azt, hogy téged mindenki szeressen,

Hervadandó szép virága.
A leányka gyenge ág,
De szerelme szép virág:
Szedd szelíden a virágot;
Meg ne sértsd a gyenge ágot;
S mely gyönyört az óra ad,
Vedd s köszöntsd el poharát.

Mit sovárgasz? mit tünődnél
Hosszu hűség lángirúl?
Még a nap sem hű az éghez:
Majd derül, majd elborúl.
A hold, bár szelíd világa,
Csak muló két csalfa lánga;
Fogy s telik, mint kedve jó:
Hű leánykák képe ő.

A hitetlen oldalsont
Már sok férfit törbe vont.
Bár szerelmed tisztán ég
S véghetetlen mint az ég,
Zalogul add szívedet,
E legdrágább kincsedet,
Vagy megvetve, vagy csalatva,
Így is, úgy is megromolva,
Veszteséged bármi nagy,
Gúny s nevetség tárgya vagy.

Élj azért a gyors idővel,
Ne törődjél a hűséggel:
Kölcsön esik, ha te csalsz.
Megcsaltak már érte százszor,
Azt gondold, most rajtad a sor;
A csalásban meg nem halsz.

És ha mégis tévelyedve,
Jó tanácsot elfeledve,
Fennakadnál, s lányi jóság,
Vélt erény és ártatlanság,
Könnyű, mívelt, vidor elme,
S a szerencse dús kegyelme,
S csókkal esküdött
Tiszta szerelem,
Könybe gyöngyözött
Játszi barna szem,
És ha, mint az éj
Váll, kar, mint a hó,
Mint megannyi két,
Ész - és szívfogó,
M megbüvöltek, s nekiszánva
Kész lennél e nagy mondásra:
"Holtomiglan, holtaiglan;" -
Térj eszedre! féld a szégyent,
Mondd helyébe; "holnapiglan!"
És ne kívánj lehetlent;
Mert, akarja bár szívében,
Más van írva sors könyvében:
A leány hű nem lehet -
Férficsontból vétetett.

1835

1835

BERZSENYI EMLÉKE

"Nem kérem, oh sors! kincseidet, nem az
Uralkodó kényt és ijedelmeit,
Sem harci pályán a megöltek
Véréivel ragyogó szerencsét:

Gond és irígység mostoha tárgyait.
Csak ami keblem mélyeiben buzog,
Csak amit elmém tiszta lapján
Írva hagyott az örök teremtés,

Oh adj nekem szót, édeset és erőst,
Azt szűvarázló hangba kiönteni:
A dal hatalmát add nekem, sors!
S megfizetél ez egy életemre."

Így esdekelt a lángkebelű fiú;
S mit kért, megadták dúsan az égiek:
Szózatja harsány s áradatként
Elragadó leve zengeménye.

Dallott szerelmet, dalla szelíd panaszt,
S megédesült a fájdalom ajkain;
Dalt zenge a muló örömnök
S az maradóbb s magasabb öröm lőn.

Az ihletettnek ajkairól dicsőn
Kelt a merész dal, meghaladá porát
A lomha földnek s fellegen túl
A napot és nap urát köszönté.

Ég, föld lebegtek a dalok árjain;
Feltűnt az élet s minden alakjai,
S a nagy jövőndő fátyolában
Rémületes temető világa.

S mily lelkesítő hangja emelkedék
Hozzád, te féltett s hőn szeretett haza,
Midőn királyi homlokodnak
Vészbe merült koronája ingott!

Hány hű fiadnak zenge magasztalást,
A hívek és jók tapsai közt: míg az
Ál szív ijedve visszadöbbent
S a kifajúlt cudarok dagálya

Megszégyenült a honfierény előtt.
S ő e daloknak lélekadó ura,
Mint aki végzé alkotását
Egy kicsi bár, de nemesb világnak,

Megnyúgodott a fáradozás után;
Megérte, amit ritka szerencse ad:
Évülhetetlen ifjúságát
Múveiben örökült eszének.

Most síri éjfél leplezi a jelest;

GYÁSZ ÉS REMÉNY

Holló hajfürteid
Szint olyan feketék,
Mint csillagszemeid
Igéző párja kék.

Mégis, míg fürteid
Jelentik gyászomat,
Szemednek kék ege
Reménysugárt nem ad.

Oh hozd fel csillagod
A kék szemben, remény;
Vagy, gyász, merülj el a
Sötét haj tengerén!

1836

A SZÍNHÁZ NEMTŐJE

Gyűl, fogy a nép a színházban,
Mint az ár-apály;
Változandó sokasága
Gyakran le-leszáll.

Ez nem jó, mert gond marasztja,
Az, mert idegen;
Ez, mert mindent, ami honi,
Megvet hidegen.

És a hű, kit nagy - s kicsinben
Érdekel a hon,
Így sohajt fel: "isten átka
Úl a magyaron."

Egy van, aki a kis körbe,
Mint egy égi nő,
Szépen, ifjan és vidáman,
Mosolyogva jó.

Őt idő, gond honn nem tartja,
A rossz példa nem,
Melyre nálunk fényét veszti
Annyi gyáva szem.

Őt a drága honi szózat
Nem fárasztja ki,
S aki látja, ily szavakra
Nyílnak ajaki:

"Mit jelentesz, szép jelenség
Arcod hajnalán?
Szebb jövőndőt a magyarnak
Annyi gyász után?

Te vagy-e a hit, reménység,
És a szeretet?
Adjon isten a hazának
Több ily hölgyeket."

1837. október-november

De a setétlő bús ravatal fölött
A halhatatlanság füzére
Sorsot, időt mosolyogva fénylik.

1837. január 1.

A MAGYARTALAN HÖLGYHÖZ

Mert szép vagy, kellemid
Varázsát bámulom;
Mert jó vagy, tisztelet
Díjával áldozom;

Mert lelkes vagy, s veled
Mulatni kegyelem,
Hódítva von feléd
A leghőbb szerelem.

De mert e hon baján
Nincs szűdben fájdalom:
Ez fáj, s szerelmemet
Tört szívvel gyászolom.

1837. október-november

ELŐSZÓ

Midőn ezt írtam, tiszta volt az ég.
Zöld ág virított a föld ormain.
Munkában élt az ember mint a hangya:
Küzdött a kéz, a szellem működött,
Lángolt a gondos ész, a szív remélt,
S a béke izzadt homlokát törölvén
Meghozni készült a legszebb jutalmat,
Az emberüdvöt, melyért fáradozott.
Ünnepre fordúlt a természet, ami
Szép és jeles volt benne, megjelent.

Öröm - s reménytől reszketett a lég,
Megszülni vágyván a szent szózatot,
Mely által a világot mint egy új, egy
Dicsőbb teremtes hangján üdvözölje.

Hallottuk a szót. Mélység és magasság
Viszhangozák azt. S a nagy egyetem
Megszünt forogni egy pillantatig.
Mély csend lön, mint szokott a vész előtt.
A vész kitört. Vérfagyaláló keze
Emberfejekkel lapdázott az égre,
Emberszivekben dúltak lábai.
Lélekzetétől meghervadt az élet,
A szellemek világa kialutt,
S az elsötétült égnek arcain
Vad fénnel a villámok rajzolóak le
Az ellenséges istenek haragját.
És folyton-folyvást ordított a vész,
Mint egy veszetté bőszült szörnyeteg.
Amerre járt, irtóztató nyomában
Szétszaggyatott népeknek átkai
Sohajtanak fel csonthalmok közül;

Bányai Brigitta: Eső előtt.

A VÉN CIGÁNY

Húzd rá cigány, megittad az árát,
Ne lógasd a lábadat hiába;
Mit ér a gond kenyéren és vizen,
Tölts hozzá bort a rideg kupába.
Mindig így volt e világi élet,
Egyszer fázott, másszor lánggal égett;
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Véred forrjon mint az örvény árja,
Rendüljön meg a velő agyadban,
Szemed égjen mint az üstökös láng,
Húrod zengjen vésznel szilajabban,
És keményen mint a jég verése,
Odalett az emberek vetése.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Tanulj dalt a zengő zivatartól,
Mint nyög, ordít, jajgat, sír és bömböl,
Fákat tép ki és hajókat tördel,
Életet fojt, vadat és embert öl;
Háború van most a nagy világban,
Isten sírja reszket a szent honban.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,

És a nyomor gyámoltalan fejét
Elhamvadt városokra fekteti.
Most tél van és csend és hó és halál.
A föld megőszült;
Nem hajszálanként, mint a boldog ember,
Egyszerre őszült az meg, mint az isten,
Ki megteremtven a világot, embert,
E félig istent, félig állatot,
Elborzadott a zordon mű felett
És bánatában ősz lett és öreg.

Majd eljön a hajfodrász, a tavasz,
S az agg föld tán vendég-hajat veszen,
Virágok bársonyába öltözik.
Üvegszemén a fagy fölengedend,
S illattal elkendőzőtt arcain
Jókedvet és ifjúságot hazud:
Kérdjétek akkor ezt a vén kacért,
Hová tevő boldogtalan fiait?

Baracska, 1850-1851 telén, télutóján

(FOGYTÁN VAN A NAPOD...)

Fogytán van a napod,
Fogytán van szerencséd,
Ha volna is, minek?
Nincs ahova tennéd.
Véred megsűrűdött,
Agyvelőd kiapadt,
Fáradt vállaidról
Vén gunyád leszakadt.
Fogytán van erszényed,
Fogytán van a borod,
Szegény magyar költő,
Mire virradsz te még?
Van-e még reménység,
Lesz-e még hajnalod?
Férfi napjaidban
Hányszor álmodoztál,
Büszke reményekkel
Kényedre játszottál!...

1855 (?)

Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Kié volt ez elfojtott sohajtás,
Mi üvölt, sír e vad rohanatban,
Ki dörömböl az ég boltozatján,
Mi zokog mint malom a pokolban,
Hulló angyal, tört szív, őrült lélek,
Vert hadak vagy vakmerő remények?
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóból bot,
Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Mintha újra hallanók a pusztán
A lázadt ember vad keserveit,
Gyilkos testvér botja zuhanását,
S az első árvák sirbeszédeit,
A keselynek szárnya csattogását,
Prometheusz halhatatlan kínját.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóból bot:
Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

A vak csillag, ez a nyomoru föld
Hadd forogjon keserű levében,
S annyi bűn, szenny s ábrándok dühétől
Tisztuljon meg a vihar hevében,
És hadd jöjjön el Noé bárkája,
Mely egy új világot zár magába.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóból bot:
Sziv és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Húzd, de mégse, - hagyj békét a húrnak,
Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,
Akkor húzd meg újra lelkesedve,
Isteneknek teljék benne kedve.
Akkor vedd fel újra a vonót,
És derüljön zordon homlokod,
Szűd teljék meg az öröm borával,
Húzd, s ne gondolj a világ gondjával.

1854. július-augusztus(?)

Ajánlott irodalom:
Bárdos László
Vörösmarty Mihály
Élet-kép sorozat.
Elektra Kiadóház, 2006

"A legsötétebb óra után rögtön beköszönt a hajnal."
Shakti Gawain

Umberto Eco UR-FASIZMUS

1942-ben, tíz éves koromban nyertem el a Vidéki Ludi Juveniles Első Díját (a fiatal olasz fasiszták, vagyis minden olasz fiatal részére rendezett, önkéntesen kötelező vetélkedőn). Műves stílusban azt a kérdést taglaltam gondosan " életünket kell e áldoznunk Mussolini dicsőségéért és Olaszország halhatatlan sorsáért?". Válaszom igenlő volt. Okos kisfiú voltam.

Két korai zsenge évemet töltöttem az egymásra lövöldöző SS, fasiszták, köztársaságiak és partizánok között, megtanultam elkerülni a golyókat. Hasznos gyakorlat volt.

1945 Áprilisában, a partizánok elfoglalták Milánót. Két nappal később érkeztek abba a kisvárosba is, ahol akkor éltem. Örömteli pillanat volt. A főtér tele volt éneklő emberekkel, zászlókat lengettek és hangosan követelték Mimo-t, a környék partizánvezérét. Mimo, volt őrmester a karabiniériknél, Badoglio tábornoknak, Mussolini utódjának a támogatóihoz csatlakozott és fél lábát hagyta ott egyikében az első összecsapásoknak Mussolini maradék csapataival. Mimo megjelent a városháza erkélyén, sápadtan, a mankójára támaszkodva, fél kézzel a tömeget próbálta csitítani. Vártam a szavát, mert egész gyerekkorom Mussolini történelmi léptékű beszédeinek jegyében telt el, amelyeknek legfontosabb részleteit az iskolában is tanultuk. Csend. Mimo rekedt hangon beszélt, alig volt hallható. Ezt mondta: " Polgárok, barátaim. Megannyi számtalan fájdalmas áldozat után.... íme, itt vagyunk. Dicsőség azoknak, akik elestek a szabadságért". Ennyit mondott. Aztán visszament az épületbe. A tömeg éljenzett, a partizánok ünnepi sortüzeket lőttek a levegőbe. Mi, gyermekek, siettünk a hüvelyeket értékes zsákmányként összeszedni, de ugyanakkor azt is megtanultam, hogy a szólásszabadság egyben búcsu is a szónokiasságtól.

Pár nappal később megláttam az első amerikai katonákat. Színesbőrűek voltak. Az első jenki, akivel találkoztam, a fekete Joseph, bevezetett Dick Tracy és Lil Abner csodavilágába. Képregényei élénk színűek és jószagúak voltak.

A tisztek egyike (Muddy őrnagy, vagy kapitány) vendég volt abban a villában, amelyből a család két lánya osztálytársam volt. A villájuk kertjében találkoztam vele, ahol Muddy kapitányt, franciát próbálgató hölgyek vették körül. Muddy szintén beszélt némi franciát. Így aztán, az én legelső emlékem az amerikai fölszabadítókról – annyi sápadtarcú feketeinges után - egy sárgászöld egyenruhába öltözött, művelt fekete, aki ezt mondja "Oui, merci beaucoup, Madame, moi aussi j'aime le champagne".

Sajnos, pezsgő nem volt, de Muddy kapitánytól megkaptam a legelső mentaízű Wrigley-t, amelyet aztán egész nap rágtam. Éjszakára egy pohár vízbe tettem a masszát, hogy másnapra újra friss legyen. Májusban azt hallottuk, hogy a háborúnak vége. A béke furcsa érzéssel töltött el. Arra tanítottak, hogy a fiatal olasz természetes léte az állandó hadiállapot. A következő hónapokban megtanultam, hogy az Ellenállás nem csak helyi jelenség, hanem európai volt. Új, izgalmas, idegen szavakat tanultam meg, mint réseau, maquis, armée secrète, Rote Kapelle, varsói gettó. Láttam a holokauszt első fényképeit, hamarabb megtanulva a mibenlétét, mint a szó jelentését. Megértettem, mi alól lettünk fölszabadítva.

Ma vannak országokban olyanok, akiknek kétségeik vannak afelől, hogy az ellenállásnak egyáltalán katonai befolyása lett volna a háború menetére. Az én nemzedékem szempontjából ez lényegtelen: mi azonnal megértettük az ellenállás erkölcsi és pszichológiai jelentését. Büszkeségre adott okot tudni, hogy mi, európaiak, nem vártunk passzívan a fölszabadításra. És a fiatal amerikaiak számára is, akik vérükkel fizettek visszakapott szabadságunkért, jelentett valamit tudni, hogy a tűzvonalak mögött voltak európaiak, akik előzetesen lerótták adósságukat.

Országomban ma vannak olyanok, akik szerint az Ellenállás mítosza egy kommunista hazugság volt. Az igaz, hogy a kommunisták kihasználták az Ellenállást, mintha a saját tulajdonuk lenne, mivel főszerepet játszottak benne, de én emlékszem olyan partizánokra, akik más színű karszalagot viseltek. Éjszakáimat a rádióhoz közelhajolva töltöttem – az ablakok zárva, az elsötétítés halvány fényudvart vetített a készülék köré – hallgatva London Hangja üzeneteit a partizánokhoz. Titkosak és egyben költőiek voltak (újra fölkel a nap, bimbóznak majd a rózsák) és nagyrészüket “Franchi-nak címzett üzenet” volt. Valaki súgva fölvilágosított, hogy Franchi a vezetője Északnyugat - Olaszország legerősebb titkos hálózatának és legendásan bátor ember. Franchi lett a hősöm. Franchi (akit igazi nevén Edgardo Sogno-nak hívtak) monarhista volt és annyira antikommunista, hogy a háború után nagyon jobboldali csoportokhoz kapcsolódott: azzal vádolták, hogy reakciós államcsíny megtervezésében vett részt. Kit érdekelt ez? Sogno továbbra is gyermekkorom álmhőse marad. A felszabadítás különböző színű emberek közös munkája volt.

Országomban ma vannak olyanok, akik azt mondják, a felszabadító háború a megosztás tragikus periódusa volt, és nekünk most egyedül a nemzeti megbékélésre van szükségünk. Azoknak a borzalmas éveknek az emlékét el kell nyomni, el kell fojtani. De ez neurózishoz vezet.

Ha a megbékélés könyörületet és méltányosságot jelent is azok iránt, akik a saját hitük szerint vívták meg háborújukat, megbocsátani nem azt jelenti, hogy felejteni. Éppen elfogadhatom, hogy Eichmann őszintén hitt a hivatásában, de nem mondhatom : “Jó, gyere vissza és csináld újra”. Azért vagyunk itt, hogy visszaemlékezzünk arra, ami történt és ünnepélyesen kijelentsük: “Ők” ezt nem tehetik meg ismét.

De kik azok az “Ők” ?

Ha azokra a totalitárius kormányzatokra gondolunk, amelyek Európát vezették a Második Világháború előtt, könnyen azt állíthatjuk, hogy nehezen jelenhetnének meg újra, ugyanolyan formában, megváltozott történelmi körülmények között. Ha Mussolini fasizmusának alapjai a karizmatikus vezér eszméje, a korporatizmus, Róma birodalmi hivatásának utópiája, új területi hódítások birodalmi akarata, a határtalan nacionalizmus, egy nemzet fekete ing alatti parancsuralmának lázálma, a parlamentáris demokrácia elvetése, az antiszemitizmus, akkor minden aggály nélkül beismerhetem, hogy a mai olasz Alleanza Nazionale, amely a háború- utáni fasiszta párt, az MSI szülöttje és valóban egy jobboldalú párt, mára már semmiben sem hasonlít a régi fasizmusra. Hasonlóképpen, bár alaposan aggódom a különböző náci mozgalmak miatt, amelyek Európában itt – ott, beleértve Oroszországot is, felütötték fejüket, nem hiszem, hogy a nácizmus, a maga eredeti formájában, nemzeti léptékű szinten újraéledne.

Mindazonáltal, hogy politikai rendszereket meg lehet dönteni, ideológiákat lehet bírálni és megtagadni, egy rendszer és annak ideológiája mögött mindig egyfajta gondolkodásmód, érzésvilág, kulturális szokások tömkelege, sötét ösztönök és mérhetetlen energiák rejlenek. Újra kísértet járja be Európát (a világ más részeiről nem is beszélve)?

Ionesco mondta valahol, hogy “csak a szavak számítanak, a többi locsogás” A nyelvi szokások gyakran a mélyben zajló érzések fontos jelei. Ezért érdemes föltenni a kérdést, hogy világszerte miért nem csak az Ellenállást, hanem a Második Világháborút is általában a fasizmus elleni harccal azonosítják. Ha újraolvasod Hemingwayt, rájössz, hogy Robert Jordan, az “Akiért a harang szól”-ban, a fasisztákban látja ellenségeit, még akkor is, ha a spanyol falangistákra gondol. És FDR (Franklin Delano Roosevelt, a ford.) számára, "az amerikai nép és szövetségeseinek győzelme a fasizmus feletti győzelem és afeletti győzelem lesz, amit képvisel: a despotizmus holtkezét."

A II VH alatt, azokat az amerikaiakat, akik a Spanyol háborúban résztvettek, “ korai antifasisztáknak” nevezték – azt értve ezalatt, hogy a negyvenes években Hitler ellen harcolni erkölcsi

kötelessége volt minden jó amerikaiinak, de a harmincas években, Franco ellen harcolni túl korán volt és furán festett, mert azt a harcot leginkább a kommunisták és egyéb baloldaliak vívták. Miért használták harminc évvel később, a fasiszta disznó (fascist pig) kifejezést amerikai radikálisok, a rendőr ellen, aki nem hunyt szemet “dohányzási” szokásaik felett? Miért nem mondták: cagoulard disznó, falangista disznó, usztasa disznó, Quisling disznó, náci disznó?

A Mein Kampf egy teljes politikai program kiáltványa. A náciizmusnak volt rasszista elmélete a kiválasztott, árja népről, volt pontos kánona a degenerált művészetéről (entartete Kunst), filozófiája a hatalom akarására és az übermensch megteremtésére. A náciizmus szándékosan keresztényellenes és neo-pogány, míg Sztálin Diamat-ja (a szovjet marxizmus hivatalos változata) otrombán materialista és ateista. Ha totalitarizmuson olyan rendszert értünk, amelyben az egyén minden cselekedetét az államnak és ideológiájának kell alárendelni, akkor mind a náciizmus, mind a sztálinizmus igazi totalitárius rendszerek.

Az olasz fasizmus diktatórikus volt, de nem volt teljesen totalitáris, nem a látványossága miatt, hanem ideológiájának filozófiai gyengesége miatt. A közhiedelemmel ellentétben az olasz fasizmusnak nem volt speciális filozófiája. A Mussolini által írt szócikket a fasizmusról a Treccani Enciklopédia számára, alapjában Giovanni Gentile írta vagy inspirálta, ugyanakkor az Abszolút és Etikus Állam egy késő – hegelianus fogalmát is reflektálta, egy olyan államét, amelyet Mussolini teljesen sohasem valósított meg. Mussolini-nek semmiféle filozófiája sem volt : neki csak retorikája volt. Kezdetben militáns ateista volt, később konvenciót írt alá az Egyházzal és szívesen látta azokat a püspököket, akik beálltak a fasiszta zászló alá.

Szóbeszéd szerint Mussolini, kezdeti antiklerikális éveiben, egyszer arra búzdította Istent, hogy csapja őt agyon ott helyben, így bizonyítván létezését. Később, Mussolini minden beszédében említette Istent és nem zavarta ha a gondviselés emberének nevezték.

Az olasz fasizmus volt az első olyan jobboldali diktatúra, amely egy egész európai országot uralt ; minden későbbi hasonló mozgalom egyfajta archetípusra lelt Mussolini rendszerében. Az olasz fasizmus teremtett először katonai liturgiát, egy folklórt, egy öltözködési módot, amely a maga fekete ingeivel sokkal hatásosabb volt, mint Armani, Benetton vagy Versace lesz valaha. Csak a harmincas években jelennek meg a többi fasiszta mozgalmak, Mosley-vel Angliában, aztán Litvániában, Lett - és Észtországban, Lengyelországban, Magyarországon, Romániában, Bulgáriában, Görögországban, Jugoszláviában, Spanyolországban, Portugáliában, Norvégiában és Dél-Amerikában. Az olasz fasizmus sok európai liberális vezetőt győzött meg arról, hogy az új rezsim érdekes szociális reformokat visz végbe és mint ilyen, enyhébb forradalmi alternatívát biztosít a kommunista veszéllyel szemben.

Mindazonáltal, a történelmi prioritást nem tartom megfelelő érvnek ahhoz, hogy ezzel magyarázzam meg, miért lett a fasizmus szó gyűjtőfogalom (metonímia) különböző totalitárius mozgalmak megnevezésére. Ez nem azért van, mert a fasizmus lényegében tartalmazná a későbbi totalitárius rendszerek minden jellemzőjét, ellenkezőleg, a fasizmusnak nincs kvintesszenciája. A fasizmus egy fuzzy totalitárius rendszer volt, egy különböző filozófiai és politikai elemekből álló kollázs, egy ellentmondásokkal teli lomtár. El lehet e képzelni egy igazi totalitárius rendszert, amelyben együtt van a monarchia a forradalommal, a királyi hadsereg és Mussolini személyes milíciája, az egyházi kiváltságok és az erőszakot hirdető állami oktatás, a teljes állami felügyelet és a szabad piac ? A Fasiszta Párt, megszületésekor azzal kérkedett, hogy egy forradalmian új rendet hoz létre, közben a legkonzervatívabb földbirtokosok pénzelték, akik ellenforradalmat vártak tőle.

Kezdetben, a fasizmus köztársaságpárti volt. Ám húsz éven át úgy maradt fenn, hogy hűséget esküdött a királyi családnak, a Duce (a nem vitatott Teljhatalmú Vezér) a királlyal karöltve, a királynak a császári címet kínálta fel. Ám, amikor 1943-ban a király leváltotta, a párt, két hónap múlva, német segítséggel újraéledt a “szociális” köztársaság zászlaja alatt, újramelegítve és most már jakobinus felhangokkal keményítve régi forradalmi szövegeit.

Egy náci műépítészet és egységes náci művészet volt. És ha a náci főépítész Albert Speer volt, Mies van der Rohe- nak ott már nem volt helye. Hasonlóképpen, Sztálin alatt, ha Lamarck –ot elfogadták, Darwinnak már nem maradt hely. Olaszországban voltak fasiszta építészek, de ezeknek Colisseumot utánozó épületei mellett sok új építményt Gropius modern racionalizmusa ihletett.

Nem létezett egy szigorú kulturális vonalat meghúzó fasiszta Zsdánov. Olaszországban akkoriban, két fontos kulturális díj létezett. A Premio Cremona nevezetűt egy fanatikus és műveletlen fasiszta, Roberto Farinacci ellenőrizte, aki a művészetet propaganda céljából támogatta (emlékszem olyan festmények címére, mint például "A Duce beszédét hallgatva a rádióban" vagy "Fasizmus által gerjesztett lelkiállapot"). A Premio Bergamo díjnak viszont a művelt és elég toleráns fasiszta, Giuseppe Bottai volt a mecénása, aki a művészetet a művészetért elvét vallotta és védte a sokféle avant-garde-ot, amelyeket Németországban mint korruptakat és kripto-kommunistákat betiltottak.

D'Annunzio volt a nemzeti költő, egy dandy, akit Németországban vagy Oroszországban kivégzőosztag elé állítottak volna. Őt kiáltották ki a nemzet bárdjává, a nacionalizmusa és a hőskultusza miatt, amelyek viszont bőven elegendőek voltak századvégi francia dekadenciákkal.

Vagy itt van a futurizmus. Azt lehetne hinni, a futurizmus, a dekadencia, az "entartete Kunst" iskolapéldája volt, az expresszionizmus, a kubizmus, és a szürrealizmus mellett. Ám a korai olasz futuristák nacionalisták voltak, esztétikai okokból támogatták Olaszország részvételét az Első Világháborúban; éltették a sebességet, az erőszakot és a veszélyt, mindezek valahogy a fiatalság fasiszta eszményét látszottak megtestesíteni. Miközben a fasizmus a római birodalommal azonosította magát és újra felfedezte a vidéki tradíciót, Marinetti (aki azt állította hogy egy gépkocsi gyönyörűbb, mint a Szamothrakéi Niké és kiölte volna magát a holdfényt is) az Olasz Akadémia tagja volt, amely a holdfényt nagy tisztelettel illette.

Sokan az eljövendő partizánok és a kommunista párt későbbi értelmiségei közül a GUF, a fasiszta egyetemisták szervezetének neveltjei, amely az új fasiszta kultúra bölcsője kellett hogy legyen. Ezek a klubok egyfajta értelmiségi olvasztótégellyé váltak, amelyekben új elméletek keringtek, minden különösebb ideológiai ellenőrzés nélkül. Nem arról volt szó, hogy ezek az emberek megtűrték volna a radikális gondolatokat, de kevesükben volt meg az intellektuális készség arra, hogy ezeket uralják.

Abban a húsz évben, ellenválaszt a rezsím bombasztikus stílusára Montale és más, a hermetikusoknak nevezett csoport adott; ezeknek a költőknek szabad volt, nekik ítélte elefántcsonttoronyukból úgymond, kifejezni irodalmi tiltakozásukat. A hermetikusok kedélyállapota pont ellenkezője volt az optimizmus és heroizmus fasiszta kultuszának. A rendszer megtűrte zajos, de társadalmi szinten észrevétlen ellenzékiességüket, mert a fasisztákat egyszerűen hidegen hagyta a talányos értelmű nyelvezet.

Mindez nem azt jelenti, hogy az olasz fasizmus toleráns lett volna. Gramsci-t haláláig börtönben tartották; az ellenzék vezetőit Giacomo Matteotti-t és a Rosselli fivéreket meggyilkolták; eltörölték a szabad sajtót, a szakszervezeteket betiltották és a politikailag máshitűeket távoli szigetekre deportálták. A törvényhozás fikció volt, a végrehajtó hatalom amely ellenőrizte az igazságszolgáltatást és a médiákat egyaránt) közvetlenül adott ki új törvényeket, köztük a fajvédelmet kikiáltót is (formális olasz gesztus annak támogatására, ami később a holokauszt lett).

Az ellentmondásos kép, amit itt vázolok, nem a tolerancia eredménye, hanem a politikai és ideológiai fejetlenségé volt. De a fejetlenség merev, a zűrzavar artikulált volt. A fasizmus filozófiailag zakkant, de érzelmi szinten szilárdan állt valamiféle archetíp alapokon.

Itt érkezünk el a második kérdéskörhöz. Csak egyetlen nácizmus volt. Nem nevezhetjük Franco hiperkatolikus falangizmusát nácizmusnak, mert a nácizmus alapvetően pogány, keresztényellenes és politeisztikus. De a fasiszta szerepét sok formában elő lehet adni, attól a játszma neve nem változik. A fasizmus fogalma nem tér el attól, amit Wittgenstein a játékról mond. Egy játszma lehet kompetitív vagy sem, megkövetelhet valamifajta ügyességet vagy sem, pénzhez lehet kötve vagy sem. A játékok különböző tevékenységek, amelyek rendelkeznek bizonyos közös "családi vonásokkal", mint Wittgenstein állítja. Nézzük a következő sort:

1	2	3	4
abc	bcd	cde	def

Tegyük fel, hogy létezik egy sor politikai csoport, amelyek közül az elsőt az “abc” tulajdonságokkal lehet jellemezni, a másodikat az “bcd” hármassal és így tovább. A második csoport hasonlít az elsőre, mivel két jellemzőjük közös ; ugyanazon okok miatt, a hármás hasonlít a ketteshez, a négyes pedig a hármashoz. Vegyük észre, hogy a hármás szintén hasonlít az egyeshez (közös bennük a “c” jelleg). A legfurcsább eset a négyesé, amely nyilvánvalóan mutat közös vonásokat a másodikkal és a harmadikkal, de nincs közös eleme az elsővel. Ennek ellenére, az első és negyedik csoport között létező, folyamatosan csökkenő hasonlóságoknak köszönhetően, egyfajta illuzorikus tranzitivitásként, közös “családi vonás” marad az első és a negyedik között.

A fasizmus épp azért lett gyűjtőfogalom, mert egy fasiszta rendszerből ki lehet iktatni egy két jellemzőt, ennek ellenére változatlanul fasisztának ismerhető fel. Tegyük félre a fasizmusból az imperializmust, még mindig ott van Franco és Salazar. Vegyük ki a gyarmatosítást, még mindig ott van az uszta balkáni fasizmusa. Adjuk hozzá az olasz fasizmushoz a radikális antikapitalizmust (ez sohasem kísértette Mussolinit) és ott van Ezra Pound. Adj hozzá kelta mitológiát és a Grál miszticizmusát (a hivatalos fasizmustól ez teljesen idegen) és megkapod az egyik legelismertebb fasiszta gurut, Julius Evola-t.

A fentiek ellenére, az hiszem, hogy körvonalazni lehet egy sor olyan vonást, amelyek jellemzőek arra, amit én UR fasizmusnak, vagy Örök fasizmusnak neveznék. Ezek a vonások nem rendezhetők rendszerbe, közülük sok ellentmond egymásnak és ugyanúgy megtalálhatóak másfajta despotizmusoknál vagy fanatizmusoknál. De ha közülük akár csak egy is jelen van, az elég ahhoz, hogy körülötte a fasizmus kibontakozzon.

1. Az ur - fasizmus első jellemzője a hagyomány kultusza. A tradicionalizmus természetesen sokkal régebb mint a fasizmus. Nem csak a francia forradalom utáni ellenforradalmi katolikus gondolkozásra volt jellemző, de a késői hellenisztikus korban született, ellenpontként a klaszikus görög racionalizmusra. A Mediterrán medence különböző vallású népei (nagy részüket nagylelkűen befogadta a Római Pantheon) egy revelációról kezdtek álmodni, amelyről a történelem hajnalán kaptak hírt. Ez a reveláció, a tradicionalista misztika szerint, hosszú ideig az elfelejtett nyelvek leple alatt szunnyadt – egyiptomi hieroglifákban, kelta rúnákban, Ázsia kevésbé ismert vallásainak tekercseiben. Ez az új kultúra szükségszerűen szinkretisztikus volt. A szinkretizmus nem csak “ hiedelmek és gyakorlatok különböző változatainak keveréke” – ahogy a szótárak mondják – ennek a keveréknek az ellentmondásokat is magába kell foglalnia. Az eredeti szövegek mindegyike tartalmazza a bölcsesség ezüstjének egy részét, amikor pedig úgy tűnik, hogy eltérő, vagy összeegyeztethetetlen dolgokat állítanak, az csak azért van, mert allegorikusan egyazon ősi igazságra utalnak.

Következésként, nem létezhet haladás a tanulásban. Az igazság, egyszer és mindenkorra ki lett mondva, mi nem tehetünk mást, minthogy állandóan újraértelmezzük homályos üzenetét.

Elég bármely fasiszta mozgalom vezérfonalát megvizsgálni ahhoz hogy rátaláljunk a fontosabb tradicionalista gondolkodókra. A náci gnóizista tradicionalista, szinkretista és okkult elemek táplálták. Az új olasz jobboldal ideológiájának legbefolyásosabb forrása, Julius Evola, a szent Grált vegyítette Sion bölcséinek előírásaival, amely a Szent Római Birodalom és a Német Birodalom alkímiája. A szinkretizmus harsogó bizonyítéka az a tény, hogy mostanában az olasz jobboldal, - befogadókészségét bizonyítandó - kiszélesítette sillabuszát De Maistre, Guenon és Gramsci munkáival is.

Az amerikai könyvesboltok szerint “new age” nek nevezett könyvek között bókálászva, még Szent Ágostont is megtaláljuk, aki, amennyire én tudom, nem volt fasiszta. De Szent Ágoston keveréke a Stonehenge-el, az ur - fasizmus jele.

2. A tradicionalizmus egyben a modernizmus elvetését is jelenti. A fasiszták és nácik egyaránt nagyra tartották a technológiát, míg a tradicionalista gondolkodók a spirituális értékek tagadását látva benne, rendszerint megtagadták. Annak ellenére, hogy a náciizmus büszke volt ipari teljesítményeire, modernizmus-dicsérete csak felszíne volt annak az ideológiának, amelynek alapja a Vér és Föld (Blut und Boden). A kapitalista életmód cáfolatának álcája alatt, a modern világ tagadása bújt meg, de ez legfőképpen 1789 (és természetesen 1776) szellemének tagadását jelentette. Az Ész korában és a Felvilágosodásban egyaránt a modernizmus romlottságának jelét látja. Ebben az értelemben az ur - fasizmust irracionálisként lehet meghatározni.

3. Az irracionális egyben a tett, pusztán a tett kedvéért kultuszán is nyugszik. A cselekvés önmagában gyönyörű, ezért rögtön tenni kell, minden előzetes reflexió előtt, vagy helyett. A gondolkodás a férfiatlanság egyik formája. Így hát, a kultúra gyanús, amennyiben a kritikus állásfoglalással van azonosítva. Az intellektuális világgal szembeni bizalmatlanság mindig is az ur-fasizmus jele volt, kezdve Göring állítólagos megjegyzésétől ("amikor a kultúra hangját hallok, a pisztolyom után nyúlok") a gyakran használt olyan kifejezésekre, mint "degenerált értelmiségiek" "tojásfejek" "meddő sznobok" " az egyetemek a vörösek fészkei". A hivatalos fasiszta értelmiség fő tevékenysége a modern kultúra és a liberális intelligencia elleni támadás, amiért ezek elárulták a hagyományos értékeket.

4. Nincs szinkretista tan, amely megtűrné az analitikus kritikát. A bíráló elme disztíngvál, a megkülönböztetés pedig a modernizmus jele. A modern kultúra tudományos közössége élteti a nézetek ütköztetését, mint az ismeretek bővítésének egyik módját. Az ur-fasizmusban az eltérő vélemény áruulás.

5. A véleménykülönbség, ráadásul, a változatosság jele. A generikus fasizmus a konszenzusban nő fel, kihasználva és fölerősítve a különbözőségtől való természetes vélelmet, a közmegegyezést hajszolja. Egy fasiszta, vagy egy korafasiszta mozgalom első felhívása az idegen elemek, a betolakodók ellen irányul. Ezért, az ur - fasizmus generikusan rasszista.

6. Az ur –fasizmus személyes vagy társadalmi csalódottságból ered. Ezért, a történelmi fasizmus egyik legjellemzőbb vonása a frusztrált középosztály megszólítása volt, egy olyan osztályé, amely egy gazdasági krízistől szenvedett, politikai megaláztatást érzett és meg volt rémülve az alacsonyabb társadalmi csoportok nyomásától. Napjainkban, amikor a régi "proletáriátus" kispolgárrá változik (a lumpeneket pedig nagyrészt kizárják a politikai porondról) a holnap fasizmusa ebben az új többségben fogja megtalálni a hallgatóságát.

7. Azoknak, akik megfosztva érzik magukat egy világos társadalmi azonosságtól, az ur – fasizmus azt mondja, hogy az ő egyedüli kiváltságuk ugyanakkor a legáltalánosabb is: egyazon országban születni. Ez a nacionalizmus forrása. Következésképpen, az egyedüliek, akik identitást szolgáltatnak egy nemzetnek, azok az ellenségei. Ezért az ur – fasiszta pszichológia gyökerénél ott az összeesküvés rögeszméje, akár nemzetközi összeesküvése is. A híveknek ostrom alatt kell érezniük magukat. A legegyszerűbb út a paktum fölszámolására, az indegengyűlöletre apellálni. De az összeesküvés ugyanakkor belülről is eredhet : általában erre a zsidók a legjobb célpont, hiszen megvan az az előnyük, hogy egyszerre bent is, meg kint is vannak. Az Államokban, kiemelkedő példája az összeesküvés rögeszméjének Pat Robertson Új Világrendje, de ahogy a közelmúltban kiderült, sok más példa is van.

8. A híveknek megalázva kell érezniük magukat ellenségeik hatalma és hivalkodó gazdagságuk láttán. Gyerekkoromban úgy tanítottak hogy az angolok azok, akik ötször esznek. Ők gyakrabban esznek, mint a szegény de józan olaszok. A zsidók gazdagok és titkos hálózatokon keresztül segítik ki egymást. Ennek ellenére, a hű követőknek hinniük kell abban, hogy ellenségeiket meg tudják semmisíteni. Így aztán, állandóan változtatva a retorikai hangsúlyt, az ellenség túl erős, ugyanakkor túl gyenge is. A fasiszta kormányok arra vannak ítélve, hogy a háborúkat elvessék mert alkatilag képtelenek objektíven felmérni az ellenség erejét.

9. Az ur - fasizmus nem ismeri az életért vívott küzdelmet, az életet magáért a harcért kell leélni. A pacifizmus tehát az ellenséggel való lepaktálást jelenti. Ami rossz, mert az élet folytonos harc. Ez viszont elvezet egy világvége komplexumhoz. Mivel az ellenségeket le kell győzni, lennie kell egy végső csatának, amely után a mozgalom átveszi a világ feletti uralmat. De egy ilyen "végső megoldás" további békeidőszakot feltételez, egy Aranykorszakot, amely ellentmond az állandó háború elvének. Egyetlen fasiszta vezérnek sem sikerült megoldani ezt a kínos helyzetet.

10. Mivelhogy alapjában véve arisztokratikus, minden reakciós ideológia jellegzetes vonása az elitizmus, az arisztokratikus és militarista elitizmus viszont kegyetlenül megveti a gyengét. Az ur – fasizmus egyedül a népi elitizmus prókátor. Eszerint, mindegyik polgár a világ legnagyobb népéhez tartozik, a párttagok ezen polgárok legjobbjai, minden polgár párttag lehet (vagy annak kell lennie). Ám plebejusok nélkül nincsenek patríciusok. A Vezér, aki tudja hogy hatalmát nem demokratikusan ruházták rá, hanem erőszakkal szerezte meg, azt is tudja, hogy ereje a tömegek

gyengeségében rejlik, ezek tulajdonképpen annyira gyengék hogy szükségük van egy kiérdemelt vezérre. Mivel a csoport – katonai példára – hierarchikusan van megszervezve, minden alárendelt vezető megveti saját alárendeltjeit, és mindannyian megvetik az alattuk levőket. Ez erősíti a tömeg elitizmusát.

11. Ebben a szellemben mindenkit arra nevelnek, hogy hőssé váljon. A mitológiákban általában a hős kivételes lény, de az ur – fasiszmban a hősiesség norma. A hősiesség kultuszához szorosan kapcsolódik a halál kultusza. Nem véletlenül volt a falangisták jelszava a Viva la Muerte (éljen a halál!). Nem fasiszta társadalmakban a laikus közönségnek azt mondják: a halál kellemetlen, de méltósággal kell elébe állni; a vallásosoknak pedig azt, hogy egy fájdalmas út a természetfeletti boldogsághoz. Ezzel szemben, az ur – fasiszta hős áhítja a halált, mert úgy reklámozták neki, hogy az a hősi élet legnagyobb díja. Az ur – fasiszta hős alig várja, hogy meghaljon. Türelmetlenségében gyakran másokat küld halálba.

12. Az állandó hadiállapot és a hősiesség bonyolult szerepek, emiatt az ur – fasiszta szekszuális afférokra ruházza rá erőfitogtatását (will to power). Ez a mácsó állapot forrása (amellyel a nők és a szokatlan szekszuális habitusok megvetése is együttjár, beleértve a szüzességet és a homoszekszualitást). Mivel a szex szintén fárasztó szerep, az ur – fasiszta hős szeret fegyverekkel játszani, ez pedig a fallikus gyakorlat pótlékává silányul.

13. Az ur – fasiszmus egy szelektív, mondhatnánk minőségi populizmusra épül. Egy demokráciában a polgároknak személyiségi jogaik vannak, de összeségükben politikai súlyuk csak mennyiségi szempontból van: az egyén betartja a többség döntéseit. Az ur – fasiszmban viszont, az egyénnek nincsenek egyéni jogai, a Nép az, amely monolitikus, minőségi entitásként szerepel és amely a Közös Akarat kifejezője. Mivel közös akarata nagyszámú emberi lénynek bajosan lehet, a Vezér az ő szószólójukká avanzsálja magát. Elveszítvén jogátruházási hatalmukat, a polgárok nem cselekednek önként, őket csak felszólítják hogy játsszák el a Nép szerepét. Ezért a Nép nem más, mint színpadias fikció. Ahoz, hogy példával szolgáljunk a minőségi populizmusra, ma már nincs szükségünk sem a Piazza Venezia-ra Rómában, sem a Stadionra Nürnberg-ben. Ott van a jövőnkben, a TV, vagy internet-populizmus formájában, amelyben egy kiválogatott embercsoport emocionális választ a Nép Szavaként lehet feltüntetni és elfogadtatni. A minőségi populizmusa miatt, az ur – fasiszmus ellenzi a “rothadt” parlamentáris kormányzatokat. Mussolini első kijelentéseinek egyikében azt mondja az olasz Parlamentben, hogy “ezt a nyomasztó és süket helyet a manipuluszaim kaszárnnyájává alakíthatnám át” (a manipulus a mai légiók alegysége volt). Ami azt illeti, rögtön talált jobb szálláshelyet a manipuluszai részére, de kicsivel később fölszámolta a parlamentet. Valahányszor egy politikus kétségét fejezi ki a parlament törvényességével szemben, merthogy az már nem fejezi ki a Nép Hangját: ur – fasiszmust szimatolhatunk.

14. Az ur – fasiszmus newspeaket, “újnyelvet” beszél. Az újnyelv Orwell találmánya, 1984 –című munkájában, itt az újbeszéd az angol szocializmus, az Ingsoc hivatalos nyelve. De az ur – fasiszmus elemei különböző típusú diktatúrákkal közös. Az összes náci és fasiszta tankönyv szókinccse szegényes, szintaxisa kezdetleges, azért, hogy korlátozza az összetettebb kritikus gondolkodás eszközeit. De készen kell lennünk másfajta újbeszédre is, akkor is, ha egy látszólag ártatlan népszerű tóksó formáját veszi fel.

1943 Július 27-nek reggelén azt mondták nekem, hogy a rádió bementa; a fasiszmus összeomlott és Mussolinit letartóztatták. Amikor lementem hogy anyám részére újságot vegyek a legközelebbi standon, észrevettem, hogy az újságoknak különböző címe van. Mi több, miután elolvastam a főcímeiket, rájöttem, hogy mindegyik újság különböző dolgokat ír. Kapásból megvettem egyet és elolvastam egy nyilatkozatot, amelyet öt vagy hat párt írt alá, köztük a Kereszténydemokrata, a Kommunista, a Szocialista, a Partito d'Azione és a Liberális párt.

Egészen addig, én azt hittem hogy minden országban egyetlen egy párt van és Olaszországban ez a Nemzeti Fasiszta Párt. Most felfedeztem, hogy hazámban több párt létezhet ugyanabban az időben. Mivel okos fiú voltam, rögtön rájöttem, hogy ennyi párt nem jöhetett létre az éj leple alatt, tehát már több ideje létezniük kellett mint titkos szervezetek .

A hírek a főöldalon a diktatúra végét és a szabadság visszatértét ünnepelték: a szólásszabadságét, a szabad sajtót, a szabad politikai egyesülést. Ezeket a szavakat “szabadság”, “diktatúra” most olvastam életemben először. Ezen új szavak folytán újjászülettem mint szabad nyugati ember.

Éberem kell maradnunk, hogy ezeknek a szavaknak az értelmét újra el ne felejtsük. Az ur – fasizmus most is közelünkben van, néha álcázatlanul. Mennyivel egyszerűbb lenne számunkra, ha megjelenne valaki a világ színpadán és azt mondaná: “újra meg akarom nyitni Auschwitz –t, azt akarom hogy a feketeingesek újra masírozzanak az olasz tereken”. Az élet nem ilyen egyszerű. Az ur – fasizmus a legártatlanabb álca alatt is visszajöhet. A mi kötelességünk leleplezni és újjal mutatni minden új változatára – minden nap, a világ bármely részén. Érdemes visszaemlékezni Franklin Roosevelttel szavaira, amelyeket 1938, November 4-én mondott:

"Megkockáztatom azt a kihívó állítást, hogyha az amerikai demokrácia megszűnik élő erőként előrehaladni és éjt nappallá téve, békés eszközökkel, állampolgáraink nagyrésznének javát keresni, a fasizmus megerősödik otthonunkban”

A szabadság és a fölszabadítás állandó feladatok.

Let me finish with a poem by Franco Fortini:

Sulla spalletta del ponte
Le teste degli impiccati
Nell'acqua della fonte
La bava degli impiccati.

Sul lastrico del mercato
Le unghie dei fucilati
Sull'erba secca del prato
I denti dei fucilati.

Mordere l'aria mordere i sassi
La nostra carne non è più d'uomini
Mordere l'aria mordere i sassi
Il nostro cuore non è più d'uomini.

Ma noi s'è letto negli occhi dei morti
E sulla terra faremo libertà
Ma l'hanno stretta i pugni dei morti
La giustizia che si farà.

(On the bridge's parapet
The heads of the hanged
In the flowing rivulet
The spittle of the hanged.

On the cobbles in the market-places
The fingernails of those lined up and shot
On the dry grass in the open spaces
The broken teeth of those lined up and shot.

Biting the air, biting the stones
Our flesh is no longer human
Biting the air, biting the stones
Our hearts are no longer human.

But we have read into the eyes of the dead
And shall bring freedom on the earth
But clenched tight in the fists of the dead

Lies the justice to be served.)

– poem translated by Stephen Sartarelli

[<<<Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

~~DE-FASCISM~~

By Umberto Eco

<http://www.nybooks.com/articles/1856>

2010. november 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valót" JA

IX. évfolyam 11. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1. oldal

próza, versek

Andai György: Ferihegy
Baranyi Ferenc:
Helyzetkép a helységről
Bárdos László: Egyhelyben
Csiki András: Felröpített madár
Demeter Zsolt: Ébredés
Kajuk Gyula: Őszi miniatűrök
Kamarás Klára:
Utolsó felvonás.
Keglovich T. Milán: Apa
Lelkes Miklós: Falevél leng...
Ligeti Éva: Koszorút fon az ősz
Mészáros Márta:
A tölgy és a szél
Millei Ilona: November
Németh Tibor: Keserves út
Péter Erika:
Mindenszentek után
T.Ágoston László:
A kutyasétáltató

2. oldal

próza, versek

Andrassew Iván:
A szerelmes király
Bittner János: Büszkeség
Bodó Csiba Gizella: A talizmán
G. Ferenczy Hanna: A múzsához
Hegedűs Csaba: A dió
Kajuk Gyula: Utóljára szottyós
Köves József: Magányos cédrus
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
Mándy Gábor: Temetőben
Mester Györgyi: Holtodiglan...
Sárközi László: Csikágó

3. oldal

próza, versek

Bárdos László
Egyhelyben

Most aztán minden lépést megmérni!
és minden irányt meglátolni!
Most csak ilyen imperatívuszok teremnek
számodra. Alig is beszélhetsz másképp,
mint ilyen csikorgóan. Kalodához
parancsok és tilalmak illenek.
Kibúvót keresni mondatokkal?
És sokértelmű, hajlékony mozdulatokkal? Ugyan!
„Ez itt a legszűkebbre szabott
/ ütemek és mozdulatok / színtere.”
Te mondad, hajdanán.
De ez a – no: legyen egy jó perced –
„költi” kijelentés még magasan lebegett
– ifjonti kegyetlenségével is – félredugott tárgya fölött.
Most – megint – magad gyakorolhatsz.
Egy tagod vagy hány? Ki győzné számba venni?
Kinyújtva, megfeszítve, elkülönítve, kipreparálva –
s már az ígékötő is visszarögzült önmagába.
Mint nappalod, éjjeled, testíved,
kiterjedésed, gondolatod.

S átszögezetten? Reménykedni talán?
Mert oly kisszerű,
ha lépesszőre szállt madárhoz hasonlítod magad?
Vergődik, csupa kavargás, csapkodás.
igékből csupa szárnyaszegett főnév,
fölslegessé vált szárnyak – halálgyakorlat.
Te még bízást csökkenhetsz tovább.
Te még békakirályfi is lehetsz éberálmaidban...
de félre a derűt! Démonibb mesét nekünk,
nincs meg a varázsigé, elfelejtetted a szót,
el a szót, a szót, a hangok ez egyszer
nem kuszaságba szakadtak, de kulcsa tömörültek,
s te kiejted kezedből! Ki a hiú tekervényekből!
Mert csak az új lét kellett, fúrtad a légbe magad csak,
fúrtad az égbe, a nap közelébe, feszült idegekkel,
mit sem hajtva a mélyre alattad.
Méterekre, egyensúlyra, fontolásra.
S most – vissza a szobába; ugyanott vagy,
megcsomósodva, mészlerakódás, mozdulatlan:
minden mozdulatok koreográfiája agyadban!
Ó elhiszem, szétteríténél egy szólamokra bontott
dallamot a zenekaron, vonatra lendülnél,
szerelmet, gondolatforgót kavarnál magad köré,
de most szög vagy, csomó, tárgy, metszéspont, hálózsem.

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIO

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitész

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskótó István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit: Rezenciók

Kamarás Klára: Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskótó István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskótó István:

Életrajz

Lehoczki Károly: Tensz

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Baka István: Ősz van az űrben
Balázs Gyula: Élő fáklya
Czégényi Nagy Erzsébet:
Ősz, veled
D. Nagy László: A tél küszöbén
Fetykó Judit: Elmúlás
Kamarás Klára:
egy sovány liba meg egy varrógép.
Kaskötő István:
Isten hozott, János!
Kő-Szabó Imre: A koszorú
Nógrádi Gábor: Gőgöm riaszt?
Ódor György: Idegenek
Végh Sándor: Mata
Vihar Béla: A tékozló

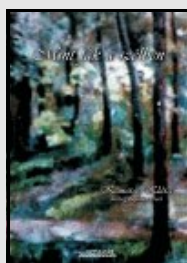
4. oldal
elfeledettek
Reichard Piroska
versek

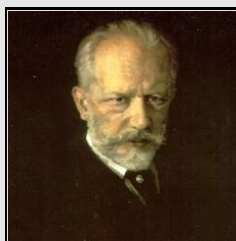
5. oldal
klasszikusaink
Heltai Jenő
versek

6. oldal
gondolatok
Krémer Ferenc
A nemzet mítosza

Megjelent
Kamarás Klára
Mint fák a szélben...
című kötete
Infó itt.

Darab. Egy darabnyi hely. Nincs távlatod,
nem látsz rá úgy a létre, hogy ne kéne pirulnod
szavak előtt, mint szépség, mint eleváció.
Mint indulás, mint keresés, mint egybefogás.
Szegként is aludhatsz. Emlékszel, tudod.

Baranyi Ferenc Helyzetkép a helységről

Fejenagynak széles tenyerét nem
lepi kapanyél miatt a hólyag:
bérbúsulást vállal - temetésen,
hisz oly nagy a feje, mint a lónak.
Csepü Palkó (Mít? Csepü Pál elvtárs!)
nagyüzemi abrakoltatásnak
vámszedője már s reméli folyvást,
hogy retorikából doktorálhat.
De hová lett a lágyszívű kántor?
Karrierje megérdemel egy szót:
hakni-trupphoz bonvivánnak állt, hol
partnernője - szemérmetes Erzsók!
És Bagarja, a béke barátja?
Jó fizetést kap a békeharcért,
delegálták kilenc bizottságba
képviselni a köznépi arcélt.
Az amazon-természetű Márta
szelíd szavú anyagerleként bűg ...
Rozsdás lett a helység kalapácsa
(és - fájdalom - a sarlója szintűgy.)

(1978)

Deák János: Felsőbánya I.

Péter Erika:
Túlhordott ölelés
Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Fullextra
Galamus-Csoport
Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió
Klubháló
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andai György
Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

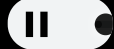

Naplók, jegyzetek. (blog)

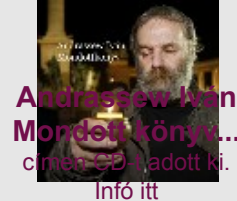
Andrassew Iván
Capriccio
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás

Tchaikovsky
I. Hegedűverseny
II. tétel
G. Koertner hegedű,
Werner Radtke vezényel
Bamberg Philharmonic

"Olyan mélységbe süllyedtünk, ahol már
az egyértelműt is megkérdőjelezi az
intelligens ember."
(George Orwell)

András Kónya
Mondott könyv...
címen CD-kiadott ki.
[Info itt](#)

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Millei Ilona
November

Sárrá töpped a hó.
(A kora-téli hideg
elborít.) Nem lágy takaró.
Barna fák az alkonyi égen
estét rajzolnak. A düh sötéten
villan néhány megmaradt levélen.
Élnének még. Száruk libegve-kapkodva
az álmodni készülő ághoz tapadna, de rohamra
kél az északi szél. Sodorja
az ágról a fáradt levelet;
sárban fekszik a nyár-éjek fodra.
Így szállong az idő is ébredő tudatunkban.
Kapnánk mi is kapaszkodó után,
lázasan szárnyal agyunkban
az értelem és érzés. Szorítanánk markunkba,
így ejtve foglyul a végtelent.
A Földön köszöntենék az idegent
jó szóval, bársonyos, meleg mosollyal,
hogyan boldognak lássa, ami emberi,
még odakünn a kora-tél szelét felfogja
a hideggel dacoló, töretlen tengeri.

Németh Tibor
Keserves út

Egy könnyecsepp útja végig az arcomon
leghosszabb út, mit a lélek és a szív
együtt meglehet.

Az öreg kéznek egy várt simogatás,
amit haldokló emlékek vezetnek,
nem hoz már varázst.

Alvó szerelem sem ébred már benne
lángoló vággyá, mert nem tud szeretni

Kamarás Klára
Utolsó felvonás.

Ne vess, ne vessünk, mintha ez a játék
ezer évig tarthatna, pedig tudjuk,
már minden újabb nap ajándék.
Ne gondold rá, de eljön majd a napjuk
a könnyeknek, a hörgő kábulatnak,
ha nem tudunk örülni jó falatnak,
ha összeszűkül torkunk és az égre
sem tudunk nézni, mert mindennek vége.

Most csak ne vess, mintha nem lenne vége,
s tervezhetnénk még tíz, húsz, ezer évre.
Töltsd fel a hűtőt, a hús akciós!
Mind elfogyasztod? Nem vagy földi jó!
Azért csak halmozd, gyűjts akár a pók
a hálóban a kábult legyeket,
miket szűkös időben meglehet.
Csak gyűjtsd a milliónyi ötletet,
mit nem írtál le, de még majd lehet...

Ne vess, ne vessünk és titkoljuk el,
hogyan nem hiszek már és te sem hiszel.
Az asztal körül ülve álmodunk,
jövőre együtt, újra itt fogunk
találkozni s ne mondd ki te, (se más),
hogyan nem segít már semmi öncsalás:
Ez az utolsó felvonás!

T. Ágoston László
A kutyasétáltató

Zsengellér, a költő, író, újságíró, keresztretjévény
szerkesztő és esszéista ott állt a lépcső alján és a vállát söprő
ősz haját lengetve motyogta:

ahogy kellene.

Sorstragédia, komikum az egész,
hisz nem fogja fel az ész, amit a szív
még szeretni kész!

Mit ér a gyönyör, ha kudarc az ára,
vagy az öröm, ha lelki fájdalom jár
vele százsámra.

Kajuk Gyula
Őszi miniatűrök

A hegyek még zöldek messzirül,
fejbúbjukon ködsapka ül,
de hiába lepleznék, elszállt a nyár;
sárgul a levelek szegélye már.
A kis tisztáson riadt a csend,
az Elmúlás Hercege erre ment.
Nyomában dermedt hallgatás,
csepegő víz könny, semmi más.

De egy könnyelmű kismadár
a száradó hársnak ágára száll!
Egy buta kis trillát elfütyül,
aztán a szomszéd ágcsúcsra ül,
és ott az a lepke nem menekül!
Begyében az ízes eleséggel
találkozik most a feleséggel,
és a madár pár tovarepül.

Avar alatt egy gomba nő.
Gombák közt lehetne bomba nő,
vagy köztük a szex másként van talán?
Lám mi mindent kínál egy délután!
Lábam elé pottyán egy szem dió,
bemondhatta a mókus-rádió,
mert a kis vörös máris megjelent
én lent nézelődök, ő meg odafent.

Tapintatosan odébb megyek.
hogy útba nehogy már én legyek.
ki ha teheti, a légynek se árt...
lám, a mókus meg pont erre várt.
Praclijában a diót már fel is törte,
„betolakodóval”; véget ért a csörte,
és most boldogan a napra kiül...
A hegyek még zöldek messzirül.

Andai György

– Nem hiszem el. Nem hiszem el, doktor Kovács
Alfréd, közös képviselő úr, hogy te, akit a mai napig a
barátomnak hittelek, rongyos kétszázezer forintos közös
költség tartozásért képes vagy rám uszítani a végrehajtókat.

– No, de...– lépett lejjebb a lépcsőn a másik. – Tudod,
hogy nem én... a lakótársak megszavazták, nekem muszáj...

– Megszavazták? Leszarom a szavazatukat, meg a te
muszájodat is! Megmondtam, hogy kifizetem, mihelyt
megkapom a honoráriumomat. A gázt, meg a villanyt is
kifizettem, nem?

– Kifizetted, kifizetted, de mikor? Itt állt a szerelő az
ajtó előtt a franciakulccsal, hogy elzárja a főcsapot.
Harminchat lakónak se fűtése, se főzési lehetősége...

– Tudom, és sajnálom, de az én munkám nem olyan,
hogy hoci – nesze, vagy leülöm a nyolc órámat, aztán
fizetnek. Tehetek én arról, hogy megvonták a laptól az állami
támogatást és hónapok óta nem fizetik ki a pénzemet?

Tovább>>>

Ligeti Éva
Koszorút fon az ősz

Koszorút fon az ősz
sárga, bíbor, barna,
színű levelekből,
mintha nem akarna
semmilyen más jelet
hagyni maga után
- csupán csak szöszmötöl,
széllel szuszog. Sután
szétszórt avarba fúl
az örkdő remény,
hol halottaimat
rejtí márványkemény,
ködlelkű árny kísér,
suhánó fájdalom
gyötör, és nem vár más,
csak fagyos sírhalom.

2010-10-14

Keglovich T. Milán
Apa

Emlékeimben élni fog, amíg világ a világ
Ő volt a szilárd fatörzs, én a törékeny ág
Tőle erednek, nemes eszmék, gondolatok
De én már neki, soha semmit nem adhatok
Magasból le ne essek, óvó kezet nyújtott álám

Ferihegy

– Kinek az útnak a végén kellett volna spanyollovásokat fölállítanunk, a T34-esek ellen, de én már akkor nemcsak a muszból de a rusziktól is leléptem. Polgár polgár semmit nem értett az egészségből, de akkortájt, tízesek tizenhárom évesen már elég nagyképű volt ahhoz, hogy tudatlanságát elárulja, különben is, figyelmét az út maga kötötte le, no meg az úticél főleg: a gyorsforgalmin téptek busszal Ferihegy felé, úgy 1960 körül.

A spanyollovásokra magyarázatot Jókainál lelt később: „Egy sajátságos hadi találmányt próbáltak itt ki nagy sikerrel, spanyollovásokat: ezek olyan háromszögre alakított vasállványok, amiket akárhogyan fordítsanak, az egyik szegletük mindig szuronysegezve áll előre.”

Tovább>>>

Demeter Zsolt
Ébredés

Good Day !
szól be a szomszéd
gyalogkakukk szalad az ablakomra
az első ismerős
aztán arcok fények árnyak
légtüres atombuborékok
pamacsok párnák bárányok
fán a sok kis ág oly szerteágazó
felragyog az ég az élet körének forgása
vadon – az életet rejtet mélyeden

Csiki András
Felröpített madár

A Gyalui havasokban barangolva

az én versem szabad,
nem kötik szótagszámok
és nem kötik rímképletek sem;
az én versem szabad,
mint tavaszi szélbe repített madár,
a havason;
minden elvétett szava
sebhely rajtam,
melyet csupán ezért,
én ki nem törölök,
melyet csupán ezért,
én ki nem felejték,
így hát ég és tüzel,
alágyullad és fáj,
időm végezetéig,

Az én egykoron volt, aranyszívű apám

Feldereng ma is, katona volt, erényes és tiszta
Nem csak holmi szürkeség, nevenincs statiszta
Álmaimban tisztán látom, nincsen rá példa
Hogy ne sírna fel lelkem, egyetlen hagyatéka
Meg nem nyugvó, becsületes - így mesélte anyám -
Ilyen volt az én bátor, honvédő apám

Bár csak több időnk lett volna, nem csak hónapok
Remélni tudom, hogy fentről tőle majd erőt kapok
Felettem elszáll az idő, gyenge és öreg, egyre megy
De Ő, fiatal, erős, hiszen sosem volt negyvenegy
S majd egykoron egy agg ember ül székében sután
És Ő egy képről néz le rám, az én örökifjú apám

Péter Erika
Mindenszentek után

Még ünnep csüng a fáradt Krisztuson,
még gyűrött a gyászolók szeme,
kullogunk a kálvária-úton,
mi, kiknek volt, s nem volt gyermeke.

Hervadoznak hulló krizantémok,
koszorúkba rejtik a ködöt,
botorkálunk, akár két vakondok,
kopott, kihalt sírhantok között.

Karácsonyig csöndes a temető,
minden gyertya gyökeret ereszt,
hang nélkül fáj, sír a csontvázmező,
s Krisztusnál is rozsdás a kereszt.

Lelkes Miklós
Falevél leng...

Falevél leng, hull, s róla
hull üzenet:
ősz írta égbolt-csenddel
nekem, neked.

Fent az égbolt-csend kék még,
s szólál: - Tavasz,
hűlni készülő őszben
szívben maradsz?

A fák összefogódnak.
Ösvény fut el.
A szív, pirost dobbantó,
még kitelel?

és lehet azon is túl,
lehet még azon is túl
csontig hatoló fájdalommal,
emberi mértékkel nem fogható,
gyönyörű fájdalommal;
az én versem szabad,
de tisztelem a hexameterek őreit,
s a szonettek lovagjait,
a mértéktartókat,
kik kottafüzetből zongorázzák a szavakat,
akik a kozmoszt éneklék így
és minden évszázadot,
a verslábakkal dalolókat,
a szigorú sorokkal sorakozókat,
de az én versem nem ilyen;
az én versem sziklaszélre álló ember,
ég felé emelt, kitárt karokkal,
az én versem távolba néző gyermek szeme,
az én versem az ösztön homályos morzejele,
az én versem szabad,
azt foglároknak nem tartják nyugton,
azt falaknak nem őrzik nyirkos hűvösükkal,
az fölörpül és iránya nem tudható,
mint tavaszi szélbe repített madár,
a havason.

Mészáros Márta
A tölgy és a szél

Az öreg tölgy, az erdőszéli,
tudja, hogy közeleg a halál.
Hiába öleli
bohókásan a szél
kérges és erős derekát.

Vastag ágai közt
incselkedve röpköd,
suttogásától zizeg a lomb.
Hol sír, hol meg nevet,
akár egy kedves bolond.

Az öreg tölgy érzi
a játékos simítást,
egy- egy ágát átengedi,
a szél szédült táncát lejt,
hangja elfojtott sikoltás.

Elfárad végül a táncosléptű,
kedvét szegi,
hogy az öreg fa ellenáll.
Búcsúzóul megöleli,
és suhanva tovaszáll.

A lomb alig moccan.
Magában áll a fa.
De az ágak emlékeznek
régmúlt tavaszokra,

A fák egymásnak dőlnek,
elfogy az út,
s állsz a Végtelen szélén,
vagy így, vagy úgy,

még kérdezel, ős-őszi
kérdést, s szokott
formákról visszavillan
pillanatod.

Köröttünk égő erdő:
ősz égeti,
hirtelen sárga, barna
fénnel teli,

és telt tükörben ring el
mit vágysz, de nincs, -
s kényszerít alkony-könnycsepp,
hogy rátekints.

Ez még ősz, de kilátszik
tél-váz maga:
vonalak feketén bús
varázslata.

Falevél leng, hull, s róla
hull üzenet:
távozó őszi égen
könnycsepp remeg,

könnycsepp remeg, s a Fényről
lemond a fény
szétömlő fénytelenység
fénytengerén,

ahogy a szó lemondott
arról: legyen
Szó, Jel, ahol már minden
lélektelen.

A szél ágakhoz hajlik.
Facsont zörög,
s lesik a holdat ordas
kis térközök.

Te is érzed, - és érted
gyűlő sötét
levél-árnyakkal hulló
üzenetét?

Te is érzed, - és érted:
az életen
miért győz könnycsepp-fénnyel
mi fénytelen?

Te is érzed, - és érted:
facsont zörög,
s miért szűkülnek össze
a térközök?

Te is érzed, - és érted:
csüggedt világ
keresi őszült őszben

a vendég

Deák János
festőművész

<<<Kérjük, látogassa a művész
honlapját>>>

Következő oldal>>>

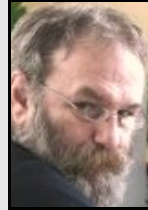
“A megfelelő szó megteszi hatását, de soha egyetlen szó sem lehet olyan hatásos, mint egy jól időzített szünet.” (Mark Twain)

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

részlet

Magára húzta gyatra esőkabátját a november,
leffegett lyukason, mit sem ért,
a kopott göncök alul mind átnedvesedtek,
rátapadt szövetük az elnyűtt testre, beleborzongott
és a szítáló, ködös késő délutánban
tovább téblábolt a nyálkás úton.
Vele én, fejemre húzva dzsekim kapucniját,
kimért, egyenes léptekkel,
belülre figyelőn, a melegbe, ahová elrejtettem őt,
akit már időtlen idők óta hiába kerestem.
A kisváros külső utcáin amúgy sem akadt mit felfedezni,
falusias házak gubbasztottak nyakukat behúzva,
csönd, sehol egy lélek.
Beálltam az üres buszmegállóba.
Egy folyóiratot lapozgattam,
föl-fölpillantva a fiatal lányra,
aki a tócsákat kerülgetve közeledett messzebb.
Tőlem kicsit távolabb állt meg, féloldalvást.
Megszólítottam, kedvesen válaszolt,
sugárzó kellemét az ősz ólmos, szürke kerete befogta.
Feltűnt egy kocsí, intettem, beszálltunk.
Rövid mondatokat váltottunk a hátsó ülésen,
hol az arcát, hol a mögötte elhúzó
alföldi erdők kopár sorát figyeltem.
A címét a folyóirat hátára firkantottam fel.
Vagy tartsak vele?
Nem hozzá indultam és megvan a sora a világnak.
Majd beugrom visszafelé. Lehet, hogy még ma este.
Néha kezembe akad az a lap, titokzatos,
mély görbületükkel merednek vissza a betűk,
nyirkos, novemberi erdő estébe hajló ága-boga.
Nem lett visszafelé.
Ahova indultam, ott várakozott rám ő.

Andrasew Iván
A szerelmes király

Volt egyszer egy falu, amelyikben nagyon szép
asszonyok éltek, és a férfiak is nagyon szépek voltak.
Boldogan éltek, sokat szerelmeskedtek. Becsületesek is
voltak, meg hűségesek is, nem ismerték a haragot meg a
féltékenységet. Nem is irigyelték egymást, mert mindannyian
nagy szegénységben éltek. Ha meg valamelyik váratlanul
pénzhez, sok-sok ételhez vagy valami kincshez jutott, hát azt
együtt elmulatták. Így éltek mindaddig, amíg a falu határát
egyszer el nem érte a háború. Nem haltak meg az emberek,
csak a termést emésztette meg a tűz, az állatokat pusztította
el a fertőzés. A falura az éhínség nehéz rettegése borult.
Amíg lehetett, etették a gyerekeket, magukat szerelemmel
vigasztalták. De azt mindannyian tudták, hogy ha csak
egymást meg nem eszik, a tél megöl mindenkit. Már-már
imádkozni kezdtek félelmükben, amikor a faluba tévedt a
király. Győztes volt. A főterre telepedett fényes sátraival.
Mulatságokat, lakomákat rendezett esténként a kíséretével.
Csak nézték messziről, sóvárogva, hiszen senki se akadt, aki
méltó lett volna a király társaságára.

Tovább>>>

Sárközi László
Csikágó

XIII.

...a harang ősi dicsőségről bűg
s a konyhaudvaron locsogva mozdul
a sárban a sor. Vad pofa tör-zúz,

végül valaki vaskosan rám ordul.
A falak bibliából citálnak
s aki sóvár, hogy is vacillálhat?
mohó pillantása tányérba csordul,

Köves József
Magányos cédrus

El sok karod, kitől vársz ölelést?
 Elgöngyölögött a tenger. Vagy a sivatag?
 El sok karod, kitől vársz ölelést?
 Dal annál szebb tájon - visszatart gyökered.
 Cibál a szél... Lenyomja ágaid.
 Hát kapaszkodj, míg a sivatagi számmum
 nem fordít egyszer majd hanyatt
 gyökered kitépve
 hogy itt pusztulj el e végtelen
 homokon társtalanul, árván
 a tiszta kék égre tekintve
 míg el nem sötétíti varjak rongyhada

Mester Györgyi
Holtodiglan...

Egetverően nagy szerelem volt az övék, amolyan igazi holtomiglan, holtodiglan. Amikor összeházasodtak, senki fiának el nem hitte volna, hogy valaha is féltékeny lesz a párjára, vagy azt, hogy a másik okot ad rá. Pedig így lett. Már egy éve figyel. Folyton későn jár haza, kényszerű túlórakra hivatkozik, állandóan fáradt, és kerüli a testi érintkezést. Olcsó kifogásnak tartja a védekezését, hogy az új beosztásban, melyet egyébként pont egy éve sikerült kiverekednie magának, igen nagyok az elvárások, aminek persze ő maximálisan igyekszik megfelelni, és nem csak utána olvas a szakirodalomnak, de tovább is képzi magát egy tanfolyamon.

Tovább>>>

Hegedűs Csaba
A dió

Elültetnek, nővők s nővők
 míg a nyelveknek
 (egyszer) elég érett leszek
 hogy megkopogtassanak (egy kövön)
 s vágyják a belsőmet.
 2009.

Mándy Gábor

két marka kinyitva, pont, ahogy koldul
 s Igét idéz. Más lassabb: céljába
 komótosan halad ? csak fél lába
 van, az útról most a kapura fordul

s rossz mankója tocsog már a csúszós
 talajon. Hangja hamis bortól torzul:
 a küszöbig mozgalmi dalt dúdol?

Bodó Csiba Gizella
A talizmán

Nyakamba akasztottad ajándékom,
 - „Véd majd és vezet!”
 Mint felhő alatt elhúzó darvakat,
 mély hóban nyomot hagyó,
 irányító – kezet.
 Nem félek tőletek
 vidrára vadászó sasok,
 társ után vonító farkasok.
 Talizmánom szívem felett:
 Forgó vihar ellen is védve vagyok!
 Védve vagyok, mint barlang mélyén
 telet átalvó grizzly- medve,
 Táplálékot már nem keresek,
 Hisz általad vagyok szeretve!

Deák János: Felsőtótfalu színei

G. Ferenczy Hanna
A MÚZSÁHOZ

Temetőben

Nem vagyok a temetőben.
 Nem ment egy jó barát,
 és messze repült.
 Már odaát.
 Nem erre a gépre szólt a jegyem,
 de minden nap indulnak járatok.
 Igyekszem elfoglalni magam,
 ameddig életben vagyok.
 Sietve, kapkodva dolgozom,
 az óra nekem is ketyeg.
 Ma nem halni jöttem ide,
 de felmérem a terepet.

Bittner János BÜSZKESÉG

Nem számít mennyi kincset szórok el,
 szavak vagy verssorok..., kit érdekel,
 mind én vagyok!

Ha lesz egy szó, ami nem enged el,
 ha lesz egy sor, amelytől könnyezel,
 lelkem ragyog.

Ha a barátok sorra tűnnek el,
 velem többé már egy sem ünnepel,
 nem búsulok.

Nyugodt vagyok, akármit is teszel,
 mert én leszek, ha már te nem leszel,
 a holnapod.

Köszöntlek Múzsá...

Te hűséges, drága jó barát
 akkor jössz mindig kis szobámba,
 mikor már nem bírom az élet
 sok-sok keservét, bánatát.
 Sugárzó lényed biztatón hajol rám,
 ezernyi színt és illatot hozol -
 Te vagy nekem a fény
 az örök szerelem..
 - maradj velem !

Kajuk Gyula Utóljára szottyós

Akkorra már nagyon rosszul volt. Az orvosok be se akartak engedni hozzá, mondván, hogy nem szabad kifárasztani. De ő valahogy megláthatott, a haldoklókat a szokásos módon elkerítő paraván függönyének résén át és úgy lehet, hogy csontra sorvadt keze intésében még maradt annyi erő, hogy megvétőzta az egészségügyi személyzet személytelen jóakarátát.

Rám mosolygott, már ha mosolynak lehet nevezni azt, mikor valaki nagy erőfeszítéssel széthúzza pengevékony ajkát. De szeme élt, tán jobban, mint valaha.

- Jó, hogy itt vagy. Gondoltam rád az éjjel.

- Csókolom, én jöttem volna már előbb is...

-Törékeny kézfeje egy mozdulatával belémfojtotta mentegetőzésemet.

- Ennék még egyszer valami jót! Nem ilyen szarokat, amiket ezek hoznak!

-Emlékszel, Királyházán egyszer mit főztél... tudod, mikor a katonaság elhajtott mindenkit a völgyből a tűzészeti lögyakorlat miatt...

Tovább>>>

“Nagy akaratőrő nélkül nincs nagy tehetség sem.”

Balzac

Nógrádi Gábor

GÖGÖM RIASZT? A RETTEGÉS VIRÁGÁT

ne ismernéd húsodban sorsosom,
kit antracittá tömörít korom
fénytől fényig rejtőző éjszakán át?
Dac, gög, közöny, cinizmus vad varázsát
bűvöli belém vádló otthonom,
mert nem őrzöm, mi nincs, és nem fogom
bírnai a célt: apám boldog halálát.
Rossz kölykök, vesszünk, ha rész nem jutott
fölosztott földekből, csak a határon
ücsörgünk dühhel, mint a bús kunok,
kiknek királyát keríti az álom,
s a félelem, hogy létük elnapolják,
míg nem épül megtérésükre ország.

1969.

Baka István
Ősz van az űrben

Hullnak a barna-piros levelek,
leválva a nyár faláról,
mint elhagyott, öreg kazánról
festék- és rozsdarétegek.

Hullnak a barna-piros levelek;
a fára varju száll, s hogy összetörje,
csőréből koponyákat ejt a kőre,
s fal édes agyvelőt: dióbelet.

Hullnak a barna-piros levelek,
ágak közt átszítal a kék üresség:
száraz avarra üvegcserepekként
Isten halott tekintete pereg.

Hullnak a barna-piros levelek,

Kamarás Klára
... egy sovány liba meg egy varrógép.

Most, hogy leéltem annyi sok évet, csak mosolyogni tudok azon, milyen hiábavalóságokat kergetnek az emberek. Itt van mindjárt a sokat hallott szó: önkifejezés. A boldogtalanság forrása. Keressük az álmokat, amiket nem is lehet pontosan megfogalmazni, hiszen ki az, aki ismeri önmagát? Hogyan lehetne kifejezni azt, amit nem is ismerünk!

Én csak munkát akartam, csak a helyemet megállni ott, ahova sodor az élet és dolgozni, na persze, nem rogyásig, csak amennyi elkerülhetetlen. Megkapaszkodni egy helyen, egy házban, egy családban, gyerekkorom állandó vándorélete, bizonytalansága után. Hányszor hallottam szüleimtől: Majd ha odaérünk, majd ott minden jó lesz, minden szép lesz, és mindig odaértünk valahová, de semmi nem lett se jobb, se szebb és múltak az évek és meg kellett volna állni valahol, ám sehol sem mondhattuk: Ez az, ezt kerestük.

Tovább>>>

Fetykó Judit
Elmulás

Hideg, merevítő verítékben úszva,
kapkodó légzés mozdulataival
a szem valahova hátra felé csúszva
összeeső érben a lét tócsáival
nem bír már a szív ütemre találni.
Fürödve halálos hideg verítékben
a lét és nem lét határán rohanni,
itt,
mit kéne még,
mit nem lehet már,
mit ígér az ég,
mit hoz a halál,
ott,
s vajon ott, és akkor a lét és nem létben

hull a világ, és hullunk véle mi,
nedvét kiszívó levéltetvei;
ősz van az űrben, a vég közeleg.

(1989)

Véghe Sándor
Mata

A jelen vihara csupasz ágakat
cibál, és a fagyos lég
hozzákötözi egy-egy énjét
emlékképeimnek.
Magasan, fölöttem,
csak nézem őket, pedig
de sokszor szeretnék
közöttük lenni, élni!
Azután leesnek szelíden
millió hópelyhekként.
Már nem jelentenek,
s én is csak látnék.
Hanem az ég,
- no nézd!-
piros lesz, majd fekete.

Kő-Szabó Imre
A koszorú

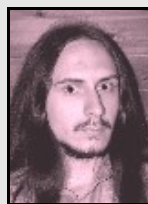
Az öreg, mert így hívta mindenki, már napok óta
gyengélkedett. Nem evett, a szívére panaszkodott, de itt nem
vette szavát komolyan senki. Hét éve, hogy ide került, ebbe a
börtönbe, egy év előzetes után. Itt ő volt a 0460. számú
elítelt. Tisztességes nevét nem tudta senki. Az újságban is
csak úgy jelent meg: K. Ferenc. Aztán leírták az elkövetett
bűncselekményt és az ítéletet, mely elég szigorú volt, tizenkét
évet kapott, leghamarabb csak kedvezményesen, három év
múlva szabadulhat. Belenyugodott, mit tehetett mást. Még
szerencse, hogy fiatalabb korában kitanulta az asztalos
szakmát, mert ennek itt nagy hasznát vehette. A munka
lekötötte, ez nem esett nehezére, ha dolgozhatott, még az idő
is jobban, talán gyorsabban telt. Kint nem maradt senki, csak
a felesége, de az elkövetett bűncselekmény miatt, nem írt
levelet, nem látogatta, csomagot sem küldött. Így K. Ferenc
egyedül maradt, keveset beszélt, nem voltak vidám percei.
Tette dolgát, azt, amit itt kötelezővé tettek a fogságban, meg
azt, amit szűkösen a körülmények megengedtek. Mindent
összeszámítva: ő volt a 0460. számú – emberi alakzatú –
élőlény.

Tovább>>>

hideg halálos, szörnyű verítékben,
hogyan lehet, hogy,
az életből
kiszakadni.

Deák János: Felsőbányai régi házak

Balázs Gyula
Élő fáklya

Élő fáklyája vagyok én a Sorsnak,
Izzás és forróság a komor éjben,
Parazsamban duruzsolnak a holtak,
Akik ott élnek a láng-reszketésben.

S a sötét Szobákba, hogyha belépek,
Fénylik minden s árnyat vetnek a tárgyak:
Így leszek a világosság s az élet,
S az ellentét, ki megszűli az árnyat.

És a mozgások hevében, ha ég is
Eleven, izzó fáklya-testem, mégis
Elszürkül az, amit egy pillanat áthat;

- Így marad eleven titok az Élet!
Hisz minden perc, mikor magára ébred,
Játékszere egy újabb fényhatásnak.

Ódor György
Idegenek

Mostanában az idegeneket szeretem,
nincs rajtuk álarc, közvetlenek.

Vihar Béla
A tékozló

Tersánszky Józsi Jenőnek

Minden élet valamiféle jelkép,
s benne egy-egy igazság üzen.
E gondolatot latolgatva haladtam
az Avar utcán, hogy fájdalmaim
Hozzád vigyem, apám helyett apámhoz;
s már asztalodnál ültem, előttünk a pohárban
csillogó bor hűs vigasza aranylott,
amidőn láttam, igen, Jelkép vagy Te is:
a Titoktudó,
kínok csomóját megoldozó,
századunkba betért szilaj Mágus,
lobogó derű sugaraival.
A karosszékből, nyűtt pásztori bekecsben
ez pillantott rám, amint arcod lestem:
int a költő, a dolgok felfigyelnek,
és belső rendjünkben az összefüggés
ünneppé szépül engedelmesen.
Lásd, itt az Ember! – mondtam magamban –,
seb nem foghatta, mert csillagot követ,
s már élőként is, Nagy Holtak seregében,
nyurga lábakkal inai időtlenül,
míg hetyke sipkásan kuncog-kacag
Magasztos Mesterek közt, csínyekkel játszadozván:
tréfacsináló, bölcs garabonciás.
Így vonulsz, tudom, kései unokák
emlékezetében is, betűkbe, mondatokba költözötten,
az anyagból szellemmé lényegülve,
miként húr és vonó csókjából
születő zene, a szalagozó, halk muzsikaszó,
mi láthatatlan és mégis való
szent Metamorfózis:
csattogó, madárszavú valóság.
Vezess Magadhoz, gyógyítónk, énekes,
drága dalok tudója, Jenő,
Nagybánya varrta bojtos vándortarisznyád
nyisd fel nekünk, törd meg cipód, szíved,
mint eddig is.
Ekként légy példánk, hogy veled tanuljuk:
az őrzi meg kincseit igazán,
ki tékozva szét is osztja azt.

(1963)

D. Nagy László
A TÉL KÜSZÖBÉN

Északi szél sarkantyúzza már a határt

Annyira mások, felizgatnak,
vékony hártya köztünk, az meg repedt.
Szemük kékben fénylő üvegház,
titkon, benyúlva érek hozzájuk:
anyám nem felejthető gyengédsége.
Amúgy is elegendem van, elegendem
a barbárokból, egyensapkákból,
a szinte ugyanaz pólókból, untat.
Semmi más, mint magamutogató küllem.
Szeretném, ha az idegenek befogadnának
maguk közé, én is idegen legyek,
és csak akkor ismernétek fel,
amikor többet iszom, vagy épp alszom.
Meglátnátok bennem a japán női arcot,
afrikai kisgyereket, mongol öreget,
mert már nem akarom tudni,
ki kicsoda, s szégyellni, hogy tudom.
Jó volna most olyat mondani, mint
egykor öregapám, röviden, bölcsen,
fogait kivillantva a nevetéstől.
De nem megy.

Czégényi Nagy Erzsébet
Ősz, veled

Kárminvörös, narancsszissenések
úsznak dallam-szűrt fényben.

Riadt-lila felhő libben

át a kerítésen.

S bár már a

kapuk előtt

toporog

a tél,

s néha már

álmos-zöld

pázsiton hever a dér,

az aranyló ős sugarai

szomjasan isszák fel e friss nedűt,
s meleg-bársonyra csókolják a tájat.

De arcod még mindig nyárt idéz,
ugyan úgy, mint amikor

megérintettél.

Szemedben

tengernyi

pipacs táncol,

S homlokodba hulló hajtincseddel játszik a szél.

2010-11-07

Kaskötő István
Isten hozott, János!

Hordja kupacba majd fujja szanaszét
Zörgő falevelek gyanánt
Illanó emlékeink kacatját
Lics-pocsba lépünk
Szottyan a kedve az embernek is
Hogy gyengül az őszi napsugár
Tovaszálló felhők után nézünk
Míg lassan átlépjük a Tél küszöbét
Örömeinket féltjük
Ha rank tör a rideg valóság
Hisz tudjuk
Az idő patkóját kovácsolja most jégből
A messzi világ

Toronto, 2002. 11.24.

Részlet egy készülő regényből

Nagy János, immár több mint három éve élte az állami gondozottak hányatott életét. MF56196 szám alatt iktatva, nyilvántartva, többnyire kihasználva gondozás címe alatt. Köznnyelven csak úgy ismert, mint lelenc. Sok-sok emlékezetes élmény zsúfolódott össze az elmúlt években, de így is a hiány gyakran nyugtalan érzésekkel töltötte el. Mintha tegnap történt volna, hogy az orosz katonakonyha körül téblábolt, a fekete kenyér savanykás szaga még mindig az orrában van, Ljovka az ukrán pék-őrmester búcsú szavai még ma is a fülébe csengenek.

– Beregisz na szibjá, malcsugán. – vajon merre járhat a barátja, hazatalált–e. Hol süti a kenyeret, vajon él-e?

Tovább>>>

Következő oldal>>>

“Bármilyen, amit megtehetsz vagy megálmodsz fogj hozzá!
A merészségben zsenialitás, erő és varázslat rejlik.” (Goethe)

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül,
az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn.
Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

REICHARD PIROSKA

1884-1943

A Szerelem

Nesztelen mélyülő alkonyat tájon,
míg a valóság álmofénybe vész
s valónak tetszik minden fényes álom:
lefoszlik telkemről a csüggedés
és várom, egyre várom — — —

A napok lázas nagy munkába telnek,
előttem szürke sivár könyvhalom,
a lelkem fáradt és a szívem dermedt
s zokogó gúnnal büszkén tagadom
az örökegy szerelmet.

Nappal nem hiszem, nappal tudom: álom,
tudom, hogy nem jön el, hogy nincs sehol,
de illatos, bíboros alkonyat tájon,
mikor valóság s álom összefoly
még várom, egyre várom — — —

Nyár

Még fogva tartott a város varázsa,
a kábító versengő rohanás,
még reszketett bennem a küzdelem láza,
ideges nevetés, fáradt zokogás,
még hittem, hogy ott a zajba találok
egy percbe szorítva be a végtelent,
s nesztelen, zsongitva, mint egy álom,
jött az üde tiszta falusi csend — — —

Mesék bűbája hullt reám titokba,
hogy most értem a madarak szavát?
s értem, mit susog a fák üde lombja
s illatlelkével mit mond a virág — — —
Máskor a nagy világgal nézek szembe

Egyetemtér

Körötte röpköd a galambsereg,
minden ablaka sorra betéve,
s hiába ragyog a tavaszi nap:
gőgösen, hidegen néz le a térre
s komoran, szürkén áll az egyetem.

A hegyek hívnak, a Duna üzenget,
partja felől tavaszi szellő árad:
lépcsőin ülve lenézni vízére
be jól esik annak, ki szomorú, fáradt, —
s komoran, szürkén int az egyetem.

Délről, hegyeken át jön a Tavasz! — — —
s jönnek mosolygva asszonyok, lányok
s mennek mosolygva a Tavasz elé,
szomorún, hosszan nézek utánok
s elnyel a komor, szürke egyelem — — —

Álarc nélkül

Könnyes könnyörgő szememmel lebontom
lelkednek minden leplét észrevétlen,
kettes magányban, alkonyi sötétben,
át köznapi szón s panasztalan gondon
a lelked lelke kitarul nekem.

S kezed nehéz, amint kezembe tartom:
hosszú éveknek fáradságát érzem
ezen a kedves, merész, büszke kézen
s melegségében ott van a sok alkony,
mikor ráhajtottad égő fejed.

Nevetésedből a szívemre hullnak
vigasztalanul sötét árnyu esték;

s most mindent elfedez néhány falomb,
máskor vad zsvivaj tör a fülembé
s most hallgatom, hogy a csendbe mi zsong — — —

Minden kérdésre válasz e csend?
nyugtalan sóvárgásra felelet?
s ha a lélek ily álmodva pihent:
a régi küzdelem újra jöhet?
s ha újra sikongva hajszol az élet
s minden egy rémes szomorú talány:
áthajlik a múltból majd e fa lombja
s vigaszul átcsendül e csalogány? — — —

ÉLETRAJZ

Tragédia

Te is tudod és én is érzem,
hogy lelkünk összeforrt egészen
s mint két sötét, vészhozó szellem,
küzdünk magunk és egymás ellen.

Nem tudom, lelkem kiért retteg:
magamon sirok vagy feletted?
Akárki győz e küzdelemben:
el vagyunk veszve mind a ketten — — —

Az én utam

Én csak a magam útján mehetek;
más utakon talán szép az élet,
más utakon tán könnyű elérni,
amit én már soha el nem érek,
de csak a magam útján mehetek.

Nem kérdelem már, ez út hová vezet,
mit érne nekem, hogyha messze mennék?
én önmagamnak a sorsa vagyok
s nekem mindegy, ha álom, vagy ha emlék
és mindegy, hogy utam hová vezet.

Talán legjobb lenne most már megállni
és nézni, mint megy el mellettem az élet,
nézni vágytalanul, szóttalanul tétlen,
nem is mint ember: mint egy látó lélek,
legjobb lenne nekem most már megállni — — —

A kert

Az öreg fának hulló árnyát,
virágok ringó lepkeszárnyát
arany napfoltok táncolják körül,
a kert ragyog, a kert örül;
lugast formál a bús fa ága;
a szökőkút kristályvirága
szikrázva nyílik, zengve hull,

vágynak, mik a boldogságot keresték,
derűs hangodra holtan ráborulnak
s gyászpompába vonják minden szavad.

Szemed együtt mélyül az alkonyattal
és a homlokod lassan elsötétül
jövendő évek gyászos sejtelmétül
s együtt csókolom meg az ajakkaddal
a legbúsabb lemondás mosolyát — — —

Sorstalanul

I.

Én nem remélek és nem feledek:
az életem mindég kezdetlen és készen;
én nem gyűlölök és nem szeretek,
nekem nincs helyem s nincs semmibe részem
sem az idegenben, sem itthon.

Az én utam sehová nem vezet,
semmit nem hiszek és semmit nem várok:
valamikor a lelkem elveszett
és azóta lélektelenül járok
s ez az én nagy, szomorú titkom — — —

II.

Ki az életet nem éli, csak nézi:
embersorsokból hogy színesül s épül,
egy alkonyatkor fáradtan úgy érzi,
hogy a maga sorsa kihullt a kezéből
és sorstalanul oly magasra érhet,
ahol a rút is fájdalommal szépül — — —

Deák János: Felsőbánya - Sárga kapu

Utazás

Varázsigeül mondom
magamban: „London, London!”
Bűvös szőnyeg, terülj hát,
időn vissza, téren át
hét országon repülj át!

s nem rezzen fel a kert magánya,
ha leányok suhanó árnya
a pázsit selymére simul;
füvek-fák színes szövédéke
mintha a végtelenig érne
és túlhan nem is lenne élet:
boldogan önmagába mélyed
s önmagának virul a kert.

És jön a könnyes őszi szél,
sok sárguló levelet látott;
a harmat helyett hull a dér
s a kert már oly fáradtan él,
mindennap felejt egy virágot;
beteg pástján szirmok keringnek;
sok hervadó, haldokló színnek
bús tánca csöndesen zenél;
a fák karjai mélán intnek
az elhagyott bokrok felett,
utak zízzető avarában
örök őszi eső pereg:
magános gögös bánatában
siratja önmagát a kert.

Éjjel fáradtan elaludt
és reggelre a kert fehér,
fehér pázsit s fehér az út
és rajta nem jár, csak a szél;
élettelenül ing felette
kopár gallyaknak könnyű árnya
hull a holt fáknek hóvirága:
ájult álmában elfeledte
önnönmagát a kert.

S a tavaszi kék ég alatt
hullt levelek, halott virágok
föld mélyéből életre vágynak,
emlékük lassan felszivárog
és kibúvik végén az ágnak,
s a kert ámult mosollyal ébred:
im, minden kincse megmaradt,
mennyi ragyogás, mennyi élet,
levele ring, bimbója pattan
s minden teremő pillanatban
eszébe jut egy más virága,
pázsítja selyme, lombos ága,
tünt tavaszok üde emléke
felöltözik ibolyakékbe,
zöldselyembe, s hímes palástban,
mámoros mély megújulásban
önmagára emlékezik a kert.

(Nyugat, 1916. 13. sz.)

Palinódia

Amíg én itt bolyongok tompa gyászban
s emlékeimre szövök szemfödőt:
egy messze, kisvárosi házban,
fiatal lány, még várom a jövőt.

Rég betemették az utat mögöttem
évek, napok, szítáló bús homok,
vissza kell mennem oda, honnan jöttem,

Hipp-hopp! Charing Cross
hol van?
Most tüstént szállj le vélem
itt a Trafalgar-téren,
ahol szédülten álltam
zsibongó emberbolyban;
vagy túl a párás parkon,
hol fák szélről ziláltan
fáztak a Temze-parton
és úgy kavargott éppen
köd, füst, fény egy gomolyban,
akár egy Turner-képen...
S letűnt időkbe néztem,
vén verseket idéztem,
hol ős Westminster éke
halott költők emléke,
s ahol komoran áll a
vén London tornyos vára...
S ifonti buzgalomban
a British Museumban
magyar szöveget, régít,
másoltam estebédig;
s a Hyde Parkban ha este
kiki a párját leste,
lombok alatt az árnyban
kísértem árva árnyam...

És volt egy másik nyár is,
Chantilly, Versailles, Páris...
Parkok, terek, ti szépek,
kastélyok, régi képek...
Torlott az utca árja
s a Cluny-kert magánya
körülölelt oly csendben,
akár a Sainte Chapelle-ben...
(Most reklám-fények égnek,
színes betűk neonban,
sugárkévék bomolnak
a sápadt holddal szemben,
most tombol ott az "évad",
de én ezüstös-kének
s oly ünnepi komolynak
érezem Párist szivemben,
amit Szent Genovéa
őrzi a Pantheonban...)

Strassburgban fent a dómon,
amig lenéztem ódon
magasló háztetőkre,
visszaperdült a század,
újultak a régi házak,
kimélyült a várakok,
úrfik, delnők, polgárok
gyűltek sűrű sorokban
a szűk sikátorokban,
s velem együtt lenézett
- káprázat volt, ígézet -
Herder s az ifju Goethe...

...Egy régi békés nyáron
Tarpatak hídján álltunk
meghitt barátnő három,
s akivel Tátrát jártunk,
húnyt szemmel most is látom

s nem talállok egyetlen lábnymot.

Egy messze házban (vagy lelkembe mélyen)
fiatal lány álmodja a jövőt,
nincs nyugtom nappal, nincsen álmom éjjel:
vissza kell mennem felköltetni őt.

Bár ezer izzó, kínzó sebet tépjek,
lenyúzom rám nőtt gyűlölt gyászruhámat,
hogy emelt fővel még egyszer belépjek
az emlékháznak álmokkapuján.

Végső erőm feszüljön szakadásig,
most vissza kell fordítanom az időt,
s mit bánom én: ha nincs út oda másik,
haljak bele, csak ébresszem fel őt! —
(Nyugat, 1924. 10. sz.)

Hat vers

Neved kimondtam s köröttünk a kert
sötétebb lett és illatosabb;
a jázmin, amit szakítottál,
fehérebb, csillagosabb.

Kéz-kézbe mentünk és most nézem:
kezem halavány és illatos;
szemembe néztél s a szemem most
sötét és csillagos.
(Nyugat, 1935. 11. sz.)

Deák János: Felsőtótfa - Szénaboglyák

rég elporladt barátunk...
Ó, Lomnic, Füred, Csorba...
(A csúcs, hol szertenézett,
erdő, ahol borongott,
s ami köröttünk kékllett,
hegylánc, fensík s a dombok,
azóta cseh vidék lett
s egy világ összeomlott...)

Drezda, München jön sorba;
s egy est Unter den Linden
s a Burg előtt a Ringen
egymást úgy váltogatja,
mint képeskönyvnek lapja...

Velence, utolsó lap...
Gondola, karcsu csolnak,
a Canal Grande habja
veled együtt ringatja
ezüst párod, a holdat;
a bárkákon dalolnak,
s az árkadok mellett a
ragyogó Piazzetta,
hol most hegedűk szólnak...
S amott évszázak míve,
Szent Márk aranyló íve...

A Campanile ormán
néztük, egy messze parton
bibor-arany vitorlán
hogyan köt ki az alkony,
és odalent opálos
lagunák közt a város
úgy csillogott - emlékszel? -
mint egy zománcos ékszer...

Kit Szent Márk oroszlánja
véd, tenger habléánya,
te, ki örök rejtélyed
örök tükrödben nézed,
kihez, bár sosem látott,
szívem honvággal vágyott:
egyszer megnyíltál nekem,
lettél vágyból emlékem...

Szünjetek hát ti könnyek,
terülj szét varázs-szőnyeg,
röpíts át hét határon
ó, álom... álom... álom...

(Nyugat, 1936. 10. sz.)

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,

Click here to add text.

"Akit az istenek szeretnek, örökre meghagyják gyerekek."
Heltai Jenő

Heltai Jenő

1871-1957

Szabadság

Tudd meg: szabad csak az, akit
Szó nem butít, fény nem vakít,
Se rang, se kincs nem veszteget meg,
Az, aki nyíltan gyűlölhet, szerethet,
A látszatot lenézi, meg nem óvja,
Nincs letagadni, titkolni valója.

Tudd meg: szabad csak az, kinek
Ajkat hazugság nem fertőzi meg,
Aki üres jelszókat nem visít,
Nem áztat, nem ígér, nem hamisít.
Nem alkuszik meg, hű becsületéhez,
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.
Nem nézi azt, hogy tetszetős-e,
Sem azt, kinek ki volt, és volt-e őse,
Nem bámul görnyedőn a kutyabőrre
S embernek nézi azt is, aki póre.

Tudd meg: szabad csak az, aki
Ha neve nincs is, mégis valaki,
Vagy forró, vagy hideg, de sose langyos,
Tüzet fölöslegesen nem harangoz,
Van mindene, ha nincs is semmije,
Mert nem szorul rá soha senkire.
Nem áll szemébe húzott vaskalappal,
Mindég kevélyen szembenéz a Nappal,
Vállalja azt, amit jó társa vállal,
És győzi szívvel, győzi vállal.
Helyét megállja mindég, mindenütt,
Többször cirógat, mint ahányszor üt,
De megmutatja olykor, hogy van ökle...
Szabad akar maradni mindörökre.

Szabadság! Ezt a megszentelt nevet
Könnyelműen, ingyen ajkadra ne vedd!
Tudd meg: szabad csak az, aki
Oly áhítattal mondja ki,
Mint istenének szent nevét a jó pap.

Ősz

Nyomon kísér az éjszakában
Valami halk, sejtelmes ének.
Csöndességben az öreg fák
Egymásnak titkokat mesélnek.

Szelíden egymáshoz simúlnak
A mesemondó, karcsú ágak
És mintha mindnek lelke volna,
Suttognak, sírnak, muzsikálnak.

Majd elhallgatnak. Bántja őket
Az őszi éjjel szörnyű csendje
S reszkette, félve összebújnak,
Mintha a lelkük dideregne.

A szél suhogva vág közéjük,
A sok levél sóhajtva rezdül -
A hervadás fehér tündére
Most megy az éjszakán keresztül.

Találkozás

El-elmegyek mellette némán,
Én nem nézek rá, ő se néz rám,
Hanem azért halkan, titokban,
A szívünk mégis összedobban.

Vérünk rég halott muzsikája!...
Emlékezünk egy régi nyárra,
Nevető szájra, könyes szemre,
Valamikor volt szerelemre.

Hamar kihült sok balga vágyra,
Hamar elillant ifjúságra,
Gyér örömkre, sűrű bajra,

Szabad csak az, kit nem rettent a holnap.
Ínség, veszély, kín meg nem tántorít
És lelki béklyó többé nem szorít.
Hiába őrzi porkoláb s lakat,
Az sose rab, ki lélekben szabad.
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,
Gazdag, hatalmas, mert bilincstelen.
Ez nem ajándék. Ingyen ezt nem adják,
Hol áldozat nincs, nincs szabadság.
Ott van csupán, ahol szavát megértve
Meghalni tudnak s élni mernek érte.

De nem azért dúlt érte harc,
Hogy azt csináld, amit akarsz,
S mindazt, miért más robotolt,
Magad javára letarold,
Mert szabadabb szeretnél lenni másnál.
A szabadság nem perzsavásár.
Nem a te árud. Milliók kincse az,
Mint a reménység, napsugár, tavasz,
Mint a virág, mely dús kelyhét kitérve
Ráönti illatát a szomjazó világra,
Hogy abból jótestvéri jusson
Minden szegénynek ugyanannyi jusson.
Míg több jut egynek, másnak kevesebb,
Nincs még szabadság, éget még a seb.
Amíg te is csak másnál szabadabb vagy,
Te sem vagy még szabad, te is csak...
Gyáva rab vagy.

Levél

... Ha el akarna néha jönni hozzám,
Kicsi szobámat szépen rendbehoznám,
Ha nem is hozhatnám le az eget,
De beszereznék néhány szőnyeget.

A pamlagon, hol álmodozni szoktam,
A sok lyukat megfoldanám titokban,
Rozoga, tintás asztalomon itt
Elhinteném kedves virágait.

Parancsait komorna-módra lesve,
Főznék teát, mikor leszáll az este.
S amire nem volt példa soha még:
Szenet hozatnék és befűtenék.

Az óra járna és a lámpa égne,
S azt mondanám, ha menni készül: "még ne..."
Suttogva kelne ajkamról a szó,
Hogy élni édes és szeretni jó.

Édes őszen

Künn a téren, kis kisasszony,
sárgul ősze a levél,
minden lény a télre készül,
csak a szőlőtőke él.

Valamikor szép szőke hajra.

Fehér-virágos almafákra,
Fekete, fájó éjszakákra,
Gúnyos, kegyetlen, buta szókra,
Utolsó csókra, első csókra.

Forró, sikoltó esküvésre,
Elfojtva égő szenvedésre,
Reménytelen vad búcsúzásra,
Azóta tartó néma gyászra.

Emlékezünk... s azt, amit érzünk,
Azt, amiért titokba vérzünk,
A szívünk legmélyére rejtjük
S egy óra múlva elfelejtjük.

ÉLETRAJZ

Első szerelem

Ha meghalunk, és eltemetnek együtt
Oly kedves, híves őszi est legyen,
Mint az, amelyen egymást megszerettük
Gül-Baba sírján a Rózsa-hegyen.

Merengve némán ültünk mind a ketten,
A legutolsó rózsá nyílt tövén,
Te keblemre borultál önfeledten,
S ajkammal ajkadat kerestem én.

Esküd, szerelmed, minden semmivé lett,
Többé sosem találkozál velem,
De emléked megőrzöm, míg csak élek,
Utolsó rózsá, első szerelem.

Deák János: Fernezelyi táj

Vallomás

Éljen is még, kis kisasszony,
rajta mind a fűrtserreg,
hogy belőle must legyen majd,
sárga, sűrű, permeteg.

Sárga mustból, kis kisasszony,
édes újbór lesz hamar,
mazsolázott, aszuszólós,
és ha majd a sír takar,

onnan is még, kis kisasszony,
bókkal emlitem magát,
s közös őszünkre ürítem
az aszúboros kupát.

MERT DALAIMNAK...

Mert dalaimnak azt a részét,
Mely túlnyomónak mondható,
– Minek tagadjam gyöngeségem –
Kegyedhez írtam, kis Kató.

És dalaimnak az a része,
Mely túlnyomónak mondható,
Kegyednek semmiképp se tetszett,
Sőt visszatetszett, kis Kató.

Igaz, hogy önt tegezni mertem,
Ami botránynak mondható,
Mert önt csupán magáznom illik
Vagy kegyedeznem, kis Kató:

De dalaimnak azt a részét,
Mely túlnyomónak mondható,
Mégis szívemből szívhez írtam,
Az ön szívéhez, kis Kató.

Hogy ön hideg maradt s kegyetlen,
Már ez malórnek mondható,
Ha bánatomban meghalok most,
Magára vessen, kis Kató.

Magára vessen, ha belőlem
Más nem marad meg, kis Kató,
Mint dalaimnak az a része,
Mely túlnyomónak mondható.

A modell

Egy egyszerű kültelki lányka
(Tizenhat éves, jó falat)
"Leszek modell!" Így szólt magában
És egy festőhöz fölszaladt.
Mert megfelelt az arc, a termet,
Így szólt a piktor: "Aktra termett
E karcsú test... e két halom...
Vetkőzz hamar le, angyalom!"
És mert a célhoz ez vezet,
A kis modell levetkezett.

Mi ketten egymást meg nem értjük,
Nagyon sajnálom, asszonyom,
De ha nem kellek szeretőnek
Egyébre nem vállalkozom.

Például arra, mit gyakorta
Szónoki hévvel mond kegyed,
Hogy meggyötört szegény szívének
Legjobb barátja én legyek.

Legjobb barát! szavamra mondom,
Megtisztelő egy hivatal,
De nem vagyok hozzá elég vén,
S ön aggasztóan fiatal.

Ön csupa élet, csupa illat,
Lángol vakít, hevít, ragyog,
Hát hogyne szomjaznám a csókját
Én, aki angyal nem vagyok?

Olyan kevés amit kívánok...
Ha osztozkodni restel is,
Legyen a tisztelt lelke másé
Nekem elég a teste is.

Legyen lelkének egy barátja,
Kivel csevegni élvezet,
De ez az örült, ez a mamlasz,
Ez a barát nem én leszek.

Legyen övé minden poézis.
És az enyém: csak ami tény,
Ő oldja meg a problémákat,
A ruháját viszont csak én.

Hogy ez a hang szokatlan önnek,
Kétségbe, kérem, nem vonom,
De annak, hogy megértsük egymást
Csak egy a módja asszonyom:

Adjon az Úr, ki egy tenyérből
Rosszat is, jót is osztogat,
Rosszabb erkölcsöket kegyednek,
Vagy nekem adjon jobbakat!

KÉRDŐÍV

Mikor elnémul megkínzott szived,
Eléd teszik a nagy kérdőívet.

Mit mozdulatlan ajkad elsóhajt,
A láthatatlan jegyző jegyzi majd.

Mit fogsz felelni -- mert felelni kell! --
Az életedet hol hibáztad el?

Hol kanyarodtál balra jobb helyett?
Felelj! Tudod az átkozott helyet?

Ha menned adná isteni csoda,
Mondd: visszamennél még egyszer oda?

Mit tudta ő, a balga gyermek,
A neveletlen vadvirág,
Hogy fölfedezve már a szappan,
És él vele a nagy világ.
Mert fogyatékos volt a teint-je,
A piktor így szólt: "Ejnye! Ejnye!
E karcsú test... e két halom...
Izé... gyerünk csak angyalom,
Szebb lesz a váll, szebb lesz a kar,
Segítünk rajta csakhamar."

És karon fogta, ahogy illik,
A fiatal, de balga nőt,
A szomszédos fürdőszobába
Diszkrétén átvette őt.
Ott állott martalékra várván
A kád... fenékgig csupa márvány!
Ami fürdőnek a jele,
Színültig vízzel volt tele.
Festőnk a kádra mutatott,
Köszönt és eltűnt: "Jó napot."

Elmúlt egy óra meg néhány perc –
A lány nem jön ki. Ej mi ez?
A piktor hosszasan eltűnődik:
"No, most már szörnyen tiszta lesz!"
Benyit, ijedten hökken vissza:
Ott áll a lány, a vizet issza
És keservesen sírni kezd:
"Én nem bírom kiinni ezt!
Ha mindig ennyit inni kell,
A fészkes fene lesz modell."

Deák János: Késő őszi táj

Néma levente

Teljes szöveg >>>

BEPPO

Ahány az asszony, tudjuk, annyiféle.
De köztük a legbölcsebb is hiú.
Így vajmi könnyű boldogulni véle.
Hallgatni bókot: ezt egyik sem únja.

Veszett fejszének hajszolva nyelét,
Az út robotját újra kezdenéd?

Míg űz a vágy és sarkantyúz a gond,
Mégfutni mernél még egy Maratont?

Mindaz mi hitvány, hazug, és hamis,
Végigcsinálnád, mondd, másodszor is?

Miért? Miért? Új célokért? Avagy
Azért, hogy eljuss oda, hol ma vagy?

Hogy elfelejtve minden régi kint,
Rimázkodhass és harcolhass megint?

Ezért a díjul zsugorin kimért
Keserves, édes, pici életért?

A másik

És szólt a nő:
- Hajam ében és lágyabb, mint a lágy selyem.
És itt a szívem közepében ujjong a boldog szerelem.
Tied a lelkem, tied a testem.
Te vagy az első, akit öleltem.
Boldog vagyok, mert a tied vagyok.
És a férfi szólt:
- A másik elhagyott.

És szólt a nő:
- Piros az ajkam és harmatosabb, mint a rózsa kelyhe.
És végigfut az üdvök üdve rajtam,
mikor így tartasz forrón átölelve.
Szemem sötétebb, mint az égbolt,
mikor fergeteg zavarja.
Oh, mondd a másik szintén szép volt?
Fehér a válla, gömbölyű a karja?
Tudott-e sügni-bügni szintén?
Tudott-e édes csókot adni?
Meghalni karjaidban, mint én,
és új gyönyörre feltámadni?
És lángolt, mint a nap?
Vagy szelíd volt, mint a hold?
S a férfi szólt:
- A másik csúnya volt.

És szólt a nő:
- És mégis nappal, éjjel, sóhajtva gondolsz vissza rája.
Amellyel az enyém nem ér fel, mi volt a titka,
a varázsa, bája?
Miben olyan nagy, dicső, elérhetetlen?
S a férfi szólt:
- A másikat szerettem.

Apám

Egyszerű ember volt az apám
És nem hagyott semmit se rám,
Se pénzt, se nevet, se tanácsot,

Dicsérd, tömjénezd! Hízeleg!
Száz szónak is a vége egy:
A hozsanna, a hallelúja
Kábulatában mind, mind lépremegy.
Mert mind csak arra büszke, miye nincs.
Szépnek magasztald azt, ki csúnya,
Mondd a gonosznak: angyal, drága kincs,
Dicsérd okosnak a butát,
Frissnek, ügyesnek a sutát,
A kikapósnak magasztald erényét,
Fülét süketnek, vaknak szemefényét,
A förtelemnek mondd, hogy gyönyörűség,
A csapodárnak azt, hogy csupa hűség,
A jó kövéret mondd soványnak,
Világ rimáját szűzleánynak,
Dicsérd kicsinynek a nagyot,
És óriásnak, aki törpe,
Állhatosnak azt, ki elhagyott,
Sudár pálmának azt, ki görbe!
A jámbor aztán nézzen a tükörbe,
És káromkodjon egy nagyot...
De akkor én már hol vagyok!

ZILIA

Örömd, keserved,
Mindazt, mi benned vágy és gondolat,
Álom, harag, reménység, tréfa, gond,
Magadba fojtsd a három év alatt,
Némán viseld, és senkinek se mondd!
Mikor nevetnél vagy jajongva sírnál,
Légy néma, mint a börtön éje,
Mint elhagyott kút moha-lepte mélye,
Légy néma mindig! Némább légy a sírnál.
Magad mondottad, nem felejttem el:
Tudsz túrni bajt, csapást viselni bátran,
Nemcsak beszélsz, de hallgatsz is, ha kell.
Most kell! A szájadat lezártam.
Kellett a csókom?... Alamizsna?... Kegye?...
Hogy véle holnap már eldicsekedj,
S tódítva cifrázd kalandos meséid?
Hallgatni fogsz! Hallgatni három évig!
Doromboló szerelmi zsoltár
Muzsikájával ostromoltál,
Adtál rubintot és zafírt. Siket
Fülembe sóhajtottál rímeket,
Kértél még asszonyodnak is! Remek!
Sokat kínáltál, mégsem eleget!
Ha állod azt, amit fogadtál,
Szót, hangot eltemetve, némán
Gondolsz keserves három évig énrám:
Mit csókomért cserébe kértem,
A hallgatásodat talán megértem.
Szebben beszél majd minden ékszerednél.
Hallgatsz-e? Mondd!

SETÉT LAJOS
(Agárdi Péter)

Legyen emléke mindig áldott.
Túrte, hogy járjak szabadon,
Sokszor de balga utamon,
Örült, ha vakmerőn repültem,
És nem szidott, ha tétlen ültem.
Ha ijesztett a meredek,
Kezem megfogta. Szeretett.
A szíve egy volt a szívemmel,
Mért nem lehettem olyan ember,
Mint az apám?

Halk, szűkszavú volt és szerény,
A bánat fátyla volt szemén.
Sok élő, sok halottat gyászolt,
Az élet néki pusztaság volt,
Száz keserűség pohara,
Kegyetlen izzó Szahara,
Örök homok, kevés oázis.
Sokan bántották. Én is, más is.
De sohasem panaszkodott,
Férfi volt, bátor, bölcs, nyugodt.
A sok bajt elviselte mégis,
Mért nem tanultam meg túrni én is,
Mint az apám?

Mikor ideje letelt,
Lázadón nem felelt,
Megg halt, mikor meghalni kellett,
Senki sem állt az ágya mellett.
Én istenem, ha menni kell,
Add, én is így mehessek el,
Éjjel, sötétben, észrevétlen,,
Büszkén, magamban, ahogy éltem.
Mikor az élet menekül,
Haljak meg és is egyedül,
Egy vén díványra ráborulva,
És senkire se rászorulva,
Mint az apám.

A humorista

A humorista olyan ember,
ki humort űz szakértelemmel,
fején kalappal, vagy anélkül
humorizál, míg belekékül.
Fején anélkül, vagy kalappal
humort bocsát ki éjjel-nappal,
van ezer élce, adomája...
Jóságos ég, be ronda pálya!

Midőn a humorista reggel
tizenkét óra tájban felkel,
azonnal egy kis cikket forral
és nyakonönti friss humorral.
Hogy könnyítsen a fáradt elmén,
kissé a kávéházba elmén,
ujjal mutatnak ott reája...
Jóságos ég, be ronda pálya!

A kávéházban megebédél,
s ha elkészült a feketével,

Szeressük egymást! Isten arra rendelt.
De annyi baj, gond nyomja ma az embert,
Nyögünk adót, aszályt és háborút,
A legtöbbnek falat kenyér se jut.
Kevés a méz, és sok a medve.
Ki él ma abból, amiből szeretne!
Így értsd meg azt, hogy én szelíd, költői lélek,
Bakónak álltam, s a halálbul élek.

Vad gyávaságod? Az a gyáva,
Ki, amit érez, elrejt magába,
És ami benne gyöngö, emberi,
A másíknak föltárni nem meri,
Mért várod őt, ha nem ezért?
A boldog élet vágya nem kísért?
Galambok közt, virágos szigeten,
Békés családi kör, parányi házban.
Az élet szép... Tenéked magyarázzam?
Vallj néki úgy, mint vallottál nekem.

MÁTYÁS

Békéljete meg! Balgák mind a ketten!
Téptétek egymást, martátok, kegyetlen
Kéjjel keverve bajt, fájdalmat, átkot.
Gyilkos kíváncsiságban versenyezve
Csak azt kutatta áldatlan vitátok,
Szerelme próbáját ki állja jobban,
Ki meddig bírja, és ki roppan össze.
És egymásért véreztetek titokban.
Haj, átkozott vetélkedés:
Szemet szemért, és göggel verni gögöt!
Jóság híjával múlt el szép időtök.
Siessetek egymást szeretni, és
Alázatban, jóságban összefogva
Pótolni azt, mit döllyfötök mulasztott.
Virradjatok szerelmes, szép napokra!
Agárdi Péter! Vidd az asszonyt!

folytatja azt a humoreszket,
amelybe reggel belekezdet.
Hogy könnyítsen a fáradt elmén,
egy másik kávéházba elmén,
hol asztaltársasága várja...
Jóságos ég, be ronda pálya!

Rosszkedvűen, morogva lép be,
mert nem jut semmi az eszébe,
hanem azért új cikket forral
és nyakonönti friss humorral.
Ahogy az élclapokban festik,
a tollat rágja késő estig
és fáj a gyomra, fáj a mája...
Jóságos ég, be ronda pálya!

Hogy könnyítsen a fáradt elmén,
most végre vacsorázni elmén,
utána ismét cikket forral,
és nyakonönti friss humorral.
Az agya zúg, a keze reszket,
míg azt a rongyos humoreszket
az agya mélyéből kivájja...
Jóságos ég, be ronda pálya!

A vacsorát, hogy befejezte,
egy újabb kávéházba kezd be,
még egy utolsó cikket forral
és nyakonönti friss humorral.
Kell a humor reggelre, holnap
a sok-sok nyájas olvasónak,
ki a kávéhoz megkívánja...
Jóságos ég, be ronda pálya!

És átkozódva, nyögve, sírva,
éjfélíg végre meg is írja.
A cikk, mit reggel óta forral,
most le van öntve friss humorral.
Örvendve tolla győzedelmén,
egy végső kávéházba elmén,
pillait ott álomra zárja...
Jóságos ég, be ronda pálya!

"A tökéletességhez az ér legközelebbre, aki belátja saját korlátait"
Goethe

Krémer Ferenc A nemzet mítosza

Hosszú évek óta úgy lógnak rajtunk a nemzeti cikornyák, mint bohócon az óriási, mulatságos kabát. Idétlenül, nevetségesen viseljük őket, mert valahogy nem illenek ránk. Tiszteletlenül kezdtem talán? Másként, például mélységes meghatottsággal kellene a nemzetről beszélnem? Könnyeimet törölgetve, szipogva, el-elakadva kellene keresgélnem az illendő szavakat? Ha így gondolják is, azért még ne tegyék félre ezt az írást, hátha nem is voltam tiszteletlen.

Mostanra minden nemzeti lett minálunk: a kormányprogram (Nemzeti Együttműködés Programja), a politikai rendszer (nemzeti együttműködés rendszere), a minisztériumok stb. (felsorolni is sok). Olyannyira nemzetiek lettünk, hogy még az uniós zászlók is eltűntek a kormányfő mögül. Orbán Viktor virtuálisan máris kilépett az Európai Unióból, mint ezt a törvénykezése is mutatja. Komikus, hogy éppen ő, illetve Magyarország, és éppen most, a silányság forradalmának közepén lesz az Unió soros elnöke.

Valami nincs rendben ma a nemzet körül, úgy értem, nincsen rendben az, ahogyan felhasználják és kihasználják ezt a fogalmat. Az sincs rendben, hogy a baloldaliak egy jó része abban látja a vereség okát, hogy nem voltak eléggé nemzetiek, hogy ők nem kufarkodtak eléggé jól a nemzeti érzelmekkel. A bohóchasonlattal is arra akartam utalni, hogy ebben az ájtatos-áhitatos, szentimentálisan búsongó, mélymagyar nemzetieskedésben szem elől veszthetjük azt, ami a nemzetben valaha progresszív volt. No persze nem véletlen, hogy ebben a formában, ilyen ízléstelenül giccses ruhában jelenik meg a nemzet a mai magyar politika színpadán. Ez már nem az, ami egykoron volt, ez már csak egy mítosz. Egy ellentmondásokkal teli, kártékony mítosz, amelyet elemezni kell, és amelyen nemcsak szabad, de kell is nevetni, vagy éppen kifigurázni, ahogy Peter Weiss már a hatvanas évek elején is tette a Mockinpott úr kilencedik képében:

Első Figura: Fejekben kotorászunk és katalizálunk

Második Figura: Analizálunk és fanatizálunk

Harmadik Figura: Legszentebb eszménk a nemzeti egység

Első Figura: Nemzeti lencsét eszik a kecskénk

Második Figura: Elvinni mind aki hisz téves eszmét

Harmadik Figura: Nem lazulhat eszménken az ereszték

Második Figura: Vitázókat kivégezni a legjobb vészfék (1)

Nemzet és korona

Nem kétséges, a nemzet a tőke szülötte, a polgárság politikai közössége. Ahhoz azonban, hogy létrejöhessen, szembe kellett szállnia egy másfajta politikai közösséggel, meg kellett különböztetnie magát tőle és le kellett győznie. Először szellemileg kellett fölébe kerekednie, el kellett érnie, hogy a polgárok és lehetőleg a parasztok se tekintsek magukat többé amahoz tartozónak. Aztán le kellett győznie politikailag és katonailag is, legfőbb képviselőjét pedig, ha tehette, még a fejétől is megfosztotta, vagyis lefejeztette.

A nemzettel ellenséges politikai közösséget mindenütt a korona képviselte. A korona közössége ugyanis sohasem egy nemzet, hanem csak egy regnum, amit az alattvalói státusz elfogadása tart össze. A koronának csak alattvalói vannak, akiknek lehetnek és vannak is egymás közötti viszonyaik, ám ezeket is mind az alá-fölérendeltség fogja össze. A regnum alattvalói közösség volt. Nem a király volt igazán fontos benne, bár nélküle nehezen létezhetett, hanem az, hogy nem azok alakították ki, akikből állt. Misztikus – égi vagy éppen khtonikus, vagyis alvilági – eredetű, azaz megváltoztathatatlan kötöttségekből

szótt közösség volt. Ugyanakkor bárkit képes volt befogadni, nem törődött semmi mással, csak az uralom elfogadásával, s ebben az értelemben nyitottabb volt, mint amilyenné a nemzet lett.

Mert a nemzet a polgárok egyenlőségére épült ugyan, mégis megkülönböztető jellegű volt. Bárki, aki a nemzethez tartozott, bizonyos szempontból egyenlő volt, teljesen függetlenül attól, mekkora volt a vagyona vagy éppen a hatalma. Úgy is mondhatnánk, hogy a nemzet, a regnummal ellentétben, amely nem törődött a különbségekkel, homogenitásra törekedett és nem szívelte a differenciákat és a másságot. Ez éppen abból eredt, hogy más szempontok alapján képezték a politikai közösségeket, mondhatnánk azt is, hogy a korona közösségében az alávetettség egyenlősége volt a legfontosabb. A nemzet esetében pedig a domináns csoportok által diktált szempontokból kellett egyenlőnek lenni. (Lásd az egyenlőség mítoszát.)

Az egyik legfurcsább jelenség a mai magyar politikában a nemzet és a királyi korona viszonya. Hogy férhet össze ez a két ellentétes, sőt ellenséges politikai közösséget formáló tényező? Egyáltalán mit akarhatnak azok, akik a koronára akarják alapozni a mai magyar államot? Még jeles jogtudorok is elfogadni látszanak azt a blablát, hogy a korona valamiképp (de vajon hogyan?) országunk történeti alkotmánya. Azért kíváncsi lennék, miféle fantazmák élnek egyes jogászok fejében a történelemtől, meg persze a társadalomról, a jogról már nem is beszélve! Miféle fertőző dilettantizmus – na, ha most a nemzeti giccs nyelvén szólhatnék, akkor azt mondanám: „emészti nemzetünk lelkét”; de ilyet persze nem teszek, legfeljebb gúnyból, helyett inkább így mondom: – korhasztja szét e tanult emberek eszét? Van ennek neve, sok dicstelen urat kiszolgált már, és ismerjük mindannyian jól: félelemnek és szervilizmusnak hívják. Az önhitt butaság azonban, mint valamiféle szellemi parlagfű, leginkább a köztársasági elnök alkotmányozási javaslataiban virágzott ki.

Mivel az alkotmány és a nemzet szorosan összekapcsolódik, egyáltalán nem lényegtelen, miként alakítják őket. Egy paragrafusokba rendezett szöveg, amelynek az elejére felírják, hogy „Alkotmány”, még egyáltalán nem az, ahogy nem volt az az 1936-os orosz és az 1949-es magyar szöveg sem. Azt hiszem, csak akkor válik azzá, ha megfelel annak a követelménynek, amit John Locke állított fel még a 17. században: törvény csak az, ami a szabad polgárok megegyezése által jön létre, és a törvényre ruházott szabadságukból azért táplálkozik, hogy lehetővé tehesse számukra a szabad tevékenységet. A hogyan kapcsán azonban igen nehezen megoldható problémák merülnek fel, olyan problémák, amelyek korántsem csak a jogtudók feladatát képezik.

Az első elgondolkodtató elképzelés a köztársasági elnök alkotmányozási javaslataiban az (tulajdonképpen erről szól az első tizenkét oldal), hogy szinte kezét-lábát töri azért, hogy az egyházat és a nemzetet egymásba olvassza. A keresztény egyház hosszú története során sokáig törekedett arra, hogy maga is politikai közösség legyen. Az állam és az egyház elválasztása ennek a törekvésnek vetett véget. Ahol viszont ez nem történt meg, mint például az iszlám államokban, ott könnyedén összekeverednek egymással a vallási és politikai törekvések és szankciók, nem is vált nemzetté egyik sem! Egyszóval, az egyház és bármilyen vallás alkotmányba emelése nemzetietlen elképzelés, mert megfosztja a polgárokat a nemzetalkotás képességétől. Egyértelműen kifejeződik ez abban a nevetséges elképzelésben, hogy „az alkotmányozó hatalom Istentől való”. (Schmitt: 12. p.) Mellesleg rokonságban áll azzal a baloldalon is méltányolt elképzeléssel, miszerint nem mi irányítjuk a sorsunkat, hanem más, nálunk nagyobb hatalmak – a szocialista felfogásban a nemzetközi élet szereplői. Nem tudom, most hogyan tisztázom majd magam, hogy nem vagyok sem Orbán, sem más voluntarizmusának híve! De mivel ez egy másik téma, tegyük inkább zárójelbe.

Ennél még szebb az, hogy az egykori királyi korona a nemzeti szuverenitás „egy stabil pontja”, „egy nemzet valódi Bibliája”, ahogy bölcs elnökünk fogalmazott. (Schmitt: 14. p.) Köszönet a tanító szavakért! Végre megtudhattuk, hogy nemcsak „valódi” demokrácia létezik, hanem „valódi” Biblia is, ami nem más, mint maga a korona, illetve annak tana. E tan egyszerre „valódi” alkotmány és „valódi” Biblia, szuverenitásunk sarokpontja és még sok minden más is, valószínűleg. Ellenállhatatlan késztetést érzek rá, hogy továbbfejlesszem, újabb magasságokba emeljem e tant. Nem tulajdonítom persze magamnak a tételt, amely a nemzeti tanok mélységéből, azaz sötétségéből épp most emelkedett lelkem felszínére, mert a korona már minden gondolatot eleve tartalmaz. Az jutott eszembe, nem lehetséges, hogy a nemzet maga a korona? Legalábbis a száználmasan korlátoltak számára. Micsoda magasságokba szárnyalhatna így a gondolat! Például: a nemzet mindig ott van az Országházban. Igaz, vitrinbe van zárva szegény, de mégse szaladgálhat, akarom mondani, gurulhat bármerre és bárkihez, nem?

Engedjék meg, hogy kitérjek még a köztársasági elnök irományának egyetlen részére. Az utószó legelső bekezdésében idézi Pál rómaiakhoz írott néhány sorát (2), amelyből aztán az alkotmányozó hatalom isteni eredetét levezeti. Szegény Schmitt Pálnak fogalma sincs róla, valójában mit is mondott ki ezzel az idézettel! Bár ő a második részére helyezte a hangsúlyt („nincs hatalom mástól, csak Istentől”), én mégis a mondat első felére irányítanám a figyelmet: „Minden lélek engedelmeskedjék a felettes hatalmaknak”, ami a mai társadalmi kontextusban már önmagában is a szervilizmusra való felhívás – és ez az, ami a „valódi”, az orbáni demokráciát megalapozza. Ha azonban megnézzük az eredeti szöveget, még érdekesebb asszociációink lehetnek. Az a szó ugyanis, amit Pál apostol a hatalom kifejezésére használt (exuszia), féktelen szabadságot és hatalommal való visszaélést is jelentett. Összefonódik benne a szabadság és a hatalom, ahogyan ez a premodern társadalmakban mindig is volt. A szabadság ugyanis valamikor a hatalom attribútuma volt. De nem az ma! Legalábbis nem az egy demokráciában. Amit viszont a kormány csinál, az éppen ennek szellemében történik: a hatalom egyre szabadabb, a polgárok pedig egyre kiszolgáltatottabbak. Schmitt akaratlanul is elárulta, mire is vágyik a Fidesz vezérkara: bárhol is élnek (vissza) a hatalmukkal, azt Isten már eleve szentesítette. Szerintem meg nem!

A nemzet sötét oldala

A nemzet típusú, belülről homogén politikai közösségek előtt két elméletileg lehetséges út állt. Az egyik valóra vált, a másik nem, és már nem is válhat valóra. Az utóbbi az lett volna, hogy a nemzet nyitott közösség marad, amelyik képes az asszimilációmentes befogadásra. Amíg a nemzet nemzet maradt, ez elképzelhetetlen volt. Egyszerűen azért, mert más nemzetek elleni háborúkban született, és már a legelső pillanattól képtelen volt határok nélkül elképzelni önmagát. Illetve volt egyetlen út, amelyen a legerősebb nemzetek el is kezdtek járni, ennek sikere tehetné volna őket határtalanná, de csak gyilkossá váltak, amikor háborúk sokaságát indították a többiek leigázására. Legközelebb ehhez a célhoz a gyarmatbirodalmakat építő hatalmak jutottak. Azonnal meg is jelentek az ideológusok, akik a saját nemzetüket mindenki más elé, illetve fölé helyezték. Például Cecil John Rhodes, aki igencsak világosan fejezte ki magát, amikor azt mondta: „Megelégedéssel tölt el, hogy mi [angolok] vagyunk a föld legelső népe [ő a race szót használta], és annál jobb az emberi fajnak, minél nagyobb részt birtoklunk a világból.” (3) Aztán ugyanezt gondolták a németek, a franciák és az oroszok is.

Nekünk, magyaroknak, a többi kis néphez hasonlóan már csak az jutott, hogy a lehető legképtelenebb dolgokat találjuk ki annak bizonyítására, hogy mégiscsak miénk az egész világ. Válogattunk hát a történelem legkegyetlenebb, legfélelmetesebb, legpusztítóbb hódítóiból, lennének tán a mi őseink. Azt gondoltuk, hogy ezzel a mimikrivel épp olyan hatalmasok és félelmetesek leszünk, mint például a hunok. De szemet vetettünk az emberi kultúrát megalapozó népekre is, hogy elmondhassuk, tőlünk eredt minden kultúra és mindenki más hozzánk képest suttyó. Olyasmí ez, mint amikor egy gyerek hosszú-hosszú időn át nézi vágyakozva a kirakat vonzó, izgalmas játékait, amelyek mellett az övéi szegényesnek és silánynak tűnnek, és végül, mivel sosincs pénze rájuk, el-elcsen közülük néhányat. Használni se tudja őket, de mindenkinek eldicsekszik, hogy mindig is az övéi voltak.

A nemzet sötét oldala a más nemzetekkel szembeni ellenségeskedés és a belső asszimilációs törekvés. A 19. és a 20. század során háborúk, halottak és szenvedések sokasága következett ebből. Sosem nőtte ki ezt a vágyát a nemzet, ameddig nemzetként tekintenek magukra egyes csoportok, mindig újabb szenvedéseket okoznak maguknak és másoknak.

Reneszánsz vagy vég?

Úgy tűnik, Európában több helyütt is újraéled a nacionalizmus, új nemzetek születtek, régiek fogalmazzák újra identitásukat. Magyarországon pedig kormányon van két nacionalista párt, egy pedig ellenzékből, egy másik ellenzéki pedig azon gondolkodik, hogy milyen jó lett volna neki is idejében nacionalistának lennie.

A Fidesz nemzetfelfogását azonban szétbomlasztják a belső ellentmondások. Amit nemzetnek és nemzetinek nevez, az legfeljebb nemzeti, mint a manapság megint osztogatott vitézi címet viselő. Konfrontatív, megbénító mítoszt költöttek a jobboldaliak a nemzet köré. Ráadásul olyat, amelyik előszeretettel öltözik főurak és királyok jelmezébe, ezért valójában nemzetietlen.

Manapság a gazdasági folyamatok kétfelől is kihívást intéznek a nemzet ellen. Az egyik kihívás a világgazdaság felől érkezik, és a nacionalisták szemében a legfőbb gonosz. A meghatározó világgazdasági szereplőknek óriási a hatalmuk. Ez ugyanaz az erő, amely annak idején létrehozta a nemzeteket, csak most globalizációnak hívják, és nincs szüksége a nemzetek korlátozó hatalmára. Ahogyan annak idején a nemzeteknek sem volt szükségük a városokéra és az uradalmakéra. A másik kihívást a lokalitások intézik a nemzet ellen, ez a kihívás talán inkább társadalmi, mert szívesebben szervezik önmagukat lokálisan az emberek, mint az igen távoli, elvont és egyre inkább értelmetlen nemzeti szinten. A nemzet tehát beszorult a globalitás és a lokalitás közé. Ez bizony nem kedvez azoknak a politikusoknak, akik számára szűk a lokalitás, és tériszonyuk van országuk határain túl. Ők legszívesebben kétfrontos szabadságharcot folytatnának. A lokalitásokat még csak könnyen maguk alá gyűrnék, de a globális erőket legfeljebb bosszantani képesek.

(1) Peter Weiss: Mockinpott úr kínjai és meggyógyíttatása, Peter Weiss: Drámák, Európa K. 1985. 48. p.

(2) Róm 13, 1.

(3) Cecil J. Rhodes: Confession of Faith, in The Last Will and Testament of Cecil John Rhodes, ed. WT Stead, London, 1902. p. 58.

A fent közölt írás a szerző: **"Politikai mítoszaink – a hatalom meséi "**
című sorozatának nyolcadik része,

A teljes szöveg a **"Galamus csoport"** portálon olvasható>>>

2010. december 20.

"...az igazat mondd, ne csak a valódit" JA

IX. évfolyam 12. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1. oldal

próza, versek

Andrasew Iván: Rőt a fehérben
Bárdos László: Mindent újra
Kajuk Gyula: Csöveslázadás
Ketykó István: Fehér karácsony
Mészáros Márta: Ígéret
Németh Tibor: Didergő
Rózsa András:
levélféle józsef attilának
Várad József: Még egy pohárral

2. oldal

próza, versek

Balázs Gyula: Éji dal
Bányai Tamás: Szentségtörés
Baranyi Ferenc:
Vakmerő remények
Bittner János: Régi film
Bodó Csiba Gizella:
Ó - Egyiptom
Csiki András: Indulás előtt
G. Ferenczy Hanna:
Karácsonyfadászek
Kajuk Gyula:
Vasárnapi húsleves
Köves József: Ennyiért
Lehoczki Károly:
Elgurult gyöngyök
Végh Sándor: A kor

3. oldal

próza, versek

Czégényi Nagy Erzsébet:
Lehunyt pillákkal
D. Nagy László:
Emlék-kép csupán
Farkas Lilla: A mi mozink
Fetykó Judit:
Délutáni tanítás után
Kamarás Klára:

Ady Endre A hőkölés népe

*Bíró Lajosnak, akivel szerencsés volt
rég találkozásom s örök a barátságom*

Ez a hőkölő harcok népe
S mosti lapulása is rávall,
Hogy az úri kíméletlenség
Rásuhintott szíjostorával.

Mindig ilyen volt: apró khánok
Révén minden igának barma,
Sohse harcolt még harcot végig,
Csak léhán és gyáván kavarta.

Erőt mutattak, erőt látott,
Vertnek született, nem verőnek.
Önerejét feledte mindig,
Sohse szegzett erőt erőnek.

Betyár urai így nevelték,
Nem rúg vissza, csak búsan átkoz
S ki egyszer rugott a magyarba,
Szinte kedvet kap a rugáshoz.

Ma is itt ül lomhán, petyhüdten,
Fejét, jussát, szívét kobbazzák
S ha néhányan nem kiáltoznának,
Azt se tudná, hogy őt pofozzák.

Csak a Csodák-Ura meglátná
Végre ezt a szánalmas népet,
Adria neki csak egy dárdányi,
Úri, kis kíméletlenséget.

Hogy néhány maradt sereghajtó
Törötten, fogyva azt ne vallja:
Ezért a népért ugys is mindegy,
Ebsorsot akar, hát - akarja.

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIÓ

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

G. Ferenczy Hanna:

A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

A MEK-ről letölthető
művek

Fetykó Judit:

Hársfanyereg

Fetykó Judit:

Rezenciók

Fetykó Judit:

Szabad áramlások

Kamarás Klára: Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Kamarás Klára:

Pepita füzetek

Kaskötő István:

A Petrullo házaspár

különös esete

Kaskötő István: Életrajz

Lehoczki Károly: Tenz

Lelkes Miklós:

Jávorfából furulyácska
Lelkes Miklós:
Ősz-tél kertekben
Ligeti Éva: Kristályfehér
Mészely József:
Karácsonyi aranyágunk
Millei Ilona: A prófeta
Nógrádi Gábor:
Világok rendeződnek
Ódor György: Meghajtom fejem
Péter Erika: Gyertyád tükrében
Pintér László: Jaja, és a többiek
T. Ágoston László: Ütikos
Vihar Béla: Szomorúság verse

4. oldal elfeledettek

Harsányi Lajos
versek

5. oldal klasszikusaink

Babits Mihály
versek

6. oldal gondolatok

Lendvai Pál:
Orbán Viktor,
Magyarország miniszterelnöke:
a hatalommegszállott „magyar”
Faludy György:
A magyar glóbuszt el kell hagyni.

Megjelent
Pápay Aranka
Összefércelt sorsok
című kötete.
Infó itt.

John Field
IV. zongoraverseny

Prágai Noémi Mikulás

Azon a télen történt, amikor a rádió és a televízió harsogni kezdte, hogy:

— Kérd anyától!

Meg azt, hogy:

— Vetesd meg apával!

Csak az maradt ki valahogy, hogy „írj a Mikulásnak”, de ezt senki nem vette észre.

S mert a gyerekek könnyen tanulnak, és mert az utca embere szívesen gázol át halott álmokon, azon a télen egyetlen levél sem érkezett az északi sarkra.

Sem a következőn.

A Mikulás értetlenül meredt az üres postaládákra, és elhatározta, elmegy az emberek közé, hogy meglesse, hová tűntek a szívekből a kívánságok.

Felszerszámozta a szarvasait, szánján ezernyi fényes csengővel útra kelt, dagadó zsákjában tengersok ajándékkal, hogy majd szétosztja az embereknek.

Ám útban a nagyvárosok felé a légierő gépei leszállásra szólították fel, a szarvasait pedig elkobozták, és karanténba helyezték, nehogy valami betegséget hurcoljanak át az országokon.

Miután megmotozták és kihallgatták, továbbengedték, de hatalmas zsákjával most már gyalog kellett mennie.

Sok-sok ország sok-sok városában megállt, mindig egyre kopottabban, s az emberek mindenfelé elhúzták zsákjától a gyerekeket, nem hitték az ingyen ajándékokat. Körbejárta a Földet, de hiába, sehol sem ismerték fel. Zsákja lassan szétfoslott, ruhája elrongyolódott, egykor fényes csizmái megrogytak. Hetyke sapkáját valahol útközben elhagyta, amikor fosztogatók kergették meg.

Azután eljött a tavasz, és zsákjából minden ajándékot kiszórt egy folyó partján, csak a legszükségesebbeket hagyva benne, mert már nem győzte cipelni a nagy melegben.

Finom kabátját ételre cserélte, és úgy vándorolt tovább.

Így találkoztam vele először, ahogy fedetlen fővel, tépázott gúnyában cipelte soványka, sáros zsákját a Duna partján, hosszú, hófehér szakálla lobogott mögötte a lenge szélben.

Bár már bottal járt, nem panaszkodott.

Már nem akar visszatérni az Északisarkra, inkább boldogságot és szeretetet osztogatna, mert csak az maradt a zsákjában. De úgy látszik, már az sem kell senkinck.

Néha még látni, hogy feltűnik itt-ott egy piszkos csavargó, a fáradt, fehérszakállú Mikulás, aki két bottal jár, és az utcán alszik.

En már a nyárba
vagyom át...
Péter Erika:
Túlhordott ölelés
Végh Sándor:
A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Ághegy
Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA
Irodalom. Művészet
Canadahun.com
Fullextra

Galamus-Csoport

Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió

Klubháló

Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Balázs Gyula
Csiki András
Csontos Márta
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskótó István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
T. Ágoston László
Váradi József

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andai György
Andrassew Iván
Bölcs Pu-Pu
Egy demokrata hangja
Fényt, Most.
Gondolkodók archivuma
KAPCSOLAT
Kaskótó... korlátlanul.
Kerekes Tamás
Tóta W. Árpád

Rózsa András
levélféle józsef attilának

te jól tudod
versben mindent lehet
odaátra is küldeni
üzenetet
vagy visszaszólni a túlvilágról
ha csömöröd van
a diszharmoniótól

az élet nálunk éppen visszavált
tőkések terelgetik
a szociáldemokráciát
s ha altatót húz este a tücsök
bálnak az utcán

a szegénységküszöb
nyom három milliót
a kolduslétet nevezzük így
szemérmesen
míg kukát túrnak és összevesznek
a búzló szemeten

a róbert bácsik visszatértek
kondérjaikból levest mérnek
és karácsonykor
ha jó az angyal
megjutalmaznak két narancssal

az osztályok persze tovatűntek
mind a történelem vizsgálati tárgya
kimúlt a burzsuj és ki a proletár
csillagot sem tűznek már a gyárra
se túlélőnek se lebukottnak
nincs vörös segély
e globálisan szép új világban
a saját terhed hogy megélj

magának rág mind aki rág
a fogacskák azért fogannak
az a tiéd hazánkból
mit szereztél magadnak

gazdagabb
a gazdag
szegényebb
a szegény

Ketykó István
Fehér karácsony

Anyám emlékére

Fehér hósapkával fejükön
aludtak a fák a kis állomáson ,
ahol csak én álltam őrt
karácsony éjjelén
éjféli misére hívogatott a harang ...
Gondolatban gyermekkorom útjain jártam
nem vezetett csillag s nem vittem magammal
tömjént , mirhát , kincseket
csak szegénységünket tettem le
gondjaink jászla elé.
A váltó szentjánosbogár fényében
anyám arcát láttam felvillanni
cipelte hetven évét
az utcánk végén levő
templom padjai közé ...

A jelző előtt gép sikoltott -
lassan engedelmeskedett kezemnek a lánc
és kint a faluvégén a sorompórudak
puha párnára hajtották fejüket -
több órája szakadt a hó.

Három tél dere ült azóta fejemre
- már föld alatt anyám ...
idén is lesz karácsony, de nélküle
talán hó is hull majd, hogy keressem
léptei nyomát
bár fáj, hogy itt hagyott
mégsem kiáltozom , mert
messze jár, úgysem hallaná ...

Romhány , 1978. november 20.

Várad József
Még egy pohárral

az eszmék szétrobbantak
porlik a remény
a törékeny falvakban
s a város peremén

mert aki a semmit fogta ölbe
boldoguljon azzal ha tud
vagy árulja testét izmát agyát
és szórjon hamut
fejére
a tisztességnek ez a bére
a törvénye álság
csak esélye a jog
de jól rejtse el a haragod
mert mindig van aki a helyedre lép
légy hát csendes jó cseléd

lám így maradt fenn a régi logika
hiába atomászat
génsebészet
meg elektronika
a történelem azé
aki felül marad
és szabadnak is
csak az szabad

mégis magyarnak számkivetve
édes hazám fogadj szívvedbe
mormolom mit írtál
a hited melegít
e szertelen világból
építhetünk még emberit

onnan túlról küldj jelet
hogyan eljutott-e hozzád ez az üzenet
vagy inkább sikoly
bár annak is tétova
mert olyan a *költő*
amilyen *kora*

Németh Tibor
Didergő

Ajtóm előtt köhécsel az éj.
Mint tolvajok teste,
pillés faágakon megfagyott
hódenevérek lógnak, akasztva.
Csillagszúnyog zúzmara zümmög,
súgva, hogy nagy lett a tél hatalma.

Odakint fázik a szél,
könyörög minden ablakon,
hol fény dereng,
vagy árnyék melegszik a kandalló felett,
s huhogva bámulja, ahogy
az tűztáncot jár, majd elszendereg.

Kint hóemberek,

Mikor, hol születted, meglátod, abban minden meg van írva. Lehetséges. Az értelméd segíthet kiolvasni ezeket a jeleket. Ha jól olvasol, jól megy sorod. Ha jól olvasol, lesz, amivel eligazodj. Lehet, nem veszed ezt észre, a figyelmed soha nem terjed ki erre, maradsz a sorsszerűség hitével. Ha nem vetted észre, nem is tudod meg, ha szükséged lenne rá. A szülőhely, mint valami túlméretezett iránytű, egy életen keresztül segít vagy akadályoz csónakocskád vezetésében. Lélekmentődhöz pedig néha hozzásimulnak mások, vagy éppen csak leválnak. Mondhatnám, vannak durvább esetek is, szándékosan menne neked egy másik csónakocska, hogy felfordítson vagy megrongáljon. Ezeket is türelemmel és bölcsességgel meg kell kerülnöd. Nem könnyű, sőt nagyon nagy figyelmet követelő hajózási feladat. De hát az élet tengerén, ne lenne elég hely?

Tovább>>>

Millei Ilona
Ringass

Beteg vagyok. Nem látod? Ápolj!
Kérdezd meg: Ennél-e?
Kérdezd meg: Nem fázol?
Ringass és csitítgass, énekelj, mesélj,
szeress, hogy szerethesselek,
s én feloldozlak. Ne félj.

Kajuk Gyula
Csöveslázadás

Vállamon a hulló
hó pelyhe csillan
testemből az élet
langymelege illan
gyűlik a gyűlölet
a mélyben odalenn
mardos az éhség és
feldühít a csend;

Nem várom ezúttal
míg a harag elapad
felkelek hisz úgyis
kőkemény a pad
szilánkokra zúzott
kirakatüveg
jelzi majd tinéktek
dühös jöttömet
felgyújtott autók
lángban álló villák
luxusukat féltő

közöttük élnek a didergők,
a csecsemőszomjú, másnapos éhesek,
ott, ahol láncrakötött kutya vonyít,
s hangja az elhagyott szeretet.

Ezerszám élnek még,
véres, cserepes, kiháló ajkak,
alig könyörögnek,
erőtlenül kopogtatnak,
mint a koldusnak öltözött
jégvirágot áruló ablak.

A tél is melegért szepeg!

E globális világban
segítségre hiába várok,
egy keringő kémholdnak ez,
soha nem lesz érdekes!

Nekem kell kinyitni robot szívemet,
s beengedni, aki még megkeres.

Mészáros Márta
Ígéret

Egymás mellé sodródott
a patakban két kavics.
- Szép hely - szólt az egyik -,
akár maradhatnánk is.
- Valóban. Reggelente
jégmadár csap a vízre,
az apró halakat
szétrebbentve.
De ha vihar után
a hegyről lezúdul
vad, barna áradat;
könnyen elsodorhat.
- Ne félj! Megtartalak.

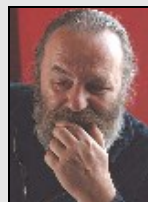
sikoltozó szajhák
meglátjátok hogy itt
kő kövön nem marad...

Álom csak az egész.
Visszavár a pad.

Bárdos László
Mindent újra

Mert a szivacs nyomán leszáll a por
a szivacs máris kezdheti előlről
megtett utamhoz kiejtett szavamhoz
fogok hozzá én is újra meg újra
már félúton félig-hangzás közben
eredetükhöz visszaperdülök
másokkal összefűző
kötéseimet meg-megszorítom
amit rongál az idő
én idejében igazítom
De mindvégig csak egy a fontos
ha *egy* mozdulatra lenne hatalmam
mire utánakapna a kezem
már tökéletes és javíthatatlan

Andrasew Iván
Rőt a fehérben

Egy paradicsom
maradt a kertben. Parázs
ég a porhóban.

a vendég

Németh Ferenc
festőművész

<<<Kérjük, látogassa a művész honlapját>>>

Lapzárta után érkezett.

Hegedűs Béla költő által alapított "ezüstgyűrű"-t a magyar nyelv ápolásában szerzett érdemeiért, ez évben először külföldön, a kanadai magyar író **Kopácsi Judit** és a **Kaláka Szépirodalmi Folyóirat** nyerte el. A **Németh Zoltán** ötvös művész által alkotott díjat december 17.-én kis ünnepség keretében **Ábrahám Melitta** a kanadai **canadahun.com** közösségi portál tulajdonosa adta át a díjazottaknak.

[A Hegedűs gyűrű története itt.](#)

Következő oldal>>>

Légy egy fűszálon a pici él,
s nagyobb leszel a világ tengelyénél.
József Attila

Lehoczki Károly
Elgurult gyöngyök

(részlet)

Az ünnep előtt L-ben még fújtak a balti szelek,
hűvös vizenyővel itatva át a tüdőket,
de hírért hozta már a rádió a komor keleti fagyoknak,
elfogytak a gyapjúholmik az üzletekben
és hősugárzót sem lehetett kapni sehol.
Én M-be készültem a három napot megülni,
váratlanul, próbára téve a sorsot,
bensőmet a nyár melegével befűtve,
– mondták, ott már dühöngenek a hidegek –
azzal a hévvel, amikor őt megláttam
s megforgattam egy keserédes szállodai mulatságon.
Hajnaltól a hálókocsiból kilépőt torkon ragadja
a szilaj fagy, s a pályaudvar hómocskos, kitört kövén
a vonatból áramló tömeg szótlanul tűnik el
a metrólejáróban. Velük én is.
Túl korán lett volna még telefonálnom.
Megálltam a házzal szemben, topogtam a vastag,
porózus hóban, jártam föl-alá. A sarkon telefonfülke.
Itt sokáig sötét a reggel, de lassan hívhatom már.
Érme, kattogó tárcsázás, – a klasszikus tradada –
meglepett, álmos hang. Már futnék, két lépcsőháznyira
a bejárat, mit számít, kócos, bőrén az éjjeli álom,
de kéri, egy óra múlva csörögjek újra.
Körbekerültem párszor, a gondolataim
messze csapongtak, csak úgy szabadon, öltözetlenül
a szelekben, s a nyár melege
lassan megjegesedett, mire letelt az óra.
Turistaként barangoltuk be a várost,
időnként valami kávézóban megmelegedve,
én álltam a próbát, majd visszautaztam az esti vonattal.
Addigra L-ben is táborot ütött a kemény tél,
egészen tavaszig kitartott, védte embertelen állását.
Így eshetett meg, hogy végül
vereséget szenvedtem a túlerőben.

Baranyi Ferenc
VAKMERŐ REMÉNYEK

Nem várja senki azt,
hogy most majd az Annabálba invitálják
a rongyosbál helyett.

Nem várja senki azt,
hogy a megkövezettek
lelkesen dobják vissza a kenyeret.

Nem várja senki azt,
hogy piroslámpás házak
lesznek egyszerre zárdák.

Nem várja senki azt,
hogy az árvák könnyét
palackozva exportálják.

Nem várja senki azt,
hogy vizákat fognak ki Soroksárnál.

Csak azt várják, hogy mindig a szemükbe
nézzen, aki ágál.

G. Ferenczy Hanna
KARÁCSONYFADÍSZEK

A kamrában lim-lomok közt
kezem tétován kutat...
egy kis selyem dobozt leltem -
s átmelengeti a lelkem
gyermekkor hangulat.

Kis dobozban régi díszek
karácsonyfám díszai :
kis szívecske, kis huszárka -
aranyozott trombitácska,

Bányai Tamás Szentségtörés

Billy kis híján keretéből szakította ki az ajtót, amint berontott az irodába. Nagy hévvel érkezett, alig tudta lefékezni magát főnöke íróasztala előtt. Légszomja volt és karjaival összevissza kalimpált az orra előtt, mint aki meghatározatlan irányba mutogatva akarja a szemben ülő figyelmét valami félelmetesen titokzatos dologra felhívni, miközben képtelen kinyögni akár egyetlen értelmes szót is, mintha egyszusza kellene elmondani mindazt, ami kikíváncozik belőle, s amit szinte lehetetlenség higgadtan szavakba foglalni.

Mr. Harriot, a temetkezési vállalat tulajdonosa ijedten, ugyanakkor szemmel látható felháborodással fogadta rárontó alkalmazottját. Tenyerével sietve lefedte a telefonkagyló mikrofonját, nehogy a vonal másik végén meghallják a váratlan berobbanás okozta zajokat.

Tovább>>>

Köves József Ennyiért

Helyzetkép J.A-nak

Szövőlány
nem álmodik már
cukros ételekről
s más mesés
édenekről

nem szövi álmát
hisz szövőgyárát
hol szötte selymét
elbokahták
őkelmek

Talán arról
álmodik éppen
hogyan télen
nem lesz lázas
s hogy kezébe nyomnak
a Fedélnélkülért
egy-egy százast.

Talán
már ma
nincs is álma...

Valósága
az átjárók világa
meg a zord idő

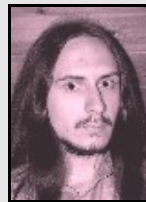
s lábán a
ronggyá ázott
régi rossz cipő.

megfakultak színei...
Régen, volt mikor még hittem
hogy a kedves kicsi fát
angyal hozza magas égből
csillagfényes messzeségből -
elhittem anyám szavát.

Emlékszem, hogy azt dúdolta:
kis szívedre jól vigyázz
s érted jön majd a huszárka -
hallgasd csak a trombitácska
sok örömről trombitál.

Azóta, hogy ezt dúdolta -
régen elment az anyám,
hazudott a trombitácska
hol van már a régi lányka ?
nincsen többé dísz a fán.

Összetört a kis szívecske
megkopott a szép huszár...
balga szívem tente, tente,
fess huszárka, szép levente
nem jön értünk soha már .

Balázs Gyula Éji dal

Fantomoknak éjszakája,
Sűrű ködben vízcsofogás,
Ezüstlik a kút kávája,
Szél surran és zizeg a sás.

Pók sző hálót vágyak bokrán,
Vén szavakon árnyak leple,
Mint igazgyöngy, a diófán
Úgy díszlik egy halott lepke.

Álmos, csendes, öblös a táj,
Könnyek vájta patakmedrek,
Milliárdnyi bánat-kristály
Megcsillanva rímbe dermed.

Fantomoknak éjszakája,
Sűrű ködben vízcsofogás,
Ezüstlik a kút kávája,
Szél surran és zizeg a sás.

Bittner János RÉGI FILM

Németh Ferenc: Kiskapuban

Csiki András
Indulás előtt

Torockói utazásunk előtt

És akkor nem aludtam,
Vagy három éjszakán át,
A sötétben keresztül néztem a falat,
S az óra kattogását hallgattam,
A kattogást,
Aminél tízszer gyorsabban vert a szívem,
S a sötétben által néztem a falat,
A sötétben át,
Aminél tízszer sötétebb álmok elől menekültem.

Mert menekültem valami ismeretlen kórság elől,
Kórság elől, melyről orvosi szakkönyvek nem írnak,
Mely műszerrel ki nem mutatható,
Mellyel orvostól orvosig küldenének
És bizonytalan fejcsóválás és hasztalan konzílium lenne csak;

Aztán az indulás előtti éjszakán,
Éppen ott a sötétben áttetsző falon,
- Mintha egy régi mozigépész,
Szakadt szalagját fűzte volna újra-,
Elindult a film és a képek élesen és tisztán,
Egymást követve futottak,
És minden egyes villanásra könnyebb lett a lelkem,
Ólomzubbonyát vetkőzte a szívem hirtelen könnyedséggel;

Akkoriban még nem futotta sörre,
és BKV-val mentünk át Csömörre
a nagymamához szombat délután.

Vöröshagymát vágunk zsíros kenyérre,
és lábtengőzni mentünk ki a térre.
Anyánk aggódott este tíz után.

Akkor berúgtunk még egy fél baracktól,
Nem féltünk a vihartól, téli fagytól,
sétáltunk a körúti fák alatt.

Kocsmákba jártunk, TTT-re, szakkörökbe...
Egészen úgy tűnt, így lesz már örökre.
Az idő aztán messze elszaladt.

Kocsink lett, és albérletet kerestünk,
a pénzt hajszolva szolgásgorba estünk.
Ez egy rossz film, unalmas, vontatott.

Nem csak a hagyma és a zsír hiányzik,
hanem hogy szívünk ritkábban virágzik,
ha végre jönnek az ünnepnapok.

Kajuk Gyula
Vasárnapi húsleves hétfőn

- Hát ez nem lehet igaz! - emelte az ég felé szemét
kétszecsésetten a Mama.

- Ezek még a húsleveset is meghagyták! A levéből még
csak-csak eszegettek, de itt van a teljes kifőtt hús,
érintetlenül, és gyakorlatilag az egész zöldség is. Na jó,
mondjuk a sárgarépnának van valami híja, de a gyökér, a
zeller... mind, mind csak félre van piszkálva. Még jó, hogy a
cérnamentelt elfogyott, legalább nem savanyodik rám... de
mit csináljak a zöldséggel? Elvben csinálhatnék a főthús
mellé egy kis Eszterházy-mártást persze... de azt a mustár
miatt meg nem eszik, pláne, ha a valóban ízetlenné főtt
tyúkmellet próbálom ismételtelen rájuk tukmálni.

A húst hagyom is békén, majd lesz vele valami... ám ezt
a zöldséget csak nem hagyom pocsékba! Ezerötszáz a gyökér
kilója és a többi se olcsó!

A Mama eltűnődött, majd munkához látott. Hibátlan
homoki rózsza krumplit válogatott és hajában feltette főni.
Igyekeznie kellett az új fogással, így mikor a krumpli puhára
főtt, sziszegve, ujjait meg-megfújva hámozta meg és
darabolta fel, hogy hamarabb kihűljön.

Tovább>>>>

Bodó Csiba Gizella

Csodaszép. A Székelykő a hajnali Napot bújtatva,
Középen kőfolyamával s bal kezem felől megmaradt zöldjével.
Fehér mész, a házak csalogató melegsége,
Az itató arcomat látó víztükre. Csodaszép.
Az Ordaskő őszi akvarellje,
a szentgyörgyi vár fárasztó kaptatója,
S a várból, s a Kőről összezsugorodott falu hangyányi emberei,
Középen a templom s a piacsor ahol eladom mindenem
Kimerevített képedért, aminek sarkába én is odaférek.

Végő Sándor
A kor

Nézem mereven, miként száll az idő,
a csontra sűrűsödő ereket, amelyben az élet,
attól még ugyanúgy lüktetett.
Nézek mintákat, színes fényeket,
hol éltem porban, hol könnyfakasztott sárban,
hol hittem dicsőségben, és halálban.

Ö - Egyiptom

Mózes-kosarát folyójan ringató,
"Nílus-hercege" innen származó
Sína-hegye e földről magasodó,
Vörös-tengered csodaként megnyíló.

Te gyermek-Jézusnak menedék adó,
Egy Istent hirdetett Ehnaton fáraó.
Egy világ kutatja mi porodból ered,
A világot figyeli Hórusz-szemed.

Egyiptom, Nő vagy Te, parfüm illatú,
Egyiptom, Pap vagy Te, legbölcsebb szavú,
papiruszodra festett képeken
felukkák siklanak csillagos kék-egen.

Mi mindent őrzöl, arany-maszk alatt,
titkod virágzik mint esőtől sivatag.
Néped optimista, mosolygó-cserfes,
méltóságod mégis Szfinx-őrzött csendes.

Te adtad Hermészt, a "Háromszor-nagyot"
Előtted Róma is térdre rogyott.
Ki földedre lép megérinted, örökre megfogod,
Ősi bölcső, Piramisok örökkévalóságába
beavatod!

"Egyetlen jó létezik csak: a tudás, és egyetlen rossz: a tudatlanság."
Szókratész

Kamarás Klára
Jávorfából furulyácska*

Mint vízbefúló ázott szalmaszálba,
úgy kapaszkodom versbe, rímbe hátha
megtart a cél, hogy van miért. Kinek
hiányozna, ha végleg elmegyek,
a ki nem mondott végső gondolat?
Elmondhatnám, talán egy perc alatt,
de mindent elmondani nem szabad.

Hol van a nádihegedű, a fűzfásíp,
a mesebeli szőlő jávorfácska,
hogy síromon is hagosan kiáltsa,
ha majd alatta fekszem holtan,
hogy ha nem is királynő voltam,
de azért én is voltam, voltam... voltam.

**Illyés Gyula: Hetvenbét magyar népmese*

*

**Az Irodalmi Rádió pályázatán
I. díjat nyert**

Németh Ferenc: Már csak emlék, II.

Nógrádi Gábor

VILÁGOK RENDEZŐDNEK, BENT BELEK,
csontok, erek hajtják időm halálra,
liheg a szív önnönmagába zárva,
s fojtó határ határra tekereg.
Okos harcok mellet fölmisszenek,
tántorodjon, ki tisztaságunk látja,
ne érzünk pusztulók a pusztításra,
szervek ne szedjék szét a szellemet!
Acsarog ország országon; a szégyen
pirosra lobbantja a csontokat.
Kölykömet megbélyegzi szívverésem,
s benned halálra nyílást tapogat.
Szerelem, szép szív szoktass kegyelemhez,
hóhéros álmú neked sem kegyelemhez.

T. Ágoston László
Ütikos

Nálunk a szüret elképzelhetetlen volt birkapörkölt nélkül. Szőlő nélkül talán meg lehetett volna tartani ezt a rokonokat, barátokat egybegyűjtő nagy őszi ünnepet, hiszen a férfiak mind a tavalyi borocskát ízlelgették, meg az előszüreti murcit, az asszonyokat meg jobban érdekelték a legújabb falusi pletykák. Nagyanyám birkapörköltjére azonban egyaránt fáj a foga valamennyinek. Szüret előtt nemcsak a hordókat mosták, a pincét takarították ki alaposan, hanem a műhelyt is. Ezen a napon ugyanis megszűnt az a helyiség asztalosműhelynek lenni. Nektártól csöpögő préház lett belőle, míg az utolsó csepp must is le nem csorgott a pincében sorakozó hordókba.

Apám, nagyapám gyalupadját is tisztára sikálták, és leterítették ropogósra keményített abroszokkal. A szerszámok mind fölkerültek a polcra. Két – két bakból egy szál deszkával padot varázsoltak, s már jöhetett is a tál a piros

Czégényi Nagy Erzsébet
Lehunyt pillákkal

Arcomra hull a nap heve.
Lehunyt pilláim mögött
emlékek özöne, s agyam bont
mézillatú kertet,
hol veled éltem át
bódult szerelmet.
A vetítővásznon újabb
kép villan,
gyermekkor, testvér,
anyám meleg keze,
frissen sült kenyér illata,
s vele kart karba öltve
a hársillatú tavasz.
Látom a szőlőfürtök
mosolygását, s ízét érzem,
ahogyan olvad számban az ősz.
Látom aranyló sakktáblán a
pipacsoktól vércsepp-
foltos határt, s bőszt
termését a nyárnak.
Utánam nyúlnak bágyadt,
karmazsin vágyak,
de árnyék lép szempillámra,
s bármennyire is őrzöm a
bárhony illatú nyarat,
az ólom-szótt jelen visszahoz.
Karjába ragad.

2010.11.20

Pintér László
Jaja, és a többiek

Éjfél jóval elmúlt, kezdett kiürülni a piano-bár. A púpos zongorista egyre hosszabb szüneteket tartott a számok között, játék helyett inkább ivott, vagy cigarettázva, a pincérrel beszélgetett. Mehetnékje volt már hazafelé. Gábor, Laurent felé fordult.

- Mi lenne, ha hazamennénk? Menjünk haza!

- Áh! – válaszolta Laurent. – Várjunk még egy kicsit. Jönnek még később is.

- Nem hiszem – mondta Gábor. - Ilyenkor már, csak a repedszarkúak jönnek.

- Várjunk még egy kicsit – erősködött Laurent. Neki korán volt, semmi kedve nem volt még hazamenni.

- És ha nem jönnek? – kérdezte Gábor.

- Akkor lemegyünk a Windsorba. Az tele van velük ilyenkor.

Laurent el akarta terelni Gábor gondolatait, a hazamenetelről. Intett a pincérnek, hogy hozzon ki még két szlávteát. Amikor a jugó letette a két poharat az asztalra, meggyújtotta a tetejüket az öngyújtójával. A teák kéklánggal

Fetykó Judit
Délutáni tanítás után

Akkoriban, régen,
azon a tán sosem volt télen,
délután, a tanítás után
az iskola kapuban várt anyám.
Messze a város közepe,
mind, kinek volt kisgyereke,
elé jött; sok anya várta:
jöjjön az alsós palánta.
Egy decemberi estén,
ablakból ki-kilesvén
csillogó szemmel láttuk:
esik a hó. Annyira vártuk!
S míg haladtunk haza,
Fehér pihés volt az éjszaka,
Hulltak az óriási pelyhek,
Utcai lámpák körül kerengtek,
S az egész olyan volt, mintha
A téllal lenne egy az éjszaka.

Vihar Béla
Szomorúság verse

Neki dőlök a falnak.
Szomorú vagyok mint a földek,
mint az erdők, mint a galambok.
A messzi pusztának jobb lenne adni magam
és mondani a halálnak,
takarj be fiatalon homokkal.
Édesanyámra gondolok.
Szememből kicsordul a könny.

Lelkes Miklós
Ősz-tél kertekben...

Kerti őszben csend-üvegarcú látszat
reménykedő kéket vitt önmagának.
Egy-egy levél megrezzent. Könnyes-sárga
tapadt tükörrre, üvegarcocskára.

kezdték lobogni. Laurent elfújta őket, nehogy kiégjen belőlük a Sligovica. Iszogatták a teát, nézelődtek.

Tovább>>>

Farkas Lilla
A mi mozink

Fejemben zakatol egy szó.
Különös. A Te hangod az -
komoly, érdes, mégis oly' jól
És felidézem arcodat:
az éjsötét tekinteted,
melynek mélyét kerestem én,
remélve, hogy titkát fejtven
egy szép napon megérthetlek.
S persze a szigorú ajkak,
mit arra teremtett az Ég,
hogy csókjaiba belehaljak.
Ám mindez elmúlt rég...
S míg álmodoztunk, mi voltunk
Elizabeth Taylor s Dean Cain,
ketten a világ tetején -
fekete-fehér filmremek.
Három, kettő, egy - vége lett;
Villanófény,
s már a stáblista pereg.

Ligeti Éva
Kristályfehér

Kristály-fehér gyöngyök, láncok
körbefutnak bokron, fákön
lábujjhegyen járnak táncot
tündökölnék csupasz ágon.

Zúzmarahad vállán csend ül,
szélkarmester karja lendül,
jégzenekar dala csendül,
égi hárfa húrja pendül.

Meseszerű fák és bokrok
tél kezében hó virágok,
gyémántköves földi-csokrok,
megszépítik a világot.

Már sejtettem: zsákutca minden-minden.
Ám még lázadás lobbant a szívemben.
S ez így volt jó: a pillanat, ha vérzik,
egy-egy dalpirost küldjön még, az éjig.

Már sejtettem: titok titokhoz hajló,
s lélek-sejteken ördögi parancsszó.
Angyali is olykor, csillagos-drága, -
ősz-tél kertekben kész a pusztulásra.

Szél támadt. Eltört üvegarcú csendben
sírt és meghalt a látszat. Eltemettem.
S ez így volt rossz, míg gúnyos óraingák
lengték: ugye, valód temetnéd inkább?

Valónk temetném, hogyha megtehetném,
s már nem bánnám élesen fagyos estém,
ha sötét kertek tavaszvágyú foglya
szabaddá lenne, pirost ráncragyogna.

Támadó szélben jajgatnak az ágak.
Pokolmélységbe hull köznap, vasárnap.
Hulló világban hajlotthátú holnap
köszön csüggedt jövőnek, hontalannak.

Németh Ferenc: Hajnal az Adria partján.

Ódor György
Meghajtom fejem

Kint ülök a hűvös Duna-parton.
Egyik felén Pest, másikon Buda.
Mind a kettőt magaménak tartom,
nem is tudom, hová menjek haza.

Én is olyan vagyok, mint mások:
ember, s ha ember, gyűlöl és szeret.
Lehet, hogy olykor bolondnak látszom,
ki minden bosszúságon csak nevet,

Péter Erika
Gyertyád tükrében

Arcomról a gyertyaláng,
mesét mormolok,
úgy mozdulok, mintha lennél,
hordom mosolyod,
úgy mosolygok, mint anya,
ki bölcsőt ringat csendbe'
úgy ringatlak, mint zene,
dallampárt keresve.

Fényedben születtem,
tükrödben létezem,
igéket suttogok,
lelkemet vétezem,
s Te felragyogsz, éledsz,
világítasz, remegsz,
ünnepelsz, megsiratsz,
emlékszel, s eltemetsz.

Gyertyád előtt állok,
golgotáddal szemben,
magasra száll lángod.
Segíts, hinni bennem!

D. Nagy László
EMLEK-KÉP CSUPÁN

Imént még zúgott
Aláömlő kis patak
A szállóigeként szálló Nyár
Zuzmarás galyak között
Repdeső madár
Elsuhanó pillanat
Emlék-kép csupán
Rácsok közé zárt mosoly
A fényteli kert
Elhaló zongora futamok
Elhaló sóhaj
Elhaló vágyak után futnak
Zavartan állnak a fák
Ködbevesző tervek
Kékrefagyott venyigék
Temetői csönd
Kimértléptű magány
Borítják a tájat
Szökkenő szellő
Szökkenő igazság
Vár még egy kicsit vár
A csipkés falevelekre
Hulló
elmúlás

de a túloldaltól néz valaki
felém, s én őt. Barát vagy ellenség.
Talán holnap ütközöm szavain,
vagy néki tegnap nem tetszett enyém,

bár éppen a jobbát is nyújthatná,
hisz magyarok vagyunk. Tán szomorú,
s emlékezik: a vízben újra lát
fuldoklókat, holtakat, koszorút.
Kint ülök a hűvös Duna-parton
és mélyen lehajtom fejem.
Így tudom csak a világnak adnom
büszkeségemet és a szégyenem.

(2010.szeptember.)

Millei Ilona
A prófeta

Hosszú, ősz hajával, kosztól szürkellő, hatalmas szakállával a HÉV-végállomás mindennapjaihoz tartozott. A Közvágóhídon mindenki ismerte.

Erre nem jártak milliomosok, de még gazdag középosztálybeliek sem. Inkább csak szerencsés szegény emberek az elővárosokból, akiknek még volt munkahelyük, vagy szerencsepróbálók, akik nem bírták otthon a négy fal között, és mániákusan kerestek valamiféle segítséget, kapaszkodót a tömegben, ahol igazán magányosak lehettek, de nem voltak egyedül. Az autópálya felé száguldó milliós kocsik tulajdonosai pillantást sem vetettek rájuk.

A környezet is éppoly lepusztult volt, mint az erre járók többsége. A HEV-végállomás omladozó, ócska várótermének mindig nyitva állt az ajtaja. Hajléktalanok húzták meg magukat berme, részeg gajdolásuk messzire hallatszott. Sápadt, sovány kamaszok szípuartak a sarokban, a szemét, a kosz közepette mosdatlan veríték és okádék szagába burkolózva.

Tovább>>>

Mészely József
KARÁCSONYI ARANYÁGUNK

édesanyám emlékére

a decemberi dühöngő szél
a nyárfa ágról lesodorta
a fagyöngy ékes
üde-zöld gömbjét
a frissen esett hóba
sétánk során a gyöngyeit
épp egy fuvolahangú

léprigó kószolgatta
sajnálta is cserregve
hogy a fagyöngy-gömböt
hazavittük a szobánkba
mely így lett az ünnep
pompás aranyága
mama piros szalagból
csokrot kötött rája
és felfüggesztette
az ajtó fölötti gerendára
hogy aki belép a házba
és áthalad alatta
annak a jövőben
teljesüljön reménye
s minden vágya.

Következő oldal>>>

"Csak tévedéseknek van szükségük elméletre. - Csak az erőtlennek van szüksége hatalomra.
Hamvas Béla

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül,
az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn.
Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Harsányi Lajos

1883-1959

Új vizeken

Kristály vizeken tör előre a sajkám.
Hullámain eszmetüzek gomolyognak, égne.
Hajósmese, nád, a najád dala zeng:
De a víz tükörén ragyog arca az — Égne.

Ide látszik a messze magyar hegyek orma.
Örökös nyugalomnak a csendje köröttem.
Nagy gyász dalolója, bűvárcsiga: én
A bús magyar örvény mélyiről jöttem.

Nem kell nekem bronzaranyos palota.
Siromat se virág, csak a fű ha benője,
Cím nélkül az új vizeken vagyok én:
A szent dalolás örökös szeretője

Hold: ezüst csipkebölcső

A háztetőn, zsoltárban elmerülve,
Egy ember áll. Szorongva néz a Holdra.
Csillámlik a Holt-tenger messze fodra.
Felharsan egy-egy pásztor méla tülke.

A házban sáfrány-fényű mécs világol.
Jós asszonyok figyelnek a nagy ágyra,
Hol Anna asszony fájdalom közt várja
Egyetlen magzatát az éjszakától.

A nagy hegyek térdelnek és figyelnek.
Imát susog mindenki: agg s a gyermek.
Néma a nagy karámok tulka, ökre.

Ballada a hétfejű sárkányról

Előjött barlangjából
A szörnyűséges sárkány.
Elnyel az első fáról
Egy sárgatollú sármányt.
És sírni kezdett nyomban
Kilencszáz zsenge bárány.

A kertekben letépett
Egy nyílra kezdő rózsát.
Sárgulni kezdett nyomban
A fű, a rét, a rónák.
A rengeteg nagy erdő
Rémülve szórta lombját.

Kiment a hímes rétre.
Ott bömbölt és barangolt.
Ivott a vadvirágos
Kanyargó kék patakából.
És nyomban eltűnt minden
Víz a hűvös kutakból.

A száraz öregasszony
Sovány kenyéren böjtölt.
A szörny elkapta sótlan
Falatját a kötőből.
És nyomban eltűnt minden
Kerek kenyér a földről.

Az erdő mellett elnyelt
Egy apró kecskepásztort.
Siratta apja, anyja,
Ült jajveszékes gyásztort.
És attól kezdve mindig

És ím a Hold, mint ezüst csipkebölcső,
Angyalsereg közt lángra gyúlva fölő,
Benn Isten lányát most hozzák a földre..

ÉLETRAJZ

A napkeleti mágusok

Sas-orru agg. Nagy bíbor-tiarával.
Mazsola-szem. Sok citromsárga ékszer.
Fehérkesztyűs kezével ölt elégszer.
Most aranyat nyújt s térdelni nem áttal.

A másik barna. Holdszínű köpenyén
Úgy árad szerte édes ámbraillat,
Mint mikor szél kapormezőket ringat.
Most ő is térdel és kezében tömjén.

A harmadik, a fekete király,
Fehér mosollyal néz. Mirrhát kínál.
A turbánján retékpiros tollforgó.

Az ég káprázatos: arany és bordó.
De Mária most nem lát semmi mást,
Csak gyermekét, az ács szegény fiát.

Vissza!

Ember, ki ülsz modern acéltoronyban
S az éter láthatatlan drótjain át
Figyeled a világ iszonyú kínját:
Hová rohansz, mondd?

Eláll a szívverés a szörnyű hírre,
Hogy összeomlás előtt áll sok ország.
Most pecsételik Európa sorsát.
Hová rohansz, mondd?

A sín-zeppelin örült üstökösként
Ki akar futni e kerge világból.
Tört roncsokon apa fiakat gyászol.
Hová rohansz, mondd?

Elúztad a királyokat kevélyen.
Magad intézed magad s néped sorsát.
Nos, boldogabb vagy? Boldogabb az ország?
Hová rohansz, mondd?

Az tán a baj, hogy a kor mozdonyánál
Öreg emberek állnak régi füstben
És kisiklik a mozdony agg kezükben?
Hová rohansz, mondd?

Hogy két vad szomszéd nem tud összeférni,
Azért legyen a földteke tébolyda?
S meneküljünk el róla mind a Holdba?

Temetni járt a kántor.

Két tollas, kardos csendőrt
Az árokpartra vágott.
Iszonyú karmaival
Piros torkukra hágott.
Felfalja velük nyomban
Fel, az egész világot.

És ugrott vad haraggal
A toronynak, mely márvány.
De akkor felujjongott
Kilencszáz zsenge bárány.
Mert a torony kemény volt
És attól – felfordult a sárkány.

Németh Ferenc: Zsáki utca.

A taps ellen

Tömjént tömegetől el ne fogadj soha!
Tapsot ne várj s ha harsan, fuss előle!
Drága a bére a nép kegyének
S hirtelen elmúl.

Kerüld a város lélekölő zsviváját!
Színes kalitka rabja ne légy, mikor a
Falun szelid hajlék kínálja
Enyhe nyugalmát.

A festett kép csak árnya a festhetetlen
Természet élő téreinek, hol áldott
Törvény szerint zsendül a roppant
Egyszerű élet.

Magányban élj! Birkózz meg vágyaiddal!
Bálványt kerüld! Csak pár barát övezze
Tornácodat! S legyen mindenkor
Istened egy csak!

A falu télen

Fehér bundában jött meg a december.
A háztetőkön méteres a hó.
Van hangos öröm, ujjongás, hahó.
Havat lapátol vígan minden ember.

Most elhagyott a csősz rideg tanyája.
A Nap az égen: mint a sárga réz.

Hová rohansz, mondd?

Hát nincs a földön már tenyérsz hely sem,
Hol nyűtt idegünk elpihenne szépen?
S mint gyermek alhatnánk Jézus nevében?
Hová rohansz, mondd?

Jó volna lenni hűs havason pásztor!
Ki kecskét őriz s édes tejét issza!
Jó volna futni vissza, vissza, vissza!
A multba, vissza!

Pantheon

Most épül a kilencedik világsoda: a Pantheon.

Először eltemetik majd belé a víg királyokat.
Nem bánja senki.
Aztán a koldusokat és hirhedt mákvirágokat.
Nem bánja senki.
A méltóságos rendeket a griffes címerekkel
Nem bánja senki.
A gótikát, mely tornyaival felhőkig meredt fel.
Nem bánja senki.
Az aranyat, e vérszívó, fekete lelkű sárkányt.
Nem bánja senki.
A kispolgárt, e szűkfejű, zsíros bundájú bárányt.
Nem bánja senki.
A nagy tolvajt, ki országok szemét kilopta.
Nem bánja senki.
A katonát, legyen huszár, tüzér avagy pilóta.
Nem bánja senki.
A kisdedet, kit egykor véres Tajgetoszbba dobtak.
Nem bánja senki.
A zseniket, akik púposak és sterilek voltak.
Nem bánja senki.
A pislá mécsset, mely az éjbe hivogatva integet.
Nem bánja senki.
A paripát, mely boldog, csengős szánokat repített.
Nem bánja senki.
A romantikus parkokat, szelíd, csendes nyugalmat.
Nem bánja senki.
A falut, hol dőnögtek gőzös parasztlakodalmak.
Nem bánja senki.
A csökkenő tűzű Napot. Az ostyaszínű Holdat.
Nem bánja senki.
A költőket, kik szívárvány után loholtak.
Nem bánja senki.

Vassá mered és apró, szürke szegfej lesz az ember.
Eltűnnek a hegyek. Kiszárad és sportpálya lesz a tenger.
S a világ-gép duhog. Az ember-ész hatalmát zengi.

Csak Istent nem tudják soha a Pantheonba tenni.

Egy csengős szánon boldogan karéz
A tisztartóék kisebbik leánya.

Nagy hó-csatákat vívnak a legények.
Csörömpöl egy tört ablak fönn a plafon.
Kinyelvel rájuk mérgesen az asszony.

A kútról szőke lány szalad sikongva.
Nyomában víg legény hangos hahóval.
A kapuban agyon mosdatja hóval.

Üzenet Ovidiusnak

Most biztosan lobog ruhád a szélben,
Amint ott állsz a Pontusnál mogorván.
A tornyos hullám mennydörögve csapkod
S a tengerről rád orgonáz az orkán.

Most biztosan Rómában jár a lelked,
Ahol napfény van s Júlia a kertben.
A lugas alján zöld bor színe csillan
S egy patricius felnevet rekedten.

Rólad beszélnek, ki egy sziklafoknál
Állsz, száműzött és egyedül busongó.
Múlik az élet. A párkák kezében
Nem áll meg a gyors és kegyetlen orsó.

Múlik az élet és hiába nézel
Nyugat felé. Betel rajtad a végzet:
Szerelmet, békét, otthont, mindent elveszt
Kit az istenek költővé ígéztek.

Dzingiz khán ellen

Nekem nem hősöm Dzingiz, ama bal khán.
Turul, fehér ló, parszi ősz, hiába.
Én nem megyek vissza Lebediába.
Nem kell Kelet. Utálatos a Balkán.

Pitt se mintám, az aranykezü angol.
A Nyugatért se rajongok hevülten.
Csillárjai alatt sokszor csalódva ültem.
A gyarmat sorsa keserűn lehangol.

Nem megyek innen se jobbra, se balra!
Itt ismerem egyedül önmagamra.
Fölöttem őrt a Kárpát íve álljon!

Királyom se lesz soha senki jött-ment.
Nem hordok selymes, fordítható ködment.
Ez a hazám s a Gyermek a királyom.

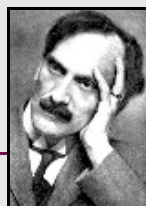

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József, Kis Ferenc,
Komjáth Aladár, Kún József, Ladányi Mihály, Kerényi Grácia, Czóbel Minka,
Szépkúti Miklós, Kemény Simon, Pásztor Béla, Rózsa Imre, Jankovich Ferenc, Takács Imre,
Farkas Imre, Csizmadia Sándor, Habán Mihály, Keresztúri Dezső, Várnai Zseni, Bóka László, Reichard Piroska

[Következő oldal>>>](#)

"mert vétkesek közt cinkos aki néma"
Babits Mihály

Babits Mihály

1883-1941

Alkonyi prólógus

Itt van az alkony, jó takaró
a hegyek ormán lilul a hó
itt van az alkony, csittul a zaj:
elhallgat a fény és fölvilan a dal.

Villan! csodavillan! villan! csodanóta
ki fájsz a szívemben ki tudja mióta?
Mióta daloltam, amióta lettem:
mert fájni születtem, ki dalra születtem
s még messzire zenghetsz majd mostoha dal,
megéri, megéri, aki fiatal.

A nappal, a lárma űzött a magányba,
hol senkise hallott, a puszta homályba:
most itt van az alkony, most jer elő,
mint éji merénylő, titkos szerető:
mert kedves az alkony annak, aki lázad
és kedves az alkony annak, ki szeret:
elhagyni ilyenkor, kicsábul, a házat
s nem tűrni az égnél lentebb födelet.
Az ég is ilyenkor kitakarózik
és emberi szemnek kirakja a kincsét;
a lélek az égbe fölakarózik,
mozgatja a szárnyát és rázza bilincset:
Dal, éji merénylő, titkos szerető,
dal, mostoha lélek, most jer elő:
másnak csupa fátyol, neked csupa látás,
itt van az alkonyat, itt van az áldás.

Magamról

I. Nel mezzo...

No s megvagyok már. Lettem ami lettem,
sötét bár s néha könnyekig hasonlott:

Theosophikus énekek

I. Keresztény.

Bizony, bizony, sötét az élet
és nincsen benne semmi jó,
s majd eljövend a nagy ítélet,
hol törve leszen a dió.

És aki gonosz, balra térend.
és jobbra áll az, aki jó,
és kürttel harsan az ítélet,
a nagy Annunciáció.

A Fiúisten trónra száll,
árnyat vet az örök szemöldök
sír a dús gaz, sivít az ördög.

Az angyalok harmónikálnak,
a szentek körben térdén állnak
és Cecília zongorál.

A költő szól

Ha néha behúnyom a szememet,
szárnycsattogás üti meg fületem,
mire szemem megint kinyitom,
milyen madár volt, már nem tudom.

Ha sötét szögletbe nézek én,
rebbenni valamit érzek én,
szele, hangja megcsap, hasztalan:
mire látnám, már csak hült helye van.

Szellemcsapat üldöz engemet,
titkon megcsípkedi étkemet,
megrántja kabátom szárnyait:
mire hátranézek, eltűnik.

hiába! csöpp szőlőszemnek születtem,
mely a nagy naptól édesedve romlott.

Hány rossz madár vas-csőre vitt felettem,
szememet tépve, (e parányi gyomrot,
amelybe annyi fényt mohón föl-ettem),
míg vére könnyé édesedve omlott.

Rossz végzet tölté fürtömet tömötté,
mert szomszéd szemek szögletes-zömökké
nyomtak, ki szépnek, szabadnak születtem,

s nemes-rohadni napmagányt szerettem. -
No s megvagyok már. Lettem ami lettem.
Az Isten sem változtat rajta többé.

II. S e zord napokban...

S e zord napokban, mikor olyan olcsó
a lélek s törik, ki hajolni nem tud,
s mint sok halottnak már külön koporsó,
sok élőknek már külön élet nem jut,

csak népbe-hadba; míg a drága korsó
(a test) zuhanva, drága bora nem fut
szét még nagyobb Egységbe, hol utolsó
csöppjét is elnyeli egy végtelen kut;

mi lesz az én lelkemmel? Szerte folysz, ó,
lélek, az ég ürébe? vagy a kertet
trágyázni, földbe, mint katona vére?

(Utolsó korsó, olcsó nagy koporsó,
vak Föld, idd föl a vért, idd föl a lelket,
és lelkesülj magunkkal a jövőre!)

III. A szörnyű másnap...

Nem, lélek, nem fogsz tán szétfolyni, még nem;
özvegyül megmaradsz a szörnyű másnap
és lesz eggyel több lámpa a sötétben,
egy fájó idege a pusztulásnak.

Égésed fáj csak, de fájásod égjen,
ó lámpa, égj és fájj a pusztulásnak,
és hogy sötét van, hirdesd a sötétben,
s hogy kár volt annyi fényért s kár a másnap.

Légy élő kínja a levágott karnak,
égő emléke annyi régi fénynek,
miket kioltanak e vak fuvalmak.

És majd ha újra ébrednek a fények,
s lengetlen az emberség tiszta lángja,
akkor majd elpihenhetsz gyenge lámpa.

Könnyű dalt szeretnék írni a kedveshez

Hol vannak a régi könnyű dalok,
Szalagok, volant, csokor, fodor
lengése hajad lengéseihez

Csak egyet tudnék elfogni már
boldogabb lennék, mint a király:
kalitba zárnám a kicsikét,
hallgatni örökre énekét.

ÉLETRAJZ

Egy rövid vers

*melyben a költő saját lelkét szólítja meg
és nagyon kegyetlen dolgokat mond neki.*

Ó lélek, lélek, mivé kelle válnod!
Idétlen fényre szülted ezer álmod.
Utolsót holtan hordozod magaddal,
mint holt gyermek lelkét viszi az angyal.

De néha éjjel, éjes éjszakákon
mikor magad vagy az egész világon
s az egész világ egymagadba mélyed
minthogyha megmozdulna néma méhed.

Mert ami meghalt, nincsen eltemetve,
mit megtagadtál, nincsen elfeledve
s a megölt gyermek, mint fájdalmas árnyék
kísértetes méhedbe visszajár még.

Szüret előtt

Sötétzöld színű és tömött a tő,
egy-egy vörös levéllel néha tarka;
édesen lankad, érve csüggedő,
kékes fürtjével a nemes kadarka.

Oly mézes-forró s drágán töppedő,
mint szenvedélyes szerető vad ajka; -

és ékszerednek fénye szemed
villogásához: durva dísz.
Táncod méltó, hogy utána dalok
szalagja lobogjon, tíz meg tíz.

Hol vannak a régi könnyű dalok
fürtödbe fonni, ruhád köré
csokrozni, fényleni homlokodon
és rímek forró csókjaival
körülheli, hogy ne fázz,
hogy melegítsen csók a hideg
évszázakon át is, száz meg száz?

Hol vannak a régi könnyű dalok,
Tán a szél vitte el őket, a szél,
mint virágpelyhet, a gaz közé,
vagy a villám lobbantotta föl,
mely oly sűrűn gyúlt s oly közel!
Vagy súlyá itta szárnyaikat
a könny, a könny, ezer meg ezer!

Hol vannak a régi könnyű dalok?
Óh, könnyesek ők már és nehezek
s mind mélyen a lélek sejtjeibe
szívódva, némán él s vele hal:
nem lobogó, nem villanó -
lásd, lelkem könnyes sejtje dalol
téged, millió meg millió!

Magyar szonett az ősrről

Jön az ősz, már hullnak a cifra virágok
szirmai, rongyban, mint farsangi plakátok,
ha süvít a böjtű szél: »Nincs szükség rátok!
Már vége a násznak, megestek a lányok.«

Komolyan és szürkén, mint a gőgös szerény,
fiat ringatva ül a termés, helyén,
kész elbocsájtani a Szentmihály szelén
s hős anyaként halni a November derén.

S már érzi az éh nyúl, hogy a fű kopaszabb.
Jajgat a sok madár, folyton vérzik a nap.
Megy a gőzös, Pestre, füstje a földre csap.

Ideges a farkas a gyűrött erdőben.
Ideges az ember szíve a mezőben.
jön valami amit minden ért, csak ő nem.

»Vén cigány«

Ird tenyeredre: soha nem lehet,
ami egyszer volt már. Te is hiába
nyüvöd a régít, a biztos fogást
zord húrodon, s idézed ujjaidnak
világtalan memóriáját
az ó-mód, könnyű dallamok felé,
a megvetett hang felé, mely oly édes
s oly olcsó, mint a fűtülő-cukor:
mindegy! akármi! csak a csönd, a csönd ne!

s várakozásban ég a hegytető,
s mosolyog a Nap, a lángtejű dajka.

Várakozásban ég a hegytető,
benn a présházban locsolják a kádat -
ó méla napfény, lankadt dajkaság!

Méla Halál, te nagy Szüretelő,
jőjj, hozd a kést, puttonnyal kösd a hátad,
és halkán nyisd a Pince ajtaját!

Őszinteség

Őszinteség... Óh hogyha a szív
oly tiszta lenne, mint hegyi víz,
könnyű, mint vers, ami rímre megy,
és egyszerű, mint az egyszerű!...

Fa vagyok, a lábam sárban áll,
ezer álmom vétkes kört csinál
s lelkemben úgy eltéved a fény,
mint egy labirintus ösvényén.

Tán zöld bozót, gazos labirint,
talán csupa kőfal kacskaring;
mélyén, hova Röntgen-láng sem ér,
mily szörnyeteg lakik és henyl?

A szó ott tévedez, elmarad...
Fond, Ariadné, szent fonalad,
és ahová sem igen, se nem,
tán elvezet majd a szerelem.

Hogyan mutassa a föld magát,
ha az ég nem küld feléje sugárt?
Fa vagyok, lábam a sárba tapad,
de karjaimat már vonja a nap...

Holt próféta a hegyen

Nyájas magasságban csüng a dombtetőn a ház,
de én mordan ülök benne, mint Jeremiás.

Hozza postámat a posta. Ujság és levél
mintha mind olyanról szólna, aki rég nem él.

Hol a sok netán és hátha? Meghalt a jelen,
s ami hír fülembe ér, mind csak történelem.

Elsüllyedt a világ és nem maradt élve más:
dombon ül s fejet csóvál a mord Jeremiás.

Eltűntek és elsüllyedtek, s talán így a jobb:
míg itt voltak, kínzóbb volt hogy egyedül vagyok.

Hozza postámat a posta: mennyi hír, divat!
Engem nem visznek magukkal, föl nem oldanak.

Mindegy! a világ süllyed vagy én lettem halott:
akként élek mint akik már Változatlanok.

csak egy pár szót még lelked anyanyelvén,
bár a legfrivolabbat! egy silány
forrást a pusztában, mit az utolsó
rím-kutya fölkaparhat! óh, csak egyszer
fakadna föl még sebzett hangszered
körmöd nyomán, vásott körmöd nyomán!
De jaj! amit mindenki tud, te nem!
Neked a zöngelem, mely ama legsze-
gényebb zöngedezőt enyhíti: méreg.
Idült sziklából kénköves pokolvíz
böffen ki, ujjad íze félrecsuklik,
a húr visít, s a dalok rongyai,
a régi cukros dalok rongyai,
úgy ránganak ajkadon, mint a lázas
s még életétől válni nem tudó
haldokló ~~alma~~ ^{alma} fölött pehely...

Hajnali gondolat

Hova lettetek, régi tanítványok?
Elszóródtatok, mint a magvak pelyhe.
Vitt az apa-vész, s a fiók-viharkák.

*

Hosszú éjszakán nem aludtam semmit.
Itt a reggel már, s ti juttok eszembe.
Szól a kis harang, szól a pásztor tülke,
s én elgondolom: ha lelkem harangját
megkondítanám: jertek templomomba!
s tülköm hívna még: kövessetek engem!

*

Jöttek rossz szelek, elvitték a hangom:
néma a harang, üres már a templom!
S óh jaj, micsoda bolond pásztor voltam!
Szegény tülkömet sziklához paskoltam.
Tülköm megrepedt, ki fog már követni?

Intelem vezeklésre

Mivel e földön jónak lenni oly nehéz

S mordan nézem hogy köröttem a vak élet hal,
mint egy holt próféta, kit már senki úgyse hall.

Mint a nyiltszemű halottak, kiket régidőn
barbár törzsük künnhagyott a nyájas dombtetőn.

Hozza postámat a posta: mennyi rossz madár!
Be jó hogy csőrük csapása egy cseppet se fáj!

A kedves arcképe

Hirtelen amint a szobába léptem,
előttem ült a drága valaki,
közel és mégis holdtáj-messzeségben,
mert e világból keret zárta ki.
Örök magányba zárta, arany ablak;
és nem nézett rám, nem is nevetett:
csak a színek daloltak és lobogtak
s lengették a keretet.

Nem ismersz hát, kedvesem, nem szeretsz hát?
Két kisujjad úgy fonod egybe, mint
szeretők irigy karja fűzi egymást,
hogy számüzött lesz aki rátekint.
Alsó és felső ajakad szoros pár
összesimulnak meleg-meztelen
mintahogy két szerelmes egy csukott száj,
ki a világnak nem felel.

Más keresi majd a könnyű örökfényt
arcodon s a szitakötő mosolyt
s meg sem ismeri tán a csüggeteg lényt,
ki itt méla-magába elomolt.
De én ismerlek, mert magány marad csak
a magány, bárha két magány vegyül
ismerlek, asszony, így ahogy magad vagy,
gyógyíthatatlan egyedül!

Ismerlek?... Kép vagy; lehetünk-e mások
egymásnak, és ki lát a kép mögé?
Bár lelket párolognak a vonások,
mint e vászonra festett alaké,
hol a festőnek lelke s a modellnek
ködben villózik, mint hold udvara,
mely fátyol és sugár egyszerre, s elfed
miközben világítana.

De dalolnak és lobognak a színek
lángként, mely kohó nyitjában fogoly.
Piros kabátkád, lila párna, szőnyeg...
mint ablakon túl kinyílt tűzbokor.
Elvarázsolt bokor az, csipkerózsa:
óh, szerető, váltsd meg, ha szereted!
Micsoda csókra vár, micsoda szókra,
szétvetni a keretet!

Jónás imája

Hozzám már hűtlen lettek a szavak,
vagy én lettem mint túláradt patak

erényeid elhagynak mint az ifjuság,
de bűneid utánadjönnek, mint a hű kutyák
s ha netán elfáradva az uton leülsz,
mind köribéd telepszik és arcodba néz
nyugodtan, mintha mondanák: »Nem menekülsz!« -
s ha néha egyet bottal elkergetsz és messzeversz,
kicsit hátrábbhuzódik, és ha nem figyelsz,
megint előjön, kezéd nyalja, s mintha már
lelked belső helyein és zugaiban
kotorna nyelve ragadósan, sikosan,
és érzed már hogy többé nem kergetheted
s nem verheted hacsak magadat nem vered
verd! verd! ezer bűn nyelve lobog benned mint a tűz
és lelked már nem is egyéb mint ez a tűz:
te csak a bűnök teste vagy, mely lábon jár
s viszi és rejti mint legmélyebb lényegét
s önbelsejét, az önzést és rossz vágyakat,
mint a bélpoklos poklát mely benne rohad
és őt is elrohasztja viszi mint az örület
vak égését, ezt a sivár belső tüzet
amelyben minden bölcs erő és fiatal
erény úgy illan el, mint tűzben az olaj,
légbe leng fel és híg egek felé enyész -
mivel e földön jónak lenni oly nehéz!

oly tétova céltalan parttalan
s úgy hordom régi sok hiú szavam
mint a tévelygő ár az elszakadt
sövényt jelző karókat gátakat.
Óh bár adna a Gazda patakom
sodrának medret, biztos útakon
vinni tenger felé, bár verseim
csücskére Tőle volna szabva rim
előre kész, s mely itt áll polcomon,
szent Bibliája lenne verstanom,
hogy ki mint Jónás, rest szolgálja, hajdan
bujkálva, később mint Jónás a Halban
leszálltam a kinoknak eleven
süket és forró sötétjébe, nem
három napra, de három hóra, három
évre vagy évszázadra, megtaláljam,
mielőtt egy mégvakabb és örök
Cethal szájában végkép eltűnök,
a régi hangot s, szavaim hibátlan
hadsorba állván, mint Ő sugja, bátran
szólhassak s mint rossz gégéből telik
és ne fáradjak bele estelig
vagy míg az égi és ninivei hatalmak
engedik hogy beszéljek s meg ne haljak.

"Légy fül, ha hallani kell; légy szem, ha látni kell; légy kéz, ha tenni kell."

Hioszi Tatiosz

Lendvai Pál

Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke:
a hatalommegszállott „magyar”

Orbán Viktor Magyarország korlátlan egyeduralkodója, aki kényelmes kétharmadával a populista nacionalizmus húrjain játszik. Mi vár Európára jövőre, mikor Magyarország lesz az EU soros elnöke?

1989. június 16-án a budapesti Hősök terén 250 ezer ember gyűlt össze, mely a kommunista rendszer szimbolikus dísztemetése volt. A 31 évvel korábban titkos bírósági eljárással halálra ítélt, az 1956-os forradalom miniszterelnökének, Nagy Imrének és sorstársainak szóló méltóságteljes gyászszertartás utolsó szónoka egy addig teljesen ismeretlen 26 éves, szakállas egyetemi hallgató volt. Ő, valamennyiük közül kitűnő rendkívül élesen megfogalmazott beszédében demokráciát, függetlenséget és az akkor 70 ezres Magyarországon állomásozó szovjet csapatok azonnali kivonását követelte. Ez a fiatalember – hála az élő televíziós közvetítésnek - mind belföldön, mind pedig külföldön egy csapásra ismertté vált. A szavakban erőszakos fiatalember, egy magányos ifjúsági szervezet, a Fiala Demokraták Szövetségének (Fidesz) képviselője volt, és Orbán Viktornak hívták. Ki gondolta akkor, hogy ez a fiatal forradalmár 9 évvel később (immáron szakáll nélkül, nyakkendőben) 35 évesen a magyar történelem legfiatalabb miniszterelnöke lesz? Orbán Viktor egész karrierjére személyiségjegyei közül az abszolút hatalom akarása nyomja rá bélyegét. Ő mindig tudta, mikor kell pártjának funkcionáriusait visszaszorítani, nehogy azok kényelmetlen helyzetbe hozhassák őt.

A Fidesz 1990 és 1994 között a parlament leggyengébb pártja volt. Mégis a nagyfokú taktikai képességekkel megáldott fiatal-demokrata Orbánnak sikerült pártját domináns erővé tenni. E példátlan felemelkedés kulcsa a céltudatos és gátlástalan teljes jobbra fordulásban rejlik. Orbán, egy kézen megszámolható barátai segítségével, 1994-től vezető karizmatikus párttá tette a Fideszt. Szenvedélyes beszédei látletelei annak a folyamatnak, ahogy az immáron politikai riválissá vált baloldaltól és a liberálisoktól a korábban lenézett konzervatív és klerikális értékek és a nemzeti kártya kijátszásához vitték őt.

Az első 1998-as, a korrupt és döntésekben gyengélkedő szociál-liberális kormány felett aratott szenzációs győzelme után Lengyel László politológus így jellemezte az ifjú triumfálót: „Orbán Viktor senkiben se bíz. Természete egy tigris: kíméletlenül lecsap áldozatára, belső korlátai nincsenek.”

A hívei által csodált, ellenzői által félt miniszterelnök központosított autoriter vezetési stílusa már akkor egész hatalmi államapparátusára rányomta bélyegét. Határtalan konfrontációs taktikája bukáshoz vezetett. A 2002-2006 közötti szociál-liberális szövetség hatalmas sokkot jelentett a győzelmében egyébként biztos Orbánnak. Bosszúvágytól vezérelve publicisztikai ostonnal kívánt érvényt szerezni az általa vélelmezett választási csalással tőle „ellopott” győzelemnek.

Azonban Orbánnak még a hajszála se görbült harmadik veresége után se, továbbra is a párt élén maradt. Hideg fejjel, skrupulusok nélkül használt egy olyan „politikai atombombát, ami nem volt más, mint a szocialista miniszterelnöknek, Gyurcsány Ferencnek, a „hazugság beszéde”. Orbán már

2006 szeptemberében jelét adta a „beteges hazudozó” és „dilletáns megszorító csomagja” elleni többéves megsemmisítő kampányának. Ez a taktika végül is a korrupt, belsőleg széteső szocialisták és liberális támogatóik süllyedéséhez vezetett.

Ez év tavaszán, 47. születésnapjának előestéjén, Orbán legnagyobb politikai győzelmét aratta: kétharmados többséggel megnyerte a választásokat. A győzelem akarása, valamint olyan adottságai, mint a politikai és taktikai hibák villámgyors korrigálása; tehetsége konkurensének idejében való eltávolításához; cinikus elszántsága annak érdekében, hogy a csalódott baloldali választókat, valamint a jobboldaliak egy részét nacionalista, klerikális és bal-populista frázisokkal megnyerje, soha nem látott választási győzelmet hozott számára.

Az azóta eltelt néhány hónapban Orbán már letette az új rendszer alapjait. Még az 1990-es rendszerváltáskor beépített alkotmányos fékeket eltakarította az útból. A legutóbbi önkormányzati választások eredményei pedig azt igazolják, hogy a rendszerváltásban, valamint a gazdasági válság miatt csalódott magyarok többsége erős kormányt kíván.

Nyugaton nincs olyan demokrácia, ahol a kormányfő direkt, avagy indirekt módon az igazságszolgáltatás intézményeit, az elektronikus médiát és a nyomtatott sajtót oly akadálytalanul uralhassa, mint ahogy teszi ez a zseniális hatalmi politikus. Orbán Viktor egy évvel ezelőtt egy zártkörű rendezvényen ezt mondta: kétpólusú pártrendszer helyett pártját - politikai erőközpontban tudva - az elkövetkező 15-20 évre „egyeduralkodó hatalmi tényezővé” kívánja tenni. Erre meg is van minden esély.

Fordította: László Judit

Az eredeti német nyelvű cikk az alábbi linken található:
http://www.cicero.de/97.php?ress_id=1&item=5491

Faludy György

A magyar glóbuszt el kell hagyni...

"A XIX. században és a huszadik első négy évtizedében a komolyabb társalgás alapeleme a pletyka meg az anekdota volt. Ha erre sor került, a jelenlévők előbbre húzták székeiket és felfigyeltek. Ha valaki filozófiai vagy etikai kérdéseket vetett fel, a résztvevők szállingózni kezdtek kifelé. Magyarságunk, történelmünk, sőt az emberi lét kritikája hazaárulásnak számított. Amikor 1938 legvégén vonaton ültem Párizs felé, a magyar közvélemény nemhogy abba az álomba ringatta magát, hogy hazánk nagyhatalom, de biztos volt benne. Senki sem vette tudomásul, hogy „nemzeti nagylétünk” 413 esztendeje Mohácsnál befejeződött, mint ahogy legjobb versében Kisfaludy Károly félreérthetetlenül megírta.

A „magyar glóbusz” kifejezés szemlélteti talán e provincializmust a legjobban: horizontunk a magyar határig terjedt, és nem tovább. Ez a nézet a magyar élet minden mozzanatára kiterjedt; az irodalomra is. Mindig kétségbe ejtett, hogy irodalmunk legjobb termékeit nem fordítják le angolra, franciára, németre, olaszra, és ha igen, nem méltányolják. Mindezt a Nyugat közönyének tulajdonítottam, meg annak, hogy nyelvünk annyira távol esik az indoeurópai nyelvcsaládtól. Csak az öt esztendő alatt, melyet külföldi egyetemeken töltöttem, kezdtem ráébredni, hogy nézetem a magyar környezet és neveltetés függvénye. Csak akkor vettem észre, hogy kedvencem és nyelvi gyönyörűségem, Arany Toldija a lehető legjobb fordításban is megkésett eposz egy erős és buta emberről, kinek sorsa a XX. században Nyugaton senkit sem érdekel, vagy hogy másik kedvencem, a Szeptember végén a nyugati olvasóknak szentimentális maszlag, a sírjából a fejfára akasztott özvegyi fátyolért feljövő halottal.

Sejtettem, hogy ennél tovább kell mennem. Mindig fájdtott, hogy a remek színpadtechnikával dolgozó, de egyébként súlytalan és felszínes darabokat író Molnár Ferenc sikereivel kellett találkoznom Nyugaton, míg igazi nagyjainkról nem tudott senki. Már valahogy sejtettem okát – azt, hogy Molnár Ferenc keveset ér, de nem provinciális, míg zsenink nagy része a „magyar glóbusz” és nem Európa határain belül mozog, azaz provinciális. Vagyis a külföldi olvasónak ismernie kell a magyar történelmet, a magyar viszonyokat ahhoz, hogy műveiket élvezhesse. Természetesnek tartottam ezt, míg néhány külföldi barátom felvilágosított, hogy a III. Richárd megértéséhez nem kell tudni angol történelmet, sem a Háború és békéhez a napóleoni háborúkat. Az ember tragédiája kivétel; de Petőfi legtöbb verse, Jókai, Mikszáth, sőt Móricz Zsigmond könyveinek java – például éppen az Erdély – nem érthető a magyar viszonyok és a magyar történelem alapos ismerete nélkül. Akaratlanul is, de belföldi használatra készültek.

Verlaine versét: „Dans l’interminable/Ennui de la plaine/ La neige incertaine/ Luit comme du sable”, le lehet fordítani minden nyelvre, de azt a sort, hogy „Ég a napmelegtől a kopár szík sarja”, semmilyen nyelvre sem.

Kosztolányi Dezsővel, József Attilával és Karinthy Frigyessel gyors egymásutánban nemcsak az a három magyar író halt meg, kiket a legtöbbre becsültem, de azt éreztem – mint más is –, hogy halálukkal lezárult egy korszak, és a közvetlen jövőtől kevés jó várható. Már azért sem, mert napirendre a népi és az urbánus írók harca került, valami, amit mindig magyar skizofréniának neveztem, és amitől igyekeztem minél távolabb tartani magamat. Így, az angol képviselő szavainak segítségével, már nem rágtam magamat, mint korábban, hogy megfutok a küzdelem elől. Olyan csatatér elől menekültem, hol ellenfeleim állig felfegyverkezve vonultak fel, míg az én kezemben nem maradt fegyver. Tanulni akarok – vigasztaltam magamat –, és aztán, egy nap, több ismerettel visszatérek egy új, jobb Magyarországra."

Faludy György, Pokolbeli víg napjaim, 13-14 o.